
BERKELEY
LIBRARY
UNIVERSITY OF
CALIFORNIA

Persekuce lidu českého

v letech 1869-1873.

Dodatkem k druhému vydání spisu „Pláč koruny České“

napsal

J. ARBES.

V PRAZE 1896.

Nakladatel: Dr. FRANT. BAČKOVSKÝ.

Knihtiskárna B. Grunda a V. Svatoně na Král. Vinohradech.

Slovutnému pánu,

panu

JUDru TOMÁŠI ČERNÉMU,

obhájci mému v tiskové při „Národních listů“ pro zločin velezrády 21. července 1870.

J. A.

Persekuce lidu a oposičního tisku v Čechách r. 1868., jejíž kronika jest podána ve spise »Pláč koruny České«, vyšlém r. 1894., sledována po celý rok 1868. *žurnalistikou vídeňskou* s netajenou škodolibostí, ba mnohé momenty provázeny glossami přímo huronské radosti. Vláda i orgány její za každé příležitosti ponoukány k přísnosti vždy bezohlednější v naději, že konečně přece se podaří oposici českou zlomiti.

Přes to ozval se občas i z Vídně a odjinud mnohý varující hlas, kterýmž vláda napomínána k mírnosti a uváděno jí na paměť, že přísností proti lidu českému trvale praničeho nevyřídí. Na doklad uvádíme zde z hlasův těch aspoň některé, a to nikoli z doby, když už byla persekuce lidu českého v plném proudu, nýbrž kdy teprve zahajována.

Tak psal »*Wanderer*« již na počátku července 1868 mimo jiné v tento smysl: »Za pochvaly krátkozraké liberální strany počíná se prováděti *pronásledování tisku proti Čechům*, jež připomíná **zuření stvůr rytíře Schmerlinga** proti tehdejší oposici anticentralistické. *Odsuzování k několikaměsíčnímu žaláři, ku ztrátám několika tisíc zlatých z kauce jsou na denním pořádku* — potlačení toho neb onoho oposičního časopisu lze očekávati. Jsou to poměry, jakých jsme se dožili **za všech rakouských ministerstev**, vyjímaje jediné — ministerstvo Belcrediovo. Hrabě Belcredi musil mnoho vytrpěti od oposičního časopisectva, zejména *vídeňského*, a on to snesl *jako muž*, neboť malicherná mstivosť nebyla jeho vlastností. Ačkoli ho nepokládáme za následování hodný vzor pro státníka naší doby, pokládáme za svou povinnosť býti k jeho lidskému řízení tisku spravedlivými. Hr. Belcredi dopustil se mnohých omylův; ale

snesl aspoň to, že dal si říci, že jsou to omyly. Litujeme, že nynější liberální vláda jeví v ohledu tom mnohem větší citlivosť a mnohem bojácnější povahu. *Co dnes děje se v Čechách, pokládáme za největší chybu, které se vláda liberální vůbec mohla dopustiti.* Právě nynější ministerstvo mělo by tisíceronásobné příčiny, aby při represí tiskových přečinů vůbec jednalo velmi vybíravě, neboť nehledě ani k liberálnímu směru, jímž se vychloubá, jsou takové tiskové procesy, jaké se teď v Rakousku zavádějí a provádějí, *nejhorší satyrou, kterou bylo by lze napsati o našich základních státních zákonech.* Tyto základní zákony prohlašují stejné právo všem, a s tím má se to právě podivně. Přihlédne-li se blíže ku praxi rakouských tiskových soudů, myslilo by se skoro, že vláda potají souhlasí s papežským náhledem o neplatnosti základních zákonů; neboť tyto základní zákony jsou neplatny *pro biskupy, kteří ve svých papežských listech smějí vládě říkati největší urážky*, kdežto oposiční žurnalisté mají mlčeti anebo — mluví-li přece, musí se kliditi do — vězení. To nazývá se stejným právem pro všecky; ale mělo by se spíše jmenovati velkolepým spletením všech právních pojmů . . . Nechť nám nikdo nepřichází s banální námitkou, že *soudy v Čechách jsou neodvislými,* že vláda nechává je konati jejich úřad a že nemůže zasahovati v průběh spravedlnosti! Nechceme ani pochybovati o neodvislosti našich domácích soudů, ano ani neporušenosti našeho soudcovstva nemá býti upřeno uznání; *ale tak daleko nesahá neodvislosť žádného soudu na světě, aby soudce soudil, kde není žalobníka.* Kdo dovolává se zakročení soudu? — *Vláda* prostřednictvím svého státního zástupce . . . Kdo navrhuje tresty? — *Vláda* prostřednictvím svého státního zástupce . . . Neslyšeli jsme nikdy, že v politických procesech měl by se říditi jen svým svrchovaně svobodným míněním o výkladu a případnosti zákona. Každá vláda musí až do jisté míry hájiti práva svého k působení a vlivu na zakročování svých státních zástupců; každá vláda užívá tohoto práva; ale nikoli každá vláda stejně. Vidíme nynější, kterak chystá se obnoviti tradice ryt. Schmerlinga a pro vlastní soustavu dělati propagandu stíháním tisku . . .«

Přes tyto — ovšem jen sporé — varovné hlasy některých vídeňských listů pokračováno v persekuci lidu českého a opo-

sičního tisku nejen po celý rok 1868, nýbrž i prvním dnem r. 1869 počínaje **až do zavedení porot**, kdy — *ovšem jen na krátký čas* — nastaly v soudnictví v Čechách poměry v pravdě ústavní, t. j. kdy o přečinech politických a tiskem spáchaných nerozhodovali c. k. soudcové, nýbrž — *soudcové z lidu.*

Na doklad, jak byla po zavedení porot posuzována předcházející persekuce lidu českého i s tehdejším ministrem spravedlnosti Drem Herbstem a jeho orgány, klademe sem několik úryvků ze soudně nestihaného článku ze dne 21. září 1869, kdy několika rozsudky porotních soudů byl již podán nezvratný důkaz, jak lid český o tehdejší vládě a jejích orgánech soudí.

»Po celý rok,« praví se v článku, »neviděli (přívrženci vlády tehdejší) a nechtěli vidět, co se děje v soudních síních novoměstské radnice; po celý rok bylo to denní zabavování českého žurnalismu docela v pořádku, a čím více tisíc sraženo z kauce českých oposičních listů, čím více let těžkého žaláře usouzeno českému oposičnímu redaktoru — tím slavnější byla Cislajtánie, *tím spravedlivější byli »neodvislí« c. k. soudcové pražští.* Nadarmo protestovali odsuzovaní redaktoři čeští proti oprávněnosti oněch c. k. soudů, dokazujíce, že podle samé prosincovky mají odpovídati jedině porotě a že c. k. soudcové cislajtánští sami ruší ty své »staatsgrundgesetzy«, osobujíce si moc a právo k líčení pří tiskových. Po celou tu dobu neozval se ani jediný liberál cislajtánský, že je to vlastně ukrutný skandál, co se na českém tisku a na svobodě českých redaktorů páše, po celou tu dobu tleskali spíše tajně i zřejmo pochvalu těm přičinlivým c. k. soudcům za jejich bezpříkladnou »energii« v odsuzování těch českých buřičů. Vmysleme se jen na chvíli v tu dlouhou bartolomějskou noc českého časopisectva, která počala 21. červnem roku minulého, a skončila se teprve prvním soudem porotním r. 1869., jehož výsledek způsobil pravou sensaci u nás i jinde, poněvadž už mělo se vůbec za nemožné, aby český oposiční redaktor byl uznán kdy nevinným. Člověk zvykne prý všemu, i šibenici; a když ta cislajtánská spravedlnosť u nás tak utěšeně po celý rok řádila, zvyklo se konečně i jí. Uvázati se v redakci českého listu znamenalo již tolik jako uvázati se v kriminál. Složiti kauci na český oposiční list

znamenalo tolik, jakobys 6000 zlatých oknem vyhodil. Nikdy nešel »obeslaný« redaktor český k soudu, aniž by se byl rozžehnal se svými přátely, neboť mohl vsadit vždy deset proti jednomu, že »tam« již také »uvázne«. Nikdy nešel obžalovaný redaktor k přelíčení s myšlenkou, že snad bude uznán nevinným; cestou počítal vždy už jen ta léta těžkého žaláře, která mu budou nezbytně přisouzena. Hájiti se bylo zpozdilostí, bráti si obhájce — čirý luxus. Ba, i samému obecenstvu zhnusilo se to denní divadlo v novoměstské radnici s českým oposičním časopisectvem provozované. Ale nač mluviti teprv o redaktořích a obecenstvu? Bylo v září minulého roku; valná část žurnalistů českých byla již uvězněna v žalářích novoměstské radnice a procházela se právě po dvoře, když přišel k nim c. k. zemský rada *Předák*, jeden z nejhorlivějších odsuzovatelů českého časopisectva, při tom vždy náramně »fidélní vlastenec« .... Přišed rozhovořil se s politickými vězni o politice. A když tu kterýs z politických odsouzenců zmínil se o neslýchané té persekuci českého tisku skrze »neodvislé« c. k. soudce — tehda pan zemský rada trestního soudu pokrčiv rameny, odtušil s nejsladším cislajtánským úsměvem: »*Řemeslo je řemeslo!*« Ba vskutku: řemeslo, a nic než řemeslo! Toť nejtrefnější pojmenování loňské té spravedlnosti soudců cislajtánských, jež vysápala českému časopisectvu přes 60.000 zl. na kaucích novinářských a uvrhla na 26 žurnalistův našich v těžké žaláře na dobu 64 let! Vy Mentbergrové, Jansové, Laadtové, Pohlové, Neumannové, Valentové, Landové, Machové, a vy všickni, již účinkovali jste o závod se státními zástupci Jarošem, Hlaváčkem a Rappem při onom ubíjení a týrání českého tisku, rcete sami: byli-li jste tehda hodni čestného jména *soudcův*? Bylo-li to, co vy jste konali tehda na českém tisku »jménem Jeho Veličenstva«, *řádnou spravedlností* ve svatém toho slova smyslu aneb spíše ohavením spravedlnosti všeliké? Když dojde tak daleko, že ze soudcův žádný neposlouchá ani, co mluví obžalovaný na své ospravedlnění, když páni votanti při přelíčení buď se baví pospolu aneb hrabou se v aktech neb si cídí nehty anebo (jako na př. adjunkt Hochberger) kreslí si panáčky na podlaze; když dojde tak daleko se soudem, že obžalovaný při každém třetím slově jest přerušován ve svém hájení od předsedy se

stereotypním: »To nesmíte mluvit! To vám beru slovo!« a tolikéž obhájce se tresce zbavením práva obhajovacího, poněvadž se bránil proti přechmatům všemohoucího státního zástupce Hlaváčka a vyřknul, že před soudem je státní zástupce tak dobře stranou jako obžalovaný —: když dojde tak daleko, že proti zřejmému duchu zákona žádá se na obžalovaném, aby on dokázal svou nevinu, místo co má soud dokázati vinu jeho —; když dojde tak daleko, že pouhé pokynutí státního zástupce dostačí, aby předseda odňal slovo obžalovanému aneb pokračoval v přelíčení, jehož odročení právě byl ohlásil — —: když tak daleko dojde se soudem některým, lze-liž tu mluviti o řádném konání spravedlnosti, lze-liž tu mluviti o výroku spravedlivém?! Zde buď jen krátce připomenuto, že jedinou výminku »v řemesle« činil tehda pouze — *kardinál pražský* kníže B. Švarcenberg. V jeho pastýřském listu tiskem vydaném shledal zdejší soud sice také zločin rušení veřejného pokoje, ale pana kardinála nestíhal, nýbrž po zásadě platné, že před zákonem všickni občané jsou si rovni — přestal na pouhém *objektivním* nálezu. Za to odsuzováni jsou redaktoři čeští šmahem i pro dvouřádkové notice nebo telegramy do žalářů na mnoho měsícův a k přetěžkým ztrátám z kauce; za to stíhány jsou v Praze i pouhé výňatky z novin německých, kteréž ve Vídni bez trestu prošly, takže hledána na př. velezráda v pěti řádcích vyňatých *z vládního* vídeňského listu »Debatte«. . . . «

Neméně charakteristickým byl článek »Nár. Listů« ze dne 24. července na adresu tehdejšího ministra spravedlnosti *Dra Herbsta.* Vyjímáme z článku aspoň tyto úryvky: »K českým odsouzencům u věcech tiskových *zachoval i zachovává se po dnes ministr Herbst tak tvrdě a bezohledně, jak se jen může zachovati rozvášněný stranník a nikdy náčelník státní spravedlnosti.* Již celý ten původ persekuce a celý průběh její, to každodenní zabavování časopisův, ten lijavec rozsudkův, ta hrozná výše trestův i pokut, to konečné potlačení českého novinářstva je celému světu jasným důkazem, že za ministra Herbsta cislajtánská spravedlnosť své moci užívala dle osobní nechuti a vášně — aneb jinak řečeno, **že své moci zneužívala k ukojení strannické záští, osobní pomsty.** Však nedosti na tom, že byli redaktoři čeští odsouzeni všichni a od

souzeni až na celá desítiletí: žalářování jich provádí se způsobem, jemužto se vzdělaný cit lidský našeho věku naprosto příčí. Známo jest dostatečně, jak naložil ministr Herbst se žádostmi politických odsouzencův českých, aby na některý den puštěni byli ze žaláře ke svým nemocným manželkám, ke svým mroucím dítkám, ano i již na pohřeb jejich. Známo jest, s jakou tvrdostí se tomu překáží, aby se odsouzenci čeští v žaláři přirozeně vzdělání svému zaměstnávali, s jakou přísností se u nich konají hlídky, aby nečtli novin politických. Známo jest, že uvězněný majitel listu byl odmrštěn se žádostí, aby přece směl čísti svůj vlastní list. Známo jest, s jakou necitelností se tomu zabraňuje, aby nejbližší přátelé navštěvovati mohli časem politické vězně atd. atd. Aby všecko nadání lidské bylo převýšeno, *porušuje se za ministra Herbsta zřejmé znění cislajtánského řádu trestního,* jen aby těm odsouzeným redaktorům českým žalář ještě krutěji byl ztížen. Redaktoři ti jsou totiž k tomu přidržováni, aby *bez přetržení* odsazovali v žaláři tresty, ku kterým byli ve *mnohých rozličných* procesích odsouzeni. Marné jest dovolávání jejich, aby když přestáli jeden trest, dopřána jim byla nějaká lhůta na svobodě: za ministra Herbsta posud na takové dovolávání se spravedlnosti ani jediný den mezery, svobody mezi odbytým a následujícím trestem nebyl povolen! Ministr Herbst ukázal se světu ve své celé ministerské moci, ale zároveň ve své celé přirozené křehkosti. Chtěl světu vnutit respekt, a vnutil mu jen přesvědčení, že neuměl na křesle ministerském strannické vášně udržeti na úzdě. Dr. Herbst, ministr cislajtánské spravedlnosti, který v Čechách žaláře politickými odsouzenci tak naplnil, že by se celé Čechy málem byly staly *herbstovskou šatlavou* — Dr. Herbst nebude as nikdy sám postaven ani před neodvislé c. k. soudce ani před porotu. *Ale přece jsou soudcové v pravdě neodvislí, přece jest porota rovněž přísná jako neomylná: a to jest soud všeho vzdělaného světa, nynějšího i budoucího, jemuž Dr. Herbst na žádný způsob neujde, ba již neušel.* Tento soud neodsuzuje ovšem do žaláře ani na den, ale odsuzuje — *na věčný pranýř.* A odsouzení tímto soudem nemůže žádnou amnestií býti zrušeno ani zadrženo!«

Avšak dosti reflexí politických! O persekuci lidu českého v letech 1869—1873 nechť mluví opět tak jako v »Pláči« **pouhá fakta!**

* * *

Leden 1869.

1. ledna. Shromáždění lidu, svolané ke dni 17. ledna do sálu Celerynova *v Roudnici* c. k. okr. hejtmanem Quadratem zakázáno, poněvadž svolavatelé neodpověděli na přípis c. k. okresního hejtmanství ze dne 28. pros. 1868. V zákazu mimo jiné praveno: »An c. k. okr. hejtmanství nepřísluší, aby Vás k učinění těchto vysvětlení přimělo, a ježto z udaného jen všeobecně účelu táboru vzhledem k učiněnému všeobecnému prohlášení jeho již vychází, *že výsledkem táboru téhož by byla demonstrace proti pozůstávající státní ústavě*, obzvláště též proti pozůstávajícímu po právu zastupitelstvu zemskému, kteréž rovněž jako v jiných státech, kde zastupitelstva lidu panují, jedině povoláno a oprávněno jest, aby národ zastupovalo; tož *demonstraci tuto nelze dopustiti.*« — Pan J. *Malý,* jenž byl pro výlet na »Cibulku« po čtyry měsíce držán ve vyšetřovací vazbě, propuštěn na svobodu. Rovněž propuštěna sl. Josefina *Sojkova*, která prý byla nápomocna při útěku Louise *Šmída*, jenž byl stihán zatykačem pro zločin **velezrády**. — Spisovateli J. J. *Martinkovi* dodán soudní rozkaz, aby do tří dnů nastoupil trest šestinedělního těžkého žaláře, k němuž byl odsouzen pro sepsání příležitostné básně »Upomínka na svěcení praporu prvního hasičského sboru ve Velvarech ku dni 26. července 1868«.

2. ledna. C. k. vrchní soud potvrdil rozsudek, kterýmž byl býv. red. »Hlasu« K. *Krouský* odsouzen do vězení na 3 měs. a ku ztrátě 200 zl. z kauce. Rovněž potvrzen trest red. »Posla z Prahy« B. E. *Tolmannovi*, jenž byl odsouzen na 4 neděle do vězení a ku ztrátě 100 zl. z kauce.

3. ledna. Antonín *Šolle*, jenž byl pro domnělý zločin **velezrády** po čtyry měsíce držán ve vyšetřovací vazbě, propuštěn na svobodu, poněvadž c. k. vrchní soud potvrdil rozsudek první stolice, kterýmž byl Šolle za nevinna uznán. —

C. k. vrchní soud zemský potvrdil rozsudek první stolice, kterýmž byl uvězněný redaktor »Nár. Novin« J. V. *Kout* odsouzen k těžkému, posty zostřenému žaláři na dobu 5 měsíců a ku ztrátě 1000 zl. z kauce.

4. ledna. Tisková pře »Nár. Novin«. Red. K. *Krouský* obžalován pro přečin pobuřování dle § 305. tr. z., spáchaný úvodním článkem »*Baltické přímoří a Čechy*«. Obžalovaný redaktor hájil se sám. Soud uznal jej nevinným. — Závěrečné přelíčení s ústavověrným knězem, P. Fr. *Böhmem*, farářem v Čachovicích (u Jirkavy na Ohři), pro kázání, kterým po rozumu státního návladnictví spáchán zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. z. Soudu předsedal rada baron Malowetz. Obžalovaný uznán za nevinna. — S bývalým red. »N. Nov.« K. *Krouským* pokračováno ve vyšetřování. — C. k. vrchní soud *zvýšil* pokutu jednateli Sokola *v Novém Městě* n. M. na 30 zl. Týž soud *zvýšil* pokuty 76 účastníkům táboru *na Žižkovu poli* z části až na 100 zl. a odsoudil dva, kteří byli v první stolici nevinnými prohlášeni, k pokutám po 20 zl. a 40 zl. Dále *zvýšil* pokuty 260 účastníkům tábora *zvičínského,* a sice na 5 až 40 zl. — Red. »Olom. Nov.« J. *Černoch* odsouzen na 3 měsíce do žaláře a ku ztrátě 300 zl. z kauce. — V novoměstské trestnici vykonána prohlídka v celích žurnalistův českých.

5. ledna. Bývalý redaktor »Nár. Pokroku« Jan *Černý*, jenž byl až dosud odsouzen do žaláře úhrnem na dobu **4 roků** a *3 měsíců*, odveden z trestnice novoměstské do trestnice svatováclavské. — Red. »Svobody« K. L. *Payer*, odsouzený celkem do žaláře na **1 rok** a *4 měsíce*, vyzván, aby neprodleně tresty své nastoupil. — Nejvyšší soud zamítnul odvolání red. »Nár. Nov.« K. *Krouského* proti c. k. vrchním soudem potvrzenému zabavení č. 85. »N. N.« — Týž soud potvrdil rozsudek druhé stolice, kterýmž byl red. »Nár. Pokr.« J. *Květoň* odsouzen na **jeden rok** do žaláře a ku ztrátě 1200 zl. z kauce. Dále potvrdil rozsudek c. k. vrchního soudu, kterýmž byla jednomu členu živn.-čten. jednoty *chrudimské* zvýšena pokuta z 5 zl. na 30 zl. — Red. »Olom. Novin« J. *Černoch* odsouzen na 2 měsíce do žaláře a ku ztrátě 300 zl. z kauce.

7. ledna. Pro tábor na *Petruškových* vrších odsouzena byla Alojsie *Patočkova* do těžkého žaláře na *čtyři roky*, Frant.

Makovec na půl roku a G. *Sinzig* na dva měsíce. C. k. vrchní soud tresty ty *zostřil* a odsoudil: *Patočkovou* na šest **roků**, *Makovce* na **dvě léta** a *Sinziga* na 10 měsíců. — Tisková pře »Nár. Novin«. S red. J. V. *Koutem* byli spoluobžalováni Frt. *Štěpánek*, V. *Homolka*, Jan *Maršner*, hostinský, Jos. *Dragoun*, představený, Josef *Klíma*, rolník, František *Koukolíček* a Jan *Čtrnáctý*, vesměs ze Zlonic, pak Jan *Minařík*, V. *Jirkovský*, rolník z Vičánek a Frant. *Hora*, rolník z Břeslan, pro přečin § 305 tr. z., ale všickni uznáni nevinnými. — Přelíčení »Politiky« pro překlad článku »*Kdo se smí vyrovnati?*« z »Národ. Pokroku«, v němž shledán zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. *a)* tr. z. Obžalovaného V. *Kulhánka* hájil Dr. Mezník. Soudu předsedal rada Saakh; žalobníkem, jenž navrhoval trest těžkého žaláře na dobu **jednoho roku** a ztrátu 500 zl. z kauce, byl náměstek stát. návl. Dobbel. Obžalovaný odsouzen do žaláře na 3 měs. a ke ztrátě 300 zl. z kauce. — Třetí závěrečné líčení pře proti redaktorům »Národního Pokroku« Janu *Květoňovi* a J. *Zehnalovi* pro přečin § 300. tr. z. odročeno, poněvadž nebyla obžalovaným doručena obžaloba v čas.

8. **ledna.** Přelíčení s redaktorem »Nár. Novin« K. *Krouským* a s redaktorem »Nár. Pokroku« Janem *Zehnalem* pro přečin dle §§ 310. a 305. tr. z. proto, že otiskli časem svým provolání. V obžalobě praveno, že provolání ta byla uveřejněna proto, aby se peněžitými sbírkami uhradily propadlé kauce a peněžité pokuty a vůbec aby se poskytla nějaká náhrada za spáchané trestní skutky. Po provedeném líčení odsouzen K. *Krouský* do tuhého vězení na 14 dnů a ku ztrátě 60 zl. z kauce, J. *Zehnal* pak na 4 neděle a ke ztrátě 120 zl. z kauce. — Přelíčení s ústavověrným knězem, kaplanem ve Šluknově, P. Ant. *Langhansem* pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. tr. z., spáchaný kázáním. Soudu předsedal president Mentberger. Státní žalobník navrhoval trest těžkého žaláře na 15 měsíců; obžalovaný uznán za nevinna. — Rozsudek c. k. zemského co trestního soudu, jímž J. V. *Kout*, bývalý redaktor »Nár. Novin« a Ant. *Molinari* pro inserát v čís. 29. téhož listu obsažený uznáni byli za vinny přečinem proti veřejnému pokoji a řádu, a Kout odsouzen na šest měsíců do vězení a ku ztrátě 120 zl. z kauce, Molinari pak na tři

neděle, kdežto v téže při obviněný Václav *Straský* a Karel *Bárta* uznáni byli za nevinny, změněn c. k. vrchním soudem, takže i Straský a Bárta byli přečinem tím uznáni za vinny a Straský odsouzen na tři měsíce, Bárta pak na jeden měsíc do vězení.

11. **ledna.** Tisková pře »Hlasu« pro číslo 36., jež bylo časem svým c k. policií **čtyřikráte konfiskováno.** Jelikož zatím red. J. V. *Kout* vzat byl do vyšetřovací vazby a v odpovědnou redakci uvázal se K. *Krouský*, obžalováni oba. Předseda soudu rada *Předák* konstatoval, že první zákaz soudní čís. 36. dodán J. V. Koutovi dne *11. září* 1868, ale poslední číslo za redakce Kouta už dne *7. září* vyšlo, čtvrté pak vydání (za redakce Krouského) uspořádáno až dne 10. září. Následkem toho prohlásil předseda, že o obžalobě v příčině rozšiřování zakázaných tiskopisů nemůže býti vůbec ani řeči. Po provedeném líčení, v němž státní žalobník navrhoval J. V. Koutovi těžký žalář na **13 měsíců** a pokutu 150 zl., po případě vězení na 30 dnů, K. Krouskému pak žalář na **1 rok** a 500 zl. ztráty z kauce, uznán tento za nevinna. J. V. Kout uznán sice za vinna zločinem i přečinem, **ale trest nemohl mu býti více vyměřen, poněvadž tresty, k nimž byl již** v tiskových přích odsouzen, přesahovaly zákonem vytčenou míru.

13. **ledna.** V odročené tiskové při s red. »Correspondenze« J. *Kreisem* pro zločin **velezrády** pokračováno. Býv. nakladatel listu toho J. Krbek prohlásil, že přijal J. Kreise za redaktora, jen aby list vůbec nějakého odpovědného redaktora měl, jinak že Kreis listu neredigoval. Obžalovaný, kterého hájil Dr. Mezník, prohlášen za nevinna zločinem velezrády, ale odsouzen pro přečin zanedbání povinné péče do vězení na 1 měsíc a ke ztrátě — **3000** zl. z kauce. V důvodech soudní dvůr uznal objektivní povahu skutku, »poněvadž obsah provolání inkriminovaného čelí k překážkám vykonávání panovnických práv J. V. císaře a ke zjevné vzpouře, nazývaje nynější poměry v zemi České otroctvím, slibuje pomoc od cizí mocnosti a vybízí, aby neobmeškal národ v příznivé chvíli pomstiti se vrahům svým. Vzat zřetel i na to, že zpráva uveřejněna byla v čase, kdy neunavně připravovaly se vládě nepřátelské meetinky. Subjektivní vinu obžalovaného soud neuznal, ježto bylo svědky zjištěno, že Kreis

byl úřadníkem u asekurace a do redakce nedocházel.« — Rozšiřování »Obrany« v Praze a okolí c. k. místodržitelstvím zakázáno — Dr. F. St. *Kodym* odbyv si jako býv. red. »Hlasu« trest čtyřměsíčního žaláře propuštěn na svobodu. — Z vazby vyšetřovací propuštěni v týž den také J. *Šindelář* a Ferd. *Sobotka* ze Světlé. — C. k. vrchní soud potvrdil rozsudek, kterýmž byl J. V. *Kout* jako red. »Hlasu« odsouzen na 5 měsíců do žaláře, dále rozsudek, jímž byl K. *Krouský* jako red. »N. N.« odsouzen do žaláře na 6 měsíců a ke ztrátě 500 zl. z kauce, a konečně rozsudek, jímž byl J. *Květoň* jako red. »N. P.« odsouzen na 4 měs. do žaláře a ke ztrátě 500 zl. z kauce. — Týž soud zamítnul žádosť býv. red. »Hum. L.« Fr. *Pechánka* za odročení nastoupení trestu. Nejvyšší soud potvrdiv rozsudek druhé stolice, kterýmž Fr. *Pechánek* odsouzen do vězení na 14 dní a ke ztrátě 150 zl. z kauce, nařídil mu právě jako v první záležitosti c. k. vrchní soud, aby trest ve třech dnech nastoupil. Pechánek měl tedy nastoupiti *dva tresty najednou.* — Red. »Našich Listů«, J. *Arbesovi* dodán první obžalovací nález pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. z., spáchaný úvodním článkem »*Z boží milosti a z vůle národa.*« — C. k. vrchní soud *zvýšil* pokuty 12 účastníkům táboru *u Lipan*, a sice jednomu na 15 zl., ostatním na 10 zl. — Nejvyšší soud potvrdil rozsudek c. k. vrchního soudu, jímž odsouzeno několik členů Měšť. besedy *v Holicích* k pokutám po 20 až 30 zl.

14. ledna. Tisková pře »Nár. Novin«. Red. K. *Krouský* zažalován pro dva zločiny a dva přečiny, spáchané prý v č. 84. a sice: telegramem z Roudnice (zločin dle § 65. a) tr. z. a přečin schvalování nezákonných skutků dle § 305. tr. z.); článkem z »Pester Lloydu« přeloženým, zejména slovy: »Císař, jenž jako na štítu pyramidy stojí, má ukázat, že nevisí v povětří —« (zločin uražení Veličenstva); dále dopisem z Pešti, v němž pojednáno o táborech v Čechách a politické zralosti lidu českého a konečně vyňatky z »Debatte« a »Presse«, v nichž kdosi v Anglii pronášel chvalořeč o španělské revoluci (přečin dle § 305. tr. z.). Soudu předsedal rada Předák, obžalovaného hájil Dr. *Čížek,* z jehož obhajovací řeči vyjímáme pouze několik slov o dvou článcích. O článku z »Pester Lloydu« pravil:

»Divná věc, že v Uhrách, kde mají k Jeho Velič. úctu povinnou jako my zde, pokud se vím pamatovat, článek ten nestal se předmětem obžaloby. »Nár. Nov.« však, jež dosud pro urážení Veličenstva odsouzeny nebyly, pro článek ten dány v obžalobu ze zločinu onoho. Vším právem mohu říci, že v článku onom nic závadného není, ba naopak: řekne-li se, že Jeho Veličenství na pyramidě stojí, patrno z toho, any pyramidy největší basis mají, že řečeno tím, že stojí nejpevněji a neviší tedy v povětří. V tom zajisté jen úcta jest vyslovena; neboť nelze ani pochybovati, že kdyby v článku onom skutečně zločin urážení Veličenstva obsažen byl, zajisté by toho ani »Pester Lloydu« prominuto nebylo. — O článku posledním konečně nemůže býti ani řeči, že by v něm bylo cosi nezákonitého. Předmětem jeho jest řeč kohosi, jenž mluvil a schvaloval revoluci. Zákony našimi jest však *dělání revoluce* zapověženo. Vždyť pak revoluce vedla mnohdy k poměrům blahodárným. A je-li schvalování revoluce zločinem, což medle učinila vláda naše, uznavši nynější vládu španělskou? Vyslala tam svého zástupce a zvláštním přípisem vyslovila jí své uznání. A tak učinily i vlády ostatní. Mimo to jest článek ten vyňat z časopisů vídeňských a tam neshledáno v něm nic trestuhodného, neboť v něm skutečně nic takového není. Udání, že někdo v Londýně mluvil o revoluci španělské, která jsouc ode všech vlád uznána, nemůže býti nic trestuhodného, a nemůže býti též podle zákonů rakouských, které se jen k poměrům tuzemským vztahují, činem nezákonitým.« — Soud přistoupil k náhledům obhájcovým a uznal obžalovaného nevinným. Státní žalobník Görner navrhoval trest těžkého žaláře na **13 měsíců** a ztrátu 300 zl. z kauce. — Odvolání pořadatelů schůze lidu v sále Celerynově *v Roudnici* proti zákazu c. k. okresního hejtmanství c. k. místodržitelstvím *zamítnuto*. — Nejvyšší soud potvrdil rozsudek první stolice, jímž kněz *Felber* odsouzen na 3 měs. do žaláře; c. k. vrchní soud byl trest ten *zdvojnásobil.*

16. ledna. *Kolínské* okresní zastupitelstvo *rozpuštěno*, poněvadž zvolilo starostou Dra *Radimského*, jehož volba nebyla již jednou císařem schválena. — C. k. krajský soud v Jičíně vydal zatykač na býv. učitele na evang. škole ve Velenicích, Jana *Soukupa,* obviněného ze zločinu urážení Veličenstva. —

C. k. vrchní soud potvrdil rozsudek, kterýmž K. *Krouský* jako red. »Hlasu« odsouzen k vězení na 3 měsíce a ku ztrátě 200 zl. z kauce. — Předseda a jednatel Řemesl. besedy pražské odsouzeni, a sice první k dvěma trestům: k pokutě 2 zl. a 30 zl., druhý k 15 zl.; c. k. vrchní soud první dva tresty potvrdil třetí *zvýšil* na 30 zl. Týž soud *zostřil* tresty 29 účastníkům tábora *u Bzí*, u jednoho až na 100 zl. a potvrdil rozsudek, kterýmž přednosta *z Brasky* odsouzen pro Tábor *na Levíně* k pokutě 30 zl.

17. ledna. Zemský výbor prohlásil, že jest srozuměn s obmýšleným zrušením usnešení okres. zastupitelstva *lomnického*, kterýmž byl vysloven souhlas s deklarací poslanců českých. — C. k. vrchní soud změnil rozsudek, jímž byli red. »Nár. N.« J. *Kout* a pp. *Slavík* a S. *Heller* uznáni nevinnými a *odsoudil* prvního k pokutě 100 zl., ostatní dva k pokutám po 60 zl. — Týž soud potvrdil rozsudky, kterýmiž Fr. *Pechánek*, red. »Hum. L.«, odsouzen na 3 měsíce do žaláře a ku ztrátě 500 zl. z kauce a na 2 měsíce do žaláře a ku ztrátě 400 zl. z kauce. Dále potvrzeny rozsudky, kterýmiž J. *Kout*, jako red. »Hlasu« odsouzen na 4 měs. do žaláře a ku ztrátě 600 zl. z kauce a na 6 neděl do vězení a ku ztrátě 100 zl. z kauce; pak rozsudek, kterýmž red. »N. P.« J. *Zehnal*, (kterémuž právě dodána obžaloba pro celou řadu přečinů,) odsouzen byl pro přečin pobuřování. — Nejvyšší soud zamítl odvolání Ferd. *Wilsdorfa* jako red. »Hlasu« proti rozsudku c. k. vrchního soudu, kterýmž W. odsouzen byl na 6 měsíců do těžkého žaláře a ku ztrátě 1000 zl. z kauce. — Dále potvrzeno usnešení soudní, jímž shledán *v pastýřském listu arcibiskupa pražského zločin rušení veřejného pokoje* a další rozšiřování listu toho se zapovídá. — Týž soud potvrdil rozsudek druhé stolice, kterýmž býv. red. »Politik« V. *Nedoma* odsouzen na 7 měsíců do žaláře, avšak změnil rozsudek, jímž dva členové *královédvorského* Sokola odsouzeni byli k pokutám peněžitým. — J. *Neumann* opustil vězení, v němž strávil 2 měs. pro píseň o továrně v Čínském Brodě. — Z propadlých kaucí českých listů odvedeno na novo 300 zl. dobročinným ústavům.

18. ledna. Přelíčení pro demonstraci v zahradní restauraci v Nuslích pro přečin § 305 tr. z., z něhož se měli od-

povídati Karel *Vlček* a Frt. *Halada*, jež hájil Dr. *Kučera*. Oba obžalováni uznáni však nevinnými. — V tiskové při »Nár. Pokroku« odsouzen býv. red. J. *Zehnal* pro článek »*Německá svoboda vyučování a učení se*« pro přečin dle § 305 tr. z. do vězení na 14 dní a ku ztrátě 70 zl. z kauce. — V přelíčení s uvězněným red. »Nár. Novin« J. V. *Koutem* pro otištění provolání *na Džbánu* pokračováno. Obžalovaný mimo jiné prohlásil, že jest obžaloba státního návladního zneužitím úřadní moci, za kterýžto výrok byl k návrhu veřejného žalobníka Görnera odsouzen k jednomu půstu. Z obžaloby pro přečin proti zákonu o právu shromažďovacím propuštěn. Soudu předsedal rada Předák.

19. ledna. Přelíčení s red. »Nár. Novin« K. *Krouským* pro přečiny dle §§ 309. a 310. tr. z. Spoluobžalovaní byli V. *Černý*, starosta obce sezemínské, a A. *Kabeláč*, starosta obce zdechovické, jako zasílatelé dvou inkriminovaných telegramů: 1. »Ze *Semíně*. Statečným hajitelům práv koruny České hřímavé Sláva! Souhlasíme úplně s vaším jednáním. Svorně k sobě v slibu stůjme, práva naše hájit dbejme. Na zdar! Obecné představenstvo v Semíni. V. *Černý*, starosta. M. *Kalousek*, radní. V. *Chvojka*, radní. — 2. Ze *Zdechovic*. S rozhodným osvědčením poslanců̂v českých souhlasíme úplně a provoláváme jim nekonečné na zdar! Od obecního zastupitelstva zdechovického. A. *Kabeláč*, starosta, V. *Jareš*, radní, M. *Vončina*, radní. — Obžalované hájil Dr. Čížek. Red. Krouský uznán nevinným, druzí dva obžalovaní odsouzeni pro přečin dle § 310. tr. z. každý do tuhého vězení na 14 dní, a uloženo jim, aby dali rozsudek vytisknouti v úřadním »Prager Zeitungu«. — Tisková pře »Národního Pokroku« pro zprávy o konfiskacích v č. 255., jež vyšlo za redakce Jana *Květoně* a v č. 271., jež vyšlo za redakce J. *Zehnala*, pro přečin dle § 300 tr. z. Spoluobžalován byl Jos. *Velek*, hostinský »u města Lipska« v Karlíně. Soudu předsedal rada Laadt, státním žalobníkem byl subst. Rapp. Květoň uznán za vinna opomenutím povinné péče a odsouzen k pokutě 50 zl.; druzí dva uznáni nevinnými.

20. ledna. Vídeňské listy zvěstovaly, že byl Dr. Ant. *Čížek* c. k. vrchním soudem *na rok vymazán ze seznamu obhájcův*. Dr. Čížek podal o tom následující vysvětlení: Časo-

pisy přinesly zprávu, že mně odňato bylo právo zastupovati před soudem. Mně o takovém soudním rozhodnutí nic známo není, jsem spíše přesvědčen, že až po dnešní den *není žádné zákonní příčiny,* podle které bych ze seznamu obhájcův vymazán býti mohl. Neboť, aby vyloučení mé po právu se stalo, jest dle zřejmého znění §§ 244., 245 a 246. tr. ř. potřebí, abych *při přelíčení určitém*: 1. dopustil se přestupku § 244. tr. ř. haněním, křivým obviňováním osob soudu přítomných, nebo neslušně se chovav porušil soudu povinnou úctu; 2. obdržel za to *především* domluvu (Verweis) nebo peněžitou pokutu. Potom teprve a) když se stal přestupek za *přitěžujících okolností*, *může trestní soud učiniti návrh k vrchnímu soudu*, aby obhájce za takový určitý přestupek ze seznamu obhájců na přiměřený čas vymazán byl (§ 245). Mají se však za 3. tresty dotčené hned po skončeném líčení vykonati (§ 246). Poněvadž nedopustil jsem se do dnešního dne přestupku § 244 ř. t., nebyl jsem trestán ani domluvou, tím méně pokutou peněžitou, a neměl soud příčiny, aby vykonal dotčené tresty, proto také nemohl se soud po zákonu nikdy usnésti na tom, že učiní návrh c. k. vrchnímu soudu, abych ze seznamu obhájců vymazán byl. Soud také žádný takový návrh neučinil, poněvadž by mně jej dle § 246. t. ř. hned po skončeném přelíčení byl sděliti musil, *což se však nikdy nestalo.* Stoje na půdě zákona, musím prohlásiti zprávu listů vídeňských za docela lichou.

22. ledna. M. *Souček,* obchodník ze Smíchova, nalezající se již po několik měsíců ve vyšetřování pro zločin *velezrády,* propuštěn na svobodu. C. k. vrchní soud potvrdil totiž rozsudek, kterýmž byl M. Souček uznán za nevinna zločinem velezrády, ale odsoudil jej pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. z. do žaláře na 4 měsíce. — Býv. red. »Nár. L.« K. *Tůma* propuštěn k žádosti několika dam v průvodu strážníka na dvě hodiny z vězení, aby mohl spatřiti na smrt nemocné dítko.

24. ledna. Red. »Humor. Listů« Frt. *Pechánek* donucen nastoupiti v novoměstské trestnici první svůj trest tuhého vězení na dva měsíce. — Také býv. red. »Pravdy« Fr. *Škorpil* nastoupil trest dvouměsíčního žaláře. — C. k. vrchní soud potvrdil rozsudek, kterýmž byl red. »Mor. Orlice« J. *Dvořák*

2*

odsouzen na 10 měsíců do těžkého žaláře a ku ztrátě 400 zl. z kauce, změnil však jiný rozsudek, kterýmž byl redaktor ten odsouzen do žaláře na 5 měsíců, sniživ trest na dva měsíce a prohlásiv 400 zl. z kauce za propadlé.

25. ledna. Přelíčení s městským lékařem v Oustí n. Or. MUDrem, Josefem *Matouškem* pro brožurku »*O několika časových otázkách pražské medicinské fakulty*«, která byla v polovici r. 1868. zabavena a v níž shledány přečiny dle §§ 300., 302. a 305. tr. z. Státní žalobník obžalovanému vytýkal, že postavil se na stanovisko ryze národní, české, že překročil program spisu, pojav do něho i otázku dělnickou. Dále jej vinil, že *popuzoval proti německé národnosti*, proti sboru doktorů a professorů medicíny, proti »německé *straně*« v Čechách, proti vládě, ba proti zámožné třídě obyvatelstva. Obžalovaný uznán nevinným. — Tisková pře »Nár. Pokroku«. Obžalovaný red. J. *Zehnal,* kterého hájil Dr. T. Černý, žalován pro přečiny dle §§ 300. a 302. tr. z., spáchané článkem »*Naše kapsy a německé školy*«, a odsouzen pro zanedbání povinné péče k pokutě 40 zl., po případě do vězení na 8 dní.

26. ledna. Tisková pře »Nár. Listů«. S uvězněným býv. red. Karlem *Tůmou* byl spoluobžalován MUDr. Jos. *Matoušek* z Ústí nad Orlicí pro přečin dle § 305. tr. z., spáchaný telegramem o táboru na Potštýně. Oba obžalovaní uznáni nevinnými. Veřejný žalobník navrhoval každému trest tuhého vězení na 3 měsíce a K. Tůmovi ještě 60 zl. ztráty z kauce. — Nejvyšší soud *zostřil* rozsudky, jimiž 26 členů zpěv. spolku *lomnického* odsouzeno bylo k pokutám z 5 zl. na 10 zl. a z 40 zl. na 70 zl.

27. ledna. Býv. red. »Svobody« K. L. *Payerovi* dodáno opět několik obžalovacích nálezů. — Z kauce »Nár. Listů« prodalo státní návladnictvo obligaci znějící na 1600 zl. za 1000 zl. — Kooperator *v Neveklově* P. *Matoušek* vzat do vyšetřování pro zločin rušení veřejného pokoje a několik přečinů, jež prý spáchal dvěma kázáními.

29. ledna. Red. »Zvonu« V. J. *Hruškovi* dodán obžalovací nález pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) trest. zák.

30. ledna. Nejvyšší soud potvrdil rozsudek prvních dvou

stolic, kterým býv. red. »Nár. Novin« J. *Kout* odsouzen do žaláře na 6 měsíců a ku ztrátě 500 zl. z kauce. — C. k. vrchní soud potvrdil rozsudek, kterýmž red. »Corr.« Ant. *Tůma* odsouzen na 4 měsíce do žaláře a ku ztrátě 800 zl. z kauce. — Líčení pře s Ig. *Skokánkem* jako předsedou dělnické besedy karlínské pro zaslaný telegram Dru Smolkovi. Obžalovaný uznán za nevinna.

31. ledna. Býv. red. »Nár. Listů« Karel *Tůma*, uvězněný až dosud v trestnice novoměstské, dopraven do trestnice u sv. Václava

Únor 1869.

1. února Přelíčení s fiakristským kočím Jos. *Vobořilem* pro přečin pobuřování, jehož prý se dopustil tím, že dne 11. října 1868, jeda kolem rohu v Kaprové ulici, křičel na lid, stojící před plakátem oznamujícím prohlášení »*výminečného stavu*« trestuhodná slova. »Obžalovaný pravil, že křičel: »Kdybyste to strhli a šli raději domů a hleděli si práce, abychom mohli býti živi!« Jinak vypovídal svědek *Jachim Gröger*, 54 roků starý, z jehož výslechu citujeme následující: *Předs.* Čím se živíte? — *Svěd.* Polizeiagent. — *Předs.* Byl jste už někdy ve vyšetřování? — *Svěd.* Ja. — *Předs.* Znáte tohoto obžalovaného? — *Svěd* Noo — vod ksichtu cho nesnam. — *Předs.* Vypravujte nám, co se sběhlo dne 11. října 1868 na rohu Kaprové ulice. — *Svěd.* Noo, lidi tam stáli a četli to. — *Předs.* Co čtli — co to bylo? — *Svěd.* Diese kundmachung — jak pšišlo vod císaského zemského pána. — *Předs.* Jaká slova pronesl kočí? — *Svěd.* Von žek: »*Utrhejte to a vytírejte si tím — s vodpuštenym — . . . . Nebojte se, Češi — voni nám nic neudělaj!*« — *Předs.* Vaše výpověď neshoduje se s tím, co jste udal v předběžném vyšetřování. — *Svěd.* Jak jsem to udal, tak je to pravda. — *Předs.* Tehdy jste řekl: »Nic se nebojte;« proč nyní přidáváte slovo »*Češi*«? — *Svěd.* Prosím, mně na tom nic nezáleží, esli bude ten človek trestanej — — *Předs.* Jakým směrem jel onen fiakr? — *Svěd.* Od Mikulášského plácku do Kaprové ulice. — *Předs.* V který to bylo

čas? — *Svěd.* Noo, ešte ani nebylo 10 hodin. — *Předs.* Viděl jste toho kočího dobře? — *Svěd.* Já jsem se koukal jen po čísle vozu. — *Předs.* A jaké to bylo číslo? — *Svěd.* To se nemůšem uš pamatovat. — *Předs.* (k svědkovi). Pro co jste byl *vyšetřován a trestán?* — *Svěd.* (z ticha). **Pro krádež.** — *Předs.* A také **pro podvod?** — *Svěd.* **Jo, taky.** — *Přísedící* rada *Pohl:* Nebyla při tom *křivá přísaha?* — *Svěd.* Ne — *to bylo* **pro peníze.** — Svědek ten byl už v předběžném vyšetřování *vzat pod přísahu.* — Státní žalobník navrhoval obžalovanému trest tuhého vězení na 3 měsíce; soud však odsoudil obžalovaného pro přestupek § 315. tr. z. do vězení na 8 dní. — Uvězněnému red. Fr. *Pechánkovi* dodány opět dva obžalovací nálezy. — Ředitel *táborských* ochotníků musil zaplatit 5 zl. pokuty za politický kuplet. — Z kaucí českých listů přikázáno opět 1600 zl. fondu městského chudobince. — C. k. vrchní soud potvrdil rozsudek, kterýmž 6 členů *bohdanecké*ho čtenářského spolku odsouzeno k pokutám od 10 zl. až do 20 zl.

2. února. Nejvyšší soud snížil pokuty, ku kterýmž byli někteří účastníci tábora *na Pravdě* odsouzeni a jež byl c. k. vrchní soud zvýšil. C. k. vrchní soud potvrdil rozsudky, jimiž byl red. Jan M. *Černý* odsouzen na 2 léta do žaláře a k ztrátě 1000 zl. z kauce a Jan Květoň na 5 měsíců do žaláře a ke ztrátě 400 zl. z kauce.

3. února. C. k. vrchní soud dne 26. ledna rozhodnul k návrhu první stolice, aby JUDr. A. **Čížek** vymazán byl **na dobu celého roku ze seznamu obhájců,** a sice pro přestupek porušení povinné úcty k soudu dle § 244. tr. z. a pro uražení státního zastupitelstva, jichž prý se dopustil dne 23. září 1868 o závěrečném přelíčení jako obhájce redaktora »Nár. Novin« J. Kouta, obžalovaného pro přečin dle § 300. t. z. V důvodech praveno: »neboť Dr. Čížek dle protokolu o přelíčení tom se vyslovil, že jenom k opětným prosbám přátel svých ujal se opět hájení v tiskových a politických přích, **jelikož obhájce není více tím, čím dle zákona býti má** a že je přesvědčen, že to, **co v oposičních českých listech se píše, jest přesvědčením celého národa.** V slovech těch jest patrně obsažena hrubá potupa soudu a státního zastupitelstva, jelikož se jim

tím vytýká **nespravedlivé stíhání Českého národa** a soudu se přičítá, že nepřipouští, aby obhájce užil svého práva dle zákona. Dr. Čížek mimo to urazil i zvláště státní zastupitelstvo, opakovav při přelíčení tom několikráte, *že státní zastupitelstvo jest stranou jako on.* Takovýmto chováním se při závěrečném přelíčení dopustil se Dr. Čížek přestupku v § 244. tr. z. naznačeného a jelikož i *ohlášení rozsudku nebyl přítomen,* aniž by se byl ospravedlnil, porušil i tím úctu k soudu povinnou a proto« atd. — Od té doby tudíž nemohl Dr. Čížek, jeden z nejbystřejších právníků českých, po celý rok převzíti funkci obhájce v záležitostech nepolitických, tím méně politických.

4. února. Přelíčení se sladovnickým Otakarem *Hodkem,* jenž byl strávil již téměř čtyři měsíce ve vyšetřovací vazbě, pro zločin **velezrády** dle § 58. tr. z. Pětičlennému soudu předsedal president Mentberger, žalobníkem byl státní zástupce Dr. Hlaváček, obhájcem Dr. T. *Černý.* Obžalovaný uznán za nevinna. — Přelíčení s Jos. *Liškou* z Louňovic pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. tr. z. proto, že dne 30. srpna 1868 súčastnil se zakázané slavnosti na Blaníku, že v Louňovicích vystavěl slavnostní bránu s nápisem »Nedejme se!«, že neuposlechl vyzvání c. k komisaře k rozejití se, nýbrž že lid sám vybízel, aby se nebál, dále že v Louňovicích uspořádal c. k. komisařům kočičinu a na ně i šosy vyhrnoval. Obžalovaný, jenž neměl žádného obhájce, uznán za vinna a odsouzen do těžkého žaláře na **13 měsíců.** Státní žalobník navrhoval 15 měsíců. Soudu předsedal rada Jansa. — Tisková pře »Nár. Pokroku«. Uvězněný red. J. M. *Černý* zažalován pro referáty o táborech na *Pravdě* u *Domaušic,* na *Potštýně, Levíně* a *Košíři,* v nichž shledány přečiny buď dle § 300. nebo 305. tr. z., a odsouzen do tuhého vězení na 14 dnů. Soudu předsedal rada Laadt. Státní žalobník subst. Opoletzký navrhoval trest vězení na 4 měsíce; v příčině ztráty z kauce neučinil však žádného návrhu. Přelíčení u c. k. krajského soudu v Jičíně s tajemníkem okres. zastup. *hořického* Karlem *Čížkem* a Frt. *Kračmárem* pro přečin pobuřování spáchaný žádostí za potrestání pro výlet na *Zvičín.* Soudu předsedal krajský president von Moritz, žalobu zastupoval státní zástupce Kratochvil. — K. Čížek byl obviněn, že inkriminované žádosti koncipoval, Fr. Kračmár pak,

že je opisoval. První odsouzen do tuhého vězení na 3 neděle, druhý na 14 dní. — Býv. red. »Nár. Nov.« J. V. *Kout* onemocněv v žaláři, dopraven do nemocnice. — Býv. red. »Nár. Pok.« J. M. *Černý* odsouzen do vězení na 14 dnů.

5. února. Přelíčení pro přečiny §§ 309. a 310. t. z. spáchané projevením souhlasu s deklarací poslanců českých v č. 47. »Nár. Novin«. Kromě red. J. V. *Kouta*, jenž se pro churavosť k líčení nedostavil, obžalováni byli: Martin *Říha*, představený v Plzenci, Jos. *Císař* a Jos. *Fáber*, výborové, Jos. *Tinger*, účetní téže obce a okresní tajemník v Plzni Fr. *Schwarz*. Jos. Císař a Fr. Schwarz uznáni nevinnými; ostatní odsouzeni, a sice Říha a Fáber do vězení na 14 dní, Tinger na 4 neděle. Obžalované hájil Dr. Mezník. — V tiskové při humoristického listu »Šotek« pro přečin dle § 300. tr. z. uznán obžalovaný nakladatel Jos. *Mikuláš* Boleslavský za nevinna. Obhájcem byl Dr. Kučera. — Býv. red. »Hlasu« Ferd. *Wilsdorf* nastoupil trest šestiměsíčního těžkého žaláře. — Býv. red. »Nár. Nov.« K. *Krouskému* oznámeno, že rozsudek, kterýmž byl odzouzen do vězení na 2 měs., vešel v moc práva. — Z kauce »Nár. Novin« prodána opět obligace znějící na 900 zl. za 500 zl. Majitel »Nár. Listů« vybídnut vykázati se, že byly z kauce propadlé 2000 zl. zapraveny. — Občané z okresu *horažďovického*, kteří podepsali provolání k táboru na vrchu »*Hradci*« u Strakonic 19. července 1868, kterýžto tábor však se následkem zákazu úředního neodbýval, předvoláni c. k. okresním soudem horažďovickým k trestnímu vyšetřování, a sice: Frt. *Celerin*, starosta, Václav *Naxera*, Jos. *Majer*, Cel. *Šimr*, Fr. *Sirůček*, Stanislav *Mayer*, Čeněk *Tichý* z Horažďovic, Josef *Fürst* z Hostic, Fr. *Kučera* z Kozlova, Matěj *Hostek* z Boubína, Matěj *Barnáš* z Veřechov, *Kovářík* ze Sviratic, Fr. *Šolar* ze Lhoty a Fr. *Ottenveller* ze Střebomyslic.

6. února. Pro tábor na *Petruškových vrších*, o němž byl na vládního komisaře Frohreicha od lidu útok učiněn, uznal c. krajský soud v Jičíně Alojsii *Patočkovou*, Františka *Makovce* a G. *Sinziga* za vinny zločinem veřejného násilí dle § 81. tr. z. a přestupkem zákona o právu shromažďovacím, Alojsii Patočkovou mimo to i *zločinem pokusu svádění ku vraždě* a odsoudil Alojsii Patočkovou na **4 léta** do žaláře, zo-

střeného postem, Fr. Makovce na šest měsíců a Gerh. Sinziga na dva měsíce do těžkóho žaláře. C. k. vrchní zemský soud změnil, jak známo, rozsudek ten, zvýšiv trest u Alojsie *Patočkové* na **šest let** *těžkého žaláře*, u Fr. *Makovce* na **dvě leta** a u G. *Sinziga* na *deset měsíců* těžkého žaláře. Odsouzení odvolali se z rozsudku toho k c. k. nejvyššímu soudu, kterýž však odvolání to zamítnul. — C. k. vrchní zemský soud potvrdil rozsudek, kterýmž býv. red. »N. N.« J. *Kout* odsouzen do žaláře na 6 měs. a ku ztrátě 400 zl. — Nejvyšší soud snížil některé pokuty, jež byl c. k. vrchní soud účastníkům táboru na *Vysoké* zvýšil.

7. února. C. k. vrchní soud potvrdil obžalobu vznešenou proti red. vídeňského »Zvonu« a »Hlasu« V. K. *Šemberovi* pro dva zločiny rušení veřejného pokoje. — Pro tábor na *Řipu* obdrželi V. *Kratochvíl*, V. *Janda* a E. *Špindler* obžalovací nálezy. — Z propadlých kaucí listů českých přiděleno opět 150 zl. stavebnímu fondu u sv. Bartoloměje.

8. února. Přelíčení s Janem *Relichem*, nalézajícím se od 3. srpna 1868 ve vyšetřovací vazbě pro zločin **velezrády** dle § 58. tr. z. Pětičlennému soudu předsedal president Mentberger, žalobníkem byl subst. Neuměl, obhájcem Dr. Linha. Obžalovaný obviněn, jednak že mluvil veřejně v ten smysl: »*aby se Čechy odtrhli od císařství Rakouského, aby se staly samostatnými a měly svého vlastního krále*; dále že pobuřoval proti německé národnosti a že dopustil se přestupku porušení cizího jmění. Státní žalobník kladl jako ve při Dra Matouška i tentokráte důraz na to, že obviněný mluvil »*se stanoviska výhradně českého*«. — Po skončení průvodního řízení navrhoval veřejný žalobník za trest *těžký žalář* na dobu **12 roků**. Soud však neuznal obviněného za vinna zločinem velezrády, nýbrž jen zločinem rušení pokoje a přečinem proti veřejnému pokoji a pořádku a odsoudil jej do těžkého žaláře na **18 měsíců**. Ve slovech »*My nepotřebujeme žádného císaře, my chceme vlastního krále!*« shledal soud jen ohlas federalistického programu.

9. února. Tisková pře s uvězněným red. »Nár. Listů« Karlem *Tůmou* pro **dvaadvacet zločinů a přečinů**, která byla již dvakráte odročena. Obhájcem byl Dr. Tomáš Černý. Čtení obžaloby trvalo *přes tři hodiny*. Obžalovaný probral článek

za článkem, vyvraceje důvody obžaloby tak pádně, že obhájce Dr. *Černý*, zahajuje obhajovací řeč svou, s důrazem k tomu poukázal a obmezil se na všeobecné poznámky, z nichž vyjímáme: »Jest to pravdou již vůbec uznanou, že ustanovení trestního řádu pro čistě politická provinění jsou anomalií. Trest nemá býti nástrojem libovůli jednotlivých stran. Já připomínám tu sobě vždycky na ono nařízení Mojžíšovo, kterému se také »božský« původ přičítal: aby židé nepožívali masa vepřového. Nařízení to dáno pro jisté okolnosti. Když tyto se změnily, ztratilo všecku cenu. Trestní zákony o věcech politických dány jsou také jen proto, aby ve státě zachován byl pořádek. Kdyby lidstvo bylo již politicky vzdělané, nebylo by jich potřeba. Neupírám ovšem platnosti jejich, avšak upírati musím, že by měly s rovnou bezohledností prováděny býti proti každému, ať jest politicky vzdělán čili nic. Pro věci tiskové náležité jsou jedině *soudy porotní*. Budu se o tom tím méně šířiti, anoť pravdě podobno, ba skoro jisto jest, že i u nás poroty zavedeny budou. Játˇ mám za to, že všecky procesy tiskové, u nás během posledního roku provedené, jsou zmatečné, neplatné. V základním zákoně státním stojí výslovně, že v procesech takových *rozhodují* — nikoliv rozhodovati *budou* — soudové porotní: a zákon dán jest dne 21. prosince 1867! Nemohu si mysliti jinak, nežli že zavedením porot těm, kteří bez nich odsouzeni byli, všeliké tresty prominuty a také kauce propadlé nahraženy býti musejí — neboť nemohu jednak rozuměti politické honetnosti a poctivosti. Tudíž žádám, aby také sl. soud onano ustanovení trestního zákona vykládal také co anomalii, aby přihlížel k poměrům, kdy články sepsány byly, *k době, kde stíhání českého tisku a české oposice bylo nejprudší* — aby, když poroty zejtra zavedeny budou, nestihla jich výčitka, že nesoudili, jak soudí lidé poctiví. Mezi články obviněnými jsou takové, kde se zhola vypravuje, co se stalo. Mezi ty jmenovitě patří dopis z Rovenska. Pan státní zástupce nikterak nedokázal, že by zpráva ta byla zfalšovaná či překroucená. Že by v pouhém uveřejnění skutkův snad trestuhodných spočívala vina, nebude přece nikdo tvrditi. Všecky naše časopisy psaly o revoluci ve Španělích — a u nás jest revoluce velezrádou! — všechny psaly o vyhnání královny Isabelly,

o zavraždění guvernéra v Burgosu: kdož bude v tom shledávati schvalování revoluce a vraždy? Jiné články týkají se úřadních osob. Jest otázka, zdali se osoby tyto smějí zahalovati v nimbus posvátnosti, aby se jich nikdo slovem dotknouti, nikdo jim ani z toho výčitku činiti nesměl, co proti zákonu konají, slovem, aby jim nesměl nikdo říci pravdu do očí? Jesť věcí dokázanou, že úředníci zneužili své moci, že zpronevěřili peníze, kteréž vybrali: a řekne-li někdo, že to hanebnosť, má pro to býti stíhán? Případy, o kterých se tuto jedná, nejsou arci tak křiklavé, nicméně dokázáno jest, že úředníci nepravě vykládali zákon o shromažďování a spolčování, že zapovídali každou veřejnou schůzi proti docela jasnému znění zákona, že uváděli proti tomu důvody, o kterých se zákonu ani nezdálo — že všecku svobodu shromažďování, kterou zákon propůjčoval i hájil, učinili illusorní. Samo c. k. místodržitelství vidělo se nuceno zrušiti nařízení c. k. policie, anať se nezakládala na zákoně. Kterak padá z toho vina na redaktora časopisu, který podobné věci uveřejňuje? Pravda jest ovšem někdy trpká — ale odtud nejde ještě, že by byla trestuhodná.« — Státní zástupce navrhoval trest těžkého žaláře na **tři roky** a ztrátu 500 zl. z kauce. Obžalovaný uznán za vinna několika zločiny rušení veřejného pokoje (zejména pro články: »Kam to povede?« — »Ať žije zákon!« — »Je to skandál!« — »Hlasy časopisecké« a »Naši odpůrci a spojenci«) a přečiny pobuřování a odsouzen do žaláře **na jeden rok** a ke ztrátě 400 zl. z kauce. — Nejvyšší soud potvrdil zostřený trest jednoho účastníka táboru na *Zvičině*, dvěma účastníkům pak snížil pokutu, k níž byli v první instanci odsouzeni. — C. k. vrchní soud potvrdil rozsudek, kterýmž býv. red. J. *Černý* odsouzen na 6 měs. do žaláře a ke ztrátě 500 zl.

10. února. V Týně na Vltavě na devátý rok usedlý obchodník Josef *Kaspr*, jehož manželka měla v městě tom dům, odsouzen pro súčastnění se táboru lidu k pokutě 80 zl. Následkem tohoto odsouzení usnesla se **městská rada** *v Týně na Vltavě* vyzvati odsouzeného, aby pro »*nezákonní jednání*« své město opustil a odstěhoval se do Mirovic, kde jest příslušníkem. — C. k. okresní soud *v Soběslavi* uznal bývalého poslance zemského JUC. Jana *Kratochvíla* a jiné čtyři obviněné za vinny přestupkem zákona o právu shromažďovacím a odsoudil Krato-

chvíla k pokutě 10 zl. a ostatní k pokutě po 5 zl. C. k. vrchní zemský soud *zvýšil* tento trest u Kratochvíla na 100 zl. a u ostatních na 30 zl. Nejvyšší soud rozsudek vrchního zemského soudu u Kratochvíla potvrdil, u ostatních pak *zmírnil* pokutu na 10 zl.

11. února. Před c. k. okr. soudem pro Staré město pražské provedeno líčení s předsedou čtenářsko-ochotnické jednoty »Tyl« Karlem *Bodlákem*, jeho náměstkem J. *Zemanem* a členy G. *Janečkem*, J. *Fraňkem*, J. *Vamsoustem*, R. *Routkem* a F. *Svobodou* pro přestupky §§ 15., 17. a 36. zákona o spolcích. Z obžaloby vyjímáme, že G. Janeček měl dne 1. října 1868 ve spolku »Tyl« politickou přednášku, v které mluvil o Slovanech a jich sousedech, obzvláště pak o Němcích říše. Líčil prý *národ německý jako pravého nepřítele Slovanů*, jenž pod pláštíkem kultury *nejkrutějších dopouštěl se skutkův na národech slovanských.* Ku konci přednášky prý vyzýval shromážděné, aby místo nepřátelských nám listů německých odbírali časopisy české. — Jelikož obžalovaní prohlásili, že podobně nikdo ve spolku nepřednášel a opak toho žádnými svědky nedotvrzen, uznáni nevinnými. — Člen výboru Sokola karlínského Josef *Fuksa*, obžalovaný pro přestupek § 20. zák. spolkového, spáchaný zasláním telegramu Dru Smolkovi, uznán c. k. okres. soudem v Karlíně za nevinna. — C. k. vrchní soud potvrdil rozsudek, jímž byl býv. red. »Nár. Nov.« J. *Kout* odsouzen do vězení na 14 dní a ku ztrátě 200 zl. z kauce. Z osmi spoluobviněných odsouzeni dva na 1 měsíc, jeden na 3 neděle, čtyři na 14 dní a jeden na 10 dní. Týž soud odsoudil býv. red. »N. N.« K. *Krouského*, jejž byla první stolice za nevinna prohlásila, do vězení na 1 měsíc a ku ztrátě 150 zl. z kauce.

12. února. S red. »Nár. Pokroku« J. *Zehnalem* provedeno k návrhu veřejného žalobníka Rappa *tajné přelíčení* pro několik zločinů a přečinů spáchaných *osmi články* a zprávami v pěti číslech. Státní žalobník navrhoval trest těžkého žaláře na dobu **půltřetího roku.** Obžalovaný, kterého hájil Dr. Mezník, odsouzen do těžkého žaláře na půl roku. — Nejvyšší soud potvrdil zostřené tresty několika účastníkům tábora na *Potštýně.*

13. února. Okresní zastupitelstva *slanské* a *novostrašecké* byla *rozpuštěna* bez udání důvodů. Řízení záležitostí okresních svěřeno zatím c. k. okres. hejtmanstvím v Slaném a Novém Strašecí.

14. února. C. k. vrchní státní zastupitelství zaslalo státním zastupitelstvům tuto listinu: »Dle zprávy sdělené mi od presidia cís. král. místodržitelství bude prý (jak se praví z Berlína) litografovaná brožurka pod názvem »*Ani groš daně více, čili skutky — ne slova*« v mnoha tisících exemplářích dopravena do Čech, aby zde byla rozšiřována a skutečně bylo již nyní několik výtisků v Čechách nalezeno. *Revoluční tento* »*paličský*« *spis*, jenž obsahem svým vyzývá způsobem pobuřlivým k odpírání daní, musí býti předmětem napnuté pozornosti a energické činnosti úřadů a poněvadž již cís. král. místodržitelství přikázalo podřízeným úřadům největší opatrnosť a bdělosť, *nařizuji i já* c. k. státnímu zastupitelstvu, *aby i ono bdělo přísně nad tím, by brožůrka* »*Ani groš daně více, čili jen skutky a ne slova!*« *se nerozšiřovala*, a kdyby kde brožurka ta přistižena byla, aby ihned zavedlo se potřebné vyšetřování a poněvadž jedná se o trestný skutek dle § 10. b) t. z., aby záležitosť taková ihned byla odevzdána c. k. státnímu návladnictví v Praze k úřadnímu řízení, mně pak buď vždy ihned o tom podána stručně zpráva. Od c. k. vrchního státního zastupitelstva. Jarosch m. p.«

15. února. »Národní Vávra« z Dobré Vody u Hořic nastoupil 8denní trest pro tábor na *Levíně*. — C. k. státní zastup. oznámilo majiteli »Politiky«, že z kauce listu toho zapraveny byly pokuty 250 zl. a 2000 zl. Na poslední pokutu však již zbytek kauce nestačil, neboť místo 2000 zl. přišlo do rukou stát. zástupce pouze 1163 zl. $46^{1}/_{2}$ kr.

16. února. Pro provolání k táboru na *Choustníku* za nevinny prohlášení red. J. *Kout* a V. *Flíček* a M. *Kazda* odsouzeni c. k. vrchním soudem, a sice první k pokutě 150 zl., druzí dva k pokutě po 60 zl. Nejvyšší soud snížil pokutu prvnímu na 50 zl., druhé dva uznal nevinnými. — Nejvyšší soud potvrdil rozsudek, kterýmž Jos. *Kout* odsouzen byl do žaláře na 8 měsíců a ku ztrátě 1000 zl. — C. k. vrchní soud potvrdil rozsudek, jímž Dr. *Kodym* jako red. »Hlasu« odsouzen

byl na 5 měsíců do žaláře a ku ztrátě 1500 zl., a rozsudek, jímž týž redaktor odsouzen byl na 5 měsíců do žaláře a ke ztrátě 1500 zl., pouze co do ztráty kauce; trest žaláře zvýšil na 15 měsíců. — Z kauce »Nár. Listů« prohlášeno až dosud 6400 zl. za propadlé, ačkoli pouze 6000 zl. kauce složeno bylo.

17. února. J. J. *Martinka* nastoupil trest šestinedělního vězení. — Jan *Bavorský* odsouzen k pokutě 5 zl. pro rozšiřování Bendlovy písně českého dělníka. — Rozsudkem c. k. okr. soudu v Bechyni ze dne 1. pros. 1868 odsouzeni byli dle § 19. o právu shromažďovacím, a sice Jos. *Kašpar*, co původce a pořadatel 30. srpna 1868 u *Hvožďan* odbývaného »táboru« k pokutě 50 zl. event. k 10tidennímu vězení. — Pánové Šimon *Hošek*, Josef *Červenka*, Ant. *Mühlstein*, Vojtěch *Mühlstein*, Tomáš, Jan a Frant. *Hospodářský* k pokutě 25 zl., ev. k pětidennímu vězení. — Pánové Jan *Pixa*, J. *Fiala*, Matěj *Masák* Matěj *Kuna*, Václ. *Tic*, Václ. *Žižkovský*, Jindřich *Pohl*, Alojs *Masák*, Václ. *Hálek*, Jos. *Dvořák*, Vilém *Chat*, Jos. *Rambousek*, J. *Černý*, Karel *Faber* (poslanec), Jos. *Šonka*, Jan *Hruška*, Matěj *Přibil*, Jan *Zahradník*, Václ. *Lala*, Vojtěch *Šoch* a Max *Baumrok* k pokutě po 10 zl. event. k dvoudennímu vězení a k náhradě útrat trestního řízení. Jenom Frt. *Polívka* a Matěj *Červenka* byli tímto přestupkem za nevinny uznáni. K odvolání se c. k. státního zastupitelstva, pak Jos. Kašpara, Šimona Hoška, Karla Fabra a Jos. Dvořáka, c. k. vrchní zemský soud tento rozsudek dílem potvrdil, dílem *zostřil*, a sice: u Josefa *Kašpara* na 80 zl., pro případ nedobytnosti k 16dennímu vězení. Jos. *Červenka*, Tomáš, Jan a Frt. *Hospodářský* (3 bratří) odsouzeni k pokutě po 10 zl. event. k osmidennímu vězení; Václ. *Tic*, Václ. *Žižkovský*, Jindřich *Pohl*, Alojs *Masák*, Vilém *Chat*, Jan *Černý*, Karel *Faber*, Jos. *Šonka*, Jan *Hruška*, Matěj *Přibil*, Jan *Zahradník*, Václ. *Lala* a Vojtěch *Šoch* k pokutě 25 zl. event. k pětidennímu vězení; Václ. *Hálek* a Jos. *Dvořák* (učitelové) k pokutě 20 zl. event. čtyrdennímu vězení; Jan *Pixa*, Šimon *Hošek*, Ant. *Mühlstein*, Jos. *Fiala*, Matěj *Masák*, Matěj *Kuna*, Jos. *Rambousek* a Max. *Baumrok* obdrželi potvrzení předešle určeného trestu. Jenom u Vojtěcha *Mühlsteina* byl trest z 25 zl. na 10 zl. zmírněn pro jeho mladistvé stáří a *zlý příklad otcův*, který mu velel stříleti z hmoždířů. Zo-

střenı́ odůvodněno dílem vynikajícím a okázalým způsobem súčastnění se »táboru«, dílem postavením a dílem i jměním. *Hálek* a *Dvořák* obdrželi zostřenou pokutu *proto, že jsou učitelové.*

18. února. První tisková pře »Našich Listů« odročena, poněvadž redaktor J. *Arbes* k líčení se nedostavil. Státní žalobník subst. Rapp navrhl, aby byl obžalovaný policií vypátrán a vzat do vyšetřovací vazby. Soud však se usnesl, aby byl obžalovaný k líčení pouze předveden.

19. února. Nejvyšší soud potvrdil rozsudek c. k. vrchního soudu, kterýmž bratří Emanuel a August *Tonnerové* odsouzeni byli každý do žaláře na 6 měs. a ke ztrátě 100 zl. z kauce »Světozora«. V první instanci uznáni byli oba nevinnými. — C. k. vrchní soud odsoudil P. *Böhma*, faráře z Čechovic, a P. *Langhanse*, kaplana ze Šluknova, kteří byli původně za nevinna uznáni, a sice prvního do žaláře na 3 měs., druhého do vězení na 6 neděl. — Býv. red. »Nár. Nov.« K. *Krouskému* doručena nová obžaloba. — Nejvyšší soud zamítnul odvolání K. *Krouského* proti rozsudku obou prvních stolic, kterýmž byl odsouzen do vězení na 4 neděle a ke ztrátě 200 zl. z kauce. — Týž soud potvrdil rozsudek c. k. vrchního soudu, kterýmž byla předsedovi »Živn.-čten. besedy karlínské« zvýšena pokuta z 10 na 30 zl.

20. února. První tisková pře »Našich Listů« pro článek »*Z boží milosti a z vůle národa*«, v němž shledán státním návladnictvím zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. z. Soudu předsedal rada Předák, žalobu zastával subst. Rapp. Obžalovaný red. J. *Arbes* před soud předveden a hájil se sám. Snažil se dokázati, že v článku nedotknuto zásady dědičné monarchie a může-li býti něco pokládáno za zdánlivě závadné, že může to býti pouze výraz »z boží milosti«. Výraz ten, jenž datuje se z dob Ludvíka Nábožného měl snad jako pouhý titul za oněch dob jakýsi význam, ale nyní, když každý nepředpojatý člověk z historie ví, jakým způsobem ten onen stal se panovníkem, nemá výraz ten významu žádného. Dále dokazoval, že první část článku jest pouhá theorie, dle které bůh — (po názoru nepředpojaté filosofie: resultující přírodních sil —) při vstupování knížete na trůn chová se jako od vzniku světa

mlčky a trpně, z čehož plyne, že veškerá moc vychází skutečně jen z lidu a že jen svobodný občan, jenž byl svědkem nebo účastníkem události, kdy nový panovník poprvé vstupoval na trůn, má o tom všem zdravý a jasný soud atd. Veřejný žalobník navrhoval trest těžkého žaláře na *jeden rok* a ztrátu 500 zl. z kauce. Obžalovaný dokazoval pak, že § 65. a) tr. z. jest do článku v pravém slova smyslu násilně vešroubován, že ze všeobecných vět nemožno nižádným způsobem souditi na něco určitého, tím méně z nich abstrahovati, že inkriminované věty *musí se* (jak byl veřejný žalobník pravil) vztahovati k Rakousku, o němž jest všeobecně známo, že *právo panovnické rodiny jeho*, dynastie Habsbursko-Lotarinské totiž, ke trůnu *pochází z vůle národa.* Soud uznal obžalovaného za nevinna. — Pro osvědčení důvěry Dru Ant. Čížkovi odsouzen V. *Rygl* ze Zlonic c. k. vrchním soudem do vězení na tři měsíce, K. *Krouský* jako redaktor »Nár. Nov.« do vězení na 5 neděl a ke ztrátě 180 zl. z kauce. — Býv. red. »Politiky« V. *Kulhánek* nastoupil svůj trest a dodán mu nový obžalovací nález. — Farář Dr. *Bílý* zažalován pro čtyry zločiny a pět přečinů. — Z kauce »Posla z Prahy« odvedeno 4100 zl. jako částka propadlá. — Red. »Šumavana« J. V. *Žák* a nakladatel listu toho M. *Čermák* odsouzeni u del. soudu v Plzni pro přestupek § 11. zák. o tisku k peněžité pokutě po 10 zl.

21. února. Kněz P. M. B. *Kulda*, vikář na Chlumu, dán v obžalobu. — C. k. vrchní soud změniv rozsudek první stolice odsoudil red. »Olom. Novin« J. *Černocha* k pokutě 25 zl. a ke ztrátě 80 zl. z kauce.

22. února. Nový tábor lidu, svolaný ke dni 7. března *do Velvar*, kde mělo se rokovati o otázce: »Nežádá-li toho prospěch národa českého, abychom podporovali Maďary v snahách jejich a nemáme-li vyrovnání se státem Uherským provedené považovati za bezpečnou cestu k vyrovnání se státem Českým vedoucí?« — c. k. okresním hejtmanem Paletzem (čti Palcem!) ve Slaném — zakázán — »poněvadž při tak všeobecně znějící otázce dosti určitě vytknuto není stanovisko, z kterého otázka ta má se vzíti v poradu«. — *Ve Vídni* projednána tisková pře »Hlasu« a »Zvonu«, jichž redaktor V. K. *Šembera* odsouzen pro přečin § 13. zák. o tisku k pokutě 15 zl., po případě

— U c. k. okres. soudu na *Zbraslavi*
členy banderia *třebotovského* a *mokro-*
ně výlety do *Všenor*, na *Řidkou* a do
3. zák. shromažďovacího). Obžalovaní
nrosta obce třebotovské, P. Antonín
nt. *Kovářík*, syn rolníkův, Antonín
í, Václav *Hušpaur*, Fr. *Cicvárek*,
ynové rolníkův; Frant. *Vošahlík*,
ující, vesměs z Třebotova; Josef
ecní, Jan *Kratochvíl*, syn rol-
íkův, všickni tři z Kuchaříka;
ersitě pražské z Roblína, Václ.
, Jos. *Kovářík*, syn rolníkův
, Jos. *Šůra*, syn rolníkův,
bička, syn rolníkův, všickni
hoc, oba z Chejnic; Josef
ek, Antonín *Kratochvíl*,
ský, rolníci z Mokropsu.
ín *Kocourek*, Antonín
Josef *Roubal*, Václav
otec, Jan *Řezníček*,
Dobřichovic. Obžalo-
borského, Jana Ko-
ni vinnými a od-
10 zl. Nejvyšší
(40 zl.) kaplanu
il red. »N. N.«
400 z kauce;
Týž soud od-
trátě 150 zl.
ouského za
silo složiti
opadlých
250 zl.,

nto, že
svěd-

24. února. U c. k. krajského soudu v *Chrudími* odbývány dvě tiskové pře »Koruny«. V první při uznán byl red. Frt. *Müller* za vinna přečinem pobuřování a odsouzen na měsíc do vězení a ku ztrátě 100 zl. z kauce. Také v druhé při byl uznán za vinna přečinem pobuřování a odsouzen opět do tuhého vězení na měsíc a z kauce prohlášena částka 100 zl. za propadlou. Obhájcem byl Dr. Roth. — J. V. *Kout* vyzván, aby se vykázal, že zaplatil 100 zl. a 400 zl., poněvadž dva rozsudky, kterýmiž mimo pokuty odsouzen byl na 6 neděl do vězení a 6 měsíců do žaláře, vešly v moc práva. — Nejvyšší soud potvrdil rozsudky prvních dvou stolic, jimiž J. *Kout* odsouzen do žaláře na 5 měsíců a ku ztrátě 1000 zl. z kauce. Týž soud zamítl odvolání V. *Kulhánka* proti rozsudkům prvních dvou instancí, jež jej byly odsoudily na 4 měsíce do vězení a ku ztrátě 300 zl. z kauce. Rovněž odmrštěno odvolání se J. S. *Vilímka* proti pokutě 15 zl. c. k. vrchním soudem vyměřené. — Red. »Nár. Pok.« J. *Zehnal* a pan K. *Bodlák* zažalováni k žádosti c. k. poštovního úřadu pražského. — Obecní starosta v Brtví Fr. *Flum* sesazen pro súčastnění se táboru na *Zvičině*. Při tom připomenuto, že obecní výbor J. *Munzar* za starostu volen býti nesmí, poněvadž byl pro súčastnění se téhož táboru odsouzen.

25. února. Red. »Nár. Nov.« K. *Krouskému* sděleno, že vešel v moc práva rozsudek, kterýmž byl odsouzen na 4 měsíce do žaláře a ku ztrátě 200 zl. z kauce. — Čten. beseda v *Chocni* rozpuštěna. — Mimo Jos. Kouta onemocněl ve vazbě též Fr. *Pechánek*.

26. února. Pro tábor na *Valečově* provedeno v Mladé Boleslavi přelíčení proti panu *Svobodovi*, synovi poštmistra ze Sobotky, obžalovanému pro *zločin veřejného násilí* (§ 83. tr. z.,) pro **zločin nedokonané vraždy** (§ 138 tr. z.) a pro přestupek urážení veřejných úřadníků (§ 312.). Pětičlenný soudní dvůr skládal se z c. k. radů Langa co předsedy, Schollara a Hlaváčka, pak adjunktů Řepky a Paura. Obžalobu přednesl c. k. státní zást. Opolecký. Obžalovaného hájil p. Mach, c. k. notář ze Sobotky. Obžalovaný nalezal se od měsíce srpna 1868 ve vyšetřovací vazbě. Ohledně přestupku a zločinu veřejného násilí uznal soud Svobodu za nevinna, odsoudil jej však pro **zločin**

nedokonané vraždy k *těžkému žaláři* na **pět roků**, zostřenému každého čtvrt leta postem. Soud zakládal svůj rozsudek na výpověděch svědků: bývalého diurnisty *Zdobinského*, v tu dobu c. k. kancelisty, a hadráře Čumpelíka, jenž byl odsouzen pro křivé svědectví na 3 měsíce do vězení. Státní zástupce navrhoval trest těžkého žaláře na **osm let**. — C. k. vrchní soud potvrdil rozsudek, kterýmž byl red. »Corresp.« Ant. *Tůma* odsouzen do žaláře na 4 měs. a ku ztrátě 800 zl. z kauce.

27. února. Red. chrudimské »Koruny« Frt. *Müller* odsouzen u c. k. krajského soudu v Chrudimi pro přečin dle § 300. tr. z. do vězení na 14 dní a ku ztrátě 100 zl. z kauce. — Nejvyšší soud zamítnul odvolání býv. red. »Nár. Nov.« K. *Krouského* proti rozsudku c. k. vrchního soudu, kterýmž byl odsouzen do vězení na 2 měs. a ku ztrátě 200 zl. z kauce. — Schůze dělníků na Smíchově zakázána. — S uvězněným red. »Posla z Prahy« B. *Tolmanem* zavedeno nové vyšetřování. — C. k. vrchní soud uznal, že J. *Kout* jako red. »Nár. N.«, pak pp. *Štěpánek*, *Minařík*, *Hora*, *Homolka*, *Maršner*, *Jirkovský*, *Dragoun*, Frt. *Koukolíček* a Jos. *Koukolíček*, kteří byli uznáni první instancí nevinnými, jsou vinni a odsoudil je k peněžitým pokutám. Z kauce »Nár. N.« prohlášeno 100 zl. za propadlé.

28. února. Red. »Budivoje« K. *Foitl* vyšetřován v Budějovicích u c. k. krajského soudu pro zločiny obsažené v článcích »Samospráva a liberální ministerstvo« a »Před soudem říšské rady«. — C. k. okresní soud potvrdil rozsudek, kterýmž red. »Corresp.« J. *Kreis*, odsouzen na 1 měsíc do vězení a ke ztrátě 3000 zl. z kauce. Týž soud potvrdil rozsudek, jímž J. *Zehnal* odsouzen na 14 dní do vězení a ke ztrátě 70 zl. z kauce »Nár. Pokroku«.

Březen 1869.

1. března. Jednatel Sokola v *Novém Městě* nad M. pan J. *Král* nastoupil trest šestidenního vězení. — J. *Roubíček* nepotvrzen za starostu okresního zast. *mnichovo-hradišťského*. — Státní zastupitelstvo oznámilo magistrátu pražskému, aby z předepsaných ztrát z kaucí českých listů odepsal 2000 zl., any složené kauce na částku tu již nedostačí.

2. března. Do svatováclavské trestnice odveden byl také J. V. *Kout,* byv. red. »Nár. Novin«. V trestnici té nalézali se v tu dobu mimo J. *Kouta* následující vězňové političtí: J. *Barák*, majitel »Svobody«, odsouzen na 18 měsíců a uvězněn od 5. července 1868; J. M. *Černý*, býv. red. »N. Pokroku«, odsouzen na 4 léta, 3 měsíce a 14 dní a uvězněn od 30. července 1868; J. *Květoň*, býv. red. »Nár. Pokroku«, odsouzen na 9 let, 1 měsíc a 24 dní a uvězněn od 14. září 1868; Bedřich *Pacák,* právník třetího roku na universitě pražské, odsouzen pro velezrádu na 5 let a uvězněn od 10. června 1868; Břetislav Ed. *Tolman*, byv. red. »Posla z Prahy«, odsouzen na dvě léta a uvězněn od 20. listopadu 1868; konečně Karel *Tůma*, býv. red. »Nár. Listů«, odsouzen na dvě léta a 4 měsíce a uvězněn od 27. září 1868. Celkem tudíž nalezalo se v trestnici u svatého Václava *sedm* politických vězňů, kteří byli na 25 let, tři měsíce a 8 dní odsouzeni. Černý, Květoň, Tolman a Tůma vyšetřováni ještě pro některé zločiny a přečiny tiskové, jichž prý se byli v »Nár. Pokroku«, v »Nár. Listech« a »Poslu z Prahy« dopustili. — V trestnici novoměstské byli uvězněni žurnalisté: Fr. *Göbl,* býv. red. »Nár. Listů« ; V. *Kulhánek*, býv. red. časopisu »Politik« ; spisovatel Fr. Ot. *Mikeš* pro telegram v »Nár. Pokroku« uveřejněný; Frant. *Pechánek,* býv. red. »Humoristických Listů«, V. *Petr,* býv. red. »Dělníka«, Fr. *Škorpil*, býv. redaktor »Pravdy« a F. *Wildsdorf,* býv. redaktor »Hlasu«. Trest svůj již odpykali J. *Kreis,* býv. redaktor časopisu »Correspondenz« (částečně), Dr. F. St. *Kodym*, býv. redaktor »Hlasu« (částečně), Fr. *Šimáček* býv. redaktor »Posla z Prahy« a Aug. *Tonner*, býv. red. »Nár. Pokroku«. Mimo žurnalisty nalezala se v novoměstské trestnici ještě řada jiných politických vězňů, dílem již odsouzených, dílem teprve vyšetřovaných. — C. k. vrchní soud *zvýšil* pokuty několika občanům pro slavnosť Husovu v *Jilemnici* odsouzených. — Nejvyšší soud zamítl mimořádné odvolání K. *Krouského* proti rozsudku, jímž byl odsouzen na dobu 3 měs. do vězení a ke ztrátě 200 zl. z kauce »Hlasu«. Týž soud zamítl odvolání V. *Vondráčka*, jenž byl pro tábor na *Levíně* odsouzen na 1 měsíc do vězení a k pokutě 50 zl. — Vydavatelstvu »Corr.« nařízeno, aby zaplatilo 3000 zl. za propadlou kauci.

3. března. Otakar *Hodek*, jenž byl pro zločin *velezrády* obžalován, ale od c. k zemského co trestního soudu za nevinna uznán, propuštěn po čtyrměsíční vazbě na svobodu. C. k. vrchní soud potvrdil totiž rozsudek c. k. zemského soudu, že Hodek není vinen zločinem velezrády, avšak uznal jej za vinna přečinem pobuřování a odsoudil na dva měsíce do tuhého vězení. — Býv. red. »Corresp.« Jos. *Kreis*, odbyv si před nedávnem trest několikaměsíčního žaláře, nastoupil druhý trest jednoměsíčního žaláře. — C. k. místodržitelství zamítlo rekurs proti zákazu *táboru ve Velvarech*, poněvadž prý jest »program v odporu s říšskou ústavou«.

4. března *Tajné* přelíčení s Hynkem *Fuchsem* a Annou *Nájemníkovou* pro — přečin § 24. zák. o tisku. Soudu předsedal rada Landa, žalobníkem byl substitut Gottfried. Corpus delicti byl zabavený jakýs tiskopis, o němž veřejný žalobník soudil, že by nebylo záhodno, aby o něm veřejnosť zvěděla. Obžalovaný Fuchs uznán nevinným, Anna *Nájemníkova* odsouzena k pokutě 5 zl. I důvody rozsudku přednášeny *tajně*. — U c. k. krajského soudu v *Jičíně* odbýváno přelíčení s občany hořickými Petrem *Erbanem*, Vil. *Linhardtem*, Jos. *Macákem* a Jos. *Jünglingem* pro přečin v § 300 tr. z. naznačený. Z obžalovaných odsouzeni byli dva na šest neděl a jeden na čtyry neděle do vězení. — C. k. vrchní soud zamítnul odvolání red. pražského »Zvonu« J. V. *Houšky* proti obžalobě pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. zák. — Býv. redaktor »Posla z Prahy« E. B. *Tolmanovi* dodána nová obžaloba. Spoluobžalováni byli býv. redaktoři Karel *Tůma*, J. M. *Černý* a V. *Nedoma*. — S red. »Budivoje« zavedeno nové vyšetřování. — U c. k. okres. soudu ve *Voticích* zahájeno vyšetřování se všemi členy zpěv. spolku benešovského pro súčastnění se tábora *na Blaníku* dne 29. června 1868.

5. března. Za posledních dnů nalezeny byly po ulicích i na nárožích po Praze psané plakáty, jimiž dělnictvo vyzýváno, aby se sešlo v neděli dne 7. 1869 března k táboru na *Žežulce v Šárce*.

6. března. Dva členové *vodňanské* besedy vyloučeni *úřadně* pro vyslovení souhlasu s deklarací poslanců českých. — Stavebnímu fondu u sv. Bartoloměje přikázána opět částka 800 zl.

z propadlých kaucí českých listů. Dle přípisu c. k. trestního soudu prohlášeno 7.900 zl. za propadlé.

7. března. C. k. vrchní soud *zvýšil* z většího dílu pokuty, k nimž byli odsouzeni mnozí účastníci slavnosti posvícenské v obci *bysterské* u Semil. — Nejvyšší soud potvrdil rozsudek c. k. vrchního soudu, kterýmž *zvýšeny* byly pokuty Dru *Radimskému*, Dru *Havelcovi*, J. *Procházkovi* a J. *Arbesovi* pro ohlášení táboru na *Vysoké* u Kutné Hory. — Předseda chrudimského živnost. čten. spolku Frant. *Haizl* odsouzen byl pro uveřejnění souhlasu s deklarací poslanců v »Nár. Nov.« od chrudimského c. k. okr. soudu pro přestupek proti spolkovému zákonu k pokutě 5 zl. K odvolání se c. k. státního zástupce Vojtěcha Jantsche byla tato pokuta od c. k. vrchního soudu na 30 zl. *zvýšena*. Nejvyšší soud rozsudek druhé stolice potvrdil.

8. března. U c. k. krajského soudu v *Hradci Králové* provedeno přelíčení s několika občany pro přečin schvalování nezákonních skutků dle § 305. tr. z., jehož prý se dopustili tím, že tajemníkovi okres. zastupitelstva hořického Karlu *Čížkovi*, když nastupoval trest 24hodinového vězení, »provolali v hostinci »Sláva« a zpěvy jej poctili«. Soudu předsedal president J. Kolb, přísedícími byli radové Jindřich Winter a Jos. Polák; žalobníkem byl subst. stát. zást. Václav Kučera. Obžalovaní uznáni vinnými a odsouzeni do vězení: Fr. *Rygl* na dva měsíce, Jan *Hulakovský* na 6 neděl, Jos. *Rosenberg* na 4 neděle, Stanislav *Červený* na 4 neděle, Karel *Fiedler* na 2 měsíce, Jos. *Polák* na 6 neděl, Ant. *Vachek* na 1 měsíc a Fiedler mimo to ještě na 3 neděle. — Do obce *Budohostic* v okr. velvarském dáno bylo devatenáct husarů s důstojníkem za příčinou vymáhání daní. — V okolí veltruském husaři daně vymáhající hrozili obyvatelům, nebude-li jim dáno vše, čeho si přejou, že mají prý rozkaz dáti lidem koně do světnice. V obci *Zlosejně* odpověděl důstojník k poznámce představeného, že jeden z exekvovaných nemá stáje pro koně, těmito slovy: »Tedy se dá kůň do světnice!«

9. března. Tisková pře »Posla z Prahy« pro otištění provolání k táborům na *Petruškových vršich*, na *Džbáně* a na *Choustníku*. Uvězněný býv. red. E. B. *Tolman dopraven z trest-*

nice svatováclavské před soud v průvodu ozbrojeného strážníka, který po celé přelíčení stál za zády obžalovaného. Spoluobžalován byl ředitel knihtiskárny Dra Ed. Grégra D. Sluníčko Z generalií vysvítá, že byl pan Tolman už odsouzen dne 5. října 1868 pro přečin dle § 300. ku vězení na 1 měsíc a ke ztrátě 100 zl. z kauce. — Dne 8. října 1868 pro zločin dle § 65. do žaláře na 8 měsícův a ke ztrátě 2000 zl. z kauce. — Dne 1. listop. 1868 pro zločin dle § 65. a přečin dle § 300. na 10 měsíců do žaláře a ke ztrátě 2000 zl. z kauce. — Dne 1. pros. 1868 pro přečiny dle §§ 305., 309., 310. na 1 měsíc do vězení a ke ztrátě 100 zl. z kauce. — Dne 17. prosince 1868 pro zločin dle § 65. a pro přečin dle § 300. na 4 měsíce do žaláře a ke ztrátě 500 zl. z kauce. — Mimo to nalezal se dosud ve vyšetřování pro rozličné zločiny a přečiny. — D. Sluníčko byl často trestán pokutami pro tiskové přestupky, takže ani se nepamatuje, kdy byl trestán naposledy. — Red. Tolman uznán za vinna a odsouzen k pokutě 40 zl.; D. Sluníčko uznán za nevinna. — Nejvyšší soud zamítl odvolání býv. red. »Hum. Listů« Fr. *Pechánka* proti rozsudku, kterýmž byl odsouzen na 3 měs do žaláře a ke ztrátě 500 zl. z kauce. — Týž soud snížil c. k. vrchním soudem zvýšené pokuty, ku kterýmž 12 účastníků veřejného průvodu v *Mladé Boleslavi* odsouzeno bylo.

10. března. Pro schvalování nezákonných skutkův odsouzeni byli pan *Fiedler* na 3 neděle a pan *Vachek* na jeden měsíc do vězení. — Pro súčastnění se táboru na *Blížkově* dodány 37 osobám obsílky k přelíčení.

11. března. Přelíčení s Frant. *Hájkem*, kupeckým z Vysokého, a Petrem *Zemanem*, rolníkem ze Stanova, pro zločiny rušení veřejného pokoje a veřejného násilí a přečin shluknutí, spáchané o zakázaném táboru lidu na *Petruškových vrších*, dne 16. srpna 1868. Oba obžalovaní nalézali se již sedmý měsíc ve vyšetřovací vazbě. Soudu předsedal rada Laadt, žalobníkem byl subst. stát. návladního Rapp. Obžalované hájil Dr. Černý. — Rozsudek zněl: Fr. Hájek jest vinen zločinem § 65. a), pak přečinem dle § 283. a přestupkem dle čl. III. zák. ze dne 15. listopadu 1867 a odsuzuje se do těžkého, postem každý první pátek v měsíci zostřeného žaláře na čas jednoho roku a k náhradě soudního řízení. Zločinem dle § 65. lit. b) vinen

není. — Petr *Zeman* jest taktéž vinen tímtéž zločinem, přečinem i přestupkem jako Fr. Hájek a odsuzuje se rovněž do těžkého, postem každý první a třetí pátek v měsíci zostřeného žaláře na dobu **jednoho roku** a k náhradě soudních útrat. Zločinem dle § 65. lit. b) vinen není.

12. března. S Václavem *Zibešem* odbyváno u c. k. okres. soudu v Praze závěrečné přelíčení pro přestupek proti bezpečnosti majetku za příčinou stržení černo-červenožlutého praporu s oken bytu prof. Kicka v den slavnosti svěcení třetího mostu pražského, dne 21. června 1868. Proti Zibešovi svědčil tajný policejní agent Tausenau, který své výpovědi, že obžalovaný prapor strhl, odpřisáhl. Obžalovaným Zibešem vedení svědkové Karel Šebor, Karel Štolz a JUC. Jan Novotný však dosvědčili a hodlali stvrditi výpověď svou přísahou, že obžalovaný stržení praporu se nesúčastnil, vůbec že se ani od nich nevzdálil. Následkem toho nebyl Zibeš uznán za vinna přečinem za vinu mu kladeným. Přelíčení vedl adjunkt Černý. Zástupcem obžalovaného byl JUDr. Hochmann. — U c. k. krajského soudu v Jičíně obžalováno devatenáct hudebníků a odsouzeni z nich: Fr. *Vaňura*, Jos. *Vokrouhlecký*, Václ. *Urbánek*, Jos. *Sudek*, A. *Mur*, Jos. *Fluger*, Jos. *Cíp* a Jan *Procházka*, každý na *čtyry neděle* do tuhého, postem zostřeného vězení; Frant. *Urban*, Ant. *Kňourek*, Frant. *Vinčálek* a Václ. *Reithárek* do tuhého, postem zostřeného vězení na *tři neděle*. Jos. Kuhn, Karel Portych, K. Gabriel, Fr. Krejcar, V. Novotný a J. Bohdanský uznáni nevinnými. Jos. Jandera, hostinský z Bílska, ku přelíčení se nedostavil, a st. zástupce žádal, aby bylo pro něj ustanoveno zvláštní přelíčení. — Vydavatelstvu »Nár. Nov.« sděleno, že pražskému magistrátu odvedeno opět 150 zl. z prodeje obligace znějící na 200 zl. — Pro tábor *na Blížkově* obžalováno přes 130 osob.

13. března. Red. »Mor. Orlice« J. *Dvořákovi* doručeny dva rozsudky: V první tiskové při potvrdil nejvyšší soud rozsudek c. k. vrchního soudu, jímž Dvořák uznán za vinna přečinem pobuřování a odsouzen do vězení na tři neděle a ke 150 zl. ztrátě z kauce. V druhém procesu, v němž byl J. Dvořák c. k. zemským soudem i c. k. vrchním soudem uznán souhlasně za vinna přečinem pobuřování a odsouzen do vězení na 14 dnů

(první stolicí na 6 neděl) a ke ztrátě 100 zl. z kauce, nejvyšší soud odvolání odsouzeného zamítnul. V obou případech nařízeno Dvořákovi, aby bez prodlení se přihlásil k nastoupení vězení (pět neděl) a 250 zl. z kauce u městské rady brněnské složil. — Z kaucí českých novin odvedeno opět 540 zl. fondu městské chudobnice. — Vydavatelstvu »H. Listů« nařízeno, aby v 48 hodinách složilo 400 zl. pokuty. — Pro souhlas s deklarací nalezali se ve vyšetřování J. *Liška,* J. *Říha* a J. *Ševčík* z Davle a *Andres* z Jilovišť.

14. března. C. k. vrchní soud odsoudil J. V. *Kouta* a K. *Krouského* jako redaktory »Hlasu«, kteří byli v první instanci za nevinny prohlášeni, a sice prvního do těžkého žaláře na 5 měs. a k pokutě 100 zl., druhého na 2 měs do žaláře a k pokutě 50 zl. — Bývalý red. »Nár. Listů« Frant. *Göbl*-Kopidlanský, odbyv si trest 8měsíčního žaláře, propuštěn na svobodu. — Státní návladnictví vyzvalo vydavatelstvo »Hlasu«, aby složilo 600 zl. a 200 zl., jež prohlášeny byly z kauce za propadlé, a sdělilo, že z kauce té za propadlé prohlášených 1000 zl. odvedeno bylo ústavu pražských chudých.

15. března. Majitel litografického ústavu A. *Pokorný* vzat do vyšetřovací vazby pro **velezrádné** vyjádření. — Strojník Leopold *Šmíd,* který byl pro výlet na Cibulku po delší dobu ve vazbě držán a tam před několika dny ochuravěl, propuštěn na svobodu.

16. března. Tisková pře »Zvonu« pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. z spáchaný úvodním článkem »*Naše práce*« v prvním čísle, jež bylo konfiskováno. Soudu předsedal rada Předák. Obžalovaný red. Vilém *Houška,* kterémuž navrhován trest těžkého žaláře na **18 měsíců** a 200 zl. pokuty, uznán nevinným.

17. března. C. k. vrchní soud potvrdil ve při J. *Relicha* z Plzně rozsudek první stolice potud, že jest J. Relich vinen zločinem rušení veřejného pokoje, ale trest *osmnácti měsíců* těžkého žaláře, který mu byl první stolicí usouzen, zvýšil na **čtyři leta** *těžkého žaláře.* — Pro zakázaný tábor, který se měl odbývati v srpnu 1868 na vrchu *Čižově,* odsouzeni c. k. hejtmanstvím v Mladé Boleslavi Em. *Barcal* k pokutě 10 zl.,

Antonín *Sarbost* a Bohdan *Blažej* k pokutě 5 zl. Trest ten změněn v několikadenní vězení.

18. března. Přelíčení s P. Benešem M. *Kuldou*, farářem a vikářem v Chlumci, a P. Janem Ev. *Bílým*, farářem v Podklášteří na Moravě, pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) a b) tr. z., spáchaný zabavenou brožurkou »*Církev a společnosť*«. První byl obžalován jako nakladatel, druhý jako spisovatel. Soudu předsedal rada Němec, žalobníkem byl subst. V. Gottfried, obhájcem Dr. Mezník. Veřejný žalobník naléhal, aby bylo líčení provedeno tajně; soud rozhodnul se však pro veřejnosť. Oba obžalovaní uznáni nevinnými. — Nejvyšší soud potvrdil rozsudek c. k. vrchního soudu, jímž Th. Dr. Václav *Houška* — jejž byl zemský co trestní soud v Praze pro přečin pobuřování, spáchaný kázáním dne 29. března 1868 odsoudil na čtrnáct dní do vězení — přečinem tím za vinna uznán nebyl. — Týž soudní dvůr zrušil rozsudky c. k. okresního soudu v Karlíně a c. k. vrchního soudu, jimiž Emil *Veselský* k pokutě 35 zl., Václav *Hušpauer* a Josef *Neruda* k pokutám po 25 zl. jako výboři besedy na Vodolce pro přestupek § 20. zák. o spolčování pro zaslání v č. 39. »Nár. Nov.« z r. 1868 uveřejněného souhlasu s deklarací poslanců českých odsouzeni byli. — Pro vyzvání k táboru *na Blaníku*, uveřejněné v č. 34. »Nár. Nov.« ze dne 20. srpna 1868, zavedeno bylo vyšetřování proti redaktoru J. V. Koutovi, pak proti studujícím Fr. *Slavíkovi*, Serv. *Hellerovi* a Janu *Balínovi*. C. k. zemský co trestní soud uznal všechny čtyry za nevinny přestupkem proti zákonu o právu shromažďovacím. Vrchní zemský soud však změnil rozsudek ten, uznav všecky obžalované za vinny a odsoudil Kouta a Frant. Slavíka k pokutě 100 zl. a Serv. Hellera a J. Balína k pokutě 60 zl. Nejvyšší soud snížil pokuty tyto ze 100 zl. na 30 zl. a ze 60 zl. na 10 zl. — Státní zastupitelstvo zažalovalo opět býv. red. »N. Novin« J. V. Kouta pro přečiny dle §§ 309. a 310. tr. z. pro dvě osvědčení souhlasu s deklarací českých poslanců. První »Zasláno« bylo *z Přelouče* od okresního zastupitelstva přeloučského a bylo uveřejněno v č. 47., druhé *z Vlašimi* od městské rady *divišovské* v č. 41. Pro tento telegram žalovalo státní zastupitelstvo mimo Kouta též F. *Tichého*, purkmistra, T. *Havlíčka*, radního, V. *Fabiána* a Karla *Antoše*, členy obecního výboru v Divišově.

19. března. Nejvyšší soud zamítl mimořádné odvolání sebýv. red. »Nár. Nov.« K. Krouského proti rozsudkům c. k. zemského co trestního soudu a c. k. vrchního zemského soudu, jimiž byl pro přečiny §§ 302. a 305. k tuhému, postem zostřenému vězení na čas dvou měsíců odsouzen. Následkem toho bylo K. Krouskému nařízeno, aby dne 1. dubna trest nastoupil, jinak »že bude do vězení mocí soudní dopraven«.

20. března. Nejvyšší soud potvrdil rozsudky zemského co trestního soudu a vrchního soudu, jimiž K. *Krouský*, býv. red. »Nár. Nov.« pro článek v č. 60. téhož listu pro zločin rušení veřejného pokoje a pro zločin pobuřování odsouzen byl na 6 měsíců do vězení a ke ztrátě 500 zl. z kauce. — Pro vyzvání k shromáždění lidu *na táboře u Družic* vzat byl *Kout* do vyšetřování, ale při přelíčení uznán za nevinna. Vrchní soud uznal však Kouta za vinna přestupkem zákona o právu shromažďovacím a odsoudil jej k pokutě 150 zl. Nejvyšší soud pokutu tuto snížil na 50 zl. — V tiskové při pro »Kalendarium« v č. 194. »Politik« a pro feuilletony »Landtagstaendeleien« v listu »Correspondenz« uznáni byli Čeněk *Kulhánek*, Jos. *Kreis* a Ig. *Schick* od c. k. zemského co trestního soudu za nevinny přečinem dle § 309., Ant. *Tůma* však odsouzen na 6 měsíců do vězení a ke ztrátě 300 zl. z kauce. Vrchní soud rozsudek ten, pokud se týče Tůmy, potvrdil, ostatní obžalované uznal však taktéž za vinny přečinem jmenovaným a odsoudil *Kulhánka* na 3 měsíce do vězení a ke ztrátě 200 zl. z kauce, *Kreise* na 1 měsíc do vězení a ke ztrátě 150 zl. z kauce a I. *Schicka* na 4 měsíce do vězení. Nejvyšší soud rozsudky vrchního zemského soudu, pokud se týkal Čeňka *Kulhánka* a Ant. *Tůmy*, potvrdil, Jos. *Kreis* však uznán toliko za vinna zanedbáním povinné péče a odsouzen k pokutě 40 zl. a ke ztrátě 100 zl. z kauce. *Schick* uznán za nevinna. — Nejvyšší soud zamítnul odvolání K. Krouského proti rozsudkům prvních dvou stolic, kterýmiž jako red. »Nár. Nov.« odsouzen byl do vězení na 4 neděle. — Ve vyšetřování pro tábor na *Hulíně* na Moravě pilně pokračováno. — Pro osvědčení souhlasu s deklarací poslanců českých, otištěné v »Nár. Nov.«, zavedeno bylo u c. k. zemského co trestního soudu s několika občany z Noutonic, Okoře a Lichčevsi vyšetřování. — C. k. státní návladnictví od-

volalo se z rozsudku c. k. deleg. okr. soudu, jímž byli redaktoři »Národní školy« Štěp. *Bačkora* a Václ. *Kredba* uznáni za nevinny, k vrchnímu soudu zemskému, kterýž uznal oba obžalované za vinny přest. §§ 10. a 11. zák. tisk. a odsoudil každého z nich k pokutě 50 zl. a k náhradě soudních útrat anebo k 10dennímu vězení.

21. března. Ze *Stanového* zvěstováno: Dnes, v neděli o desáté hodině dopoledne přišli k obecnímu starostovi v obci Stanovské (v okresu Železnobrodském, nyní hejtmanství Semilském) dva četníci s jedním civilně oblečeným mužem, žádajíce, aby starosta dal ihned svolati všecky občany, kteří c. k. daně z r. 1868. dluhují, s tím doložením, že ti, kteří se nedostaví, budou c. k. četníky předvedeni. Starosta obce vyzval ihned všecky dlužníky v počtu 33, aby se k němu dostavili. Rozumí se samo sebou, že tu dobu jen málo kdo byl doma a že teprve až odpůldne lid k starostovi se scházel. Když přišel dlužník první, tázali se ho přítomní pánové, chce-li c. k. daně platiti. Otázaný odpověděl, že chce, ale nyní že mu to není možno, a prosil o shovění, že po žních všecko řádně zaplatí. »Když nezaplatíte hned, zůstanem u vás na exekuci! Nyní nejdřív zaplaťte 5 kr. exekuce! Nezaplatíte-li hned, dostanete husary na exekuci!« zněla odpověď. Tentýž hovor nastal s dlužníkem druhým, třetím a čtvrtým. Náhodou byli všichni čtyři chuďasové, kteří neměli skutečně ani těch 5 kr. při sobě, jimiž měli exekuci zaplatiti. Nevíme, z jaké příčiny se stalo, že tato »exekuce«, nečekajíc na zaplacení oněch 5 kr. a na ostatních ještě 29 občanů (ač se tito později až na jednoho sešli) odešla s výhrůžkou, že prý občané zaplatí, až jen husary na exekuci dostanou. Litovati jest, že starosta, když lidí těch neznal, jich nepožádal, aby se písemným úřadním posláním vykázali. — Před městskou radnicí *v Lounech* byla v noci ze 17. na 18. března s »císařského stromku« od neznámých pachatelův koruna uříznuta a na kmen jeho posazena umrlčí hlava, na které se ještě vlasy nalézaly. Městská rada lounská bez odkladu jala se vyšetřovati původce činu toho. Nejprve vzat do vyšetření ponocný; výsledku však nedocíleno žádného. Na to usneseno, aby tomu, kdo pachatele udá, dána byla odměna 20 zl. Avšak marné bylo všecko pátrání. Teprve když zvláštní soudní komise k vyšetření případu toho do Loun

vězení na 3 měs. a ke ztrátě 150 zl. z kauce. — Městská rada pražská přikázala dodané jí propadlé části kauce dvou českých novin úhrnem 2350 zl. stavebnímu fondu chudobince u sv. Bartoloměje. Nedobytná částka 2702 zl. 80 kr. z kauce »Politiky« byla odepsána. Na novo propadlé částky kauce 850 zl., c. k. zemským trestním soudem radě městské ohlášené, byly zařaděny do příjmů téhož fondu.

23. března. Karel *Čížek*, okresní tajemník v Hořicích, a Frant. *Kračmar*, sluha okresní (byli c. k. krajským soudem v Jičíně pro přečin pobuřování) § 300. t. z., spáchaný sepsáním a opsáním samožaloby hořických a lhotašárovských občanů v příčině súčastnění se na výletu *Zvičínském* odsouzeni, a to první k vězení tří neděl, druhý k vězení 14 dnů. Následkem odvolání podaného odsouzenými a zároveň státním návladnictvím, *zvýšil* c. k. vrchní soud trest Karlu Čížkovi na vězení 6 neděl, Frant. Kračmarovi na vězení 3 neděl, zostřené postem každého druhého týdne. — Nejvyšší soud dal mimořádnému odvolání red. »Zvonu« V. K. *Šembery* (obžalovaného pro dva zločiny rušení veřejného pokoje a pro přečin pobuřování) průchodu tak dalece, že zbavil Šemberu obžaloby přečinu pobuřování, obžalobu dvou zločinů však potvrdil. Obžaloba zakládala se na úvodních článcích »V době persekuce« a »Boj národa« v prvních dvou (zabavených) číslech »Zvonu« ze dne 1. a 5. listop. 1868. — Nejvyšší soud uznal pana *Helvicha*, měšťana kralohradeckého, jenž byl od c. k. zemského soudu v jedné tiskové při na čtyry neděle do vězení odsouzen, za nevinna. — Státní zastupitelstvo zažalovalo Karla *Najmana* ze Střebychovic, pak Jos. *Schlemlaina* a Jos. *Pokorného* z Kutné Hory a redaktory Jos. *Kouta*, a Jana *Květoně*, pro přečin pobuřování dle § 300. tr. z. pro uveřejnění telegramu v č. 41., 42., 47., 48. »Nár. Nov.« a v 248. »Nár. Pok.«. — Starosta vídeňského dělnického spolku K. Müller odevzdal v kabinetní kanceláři žádosť za milosť pro uvězněného redaktora »Dělníka« V. *Petra*. Doufáno, že deputace dělníků vídeňských sestávající z občanů Müllera, Ryšky a Bělohlávka v záležitosti té bude co nejdříve k císaři předpuštěna.

24. března. Uvězněný red. »Hum. Listů«, Fr. *Pechánek*, jenž sobě odbyl první trest dvouměsíčního vězení, ponechán byl ve vazbě, neboť přes odvolání jeho sloučil c. k. vrchní soud

veškeré tresty, jichž bylo Pechánkovi ještě několik přisouzeno, dohromady. Jelikož však Pechánek, jsa již po delší dobu stížen neduhem prsním, roznemohl se v poslední době tak nebezpečně, že při každém sebe menším hnutí chrlil krev a již po několik dní průjmem a nezáživností trpěl, žádal majitel »Hum. Listů« Jos. R. Vilímek u c. k. zemského soudu, aby byl dán Pechánek k léčení do nemocnice. Jelikož však soudní lékař prof. Dr. Maschka na Pechánkovi žádné nemoci neshledal (!!!), nebylo žádosti té vyhověno. — Frant. *Škorpil*, býv. red. »Pravdy«, odsouzený pro zločin k dvouměsíčnímu vězení, byl po přestálém trestu z novoměstské trestnice propuštěn. — Red. chrudimské »Koruny« Fr. *Müller*, byv tamějším c. k. krajským soudem v tiskové při »Koruny« na jeden měsíc do vězení odsouzen, nastoupil trest.

26. března. Některým účastníkům táboru na Žižkově dodány obžaloby. Frant. *Strejček* a Bedřich *Kudera* (kteří nalézali se ve vyšetřovací vazbě) obžalováni pro zločin »*pozdvižení*« dle čl. 68. tr. z., Jan *Bretšnajder,* Frant. *Haman*, Karel *Kreutz*, Josef *Čech,* Václ. *Hübsch,* Vilém *Černický,* Jan *Vrba*, Jos. *Hájek* a Josef *Havlík* pro přečin shluknutí dle § 283. tr. z. (tito byli též po dlouhý čas v novoměstské radnici držáni ve vazbě vyšetřovací), a Josef *Bíba* pro přečin proti veřejnému pokoji a řádu dle čl. 300. tr. z. Po ostatních účastnících táboru ještě pátráno. — Proti Fr. *Pechánkovi,* býv. red. »Hum. Listů«, ačkoliv byl těžkou chorobou sklíčen, ustanoveno opět závěrečné přelíčení. — Uvězněný B. E. *Tolman,* býv. red. »Posla z Prahy«, obdržel opět dvě obžaloby, a sice jednu s určeným přelíčením ke dni 1. dubna pro §§ 3. a 19. zák. o právu shromažďovacím pro uveřejnění provolání k táborům na *Košumberku*, na *Žižkovu poli,* na »*Hradci*« u Strakonic, *na Šaldách* u Boleslavi a na *hradu hukvaldském* na Moravě. — Druhá obžaloba zněla na zločin § 65. b) a přečin § 300. tr. z. pro uveřejnění provolání k táboru na hoře *Hernštejně* u Domažlic. Dále pro telegram z Křeče, v němž prý kydána potupa a hana na český sněm (§ 300.). V provoláních dalších na *Blaník* a na hoře *Strahov* u Nov. Strašecí neshledal soud žádného zločinu dle § 65., b) protože byly zákazy dodány později, pročež žalováno pro přestupek § 3. a 19. zák. o shromažďování. — C. k. vrchní

soud změnil rozsudek první instance, kterýmž byl Jos. *Mikuláš* Boleslavský jako vydavatel »Šotka« za nevinna uznán, a odsoudil jej k tuhému vězení na jeden měsíc. — Z vězení u c. k. okres. soudu *v Semilech* propuštěni z vazby tři občané semilští, kteří byli pro súčastnění se táboru na *Levíně* c. k. okres. soudem v Nové Pace odsouzeni k šestidennímu vězení, a sice Jos. *Dittrich,* Frant. *Václavík* a Jan *Havlíček.*

28. března. S uvězněným redaktorem chrudimské »Koruny« Frant. *Müllerem* odbývána u c. k. krajského soudu v Chrudimi dvě závěrečná přelíčení, a sice pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. zák., pak pro přečin dle čl. III. zák. ze dne 17. pros. 1862, pro přečin dle § 300. tr. z. a konečně pro zločin urażení členů císařského domu dle § 64. tr. z. Obžalovaného hájil Dr. Roth. V prvním přelíčení uznán Müller za vinna zločinem rušení veřejného pokoje a přečinem dle čl. III. zákona ze dne 17. prosince 1862 a odsouzen na tři měsíce do žaláře a ke ztrátě 360 zl. z kauce. V druhé při uznán také za vinna zločinem rušení veřejného pokoje a přečiny dle § 300. tr. z. a dle čl. III. zák. ze dne 17. prosince 1862 a odsouzen na pět měsíců do žaláře a ke ztrátě 500 zl. z kauce.

30. března. Tisková pře »Nár. Novin« a »Nár. Pokroku« pro — *formu* některých telegramů, v níž státní návladnictvo shledalo přečin pobuřování dle § 300. tr. z. a čl. III. zák. ze dne 17. pros. 1862. S redaktory J. V. *Koutem* a J. *Květoněm* byli spoluobžalováni Jos. *Šlemlajn* a Jos. *Pokorný* z Kutné Hory a Karel *Najman* z Třebechovic; první dva jako zasílatelé telegramu z Kutné Hory, poslednější jako zasílatel telegramu z Libušína. Soudnímu dvoru předsedal rada Pohl. obžalovaní objevili se před soudem bez obhájců. Státní návladnictví žalovalo celou řadu telegramů vyslovujících souhlas s deklarací. — Veřejný žalobník kladl ve své opodstatňující řeči důraz hlavně na to, že *nežaluje znění deklarace, aniž vyslovení souhlasu s ní,* nýbrž **formu**, v jaké byly telegramy sepsány. Soud uznal za nevinna pouze K. Najmana; ostatní čtyry obžalované odsoudil do vězení a sice: J. V. *Kouta* na 3 neděle, J. *Květoně* na 14 dní, J. *Šlemlajna* a J. *Pokorného* každého na 8 dní. — Paní Josefině *Černochové*, majitelce a vydavatelce »Našinec« v Olomouci, doručena žaloba, podaná za

tou příčinou, že prý paní Černochová redakci »Olomouckých Novin« za nepřítomnosti svého manžela vedla . . . Spolu doručena žaloba tohotéž obsahu řediteli tiskárny, v níž se »Olomoucké Noviny« tiskly. — Býv. red. »Nár. Nov.« K. *Krouskému* dodán přípis c. k. státního zastupitelstva, kterýmž mu oznámeno, že rozsudek trestního soudu ze dne 20. října 1868, kterýmž byl pro přečin § 300. tr. z., do tuhého vězení na čtyry neděle odsouzen a z kauce částka 200 zl. za propadlou prohlášena byla, vešel v moc práva, a vybídnut, aby se ve třech dnech vykázal, že částku 200 zl. z kauce »na náležitém místě« zapravena byla, jinak, že by se dle § 15. tisk. zák. pokračovalo. — Jelikož rozsudek c. k. zemského soudu v Praze, kterýmž MUDr. Josef *Matoušek* v při své pro sepsání brošurky »Einige Zeitfragen der Prager medicinischen Fakultät« nebyl uznán za vinna, došel potvrzení c. k. vrchního soudu, byl zákaz rozšiřování brošury té, vydaný dne 21. října 1868 c. k. zemským soudem zrušen. — Red. vídeňského »Zvonu« V. K. *Šemberovi* doručen nález c. k. vrchního soudu, kterýmž potvrzen rozsudek první stolice, jímž byl redaktor ten odsouzen pro přestupek § 11. zák. o tisku k pokutě 15 zl. a do vězení na dva dny. Zároveň mu nařízeno, aby pokutu ihned složil a trest ve třech dnech nastoupil.

Duben 1869.

1. dubna. Zahájeno přelíčení pro **resoluci,** která byla 1. dubna 1868 o **prvním táboru lidu na úpatí Řípu** přednesena. Obžalováni byli zemský poslanec Václav *Kratochvíl* z Lounek, statkář Václav *Janda* z Budohostic a okr. tajemník roudnický Ervín *Špindler*. Soudnímu dvoru předsedal rada Pohl, přísedícími byli rada Vávra a adjunkt Císař. Obžalované hájil Dr. *Kučera*. Kratochvíl a Janda uznáni vinnými zločinem rušení veřejného pokoje dle § 65. tr. z. a odsouzeni každý do těžkého žaláře na **půl roku,** Špindler uznán nevinným. — V *Chrudimi* provedena před tříčlenným soudem opět dvě přelíčení s uvězněným býv. red. Fr. *Müllerem*, kterého hájil Dr. Roth. Obžalovaný uznán v obou přích *vinným* a odsouzen v první pro

zločin rušení veřejného pokoje a přečin pobuřování do těžkého žaláře na 5 měsíců a ke ztrátě 500 zl. z kauce, v druhé při taktéž pro zločin rušení veřejného pokoje a pro přečin popuzování proti maďarské národnosti do těžkého žaláře na 4 měsíce a ke ztrátě 500 zl. z kauce. — Býv. red. »Nár. Nov.« Karel *Krouský* nastoupil první svůj trest.

2. dubna MDr. F. St. *Kodym* odsouzen pro trestné činy naznačené v čl. 65. a), 305. z. tr. a v čl. II. zák. ze dne 17. pros. 1862 k pětiměsíčnímu těžkému žálaři a z kauce »Hlasu« prohlášena částka 1500 zl. za propadlou. Rozsudek ten byl od c. k. vrchního zemského soudu co se týče ztráty kauce 1500 zl. potvrzen. Taktéž stvrzen rozsudek ze dne 26. října 1868, jímž *Kodym* odsouzen k pětiměsíčnímu žaláři a prohlášena částka 1500 zl. z kauce »Hlasu« za propadlou. Státní zastupitelstvo vyzvalo vydavatelstvo »Hlasu«, aby obě z kauce propadlé částky u pokladnice obecního ústavu pražských chudých do tří dnů zaplatilo. — Dále potvrzen c. k. vrchním soudem rozsudek, jímž býv. red. »Hlasu« J. V. Kout odsouzen k pětiměsíčníma žaláři a ke ztrátě 500 zl. z kauce »Hlasu« a vydavatelstvo »Hlasu« vyzváno, aby do tří dnů i tuto částku (500 zl.) u pokladny ústavu pražských chudých složilo. — Nejvyšší soud potvrdil rozsudek c. k. vrchního soudu, kterýmž *zvýšeny* byly pokuty několika členům zpěv. spolku *lomnického*. — C. k. vrchní soud snížil pokuty, ku kterýmž několik účastníků táboru v *Mukařovu lesíku* odsouzeno bylo.

3. dubna. Z propadlých kaucí českých žurnálů přikázána opět částka 1350 zl. stavebnímu fondu chudobince u sv. Bartoloměje. — Pro tábor na *Dubovém Vrchu* odsouzeno bylo c. k. okr. soudem v *Bechyni* mnoho účastníků k pokutám, jež c. k. vrchní zemský soud u 17 odsouzených značně *zvýšil*. Nejvyšší soud tento rozsudek vrchního zemského soudu u devíti odsouzených potvrdil, u osmi však snížil pokutu na výměr, jejž ustanovil okresní soud bechyňský. — Pro tábor v *mukařovském lesíku* odsouzeni byli čtyři účastníci c. k. okr. soudem *kouřímským* k pokutám, jež c. k. vrchní zemský soud značně *zvýšil*. Nejvyšší soud snížil však opět pokuty tyto, jak původně c. k. okr. soudem v *Kouřimi* ustanoveny byly.

4. dubna. Karel *Čížek*, okresní tajemník v Hořicích, byv

c. k. vrchním soudem zemským pro přečin pobuřování dle § 300. tr. zák. odsouzen do vězení na 6 neděl, nastoupil v *Jičíně* trest. Přečin ten byl spáchán sepsáním samoobžaloby hořických občanů, kdež tito v úřadním podání k státnímu návladnictví v Jičíně na sebe doznávali súčastnění se na výletu *zvičínském*. Vrchní soud zvýšil první stolicí na tři neděle vyměřený trest na šest neděl z příčiny, poněvadž prý v Karlu Čížkovi shledal *původce* toho přečinu.

5. dubna. Uvězněný býv. red. »Humorist Listů« Frt. *Pechánek* odsouzen opět do těžkého žaláře na 2 měsíce a ke ztrátě 200 zl. z kauce.

7. dubna. Býv. red. »Veselých listů« Frant. *Vymazalovi* v Brně doručen rozkaz c. k. zemského jinak trestního soudu, dle něhož měl se neprodleně, provázen jsa úřadní osobou, odebrati do Prahy k závěrečnému přelíčení »Veselých listů«. — C. k. vrchní soud přistoupil k rozhodnutí zemského soudu, aby Jan *Relich* propuštěn byl z vazby vyšetřovací, ale nařídil, aby *Relich* bez odkladu nastoupil trest čtyřletého žaláře.

8. dubna. Přelíčení s red. zastavených »Veselých listů« Frt. *Vymazalem* pro zločin rušení veřejného pokoje § 65. a) tr. zák. spáchaný otištěním *básničky* »Z nového zeměpisu.« Státní zástupce navrhoval, aby bylo líčení tajné; soud však k tomu nepřistoupil. — Soud uznal, že Vymazal *není vinen* ani zločinem rušení veřejného pokoje, ani zanedbáním povinné péče, ale zažalované číslo »Veselých listů« že má býti zničeno. — Do trestnice u sv. Václava přiveden od četníků zároveň s řadou sprostých zločinců, k nimž byl jedním řetízkem připoután, občan *Svoboda* ze Sobotky, odsouzený pro tábor na *Valečově* (resp. pro stíhání diurnisty Zdobinského) k těžkému žaláři na **pět let**. Poněvadž byl odsouzen pro pokus sprosté vraždy, vřaděn v trestnici u sv. Václava mezi sprosté zločince. — Pro článek v č. 84. »Nár. Nov.« ze dne 10. října 1868 vzat byl K. *Krouský* pro zločin uražení Veličenstva a pro přečin dle § 305. tr. z. do vyšetřování, c. k. zem. co trest. soudem však uznán za nevinna. C. k. vrchní zemský soud uznal však Krouského za vinna *zločinem i přečinem* a odsoudil jej na čtyři měsíce do žaláře, z kauce prohlášena částka 400 zl. za propadlou. Nejvyšší soud uznal konečně *Krouského* za nevinna

zločinem uražení Veličenstva, avšak za vinna přečinem pobuřování a odsoudil jej na měsíc do vězení a ke ztrátě 200 zl. z kauce.

9. dubna. Za poslední doby posílal pražský c. k. zemský co trestní soud *českým* redaktorům *německé rozsudky* nejvyššího soudního dvoru vynešené po českých přelíčeních. Tak stalo se uvězněným redaktorům českým *Koutovi* a *Květoňovi*, kteří německé ty spisy vrátili s připomenutím, že chtějí českých opisův. Ale nedostalo se jim jich; c. k. trestní soud naopak překvapil redaktora Kouta opět německým nálezem nejvyššího soudního dvoru. Aby pak Kout nálezu německého opět nevrátil, doručen mu zapečetěný pod českou adresou, takže adresát teprve, když byl podepsal přijímací lístek a obálku rozpečetil, seznal, *co* mu bylo c. k. trestním soudem posláno. — Odvolání proti rozsudku c. k. vrchního soudu, jimž rozsudek první stolice, kterýmž P. Frant. *Boehm*, farář v Čachvicích, nebyl uznán za vinna ani zločinem rušení veřejného pokoje, ani přečinem proti veřejnému pokoji a řádu, změněn byl v ten smysl, že P. Boehm uznán byl za vinna přečinem pobuřování a odsouzen na šest neděl do vězení, nejvyšším soudem zamítnuto. — S Otakarem *Breuerem*, továrníkem kutnohorským, a s redaktory *J. M. Černým*, *E. B. Tollmannem* a *K. Tůmou* zavedeno vyšetřování pro zprávy o »táboru na Vysoké«. Breuer obžalován pro přestupek zákona o právu shromažďovacím, řečení tři redaktoři čeští kromě toho ještě pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. tr. zák. — C. k. městský del. okr. soud v přestupcích uznal jednatele »Typografické Besedy«, Frant. *Loha*, pro nepředložený v čas seznam členů spolkových za vinna přestupkem § 6. ad a) cís. nařízení ze dne 7. října 1868 čís. 136. a odsoudil jej k peněžité pokutě 25 zl. Tímtéž rozsudkem spolu nalezeno, že předseda téhož spolku Dr. E. Grégr v téže záležitosti vinen není. C. k. vrchní soud změniv rozsudek první stolice, uznal: že Frant. *Loh* není vinen přestupkem v rozsudku první stolice jemu za vinu kladeným, za to že Dr. Edv. Grégr jako předseda »Typografické Besedy« jest vinen přestupkem svrchu naznačeným a odsoudil jej k pokutě 100 zl., pro případ nedobytnosti do vězení na dobu 20 dní.

10. dubna. Jan *Relich*, odsouzený pro zločin rušení veřej-

ného pokoje do žaláře na *čtyři léta*, dopraven do trestnice Svatováclavské. — Uvězněný redaktor »Koruny« Frant. *Müller* stál opět před krajským soudem chrudimským, kde provedena s ním dvě závěrečná přelíčení. První pře odbývala se pro přečin pobuřování a pro přečin uražení na cti, což shledáno v dopisu z Loun proti c. k. okresnímu hejtmanu Mallowtzi. Müller uznán za vinna přečinem pobuřování a odsouzen do tuhého vězení na jeden měsíc a ku ztrátě 100 zl. z kauce. Druhá pře měla za předmět dva zločiny rušení veřejného pokoje a dva přečiny proti veřejnému pokoji. I v této při uznán Müller za vinna a odsouzen na pět měsíců do žaláře a ku ztrátě 500 zlatých z kauce. Celkem byl Müller dosud v rozličných tiskových přích »Koruny« odsouzen do těžkého žaláře na *dvaadvacet měsíců*, do tuhého vězení na *tři měsíce a čtrnáct dní* a ke ztrátě 2760 zl. z kauce. — Býv. red. »Hlasu« Dr. S. F. *Kodym* byl pro články v čís. 23. a 24. jmenovaného časopisu od c. k. zemského co trestního soudu v Praze uznán za vinna zločinem rušení veřejného pokoje a přečinem dle § 305. a odsouzen na pět měsíců do žaláře a ku ztrátě 1500 zl. z kauce. C. k. vrchní soud rozsudek ten potvrdil, *zvýšil* však trest z pěti *na patnáct měsíců.* Nejvyšší soud konečně vyměřil trest na *šest měsíců* žaláře. — Časopis »Correspondance Tchéque« v Berlíně vycházející nesměl býti následkem zákazu ministerstva vnitra dopravován do zemí »druhé polovice říše Rakouské«.

11. dubna. Po pět dní a nocí nalézány v ulicích pražských a na nárožích dílem nalepeny, dílem rozházeny, plakáty tohoto znění: »*Národe! Dne 11. dubna na meeting do Nuslí!*« Následkem toho rozkázalo c. k. policejní ředitelstvo, aby byly noční policejní hlídky zdvojnásobněny a c. k. vojskem značně sesíleny. Avšak přes veškerou opatrnosť nepřistižen nikdo při pohazování a rozšiřování lístků. Mimo jednotlivé lístky nalezány i celé balíčky plakátkův na ulicích a v průjezdech domů. C. k. policejní ředitelství svolalo dne 13. dubna dopoledne zvláštní mimořádnou komisi k poradě, jaká opatření vzhledem k zamýšlenému táboru nuselskému učiniti by se měla. Den na to odpoledne vyslalo c. k. místodržitelství sedm c. k. policejních úřadníkův s vyšehradským c. k. vrchním policejním komisařem Plochem a 80 c. k. policejních strážníkův do Nuslí. Hlavní

stan c. k. policejní expositury byl známý nuselský mlýnek a zahradní jeho hostinec Zde umístili se úřadníci c. k. policie, kdežto c. k. policejní stráž rozložila se nedaleko zahrady na dvou různých místech. Jedna z těchto stráží, asi 14 mužův silná s trubačem a policejními agenty sesílena, seděla pod širým nebem před stodolou mlýna, naproti cestě vedoucí od schodů nuselských přes můstek. Zde stálo též několik fiakrů a drožek, v nichž ob čas orgány policie dojížděly do Prahy, aby podaly zprávu o postupu táboru. Druhá hlavní strážnice c. k. policie nalezala se bezprostředně před hostinskou zahradou, u známé lávky vedoucí přes levé rameno Botiče. Také zde tábořila c. k. policejní stráž pod širým nebem, majíc pušky v pyramidě. Třetí hlavní strážnice c. k. policie nacházela se v nově vystaveném, avšak dosud neobydleném zadním domě hostince »U modré hvězdy« pod nuselskými schody. Strážnice tato ovšem byla nejdůležitější, poněvadž střeží přístup obecenstva z Prahy. Kromě toho byla pohotově netoliko celá vojenská posádka v Praze a v Karlíně, alebrž i škadrona husarův v tak zvaných pivovarních kasárnách za Žižkovem a škadrona husarů v Brandýse nad Labem. Tábor lidu však neodbýván. O 7. hod. večer dostala policejní stráž v Nuslích rozkaz odebrati se domů. — Nejvyšší soud potvrdil rozsudek, jímž býv. red. J. V. *Kout* odsouzen byl k pokutě 50 zl., poněvadž však pokuta ta z kauce, která již celá za propadlou prohlášena, vzata býti nemohla, oznámeno Koutovi, že pokutu tu musí po odbytí trestů jemu již přisouzených odpykat ve vězení. — V Budějovicích *zakázáno* provozování Hálkovy tragedie »Rudolf II.« — Nejvyšší soud zamítnul odvolání býv. red. »Corresp.« *J. Kreise* proti rozsudku, jímž byl odsouzen na 1 měsíc do vězení a k ztrátě 3000 zl. z kauce. — Václ. *Harfel*, bývalý hostinský, nastoupil trest 14denního vězení.

12. dubna. Přelíčení pro telegram *z Bělé* v »Nár. Pokroku«, kterýmž vysloven souhlas s deklarací poslanců českých a v němž státní návladnictvo shledalo přečin dle § 300. tr. z. Pod telegramem byly podepsány obec *Katusice*, *Doubravice*, *Vrátno* a jiných více. Dopisem telegrafního úřadu bylo udáno, že telegram zaslal okresní tajemník bělský Adolf *Šimek*. Z obžalovaných uznáni tři: Šimek, Heindörfer a Polívka nevinnými,

ostatní tři odsouzeni do vězení a sice J. *Květoň* na 14 dní, *Goldbach* a *Štross* každý na 8 dní. — Red. »Corresp.« Ant. *Tůmovi* nařízeno, aby trest, v rozličných tiskových přích mu usouzený, do tří dnů nastoupil.

13. dubna. Státní zastupitelstvo odvolalo se z rozsudku c. k. zemského co trestního soudu pražského, kterýmž redaktor »Našich Listů« J. *Arbes* dne 22. února prohlášen byl za *nevinna* zločinem rušení veřejného pokoje dle § 65. tr. z. C. k. vrchní soud uznal J. Arbesa za vinna zločinem výše uvedeným a odsoudil jej do těžkého, postem zostřeného žaláře na dobu *čtyř měsíců* a ku ztrátě 500 zl.

14. dubna. Přelíčení, jež mělo se dnes odbývati s paní Josefinou *Černochovou*, chotí býv. redaktora »Ol. Novin«, odročeno, jelikož obžalovaná ochuravěla. — Státní zastupitelstvo oznámilo vydavatelstvu »Nár. Novin«, že c. k. zemská pokladna zaslala státnímu zastupitelstvu částky 200 zl., 300 zl. a 500 zl. z prodeje obligace znějící na 2000 zl. z kauce časopisu »Nár. Nov.«, které c. k. zemský co tiskový soud v Praze rozsudkem ze dne 5. listopadu, 19. listopadu a 17. prosince 1868 k rukoum pražského ústavu chudých za propadlé byl prohlásil. Částka 300 zl. byla již pražskému magistrátu pro ústav chudých odevzdána.

15. dubna. Přelíčení s býv. red. »Correspondence« Ant. *Tůmou* pro přečin urážky na cti dle §§ 448, 491 a čl. V. zák. ze dne 17. pros. 1862 spáchané zprávou, že »Neue Freie Presse« sbírá peněžité příspěvky pro berlínský časopis »Zukuft«, kdežto c. k. policejni ředitelství v Praze zakázalo sbírati příspěvky pro obyvatelstvo Hranice, hladem trpící, a c. k. policejní ředitel jednomu redaktoru pohrozil »lavicí«, jestliže sbírek takových nezanechá. Soudu předsedal rada Pohl, obhájcem byl Dr. Mezník. Obžalovaný uznán za nevinna. — S uvězněným red. chrudimské »Koruny« Fr. *Müllerem* odbývána u c. k. krajského soudu v Chrudimi dvě závěrečná přelíčení; první pro zločin rušení veřejného pokoje a přečin pobuřování, druhé pro přečin pobuřování a pro zločin rušení veřejného pokoje. — Frt. Aug. *Slavík*, kandidát filosofie, nastoupil trest šestidenního vězení, usouzený mu v tiskové při »Nár. Novin« pro ohlášení k táboru na *Blaníku* dne 30. srpna 1868. V první stolici byl uznán

za nevinna, v druhé odsouzen na 20 dní a nejvyšší soud usoudil mu konečně trest vězení na 6 dní. Rozsudek nejv. soudu byl *německý*, kdežto *obálka byla česká*.

16. dubna. Tisková pře »Politiky«. Uvězněný býv. red. »Politiky« Č. *Kulhánek,* obžalovaný pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. lit. a) tr. z., jenž shledán v konfiskovaném čísle »Politiky« ze dne 28. července 1868, v němž redakce a nakladatelstvo ohlásilo, že *samovolně zastavuje »Politiku«* a v jehož úvodním článku, přeloženém z francouzského časopisu »Messager de Paris«, nadepsaném »Čechy a Evropa«, pojednáno bylo o cestě císařově do Prahy v létě 1868. Soudu předsedal baron Mallowetz, státním žalobníkem byl subst. Görner, obhájcem Dr. Mezník. Obžalovaný žádal před líčením, aby bylo odloženo alespoň do 4. května, kdy zákon o porotách nabude konečně platnosti, ale žádosti té nevyhověno. — Rozsudek pronešen dne 18. a prohlášeno jím, že jest Č. Kulhánek **»souvinníkem«** zločinu rušení veřejného pokoje a odsuzuje se na 4 měsíce do těžkého, postem zostřeného žaláře. — C. k. trestní soud pražský odmrštil Č. *Kulhánka*, býv. red. »Politik«, se žádostí, aby po prvním svém trestu dne 22. dubna byl puštěn na několik dní na svobodu. »Nár. L.« k tomu připomenuly: Trestní soud odvolává se na § 322. tr. ř. řka, že prý přerušení trestu již nastoupeného není dovoleno. Avšak pan Kulhánek si nepřál, aby byl jeho trest *přerušen,* nýbrž, aby po trestu tom *před* nastoupením *druhého* trestu byl puštěn na svobodu. V trestním řádu však zřejmě se praví, že *nesmějí býti tresty spojovány*, že tedy mezi každým trestem musí býti přestávka: kolik trestů, tolik propuštění! Také c. k. vrchní soud proti stolici první ve při Ant. Štraucha rozhodl, že *musí* po prvním trestu býti propuštěn, poněvadž odbývání jednoho trestu nepřetržitě za druhým bylo by stížením. — Nejvyšší soud potvrdil rozsudek, jímž býv. red. »Nár. Nov.« K. *Krouský* nebyl uznán za vinna přečinem dle § 302. tr. z., kterýž prý spáchán v č. 53 »N. N.« — Týž redak. a Václav *Rygl* byli obžalováni pro přečin dle § 300. tr. z. C. k. zemský co trestní soud uznal Krouského za vinna a odsoudil jej na čtrnáct dní do vězení a ku ztrátě 60 zl. z kauce, V. Rygla za vinna neuznal. Vrchní zemský soud uznal však *oba* obžalované za vinny, a odsoudil Krou-

ského na pět neděl do vězení a ke ztrátě 180 zl. z kauce, Rygla pak na tři měsíce do vězení. Nejvyšší soud změnil tento rozsudek, sníživ Krouskému trest vězení na čtyři neděle a ztrátu z kauce na 100 zl. V. Rygl uznán od nejvyššího soudu za nevinna. — Býv. red. »Nár. Nov. J. V. *Kout* byl na novo vyšetřován pro telegrafický souhlas s deklarací. Nejvyšší soud potvrdil rozsudek, jímž Václav *Žížala Donovský*, administrator »Nár. Novin«, uznán byl za vinna přestupkem dle § 23. tr. z. a odsouzen k pokutě 30 zl. aneb na 6 dní do vězení.

17. dubna. V jedenácté při chrudimské »Koruny« uznán byl red. *Müller* za vinna zločinem rušení veřejného pokoje a odsouzen na dobu tří měsíců do těžkého žaláře a ke ztrátě 600 zl. z kauce. V dvanácté pak při »Koruny« odsouzen týž redaktor na dva měsíce do žaláře a ku ztrátě 300 zl. z kauce. Celkem odsouzen Müllller až dosud na sedmadvacet měsíců do těžkého žaláře, na dva měsíce a 8 dní do vězení a ke ztrátě 3660 zl. z kauce. — C. k. okr. soud v *Humpolci* uznal z desíti obžalovaných účastníků *slavnosti Husovy*, odbývané dne 5. července 1868 u Humpolce, jednoho za vinna přestupkem zákona o právu shromažďovacím a odsoudil jej k pokutě 5 zl., kdežto ostatních devět uznáno bylo nevinnými. Vrchní soud však shledal vinu u všech desíti obžalovaných a odsoudil dva k pokutě po 40 zl., tři k pokutám po 25 zl. a pět k pokutám po 15 zl. Nejvyšší soud zmírnil trest ten ze 40 zl. na 15 zl., z 25 na 10 zl. a z 15 na 5 zl. — K odvolání se Václava *Hrázkého,* purkmistra v Poděbradech, proti rozsudku c. k. vrchního soudu, dle kterého pro přečin § 305. tr. z. tiskem spáchaný odsouzen byl k žaláři na 3 měsíce, potvrdil nejvyší soudní dvůr nález pražského zemského co trestního soudu, jenž byl V. Hrázkého za nevinna uznal. — Pro tábor na *Blížkově* obžalováni pro přečin shluknutí A. *Kolařík,* V. *Nechanský*, J. *Vaníček*, F. *Kutinan,* Fr. *Kvasnička*, Fr. *Valenta*, Ed. *Lustig*, J. *Lemberg*, Fr. *Vaníček*, J. *Valenta,* J. *Radimský*, J. *Ovach,* Fr. *Kubeška,* J. *Gross*, J. *Melichar,* A. *Sládek*, J. *Štěrba* a J. *Novotný*.

18. dubna. Hrabě Eduard **Taaffe** jmenován skutečným *předsedou ministerstva*. Jak na toto jmenování došlo, o tom vypravoval »N. W. Tagbl.«: »Neshody (v ministerstvu) dospěly konečně tak daleko, že císař pány vyzval, aby se rozhodli.

Za tou příčinou odbývaly se soukromé porady mezi jednotlivými ministry a po té sezení ministerské rady, kterému byl přítomen též hr. Beust. V tomto sezení učiněn, a sice prý ministrem vnitra drem Giskrou návrh, aby byl hr. Taaffe navržen císaři za definitivního předsedu a šl. Plener za jeho náměstka. Hr. Taaffe prohlásil, že by mohl úřad ten přijmouti jen tehdy, kdyby se dalo osvědčení, že jsou neshody teď odstraněny a že proti jmenování jeho předsedou žádný člen nevystoupí, když se tedy odstraní obava před kabinetní krisí. Tomu chce prý stůj co stůj zabrániti, poněvadž setrvání nynějšího ministerstva pokládá za nezbytnou nutnost. Tuto druhou podmínku učinil prý hrabě Taaffe proto, poněvadž se myslelo, že by Dr. Herbst odstoupil. *Ministr »spravedlnosti« obával prý se, že za ministerstva Taaffeova mohla by se provozovati jiná politika vzhledem k Čechům; ale tato obava zaplašena prý tím, že ihned vymoženo schválení zákona o rozdělení techniky v Praze, což prý se považovati může za ránu proti českým požadavkům.* Když i to bylo urovnáno, přijat jednohlasně návrh, aby byl hr. Taaffe mocnáři navržen za předsedu ministerstva.« — Nejvyšší soud zamítl mimořádné odvolání býv. red. »Nár. Nov.« K. *Krouského* a red. »Nár. Pok.« J. *Zehnala* proti stejným rozsudkům zemského co trestního a vrchního soudu, jimiž pro přečin rušení veřejného pokoje a řádu odsouzen byl Krouský do vězení na 14 dnů a ku ztrátě 60 zl. z kauce, Zehnal pak do vězení na čtyry neděle a ke ztrátě 120 zl. z kauce. Rovněž zamítnul nejvyšší soud mimořádné odvolání Ant. Tůmy, red. »Corr.« a B. *Tolmana* red. »Posla z Prahy« proti stejně znějícím rozsudkům první i druhé stolice, kterýmiž A. *Tůma* pro zločin rušení veřejného pokoje byl odsouzen k těžkému žaláři na dobu čtyř měsíců a ke ztrátě 800 zl. z kauce, Tolman pak pro týž zločin a pro přečin § 300. tr. z. rovněž k těžkému žaláři na dobu čtyř měsíců a ke ztrátě 500 zl. z kauce. — Dále potvrdil nejvyšší soud rozsudek c. k. vrchního soudu, kterýmž tento zvýšil peněžité pokuty 22 účastníkům táboru *na hoře Zvičině* dne 5. července 1868, ku kterýmž tito c. k. okresním soudem v *Hostinném* odsouzeni byli. — Okresní soud v Hostinném uznal Václava *Zubatého*, který podal c. k. úřadům mnohými podpisy opatřené vlastní udání, že súčastnil se táboru *na Zvi*-

čině, za vinna pšestupkem zákonu o právu shromažďovacím a odsoudil jej k peněžité pokutě 10 zl. C. k. vrchní zemský soud zvýšil pokutu tuto na 30 zl., nejvyšší soud ji snížil na 20 zl. — Býv. red. »Hum. Listů« Frt. *Pechánek* odsouzen byl pro článek »Kdy a jak se to skončí« v č. 33. »H. L.« od c. k. zemského co trestního soudu k vězení na dobu dvou měsíců a ku ztrátě 400 zl. z kauce. V druhé stolici byl rozsudek ten potvrzen. Nejvyšší soud uznal však Pechánka za nevinna. — Nejvyšší soud potvrdil všechny rozsudky odvolavších se účastníků výletu na *Kaňkovské vrchy* u Kutné Hory. — Býv. red. »Politiky« V. *Kulhánek* odsouzen na 4 měsíce do žaláře.

19. dubna. Přelíčení pro tábor na *Pankraci.* Z obžalovaných odsouzeni Jos. *Stanke*, Krištof *Grégr* a Frt. *Neuman* pro zločin pozdvižení dle § 68. tr. z. do těžkého žaláře a sice první a poslední každý na **dva roky**, druhý pak na **pět roků**. Čtvrtý obžalovaný *Libovický* odsouzen pro přečin shluknutí do vězení na 10 dní, pátý Tomáš *Žížala* uznán nevinným. — Starosta obce Lochkova Ant. *Král*, obžalovaný pro přečin § 300. tr. z. uznán za nevinna. — Vydavatelstvu »Nár. Novin« dodán přípis státního zastupitelstva, kterýmž oznámeno, že rozsudek ze dne 15. února, kterýmž byl redaktor J. *Kout* pro přečin v § 305. tr. z. odsouzen do tuhého vězení na 14 dní a z kauce částka 100 zl. r. č. za propadlou prohlášena byla, vešel v moc práva a J. Kout vybídnut, aby se ve třech dnech vykázal, že částka 100 zl. na náležitém místě zapravena byla. — Tajemník okr. zastupitelstva benešovského propuštěn z vazby vyšetřovací — Rolníkům z *Mokropse* zakázáno, doprovoditi faráře na koních a s hudbou.

20. dubna. Vydavatelstvo chrudimské »Koruny« oznámilo čtenářstvu, že zastavuje další vydávání »Koruny«, udávajíc za příčinu, že kauce listu toho (2000 zl.) v tiskových přích nejen jest úplně vyčerpána, ale že pokuty, k nimž býv. red. »Koruny« odsouzen byl, kauci tu o 1660 zl. převyšují. — *V tajném* přelíčení odsouzen bývalý vojín Jan *Sysel* z Benešova pro zločin urážení Veličenstva do těžkého žaláře na 4 měsíce. Soudu předsedal rada Saakh. Subst. stát. zástupce Görner navrhoval trest těžkého žaláře **na dva roky.** — Pro tábor na *Petruškových vrších* byl Frant. *Hájek* uznán za vinna zločinem

dle § 65. a) a odsouzen na dobu jednoho roku do těžkého žaláře, zostřeného postem každý první pátek v měsíci, a Petr *Zeman* pro tentýž zločin na dobu 15 měsíců do žaláře, zostřeného postem každý první a třetí pátek v měsíci. C. k. vrchní soud tyto rozsudky potvrdil, následkem čehož byl Zeman odveden do trestnice svatováclavské. — Vymáhání pokut pro tábor na Vysoké u Kutné Hory zahájeno. Pánům Fr. *Buňatovi*, rolníku v Křeseticích, a Frant. *Krátkému* z Oumonína zabaveny každému jedna akcie společné cukrovarny u Hory Kutné, znějící na 200 zl. a prodány a sice akcie Buňatova za 76 zl. a akcie Krátkého za 100 zl. První kupec, jenž na každou akcii 40 zl. podal, byl splnomocněn od ředitele velkostatku Raimanna. — Přelíčení, jež mělo býti odbýváno s uvězněným red. »Nár. Nov.« K. *Krouským* pro celou řadu zločinů a přečinů k námitkám obžalovaného, jenž byl bez obhájce, odročeno.

21. dubna. Státní zastupitelstvo uvědomilo uvězněného red. »Nár. Listů« *K. Tůmu*, že odevzdáno bylo 1124 zl. 16 kr. pražskému magistrátu ve prospěch ústavu chudých, kteroužto částku zemská pokladna vydala z kauce na částku 2000 zl., kterouž c. k. zemský co tiskový soud pražský rozsudkem z dne 29. srpna 1868 prohlásil za propadlou. — Státní zastupitelstvo zažalovala *K. Šuberta*, red. časopisu »Jednoty« pro přestoupení programu uveřejněním některých politickýčh zpráv mezi zprávami z oboru národohospodářského a pro opomenutí oznámení o změně tiskárny.

22. dubna. Přelíčení s býv. red. zastaveného »Zvonu« *K. V. Šemberou — ve Vídni* pro dva úvodní články »V době persekuce« a »Boj národa«, v nichž shledány zločiny rušení veřejného pokoje dle § 65. a) b) tr. z. Soudu předsedal rada Giuliani, žalobníkem byl subst. stát. návladnictva Derleth, obhájcem vídeňský advokát dr. Jos. *Kopp*. Obžaloba týkala se článků *sepsaných po prohlášení výmineèného stavu v Praze r. 1868.* Obžalovaný uznán za vinna a odsouzen do těžkého žaláře na dva měsíce. — O přelíčení pro výlet do háje Cibuleckého u Motola v červnu 1868 odsouzen Jan *Pucák* pro přečin § 300. tr. zákona do vězení na jeden měsíc, Leopold *Šmíd* a Bohuslav *Ženíšek* uznáni nevinnými. — S býv. red. »Koruny« Frant. *Müllerem* provedena u c. k. krajského soudu

v Chrudimi opět dvě závěrečná přelíčení, v nichž odsouzen celkem na dva měsíce a na 14 dní do vězení a ke ztrátě 160 zl. z kauce. Müller přestál v týž den první svůj trest, i žádal, aby byl na několik dní na svobodu puštěn. Žádosti té však nevyhověno. — Býv. red. časopisu »Politik« *Kulhánek*, odbyv si trest dvouměsíčního vězení, musil ihned nastoupiti druhý trest vězení na tři měsíce, žádosť jeho, aby mezi oběma tresty mohl pobýti několik dní na svobodě, byla od c. k. zemského i vrchního zemského soudu odmrštěna.

23. dubna. Přelíčení s uvězněným býv. red. »Nár. Nov.« K. *Krouským.* Soudu předsedal rada Němec, žalobu zastával subst. stát. návladnictva Gottlieb. Obžalovaný hájil se sám a odsouzen: 1. pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. tr. z. spáchaný články »Tábor na Pankraci« a »Stát a národní bank«; 2. pro přečin dle § 300. tr. zák. spáchaný článkem »K táboru na Pankraci«, a feuilletonem (△) »Luciperničky«, pod zprávami: »Střežení českých redaktorů a německéko kasina,« »Tábor lidu na Pankraci«, a dopisem »Z Mladé Boleslavi« v telegramech z Roudnice, Králové Hradec a Ústí nad Orlici a zprávou »Politické soudy z Horažďovic«; 3. pro přečiny § 300. tr. z. a 305. tr. z. spáchané feuilletonem o Dederovi, a 4. pro přečiny § 305 tr. z, zprávou »O pankrackém taboře«, článkem »Tábor lidu na Pankraci« a konečně 5. přečiny § 24. tr. z. a odsouzen k těžkému žaláři na dobu šesti měsíců, zostřenému postem každého prvního pátku v měsíci a k pokutě 50 zl., po případě k 10 dnům vězení. Státní zastupce navrhoval trest těžkého žaláře na dobu *dvou roků.* — Litograf Ant. *Pokorný*, jenž byl dne 15. března zatčen a do vyšetřovací vazby dopraven, propuštěn na svobodu. Příčinou zatčení bylo udání jakéhosi »přítele,« že prý jakýmsi výrokem spáchal zločin **velezrády.** — Pro osvědčení souhlasu s deklarací českých poslanců odsouzen Fr. *Haisl*, měštan v Chrudimi, jako předseda tamějšího spolku »Živnostenské čtenářské jednoty« k pokutě 5 zl. C. k. vrchní zemský soud zvýšil pokutu na 30 zl. Zároveň sezasen Haisl s předsednictví »Živnostenské čten. jednoty« a nařízeno, aby byla nová volba vykonána do čtyř neděl a jméno nově zvoleného předsedy neprodleně c. k. okres. hejtmanství udáno.

24. dubna. O pohřbu obecního starosty záběhlického

Švehly, který si získal záslubu o zařízení karlínského banderia okresního, osvědčili četní členové banderia zesnulému poslední úctu tím, že s trojbarevnými pásy, praporem a po jízdecku súčastnili se při pohřebním průvodu. Následkem toho nařídilo c. k. místodržitelství c. k. okresnímu hejtmanství karlínskému, aby s účastníky banderia toho zavedeno bylo vyšetřování. — C. k. vrchní soud odsoudil býv. redaktora pražského »Zvonu« V. J. *Hrušku*, jenž byl od první stolice za nevinna prohlášen. do žaláře na 2 měsíce. — C. k. zemský jinak tiskový soud shledal v prvním čísle v Berlíně vycházejícího litografovaného časopisu »Correspondence Tcheque« zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) t. z. a přečin proti veřejnému pokoji a řádu dle § 300. tr. z. Za tou příčinou zakázal další rozšiřování čísla toho. — Z propadlých kaucí a sice »Nár. Novin« 120 zl., »Correspondenze« 300 zl., 100 zl. á 40 zl. přikázala rada městská chudobinci sv. Bartoloměje.

25. dubna. Táboru omladiny na vrchu sv. Gotthardském u Hořic súčastnilo se k šesti tisícům lidu. Mluvilo osm řečníků. Řeči jejich přijatv vřele, místy nadšeně. Jeden z řečníkův byl napomenut, aby se držel věci. Mnoho telegramů došlo z různých míst v Čechách a několik i z krajův zahraničných. Pořádek byl vzorný. — Po odbyté vojenské exekuci v obcích okresu *Velvarského*, t. j. po vydobyté nezaplacené dani poslána vojenská exekuce a sice šest husarův do Kamenných Žehrovic, okresu Novostrašeckého, kde byli občané dlužni daň na rok 1869. vypsanou. Ve třech dnech sehnali rolníci potřebnou částku a zaplatili, načež husarů sproštěni. Hůře vedlo se domkářce Prokůpcové z téže obce. Nemohouc po úmrtí muže svého pro chudobu svou nikde sehnati částku k zapravení daně potřebnou, odhodlala se u milosrdných lidí pomoci žádati, i uchýlila se do Prahy, žebrajíc po cestě, by potřebnou na daň částku sehnala. V Praze však byla zatknuta a postrkem domů poslána, takže obec Kamenné Žehrovice ještě asi 3 zl. útrat za postrk její zapraviti musila.

26. dubna. Na lavici obžalovaných zasedli K. *Tůma*, býv. red. »Nár. Listův«, a J. M. *Černý*, býv. red. »Nár. Pokroku«, oba pohnáni ze zločinu dle § 65. tr. z., přečinu dle § 300. tr. z. a přestupku proti čl. 3. zák. shromážď., dále B. E. *Tolman*,

— Zvláštním telegrafickým nařízením říšského ministerstva války povolány do Prahy dvě škadrony husarů. — S bývalým redaktorem chrudimské »Koruny« Frant. *Müllerem* odbývána nová tři přelíčení. V první při uznán za vinna přečinem pobuřování a odsouzen na osm dní do vězení a ke ztrátě 60 zl. z kauce. V druhé uznán za vinna zločinem rušení veřejného pokoje a odsouzen do těžkého žaláře na dva měsíce a z kauce prohlášena částka 300 zl. za propadlou. V třetí při uznán taktéž za vinna zločinem rušení veřejného pokoje a odsouzen k těžkému žaláři na tři měsíce a ke ztrátě 400 zl. z kauce. — V karlínské besedě dělnické odbývány pravidelně každou sobotu poučné přednášky a porady, jež v době stavu výminečného měly býti vždy 48 hodin napřed úřadu ohlašovány. Dne 17. dubna měla se opět přednáška odbývati. Jednatel spolku ohlásil ji tentokráte pro nahodilé příčiny pouze 36 hodin napřed, následkem čehož policejní ředitelství schůzi tu zapovědělo. Když pak k osobní žádosti jednatele a po náležitém vysvětlení policejní ředitelství při zákazu svém setrvalo, neodbývala se přednáška žádná. Policejní ředitelství však udalo starostu besedy dělnické Ignáce *Skokánka,* kterýž c. k. okr. soudem v Karlíně odsouzen pro přestupek § 9. nařízení císařského ze dne 7. říj. 1868 k peněžité pokutě 20 zl. — Pro otištění »Zaslána« v č. 301. »Nár. Pokroku« 1868 c. k. ředitelstvu pošt v Praze odsouzen zasílatel Karel *Bodlák,* jednatel karlínského zpěv. spolku »Slavoj«, pro přečin uražení na cti do vězení na 14 dnů.

---

stál druhý na jeho místě a psal totéž, co onen, aby po nějakém čase ustoupil zase jinému místo. Když pod břemenem četných pokut peněžitých některý časopis český padl, nalezly se hned zase i hmotné prostředky a založen časopis nový, kráčející v šlépějich předešlého. Nyní je výminečný stav zrušen. Oposice česká může poznovu vystupovat zjevněji a hlasitěji nežli posud. Ale pouhé zrušení stavu výminečného nevystačuje. Vláda se brzo přesvědčí, že musí vstoupiti s Čechy v podobné vyjednávání jako s Uhry a že bude musit buď uspokojit slušná přání Čechů anebo poznovu zavésti stav výminečný. Nynější ministerstvo nerozumí podmínkám spásy Rakouska a nedovede dobře jednat, až nastane chvíle k rozhodnutí se. Potom musí na jeho místo přijít jiné, které líp porozumí úkolu svému. Uzří-li nové ministerstvo silnou falanx federalistickou, ve které by Poláci stáli vedle Čechů se stejným programem, pak zajisté opře se o falanx tu a uskuteční její program. Připomínáme našim vůdcům, že nyní více nežli kdykoli jindy je potřebí *dorozuměti se s Čechy o společnou činnost.*«

red. »N. Pok.« J. *Zehnal* pak pro opomenutí povinné péče k pokutě 40 zl., po případě do vězení na čtyry dny. V zažalovaném »Zaslánu« mimo jiné praveno: »V pátek dne 16. října 1868 rozeslal jsem poštou sedm pozvání spolkům zpěváckým, opatřených poštovními známkami. Jak jsem se však dověděl a seznal z doručených mi obálek, psaní sice došla, ale nefrankovaná, takže adresát musil zaplatit zákonem vyměřenou pokutu. Dle všeho mohlo se to státi jen na poště hlavní, a dovoluji si podotknouti, že k zamezení podobných nešvar nebylo by na škodu, kdyby poštovní ředitelství rozhledlo se trochu v řadách svého personálu a učinilo nezbytná opatření.« — Nejvyšší soud změniv rozsudky prvních dvou stolic, kterýmiž byl Fr. *Pechánek* odsouzen na 2 měsíce do žaláře, uznal, že Pechánek není vinen zločinem za vinu mu kladeným.

29. dubna. Přelíčení s jedenácti účastníky táboru na vrchu Žižkově. Z obžalovaných odsouzeni *Bretšnajdr* do vězení na 3 týdny, *Haman* na 14 dní a *Strejček* na 8 dní. Ostatní Kreutz, Hübsch, Kudera, Černický, Vrba, Hájek a Bíba uznáni nevinnými. — U c. k. krajského soudu v Chrudimi odbývána opět dvě závěrečná přelíčení »Koruny« pro zločin rušení veřejného pokoje a pro přečiny pobuřování a schvalování nezákonitých skutků. V první při odsouzen býv. red. Frant. *Müller* k těžkému žaláři na 4 měsíce a z kauce prohlášena částka 500 zl. za propadlou; v druhé při odsouzen k peněžité pokutě 20 zl. a ke ztrátě 60 zl. z kauce. — Býv. red. »Politiky« *Č. Kulhánek,* byv v jedné tiskové při odsouzen c. k. krajským soudem *litoměřickým* k čtyřměsíčnímu vězení, žádal vrchní soud, aby mu bylo dovoleno trest ten odpykati u zemského co trestního soudu. Žádosti té bylo vyhověno. — Pro otištění zprávy z »Debatte« o jakýchsi plakátech, nalezených r. 1868. v Praze, odsouzen byl bývalý red. časopisu »Correspondenz« J. *Kreis* na čtyři měsíce do vězení a z kauce prohlášena částka *3000* zl. za propadlou. Jelikož nejvyšší soud mimořádně odvolání zamítl, vyzván byl nástupce Kreisův, redaktor A. Tůma, aby ve třech dnech pokutu 3000 zl. složil. — Vydavatelstvu »Nár. Novin« dodán přípis státního zastupitelstva, z něhož vyjímáme: »C. k. zemská pokladnice zaslala částku *3200* zl. r. č., která rozsudky c. k. zemského co trestního soudu, totiž: a) z 16. říj.

1000 zl., b) z 17. pros. 100 zl., c) z 9. pros. 400 zl. d) 20. listop. 1000 zl., e) z 11. pros. 500 zl., f) z 19. list. 1868 200 zl. úhrnem 3200 zl. z kauce za »Nár. Noviny« položené k rukoum, pražského ústavu chudých za propadlou byla prohlášena a prodejem obligací z této kauce vytěžena. Z kauce »Nár. Novin« 6000 zl. bylo však posud již *2900* zl. vydobyto, a připočítá-li se k této částce nyní zaslaných 3200 zl., nabylo se o *100 zl. více*, než činí kauce za »Nár. Noviny« položená. Tato částka 100 zl. byla tedy c. k. zemské pokladně *nazpět odeslána*, aby se až k dalšímu opatření tam zachovala, a částka 3100 zl. byla pak pražskému magistrátu k rukoum ústavu chudých odevzdána.

30. dubna. Uvězněný býv red. »Posla z Prahy« E. B. *Tolman* obžalovaný pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. z. pro provolání k táboru lidu na Hernštejně u Domažlic uznán za vinna pouze přečinem dle § 300. tr. zákona (pro vyslovení souhlasu občanů chejnovských s deklarací) a odsouzen do vězení na jeden měsíc a k pokutě 150 zl.

Květen 1869.

1. května. O přípravách k porotním soudům sběhlo se následující: Dle § 9. zákona z dne 9. března 1869 (říš. zák. čís. 33.) má zvláštní komise sestavovati *roční seznam porotců*, z kterého pak *vylosuje* se seznam *služební*. Do této komise volí předseda tiskového soudu polovici a v Praze purkmistr druhou polovici, a to jeden i druhý z *obecního zastupitelstva*. Předseda pražského zemského soudu *Waidele* vybral si »*náhodou*« **všech** *šest členů*, jichž volba mu přislušela, z té frakce obecního zastupitelstva, která tam zastupovala právě nejmenší část obyvatelstva *(německé kasino)*, tudíž i nejmenší část veřejného mínění. Zkrátka zvolil šest **nejrozhodnějších a nejzarputilejších Němců.** Purkmistr musil pak ovšem chtěj nechtěj voliti svých šest členů naskrze z většiny obecního zastupitelstva, to jest z *Čechů.* Tak dostalo se do komise šest Němců a šest Čechů. — Když byl výminečný stav prohlášen, musel i výbor občanské záložny karlínské schůze své 48 hodin napřed ohlašovati, a tu dostavil se vždy vládní komisař do schůze, jako ve všech českých

spolcích v Praze a okolí. Když však byl stav výminečný zrušen, soudil každý, že záložna bude moci schůze své bez ohlašování a bez vládního komisaře odbývati, jako před stavem výminečným od svého zaražení 1865 vždy činila. Ale nestalo se tak. Do nejbližší schůze výboru po zrušení stavu výminečného dostavil se vrchní policejní komisař Müller, a když se výbor dotazoval, jakým právem do schůze přichází, vykázal se písemním rozkazem c. k. policejního ředitelství, dle něhož má jako v době stavu výminečného i nadále do schůzí výboru choditi a doložil, že i předběžné ohlašování se nezrušuje. Výbor záložny se proti tomuto rozkazu ohradil a splnomocnil předsedu, by se společně s právním zástupcem tomuto nezákonitému rozkazu policejního ředitelství opřel a práv záložny se vší ráznosti hájil. — U c. k. del. okr. soudu odbývalo se přelíčení proti red. listu »Jednota« K. *Šubertovi* pro neudání změny majitele tiskárny a pro přestoupení programu. Soud odsoudil jej k pokutě 25 zl. aneb na pět dní do vězení. Státní zástupce navrhoval pokutu 60 zl.

2. května. Předseda malostranské jednoty »Thalie« Em. *Meliš* odsouzen pro přestupek § 12. zákona spolčovacího k pokutě 10 zl. nebo na dva dni do vězení. Jednatel totiž opomenul ohlásiti policii funkcionáře výboru. — Kaplan P. Ant. *Langhans*, jenž byl pro kázání v Šluknově uznán od c. k. vrchního soudu za vinna zločinem rušení veřejného pokoje a odsouzen do žaláře, uznán nejvyšším soudem za nevinna. — Choť býv. red. »Olom. Nov.« paní Josefina *Černochová* odsouzena k pokutě 25 zl. a ředitel knihtiskárny Lev k pokutě 15 zl.

3. května. Pro tábor na *Blížkově* blíž Slavostic odbýváno u c. k. krajského soudu v Jičíně s 18 účastníky přelíčení pro přečin shluknutí a pro přestupek zákona o právu shromažďovacím odsouzeni byli: Václ. *Nechanský*, mlynář z Rožďalovic, k 14 dnům vězení dvěma posty zostřenému a k 80 zl. pokuty, Frant. *Gutmann* z Dobravan na 10 dní do vězení a k 40 zl. pokuty, Ant. *Kolářík*, mlynář z Křešic, na 10 dní s dvěma posty zostřenému a k pokutě 60 zl., Jan *Gross*, měšťan z Králové Městce, na 10 dní s dvěma posty zostřenému a k 40 zl. pokuty, Jan *Melichar* na 10 dní do vězení a k 20 zl. pokuty, Jan *Novotný*, měšťan, na 8 dní do vězení a k 20 pokuty, Jos. *Vaníček* na 8 dní do vězení jedním postem zostřenému a ku 20 zl

pokuty, Jos. *Radímský*, mlynář v Červenovsi, na 3 dni do vězení a k 60 zl. pokuty, Jos. *Cvach* na 8 dní do vězení jedním postem zostřenému a k 20 zl. pokuty, Frant. *Vaníček* na 10 dní do vězení a k 30 zl. pokuty, Jos. *Štěrba*, měšťan z Králové Městce, na 10 dní do vězení dvěma posty zostřenému a k 20 zl. pokuty, Ant. *Sládek* k 30 zl. pokuty, František *Valenta* a Edv. *Lustig* z Kopidlna po 40 zl. pokuty, Jos. *Valenta* k 20 zl. pokuty, Frant. *Kvasnička*, okr. tajemník v Králové Městci, k 40 zl. pokuty. Jan *Lemberk*, obecní starosta ze Slatiny, uznán za nevinna.

4. května. Otakar *Mikeš*, přetrpěv v novoměstské trestnici trest šestiměsíčního těžkého žaláře, k němuž byl v tiskové při »Národního Pokroku« pro zločin uražení Veličenstva odsouzen, propuštěn na svobodu. Nejvyšší soud potvrdil rozsudek c. k. vrchního soudu, kterýmž byl býv. red. »Hlasu« K. *Krouský* pro článek »Baltické přímoří a Čechy« odsouzen pro přečin dle § 302 tr. z. na jeden měsíc k tuhému vězení a ke ztrátě 150 zl. z kauce. V první instanci byl Krouský uznán za nevinna. — Pražská rada městská přikázala propadlou část kauce časopisu »Nár. Listy« 2000 zl. stavebnímu fondu chudobince u sv. Bartoloměje. Poněvadž však celá kauce tohoto listu již byla vyčerpána a pouze 1124 zl. 16 kr. v státovkách a 3 zl. 25 kr. ve stříbře na tuto kauci zaplaceny byly, nařídila, aby se nedobytná část 872 zl. 59 kr. odepsala.

5. května. Uvězněný red. J. *Barák*, býv. red. »Svobody«, vytrpěv v trestnici svatováclavské přisouzený mu první trest 10 měsíců těžkého žaláře, musel ihned nastoupiti trest druhý, vyměřený na osm měsíců těžkého žaláře.

6. května. Do Prahy přibylo opět asi 200 husarů, kteří byli ubytováni v jednotlivých kasárnách.

7. května. Býv. red. »Nár. Pokr.« J. *Květoň* byl pro článek »Síla a moc« roku 1868. obžalován pro přečin velezrády, ale uznán za nevinna. Vrchní zem. soud uznal sice také, že Květoň není vinen zločinem velezrády, avšak uznal jej za vinna zločinem rušení veřejného pokoje a odsoudil do těžkého žaláře **na tři leta** a ku ztrátě **2000** zl. z kauce. Nejvyšší soudní dvůr zrušil však tento rozsudek a uznal Květoně nevinným — Býv

red. téhož listu J. *Zehnal* vyzván, aby přisouzený mu trest čtrnáctidenního vězení do tří dnů nastoupil.

8. května. Policejním ředitelem v Praze a zároveň dvorním radou jmenován min. rada *Vojtěch* **Sedlaczek,** rytíř z Granthalu. Policejnímu radovi Vil. *Marxovi* udělen titul vládního rady a bývalému policejnímu řediteli, dvornímu radovi *Straubovi* dán na důkaz uznalosti »za dlouhé věrné služby« komturský kříž řádu Františka Josefa. — Nejvyšší soud změnil nález c. k. vrchního soudu, jímž byl K. *Krouský*, býv. red. »Nár. Novin«, odsouzen dle § 300. tr. z. pro uveřejnění zprávy o táboru na Blaníku k vězení na šest neděl a přisoudil Krouskému trest vězení na jeden měsíc, kdežto první stolice vyměřila trest na 14 dní. Spoluobžalovaný *Riegl,* jenž byl svého času také pro adresu Dru Ant. Čížkovi v »Nár. Novinách« uveřejněnou c. k. zemským soudem za nevinna uznán, ale rozsudkem vrchního soudu odsouzen na tři měsíce k vězení, uznán nejvyšším soudem za nevinna. Ostatní čísla »Nár. Nov.«, pro něž byl Krouský stejnou dobu obžalován, uznal nejvyšší dvůr jako první stolice za nezávadna. — Starosta Sokola lounského *Svoboda* odsouzen pro vyslovení souhlasu s deklarací poslanců českých do vězení na osm dní. — Za propadlou prohlášená a doplněná kauce »Hum. Listů« 400 zl. musila býti vydavatelstvu vrácena, poněvadž nejvyšší soud uznal redaktora v při té za nevinna.

9. května. V noci nalezeno v Praze mnoho plakátů »velezrádného« prý obsahu, následkem čehož zavedeno rozsáhlé vyšetřování. — Představený sušického kapucínského kláštera, P. *Ubald* vzat do vyšetřování pro kázání, jež měl v Sušici dne 4. května o druhotinách papežových. — Nejvyšší soud potvrdil rozsudek, jímž A. *Tůma*, býv. redaktor »Corresp.«, odsouzen byl na čtyři měsíce do žaláře a ke ztrátě 800 zl. z kauce.

10. května. C. k. vrchní soud potvrdil rozsudek první stolice, kterýmž Dr. J. *Bílý*, farář v Předklášteří, byl uznán za nevinna, zločiny a přečiny, které mu byly pro uveřejnění brožurky »Církev a společnosť« za vinu kladeny. Skonfiskované exempláře brožurky byly Dru Bílému od soudu vydány.

13. května. Uvězněnému a churavému býv. red. »Hum. Listů« Fr. *Pechánkovi*, jenž odbýval si druhý svůj trest

v pražské nemocnici, doručen nález c. k. vrchního soudu, jímž potvrzen rozsudek c. k. soudu zemského ze dne 5. dubna 1869, znějící na dva měsíce žaláře a ztrátu 200 zl. z kauce. K radě lékařské podal Pechánek c. k. soudu žádosť, aby po odbytí druhého a před nastoupením třetího trestu mohl se na tři letní měsíce odebrati do sedmihorských lázní. — Nejvyšší soud zamítl mimořádné odvolání B. E. *Tolmana*, býv. red. »Posla z Prahy«, z rozsudku ze dne 17. prosince 1868, jímž byl Tolman odsouzen na čtyři měsíce do žaláře, zostřeného postem a ke ztrátě 500 zl. z kauce.

14. května. Pro výrok: »Dříve musí vláda mezi lidi peníze rozdat a *ne všechno z národa vydřít*,« jejž prý pronesl v září 1868 v obecním úřadě, zažalován Jan *Jalovecký*, občan z Králové Dvora, pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. tr. z. Soudu předsedal rada Jansa. Obžaloba zakládala se na výpovědi svědka Hilbicha, důchodního králodvorského, o němž se obhájce Dr. T. Černý vyslovil, že výpověď jeho mohla by býti snadno strannická, poněvadž byl časem svým přičiněním obžalovaného s úřadu sesazen. Obžalovaný, jemuž státní žalobník navrhoval trest těžkého žaláře na **půl druhého roku**, uznán za nevinna.

19. května. C. k. vrchní soud potvrdil rozsudek, kterýmž byli odsouzeni: býv. red. »Nár. Nov.« J. V. *Kout* do vězení na 3 neděle, býv. red. »Nár. Pokroku« J. *Květoň* na 14 dní, občané Jos. *Šlemlejn* a Jos. *Pokorný* z Kutné Hory pak každý na 8 dní. — Faktor tiskárny J. S. Skrejšovského *Franěk* odsouzen pro přestupek § 9. tisk. z. k pokutě 30 zl. nebo k šestidennímu vězení.

20. května. Přelíčení s kaplanem z Hostouně P. Frt. Blažkem pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. z. spáchaný řečí o slavnost. svěcení praporu zpěv. spolku v Hostouni. Obžalovaný uznán *zločinem* tím za vinna a odsouzen do žaláře na — **14 dní.**

21. května. Pro výlet do lesíku k studánce Žižkově u Světlé nad Sázavou odsouzeno 58 účastníků k rozličným trestům a pokutám. Někteří odvolali se k vrchnímu soudu, který tresty *zostřil.* Zejména všem představeným a radním, jichž bylo devět, zvýšena pokuta z 20 zl. na 30. Ve Světlé byli pak odsouzeni:

purkmistr *Šindelář* a radní E. *Nepauer* k pokutám po 30 zl., P. Čeněk *Kvapil* 14 dní do vězení a 25 zl., *Ulip* 14 dní a 25 zl., Václav *Prášek* 14 dní a 25 zl. Ostatní, mezi nimi též paní Barbora *Strosová,* k pokutám po 20 zl.

22. května. C. k. policejnímu ředitelství v Praze podána 11. dubna žádost za povolení sbírek pro nezaopatřené rodiny politických vězňů. K žádosti té došla tato odpověď: »Na žádost p. Aloisia *Samohrda* a soudruhů, de praes. 27. dubna 1869. povolení k veřejné sbírce pro nezaopatřené rodiny pp. K *Payera*, F. *Mikeše*, V. *Petra,* Fr. *Strejčka* a B. *Kudery* se dává věděti, že c. k. náměstnictví výnosem ze dne 10. května 1869 č. 25.066. *nedalo průchodu* Vaší žádosti uspořádati sbírky subscripčními listy. V Praze dne 21. května 1869. Marx « — Z propadlých kaucí českých listů přikázány opět nové částky fondu u sv. Bartoloměje a sice z kauce »Hlasu« 600 zl., »Nár. Pokr.« 1000 zl. a »Hum. Listů« 200 zl. Témuž fondu dodáno 600 zl. z kauce »Posla z Prahy«.

25. května. Bratří professor Emanuel *Tonner* a August *Tonner* nastoupili trest šestiměsíčního žaláře, k němuž byli v tiskové při »Světozora« odsouzeni. — S red. »Našince« zavedeno vyšetřování pro ohlášení táboru.

26. května. Býv. red. »Hum Listů« Frant. *Pechánka,* který nacházel se již po sedm týdnů v ošetřování ve všeobecné nemocnici a žádal, aby po odbytí druhého trestu bylo mu povoleno navštíviti lázně Sedmihorské, navštívila lékařská soudní komise, aby se přesvědčila o jeho stavu — C. k. vrchní soud ve *Vídni* potvrdil rozsudek první instance, kterýmž redaktor »Zvonu« V. K. *Šembera* odsouzen na dva měsíce do žaláře. — C. k. vrchní soud nevyhověl odvolání Č. *Kulhánka*, býv. red. »Politik«, který byl odsouzen v jedné tiskové při své k 4měsíčnímu těžkému žaláři. Nejvyšší soudní dvůr potvrdil souhlasné rozsudky zemského a vrchního soudu, kterými *Kulhánek* odsouzen v jiné tiskové při »Politiky« k tříměsíčnímu žaláři zostřenému postem a ztrátou kauce 300 zl. Kulhánek, který byl pouze 20 dní redaktorem »Politiky« odsouzen celkem k 9měsíčnímu vězení a k 6 měsíčnímu těžkému žaláři, za každý den redaktorství tedy skoro jeden měsíc trestu.

27. května. C. k. zemský soud usnesl se zastaviti další

vyšetřování proti Frant. *Koutkovi,* okr. tajemníku v Benešově. Koutek byl obžalován ze zločinu rušení veřejného pokoje dle § 65., jehož prý se dopustil sepsáním telegramu souhlasu s deklarací českých poslanců z Benešova. Za to ponechán v obžalobě Frant. *Urbanis* jakožto původce telegramu pro týž zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. b). Proti J. *Koutovi*, red. »Nár. Novin«, který byl zároveň obžalován pro zločin dle § 65. tr. z., že jmenovaný telegram uveřejnil, další vyšetřování zastaveno.

28. května. Odvolání proti zákazu shromáždění lidu ve Velvarech, jež mělo se odbývati již v únoru, ministerstvem vnitra zamítnuto.

29. května. Dosavadní předseda c. k. zemského co trestního soudu *Mentberger* přesazen po své žádosti za předsedu c. k. soudu krajského do *Mostu.* V příčině té odevzdal Mentberger veškeré řízení záležitostí c. k. zem. co trestního soudu radovi téhož soudu Saakhovi, kterýž v prozatímní této své vlastnosti presidentské potrval až do příchodu nového skutečného předsedy *Košína* z Plzně.

Červen 1869.

1. června. C. k. vrchní soud jednak potvrdil jednak zostřil rozsudek, jejž byla první stolice o obžalovaných pro *tábor podřipský* vynesla, a sice potvrdil, že byli pp. V. *Kratochvíl* a V. *Janda* uznáni vinnými zločinem rušení veřejného pokoje v čl. II zák. ze dne 17. pros. 1862 č. 8. ř. z., ale zároveň uznal Kratochvíla a Jandu také ještě vinnými zločinem rušení veřejného pokoje dle § 65. a) a b) tr. z., Ervína Špindlera pak netoliko tímto zločinem, nýbrž také ještě zločinem v čl. II. zák. ze dne 17. pros. 1862 č. 8 ř. z. obsaženém a odsoudil každého do těžkého postem zostřeného žaláře na dobu *desíti měsíců*, k náhradě trestního řízení a konečně také ještě k peněžitým pokutám a sice Kratochvíla a Jandu každého k pokutě 50 zl., E. Špindlera k pokutě 30 zl.

3. června. Dr. V. *Gabler*, ředitel vyšší dívčí školy v Praze, odsouzen pro súčastnění se táboru *na Bezdězi* (dne 21. června

1868) od c. k. okresního soudu v Dubé pro přestupek zákona ze dne 16. list. 1867 k pokutě 30 zl. ve prospěch chudých na Bezdězi aneb do vězení na šest dní.

6. června. Red. »Nár. Pokroku« Jan *Zehnal* dopraven do novoměstské trestnice, kde nastoupil první svůj trest.

10. června. Václav *Svoboda,* syn poštmistra ze Sobotky, jenž se byl na táboře valečovském obořil na známého diurnistu Zdobinského, byl cís. kr. krajským soudem v Mladé Boleslavi odsouzen *pro zločin svádění ku vraždě* na **pět let** do *těžkého žaláře,* kterýžto rozsudek c. k. vrchní soud potvrdil. Dne 31. prosince 1868 musil tudíž Svoboda nastoupiti svůj trest, ačkoliv se odvolal k nejvyššímu soudu, načež v dubnu dopraven z Mladé Boleslavi od četníků, spoután se sprostými zločinci, do trestnice sv.-václavské v Praze, kdež opět vřaděn mezi sprosté trestníky. Jelikož nejvyšší soudní dvůr zvrhl rozsudky obou nižších instancí a uznal Svobodu nevinným, musil býti propuštěn na svobodu. Strávil tudíž nevinně *skoro celý rok v žaláři.* Při svém návratu do otčiny byl od svých přátel a obyvatelstva vůbec okázalým způsobem uvítán.

11. června. V noci z 10. na 11. června po jedné hodině s půlnoci zahřměla v Praze náhle nočním tichem rána, jakoby vypáleno bylo uprostřed města bořící dělo. Cinkot skla z roztlučených oken na počátku Poštovské ulice u *c. k. policejního ředitelství* naznačil místo výbuchu. Ze všech stran spěchaly na to hlídky policejní, jakož i ze sna vyburcovaní občané k policejnímu ředitelství na Štěpánský plácek, odkudž byl plamenný blesk vyletěl a na dlažbě leskly se kolkolem střepy z rozbitých oken. Nikdo však nedovedl s určitostí udati, co bylo rány té příčinou. U přítomnosti policejního úřadníka i strážníků pátráno pilně a prohlížena i okna výše než obyčejně se nalezající. Na ramena jednoho strážníka vystupoval druhý a drže se zdi i římsy, svítil si do rozbitých oken, pátraje, zdali odtamtud nevyšla rána. Zatím však i po ulici se svítilnami a v nedostatku jich i pomocí sirek hledáno po dlažbě, až konečně nalezeno na dlažbě několik střepů z roztržené **pumy** v malém výklenku sklepním pod čtvrtým oknem (směrem od Ferdinandové třídy počítajíc), v hromadě malty zbytek luntu, jenž dosahoval až za roh policejního ředitelství do Ferdinandské třídy. Po bližším

ohledání nalezeno valně zbytků pumy roztržené a jejího náboje po ulici i zdích rozmeteného. Vše to sebráno a co corpus delicti na policii do presidiální kanceláře vrchního komisaře Javůrka odevzdáno. Policejní stráž pilně hlídala celou budovu c. k. ředitelstva policejního až do rána. Sotva se rozednilo, započalo vyšetřování celého případu. Po důkladnějším ohledání seznáno, že výbuch způsoben byl *granátem*, jakých užívá se u vojska, a sice granátem šestiliberním, jehož průměr obnášel as osm palcův. Dále shledáno, že granát byl nabit špičatými kulemi, sekaným železem a olovem, kteréžto části náboje jeho nejen na ulici samé, alebrž i ve zdích a dveřích nalezeny. Vůbec bylo v budově c. k. policejního ředitelstva, zejména v přízemí, kde se nachází kancelář pro záležitosti průvodních listů, 17 tabulí v oknech, v protějším domě č. 339, kde jest kavárna, 14 tabulí rozdrceno. V sousedním domě vrazilo kus granátu do dvéří vinárníka Vítkovice. Kus zůstal ve dveřích, kteréž v délce své rozbity, jiný střep vletěl do okna skladu a rozbil je. Škoda tu učiněná páčena na 10 zl. Úhrnem páčena škoda výbuchem granátu způsobená na 26 zl. K úrazu nepřišel nikdo. Celkem nalezeno 8 kusů granátu samého, 6 kusů náboje a zbytek doutnáku (luntu). Oblouk klenutí u otvoru sklepního, kde granát dle všeho byl umístěn, neutrpěl skoro žádné škody, jenom malta nejbližší klenby jeho opadala. Za to utrpěly domy protější; především kavárna. Zajímavo bylo, že při výbuchu kus granátu vrazil až do třetího patra budovy policejní, pod níž granát byl vypálen. Jeden střep granátu vletěl z otvoru sklepního do protějšího domu č. 339—I., a odraziv se tu, vrazil právě do čtvrtého okna 3. poschodí, do bytu, kde bydlil c. k. policejní komisař Mesner, jenž zabýval se záležitostmi tiskovými. V záležitosti té zavedeno nejpřísnější vyšetřování. Časně z rána vykonána úřadní prohlídka v bytu bratří *Körbrů*. Nenalezeno však nic závadného. — Téhož dne v prvních hodinách odpoledních dostavila se policejní komise, vedena policejními komisaři Preslem a Mesnerem do hostince Ant. *Vanda* v Jezovitské zahradě pod Letnou, aby i tam vykonala úřadní prohlídku. Policejní zřízenci obstoupili celou Jezovitskou zahradu, v hostinci samém prohlíženy pak všecky síně. Byt syna hostinského, jenž náhodou nebyl doma, k rozkazu komise přivolaným zámečníkem

otevřen. Když byly všecky listiny a knihy prozkoumány, sebrala komise dva husitské a jeden republikánský znak, a vyzvala hostinského, aby se dostavil na policejní ředitelství, kde s ním zaveden protokol. — V týž den zatčen mladý strojník Leopold *Šmíd*, jenž byl teprve před nedávnem propuštěn z vazby vyšetřovací, v níž strávil pro událost na Cibulce celých 8 měsíců, aniž bylo nějaké viny »velezrády« na něm shledáno. Úřadní komise, která se do jeho bytu dostavila prohledala vše, udávajíc, že hledá tajnou tiskárnu. Ačkoliv prý nebylo v bytu jeho pranic závadného nalezeno, byl L. *Šmíd* přece zatknut a na policii odveden; nicméně ještě téhož dne zase propuštěn. — Občané Jos. *Šlemlejn* a Jos. *Pokorný* z Kutné Hory nastoupili trest osmidenního vězení, k němuž byli odsouzeni pro vyslovení souhlasu s deklarací poslanců českých.

12. června. V den po výbuchu granátu před budovou c. k. policejního ředitelství přilepena na nárožích tato vyhláška: »*Odměna 1000 zl.* r. m. dána bude k návrhu c. k. presidia místodržitelstva onomu, kdo podá c. k. policejnímu ředitelstvu taková dáta, na jichž základě by bylo možno, vypátrati některého z původcův opovržení hodného zločinu, spáchaného v noci z 10. na 11. t. m. položením petardy k budově policejního ředitelstva pražského, aby mohl býti zaslouženě potrestán. V Praze dne 12. června 1869. C. k. dvorní rada a policejní ředitel Vojtěch Sedlaczek rytíř z Granthalu. — Prodlením dne byli zatčeni: Čeněk *Kärber*, dělník strojnický; Otakar *Fiala*, čalouník, *Chalupa*, sazeč písma a *Štělina*, bývalý vojenský ohňostrůjce. Dále JUC. *Doležal*, protože trhal s nároží oznámení stran odměny 1000 zl. od policie vypsané. — V den jedenadvacáté výroční památky červnové revoluce r. 1848 obávala se policie velkolepých demonstrací v Emauzích, kde práchnivějí kosti mnohých, v dnech červnových r. 1848. padlých. Již před šestou hodinou ranní vyslán značný počet strážníků policejních jak uniformovaných tak tajných do Emauz s jedním policejním úřadníkem. Nežli se zřízenci policie do Emauz dostavili, zavěšen byl na někdejším hřbitově na kříži nad hrobem roku 1848 padlých věnec se slovanskou trikolorou a černým florem. Policie nedočkavši se žádné jiné demonstrace, střežila někdejší hřbitov emauzský až do poledne.

13. června. Nejvyšší soud potvrdil rozsudek c. k. vrchního soudu, kterýmž byla částka 500 zl. z kauce »Hlasu« za propadlou prohlášena a J. V. *Kout* k pokutě 100 zl., po případě k 20dennímu vězení a K. *Krouský* k pokutě 50 zl. po případě k 10dennímu vězení odsouzen. Vydavatelstvo »Hlasu« zároveň vyzváno, aby peněžitou částku onu do tří dnů složilo. — Z propadlé kauce listu »Politik« přikázáno 400 zl. stavebnímu fondu u sv. Bartoloměje.

14. června. Pro výbuch granátu před budovou c. k. policejního ředitelství pokračováno ve vyslýchání »svědkův« i obžalovaných, jakož i v novém zatýkání. V noci zatčeni opět dva mladíci, a sice bratr zatknutého Čeňka *Körbra*, Vilém a technik Jos. *Tošnar*, bytem na Hradčanech. Kromě toho povolán Leop. Šmíd k novému výslechu. Mimo Leopolda Šmída bylo ještě mnoho jiných osob vyslýcháno. Čeněk *Körber, Fiala*, vůbec »Kopřiva« zvaný, jakož i typograf *Chalupa*, byli ráno mezi sedmou a osmou hodinou jeden po druhém z policie, kde od zatknutí svého ve vazbě držáni byli, od c. k. policejní stráže dopraveni do vězení radnice novoměstské, kde každý o sobě zvláště umístěn ve vazbě vyšetřovací. Předběžné vyšetřování svěřeno radovi zemského soudu Vávrovi. Některé listy pražské přinesly též zprávu, jako by původcové onoho výbuchu náleželi k jakémusi spolku, kterýž prý za účelem svým tajným, rozumí se, revolučním, stál ve spojení i s Berlínem, Paříží, Amerikou a bůh ví, kým ještě. Vypálený granát, jak příslušná vojenská komise seznala, byl granát rakouský, avšak druhu již zastaralého a byl bezpochyby vytažen z Vltavy, kamž roku 1866. Prusové množství v Praze nalezených granátů potopili.

15. června. Do trestnice u sv. Václava dopraveni byli: K. *Krouský*, býv. red. »Nár. Novin«, odsouzený do žaláře a vězení úhrnem na 30 měsíců, pak Josef *Staňke*, Frt. *Neumann* a Krištof *Grégr*, odsouzení pro účastenství na táboře na Pankraci. První dva odsouzeni byli k 2letému a poslední 3½letému těžkému žaláři, nepočítaje v to 8měsíční vazbu vyšetřovací v novoměstské trestnici. — Žádosť Srba Savy *Rajkoviče*, aby mohl čtyřnedělní trest později nastoupiti, c. k. vrchním soudem odmrštěna. — Na kříži někdejšího emauzského hřbitova nalezen dnes ráno nový věnec z čerstvých růží a se stužkou trikolorní.

16. června. V příčině vypáleného granátu před policejní budovou vydána následující vyhláška: Za příčinou vyhledávání stran útoku, vypálením duté střely na budovu policejního ředitelství spáchaného, vyšlo na jevo, že se nacházejí v soukromém držení v policejním obvodu města Prahy duté střely, buď za času pruské invase z Vltavy vytažené, neb na cvičištích dělostřeleckých nalezené. Ježto tyto střely v obou případech zůstávají majetkem vys. vojenského eráru a tomuto plné právo se zachovává, by jemu za odměnu úřadně určenou vráceny byly, a pakli, že nalezeny byly, se ukrývají, považovati se to musí za čin trestný a k němu přikročiti jest podle nařízení z dne 30. září 1857 — zákonníka říšského č. 198 — tedy vyzývám obyvatelstvo policejního obvodu, by všecky druhy dutých koulí a jiných dutých střel, jichž nabyto bylo v domnění, že jich přišlost není podezřelá, a které dílem jako historické památky se schovávají, ve 14 dnech u příslušného c. k. polic. okr. komisařství odevzdali, a to tím jistěji, anto by po projití této lhůty ti, kdož tyto střely zatajují, se vydali zákonním následkům shora podotknutým a nepříjemnosti prohlídek pro podezření zamýšleného nadužití. Z tohoto opatření vyjmuto jest železné okrouhlé střelivo, upotřebení zbavené, které mnohdykrát vys. erárem jakožto litina se prodává, a tím řádným majetkem dražebního kupce se stává. Z c. k. policejního ředitelství. V Praze dne 16. června 1869. — Vojtěch rytíř *Sedlaczek* z Granthalu, c. k. dvorní rada a policejní ředitel. — Shromáždění lidu položené ku dni 27. června na vojenské cvičiště brněnské zakázáno. Na programu bylo rokování o otázce: »Kterých zákonitých prostředků má užiti slovanské obyvatelstvo Moravy, aby vlasti a potomstvu pojistilo šťastnou budoucnost.« Důvody neuvedeny žádné; v úřadním zákazu prostě praveno, že shromáždění nemůže býti povoleno. — Vydavatelstvu »Hlasu« úřadně oznámeno, že z kauce tohoto časopisu částka 181 zl. 84 kr. a 2 zl. ve stříbře pražskému magistrátu odvedena byla.

17. června. Tábor lidu na výšině *Romanov u Mšena*, na němž mělo býti dne 20. červnu rokováno o otázce: »Možno-li českému národu, aby se s nynějším ústrojím Rakouska spřáteliI?« c. k. okresním hejtmanstvím v Hradišti zakázán, poněvadž »příčí se ústavě«. — Důvěrníci podali ihned žádost za

povolení k novému táboru s otázkou »Co vadí našemu blahobytu a kterak by se povznésti mohl?«

19. června. V presidiu c. k. zemského co trestního soudu odbývána za předsednictví nového předsedy c. kr. trestního soudu Košina mimořádná porada, k níž mimo jiné povoláni byli zejména státní zástupce Dr. Hlaváček a zemský rada Vávra, jemuž svěřeno bylo vyšetřování o výbuchu granátu před budovou c. k. policejního ředitelství pražského.

20. června. C. k. vrchní soud změnil rozsudek, kterýmž byl býv. red. »Nár. L.« K. *Tůma* pro článek »Čeští dělníci a němečtí fabrikanti« odsouzen k těžkému žaláři na jeden rok, zostřiv trest žaláře na 18 měsíců.

21. června. C. k. policie pražská obávajíc se ve výroční den popravy roku 1621 demonstrací na Staroměstském náměští rozmnožila policejní hlídky. — Odsouzený bývalý redaktor Ferd. *Willsdorf* dopraven z novoměstské radnice do trestnice svatováclavské. — V trestnici té byli v tu dobu uvězněni: J. *Barák,* J. *Černý,* J. *Květoň*, J. *Kout,* B. *Pacák*, K. *Payer*, J. *Relich*, B. *Tollmann*, K. *Tůma*, J. *Zeman*, K. *Krouský*. *Stanke*, *Gröger a Neumann* (odsouzení pro tábory pankrácký a žižkovský) *Hájek* a *Liška* (odsouzeni taktéž pro tábory) — celkem 17 politických vězňů, kteří měli dohromady trestu těžkého žaláře na **53 let**. Mezi nimi bylo devět českých redaktorů, kteří vedle svých trestů na svobodě pokutováni byli zabráním kaucí z listův v sumě **24000** zl. — Účastníci táboru na *Blížkově*, kteří byli první instancí uznáni za nevinny, odsouzeni k odvolání stát. návladnictva c. k. vrchním soudem k peněžitým pokutám.

22. června. Nejvyšší soud potvrdil rozsudek první stolice, kterýmž byl Jan *Relich* z Plzně pro zločin rušení veřejného pokoje odsouzen na 18 měsíců do těžkého žaláře. C k. vrchní soud byl trest ten zvýšil na **čtyři leta**. — *Humpoleckému* Sokolu zakázáno podniknouti výlet s praporem a hudbou.

23. června. Řemenář Karel *Navrátil* ze Smíchova a řezník Václav *Záruba* z Dřevčic vzati do vyšetřovací vazby pro zločin urážení Veličenstva.

24. června. Nejvyšší soudní dvůr potvrdil rozsudek c. k. vrchního soudu zemského, kterým J. *Arbes*, red. »Našich Listů«,

odsouzen byl pro zločin rušení veřejného pokoje spáchaný článkem *»Z boží milosti a z vůle národa«* na čtyři měsíce do těžkého žaláře a ke ztrátě *500 zl.* z kauce.

25. června. V redakci »Národních Listů«, v tiskárně Dra Edv. Grégra a v bytu majitele tiskárny vykonána soudní prohlídka. Do redakce dostavily se dvě komise — *devět osob* — mající v čele radu Jelínka, aby pátraly po rukopisech dvou úvodních článků: *»Naše oposice«* v čísle 160. a *»Jak na nás hrůzu pouštějí«* v čís. 168., v nichž shledalo státní zastupitelstvo povahu zločinu rušení veřejného pokoje dle § 65. a) t. z. a II. zákona ze dne 17. pros. 1862, čís. 8. zák. ř. a v prvním článku také zločin uražení členův domu císařského, v § 64. z. t. naznačného. Komise téměř po celou hodinu pobyly v místnostech redakce, pátrajíce po rukopisech článků těch. Nenaleznuvše však ani v redakci ani v tiskárně ničeho, dodali redaktorovi J. Arbesovi a majiteli tiskárny Dru Edv. Grégrovi soudní rozkazy, jimiž se prohlídka v redakci, v tiskárně a v bytu majitele tiskárny nařizuje, načež sepsány o prohlídce dva protokoly. Po té odebrala se jedna komise do bytu Dra Edv. Grégra a druhá, pětičlenná, do bytu *otce* redaktora Jana *Arbesa* na Smíchově, kam přibyla o sedmé hodině večerní. Prohlídka trvala přes hodinu a komise naleznuvši mezi rozličnými papíry na psacím stolku čtyři malé lístky, na nichž napsáno bylo *»Česká oposice«*, skonfiskovala je.

26. června. C. k. vrchní soud *zamítnul* žádost uvězněného red. »Hum. Listů« Frt. *Pechánka*, aby mu před nastoupením druhého trestu popřána byla lhůta dvou měsíců, by za příčinou prsní choroby své zotaviti se mohl poněkud v lázních. — C. k. vrchní soud potvrdil rozsudek, kterýmž byl starosta dělnické besedy v Karlíně, Ignác *Skokánek*, odsouzen pro opozděné ohlášení schůze, kteráž se ani neodbývala, k peněžité pokutě 20 zl. aneb ku vězení na čtyři dni. — Red. »Českého Dělníka« Vác. *Studnička*, pak majitelé tiskárny Mikuláš a Knapp, jakož i sazeči »Českého Dělníka« předvoláni k c. k. zemskému co trestnímu soudu k vyšetřování.

27. června. Druhý *řipský tábor* c. k. okr. hejtmanem Quadratem zakázán. Za důvod uvedeno, že »předměty programu směřují proti ústavě státu po právu pozůstavající a protože pojednáním a rokováním o nich obávati se jest *demonstrace* proti

státní ústavě a vládě, a **hlavně rušením veřejného pokoje.«** — C. k. vrchní soud potvrdil rozsudek, jímž J. *Květoň*, býv. red. »Nár. Pokroku«, ku 14dennímu a Jiří *Goldbach*, starosta obce doubravické, a Jan *Štros*, starosta obce sudoměřské, oba z okresu bělského, ku 8dennímu vězení pro přečin § 300. tr. z., pro zaslání souhlasu s deklarací poslanců českých odsouzeni byli. C. k. okresní soud bělský zároveň poukázán, aby »převzal« oba posledně jmenované do trestu.

30. června. Farář v Novosádku u Znojma, P. Jos. *Bazal*, zažalován teprve nyní pro kázání, jež měl r. 1868. — Nejvyšší soud potvrdil rozsudek prvních dvou stolic, kterýmž red. »Zvonu« (později »Hlasů«) ve Vídni odsouzen do žaláře na 2 měsíce.

Měsíc *červen* byl obzvláště úrodný na rozmanité nepřátelské, po případě sprosté výlevy některých vídeňských listů, z nichž uvádíme *na ukázku* aspoň některé. Tak psala dne 10. »Glocke«: »Ultračeši přivádějí nyní *kořaleční výrobu* v Čechách k novému rozkvětu. Nemine téhodne, aby *rozzuřilí Václavové* se nesešli v znamení pálené vodky *při povidlech a dolcích*, při hudbě klarinetův a bouchání moždířů, by pak zažili několik řečí a konečně, když jsou *boha plni*, učinili několik nadšených resolucí. Stálým refrénem všech těchto *kořalečních* shromáždění jest: trojjediné české království; korunování korunou Václavskou, které, jak známo, *nikdy nebylo;* české ministerstvo s Palackým a Riegrem v čele; každý všední den stává se dnem svátečním; Češi *přestanou pracovati*, za to pak *Němce, kteří naučili Václavy slabikovat a lidi z nich udělali*, berou do služby za nosiče cihel a trakařníky; německá řeč se vypleňuje, česká však se povyšuje na jazyk světový a konečně bude *knuta a cep* povýšen za znak na národní trikolóře. Feudální šlechta podržuje ovšem jako dříve moc nad *sprostým Václavem* v rukou, činíc jej, když uzná toho potřebu, opět robotníkem, zavádějíc znova bití služebných a přivádějíc to konečně tak daleko, že národ český v krásném souladu vrhá se Husovi a sv. Václavu zároveň nábožně k nohoum. Jakkoliv směšným zdá se býti toto vylíčení: jednu dobrou vlastnosť má — že jest *pravdivé (!)* a že dovozuje před celým světem, jaký to nesmysl, když ze zásady národnostní uzavírá se přemrštěně na *nezralé nárůdky*, *kteří*

se hodí leda za hnůj na pole kultury!« Takovým tónem mluví »Glocke« dále vyhlašujíc »zváclavělé čecháctví za prototyp politického blbství, spojeného se surovostí a tupou obmezeností«.

Po pěti dnech popřála si »Debatte« stylistický opus tohoto smyslu: »*Urwenzlové«* v Praze počínají býti ještě nestydatějšími, nežli byli dříve. Ačkoliv o nich nikdo nemůže říci, že by byli ze samé chytrosti prach vynalezli, provádějí přece politiku tajným vypalováním petard a hledí prachem a olovem terorisovat. Kdyby »Urwenzlové« v Praze věděli, jak se daří zde ve Vídni mladému jvenclovskému pokolení, které s výplody českého průmyslu provádí obchody ve »wurstelprátru«, jak se sytí a občerstvuje zbytky piva a odpadky sýra a jitrnic, jež těm ubohým chuďasům my Němci ve své dobrosrdečnosti necháváme, zajisté že by jim srdce zaplesalo. Pak by se zajisté žádný synek venclovský nedal více na místě statečných vlastenců za 15 zl. na kolik měsíců zavřít do vězení, pak by se prachu užilo k jiným účelům a místo fabrikace petard, kvetly by zase povidla a dolky. A proto jen sem k nám do Vídně« atd.

Den na to bylo lze čísti v témže listě: »*Wenzeslausismus«*. To jest nejnovější mozková choroba, na jakouž jisté koterie v Čechách postonávají! Buď červnové parno tak účinkuje na jejich lebky anebo jest to onen *polínkový oheň*, jejž národní časopisy roznítily — zkrátka »Wenzeslausismus« dosáhl již nejvyššího stupně všiváctví. Pan Wenzl je nemocen! A přece měl všecko, po čem duše toužila! Chtěl mít pergamenové dokumenty a dostalo se mu jich; chtěl mít národní kroj, jakémuž se obdivoval, když viděl opici jezdící na pudlíkovi — chtěl jej mít a skutečně si jej vynalezl. Byl tu Královédvorský rukopis a i čamara byla hotova; ale nedostávalo se mu vyšší politiky. Pan Wenzel musel chtěj neb nechtěj provádět politiku. A stalo se! V Hostomicích natloukl židům, v Praze vytloukl okna — a ač to jest k víře nepodobno, jesuitům učinil kočičinu. Mistři václavství měli radost, jaké pokroky pan Wenzel v tak krátkém čase na politickém poli učinil. V pyšném vědomí o hrdinstvích, jež pan Wenzel provedl, snažil se nyní dosáhnouti nejvyššího cíle; přemýšlel dlouho o tom, jak by vzbudil všeobecný obdiv u svých. Hledal a našel! V tiché tajné komůrce

sedí pan Wenzel. Jeho oči mu planou, v žilách mu živě koluje krev; neboť ví, že policie ničeho neví o jeho dílně. Tajná tiskárna — plakáty — revoluce — Berlín a Petrohrad — prach a koule — petardy a dýky! Z pana Wenzla se stal velký politik! O půl noci — kdy svatý Nepomuk spí šťastný sen na pražském mostě — vzal Wenzel naplněnou bombu, natočil několik loktů luntu kolem ruky, zaobalil se do pláště a vyplížil se ven na ulici, aby položil bombu před policejní ředitelství. Strašný hluk — klirr, klirr — kusy železa lítají sem a tam a velký národní čin jest vykonán. Sláva! Sláva! Ohnivý křest petardami jest vykonán! Hymny radosti rozléhají se vzduchem a vše, co jest Urwenzlem, dělá kotrmelce. Ale všecko přijde konečně na světlo boží! Slavná policie vypíše cenu 1000 zl. Pan Wenzel čte. Skutečně jest to tisíc zlatých a tisíc zlatých jsou pěkné peníze. Rozmýšlí se, počítá od 15 zl. do 1000 zl. a konečně se pan Wenzel za 1000 zl. sám dodá policii, neboť 1000 zl. — jest 1000 zl. Pěkné to peníze! A morálka z této historie! Chytrého Wenzla nechytíš jinak, než když mu dáš hned peníze.«

Několik dní po té psal týž list v tento smysl: »České listy stěžují si denně, kroutíce bolestně tváře, že vídeňská židovská rota všecko znetvořuje, co »Venclovi« svato jest. Co jest ale Venclovi svatým? Především: *Svěcený rendlík, jež nazývají korunou spojeného království.* Za druhé: Starý lev který nemá více zubů, za to však jest dvouocasý a byl do nedávna největší ozdobou úřadního »Prager Zeitungu«. Za třetí: Tři století starý jazyk svatého Jana v skleněném pouzdru, jejž každého roku 300.000 panslavistických jazyků oblizuje. Za čtvrté: Svatý Jan sám, na němž ale ostatně není nic jiného zvláštního, nežli jeho pomník, který váží 36 centů a věčně bude lákati vládu, aby z něho dala nadělati stříbrných peněz. Za páté: Dva překrásné rukopisy, o nichž se neví, jsou-li z devatenáctého století před Kristem nebo po Kristu; na každý způsob jsou dobře kouřem učazeny a praeparovány a jednou i v noci a mlze lučebně prozkoumány. Za šesté: Báječný pěvec z dávnověkosti, nyní vysekaný z kamene v Králové Dvoře, kterážto část přihází se obyčejně jen Židům a Němcům; jest to živý důkaz, že falešný rukopis dovede zroditi vymyšleného pěvce. Věž Daliborka, která byla tím neštěstím vinna,

že se Čechové naučili na housle hráti. Za osmé: Konečně největší posvátnost, která s »nejsvětějším« to jediné sdílí, že jest neviditelna — totiž tak zvané *české státní právo*, něco, co se podobá zastřenému obrazu saisskému, při němž přesvědčí se český mládenec — snad i slepý mládenec, že za závojem jest něco, o čem se nedá ani zpívati ani mluviti!«

Červenec 1869.

1. července. Pro opětné okrášlení památného kříže na nádvoří kláštera emauzského vzat do vyšetřování Jos. *Štětina*. Přiznal se k činu tomu, ale udal, že učinil tak po vůli nebožtíka svého bratra, kterýž jej na smrtelném loži zapřísáhal, aby každý rok ověnčil kříž ten, jelikož pod ním práchniví velmi upřímný přítel zemřelého. — Pro vyslovení soustrasti odsouzeným redaktorům pokutovaní političtí provinilci ze Zlonic nastoupili tresty, a sice Václ. *Jirkovský* z Vyšínku, člen okr. zastupitelstva a představený obce, *Minářík* taktéž z Vyšínku, *Hora* z Břečťan, *Klíma, Maršner*, *Homolka* ze Zlonic na 14 dní, *Čtrnáctý* ze Zlonic na 3 neděle, Fr. Slavomír *Štěpánek* ze Zlonic na jeden měsíc. — Nejvyšší soud zamítl odvolání proti rozsudku c. k. vrchního soudu, kterýmž byli: Em. *Starý* pro přestupek § 23. tisk. z., pak Václ. *Žižala-Donovský* a V. *Trnka* pro spoluvinu pro uveřejnění insertu »Blaník vyjde o sv. Vácslavě, předplatné přijímá Em. Starý v Praze č. 147—I. atd.« v časopisech »Národní Noviny«, »Nár. Pokrok« a »Correspondenz« odsouzeni k pokutám, a sice Em *Starý* k pokutě 30 zl. aneb k šestidennímu vězení, *Žižala-Donovský* 60 zl., aneb na 12 dní do vězení a *Trnka* 30 zl. aneb na 6 dní do vězení.

2. července. Přelíčení pro oslavení památky Mistra Jana Husa. Obžalovaní Jan *Svačina,* J. *Pucák*, Leopold *Šmíd*, E. *Jelínek,* A. *Werner*, J. V. *Havlík*, E. *Lodl,* J. *Rank*, J. *Tacheci*, J. *Štětina*, K. *Bělecký*, M. *Pelnář,* A. *Jaroměřský* a A. *Horák* uznáni nevinnými. — Pro podezření zločinu **velezrády** vydal c. k. pražský zemský soud co trestní zatykač na Václava *Nevařila,* lesnického příručího ze Zásmuk. — C. k. vrchní soud potvrdil rozsudek, kterýmž Karel *Bodlák* odsouzen do vězení

na 14 dní. Týmže soudem potvrzen rozsudek, kterýmž býv. red. »Nár. Pokroku« J. *Zehnal* odsouzen v téže při na 4 dni do vězení a k pokutě 40 zl.

3. července. S red. »Nár. Listů« J. *Arbesem* zavedeno předběžné vyšetřování pro dva úvodní články: »*Naše oposice*«, (zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. lit. a) tr. z. a čl. II. zákona ze dne 17. pros. 1862 č. 8. zák. říš. a zločin urážení členů domu císařského) a »*Jak na nás hrůzu pouštějí*« (zločin rušení veřejného pokoje dle §. 65 a) tr. z. čl. II. zákona ze dne 17. pros. 1862 č. 8 zák. říš.)

5. července. Kněz P. J. *Felber*, přetrpěv trest 14denního vězení pro urážku ministra Giskry, propuštěn z novoměstské trestnice na svobodu. — J. *Dragon* ze Zlonic nastoupil trest. — Propadlá část z kauce »Našich Listů« 500 zl. přikázána stavebnímu fondu u sv. Bartoloměje.

6. července. Následkem zákazu *táboru řipského* a zamítnutí odvolání proti zákazu vydalo c. k. okres. hejtmanství roudnické zvláštní oběžník, v kterém připomínalo, aby starostové obcí použili po případě i — *vojska.* — Tábor v *Chocni* zakázán c. k. okres. hejtmanem Brandeisem proto, že článek programu »Co překáží vyrovnání s Čechy, a jaké následky může míti rušení státního práva českého?« — čelí zřejmě proti základnímu ústavnímu zákonu ze dne 21. prosince 1867.

7. července. Studující Frant. *Kolací* vzat do vyšetřovací vazby, poněvadž si dopisoval s Č. Kerbrem, vyšetřovaným pro vypálení petardy před pol. ředitelstvím. Hned když byl Kerber zatknut, dostavila se do bytu Kolacího úřadní komisse, která nalezla toliko list, jímž Kerber děkoval Kolacímu za knihy, jež byl Kolací pro knihovnu spolku »Oul« zaslal. Dnes Kolací opět předvolán k soudu a po výslechu podržán ve vazbě vyšetřovací. — Odvolání proti zákazu *druhého táboru podřipského* položeného ku dni 11. července zamítnuto c. k. místodržitelstvím proto, že »přihlíží-li se k obsahu I. i II. předmětu programu, jakož i k obsahu zadaného odvolání a *povšimne-li se osobností pánů pořadatelů* — není žádné pochybnosti, že tyto předměty programu neuznávání pozůstávající po právu ústavy státu v sobě zahrnují a tudíž rokování o nich již z ohledu veřejného blaha dopustiti nelze«.

9. července. Soudní prohlídky vykonány v redakci »Pokroku«, v tiskárně J. S. Skrejšovského, a v bytech faktora tiskárny Fraňka a redaktora A. Paláka. Pátráno po rukopisech dvou úvodních článků, ale marně. — Také B. E. *Tolman*, býv. red. zastaveného »Posla z Prahy«, kterýž od 20. listopadu 1868 nalezal se v žaláři, podal soudu žádost, aby po přetrpění prvého trestu propuštěn byl na nějaký čas na svobodu, poněvadž jest řádem soudním přikázáno, že jednotlivé tresty mají se odbývati ne ve spojení, nýbrž o sobě. Bylo by vůbec záhodno, připomenuly »N. L.« aby vykládal se trestní řád tak liberálně, jako se jindy vykládával, když jednalo se o sprosté zločince; neboť političtí vězňové zasluhují snad také tolik humanity jako sprostí. Pokud víme, státní zastupitelstvo stavělo se až posud při politických vězněch na jiné stanovisko a shrnovalo při nich jednotlivé tresty v jeden jediný, nepřetržitý. Alespoň učinilo tak u Baráka, jenž uvězněn jest již přes rok (od 5. července 1868), ačkoli poprvé odsouzen byl na šest měsíců. Rovněž tak stalo se při ostatních vězněch, z nichž největší část trvá ve vazbě již skoro celý rok, zejmena při Janu Černém, při Karlu Tůmovi, Janu Květoňovi atd. — J. *Koutek*, byv propuštěn z vyšetřovací vazby, ponechán v obžalobě pro přestupek.

10. července. Úřadní zákaz táboru na *Podhradí* u Chocně rozhlašován i při »amtstákách« hejtmanství vysokomýtského. Představeným nařizováno, aby z návštěvy táboru zakázaného nejenom občanstvo, ale i veškeré spolky zráželi, zákonní tresty jim připomínali atd.

11. července. Dnešní tábor četníků na Řipu netěšil se velikému účastenství obecenstva. Kromě četníků dostavil se na úpatí Řipu jediný c. k. okr. hejtman Quadrat, ale i on nezdál se býti právě spokojen se situací, do které jej mimořádná opatření uvedla. Neboť kdykoli měl známější osoby na silnici potkati, ukryl se pečlivě v pozadí vozu a jel mlčky dál — k vytknutému cíli. Cesty k Řipu vedoucí, obsadilo četnictvo nadarmo. Nebylo ani táboritův, ani zvědavců, kteří by byli četníkům k vůli chtěli jíti na Řip. Ráno když pojednou zazněla střelba z hmoždířů od Řipu, nastal mezi četníky ruch živější. Chvátali a běhali, až se dověděli, že v Lipkovicích slaví evangelická obec památku Husovu. C. k. okresní hejtman Quadrat bavil se s nadporučíkem čet-

nickým asi do 3 hod. odpol. na Řipu v největším vedru, načež se vrátil do Rovného k obědu. O 5. hod. odejeli četníci z Roudnice po dráze ku Praze, ostatní rozešli se buď pěšky nebo se rozejeli nočním vlakem. Ze všeho, co na Řipu vykonali, zachovala paměť lidská jen to, že vrátili jednoho kramáře, který se k Řipu ubíral, o zákaze táboru nic nevěda. — Tábor na *Kunětické hoře* u Pardubic, položený na den 18. července zakázán, poněvadž prý první otázka, o které se rokovati mělo: »V jakém poměru stojí právo historické koruny svatováclavské k mocnářství rakouskému a jakými zákonními prostředky může býti přivedeno k platnosti?« ústavě čelila.

13. července. Nepokoje v Brně. **Vojsko vystřelilo do lidu.** *Zastřeleni* byli: Bernard *Fritz*, pak 79letý J. v. *Parravicini* a ještě jeden obstarožný muž; *raněni*: Jan *Novák*, Anna *Daisová*, Matilda *Hildenbeutlova*, Johanna *Stárová*, Jan *Bičiště*, Antonín *Dolinka*, Jan *Mareček*, Tomáš *Chyťa*, Frant. *Veselý*, Jos. *Musil*, Marie *Heinzova*, Karel *Kollmann*, Anna *Švecova*, Jan *Bednařík*. — Otakar *Hodek*, sladovnický, jenž byl obžalován pro zločin *velezrády* a jemuž bylo státním návladnictvím navrženo *deset let* těžkého žaláře, nastoupil trest dvouměsíčního žaláře, k němuž byl c. k. vrchním a nejvyšším soudem odsouzen. Hodek dán do cely, v níž uvězněn byl red. listu »Dělník« V. Petr. — S' Edv. *Lódlem* zavedeno vyšetřování, poněvadž prý rozdával tištěné plakáty vybízející k táboru na Pankráci.

15. července. Pro rvačku brněnských turnérů zavedeno s některými občany bystřickými vyšetřování a sedm jich zatčeno. — Čtyři političtí provinilci *lomničtí* nastoupili tresty.

16. července. Proti místodržitelskému zamítnutí rekursu proti zákazu táboru řipského podáno odvolání k ministerstvu. — Do *Dušník* přišel Josef *Vlček*, držitel usedlosti v Litovicích, s vyzváním o súčastnění se banderia při odhalení pomníku Fügnerova a zastavil se v hostinci Hustolesově. V brzku po té vstoupil do hostince toho šikovatel c. k. četnictva Jan Kvasnice. Sotva Vlčka spatřil, již se ho tázal po jméně; když pak mu Vlček odpověděl, prohlásil jej četník za zatknutého. Nic nepomáhalo zaručování se místního představeného Josefa Janouška, pak Jana Husto esa a jiných vážených majitelů usedlostí za Vlčka. Šikovatel se tím více rozhorlil, takže i místnímu před-

stavenému zatknutím hrozil. Když pak se konečně ještě jeden četník s nasazeným bodákem dostavil, byl Vlček k c. k. okres. soudu do Ounoště dopraven, odkud dodán do Prahy k c. k. zemskému co trestnímu soudu, jsa spoután s jedním zločincem. Místní představenstvo podalo stížnosť proti chování se četníka nejen k c. k. smíchovskému hejtmanství, ale i k c. k. ředitelství četnictva v Praze.

17. července. Následkem zákazu táboru na náměstí v *Bělé*, jenž byl zakázán »pro nepříhodnosť místa k shromáždění«, usneseno podati proti zápovědi táboru odvolání k c. k. místodržitelství a svolati ku dni 25. července nový tábor lidu na výšinu »*Horku*« u města Bělé s programem: »Možno-li státoprávní opposici české za dosavadních politických poměrů vyrovnati se s vysokou vládou?« — Pro Husovu slavnosť na *Pankráci* zavedeno u c. k. okres. soudu vyšetřování s Frant. *Kotyšanem*.

18. července. Místo »táboritův« dostavili se na *Kunětickou Horu* u Pardubic c. k. četníci až z — Jičína a z Prahy. Také pardubický c. k. okr. hejtman Brechler vyšel si téhož dne na Kunětice a huláni pardubičtí byli po celé odpůldne k »výletu« připraveni. Místo táboru mnoha tisíc táboritů uzřel staroslavný hrad toliko tábor asi 30 četníků s bodáky a jedním důstojníkem. Jinak bylo pusto a prázdno na hradě. Četnické stráže rozestaveny na všech stranách a cestách hory. Četníci stáli na straně hory proti Sezemicím, proti Podhradí, u pověstné, jindy tak hluboké studně, u hlavní brány hradu a jinde a — nudili se. — C. k. místodržitelství zamítlo odvolání proti zákazu *táboru kunětického* z té příčiny, »protože se nedá o tom pochybovati, že první předmět předloženého programu v sobě obsahuje neuznávání po právu pozůstávajícího říšského zřízení a tedy výklad o řečeném předmětu již z ohledu pro veřejné blaho k dopuštění není«. — Následkem zákazu táboru na *Podhradí* u Chocně byli c. k. polní myslivci ve Vysokém Mýtě pohotově. Po táboru panoval v celém okolí velmi čilý ruch. Vše těšilo se na příští tábor omladiny českomoravské v Brandýse nad Orlicí. Den na to podnikly školní dítky výlet s hudbou na *Podhradí* a členové banderií měli taneční zábavu na Hemžích. — Do Brna přibylo asi 50 četníků jako posila k vykonávání služby veřejné bezpečnosti v okolí brněnském, poněvadž prý dosavadní počet četníků

k tomu nevystačoval. — V Husovicích usadil se politický komisař, který měl pozorovati smýšlení v okolních osadách. V moravských osadách v okolí Brna byla rozložena jízda. — Propadlá kauce »Hlasu« 1500 zl. byla od rady městské odepsána, poněvadž ji nebylo lze vydobýti. — Soudní prohlídka vykonána v domě mladoboleslavského měšťana *Šnajdra*.

19. července. P. Karel *Florian*, dříve kaplan v Nýrsku u Klatov, pak farář v Loučíně, obžalován pro zločin rušení veřejného pokoje, jehož prý se dopustil řečí, kterouž dle udání svědků obchodníka Feuchta a c. k. vrchního respicienta Fiedlera měl v červenci 1868 v hostinci v Nýrsku. Řekl prý tenkráte: »Cislajtanie musí upadnout v záhubu, neboť Uhrům dali všecko, kdežto v Cislajtanii mnohá země, jmenovitě *Čechy se utiskují*. Nynější vláda cislajtánská nemůže se dlouho udržeti. Za půl roku bude po ní, protože dualismus nikdy nemůže se udržeti. Východní otázka to rozbije, a pak bude federace a bude lépe, jako ve Švýcařích, kde také mají federativní ústavu.« Státní zástupce navrhoval, aby byl obžalovaný odsouzen do těžkého, postem zostřeného žaláře na jeden rok. Soud však jej uznal za nevinna.

21. července. Nejvyšší soud potvrdil všecky rozsudky c. k. krajského soudu chrudimského proti redaktoru časopisu »Koruna« Frant. *Müllerovi* v devatenácti přích vynešené. — U brněnského c. k. soudu zemského zavedeno předběžné vyšetřování s red. »Mor. Orlice« J. *Dvořákem* pro zločin rušení veřejného pokoje § 65 lit. a) tr. z., obsažený prý v článku »Tábor lidu u Kroměříže«, pak pro dva přestupky § 3. zákona o právu shromažďovacím, obsažené prý v »Zaslánu« o novém táboru nad Podhradí u Chocně a v denní zprávě »Tábor u Loštic«.

24. července. V Chrudimi provedeno závěrečné přelíčení s obchodním cestujícím p. Ant. *Čechákem* pro přečin § 300. tr. z. Soudu předsedal dr. Schindler. Obžalovanému kladeno za vinu, že ministra Giskru, co do úřadní jeho činnosti tupil a hanil a tím k nenávisti k němu popuzoval. Přísežním seznáním svědků A. Holovského, M. Fleischera, R. Dřevikovského, A. Bureše a F. Březiny prý dokázáno, že A. Čechák dne 24. srpna 1868 večer v Hlinsku, a sice v hospodě »U orla«, kde větší část hostí byla, takto se vyjádřil: »Císařství rakouské

jsme my, my držíme císařství rakouské. *Giskra jest kluk*, *pacholek*, *holomek a neřád;* on je naším hejtmanem a má míti 4000 pense; avšak on je nedostane. Nadělal hejtmany, já vám hned takového hejtmana namaluju. *Rakousko se neudrží udělá bankrot.«* Po slovech těchto začal prý okresního hejtmana křídou na stole kresliti, aby politickou organisaci v posměch uvedl. Po vyslechnutí svědkův uznán obžalovaný za vinna a odsouzen do tuhého, postem a samovazbou zostřeného vězení na 14 dní. Státní zástupce zavrhoval trest vězení na čtvrt roku. — Rekurs pořadatelů táboru na *náměstí bělském*, položeného ku dni 25. července, zamítnut c. k. místodržitelstvím přípisem *německým.*

25. července. V den prvního i druhého zakázaného táboru v *Bělé* meškalo v městě tom neméně než 38 četníků z celého okolí svolaných s poručíkem a c. k. okres. hejtmanem Květem. Na tábořiště z občanstva nikdo se nedostavil. — U sazeče *Kubáta* vykonána úřadní prohlídka, k níž vysláno bylo šest osob. Zabavena česká »marselésa«, píseň »Zdvihni se, starý český lve«, zapečetěný list a bulharské psaní od Popoviče.

26. července. Pro adresu důvěry poslanou Hořickým pro přihlášení se k deklaraci zavedeno vyšetřování s **96** občany poděbradskými. — C. k. ministerstvo vnitra zamítlo rekurs proti táboru *podřipskému.* — C. k. místodržitelství zamítlo bez důvodů žádosť pana Vandy za uspořádání divadelních her. — U brněnského okres. soudu zahájeno líčení s J. *Hlávkou*, starostou »Sokola« (na jehož místě přišel Dr. *Illner*, byv k tomu splnomocněn), pak Vojtěchem *Němcem*, kolářem ze Starého Brna, Josefem *Wurmem*, starostou z Klobouk, J. *Hrůzou*, kupcem a *Šenkem* z Rajhradu pro přest. § 3. zákona o právu shromažďovacím, který prý spáchán tím, že »Sokol« a banderia táhla Brnem dne 27. června k táboru na kopci julianovském. Soudcem byl Boček. Za svědky předvoláno asi osm policejních strážníků a několik jiných občanů, kteřížto poslední svědčili vesměs na prospěch obžalovaných. Líčení však odročeno. — S poslancem a starostou kloboúckým J. *Wurmem* zavedeno v Brně vyšetřování trest. pro přestupek § 3. zákona o právu shromažďovacím. — C. k. místodržitelstvo zapovědělo jednotě »Thalii« dětské představení »Učitel ve francouzském zajetí.« Policejní strážníci strhali plakáty s nárožích.

27. července. Do *Nové Paky* došel přípis c. k. státního zástupce Dra Hlaváčka, v němž tento nařizoval, aby proti účastníkům »stavšího se uzavření« (gegen die Betheiligten an dem Beschlusse) (že totiž měšťané novopačtí nepřenechají židům, kteří by při nastávajících volbách do sněmu proti národní straně hlasovali, místa na krámy), zavedeno bylo ihned příslušné vyšetřování a sice pro zločin veřejného násilí dle § 98. lit. b) tr. z., kterýž zní: »Toho zločinu dopustí se ten, kdo sám neb prostředkem jiných písemně nebo ústně anebo jiným způsobem, udav jméno své anebo neudav, v tom úmyslu někomu hrozí ublížením na těle, na svobodě, na cti nebo na majetnosti, aby na něm vynutil nějaké konání, dopuštění nebo opomenutí.«

28. července. Srb Sava *Rajkovič*, přetrpěv v novoměstské trestnici tresty své pro událost chuchelskou a pro demonstrace herbstovské, *vypovězen ze zemí rakousko-uherských* a dopraven c. k. orgány až do *Bělehradu*. Původně bylo Rajkovičovi slíbeno, že bude z trestnice odvežen teprve v 10 hodin a že tedy bude mu lze s některými přátely se rozloučiti. Avšak když byl zburcován o 4. hodině z rána ze spánku a kázáno mu aby se měl na cestu, zdráhal se Rajkovič vyzvání tomu vyhověti a byl násilím do vozu vpraven, načež vežen byl až do Běchovic ve fiakru. Tam opět se Rajkovic vzpouzel vstoupiti do vagonu. Byl tedy — spoután a násilně do vagonu vpraven.

29. července. C. k. vrchní soud potvrdil rozsudek, kterýmž byl býv. red. »Veselých Listů« Fr. *Vymazal* uznán za vinna zločinem rušení veřejného pokoje. — Shromáždění rolníků okresu Unhoštského, svolané ku dni 1. srpna do *Hásku*, bylo c. k. okres. hejtmanstvím na Smíchově zakázáno, poněvadž »účel banderia«, o jehož zřízení mělo býti jednáno, v žádosti svolavatelů nebyl udán. — P. Jos. *Vlček,* jenž byl dne 16. července pro politickou řeč, již měl v Dušníkách, četníkem zatčen a dodán c. k. trestnímu soudu do Prahy (kam byl dopraven spoután želízkami se sprostým zlodějem), propuštěn na svobodu.

30. července. Tábor u *Písku*, vlastně u Sudoměře na tak zvaném rybníku »Škaredém«, položený ku dni 1. srpna s programem: 1. »Koho máme voliti do sněmu?« a 2. »Co vadí zdárnému vývinu samosprávy v jižních Čechách« zakázán, poněvadž

»vzhledem k známému politickému směru pánů žadatelů žádné pochybnosti nepozůstává, *že by se předložený program jen k demonstracím a agitacím proti ústavě vykořistit*«.

Srpen 1869.

Měsíc srpen byl měsícem památných *volebních táborů*, svolaných (a *vesměs úředně zakázaných)* za příčinou doplňovacích voleb do zemského sněmu českého na místě poslanců českých, kteří, podavše 22. srpna 1868 známé osvědčení proti umělému majorisování národa českého, od té doby činnosti sněmovní se nesúčastnili a byli zástupci německé menšiny na sněmu zemském zbaveni mandátů.

Výminečný stav v Praze a v okresích Karlínském a Smíchovském, na podzim r. 1868. zavedený, byl sice zrušen; ale podmaršálek baron Koller, kterýž byl za výminečného stavu jmenován místodržitelem v Čechách, aby *jako voják* za mimořádných poměrů »zjednal zákonům se vší možnou přísností platnosť«, zůstal místodržitelem *a postavil se ihned v* **čelo** *volební agitace.* Vládě šlo stůj co stůj o volební vítězství. Z té příčiny vydal baron Koller všem c. k. okresním hejtmanům v království Českém okružník *jako instrukci*, dle které se měli při volbách říditi.

Památný a v dějinách ústavních států ojedinělý spis ten kladl přede vším váhu na to, že účelem vypsání nových voleb jest, aby byli zvoleni jen takoví poslanci, kteří by se do sněmu dostavili a činnosti sněmovní súčastnili, a končil sladkou nadějí, kterou se správce místodržitelství ve své neznalosti poměrů v Čechách kojil: »že »*dobrá věc*« (t. j. věc strany ústavácké a její vlády) v brzké budoucnosti všude slaviti bude vítězství«.

V okružníku tom poukázáno pak dále k tomu, že prý »v mnohých okresích část obyvatelstva *zavedena jsouc agitacemi strany*, kteráž *v zaslepení k víře nepodobném* nesúčastněním se prací sněmovních a bezohledným nevšímáním si důležitostí zemských domýšlí se dosáhnouti uskutečnění *vlastního svého politického programu*, pozbyla jasného a klidného náhledu o poměrech« atd. a může voliti zase jen poslance, kteří by

sněm český neobeslali. A proto prý »proti takovýmto snahám strany ústavě nepřátelské *nemůže vláda zůstati nečinnou*«, ba naopak jest prý »*její povinností*, aby proti nim se všemi dovolenými prostředky vystoupila, zvláště pak, aby objasňovala velmi škodlivé následky kroků oposicí nastoupených, *i přiměla*, pokud možna, *voliče k tomu*, by ve prospěch dobré věci poskytli důvěru svou mužům, kteří s postavením poslance zemského *netropí nedůstojnou hru*«.

»*Ukládám Vám tedy za povinnost*,« končí památný oběžník, »abyste o úřadních hromadách i při jiných příležitostech, veřejně i v soukromém životě, **avšak bezohledně** a vlády i úřadů důstojně pracoval k tomu, aby obyvatelstvo velký význam práva volebního pochopilo a aby do sněmu volilo jen muže, kteří skutečně hodlají volební okresy zastupovati, a *nikoliv takové, kteří chtějí voliče připraviti o zastoupení na sněmu*. Nepochybuji, že snahám Vašim působením oposice v mnohém ohledu budou činěny obtíže. Vašemu Blahorodí zajisté však neušlo, že *oposice* opustivši ústavní půdu, *padá z jedné nedůslednosti do druhé* a že vládě tudíž poskytuje sama pomoc k svému *pokoření*. Jsem přesvědčen, že vaše Blahorodí *se vší rozhodností*, avšak zároveň *se vší možnou obezřelostí* úkolu tomuto budete hledět vyhověti« atd.

Z oběžníku toho jest zřejmo, že vláda zaujala o volbách (jež přece v ústavních státech mají býti naprosto svobodny a beze všeho, ať již jakéhokoli nátlaku) stanovisko stranické za tím účelem, aby volby vypadly v její prospěch, a že k tomu účelu t. j. *k volební agitaci* allarmován celý c. k. úřadnický aparát s výslovným poukázáním k tomu, že jest jeho *povinností*, aby ve všem všudy *bezohledně, se vší rozhodností a zároveň obezřelostí* rozvinul volební agitaci na prospěch vlády a ústaváků v.

Oproti obrovskému, sorganisovanému a zároveň přísné disciplině podrobenému aparatu neměla státoprávní oposice česká k disposici nežli vědomí o nezadatelných právech koruny České a ústavou zaručenou »volnosť slova tištěného a mluveného.« Avšak jak bylo jí možno tyto dva poslední prostředky použiti, vysvitá nejen z persekuce časopisectva, nýbrž i ze zákazův

táborů lidu a vůbec všech schůzí, v kterýchž mělo býti pojednáno o volbách ve smyslu strany státoprávní.

Byla takořka bezbranná. Přes to přičinila se ze všech sil, aby vítězství ústavověrných, kteří měli všechny ústavní a mnohé neustavní a nezákonní prostředky po ruce, zmařila.

První politický spolek »Slovanská Lípa«, jehož zaražení »svobodomyslné« ministerstvo nemohlo zmařiti, aniž by se bylo před celým světem nekompromitovalo, usnesl se již před úředním vypsáním voleb vyzvati voliče české ku svolání a odbývání *volebních táborů* na jeden a týž den — **15. srpna** — aby mohl celý národ český jedním dnem již před volbami projeviti vůli svou i bez všeobecného práva hlasovacího.

Pouhé provolání »Slovanské Lípy«, jež vyšlo již 30. července, působilo na stoupence vlády a vládu samu jako hrom z čista jasna. Nenadálit se tak výmluvné a přesvědčující manifestace lidu českého. Vědělit, jak bezpříkladný účinek měl hlas lidu o prvním povoleném táboru podřipském v květnu r. 1868, a nezbylo jim, nežli vzíti útočiště ku prostředku nejkrajnějšímu — k prostým *zákazům.*

Přes zuřivé a fanatické útoky vládních a ústaváckých listů, jež snažily se učiniti volební tábory směšnými, ohlášena c. k. úřadům prodlením několika málo dnů celá řada volebních táborů, zejména: pro *Prahu, Smíchov* a *Karlín* **na Žižkově**; pro volební okresy *Hlinecký*, *Skutečský* a *Vysokomýtský* na staroslavném **Košumberku** u Lůže; pro volební okresy *Roudnický* a *Mělnický*, pak pro města *Roudnice*, *Mělník* a *Brandýs* **na úpatí Řipu**; v okresu *Lounském* u vsi *Vrbna* na tak zvané **Vartě**; pro volební okres *Chrudimsko-nasavršský* a města Chrudim a Heřmanův Městec v **Chrudimi.** Voličové *benešovští*, *říčanští*, *černokostelečtí* a vyšehradští svolali tábor **na Křížky** u Želivce v okr. Benešovském; v okresu *Únhoštském* u **Červeného Újezda**; v okresu *Brandýsském* na **Polabí** u Houštky; pro okres *Hořovický* v **Hořovicích**; pro volební okres *Příbramsko-Dobříšský* na vrchu **Háji** u sv. Hory u Příbrami; v okresu *Německobrodském* v Německém Brodě na **Rozkoši**; v okresu *Kolínském* na kopci **Bedřichově**; pro okresy *Benešovský, Vlašimský* a *Neveklovský* na **Střížkově** v okresu Benešovském; v okresu *Mlado-Boleslavském* v obci **Čejtické** u Mladé Boleslavi; pro volební

okresy *Zbraslavský*, *Berounský a Smíchovský* na vrchu **Vráži** v obci Dolnomokropecké; v okresu *Litomyšlském* u Litomyšle na **Zavadilce**; pro *Náchod*, *Skalici*, *Opočno a Nové Město* nad Metují na hoře **Dobeníně** u Náchoda; v okresu *Poličském* v **Bořinách** u Poličky; v okresu *Jindřicho-hradeckém* na náměstí ve **Stráži** nedaleko Jindřichova Hradce; v okresu *Slanském* u města **Slaného**; pak tábor na úpatí **Blaníku**.

Mimo to ohlášeny tábory volební u **Sudoměře** nedaleko Písku, pak na výšině *mlíkosrbské* v okresu Chlumeckém a »na **dřeveckém půhoně**« u Královic, jež měly býti odbývány až po 15. srpnu.

Avšak již dne 7. srpna dodán starostovi »Slovanské Lípy« Dru Sladkovskému přípis c. k. policejního ředitelství, kterýmž *k rozkazu* místodržitele barona Kollera **činnost »Slovanské Lípy« zastavena**. Jako »důvod« uvedeno v úřadním zákazu usnešení spolku, »že o příštích volbách do sněmu každý ve všem všudy musí se přidržeti kandidátní listiny důvěrníků poslanců a že za zlomyslného škůdce národa musí býti považován nejen každý, kdo vzhledem k tomu nepodrobí se návrhům důvěrníků, nýbrž i každý, kdo opomene, seč jest, přičiniti se ve prospěch svaté věci národa a buditi druhy liknavé a pracovati proti agitacím nám protivným, kteréžto zásada vyslovena byla i ve veřejných vyzváních ku svolávání volebních táborů.« — — Po mínění c. k. organův čelilo usnešení to proti základním zákonům státním a proti ustanovením §§ 98. lit. b) (zločin veřejného násilí vydíráním) i 302. tr. z. a překročen prý jím také obor činnosti stanovami spolku vykázaný.

Účelu, jakého mělo býti rozpuštěním »Slovanské Lípy« dosaženo, nedocíleno. Důvěrníci voličů nedali se tím od svolávání volebních táborů odstrašiti a ohlašovali c. k. úřadům jeden tábor po druhém.

Vláda nevědouc si rady rozhodla se pro krok nejposlednější: Rozkázala svým orgánům v Čechách, **aby každý tábor prostě zakazovaly** a na místa, kde měla býti shromáždění lidu odbývána, aby byla vyslána **ozbrojená moc**.

Vizme, k jakým »důvodům« bráno při zákazech útočiště

Volební tábor pro *Prahu, Smíchov a Karlín*, svolaný na Žižkov, zakázán »*z ohledu na osobnosti pořadatelův* a obsah,

pak na účel«, an prý »nestává pochybnosti, že se tohoto shromáždění *k agitaci* proti ústavě státu, zvláště pak k tomu užiti zamýšlí, by se činil nátlak na voliče«. — V zákonníku rakouském není však žádného paragrafu, kterýmž by se volební agitace zakazovala — a zákon ten jest z doby nejtužšího absolutismu. Za éry »ústavní«, kdy sám místodržitel baron Koller oběžníkem vyzýval c. k. orgány k volební agitaci v nejrozsáhlejší míře, prohlášena c. k. orgány agitace volební za nezákonitou a zakázána. — C. k. okresní hejtman v Příbrami, Veith, dověděv se, že má býti odbývána poradní schůze důvěrníkův, povolal k sobě několik občanů, kterýmž nejen domlouval, ale které i přemlouval a prosil, aby od svolání táboru upustili! — Když však prosby nespomohly, prohlásil, že všechno úsilí důvěrníků bude marným, poněvadž »tábor *tak jako tak povolen nebude.*« Důvěrníci přes to tábor ohlásili a c. k. okresnímu hejtmanovi nezbylo, nežli jej *zakázati písemně.* Při pouhém zákazu však nezůstalo. C. k. okr. hejtman vydal zvláštní okružník, v kterémž všem obecním představeným »přísně přikázal, aby *všemi (!)* prostředky zabránili příchod lidu.« Opakujeme: »*všemi*« prostředky, tedy vůbec jakýmikoli. — C. k. okresní hejtman litomyšlský, Töply, zakázal volební tábor, »poněvadž« prý »by shromáždění to zavdati *mohlo* příčinu k rušení řádu a poklidu«. Pravíme: »*mohlo*« *(!)*, t. j. důvod, z kteréhož mohlo by se vlastně zakázat *všechno všudy,* poněvadž nikdo nemůže předvídati, co kdy a jakým způsobem může zavdati k něčemu příčinu. Mimo to zaslal c. k. okr. hejtman městské radě litomyšlské přípis, kterýmž ji vyzýval, »aby každé výtržnosti předešla«, a doslovně připomenul: »Kdyby síly obce k zachování zákazu a udržení řádu a poklidu nestačily, budiž mi do 24 hodin zpráva podána, *abych se o přeložení posádky vojenské do Litomyšle postaral,* která by teď i budoucně postačitelnou podporu policejní moci podala.«

V okružníku c. k. okr. hejtmana jindřicho-hradeckého Wachtla, k obecním starostům praveno do slova: »že kdyby nějaké výtržné shromáždění nebo jiné vykročení z mezí zákonních se staly a ze strany obecního zastupitelstva každým způsobem se zdráhalo je zadržeti, důrazných opatření, jmenovitě *vojenské exekuce na útraty obecní* až do zaopatření (!) pořádku,

by užiti se musilo, ana *vláda pevně uzavřela, nikoliv na pouhých hrozbách neustáti . . .«* C. k. okresní hejtman ten prozradil tudíž na vládu více, nežli si sama přála: jednak že *vyhrožuje* a jednak že se rozhodla na tom nepřestati, nýbrž i — trestati.

C. k. okresní hejtman smíchovský, Müller, zakázav volební tábor pod okresy Smíchovský, Berounský a Zbraslavský, pohrozil v okružníku svém obecním starostům »*nejdůtklivějšími prostředky a vojenskou posádkou*«.

C. k. okresní hejtman novoměstský, Hetzendorf, zakázal volební tábor přípisem, jenž může býti pokládán přímo za »vzor« češtiny. Pravilť v přípisu tom, že zakazuje tábor, »poněvadž takové shromáždění proti státnímu zařízení obráceno jest a nezákonní tisk (!) na svobodnou volbu k sněmu zemskému, která dosavade ani vypsána není, se provozuje«.

C. k. okresní hejtman německobrodský, *Sagasser,* zakázav volební tábor na Rozkoši u Německého Brodu, poslal purkmistru německobrodskému přípis, kterýmž mu zvěstoval, že »Jeho Excellence pan ředitel místodržitelství ráčil uznati za dobré *soustřediti dne 15. srpna v Německém Brodě 13 četníků*, aby se pojistila zápověď shromáždění. Připomenuv pak, aby se purkmistr postaral četníkům o byty, pravil do slova: »Zdá se býti slušno, *aby obtíž ubytování padla v přední řadě na ony pány, kteří co pořadatalé obmýšleného táboru k ní příčinu dali*«, a uvedl konečně i jich jména. Sotva však se zpráva o tom dostala na veřejnosť, zaslána »obezřelému« c. k. hejtmanu telegrafická depeše z místodržitelství, aby **rozkaz ten** *jako zákonem neodůvodněný* — **odvolal!**

Pardubický c. k. okresní hejtman, Brechler, zakázal tábor na Kunětické Hoře proto, »poněvadž se nedá o tom pochybovati, že program v sobě zneuznávání říšské ústavy po právu pozůstavající zahrnuje a že není nic jiného, než přejinačení programu, pro který již ke dni 18. července tábor na Kunětické Hoře nepovolil.«

Z podobných pak »důvodů« zakázány všechny ostatní volební tábory, jichž svoláno celkem pětadvacet.

Na doklad, jak horečnou byla volební agitace ústavověrné strany a c. k. orgánů a do jakých krajností zabíhala, uvádíme zde dvě vpravdě politování hodné události.

Z kauce »Nár. Novin« propadlá částka 7420 zl. byla svého času připsána stavebnímu fondu městského chudobince v Praze. Touto pokutou byla však celá kauce listu toho v částce 6000 zl. vyčerpána, následkem čehož nedobytný zbytek 1420 zl. musil býti odepsán.

Místodržitel baron Koller zamítnuv skoro všechny námitky přednesené městským zastupitelstvem pražským proti celé řadě německých, vlastně ústaváckých voličů, konečně dne 23. srpna purkmistrovi pražskému *rozkázal*, aby do 12. hodiny vydal legitimační lístky *celé řadě Němců a židů*, o nichž nejen purkmistr, nýbrž i celá městská rada byli přesvědčeni, že jim po výslovném znění zákona voličské právo naprosto nenáleží. Následkem toho *purkmistr* nemoha to srovnati se svou ctí a svým svědomím, před 12. hodinou z úřadu svého se poděkoval.

Mimo to zaslal pražský jeden žurnalistický šmok jménem *Schütz* jinému šmokovi, *Winternitzovi*, do Vídně následující telegram: V noci o 11. hodině stalo se rozhodnutí místodržitelské o reklamaci ústavní strany. Nejen společníci byli vyškrtnuti, také jinak utrpěli jsme četné ztráty hlasů, poněvadž místodržitelství naivním způsobem uvěřilo *lživým* udáním magistrátu. *Rozhodnutí místodržitelské, které oplývá omyly úřad kompromitujícími a odpory,* naznačuje živé přívržence ústavní strany co mrtvé, obyvatelé Starého města co bydlící na Novém městě atd. Stran těchto omylů podá se dnes představení místodržitelství. Než i v tom případě, kdyby rekurs k ministerstvu stran společníků příznivě byl vyřízen, **jest odročení volby o jeden den nutné.** Rozhodnutí místodržitelské vyvolalo mezi ústavní stranou bolestné zklamání! *Winternitzi!* **Zapřísahám tě, pošli opis telegramu Herbstovi a Banhansovi!** — *Schütz.* Dr. Raudnitz.«

Schützem vyzvaný Winternitz nelenil opis telegramu toho zaslati J. Excell. **ministru Herbstovi a Banhansovi**; neboť z Vídně došel do Prahy **telegrafický rozkaz**, aby byly **volby na Starém městě pražském a na Smíchově** — nikoli jen o jediný den — nýbrž **o pět dní odročeny.**

* * *

1. srpna. C. k. okr. hejtmana v *Slaném* došel z »příslušné« strany v Praze rozkaz, by udal, jak se obecenstvo

chovalo, když zloničtí odsouzenci byli ze žaláře propuštěni. Jaké prý byly demonstrace, kteří a kolik občanů jelo jim naproti na koních atd. Poněvadž u příležitosti té nebyl pořádek ničím porušen, odpověděl c. k. okr. hejtman, že bylo »vše v pořádku«. Na to došel opět strážmistra od četníků podobný rozkaz, v kterém kladena hlavní váha na jezdce na koních a nařízeno, by bylo vše obšírně a zevrubně udáno. — Tábor lidu položený ku dni 1. srpna na býv. vojenské tábořiště »U táboru« za městem *Bělou* c. k. hejtmanem Květem zakázán, poněvadž vzhledem k osobnosti žadatelů a podanému programu není pochybnosti, že se tohoto shromáždění lidu *použiti chce toliko k demonstracím a agitacím* proti právně platné státní ústavě.

3. srpna. Uvězněný red. »Hum. Listů« Fr. *Pechánek* zakročil již před čtvrt rokem u soudu, aby mezi svým druhým a třetím trestem mohl se odebrat na tři měsíce do Sedmihorek. Soud k tomu nesvolil. Pechánek se odvolal, avšak rekurs mu vrácen, poněvadž prý — zmeškal lhůtu k zadání.

4. srpna. Ferd. *Wilsdorf*, býv. red. »Hlasu«, odbyv si trest šestiměsíčního těžkého žaláře z části v novoměstské radnici, z části v trestnici svatováclavské, propuštěn na svobodu.

5. srpna. Žádosti uvězněného bývalého red. »Nár. Nov.« J. V. *Kouta*, aby byl po přetrpění jednoho trestu propuštěn na svobodu, c. k. ministrem spravedlnosti nevyhověno. — Tábor lidu na drahách u Holého Vrchu v obci podčápské, okr. Březnického, svolaný ku dni 8. srpna c. k. okr. hejtmanem Umlauffem zakázán, poněvadž ohledem k osobnosti žadatelů, pak k obsahu programu pochybovati nelze, že obmýšleného shromáždění lidu *pouze k demonstracem* a *agitování* proti státní ústavě, právní platnost mající, použiti se hodlá. — Václav *Němec*, stříbrník, vysetřován pro dělnický tábor na ostrově Rohanském. K. *Šíba,* strojník, pak co předseda malostranské »Besedy dělnické« pro neohlášení příbytků členů výboru.

6. srpna »Pokrok« skonfiskován. — Schůze důvěrníků okresu Benešovského, Černokosteleckého, Jílovského a Vyšehradského položena ke dni 8. srpna do hostince »Na Želivci« za příčinou rokování o místě, na kterém by se tábor lidu za účelem nastávajících voleb do sněmu odbývati měl, zapovězena.

8. srpna. Na místě zakázaného táboru lidu na *Holém Vrchu*

u Březnice tábořili c k. okresní hejtman, rytmistr c. k. četníků z Plzně, četníci z Březnice, Blatné, Voselec, Nepomuku, Bělčic, Blovic, Příbrami, Knína, Mirovic a Mirotic. — Po táboru na Sv. *Kopečku* na Moravě ukazovali k rozveselení společnosti dva mladíci velmi zdařilé »kukátko«. Byli však proto již dvakráte předvoláni k soudu, by se zodpovídali. Měli při tom vojenskou kazajku, kterou jim půjčil jistý poddůstojník, který byl za to odsouzen na měsíc do vězení. — Býv. red. »Mor. Orlice« J. *Dvořák* vyšetřován opět pro některé články. — Rozsudek c. k. okresního soudu v Olomouci, jímž paní Josefína *Černochová*, choť býv. redaktora »Olom. Nov.«, k pokutě 25 zl. a Viktor Lev k pokutě 15 zl. r. č. odsouzeni byli, c. k. vrchním soudem potvrzen. — C. k. vrchní soud z části zostřil, z časti potvrdil rozsudek c. k. okr. soudu ve Skutči ze dne 20. ledna, kterýmž pro návštěvu zapovězeného táboru na Košumberku někteří občané odsouzeni byli k peněžitým pokutám a sice: Josef *Salášek*, Frant. *Salášek*, Frant. *Sekera*, Bohdan *John*, Ant. *Pražan*, Jan *Janouš*, Josef *Jarolím*, Josef *Buchtel*, Em. *Ullrich*, Matěj *Hurych* a Josef *Karlík* každý k 15 zl. případně k vězení třídennímu; Th. *Kadlec*, Josef *Beneš*, Josef *Poslušný*, Ant. *Klimeš*, Josef *Vobejda*, Josef *Schreiber*, Ferd. *Tesař*, Martin *Štěpán*, Frant. *Jedlička*, Jan *Hrnčal*, Ant. *Santer*, Aug. *Tobiš*, Josef *Faltis*, Jan *Lenoch*, Josef *Klusoň*, Ad. *Rafael*, Josef *Štursa*, Josef *Paulis*, Josef *Rubek*, Jan *Šimek*, Frant. *Stranník* a Josef *Dvořák*, každý k 10 zl. případně k dvoudennímu vězení. — Některým pokuta zvýšena a sice Frant. *Sekerovi*, Ant. *Pražanovi*, Janu *Janoušovi*, Em. *Ullrichovi* a Matěji-*Hurychovi* na 30 zl. případně 6denní vězení a Janu *Hrnčalovi* a Frant. *Jedličkovi* na trest 20 zl., případně 4denní vězení.

9. srpna. Nejvyšší soud zrušil nález druhé stolice v záležitosti resoluce řipské, pro kterou byli Václav *Janda* z Budohostic, Václav *Kratochvíl* z Lounek a Ervín *Špindler* odsouzeni a potvrdil nález první stolice, kterým V. Kratochvíl a V. Janda odsouzeni k těžkému žaláři na dobu 6 měsíců, kdežto E. *Špindler* uznán za nevinna. — Matěj *Souček*, obuvník ze Smíchova; jenž strávil několik měsíců ve vazbě vyšetřovací pro zločin **velezrády** a uznán byl za vinna zločinem veřejného pokoje, donucen nastoupiti trest dvouměsíčného žaláře, ačkoliv choť jeho právě

ochuravěla. — Typograf Jan *Bavorský*, jenž předsedal schůzi pražských typografů, kteří dali ve všech tiskárnách výpověď, zatčen. — C. k. vrchní soud potvrdil rozsudky první stolice, jimiž byli účastníci táboru *košumberského* odsouzeni k peněžitým pokutám. Mnohým byly pokuty zvýšeny.

10. srpna. Klatovský měšťan Karel *Peklo*, obžalovaný pro přečin § 300. tr. z. pro transparent s nápisem »Žalář a vězení nikdy nás nezmění« uznán za nevinna. Obhájcem byl Dr. T. Černý. — Vyšetřování zavedeno s typografy Fr. *Beníškem, Pavlisem, Ambrožem, Sussmanem, Svačinou, Hrazánkem, Stolařem, Jelínkem, Ševčíkem, Bartákem a Horákem.* Mnozí z nich byli policií zadržáni.

11. srpna. Soudní prohlídka vykonána v místnostech redakce »Pokroku«. Pátráno po rukopisech tří článků; ale rukopisů nenalezeno. — Pro tábor u *Chocně* zavedeno u c. k. okr. soudu ve Vysokém Mýtě vyšetřování s Jos. *Černušákem* a Jos. *Držmíškem.* U téhož soudu zavedeno vyšetřování také s členy banderia, poněvadž prý se súčastnili o táboru chocenském s praporem »průvodu«, který nebyl povolen.

12. srpna. Pro uveřejnění provolání ku všeobecným táborům, jež byla vydala »Slovanská Lípa«, zavedeno trestní vyšetřování s redaktorem »Nár. Listů« J. *Arbesem.* Zároveň zavedeno trestní vyšetřování proti Dru. *Sladkovskému* jako předsedovi a Dru *Kučerovi* jako jednateli, a členům výboru »Slovanské Lípy« Dr. Jak. *Škardovi,* Josefu *Hulešovi*, Dru Edv. *Grégrovi*, Dru M. *Tyršovi*, Dru *Čížkovi*, Ig. *Skokánkovi*, Serváci *Hellerovi* a Gabrielu *Žižkovi* pro zločin, jejž prý oním provoláním spáchali. Vyšetřováuí to zavedeno bylo k *výslovnému rozkazu ministra spravedlnosti.* — Úřední prohlídka vykonána v redakci a tiskárně »Moravské Orlice« v Brně. Pátráno po rukopisech dvou článků — ale marně. Zároveň zavedeno proti býv. red. »Mor. Orlice« J. *Dvořákovi* nové vyšetřování pro některé články.

13. srpna. S red. »Nár. Listů« J. *Arbesem* zavedeno předběžné vyšetřování pro úvodní článek »Volby do školních rad« v č. 186 ze dne 8. července, v němž shledán zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. lit. b.) tr. z. a pro referát o závěrečném přelíčení s Ant. *Čechákem* u c. kr. krajského soudu

v Chrudimi (přečin pobuřování dle § 300. tr. z.). — Nejvyšší soud potvrdil rozsudek c. kr. vrchního soudu, kterýmž Josef Stanke, Frant. Neumann a Krištof Grégr odsouzeni byli pro tábor lidu na výšinách pankráckých k několikaletému těžkému žaláři a sice *Stanke a Neumann* na **dvě léta**, *Grégr* pak na **na tři léta.**

14. srpna. Typograf Jan *Bavorský* propuštěn z vazby. — Pro tábor *na Žižkově* vynesl c. k. zemský co trestní soud tento rozsudek: Frant. *Strejček*, Bedřich *Kudera* nejsou vinni v § 68. tr. z. naznačeným zločinem povstání; naproti tomu jest však vinen Frant. *Strejček* přečinem proti veřejnému pokoji a řádu dle § 283. a odsuzuje se k vězení na osm dní a k náhradě útrat řízení trestního. Jan *Brettschneider* jest vinen tímtéž přečinem dle § 283. a přestupkem v § 3. zákona o právu shromažďovacím a odsuzuje se na tři neděle do vězení. Fr. *Haman* jest vinen přestupkem § 3. zákona o právu shromažďovacím a odsuzuje se na tři neděle do vězení na 14 dnů. Karel *Kreutz*, Jos. *Čech*, Václav *Hübsch*, Jan *Vrba*, Jos. *Hájek*, Vilém *Černický* a Jos. *Bíba* nejsou vinni přečinem dle §. 283 a sprošťují se tedy náhrady útrat řízení trestního. Rozsudek tento byl c. k. vrchním zemským soudem částečně změněn. Uznánoť, že Bedřich *Kudera*, Karel *Kreutz*, Jan *Vrba* a Josef *Bíba jsou také vinni* v § 3. zákona o právu shromažďovacím naznačeným přestupkem a odsuzují se taktéž na osm dní do vězení a k náhradě soudních útrat. Ohledně dalšího rozsudek první instance úplně potvrzen. — Sokolské jednotě berounské zakázáno užívati sokolovek při všech možných příležitostech. Zakázánoť i náčelníkovi užívati trubky k dávání znamení a nařízeno, aby byl prapor při výletech nosen vždy zavinut v pouzdře.

15. srpna. Za příčinou volebních táborů na den ten svolaných a vesměs zakázaných učinila vláda všemožná opatření bezpečnosti, aby tábory ty odbývány nebyly. — Následkem zákazu táboru *na Žižkově* byla celé posádka pražská (tři pluky pěchoty a husaři) pohotově — jeden pluk s ostře nabitými puškami. Rovněž tak bylo pohotově veškeré mužstvo c. k. policejní stráže. Na vršku za invalidovnou stála četa husarů a za statkem Pražankou na vídeňské silnici tábořilo silné oddělení husarů. — Na místě táboru lidu na úpatí *Řipu* tábořilo četnictvo. K táboru

chrudimskému dostavilo se 20 četníků; hlídky 19 četníků patrolovaly v okolí. Na tábořiště v *Hořovicích* vysláno 16 četníků, na Vráž u Mokropes 13, do Červeného Újezda 17 atd. atd. — Na místě zakázaného volebního táboru mezi Brandýsem nad L. a Starou Boleslaví »u *Hoštky*« tábořili jako jinde jen c. k. četníci. Staroslavné poutnické místo Stará Boleslav neviděla zajisté, co stojí, tolik ozbrojených c. k. poutníků, kteří s bodáky se všech stran do Staré Boleslavi a na místo k táboru určené se hrnuli. Z Prahy přibylo do Brandýsa osm četníků, tolikéž z okresů Benáteckého a Českobrodského a j. — Na tábořiště na *Bedřichově* u Kolína dal c. k. okres. hejtman z Neukirchu svolati c. k. četníky z celého okolí. Po půl noci dali se na pochod; polovice obsadila náměstí kolínské co jedno z navržených tábořišť, druhá mocnější kolona pohybovala se k Bedřichovu. Zde tábořili a o čtvrté hodině odpolední vrátili se zpět do Kolína. — Na místo zakázaného volebního táboru na *Kunětické hoře* u Pardubic dostavilo se (r. 1869 již podruhé) — více než 30 c. k. četníků. O půl jedné hodině vyšli četníci na horu a o 7. hod. večer ji zase opustili. — Na *Dobenín* u Náchoda sešlo se c. k. četnictvo z Nového Města, z Náchoda, ze Skalice, z Červeného Kostelce, z Police, z Broumova, z Trutnova, z Dobrušky, z Opočna a dle doslechu i z Jaroměře, ze Dvora Králové a z Turnova. 19 četníkův obsadilo hřbitov václavický a okolí, ostatní rozložili se co přední stráže po okolních lesích a patrolovali bez ustání kolem. — Na tábořišti u *Červeného Újezda* blíže Unhoště se dostavilo sedmnáct c. k. četníků a předsedou byl jakýsi pán z Malé Strany z Prahy. Předseda jejich navrhnul, aby se šlo do hostince do blízkého »Hájku«, kde se právě odbývala pouť, i šli a pili. A podobně bylo všady, kde měly býti odbývány zakázané volební tábory.

16. srpna. C. k. ministerstvo pro zemskou obranu a veřejnou bezpečnost zamítlo odvolání, jež bylo podáno proti zamítnutí žádosti Čtenářsko-ochotnické jednoty »Thalie« za povolení k provozování divadelního kusu »Učitel ve francouzském zajetí« dětmi. V odmítnutí čteme: »Žádosti ‚Thalie' nebylo veleslavným c. k. místodržitelstvím dáno průchodu, jelikož uspořádati dětské divadelní hry povoliti se může jen výminkou v případech uvážlivých (!) a pod tou výminkou, že se ohledy paedagogické za-

chovají, spolek ‚Thalie' však nepodává rukojemství dle toho potřebných, a to tím méně, *an odeslav telegram obsahu politického k táboru »Na Mužském«* překročil meze své působnosti stanovami jemu vykázané. Vysoké c. k. ministerstvo pro zemskou obranu a veřejnou bezpečnosť výnosem ze dne 4. t. m. č. 2729—III zamítlo zpomenuté odvolání z důvodů právě přivedených.« — Pro vypálení granátu před budovou pražského policejního ředitelstva po dva měsíce ve vyšetřovací vazbě držaný Josef *Tošnar* propuštěn na svobodu.

17. srpna. C. k. místodržitelství moravské zamítlo odvolání proti zákazu táboru u *Choliny* na Moravě. — Tábor *u Přerova* zakázán.

18. srpna. U zdického nádraží roztroušeny byly cedule, na nichž byl jakýs znak, pak písmena R. S. a slova »Od dneška neplaťte daně!« — tisknuta. Cestující z Hořovického okresu přinesli takovéto cedule na ukázku do Prahy, pravíce, že byla jimi celá cesta poseta. — V Přelouči zavedeno vyšetřování asi s dvaceti osobami pro plakáty protivládního obsahu.

20. srpna. Výlet »Sokolů« křižanovských do Žďáru na den 22. srpna určený c. k. okr. hejtmanstvím ve Velkém Meziříčí — úřadně zakázán, ježto prý na týž den na Blažkově hoře ve Žďársku — (která však jest tři plné hodiny od města Žďáru vzdálena) položený tábor úřadně byl zapovězen. — Red. »Našince« doručena obžaloba pro přečiny dle § 28. tisk. z. a § 3. zákona o právu shromažďovacím.

23. srpna. Úřadní prohlídka vykonána v redakci »Politiky«. Pátráno po rukopisu jednoho článku — ale marně. — Tábor u *Brodku* na Moravě zakázán.

24. srpna. Schůze studentstva moravského, která měla býti dne 28. a 29. srpna v Prostějově, neodbývána, poněvadž nejdůležitější částky slavnosti její od c. k. hejtmanství prostějovského zakázány byly. — Pro tábor na Žižkově odsouzení *Kudera* a *Strejček*, odpykavše si své tresty, propuštěni na svobodu.

25. srpna. Pro »Zasláno« do »Mor. Orlice« stran táboru *u Chocně* vzati byli do vyšetřování u c. k. okr. soudu ve Vysokém Mýtě z Chocně: Jos. *Černušák*, Jos. *Kopecký*, František *Tocháček*, Josef *Matoušek*, Frant. *Rychtařík*, Ant. *Bezdíček*; z Brandýsa nad Orlicí Gustav *Stock*; z Běstovic Jos. *Držmíšek*;

ze Zálše Klement *Martinů*. Vyšetřování vedl soudní adjunkt Kalina. — Tábor na lukách *pod Blaníkem* položený ku dni 29. srpna, na němž mělo se rokovati o otázkách: 1. Na jakých základech musí spočívati zřízení každého státu, má-li býti záštitou pravé občanské svobody a přirozených práv lidských? 2. Jak máme působiti k tomu, aby se národnosť naše sílila, aby zkvétaly osvěta a vzdělanosť, a aby šířil se blahobyt po vší zemi?« zakázán, poněvadž — »politické smýšlení důvěrníků, pak obsah programu nenechá pochybovati, že shromáždění lidu k *účelu demonstrace a agitace proti státní ústavě se svolává.*«

26. srpna. V *Hradci Králové* nastoupili trest občané, kteří byli odsouzeni pro ovaci K. Čížkovi z Hořic při jeho nastoupení trestu připravenou, a sice Antonín *Vachek* (na 6 neděl), Karel *Fiedler* (na 5 neděl), J. *Riegel* (na 3 ned.). J. *Holakovský* (na 14 dní) a *Rosenberg* (na 8 dní). — Proti jednoročním dobrovolníkům, kteří odeslali telegram k slavnosti studentské v Hořicích, zavedeno vyšetřování. — Tábor u *Turnova* položený ku dni 12. září nepovolen — »vzhledem politickému směru pánů žadatelů, jakož i k podanému programu, pak k okolnosti té, že pochybnosti nestává, že by toho táboru se použiti hodlalo pouze k demonstracím a agitacím proti právně platné státní ústavě.« — Red. »Našince« J. *Vrla* odsouzen v Olomouci pro přestupek § 3. zákona o právu shromažďovacím (poněvadž uveřejnil zprávu, že odbývati se bude dne 22. srpna tábor u Choliny, kterýžto tábor však byl později zakázán) k pokutě 25 zl. Státní zástupce Schrötter navrhoval pokutu 50 zl. a hlavní důvod jeho pro vinu obžalovaného byl, »že se dá myslet, když i redaktor o zákazu dotčeného táboru nevěděl, že vědomost přec o tom míti **mohl**« !

27. srpna. Tábor u *Mlíkosrb*, položený ku dni 29. srpna, c. k. okresním komisařem bydžovským A. Koštialem zakázán a zákaz prohlášen v Novém Bydžově vyhláškou a bubnem. Do všech obcí okresu Bydžovského, Chlumeckého a Nechanického sdělen zákaz písemně. — Pořadatelé táboru na tupesských trávníkách u *Velehradu* na Moravě byli již s třetí žádostí od c. k. okresního hejtmana odmrštěni a podali proti tomuto třetímu zákazu rekurs. Pro případ odmrštění chystali k *čtvrté* žádosti následující otázky: »Jak dalece platí zákon o právu shromažďovacím na Moravě?« a »Jakých práv dostalo se lidu zákony

ústavními od r. 1848 až po dnešní den v Rakousku vydanými?« — V tiskové při »Šotka«, jehož pořadatelem byl jmenován Budislav Třemšinský, kterého však ani c. k. zemský soud ani c. k. policie nemohla vypátrati, byl Josef Mikuláš jako majitel knihtiskárny uznán za nevinna přečinem § 300. tr. zák.; však od vrchního soudu odsouzen na čtyry neděle do tuhého vězení, poněvadž prý byl přítomen, když Budislav Třemšinský rukopis sazeči doručil. Nejvyšší soud snížil trest na čtrnácte dní.

28. srpna. Býv. red. »Dělníka« Václav *Petr* propuštěn z novoměstské trestnice, kde byl pro tiskové zločiny a přečiny strávil 11 měsíců a týden.

29. srpna. Na tábořiště zakázaného táboru pod *Blaníkem* dostavili se c. k. četníci z Benešova, Vlašimi, Tábora, Votic, Vožice, ano až z Prahy a sice *dva a sedmdesát* mimo několik c. k. komisařů a tajných policistů.

30. srpna. »Wiener Tagblattu« zvěstováno z Brna: »K nařízení ministra vnitra navštívil dnes místodržitel Poche biskupa *Schaafgotsche* a sdělil mu, že *arcivévoda Karel Ludvík* velmi nelibě o tom se vyslovil, že mezi těmi osobami, kteréž jej v nádraží brněnském uvítaly, nepozoroval též pana biskupa. Slova arcivévodova zněla prý asi v tento smysl: *Jak asi pan biskup o mém velkém předku, císaři Josefovi soudí, jest mi lhostejno;* o něm pronesl již dějepis svůj úsudek; že však pan biskup, kterýž jindy tak rád svou loyalností se honosí, buď tím opovrhuje nebo toho zanedbává, aby mne v hlavním městě uvítal, když dostalo se mi cti, abych zastupoval hlavu státu, toť skutek, *o němž musím císařskému bratru svému podati zprávu.*« — K rozkazu c. k. místodržitelství zavedena sekvestrace časopisů »Nár. Listy«, »Pokrok« a »Politik«. — Tábor, jenž měl býti odbýván blíže nádraží *libštátského*, byl také c. k. místodržitelstvím zakázán. — Farář na Lanech P. Bedř. *Landrok* dán v obžalobu pro vlastenecké kázání. — Kněz P. Em. *Ferkl* z Liběvova zažalován pro zločin rušení veřejného pokoje; ale uznán za nevinna. — Václav *Sedláček*, okresní tajemník v Kostelci nad Orlicí, pro jehož řeč byl tábor bezdězský r. 1868 rozpuštěn, odsouzen od okresního soudu dubského k pokutě 40 zl. Vrchní soud zvýšil pokutu na 70 zl. nebo čtrnáctidenní vězení, kterýžto výměr nejvyšším soudem potvrzen. — Antonín

Půst, jenž byl r. 1866 k udání dobrodruha kapitána Palmera zatčen a pro »úmysl královraždy« po několik měsíců ve vyšetřovací vazbě držán (v kterémžto době zemřela mu manželka), byl pak pro úplný nedostatek důkazů propuštěn na svobodu, kdežto udavač jeho Palmer, potuloval se světem, který byl před nedávnem pro podobný kousek v Cařihradě zatčen — sám. Dnes dal si Půsta zavolati c. k. policejní rada Dedera a vyplatil mu — *pětadvacet* zl. s podotknutím, že posílá je J. V. císař František Josef I.

Září 1869.

1. **září.** Zastupitelstvo města *Pardubic* uzavřelo, že učitelům na městské hlavní škole, kteří by snad pro nedostavení se k volbám »školníků« měli nějaké nepříjemnosti, poskytne přiměřenou náhradu. C. k. okresní hejtmanství pardubické usnešení to — zrušilo. — S pořadately táboru u *Královic* zavedeno u c. k. trestního soudu v Praze vyšetřování.

2. **září.** Čalouník *Pucák,* jenž byl ze všech obžalovaných pro výlet na Cibulku jediný odsouzen (pro píseň »Beustíčku náš« atd.) k vězení čtyrnedělnímu, nastoupil trest. — C. k. policejní ředitelství oznámilo paní Žofii *Podlipské,* že c. k. místodržitelství zamítlo její žádosť za povolení spolku českých žen a dívek, jehož název měl býti »Tetín«. — C. k. místodržitelství zakázalo malostranské jednotě »Thalii« vycházeti s praporem.

3. **září.** Přelíčení s třinácti typografy: Z obžalovaných byli odsouzeni Jan *Bavorský* do vězení na 4 neděle, *Sussmann,* K. *Ryba,* Em. *Rein, Ambrož* a *Horák* každý na 8 dní, *Chrpa, Hrubý, Kreinschmiedt, Pavlis* a *Stolař* každý na 5 dní do vězení.

4. **září.** Zemská školní rada dala rozkaz, aby zavedeno bylo disciplinární vyšetřování proti učitelům, kteří se nesúčastnili voleb do školních rad. Vyšetřování zavedeno již proti učitelstvu *čáslavskému, lounskému, vysokomýtskému a heřmanoměstskému.* — Představeným úřadů zemského výboru moravského dodán výměr hr. Dubského (hejtmana zemského), jímžto zemským úředníkům přísně zakázáno čísti v kancelářích časo-

pisy politické a hovořiti o politických záležitostech. Proviní-li se proti tomuto rozkazu, budou ihned udáni zemskému výboru, aby s nimi bylo zavedeno disciplinární vyšetřování. — Pro oslavení památky mistra *Jana Husa* dne 5. července v *Berouně* provedeno přelíčení s členy Sokola Frant. *Horákem*, J. *Horákem* J. *Hendlem*, J. *Seidlem*, J. *Vybralem* a posluhou Sokola J. *Kratochvílem* pro přestupek § 19. zákona o shromažďování se. F. Horák, J. Horák, J. Hendl a J. Seidl odsouzeni každý k pokutě 5 zl. r. č., po případě — k 12 hodinnému vězení. Důvody rozsudku přečteny odsouzeným v *němčině.* J. *Vybral* a J. *Kratochvíl* uznáni byli nevinnými. — Pro kocovinu, která byla uspořádána »národnímu« učiteli Janu Machkovi za to, že volil do okresní školní rady, zavedeno vyšetřování. Do Čelakovic přijel totiž karlínský komisař s asistencí četníků a dal si na radnici zavolati všechny osoby, jež byl učitel Machek jako podezřelé naznačil.

5. září. Malostranský polic. komisař Presl nedovolil přednášku v Besedě dělnické na Malé Straně. — Nejvyšší soud potvrdil rozsudek, kterýmž byl uvězněný red. »Nár. N.« J. *Kout* odsouzen do vězení na 3 měs. a k ztrátě 250 zl. z kauce. — Pro odmítnutí volby do školní rady zavedeno také u c. k. hejtmannství pardubického vyšetřování s učiteli a sice povoláni k výslechu z Dolan 2, z Vesky 1 a z Pardubiček 1, pak z Holic, z Živanic, ze Dřiče atd. Výslechy trvaly obyčejně velmi dlouho. C. k. okr. hejtman s velkým důrazem pátral po oněch učitelích, »kteří« prý »byli příčinou a původci, že se nevolilo«, což prý je čin velmi nezákonnitý a vyhrožoval, že takoví učitelé budou propuštěni ze služby.

6. září. **První tisková pře »Pokroku« před porotou.** Soudu předsedal president Koschin, přísedícími byli radové Pohl a Landa. Obžalovaného red. »Pokroku« Augusta *Poláka* hájil Dr. Mezník. Žalobu přednesl státní návladní Dr. Hlaváček. *Za porotce* vylosováni: A. *Luňáček*, obchodník, J. *Netušil*, kartáčník, Fr. *Kovářovic*, krejčí, R. *Šindler*, vlásenkář, Kr. *Hein*, truhlář, A. *Gütling*, továrník, J. *Černoch*, obchodník, J. *Jech*, kovář, B. *Pštros*, sládek, A. *Klecanda*, obchodník, J. *Pospíšil*, knihkupec, J. *Podhorský*, obchodník s rybami a náhradník Dr. R. *Linha*, doktor práv. — Státní zastupitelstvo žalovalo redaktora pro článek

»*Podstata cislajtanismu*«, v č. 48., v němž shledán zločin dle § 65. a) tr. z.: Porotcům dáno *osm otázek*, na které »odpověděno *jednohlasně* »*Nevinen*«. Výrok porotců přijat v porotní síni četně shromážděným obecenstvem provoláním »Sláva« a Na zdar!«

7. září. Pro tábor na Žižkově uvězněný *Haman* propuštěn na svobodu. — Tábor, jenž se měl odbývati dne 8. září na lukách pod Blaníkem, zakázán.

8. září. Tábory na vrchu *Strážníku* u Jilemnice a na vrchu *Borku* u Záborné zakázány. — Také v Novém *Bydžově* vyšetřováni učitelové, kteří nevolili do školní rady.

9. září. *Druhá tisková pře* »*Pokroku*« *před porotou.* Státní zastupitelstvo žalovalo red. Aug. *Poláka* pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. tr. z. a) spáchaný polemickou lokálkou proti »Prager Abendblattu«. Obžalovaný uznán *jednohlasně za nevinna.* — V místnostech redakce »Nár. Listů«, pak v tiskárně Dra. Edv. Grégra a v bytu nakladatele J. Chmelíka vykonána soudní prohlídka. Redaktor Arbes nebyl přítomen. Soudní komise hledala rukopisy článků »*Přitužování politickým vězňům českým*« (Věnováno ministru cislajtánské spravedlnosti Dru Herbstovi) v č. 202 a »*Vládní sněm v království Českém*« v č. 222. Stolky nepřítomných členů redakce dala soudní komise přivolaným zámečníkem otevříti. V prvním článku shledalo státní zastupitelstvo povahu přečinu proti veřejnému pokoji a řádu dle § 300. tr. z., v druhém pak zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. z. a čl. II. zák. ze dne 17. prosince 1862 ř. z. č. 8 a přečinu dle § 300. tr. z. Mimo to vykonána soudní prohlídka též v bytu otce redaktora Jana Arbesa na Smíchově. Rukopisy ani tam nenalezeny. — Druhý tábor lidu, jenž se měl odbývati dne 12. září na úpatí památného hradu »Skála« v Černém lese nad Ratkovicemi blíže Přeštic nebyl opět povolen poněvadž »vzhledem k obsahu programu pochybnosti není, že obmýšlené shromáždění lidu pouze *k výtržným a popuzovacím řečem použiti se hodlá.*« — Na táboru tom mělo býti rokováno o otázkách: 1. *Možno-li dosavadní daně ještě zvýšit?* 2. Proč upadá rolnictvo naše na mnoze do rukou lichvářů?

10. září. Politický spolek »*Slovanská Lípa podřipská*« zakázán. Z důvodů vyjímáme: »Předložené stanovy jsou ve všech

svých důležitějších ustanoveních, zejména co do účele spolku a prostředků k domáhání se téhož souhlasně s bývalým v Praze politickým spolkem »Slovanská Lípa«, *jehožto rozpuštění pro záměry státu nebezpečné,* proto že proti pozůstávající ústavě, zvláště pak proti základním zákonům státním čelící Jeho Excelence pan ředitel c. k. místodržitelství vynešením, vydaným dne 7./8. b. r. pod č. 2734 nařídil. Tato souhlasnost stanov, jakož i zakladatelův spolku dosavadní povědomé chování politické mluví za to, že politickému spolku, kterýžto v Roudnici zříditi hodlá se, *vytknuty jsou tytéž cíle, za kterýmiž šel pražský spolek »Slovanská Lípa«.* — Okresní zastupitelstvo *pardubické* nevolilo do školní rady. Ze 26 členů ani jediný pro volbu nepovstal. — Také okresní zastupitelstvo *královo-městecké* zamítlo volbu do okresní školní rady jednohlasně a volbu dvou přísedících do odvodní komise devíti hlasy proti dvěma.

11. září. Okresní zastupitelstvo *kouřimské* zamítlo osmnácti proti dvěma hlasům volbu do okresní školní rady; *únhošťské* 13 hlasy proti 2 hlasům (zástupců velkostatkářů Hofbauera a Lemingra); *chrudimské* všemi (25) hlasy proti jednomu (Horáčkovi, hospodářskému řediteli z Hrochova Týnce); *kouřimské* pak zamítlo konání volby vůbec. K řeči c. k. okr. komisaře Parise, že volba vykonána býti musí, ať již dopadne tak neb onak, hlasováno cedulkami, na kterých 14 členů napsalo »nevolím«, 2 »volím« a 4 cedulky byly odevzdány prázdny. — Pro nesúčastnění se volby do okresní školní rady zavedeno c. k. okres. hejtmanem slanským vyšetřování s čtyřmi učiteli slanské dívčí školy. — Z okresu *Říčanského* súčastnili se volby c. k. »školníka« učitelové: A. *Bukvic* z Říčan, J. *Janovský* z Tehova, F. *Kučera* z Dubče, J. *Losenský* z Čestlic, Č. *Nagl* z Popoviček, *Novotný* z Koloděj, *Vondrák* z Jažlovic. — Tábor na »panské horce« v Podolí *u Bělé,* svolaný ku dni 12. září, zakázán: »poněvadž vzhledem na obsah podaného programu není pochybnosti, že se tohoto shromáždění lidu použiti chce pouze k řečím demonstrativním a popuzujícím.« — Tábory na *lukách turnovských,* pak *na Hůře* u Vyskře, na *Frydštejně* a *na Kozákově* u Radostné, svolané ku dni 12. září, *zakázány* a sice první dva již po rekursu k c. k. místodržitelství, druhý c. k. hejtmanstvím turnovským.

12. září. První přelíčení »Nár. Listů« před porotou. Red. J. *Arbes* žalován pro článek »Naše oposice«, v němž státní návladnictvo shledalo zločin uražení člena císařského rodu a zločin rušení veřejného pokoje. Líčení řídil rada Saak, žalobníkem byl substitut státního návladnictva Dr. Merhold. Za porotce vylosováni pp. *Netušil, Kovářovič, Luňáček, Krützner, Kvoch, Jandouš, Jech,* Dr. *Beneš, Šindler, Matis, Černoch* a A. *Klecanda.* Porotcům dáno sedm otázek, na něž *jednohlasně* odpověděno: **Nevinen.** — V den zakázaných táborů v okolí turnovském zavítalo do Turnova hned zrána velké množství četníků. Rozdělili se na čtyry tlupy a odtáhli na svá stanoviska, jedni na Viskeř, druzí na Kozákov, třetí na Frydštejn. Čtvrtá tlupa, určená ku blokádě luk turnovských, zůstala v kasárnách, poněvadž před tím mezi c. k. hejtmanstvím a radou městskou bylo ujednáno, že tato sama pokoj zákazem táboru ohrožený zachovati dovede pod výminkou, nebude-li na lukách ani jediného četníka. — Na tábořišti zakázaného shromáždění lidu na úpatí památného hradu »Skála« v Černém lese na Radkovici *blíž Přeštic* sešlo se ze všech okolních okresů množství c. k. četníků s c. k. setníkem v čele. Bylo zde 36—40 c. k. četníků, kteří oblehnuvše celou prostoru, na níž lid se sejíti měl, s nasazenými bodáky střežili tábořiště. Sám c. k. okr. hejtman domýšleje se snad, že lid zákazu jeho neuposlechne, dostavil se na místo provázen jsa c. k. setníkem četníků. — Téhož dne a v tutéž hodinu, kdy se tábor c. k. četníků odbýval, dostavila se omladina na blízký vrch »Ticholovec«, as půl hodiny vzdálený, k společné zábavě. — Na pouť do Polné přijelo z Přibyslavi, Něm. Brodu, Humpolce Chotěboře, Hlinska, Nasavrk, Pelhřimova a Chrudimi 23 četníků. Již záhy z rána procházeli se opášáni poboční zbraní městem mezi zástupy lidu, jenž si vypravoval, že prý přišli na tábor. O 11. hodině šli do kasáren k tabuli. Ještě před polednem však — právě vracel se průvod s ostatky sv. Liguriáše nazpět do kostela — povstal mezi lidem hluk: »Už jdou!« a všecko obracelo svůj zrak k horní bráně, kudy cizí a domácí četníci počtem 29 mužů, vedeni strážmistrem a provázeni poručíkem hrnuli se dvojstupem z města ku vesnici Záborně, kde obsadili tábořiště »Borek«. Dva četníci měli obchůzku po Záborné; osm jich střežilo cesty k Borku vedoucí. Z ostatních

jedni stáli o pušky se podpírajíce na hřbetě Borku, druzí procházeli se na úbočí. O 5. hodině odpolední vrátili se do Polné a o 7. je přípřeže rozvážely domů.

13. září. C. k. okr. hejtman *Květ* v Mnichově Hradišti dal sobě za svého pobytu v Bělé o zakázaném táboru »Na panské horce« v Podolí u Bělé — předvolati purkmistra města Bělé s ostatními městskými radními, aby jim udělil pokynutí, že sobě nepřeje, aby nějaké tábory u Bělé více se odbývaly. On že nižádný tábor, ať je program sebe skromnější, nepovolí. Připojil také výhrůžku, že jestli se ještě stane, že by opět nějaký tábor u Bělé se oznámil, »vloží do Bělé a okolí — *vojsko! !*« — Tábor u *Lipan*, položený ku dni 19. září, na němž mělo býti rokováno o otázce: »Jak možno, aby okresní zastupitelstva fedrovala co nejvíce prospěchy hmotné a mravné veškerého občanstva« — zakázán, »poněvadž dle politické povahy žadatelů a dle obsahu programu — žádné pochybnosti nepozůstává, že toto shromáždění lidu *pouze k útokům na právní platnosť zákonů a zvlášť státních základních zákonů posloužiti má.*« — Jos. *Mikuláš* Boleslavský a Otakar *Hodek* odpykavše si své tresty propuštěni na svobodu.

15. září. Okresní zastupitelstvo *v Chotěboři rozpuštěno.* C. k. hejtman Petschendorf přečetl v mimořádné schůzi přípis c. k. místodržitelství, jímž se okresní zastupitelstvo chotěbořské rozpouští. Zastupitelstvo, aby dokázalo souhlas svůj s předsedou svým Drem Riegrem, jemuž se v přípisu onom jaksi za vinu klade, že zastupitelstvo do okresní školní rady nevolilo, uzavřelo, že se z rozpuštění toho neodvolá. Za provolávání »Slávy« Dru Riegrovi zastupitelstvo se rozešlo. K dotazu správce c. k. místodržitelství projevil zemský výbor svůj souhlas, aby bylo okresní zastupitelstvo chotěbořské rozpuštěno, protože volbu do okresní školní rady dle pohnůtek starostou pronešených odmítlo. — Volba Tomáše *Šobra* starostou okresu Píseckého a Dra K. *Mattuše* starostou okresu Mladoboleslavského nebyla císařem potvrzena. — Městskou radu *domašínskou* došel přípis benešovského c. k. hejtmanství, aby do čtyř dnů dodala vysvědčení majetku a mravů osmi občanů, kteří se podepsali na žádosť za povolení táboru u paty Blaníka (dne 29. srpna).

16. září. Nejvyšší soud nevyhověl mimořádnému odvolání

nejvýš uražen i jsem pevně přesvědčen, a jak doufám, každý rozumný člověk — ať právník neb neprávník — že se mi rozsudkem c. k. okresního soudu v Karlíně, potvrzeným c. k. vrchním soudem zemským a nejvyšším dvorem soudním, *stala křivda* a jestliže podrobím se rozsudku tomu, tuť *ustoupím jen násilí, nikoliv ale právu a spravedlnosti.* Toto umínil jsem si Vaší Exc. sděliti, abyste seznal, jak za Vašeho panování spravedlnosť se vykonává a mohl odměniti ty, kdož se věrně přičiňují, abyste v národě českém navždy zůstal ‚*u vděčné*‘ paměti.« — C. k. úřadující komisař *Exeli*, zástupce c. k. okres. hejtmana královéhradeckého Smolarže rozeslal »úkaz«: »Č. 248. Pánu představenému v N. N. Dle doslechu obmýšlí se za příčinou nastávajících voleb do sněmu zemského vykonat doprovodění volitelů v mnohých obcích k místu volby množstvím lidu s hudbou, s banderiemi a vozy ozdobenými zelením se jménem předešlého poslance — způsobem okázalým. Anto pána představeného na tuto okolnosť upozorňuji, vyzývám ho při jednom v obvodu obce proti takovým *okázalým průvodům*, které se s důstojností a důležitostí výkonu volebního neshodují, rázně na odpor se postaviti a členy obecní proti obmýšlenému spolupůsobení odvrátiti, aby se nemuselo proti přestupníkům trestně zakročiti.«

19. září. Za příčinou zakázaného táboru přibylo již okolo 9. hod. ráno četnictvo v počtu 25, a sice 15 z Prahy a 10 z Brodu, Kostelce a Kouřimi do *Lipan*, aby obsadili místo určené pro tábor. Když byli rozestavili stráže na všechny cesty vedoucí do osady, odebrali se ostatní do lesíka nade vsí, kde až do tmy tábořili. Po polední dostavil se též c. k. okr. komisař Herrmann a jeden nadporučík četnický z Prahy. 15 četníků z Prahy odešlo v 5 hodin, ostatní s komisařem a nadporučíkem vytrvali až do noci. — Na druhý zakázaný tábor na Borku u Záborné (u Polné) dostavilo se 16 četníků bez poručíka. Hlídku na vrchu měli střídavě vždy čtyři muži. Ostatní utvořivše z pušek jehlanec, seděli dole pod kopcem, rozprávěli a pochutnávali si na pivě, jež jim chlapec ze Záborné pilně přinášel. Táboření trvalo dvě hodiny. — Okresní tajemník v Bělé Ad. *Šimek* obdržel opět předvolání od c. k. okresního soudu v Dubé, aby se dostavil do Dubé k trestnímu přelíčení pro vystoupení své na tribunu

o táboru bezdězském roku 1868. — Výlet Sokolů křížanovských do Žďáru na Moravě zakázán c. k. hejtmanstvím velkomeziříčským, jelikož prý není rukojemství — aby se výletu toho neužilo k politickým demonstracím. — Jednatel karlínského »Slavoje« K. *Bodlák* nastoupil trest 14denního vězení. — Ve vyšetřování chrudimského učitelstva, jež vedl c. k. komisař Schreyer, pokračováno. Přes 50 učitelův bylo již u výslechu. Museli se dostavit i učitelé nemocní, kteří vůbec ani k volbě přijít nemohli a museli své onemocnění nejen svědky, ale i lékařem dotvrzovati. — Policie zakázala divadelní zábavu »Oulu«.

20. září. Druhé přelíčení »Nár. Listů před porotou. Red. J. *Arbes* obžalován pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. tr. z. spáchaný článkem »*Jak na nás hrůzu pouštějí*« a uznán jednohlasně nevinným. Soudu předsedal rada Saakh, obhájcem byl Dr. Kučera.

22. září. Proslavený dějepisec český Frant. Palacký, byv ve volebních okresích Karlínském a Brandýsském jako většina českých kandidátů zvolen jednohlasně, oslovil voliče stručnou řečí, kterouž nad jiné přesně charakterisoval minulosť i přítomnosť. »*Národ český*«, pravil mimo jiné, »má svrchovnou moci rozhodnouti a dokázati, že *nechce, aby slavné království České zašlo v neznámé veličině*, kteráž *nesmyslně* »Cislajtanií« se nazývá; národ má dokázati, že nechce, aby vlasť naše proměnila se v departement francouzský a veliká moc zákonodárná vykonávala se ve Vídni; *národ náš* má dokázati, že *nechce, aby samostatnost království Českého zašla v neznámém státě a s ní, aby pohřbena byla národnosť česká*. Od tisíce let bojuje národ náš se sousedy svými, kteří odjakživa chtějí nás opanovat; *bojujeme stále a bez výminky na ochranu* **proti vládychtivým Němcům** V prvních dobách toho boje udatně a vítězně odrazili jsme útoky celé Evropy, která na potlačení naše žoldnéře vyslala. Později však, něco více než před 200 lety, stalo se naopak — *národ český v krutém boji podlehnul* a to způsobem v dějinách lidstva neslýchaným. Ze čtyř milionů obyvatelů zbylo po třicetileté válce pouze 800.000, takže **přes tři miliony Čechů zahynulo**, a ti, kdož zbyli, odevzdáni byli vítězi na milosť a nemilosť. Však bohužel o milosti nebylo ani řeči, *pouze nemilosť tehdáž*

panovala. Veta bylo po národu českém. Česky mysliti, tím méně česky mluviti nesměl odvážiti se nikdo. Národ náš vymizel z řad národů živých. Teprve v novějším věku počal národ náš opět mysliti a mluviti, a jak daleko od té doby jsme dospěli, toho jasný důkaz patříme dnešního dne, kde národ český statečně a neohroženě hlásí se o svá práva a postupuje spravedlivý boj za svobodu a národnost. Avšak i nyní musíme býti svorni! Neboť kdybychom nyní podlehli, tuť bychom bez milosti zahynuli; *zákonodárná moc vykonávala by se pouze ve Vídni, na sněmích cizích, od cizích lidí, Čechům nepřátelských, nejvíce německých.* Tuť ovšem by byl národ náš vyloučen na vždy ze života zákonodárného a politického, a veta by bylo po českém národě, rozhodnuto by bylo nad úmrtím jeho. Nestávalo by pak *národa* českého, ale toliko *lůzy*, která by dříve nebo později vyhynouti musila. Na sněmu českém i v říšské radě *mají nyní Němci většinu;* leč *tato většina jest nepřirozená*, nespravedlivými řády volebními uměle sestrojená; *přirozenou většinu mají* jak v Čechách tak v Rakousku vůbec — *Slované.* Důležitý výsledek toho jest, že sněm i říšská rada nesmějí se opříti vládě a *vše, co vláda chce, musí se státi*, neboť vědí, že *závisí pouze na milosti vlády*, a tato potřebuje pohroziti, že Slovanům přirozená práva udělí, a hned každý odpor zmizí. Cítíte všichni *daně tak veliké, jaké v žádné zemi nejsou a nikdy nebyly*, a bohužel, že jest se čeho obávat, že to bude ještě hůř, *poněvadž říšská rada nesmí se vládě na odpor postaviti*, a to jest to neštěstí . . . Ve Vídni nám říkají: »Máte svobodu, máte autonomii, jenže nesmíte jich užívat, jak vy chcete, ale jak chceme my . . . *Ale to není svoboda, to není autonomie, to jest* **klam**, a tímto klamem chtějí udržeti státní budovu. Setrváme-li na dráze nastoupené, tuť se dosavadní stav proměnit a proměniti musí, a jak doufám, zvítězíme snad bez krveprolití cestou mravní. Jest to věru úloha těžká, držeti se cesty loyalní, zákonné, když ze všech stran křivdy co nám dějí; leč s námi bojuje síla mravní a právní a tato síla je tak ohromná, že jí ani peklo neodolá . . .«

23. září. Před porotou objevil se Dr. O. Kl. *Borový*, mimořádný professor na theologické fakultě pražské university a místoředitel arcib. semináře, jsa obžalován pro zločin rušení veřejného

pokoje dle § 65. tr. z. b) spáchaný polemickou brožurkou. Soudnímu dvoru předsedal rada Saakh, žalobu přednesl subst. Görner, obhájcem byl Dr. Popel. Obžalovaný uznán za *nevinna*. — Sokolu karlínskému zakázáno uspořádati průvod s pochodněmi a hudbou k poctě nově zvolenému poslanci karlínskému, poněvadž prý »Sokol žádný politický spolek není a průvodu takovému politického rázu se upřít nedá.« — Provozování divadelní hry »Nedejme se!« zakázáno. — Stavebnímu fondu pražského chudobince přikázázány opět pokuty z tiskových při, a 20 zl. a 40 zl. — Pro provolání k táboru *na Vráži* vzati do vyšetřování: Ant. *Nesměšák* ze Zbraslavi, Jan *Jindra* z Lahovic a Jos. *Líman*, okresní tajemník na Zbraslavi.

24. září. Fr. *Pechánkovi*, býv. red. »Hum. Listů«, kterýž si ve všeobecné nemocnici pražské odbýval už několikátý svůj trest, doručen nález nejvyššího soudu, jímž potvrzeny rozsudky c. k. zemského soudu, kterými v dubnu, *před samým už zavedením porot*, uznán byl Pechánek za vinna zločinem a přečinem rušení veřejného pokoje a odsouzen ke ztrátě 200 zl. z kauce »Hum. Listů« a k žaláři na dobu dvou měsíců, kterýžto trest musil již také dnes nastoupiti. — Schůze dělníků krejčovských zakázána.

25. září. Tábor v Kamenici nad Lípou, položený ku dni 26. září, zakázán a představení obcí vyzváni, »aby zápověď ve všech k obci patřících místech náležitě prohlásili a každé okázalé shromáždění na náměstí kamenickém a každé docházení na toto místo ze strany občanů zamezili«, jinak, že by každý, »kdožby proti zápovědi v shromáždění se súčastnil, aneb jiného přestupku se dopustil vedle § 19. zákona o právu shromažďovacím vězením až do šesti neděl neb pokutou až do 200 zl. potahmo dle trestního zákona trestán býti musil.« — Schůze lidu, která v den sv. Václava měla se odbývati za příčinou pouti na Svatováclavském kopci *u Náchoda*, zakázána.

26. září. S red. Nár. Listů J. *Arbesem* zavedeno nové vyšetřování pro články »Přitužování politickým vězňům českým« v č. 202. (přečin dle § 300. tr. z.) »Vládní sněm v království Českém« v č. 222. (zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. lit. a) tr. z. a čl. II. zák. z dne 47. pros. 1862 ř. z. č. 8.). Dále pro referát z Chrudimi o procesu A. *Čeháka* (§ 300 tr. z.), pro úvodní článek v č. 186 »Volby do školních rad« (§ 65. lit. b) tr. z.),

a pro otištění provolání k táborům u Přeštic na vrchu sv. Gotthardském a na výšině mlíkosrbské v okresu Chlumeckém.

27. září. Třetí porotní soud »Nár. Listů«. Red. J. Arbes zažalován pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. z. spáchaný článkem »*Volby do školních rad*« a uznán jednohlasně nevinným. Obhájcem byl Dr. Kučera.

28. září. Netoliko pro pověstný telegram *Schütz-Winternitz*, ale i pro telegram sušický zavedeno vyšetřování u c. k. zemského co trestního soudu pro spáchaný prý zločin zneužití úřadní moci (§ 101. trest. zák.), zejmena pro zločin porušení úřadního tajemství (§ 102. c) tr. z.) Pro zločiny ty vedeno vyšetřování netoliko s podřízenými úřadníky c. k. státního úřadu telegrafního, alebrž i se samým inspektorem, jelikož prý on to byl, který s telegramem tím, než byl odeslán, k F.-M.-L baronu Kollerovi se odebral. — V den zakázaného táboru sešlo se na *Dobeníně* 14.000 poutníkův z celého okolí, mezi nimiž jádro omladiny a 21 četníků. Shromážděný lid choval se vzorně; bavil se společnou rozmluvou a zpěvem, až konečně rozohněn šťastným výsledkem doplňovacích českých voleb vypukl tu i tam v radostná provolávání. Pánům četníkům zachtělo se také podílu bráti při nadšených, ze všech přítomných vlasteneckých srdcí vycházejících výlevech; vyšli za tím účelem z blízkého lesa, v kterém až do této chvíle tábořili. Na komando pana strážmistra nasadili četníci zápalky a počali rozháněti lid, právě »sláva« Klaudymu provolávající. Když se shromáždění namnoze rozešli, dostavil se také c. k. okr. hejtman, provázen rytířem z Mayersbachu, okresním komissařem.

29. září. Celá posádka pražská byla po celý den konsignována. — C. k. místodržitelství moravské nepovolilo řediteli Svobodovi a jeho společnosti české divadelní hry v Brně. Před nedávným časem byla také Štanderové společnost odmrštěna se žádostí za česká divadelní představení v Brně.

Také v měsíci září popřála si žurnalistika vídeňská mnohý výlev citů. Na ukázku aspoň tento úryvek z Fremdenblattu: »Že Čechové, mají-li náhodou většinu, myslí to s hrozbami doopravdy, o tom se bezbranní Němci a židé ve vlasti Libušině bohužel často již přesvědčili. *Česká lůza jest, jak známo, nejzlomyslnější sběř na světě, zvláště kyne-li jí naděje na lup a drancování.* Jaký div, že slabé povahy v posledním oka-

mžiku se zalekly, a že vzdaly se raději svého volebního práva, nežli aby se vydaly v nebezpečí, kde by blíže se mohly seznámiti s pěstěmi pražské pouliční luzy. Výtržnosti snadno mohly nabýti takových rozměrů, že *mohlo to dojíti i k pustošení a k rozkotání pražského židovského města.* Tomuto nebezpečenství se pražští židé vyhnuli a zůstali doma. A takovýmto hrdinstvím Čechové zvítězili.« — Jest k tomu potřebí poznámky?! — Podobně psal »Neues Fremden-Blatt« mimo jiné: »Pánové v pražské měšťanské besedě provádějí *hrůzovládu.* Pokojné, avšak bojácné měšťanstvo třese se *před lůzou,* která poslouchajíc pokynutí vůdců svých, vždy jest ochotna, přepadnouti odpůrce jejich, rozbiti jim okna a zničiti jich majetek. Tak na příklad vědí židé, co na ně čeká; trpká zkušenost je poučila, aby nezapomínali na jisté vlastnosti české luzy a proto dbajíce o bezpečnost svého majetku, nečiní nic, co by bohy na Olympu v Měšťanské besedě podrážditi mohlo, neboť cyklopové hostomičtí a hořovičtí a lůza pražská poslouchají jich na slovo!«

Říjen 1869.

1. října. Schůze dělníků sladovnických zakázána. — C. k. místodržitelství moravské nepovolilo založení spolku »Osvěta«, jejž olomoučtí národovci chtěli zaraziti k tomu cíli, by dovolenými prostředky šířil vzdělání v lidu českém.

2. října. Pro přestupek § 10. a 11. tisk. z. odbývalo se u měst. okr. soudu v Praze přelíčení proti Václavu *Kredbovi,* red. »Národní Školy«. Obžalovaný, kterého hájil Dr. Černý, uznán za nevinna. — S red. »Plzeňských Novin« Fr. *Stejskalem* zavedeno vyšetřování. — Čalouník *Pucák,* odsouzený pro demonstraci na Cibulce, odpykav si trest čtyřnedělního vězení, propuštěn na svobodu. — Tábor na *Stochově* nepovolen, poněvadž prý »čelil program k demonstraci a při církevní slavnosti by se rušil veřejný pořádek«.

3. října. »Politik« zabavena. — Býv. red. »Mor. Orlice« Jindřich *Dvořák* nastoupil trest, usouzený mu v četných přích.

4. října. Jos. *Liška* z Louňovic, odpykav si osmiměsíční žalář v trestnici u sv. Václava pro účastenství v zakázané schůzi lidu na Blaníku, propuštěn na svobodu.

5. října. Také v okresu *Smíchovském* zavedeno vyšetřování s učiteli, kteří se nesúčastnili volby do okr. *školní rady*. Úřadní prohlídka vykonána v redakci »Mor. Orl.« Pátráno bylo po rukopisech několika článků. — Red. »Pokroku« Dr. *Houška* odsouzen k pokutě 80 zl.

6. října. Red. »Pokroku« A. *Palák* odsouzen pro přečin § 11. zák. o tisku (poněvadž neudal úřadům správně číslo svého bytu) k pokutě 50 zl., po případě do vězení na 10 dní. — Pro Schützův telegram Winternitzovi, vlastně pro to, jak se objevil předčasně v »Nár. L.«, zavedeno u c. k. zemského co trestního soudu vyšetřování *se všemi telegrafními úřadníky*. — Red. »Českobratrského Hlasatele« *Mojžíš*, odpykav si trest osmidenního vězení, propuštěn na svobodu. — Pro prapor, jejž přinesli voličové venkovských obcí mělnicko-roudnických k volbě dne 22. září a na němž byla slova »Deklarant Kratochvíl«, zavedeno přičiněním c. k. okres. hejtmanství mělnického vyšetřování.

7. října. Na základě disciplinárního vyšetřování v příčině kompromitujícího telegramu *Schütz-Winternitz* byl kontrolor telegrafního úřadu J. *Knorn*, otec herečky Julie *Šamberkové*, s úřadu suspendován. Redakce »Nár. Listů« prohlásila, že stala se Knornovi těžká křivda a zaručovala se svou ctí, že Knorna osobně nezná a nikdy s ním nejednala. Nic však naplat! Knorn byl z úřadu propuštěn. — Přelíčení se spolumajitelem »Mor. Orlice« J. *Dvořákem* v Brně pro »tábor u Loštic«, pro »Zasláno« o táboru na tupeských trávníkách mezi Buchlovem a Velehradem a pro dopis z Polné o táboru na blažkovském kopci. Soudu předsedal rada Chmelař. Žalobu vedl subst. Fritz. Obžalovaného, jenž byl sluhou předveden, hájil dr. Kusý. Obžalovaný uznán za nevinna.

9. října. Okresní zastupitelstvo *písecké* zvolivši za svého starostu opět Tomáše *Šobra*, jemuž se dříve nejvyššího potvrzení nedostalo, bylo pro tuto »demonstraci« c. k. místodržitelstvím *rozpuštěno*. Dále rozpuštěno též okresní zastupitelstvo *vlašimské*, poněvadž odepřelo volbu do školní rady a usnesení to opodstatnilo takovými důvody, které prý odporovaly »státním základním zákonům«. S některými členy výboru »Dělnické besedy« smíchovské zavedeno u policie vyšetřování.

11. října. Red. »Pokroku« A. *Palák* zažalován pro přečin

proti § 24. tisk. z. proto, že v č. 114. otištěn — i s důvody — nález zemského co trestního soudu, jímž bylo 102. číslo »Pokroku« pro úvodní článek »Zabezpečení voleb se strany vlády« pro zločin veřejného pokoje a pro přečin pobuřování zabaveno, — »ačkoli to přikázáno nebylo«. Soudu předsedal rada Jansa, státním zástupcem byl subst Rámiš a obhájcem Dr. Mezník. Palák, ačkoli zimnicí a závratí sklíčen, přece se dostavil, a žádal za odročení přelíčení. Ačkoli každý člověk, pohledna na Paláka ihned poznati musil, že jest skutečně nemocen, byl státní zástupce Rámiš přece pro to, aby se v přelíčení pokračovalo. Svědkové ku přelíčení se nedostavili, jelikož lístků obesílacích neobdrželi. Avšak ani to nedostačovalo státnímu zástupci, který tedy navrhoval, aby, když již je obžalovaný přítomen, přelíčení s ním předsevzato bylo. Soud poradiv se, uznal za dobré, aby byl obžalovaný lékařsky ohledán, což se také stalo. Prof. Dr. Maška seznav stav obžalovaného, prohlásil se, že jest skutečně nemocen, následkem čehož přelíčení odročeno. — J. *Vlčkovi*, statkáři z Bitovic, doručena obžaloba. — Prof. K. *Ninger* na gymnasiu píseckém, jenž volil deklaranta Šobra a nikoli vládního kandidáta Stotzkého — suspendován. — Po tříměsíčné prozatímné vazbě propuštěn P. Josef *Veselý*, kooperátor bystrcký, z vězení v Brně. Místo jeho zaujal hned šedesátiletý stařec, farář z Novosad, *Bazala*.

12 října. Jan *Relich* vzat byl dne 3. srpna r. 1868 v Plzni do vazby vyšetřovací jsa obžalován pro **velezrádu**, již prý spáchal řečí, kterou měl v hostinci »U města Karlových Varů« před shromážděnými Sokoly a turnéry německými. Dne 22. října na to v noci byl v průvodu dvou c. k. četníků dovežen do novoměstské radnice v Praze, kdež dne 8. února 1869 postaven před pětičlenný soud, jsa obžalován ze zločinu velezrády a pro popuzování proti národnostem. Dne 9. února navrhl mu státní zástupce Neuměl **12 roků** *těžkého žaláře*, zostřeného postem první pátek každého měsíce, dne 10. února na to prohlásil soud pod předsednictvím presidenta Mentbergra rozsudek, jenž zněl, že J. Relich jest vinen *zločinem rušení veřejného pokoje*, a odsuzuje se k osmnáctiměsíčnímu těžkému žaláři, zostřenému postem první pátek každého měsíce. Odsouzený se odvolal. Vrchní zemský soud potvrdil nálezem svým dne 14. března datovaným úplně,

co se dotýče zločinu, nález zemského soudu, ale *zvýšil* trest na čtyry roky těžkého žaláře. Na další odvolání se J. R. byl mu dne 12. června v kanceláři trestnice sv.-václavské *německým rozsudkem* oznámen výnos nejvyššího soudu ve Vídni, jímž tento potvrzuje nález zemského soudu v Praze, odsoudiv Relicha k *18měsíčnímu těžkému žaláři*. Odsouzený, pobyv přes 8 měsíců ve vazbě vyšetřovací, doufal, že bude právu úplně vyhověno, když zadá žádost za vpočítání mu vazby vyšetřovací k trestu mu přisouzenému, a to tím spíše, poněvadž byl vzat do vazby vyšetřovací pro velezrádu, ale odsouzen pro zločin rušení veřejného pokoje. — Žádosti jeho vyhověno jen potud, že mu 15 dní, pravíme patnáct dní, vazby vyšetřovací do trestu vpočteno. — P. *Blažko*, kaplan v Noutonicích nastoupil trest 14denního vězení pro slavnostní řeč. — Pro transparent o Krameriusově slavnosti v Klatovech na domě K. *Pekla* upravený a znějící: »Žalář a vězení — nikdy nás nezmění — §. 300/65.« byl Karel Peklo obžalován pro zločin rušení veřejného pokoje (§ 65.), ale uznán za nevinna. C. k. vrchní soud však tento rozsudek zrušil a uznal Karla Peklo za vinna a odsoudil jej na dva měsíce do těžkého žaláře. — Městská rada *mladoboleslavská* i s purkmistrem A. Vodkou vzata do vyšetřování u c. k. krajského soudu v Ml. Boleslavi pro »přečin pobuřování«, jehož prý se dopustila tím, že nezabránila, aby po oznámení šťastného výsledku voleb na Starém městě v Praze a na Smíchově procházela hudba městem, hrajíc národní písně.

13. října. Ministr spravedlnosti Dr. *Herbst* přijel do Prahy aby navštívil český sněm, v němž rokovala a usnášela se zákonodárná německá menšina. Při příležitosti té zavítal večer také do německého kasina, jehož obyčejným členem druhdy býval, a v němž v lednu 1868 pod ochranou bodáků banketoval, kdežto před budovou banket provázen nemilou hudbou — kočičinou. Ministr shledal v kasině neobvyklou zkormoucenosť a sklíčenosť následkem posledních událostí politických a především náledkem tak skvělého vítězství volebního, jehož byla opposice česká oproti vládní straně ústavácké a tudíž i na samé vládě dobyla. Mezi někdejšími druhy Herbstovými v kasině byli také mnozí, jimž se zdálo, že Jeho Excellence Dr. Herbst nebude a nemůže už dlouho zasedati v křesle cislajtánské spra-

vedlnosti a že nebude už možno, aby si na něj nebo na některého z jeho ministerských kollegů nějaký šmok Schütz zatelegrafoval. Avšak Herbst obavy ty zaplašil. Ohlásil věrným stoupencům, že prý *J. V. císař vyjádřil se v ten smysl, že raději trůn ztratí, nežli by české opposici povolil.*

14. října. Starosta »Dělnické besedy« v Karlíně Ig. *Skokánek* uveřejnil nový »otevřený list« znějící J. Exc. Dru Edv. *Herbstovi*, ministru »cislajtánské spravedlnosti« t. č. v *Praze*. V čísle 258. »Národních Listů« sdělil jsem Vaší Excellenci případ, že odsouzen jsem byl od c. k. okresního soudu v Karlíně, c. k. vrchního zemského soudu v Praze a c. k. nejvyššího dvoru soudního ve Vídni jako starosta »Dělnické besedy« v Karlíně k pokutě 20 zl., pro případ k vězení na čtyry dni vzdor tomu, že *vůbec žádný trestný čin spáchán nebyl* a vzdor tomu, že *úplná nevinnost moje nade všechnu pochybnost dokázána jest*. Nejedná se mi ovšem o přisouzený mi trest, neboť toho žádný uvědomělý Čech v nynější době lekati se nesmí, jedná se mi však o zásadu, zdali to v Rakousku už *tak daleko dospělo, aby c. k. soudy, jménem jeho Veličenstva beztrestně vynášeti rozsudky, kteréž právu a spravedlnosti do očí bijí.* — Věru, toť spravedlnost turecká, nehodná státu konstitučního, nehodná národa vzdělaného! Pakliže Vaše Excel. neučiní náležitých opatření, aby spravedlnosti zadost učiněno bylo, tuť každý rozumný člověk považovati Vás bude *ne za ministra spravedlnosti*, ale *za ministra — násilí* a nespravedlnosti, neboť tak, jako jsem já mohl býti odsouzen pro přestupek, může býti každý i nejnevinnější odsouzen pro zločin, ano třebas i pro vraždu na Vás spáchanou, vzdor tomu, že Vaše Excellence ve zdraví žije a dobře se vynachází. — Uvězněný red. »Nár. Novin« K. *Krouský*, maje dnem 1. října první svůj trest přestálý, ohlásil to o celé čtyři neděle napřed c. k. vrchnímu soudu žádaje, co se jinde samo sebou rozumí, aby po přestálém tom trestu byl propuštěn ze žaláře a do nastoupení trestu nového nějaký čas na svobodě ponechán. Do dne 1. října, ba ani dne následujícího nedostal odpovědi a zatím donucen byl nastoupiti druhý svůj trest. O celých 13 dní později — než býti mělo — dostal tuto odpověď: »Vysslavný vrchní zemský soud dekretem čís. 32414., 6. října došlým *nevyhověl* žádosti Vaší, poněvadž tresty rozličné, které Vám

pro trestní činy tiskem od Vás spáchané přisouzeny byly, se co jeden trest považovati musejí, kterýžto trest jste nastoupil, tedy dle § 322. tr. ř. přerušení již nastoupeného trestu povoliti nelze.« — Josef *Dvořák*, truhlářský mistr v Doudlebích, opustil vězení budějovické, přetrpěv v něm šestinedělní trest, k němuž byl odsouzen pro výtržnosti plavnické. — Městský tajemník v *Sedlčanech*, Ludvík *Kakš* vyšetřován městskou radou pro kočičinu oněm učitelům okresu Sedlčanského, kteří dne 26. srpna do školní rady volili. Učitelové ti nakoupili pak sobě, aby dokázali, že si z toho nic nedělají, velkou část cukrových píšťalek a pískali jako malé děti po ulicích, až tu i onde byli káráni. Následkem toho žalovali prý u c. k. místodržitelství, a poznamenali Kakše, jako vůdce té demonstrace. Obžalovaný byl však prohlášen od rady městské za nevinna.

15. října. Již přes rok uvězněný red. »Nár. Listů« Karel *Tůma* odsouzen v únoru pro několik článkův k těžkému žaláři na *jeden rok* a ke ztrátě 400 zl. z kauce. Vrchní soud zostřil tento rozsudek, odsoudiv Tůmu do těžkého žaláře *na půl druhého roku*. Nejvyšší soud v úplném souhlasu s vrchním soudem uznal na **půl druhého roku** těžkého žaláře a na ztrátu 400 zl. z kauce. Rozsudek dodán odsouzenému v jazyku *německém*. Red. Tůma zdráhal se německý rozsudek přijmouti; ale c. k. zemský co trestní soud dodal mu jej poznovu s výměrem, že rozsudek ten »*jenom v německé řeči vyhotoven jest a tedy v řeči české se dodati nemůže.*« — S předsedou čten.-ochot. jednoty »Tyl« K. *Bodlákem* a jednatelem J. K. *Lešerem* zavedeno vyšetřování pro telegram, zaslaný prý od jednoty »Tyla« táboritům na vrchu Mužském u Mnichova Hradiště.

18. října. Býv. red. »Nár. Pokr.« Jan *Zehnal* nastoupil na novo mu přisouzený trest osmidenního vězení. — U *hořovického* c. k. okres. soudu zahájeno vyšetřování pro telegram otištěný bez vědomí adresáta.

19. října. Kaplan *Tirsch* z Peterswaldu odsouzen pro zločin urażení Veličenstva na měsíc do žaláře. — Pokuta 70 zl., která odsouzením red. »Posla z Prahy« E. B. *Tollmanna* z kauce propadla, přikázána stavebnímu fondu městského chudobince.

21. října. C. k. vrchní soud potvrdil rozsudek, kterýmž red. »Našince«, Jos. *Vrla*, odsouzen k pokutě 25 zl., případně

k 5dennímu vězení. — V místnostech dělnického spolku brněnského vykonána úřadní prohlídka. — Proti městské radě *novopacké* zavedeno vyšetřování, proto že neuposlechla rozkazu c. k. okr. hejtmana, by vypátrala »tajné komité«, jež kulo prý tajné plány proti židům.

22. října. P. Fr. *Matoušek*, kaplan v Neveklově, dán v obžalobu pro zločin uražení Jejího Veličenstva císařovny. — Do vyšetřovací vazby vzati 17letý klempíř Jos. *Vist* a 19letý studující A. *Landsinger* z Čáslavi pro zločin »**velezrády**«.

23. října. Když r. 1868 Matěj *Souček*, obuvník ze Smíchova, obžalován z velezrády stál před soudem, objevil se jako svědek stařičký Václav *Douša*, který byl přítomen, když Souček v krčmě lišnické něco o králi a o daních prohodil, v čemž dle žaloby zakládal se zločin velezrády. Svědkové Stuchlík a Oktabec řečím Součkovým jinak porozuměli než Václav Douša a jelikož též vypravovali, že prý je starý Douša k tomu vybízel, aby »o tom králi« mlčeli, usnesl se soud po návrhu státního zástupce, aby proti V. *Doušovi* zavedeno bylo vyšetřování pro zločin podvodu, což se také stalo. Před tříčlenným soudem žaloval zástupce návladního Görner V. Doušu. Jelikož Oktabec a Stuchlík nebyli s to důkaz o provinění Doušy podati, vidělo se samému státnímu zástupci — *upustiti od žaloby*, načež soud vynesl rozsudek, »že Václav Douša zločinem podvodu vinen není«. — Obecní sekretář z Plzence *Tinger* dopraven od četníků do Plzně, aby si tam odpykal čtyrnedělní žalář, k němuž byl pro souhlas s deklarací odsouzen. Na jeho dotaz, jak naloženo bylo s jeho žádostí k c. k. vrchnímu soudu dne 13. září podanou, aby trest svůj směl nastoupiti později, sděleno mu, že senát krajského soudu usnesl se, aby se žádost ta c. k. vrchnímu zemskému soudu nepředložila a tím že jest i vyřízena.

24. října. Pro upálení knížečky »Úvahy« odbýváno v Brně závěrečné přelíčení s občany *Šťastným, Michalovským*, *Černým*, *Rubákem a Baumannem;* stát. žalobník však odstoupil od obžaloby.

25. října. P. Fr. *Blažko*, kaplan z Noutonic, odbyv si trest čtrnáctidenního vězení, propuštěn z novoměstské trestnice na svobodu. — Ku dni 1. listopadu ohlášen nový tábor lidu »Na občině« u *Dolního Slivna*. Na program dány dvě časové

otázky: 1. Co soudí lid český o »dovolených prostředcích« a chování se c. k. okresních hejtmanů za posledních voleb do sněmu zemského a kterak jest se mu zachovati proti nim při nutné změně nynější vládní soustavy? — 2. Srovnává-li se se ctí národní, aby rolník domácí i hospodářské potřeby svoje odebíral od zjevných nepřátel českého národa?« — I tento tábor zakázán.

26 října. Chemik Edv. *Lodl*, obžalovaný pro zločin pozdvižení, uznán za nevinna. — K. L. *Payerovi*, býv. red. »Svobody«, byl zbytek trestu prominut.

27. října. C. k. nejvyšší co kasační soud zamítl zmateční stížnost c. k. státního návladnictví, podanou proti rozsudku zemského soudu pražského co soudu porotního ze dne 9. září t. r., jímž August *Palák*, býv. red. »Pokroku« propuštěn z obžaloby pro zločin rušení veřejného pokoje. Stížnost byla opozděna. — Pro uvítání poslance zavedeno také v *Lomnici* vyšetřování.

28. října. Proti některým voličům a hudebníkům *novobydžovským* zavedeno vyšetřování, poněvadž po volbě hrány národní písně. — S E. *Pražákem* zavedeno vyšetřování pro vignetky na láhve s nápisem: »Ať žije našinec!« — Pro odmítnutí volby do školní rady zavedeno vyšetřování s benešovským purkmistrem Drem *Ulrichem* — Pro tábor u *Vysokého Veselí* zavedeno také vyšetřování s **novobydžovským okresním hejtmanem**, poněvadž prý podal zprávu, že bylo vše v pořádku. — Pro zakázaný tábor na vrchu *Dobeníně* u Nového Města n. M. zažalováni pro urážení stráže a protizákonné shluknutí následující příslušníci Nového Města: Jan *Paďour*, Ferd. *Zákravský*, Fr. *Zikmund*, Bohusl. *Imlauf*, Josef *Šichan*, Jul. *Fryč*, Fr. *Neumann* a August *Valášek;* paní A. *Zákravská*, sl. Kar. *Zoubkova* a sl. Fr. *Rambouskova*. Kromě těchto zažalováni někteří občané z Náchoda, z České Skalice a okolních vesnic. Počet všech za příčinou návštěvy nadzmíněné pouti kompromitovaných osob obojího pohlaví činil *půldruhého sta*.

29. října. S členy *smíchovské* dělnické besedy zavedeno vyšetřování pro telegram odeslaný k slavnosti »Oulu« kladenského. — Em. *Langer*, hostinský z Tišnova na Moravě, odsouzen do vězení na 1 měsíc. — C. k. okresní soud v *Pře-*

šticích zavedl rozsáhlé vyšetřování s občany, kteří podepsali provolání k táboru lidu ku dni 12. září na úpatí památného hradu »Skála« v Černém lese nad Radkovicí blíž Přeštic položeného. — C. k. okresní sekretář v Rakovníce Nikodem *Ekrt* zakázal ochotníkům divadelní představení, na jehož programu nalezaly se též »Trampoty v Olympu«.

30. října. V. *Němec,* obžalovaný pro tábor na ostrově Rohanském, prohlášen za nevinna. — V *Nechanicích* zavedeno vyšetřování pro uvítání poslance. — C. k. vrchní soud potvrdil rozsudek, kterýmž členové Sokola berounského J. B. *Horák,* Fr. *Horák,* H. *Hendl* a J. *Seydl* odsouzeni byli k peněžitým pokutám. — Red. »Tábora« Frank prohlášen od poroty v Táboře za nevinna.

31. října. Pro tábor *choceňský* vyslýcháni c. k. okresním hejtmanem brandejským: Jan *Brydl,* obecní starosta a *Cejp,* rolník z Trsové, kteří se súčastnili táboru jako banderisté.

Listopad 1869.

1. listopadu. Pro telegram Schütz-Winternitz vyslýchán Dr. Julius *Grégr.* — Pro uvítání poslance v *Nechanicích* vyslýcháni Dr. *Štros* a několik členů nechanického Sokola. — V. K. *Šembera,* býv. red. »Hlasův« vídeňských, propuštěn po odbytém trestu dvouměsíčního žaláře na svobodu.

2. listopadu. »Obrana« zabavena pro úvodní článek »*Kdo v Čechách vinen — česká oposice či vláda?* — S red. »Nár. Listů« J. *Arbesem* zavedeno vyšetřování pro dlouhou řadu různých provolání k táborům, pak pro dopis o usnešení obecního zastupitelstva rokycanského stran zrušení městské realky a konečně pro úvodní článek otištěný v č. 301 jednající o adresse německých poslanců v Praze. Dnes zavedeno vyšetřování pro *devět* ohlášení táborů. — Pro účastenství na *táboře žižkovském* byl Jan *Bretschneider* uznán za vinna přečinem proti veřejnému pokoji a pořádku, pak přestupkem zákona o právu spolčovacím a odsouzen k vazbě třínedělní, Jan *Vrba* a Josef *Bíba* byli uznáni za nevinny. Vrchní soud potvrdil rozsudek tento pokud Bretschneidra se týče, změnil jej však vzhledem

k Vrbovi a Bíbovi v ten smysl, že oba uznal za vinny přestupkem zákona o právu spolčovacím a odsoudil každého z nich k osmidennímu vězení. Z rozsudku toho podal Bretschneider mimořádné odvolání k nejvyššímu soudu, kterýž je však zamítnul. Podobně pochodil u téhož soudního dvoru i Vrba s řádným svým odvoláním. Bíba a Bretschneider, kteří žádali, aby trest přiřknutý teprve později mohli nastoupiti, byli s žádostí touto odmrštěni a nařízeno všem třem, aby trest hned nastoupili. Jelikož však manželka Bretschneidra byla právě po porodu, podal Bretschneider opětnou žádosť, aby vzhledem k naznačené okolnosti a z ohledů lidskosti aspoň na krátkou dobu povoleno mu bylo odročení lhůty k nastoupení trestu.

3. listopadu. U c. k. okr. soudu v Mnichově Hradišti provedeno vyšetřování proti hudebníkům mnichovohradišťským pro přestupek zák. o právu shromažďovacím, jehož se dopustili tím, že na rozkaz městské rady (resp. purkmistra Jana Valenty) v den volby do sněmu hráli národní hymnu a vyprovodili Turnovany k nádraží. Jan *Lešer*, Josef *Malý*, Ant. *Hrdina*, Antonín a Josef *Šurovský*, Jan *Reitr*, Emanuel *Slavík*, Václav a Josef *Kornouš* odsouzeni každý k pokutě 5 zl. Hudebník Josef *Bubák* uznán za nevinna, an nebylo dokázáno, že by se byl súčastnil průvodu do kostela, z kostela a na dráhu, kdy turnovští voličové od volby deklaranta Dra Karla Mattuše se vraceli. — S *vlašimskými* voliči, kteří dne 22. září k volbě poslance do sněmu přijeli na voze věnci a praporem ozdobeném, v jehož čele vztýčena byla bílá tabule s nápisem »Deklarant Villani« na jedné a »Vlašim« na druhé straně, zavedeno vyšetřování. Demonstrativním tímto příchodem dopustili prý se voliči přečinu pobuřování. Obžalování byli Jan *Balík*, Jan *Plátenik*, Fr. *Štechr*, *Šavrda* a Jan *Havlík*, měšťané vlašimští.

4. listopadu. Pro oslavu památky mistra Jana Husa odsouzeni c. k. okr. soudem v Hořovicích Jos. *Vondrák* a Frt. *Jungmann*, každý do vězení na 48 hodin; kapelník Aug. *Enderšt* a osm hudebníků, každý na 24 hodin, Edv. *Hněvkovský*, Karel *Čáp* a Šeb. *Zachar*, každý k pokutě 5 zl. — Jan *Kramář* a Jan *Marhold* nastoupili tresty, k nimž byli odsouzeni pro vyslovení souhlasu s deklarací českých poslanců.

5. listopadu. Farář P. Ant. *Sax* obžalován pro zločin

uražení Veličenstva. Přelíčení odbývalo se tajně. Soudu předsedal rada Jansa, žalobníkem byl subst. Neuměl; obhájcem Dr. Gundling. Obžaloba zakládala se na jakési výpovědi obžalovaného, kterouž prý v hostinci pronesl. Státní žalobník navrhoval těžký žalář na jeden rok. Soud odsoudil P. Saxe do žaláře na 3 měsíce. — Býv. red. a spolumajitel »Moravské Orlice« Jindřich Dvořák propuštěn v Brně po pětinedělní vazbě na svobodu.

6. listopadu. Okresní zastupitelstvo roudnické (staré), jež úřaduje, jakož i nově zvolené, bylo c. k. hejtmanem Quadratem na rozkaz místodržitele Kollera *rozpuštěno* — protože sbor venkovských obcí volil do zastupitelstva při doplňovací volbě opět Kratochvíla. — V Brně provedeno závěrečné přelíčení proti farářovi Josefu *Bazalovi* z Novosádek u Znojma pro zločin rušení veřejného pokoje, spáchaný prý kázáním proti novým zákonům, v němž mimo jiné řekl prý také: »Proklati buďtež naši zákonodárcové, proklati i ti, kteří těchto zákonů uposlechli.« Státní zástupce navrhoval trest žaláře na čtyři měsíce. Soud uznal obžalovaného za vinna a odsoudil jej na šest neděl do vězení. K žádosti obhájce byl *Bazala*, jenž strávil tři neděle ve vyšetřovací vazbě, prozatím z vazby propuštěn.

7. listopadu C. k. okr. hejtman pardubický, *Brechler*, dal za příčinou nedoplatků daní zabavit třem rolníkům všechen dobytek, jenž bude dne 12. listopadu prodáván na výročním trhu v Pardubicích. Jednomu obuvníku dal zabavit poslední peřinu pro nezaplacení daně z výdělku, ačkoliv obuvník ten po delší již čas pro nedostatek výdělku živiti se musí nádenictvím. — Proti »Nár. Listům« a Dru *Štíkovi*, okr. starostovi, zavedeno trestní vyšetřování na základě dopisu ze Zbirohu, otištěného dne 4. listopadu o volbě do školní rady, resp. o řeči Dra Štíky proti volbě. — Daniel *Slunéčko*, ředitel knihtiskárny Dra Edv. Grégra vyšetřován pro zprávy o devíti táborech v »Nár. Listech« uveřejněné.

8. listopadu. Přelíčení s Jos. *Vistem* a Ant. Landsingrem pro zločin velezrády, zločin rušení veřejného pokoje a přečin popuzování proti národnosti. *Vist*, kterého hájil Dr. Čížek, uznán za vinna zločinem velezrády a odsouzen *do těžkého žaláře na* **pět roků**, Landsinger, jejž hájil Dr. Zucker, uznán nevinným. — Na Bílé Hoře střežen kostelík a *hospoda* patnácti

policisty s nasazenými na puškách bodáky a několika »tajnými«. Kromě tlupy studujících a několika dam, které položily v kostelíku věnec se smutečným fáborem, nikdo jich nevyrušoval. — Velvarské okresní zastupitelstvo rozpuštěno z té příčiny, že zvolilo Václava *Jandu* z Budohostic, řípského odsouzence, za starostu. Když byla vykonána nová volba okresních zastupitelů, byl mezi zvolenými z obcí venkovských opět Václav Janda, který však neobdržel od c. k. hejtmanství legitimaci. Zastupitelé zvolení se sešli, ale nechtěli voliti výbor a starostu, dokud nebude dodána Jandovi legitimace. C. k. hejtmanství však legitimace nevydalo, nýbrž svolalo voliče k doplňovací volbě jednoho člena. Shromáždění voličové však jednohlasně prohlásili, že *voliti nebudou*, Janda že jest zvolen, že dle platných zákonů může po odbytém trestu zasedati v zastupitelstvu okresním, že tudíž není třeba pro 6 měsíců voliti někoho jiného. — Red. plzeňského časopisu »Pilsner Bote«, Hynek *Štíbl*, odsouzen v Plzni pro přestoupení programu k pokutě 30 zl.

9. listopadu. Konfiskace č. 13. »Obrany« potvrzena. V důvodech čteme: V č. ze dne 2. listopadu uveřejněn jest úvodní článek: »*Kdo v Čechách vinen — česká oposice či vláda?*«, v němž vládě vídeňské se vyčítá: že mezi špatnými vládami má jedno z předních míst; že jest vinou i příčinou bolavých poměrů v zemích rakouských, že hubí národnosť českou, že nešetří zákonů, že jest vláda vraždivá, nemravná, že usiluje oloupiti český národ o jeho práva, že ho nesnesitelnými daněmi ožebračuje a vůbec že šíří znemravnělosť v lidu. Z toho dá se souditi, že hledí se popuditi k opovrhování formou vlády a správou státní a že hledí se popuditi k nenávisti k ní, pročež nalézti lze povahu zločinu rušení veřejného pokoje v § 65. lit. a) tr. zák. naznačeného atd. — Proti rozpuštění okr. zastupitelstva *roudnického* podalo obecní zastup. v Roudnici protest, k němuž se připojila i četná obecní zastupitelstva okolní. — Vyšetřování proti Jos. S. *Vilímkovi*, zavedené pro řeč, kterou měl o táboru chocenském, zastaveno.

10. listopadu. Zastavené vyšetřování proti býv. red. »Moravské Orlice« J. Dvořákovi pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. tr. z. pro otištění zprávy o táboru kroměřížském obnoveno. — Proti red. »Nár. Listů« J. *Arbesovi* podána ža-

loba pro článek »Již promluvili« v č. 301. (zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. z. a přečinu dle § 300. tr. z.) Zároveň podán c. k. vrchnímu soudu návrh, aby *byl pro při tu delegován* místo porotního soudu pražského jiný *německý c. k. krajský soud*, poněvadž prý některé věty zažalovaného článku týkají se zemského soudu pražského.

11. listopadu. Přelíčení s kaplanem z Neveklova, P. Frt. *Matouškem* pro zločin urážení člena císařského rodu. Obžalovaný, jemuž navrhován trest žaláře na jeden rok, uznán za nevinna.

13. listopadu. Uvězněný red. »Politiky« Ant. *Tůma* propuštěn na $^3/_4$ hodiny z vazby, by v průvodu stráže mohl navštíviti na smrt nemocného otce. — Kupec J. *Černoch* odsouzen k peněžité pokutě, poněvadž se jako porotce nedostavil k líčení pře. — *Jistebnickým* ochotníkům nepovoleno hráti kus »Jan Hus«, poněvadž z katol. církve vystoupivší kaplan Jan Selibovský měl hráti úlohu titulní.

14. listopadu. Přelíčení s tajemníkem okres. zastup. *přeštického* Jindřichem *Švarcem* pro zločin urážení Veličenstva odročeno. — Pro extempore zavedeno vyšetřování s hercem V. *Budilem*.

16. listopadu. Red. »Politiky« Čeněk *Thoř* odsouzen pro přečin § 25. zák. o tisku k pokutě 200 zl. — S občany, kteří po táboru na *Petruškových vrších* dne 16. srpna 1868 nechtěli dopustiti, aby byl občan Hájek c. k. četníky zatčen, zavedeno vyšetřování. Obviněni byli hlavně Vinc. *Hájek* a Jos. *Šilhan*. Také s hudebníky, kteří se táboru onoho súčastnili, zavedeno vyšetřování. — V měsíci srpnu podal proz. výbor banderia karlínského k c. k. místodržitelství stanovy ku zřízení banderia k schválení. Byly mu však vráceny s doložením, že nesouhlasí úplně s § 4. zákona o právu spolčovacím a že tudíž nelze považovati učiněné oznámení za úplné. K tomuto výměru poopravil výbor stanovy ty a zaslal je opět dne 30. října k c. k. místodržitelství. Však již dne 16. listopadu doručen proz. předsedovi úřadní přípis, kterýmž zřízení banderia zakázáno, poněvadž »z dosavadního, všeobecně se jevícího účastenství banderií při protiústavních a protivládních demonstracích vysvítá protizákonní účel těchto spolků.«

17. listopadu. Uvězněný red. »Hum. Listů« Fr. *Pechánek*, pozdraviv se v nemocnici poněkud ze své choroby, dopraven opět do novoměstské trestnice. — Rolník Václ. *Procházka* odsouzen pro zločin urażení Veličenstva do žaláře na 4 měsíce. Jan *Šimůnek*, pro týž zločin obžalovaný, uznán za nevinna.

18. listopadu. C. k. okr. hejtmanství *lounské* zabavilo zapečetěný balíček zaslaný z Prahy poštou na adresu starosty lounského Sokola *Drtiny*, rozpečetilo jej a nalezlo v něm zvláštní výtisky článku jednoho ze »Svobody«. — A. K. *Vítákovi*, prvnímu učiteli na hlavní škole v *Lounech* dodán následující přípis od c. k. okresního hejtmanství: »Veleslavná zemská školní rada usnesla se dne 9. listopadu 1869 č. 2019 na tom, aby Vás pro přestupek insubordinace (§ 281. pol. škol. zřízení) spáchaný tím, že jste dne 26. srpna 1869 shromážděné učitele předčítáním podněcujícího článku z časopisu, pak přímým vyzváním od toho odvrátiti chtěl, ba větším dílem i skutečně odvrátil, aby úřadního vyzvání neuposlechli, takže se volba znalce do okresní školní rady zmařila, z *Vašeho úřadu učitelského při hlavní škole lounské propustila.*« — Pro ohlášení táboru na *náměstí hořovickém* ku dni 15. srpna zavedeno vyšetřování. Obec. tajemník v Hořovicích Hanuš *Milinovský* odsouzen pro otevření telegramu Kaliny rytíře z Jaethensteinu do vězení na sedm dní. — Býv. red. »Politiky« V. *Hodek* odsouzen pro přestupek § 24. zák. o tisku k pokutě 50 zl. — Měšťanosta v *Ml. Boleslavi* Antonín *Vodka* odsouzen k pokutě 30 zl., poněvadž na třech náměstích města hrála hudba, když došlo rozhodnutí, že smí býti otevřena šestá třída gymnasia. — S red. »Besedy Učitelské« Jos. *Aušteckým* zavedeno vyšetřování pro článek »Úvahy některé o zákoně o dohlídce ku školám.« — U c. k. okresního soudu v *Poličce* zavedeno vyšetřování s dvanácti občany a sice M. *Štěpánkem*, Václ. *Klimešem*, Ant. *Salakvardou*, Jos. *Bartůňkem* ml., Fr. *Friedlem*, Janem *Roušárkem*, Jos. *Kottykem*, okr. tajemníkem Frt. *Zákrejsem*, Vojt. *Bienem*, Florianem *Findeisem*, Frt. *Bergrem* a Frt. *Jedličkou*. — Učitel Jos. Vlast. *Krátký*, stráviv tři měsíce ve vyšetřovací vazbě u c. k. krajského soudu v Plzni pro »pobuřování«, propuštěn na svobodu.

23. listopadu. S red. »Obrany« V. *Erbenem* zavedeno vyšetřování pro článek »Kdo v Čechách vinnen atd.« Kromě

redaktora byli také vyslechnuti faktor tiskárny D. *Sluníčko*, typograf J. *Illner* a korektoři Fr. *Göbl* a *Pyšvejc*. — Pro uctění památky Husovy rozžehnutím ohňů odsouzeno několik *chocenských* občanů k peněžitým pokutám. — Nejvyšší soud potvrdil rozsudek c. k. vrchního soudu, kterýmž starosta kloboucký a poslanec Jos. *Wurm* odsouzen k peněžité pokutě, poněvadž jel s Kloboučkými u veřejném průvodu k táboru brněnskému. — Starostou okres. zastupitelstva *přibyslavského* zvolen opětně nepotvrzený starosta Ant. *Jakeš*. — Faktor tiskárny J. S. Skrejšovského Em. *Franěk* odsouzen pro přestupek § 17. zák. o tisku k peněžité pokutě.

24. listopadu. V novoměstské trestnici nalezalo se ve vyšetřovací vazbě přes 60 osob pro *zločin* uražení Veličenstva. — Red. »Hum. Listů«, Frt. *Pechánek*, přetrpěv trest desítiměsíčního žaláře, *propuštěn na svobodu*. — Státní zastupitelstvo upustilo od obžaloby proti členům »Slovanské Lípy« a red. »Nár. Listů« J. *Arbesovi* pro otištění provolání k odbývání *volebních táborů*. — První porotní soud v Brně ustanoven na den 4. pros., kdy bude provedeno líčení s red. »Moravské Orlice« Janem *Hartmannem* pro článek »Zapovídají nám tábory, ti liberálové.« — C. k. okr. soudem v *Bělé* odsouzeni tamější měštští hudebníci k peněžitým pokutám, protože doprovodili voliče bělské do Mnichova Hradiště k volbě poslance. Kromě hudebníků odsouzeni k pokutám také občané bělští Václ. *Tieftrunk* a Ad. *Šimek*; první, že hudebníkům dovolil na svůj povoz vsednouti, druhý že na povoze tom seděl poblíž hudby. — Karel *Miňovský* ze *Šárky*, odsouzený pro zločin uražení Veličenstva, pro zločin rušení veřejného pokoje a přečin pobuřování do žaláře na 5 měsíců, nastoupil trest v novoměstské trestnici.

25. listopadu. Pro resoluci prvního táboru pod Řipem odsouzení občané Václ. *Kratochvíl* z Lounek a Václ. *Janda* z Budohostic byli se svou žádostí, aby směli tresty své nastoupiti teprve ku konci ledna 1870, odmrštěni a nařízeno jim, aby trest v osmi dnech nastoupili. — S občany *soboteckými*, kteří podali stížnost proti c. k. okr. hejtmanu Studniczkovi, poněvadž dne 24. září, když jeli k volbě, zabránil jim průchod městem, zavedeno trestní vyšetřování. — Bratří *Tonnerové*, Emanuel a August, odpykavše si usouzené tresty

šestiměsíčního žaláře, k němuž byli odsouzeni ve při »Světozora«, propuštěni na svobodu. — Redaktor »Nár. Listů« J. *Arbesovi* dodána čtvrtá obžaloba pro přestupek §§ 3. a 19. zák. o shromažďování pro otištění provolání k táboru na vrchu sv. Gotharda u Hořic. — Přelíčení s býv red. »Pokroku« A. *Palákem* pro totéž provolání, ustanoveno na den 2. pros. — Učitel na městské škole v Klatovech Karel *Stulík*, byv zvolen do školní rady, oznámil c. k. hejtmanovi, že volby té nepřijímá, jelikož se to s jeho přesvědčením a postavením v obecní službě nesrovnává. C. k. okr. hejtman oznámil výpověď tu na »vyšších místech«, odkudž došlo vyřízení: Nepřijme-li Stulík úřad ten, aby byl ihned suspendován.

26. listopadu. Pomocí vojenských posádek vymáhány daně v *Pardubicku, Benešovsku, Roudnicku, Sobotecku, Novopacku, Libáňsku,* krátce po celých Čechách. Pro nezaplacení c. k. daní vložena vojenská exekuce 320 mužů do okresu Železnobrodského, jmenovitě do obcí *Zásady, Volešnice a Stanova.* Do posledně uvedené obce, čítající pouze 52 čísel, mezi nimiž jen asi 12 čísel daně dluhuje, vloženo 75 mužů s důstojníkem, takže v některém domku ubytováno bylo až deset mužů. — Matěj *Souček* ze Smíchova, jenž byl v novoměstské trestnici strávil několik měsíců pro »velezrádu« ve vyšetřovací vazbě a po té dva měsíce pro pobuřování, propuštěn již před nějakým časem na svobodu. — Vyšetřování proti red. »Evangel. Věstníku« Čeňku *Pasekovi* pro článek »Rakousko« (zločin dle § 65. tr. zák.) zastaveno. — Red. »Národní školy« Václ. *Kretba* zažalován pro přestupky §§ 10. a 11. zák. tisk. pro článek »Význam voleb do okres. školní rady.«

27. listopadu. Pro opětnou volbu starosty, kterýž nebyl J. V. císařem v hodnosti té potvrzen, okres. zastupitelstvo *přibyslavské — rozpuštěno.* — Zařážení spolku omladiny podvysocké c. k. okres. hejtmanstvím nepovoleno. — Pro tábor *na Blížkově* k sedmidennímu vězení odsouzený kopidlanský občan Jan *Hampl* nastoupil trest u c. k. okr. soudu v Libáni.

28. listopadu. Pro tábor pod *Kunětickou horou* zavedl c. k. okr. soud chrudimský vyšetřování hlavně s poslancem Drem *Rothem*, obecními staršími *Červenkou* a *Borovcem*, ředitelem *Uhlířem,* prof. *Rozvodou,* ředitelem továrny *Urbánkem,*

starostou Sokola *Gallatem,* měšťanem *Pacákem* a strojníkem *Wiesnerem.*

29. listopadu. Dvě přelíčení s red. »Nár. Listů« J. *Arbesem* pro přestupky §§ 3. a 9. zák. o právu shromažďovacím pro otištění provolání k *táboru u Přeštic* a *na Vráži.* V první při byli spoluobžalováni býv. red. »Politiky« V. *Hodek* a býv. red. »Pokroku« A. *Palák.* Arbesa zastupoval Dr. Čížek, druhé dva Dr. Mezník. — Arbes odsouzen k pokutě 60 zl., Palák 40 zl. a Hodek 30 zl. V druhé při, v které byl obžalován J. *Arbes* a Ant. Nesměrek ze Zbraslavi (pro provolání k táboru na Vráži) uznáni oba obžalovaní nevinnými.

30. listopadu. Opětné přelíčení redaktora »Nár. Listů« J. *Arbesa* pro §§ 3. a 19. zák. shrom. pro otištění provolání k táboru *mlikoerbskému.* Spoluobžalováni byli MDr. *Štross,* a býv. red. »Pokroku« *Palák.* Státní zástupce navrhl, aby byl Dr. Štross uznán — nevinným; ale soud propustil z obžaloby všechny tři obžalované. — Pro tábor *na Mukařově* zabaven některým rolníkům *velimským* koňský a hovězí dobytek a prodán v Kolíně veřejnou dražbou, při níž byl úřadní sluha hlavním kupcem. Ze shromážděného lidu českého nesúčastnil se dražby nikdo. — Proti *brněnskému Sokolu* a několika občanům z Tišňova zavedeno vyšetřování proto, že o výletu do Tišňova doprovodilo Sokoly banderium.

Prosinec 1869.

1. prosince. Soudní prohlídka vykonána v redakci, administraci a tiskárně »Nár. Listů«, jakož i v bytech redaktora J. *Arbesa* a ředitele tiskárny D. *Sluníčka.* Pátráno marně po rukopise článku »*Persekuce učitelův*« z čísla 322. — V c. k. telegrafním úřadě pražském »povymeteno«. Mimo již propuštěného kontrolora *Knorna,* (jenž byl v podezření, že prozradil telegram, jejž byl něm. žurnalista *Schütz* zaslal kolegovi svému *Winternitzovi* do Vídně v příčině voleb), sesazen také ještě správce telegrafního úřadu *Auer,* telegrafisté *Chmelík* a *Grimm* dáni pak do pense. — Pokuty, ku kterýmž byli zjištění účastníci *táboru blížkovského* odsouzeni, činily úhrnem přes 1800 zl.

Vrchní soud pokuty na mnoze *zvýšil;* nejvyšší soud potvrdil však rozsudek první stolice. — S občany roudnickými Ervínem *Špindlerem*, V. *Trojanem* a V. *Müllerem* zavedeno vyšetřování pro průvod pochodňový, kterýmž na večer dne voleb poslanců v kurii měst uvítáni byli voličové vracející se od volby z Mělníka.

2. prosince. Přelíčení s red. »N. L.« J. *Arbesem* pro přestupky proti zákonu o právu shromažďovacím a sice pro ohlášení táboru na vrchu *sv. Gotharda u Hořic.* Spolu obžalován byl býv. red. »Pokroku« A. *Palák.* Arbes uznán nevinným, Palák odsouzen k pokutě 20 zl. — Býv. red. »Correspondenze« A. *Tůma*, stráviv již sedm měsíců v novoměstské trestnici nastoupil předposlední svůj trest šestiměsíčního tuhého vězení. — Majitel parního mlýna v Šárce, B. *Dvořák* a Karel *Mirovský*, majitel usedlosti v Šárce nastoupili tresty, k nimž byli odsouzeni pro zločin uražení Veličenstva, spáchaný prý dne 29. července 1868 a sice jeden trest žaláře tříměsíčního, druhý šestiměsíčního. — Pro pokuty za súčastnění se zakázaných táborů lidu odbývána v obci *Břežanech* dražba na dražbu. Kůň, jenž sloužil c. k. armádě rakouské u Králové Hradce, prodán V. *Vondráčkovi* pro pokutu za súčastnění se táboru na *Mukařově* ve veřejné dražbě za 20 zl. 50 kr. Z téhož důvodu prodán J. *Fundovi* banderistský kůň ve veřejné dražbě za 22 zl.

3. prosince. U okr. soudu ve *Velvarech* zahájeno vyšetřování pro druhý tábor *řipský.* — S red. »N. L.« J. *Arbesem* zavedeno opět vyšetřování pro telegram, jejž byl něm. žurnalista Schütz zaslal v příčině pražských voleb kolegovi svému Winternitzovi do Vídně. — Občan *Šmíd* z Kamenného Újezda, přetrpěv v trestnici budějovické trest tříměsíčního vězení, k němuž byl odsouzen pro srážku německých zpěváků z Budějovic s českými rolníky v Plavnicích, propuštěn na svobodu. — Pro tábor *na Blížkově* odsouzený kopidlanský měšťan J. *Chvalovský*, hostinský »U české koruny«, nastoupil u c. k. okr. soudu v Libáni trest dvoudenního vězení. — Pro *tábor kunětický* zavedeno vyšetřování také s občany z *Úřetic*, zejména s Frt. *Slavíkem* a Čeňkem *Vyskočilem.* — Josef *Novák* z Lidic vyšetřován pro řeč, kterou měl nad hrobem sebevraha na hřbitově v Středoklukách; ale vyšetřování zastaveno. — Pro *tábor kunětický*

zavedeno vyšetřování se všemi důvěrníky u okr. soudu v Pardubicích, s důvěrníky přeloučskými pak v Přelouči. — Nově jmenovanému c. k. inspektoru českých škol v okresu Lounském, děkanovi F. *Linhartovi* v Lounech, vytlučena okna. — Učitelé: Václav *Vaněk* z Bezna, *Lohr* ze Všelis, Frt. *Tichý*, Jos. *Hroch* z Bohdánče a Jos. *Wiesner* z Třebošic suspendováni, poněvadž prý nešetřili nových zákonů školních. — Ředitel společenské továrny na cukr ve Velími, Miroslav *Napravil*, složil pokutu 50 zl., ku kteréž byl r. 1868 pro *tábor na Vysoké* u Kutné Hory odsouzen.

4. prosince. První soud v Brně s red. »Moravské Orlice« p. *Hartmannem* odročen. — Hořický sládek Vilibald *Linhart* nastoupil trest šestinedělního vězení, k němuž byl odsouzen pro »pobuřování«, jehož prý se dopustil tím, že někdo na jeho vozy, v exekuční dražbě (pro nesložení pokut za tábory) prodávané, pověsil chvoje. — Tábor lidu *v Benešově*, položený ku dni 8. prosince, na němž mělo se rokovati o otázce: »Jakým způsobem dalo by se další prolévání krve v Kotorsku zameziti?« c. k. okr. hejtmanstvím zakázán.

5. prosince. C. k. návladnictvo odstoupilo od obžalob proti red. »Nár. Listů« J. *Arbesovi* pro článek »Vládní sněm« v č. 222., v němž shledán původně zločin dle § 65. tr. z. a přečin pobuřování, pak pro čl. »Přitužování politickým vězňům,« původně pro týž zločin a přečin stíhaný. — Dražba pro pokutu 60 zl., ku kteréž byl kolínský hostinský Ant. *Nevařil* pro tábor na *Mukařově* odsouzen, zastavena. — Red. »N. L.« J. *Arbesovi* dodány opět dvě obžaloby pro přestupky zákona o právu shromažďovacím. První týkala se oznámení táboru *na Řipu* a druhá táboru *u Vrbna* blíž Peruce na Fluře »Varta«. Spolu obžalováni byli Ervín *Špindler* a Karel *Svoboda*.

6. prosince. S red. »Svobody J. *Zídkem* zavedeno vyšetřování pro zprávu »Nejnovější persekuce učitelů v Čechách«. — *Blovické* okr. zastupitelstvo odepřelo jednohlasně volbu do okr. školní rady. Plzeňský c. k. okr. hejtman Špulák oznámil členům zastupitelstva toho, že budou odsouzeni k pokutám, nedostaví-li se do schůze. — Mimořádný posluchač filosofie Ferd. *Kyzoň*, jenž prodlel již čtyři měsíce ve vyšetřovací vazbě v Brně pro zločin **velezrády**, uznán o přelíčení nevinným a propuštěn na

svobodu. — J. *Urban* v Kutné Hoře složil pokutu 40 zl., ku které byl odsouzen pro návštěvu Kaňkovských vrchů, když tam oslavována památka Husova.

7. prosince Red. »N. L.« J. *Arbesovi* dodán opět obžalovací spis, kterýmž jest pohnán před porotní soud pražský pro otištění referátu ze soudní síně chrudimské, když v ní projednávána pře Ant. *Čeháka* pro urážku ministra Giskry. Přelíčení ustanoveno na den 20. pros.

9. prosince. S red. »N. L.« J. *Arbesem* zavedeno vyšetřování pro článek »*Persekuce učitelů*« (přečin dle § 300. tr. z.) — Jistý posluchač práv na universitě v Pešti vzat do vyšetřování pro jakési »plakáty tajné národní vlády«, jež byly v září v Chotěboři nalezeny. — Hulánská posádka v Bohdanči dostala rozkaz býti na pohotově — k vymáhání c. k. daní. — Pro zločin velezrády na pět roků žaláře odsouzenému Jos. *Vistovi* zmírnil c. k. vrchní soud trest na **dvě léta.** — S vlašimským hostinským Jak. *Bartošem* zavedeno vyšetřování pro zločin urażení Veličenstva, jehož prý se dopustil na podzim roku — 1867.

10. prosince. Z rozkazu c. k. ministerstva nařídilo c. k. místodržitelství c. k. policejnímu ředitelství, aby zabavila brožurku »*Pláč koruny České*« čili »Nová persekuce«, v které bylo *registrováno* stihání oposice české od 21. června 1868 až do 8. listopadu 1869. Z té příčiny vykonána u občana A. Švakrovského v hotelu »U černého koně« policejní prohlídka. Nalezeno asi 200 exemplářů, ale nezabaveno. — Pro nezaplacení daní odbývána v Roudnici dražba zabavených movitostí hostinského *Řeháčka.* Kupec nedostavil se žádný.

11. prosince. Státní návladnictví podalo žalobu na red. »N. L.« J. *Arbesa* pro některá místa v rubrice »Povstání v Dalmacii« v číslech 312.—321., jimiž spáchán přečin urażení c. k. armády dle § 5. trestní novely ze dne 17. pros. 1862.

12. prosince. Pro výlet na *Kaňkovské vrchy* dne 6. července 1868 odsouzení občané nastoupili u c. k. krajsk. soudu v Kutné hoře tresty dvoudenního vězení a sice Frt. *Tichý*, Jos. *Hofmann*, Jos. *Tichý*, Václ. *Smolík* a Ant. *Snížek*; trest vězení šestidenního pak Jan *Žídek.* — Pro slavnostní průvod *voličů soboteckých* k volbě poslance do *Lomnice* vyšetřováni byli u c. k. okr. soudu v Lomnici purkmistr *Bernard*, Václ. *Horák*,

Peča, A. *Šolc,* Viktor *Černý* a mnoho rolníků z okolí zejmena z *Voseka.* — Nejvyšší soud odmítl odvolání Ant. *Čeháka,* odsouzeného c. k. krajským soudem v Chrudími pro urážku Dra. Giskry do vězení na 14 dní a odsoudil jej »pro neslušný sloh v mimořádném odvolání a pro svévolnost, s jakouž odvolání to podal,« k pokutě 40 zl.

13. prosince. Dvě přelíčení s red. »Nár. Listů« J. *Arbesem.* První pro ohlášení táboru volebního pod Řipem. Spolu obžalován byl E. Špindler. Druhá týkala se ohlášení táboru u Peruce, spolu obžalován byl K. *Svoboda.* V obou přích uznáni všickni obžalovaní nevinnými. — Pro výlet na Kaňkovské vrchy nastoupil Jan *Hušek* u c. k. kraj. soudu v Kutné Hoře trest osmidenního, Jos. *Zeman* z Kaňku pak šestidenního vězení. — Pro přečin pobuřování spáchaný telegrafickým souhlasem s deklarací poslanců českých odsouzený starosta obce *Doubravické,* v okresu bělském, Jiří *Goldbach,* nastoupil v Bělé trest osmidenního vězení. — S kaplanem P. *Ambrosem* v Bojkovicích u Uh. Brodu zavedeno vyšetřování pro přečin pobuřování, jehož prý se dopustil kázáním. Pro konfiskaci balíčku na lounské poště c. k. hejtmanstvím podána na c. k. okr. hejtmana Mallowetze žaloba pro zneužití moci úřadní a porušení listovního tajemství. — Městská rada *lounská* vyslala k c. k. místodržitelství deputaci se stížností na c. k. okres. hejtmana Mallowetze. Deputace se súčastnili: purkmistr Ant. *Vidman,* radní H. *Rössler* a J. *Havránek.*

14. prosince. První tisková pře »Obrany« před porotou pro článek »*Kdo v Čechách vinen: oposice či vláda?*« v němž shledán zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. tr. z. Obžalovaný red. V. *Erben,* kterého hájil Dr. Čížek, uznán jedenácti hlasy proti jednomu nevinným.

15. prosince. Se *čtyřiceti a dvěma* jičínskými občany zavedeno vyšetřování pro uvítání bydžovských a soboteckých voličů. — Zaražení »Dělnické besedy pomocníků obuvnických« nepovoleno. — C. k. okresní soud v Karlíně oznámil panu Hynku *Skokánkovi,* továrníku v Karlíně, že není vinen přestupkem § 9. cís. nařízení ze dne 7. října 1868, pro který byl zažalován. — S předsedou vzděl. odboru dělnického spolku »Oulu« K. *Šubertem* a s red. »Slovana« V. *Hruškou* zavedeno vyšetřování pro přestupek zák. o právu shromažďovacím.

16. prosince. Pro Husovu slavnost v Chocni vyslýcháni: Jos. *Černušák,* Frt. *Rychtařík,* J. *Lenoch,* Frt. *Tocháček,* Frt. *Taussig* z Chocně, Fr. *Držmíšek* z Běstové, Klement *Martinů,* učitel záleššký a mnoho banderistů. — Dvěma trestníkům v novoměstské trestnici, *Schallerovi* a *Hanzlíkovi,* oznámeno, že po přestálém trestu budou podržáni ve vyšetřovací vazbě pro zločin **velezrády,** jehož se dopustili v kriminále.

17. prosince. Pro jakési plakáty zavedeno z rozkazu c. k. okr. hejtmanství jičínského vyšetřování s *dvěma kaplany* v Pecce a tamějším obchodníkem *Špryňarem.*

19. prosince. Do *Králové Dvora* povoláno 200 mužů vojska vymáhati exekučně c. k. daně. — Technik Jos. *Mejstřík* nastoupil trest šestidenního vězení pro výlet do Mokropes. —

20. prosince. Přelíčení s J. *Vlčkem,* jenž byl před nějakým časem c. k. četníkem v hostinci v Dušníkách zatčen (poněvadž měl na sobě — oděv sokolský) a řetězy spoután společně se sprostým zlodějem dopraven do Prahy, kde strávil 14 dní ve vazbě vyšetřovací. V odpovědích, jimiž se oproti četníku hájil, shledalo státní zastupitelstvo přečin rušení veřejného pokoje. O přelíčení vypovídali všickni svědkové nečetníci ve prospěch obžalovaného. Žádný z nich nebyl vzat pod přísahu. Přísahali jen oba četníci. Líčení však nedokončeno, poněvadž dva hlavní svědkové se nedostavili.

22. prosince. Red. »Moravské Orlice« *Hartmann* uznán porotou brněnskou nevinným — Zaražení tělocvičné jednoty v *Chocni* nepovoleno, poněvadž zamýšleli členové konati také výlety koňmo. — Mnichovohradišťský c. k. okr. hejtman Květ zakázal ochotníkům drama »Hus a Jeronym« a dětskou hru »Jesličky«.

23. prosince. Rozsudek, kterýmž byl vítkovický farář P. Ant. *Sak* pro zločin urážení Veličenstva odsouzen do žaláře na 3 měsíce, c. k vrchním soudem potvrzen. — Zastupitelstva obcí sv. *Jiří, Valšmanic, Lonček, Jehnědí a Voděrad* v okresu vysokomýtském odepřela jednohlasně volby do školní rady. — C. k. vrchní soud potvrdil rozsudek, kterým byli rolníci Václ. *Černý* a Ant. Kabeláč dne 19. ledna 1869 v Praze pro přečin »pobuřování« odsouzeni každý do vězení na 14 dní; ale dovolil, aby si trest odpykali u c. k. okr. soudu v Přelouči. —

Red. »Svobody« J. *Zídkovi* vyšetřovacím soudem zvěstováno, že žaloba podaná na něj pro č. 22. rozšířena ještě na zprávu »*Nejnovější persekuce učitelstva v Čechách*«, v které shledán přečin proti bezpečnosti cti.

24 prosince. Josef *Kašpr*, kupec ve Vltavotýně, odpykav ti trest 16denního vězení pro súčastnění se táborův r. 1868, propuštěn na svobodu.

26. prosince. S měšťanostou MDrem Karlem *Ullrichem*, kterýž byl jako předseda okresního zastupitelstva benešovského v mimořádné schůzi dne 27. srpna 1869 navrhnul, aby volba dvou členů do c. k. školní rady vykonána nebyla, kterýžto návrh jednomyslně schválen, zavedeno vyšetřování pro zločin rušení veřejného pokoje, poněvadž prý »návrhem tím hledělo se k neposlušnosti a odporu proti školnímu zákona svésti a podněcovati.« — J. *Krejčí* ze Mžan, jenž byl r. 1866 na bojišti královéhradeckém podal J. V. císaři přímo do rukou žádosť za náhradu škod, jež mu byly válkou způsobeny, byl c. k. berním úřadem v Nechanicích vyzván zaplatiti pokutu, poněvadž žádosť (na kterou nedostal žádného vyřízení) opomenul opatřiti kolkem. — C. k. okresní hejtman *v Slaném* scensuroval poštovní knihu, vyškrtav z ní vlastnoručně vše, »co se mu nezdálo býti vhodným«.

27. prosince. Na dvě hodiny propuštěn z vazby red. A. *Tůma,* aby mohl navštíviti umírajícího otce. — Občané českoskaličtí: Vilém *Sedláček*, Fr. *Tichý*, V. *Tláskal,* Jos. *Rudolf* a Jos. *Herman*, rolník ze Spyty, vyšetřováni pro uvítání poslance Fr. Kořínka. Podobně vyšetřován městský radní z Brandýsa nad L., Ant. *Potěšil,* pro uvítání deklaranta Dra. Prachenského, kterémuž voličové brandýsští vyšli s praporem a hudbou do Mělníka v ústrety. — Sazečům »Nár. Listů«, kteří byli předvoláni k výslechu v příčině zažalovaného článku »Persekuce učitelstva« *jako svědkové*, vyšetřujícím soudcem oznámeno, že jsou *spoluobžalováni* »pro své spoluúčinkování při tom, aby závadný článek do tisku přišel.«

28. prosince. *Sedmé* závěrečné přelíčení »Nár. L.« pro otištění oznámení táborů; tentokráte pro tábor na *Košumberku.* S redaktorem J. *Arbesem* byli obžalováni P. Hugo *Jiroušek*, kaplan, a Václav *Klát*, měšťan a člen obecního výboru v Luži. Všichni tři obžalovaní uznáni nevinnými.

29. prosince. Kaplan P. Jos. *Tirsch* z Petrovic, odsouzený c. k. zemským soudem pražským pro zločin rušení veřejného pokoje do žaláře na jeden měsíc, uznán vrchním soudem za nevinna. — Německobrodský c. k. okr. hejtman Sagasser zakázal ochotníkům hráti Kolárovu veselohru »Dejte mi čamaru!« poněvadž »jest mezi ochotníky několik »Sokolů« a »Sokolové« nejsou oprávněni vystupovat«.

30. prosince. Red. »Nár. L.« J. *Arbesovi* dodán výměr vrchního soudu, kterýmž žádost jeho za odročení trestu čtyrměsíčního žaláře, k němuž byl teprve týmže soudem pro článek »*Z boží milosti a z vůle národa*« odsouzen, zamítnuta a on vyzván, aby trest *ve třech dnech* nastoupil. Mimo to dodán mu rozsudek ve při pro tábor na úpatí Řípu, dva soudní rozkazy, jimiž se nařizuje soudní prohlídka místností redakčních a bytu atd. a konečně dvě obsílky k c. k. trestnímu soudu. — Obec Vinařice, Kozojedy a Divice v okresu Lounském, pak Husinec a Vrbno zamítly volbu do místní školní rady. — V místnostech redakce a tiskárny »Nár. Listů« jakož i v bytu faktora D. Slunička vykonána soudní prohlídka. Pátráno marně po rukopisech článků »Povstání v Dalmacii«, v č. 307., 312., 313., 314., 319., 320. a 321. a úvodního článku »Neopouštějme svých učitelů!« v č. 345., v nichž shledán jednak přečin proti bezpečnosti cti, jednak zločin dle § 65. a) a b) tr. z. a přečin dle § 305. tr. z. S red. »Obrany« V. *Erbenem* zavedeno vyšetřování pro otištění zakázaného tiskopisu. — Pro výlet Sokola brněnského do Tišnova odsouzeni k peněžitým pokutám: Dr. Ct. *Helcelet*, J. *Oderský* a Fr. *Bizom.* — C. k. vrchní soud změnil rozsudek, kterýmž byl red. »Nár. Školy«, V. *Kretba*, pro úvahy o školním zákoně uznán nevinným a odsoudil jej k pokutě 50 zl. — Předseda vzdělávacího spolku »Oul«, Karel Šubert, odsouzen c. k. okressoudem pro přestupek zákona shromažďovacího k pokutě 15 zl. nebo na tři dny do vězení. — Kvardian řádu kapucínův Vojtěch *Ubald*, obžalovaný pro přečin pobuřování, uznán k odvolání se státního navladnictva proti rozsudku c. k. krajského soudu v Písku vrchním soudem za nevinna. — Fr. O. *Mikeš* odsouzen z rozkazu prý c. k. zemského soudu c. k. policií k peněžité pokutě proto, poněvadž list zaslaný politickému vězni adresoval: »Pan Fr. *Hájek*, **oběť** *tábora na Petruškových vrších v kriminále u sv. Václava.*«

Vídeňské listy i v tomto měsíci co nejprudčeji útočily proti českému národu a jeho právům. Tak psala, abychom uvedli jediný doklad, »Neue Fr. Presse« mimo jiné: *Záležitosť česká jest* **otázkou moci** *mezi dvěma národy.* Nelze ji rozřešiti jinak nežli násilím . . . Spojení zemí koruny České: Čech, Moravy a Slezska jest pro zájmy české nevyhnutelné; však pro Němce nemožné, a proto musí se proti tomu **bojovati až na smrť.** Neboť koruna Česká . . . spojuje roztroušené části českého národa v jediný celek a zjednává jim většinu na utlačení Němců. Němci nemohou nikdy dopustiti, aby se poměr takový uskutečnil, nechť se již stane cokoliv. *Němec, který by chtěl uznati korunu Českou,* **zasluhoval by, aby byl mrskán ještěry.**

1870.

V lůně ministerstva vznikl již na počátku prosince 1869 *roxkol* při poradě o změně *volebního řádu* do říšské rady. Porada zůstala bez výsledku. Různící se mínění domáhala se platnosti u větší ještě míře při sestavování trůnní řeči. Císař vyzval dne 10. pros. *veškeré ministerstvo,* by co nejdříve a důkladně uvážilo otázku, jaké kroky by se měly státi, **aby se stalo dorozumění se stranami posud mimo ústavu stojícími.** Na to sestavena veškerým ministerstvem trůnní řeč. Za několik dní však už podala *většina* ministerstva s Drem Giskrou v čele (s opominutím menšiny, v jejíž čele byl hr. Taaffe), císaři **nový program,** který s obsahem trůnní řeči nesouhlasil a při němž většina i od parlamentární cesty se uchýlila.

Tak vznikla *dvě ministerská memoranda,* v kterýchž většina i menšina vyložila císaři svá mínění o způsobu a prostředcích k upravení politicko-národních poměrů. Memorandum *většiny* (Giskrovské) uznávalo, že to s ústavou v Cislajtanii vypadá bledě, ale vidělo spásu toliko *»v setrvání na dosavadní cestě«.* Větší samospráva zemí nezakládá prý se ani v právu, ani ve skutečných potřebách a odporuje prý prospěchu říše. »Politování hodnou věc, že veliká část říše bojuje proti základům ústavy«, chtěla většina ministerská vyhojiti tím, aby »**odpor zenáhla byl zlomen krok za krokem**«, především pak, aby *»přemrštěným*

požadavkům odňata byla **veškerá naděje**«. *Vyrovnání s oposicí* většina ministerstva naprosto *se opřela.* Propasť mezi ústavou a deklarací českých poslanců, od kteréžto oposice česká ani na krok neustoupila, pokládala Giskrovská většina v ministerstvě »*od počátku za nevyrovnatelnou*«. — Odchýlení se vlády od cesty posavadní, zejména *federalismus* je prý pro říši tolik jako **holá zkáza.** *Menšina Němců* v Cislajtanii musí prý vládnouti *nad většinami národův.*

Memorandum *menšiny* s hrabětem Taaffem v čele politiku oposice siçe v ničem nepodporovalo, ale snažilo se program i prostředky většinou navrhované vyvrátiti *jako nepraktické*, ba *škodlivé.* »V provedení volební opravy bez koncessí národní oposici« spatřovalo »*jen uskutečnění německých choutek k potlačování*«. »A **jakými prostředky**,« ptala se menšina, »**hodlá většina ministerská** *povlovně a postupně* **ohnout odpor Čechů?**« Program většiny o tom mlčel a *menšina* replikovala: »Již jednou viděla vláda nutnosť, sáhnouti *k opatřením výminečným*, jimiž **poměry v každém ohledu se zhoršily.** A vláda již dávno byla by *zase* donucena k opatřením výminečným, kdyby nebylo vlivu rozhodujících osobností. Uskuteční-li se však program většiny ministerské, nepotrvá to dlouho a bude *zase* nutno *zrušiti ústavní práva.* Či myslí snad většina ministerská, že se *svobodou tisku*, *s právy spolčovacím a shromažďovacím a s českými porotci* bude moci »povlovně a postupně« přemoci vzrůstající a vždy nesmířitelnější odpor? . . .« »Osamotnělá, bez uskutečněného srozumění se s národní oposicí provedená oprava volební *oposice té nezlomí*, nýbrž *ji pouze sesílí* . . . Prostá nadvláda ústavní strany nad veškerou národní oposicí je zhola neuskutečnitelnou.«

Z těch důvodů navrhovala *menšina* ministerská **dorozumění se s veškerou národní oposicí** jako *nejdůležitější záležitosti vlády* — a **císař** *rozhodnul se* již v prvních dnech měsíce ledna **pro program většiny.**

Leden 1870.

1. ledna. Red. »Nár. Listů« J. *Arbesovi* dodán rozkaz, aby do tří dnů nastoupil trest čtyřměsíčního žaláře, k němuž byl pro článek »Z boží milosti a z vůle národa« v »Našich Listech« c. k. vrchním a nejvyšším soudem odsouzen. Na to zaslal Ferd. *Schulz* c. k. zemskému co trestnímu soudu přípis, v němž přihlašuje se *jako autor* připomenutého článku a žádá, by vykonání trestu proti Arbesovi bylo zastaveno a zavedeno trestní řízení proti spisovateli článku jako *pravému vinníku.*

2. ledna. Klatovský obchodník Karel *Peklo*, kterýž byl pro transparent o slavnosti Krameriusově (dne 28. září 1868) s nápisem: »Žalář a okovy nikdy nás nezmění« pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. z. v první stolici za nevinna uznán, avšak c. k. vrchním soudem odsouzen do žaláře na dva měsíce, obdržel výměr, že nejvyšší soud rozsudek tento v plném znění potvrdil.

3. ledna. Augustin *Žalud*, mistr krejčovský, jenž byl pro jakýsi výrok o rakouské hymně odsouzen na dva měsíce do vězení, pak J. V. *Vlček* z Litovic, odsouzený na 8 dní do vězení pro súčastnění se dovozu kamene na Národní divadlo, nastoupili tresty. První v Praze, druhý v Unhošti. — V hostinci »U labuti« zatčen šesti vojáky občan *Švestka*, protože zpíval jakousi píseň o Dalmacii, a dopraven do novoměstské trestnice do vazby vyšetřovací. — Pro »okázale urážlivé chování« k c. k. četnictvu o pouti ve Václavicích u Provodova dne 28. října 1869 odsouzeni k peněžitým pokutám občané z Nového Města: Jos. *Král*, F. *Zbraslavský*, Jan *Paďour*, J. *Šihan*, Boh. *Imlauf*, Frt. *Zigmund*, Julius *Frič* a Ant. *Valášek*. Slečna Františka *Rambouskova*, Anna *Zákravská* a Karolina *Zoubkova*, pak Fr. *Neumann* uznáni nevinnými. Odsouzení volali prý »Na zdar« a »Pereat« a pískali a hvízdali, tak že prý c. k. četnictvo »jenom se sebezapřením nezakročilo přísněji«.

5. ledna. Josef *Barák* propuštěn po přestálém trestu z trestnice svatováclavské na svobodu. Strávilť v žaláři pro přečiny a zločiny spáchané jako redaktor »Svobody« a hlavní spolupracovník »Pravdy« 5 měsíců v trestnici novoměstské a 13

u sv. Václava — úhrnem tedy půl druhého roku. — Z osob, které Baráka uvítaly, bylo několik zatčeno.

6. ledna. C. k. vrchní soud potvrdil rozsudek, kterýmž byl red. »Politiky« Č. *Thoř* dne 15. listop. 1869 odsouzen pro přestupek § 23. zák. o tisku k pokutě 200 zl. nebo do vězení na 40 dní. — Obchodník z Libčan, Ludvík *Lubský*, kterýž byl pro »naražení cilindru« c. k. okres. hejtmanu Smolaržovi o táboru na Chlumu odsouzen do žaláře na několik měsíců, propuštěn na svobodu.

7. ledna. Porotní soud »*Pokroku*« pro dva články, z nichž první pojednával o novém školním zákonu, druhý o stavu věcí v Rakousku (zločiny dle § 65. a) tr. z.). Obžalovaného redaktora A. *Paláka* hájil Dr. Mezník. Porotci odpověděli ku všem jedenácti otázkám jednohlasně »nevinen«. — Redaktoru »Nár. Listů« J. *Arbesovi* dodána osmá obžaloba pro přestupek § 3. zákona o právu shromažďovacím, spáchaný otištěním ohlášení táboru na hoře Kunětické v č. 182. r. 1869. — Rolník A. *Janoušek* v Semilech odsouzen pro přestupek zák. o právu shromažďovacím do vězení na 21 dní. — Zámečník Jan *Bretšnajdr* nastoupil trest třínedělního vězení, k němuž byl pro súčastnění se zakázaného táboru na Žižkově r. 1868 odsouzen. — Pro uspořádání průvodu za příčinou volby poslance Dra. Prachenského dne 26. září 1869 *na Mělníce* zavedeno teprve nyní vyšetřování.

9. ledna. Jednatel Dělnické besedy na *Smíchově*, odsouzený pro přestupek § 3. zák. shromažďovacího ku 3 zl. pokuty anebo na 12 hodin do vězení, chtěl nastoupiti trest vězení, ale nedovoleno mu to, poněvadž prý »záleží na soudci, chce-li někoho nechat sedět nebo pokutu platit«. — Představený ze Zdechovic Ant. *Kabeláč* a představený ze Šemína Václ. *Černý* nastoupili u c. k. okres. soudu v *Přelouči* trest 14denního vězení, k němuž byli pro vyslovení souhlasu s deklarací odsouzeni.

10. ledna. Předseda záloženského sjezdu dne 13. září 1869 v Pardubicích odbývaného, J. *Mastný*, jakož i jeden z řečníků Fr. *Šimáček* odsouzeni c. k. okres. hejtmanem pardubickým »pro demonstrativní chování« k peněžitým pokutám: první k 15 zl., druhý k 10 zl. O sjezdu mluvil totiž Fr. Šimáček

o zákonech záloženských. Vládní komisař vyzval předsedu, aby volal řečníka k pořádku. Předseda to odepřel prohlásiv, že k tomu není příčiny, kdežto řečník udav jméno své i byt připomenul, že spáchal-li něco trestuhodného, zodpoví se z toho před soudem. A proto atd. — Důvěrníci, kteří nepřijali volby do důvěrné komise okres. zastupitelstva *lomnického* v Jičínsku, dostali předvolání k c. k. okresnímu hejtmanství semilskému, aby se z toho zodpovídali.

11. ledna. Žádosti za obnovení trestního řízení proti red. »Našich Listů« J. Arbesovi *nevyhověno*. C. k. trestní soud odpověděl, že »dle § 369. ř. tr. může trestní řízení k cíli nálezu nevinnosti někoho toliko v tom pádu obnoveno býti, když se z průvodů nově předvedených dá očekávati, že bude na jisto postaveno, že jest úplně nevinen, což však u Arbesa ten pád není.« Na toto rozhodnutí replikováno v časopisech takto: »Další odstavec § 369. však výslovně nařizuje, že řízení obnoveno býti má *i tehdá*, když novými důkazy takové okolnosti se prokážou, pro které by odsouzený byl měl za vinna uznán býti *činu méně trestného* . . . Arbes byl odsouzen pro *zločin*. Kdyby se dokázalo, že byl závadný článek někým jiným napsán a do tisku dán, nemohl by býti Arbes odsouzen pro zločin, nýbrž na nejvýše jako zodpovědný redaktor pro přečin opomenutí povinné péče, což jest tedy *čin méně trestný*, o němž zmiňuje se další odstavec § 369. ř. tr. — Žádosť za obnovení řízení trestního odstoupena trestním soudem c. k. státnímu návladnictvu, *které však v příčině přihlásivšího se vinníka žádných dalších kroků neučinilo*. — Přelíčení »Nár. Listů« a »Pokroku« pro ohlášení táboru na *Kunětické hoře*. K žádosti subst. stát. návladního Rappa čteno neméně než 77 protokolů zavedených s osobami kterýchž obžalovaní neznali. »Pan Rapp«, čteme v soudním referátu, »nedbaje, že soud nemá valné chuti do čtení, sednul s rozkročenýma nohama, podepřel »ctihodnou« hlavu s temněkarmínovým obličejem o čistou svou ruku a zadumav se, jak sluší na řádného žalobníka, naslouchal nudnému čtení s vzornou trpělivostí«. Obžalovaní redaktoři J. *Arbes* a A. *Palák* uznáni nevinnými.

12. ledna. Úřadní prohlídka vykonána v bytu redaktora »Obrany« V. *Erbena*, pak v tiskárně dr. E. Grégra atd. Pátráno

po rukopisech článků »Povstání v Dalmacii« v č. 14. a 15., v nichž shledán přečin proti bezpečnosti cti. — Podobné prohlídky vykonány též v redakcích atd. »Nár. Listů«, »Pokroku«, »Politiky« a »Posla z Prahy«.

14. ledna. Tisková pře »Obrany«. Red. V. *Erben* žalován pro přestupek § 24. zákona o tisku. Po zahájení líčení ujal se slova obhájce dr. Čížek řka: Slavný soude! Shledávám, že zasedl za stůl soudcovský také *substitut c. k. státního zastupitelstva* chrudimského, pan Brabec, ustanoven jsa nepochybně, aby spolu s ostatními pány soudci v této při soudil. *Nemohu c. k. státního zástupce uznati za soudce zákonitého;* neboť dle mého právního náhledu nedostává se mu nejdůležitější vlastnosti soudcovské: *neodvislosti* totiž. Mají *souditi pouze soudci* a nikoli státní zástupcové!« — Po krátké poradě soudu prohlásil předseda, že v záležitosti té rozhodnouti přísluší předsedovi c. k. zemského jinak trestního soudu, načež se sám k němu odebral. Vrátiv se prohlásil, že »pan Brabec jest dosud členem c. k. zemského co trestního soudu, že tedy mu přísluší i právo i povinnosť podle ustanovení presidia úřadovati jako soudce«. Po té v přelíčení pokračováno. Redaktor žalován totiž, že v č. 16. »Obrany« doslovně přetisknul ze zabaveného č. 13. článek »Kdo v Čechách vinen — česká oposice či vláda?«, pro který byl pohnán před soud porotní, jenž jej uznal nevinným. V rozsudku porotního soudu, jenž přečten, stojí zřejmě, že »*článek nic závadného neobsahuje*«. Přes to uznán obžalovaný za vinna a odsouzen k pokutě 50 zl. V důvodech praveno, že nález o zabavení čl. 13. vešel v moc práva; rozsudkem porotců pak že nález o zabavení zrušen není, poněvadž v něm pouze stojí, že obžalovaný není vinen, z čehož prý plyne, že objektivní povaha přečinu dle § 24. tisk. z. jest zjištěna. — Občan V. *Svátek* z Plzně obžalován pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. z., poněvadž si před c. k. četníky stěžoval na velké daně řka: »Pánové! Kdybyste slyšeli někoho, že vládě něco vytýká a že si stěžuje na velké daně, nechte ho, ať si odlehčí!« — Hanuši *Milinovskému*, jenž byl pro otevření telegramu zaslaného svobodnému pánu Kalinovi z Jäthensteinu za příčinou zahájení sněmu odsouzen do vězení na 5 dní, zvýšen c. k. vrchním soudem trest na 14 dní. — Představený z Němčic u Kojetína,

jenž byl v »Mor. Orlici« vypsal pronájem obecní hospody s dodatkem, že žid a Němec za nájemníka se nepřijme, odsouzen c. k. hejtmanstvím k pokutě 100 zl.

15. ledna. *Ministři* **Taaffe, Potocki a Berger — žádali za propuštění.** — *Plenerovi* uloženo podati návrhy stran konečného sestavení ministerstva zemské obrany. — Říšský ministr financí *Becke* zemřel. — Pro zločin **velezrády** a jiné přečiny ve vyšetřovací vazbě držený Vilém *Kerber* uvězněn se sprostými zločinci v jedné cele, známé pod jménem »Rohová«. Ve vazbě složil rozmarnou píseň »o pumě«, kterou s ním 3. června 1869 dva spoluvězňové, Leopold *Schaller* a Karel *Hanslík* zpívali a zároveň prý s ním společně provolávali »Sláva republice! Ať žijou povstalci! Ať zhynou Němci! Smrt . . . . c . . . . . F . . . . J . . !«, následkem čehož zavedeno se všemi třemi nové trestní vyšetřování. — Po několikerém odročení ukončeno přelíčení proti dvěma »**velezrádcům**«, kteří se dopustili zločinu toho za mřížemi jako trestníci. Státní návladní navrhoval každému trest **12letého těžkého žaláře**; soud však uznal pouze na žalář *18měsíční*. — J. V. císař svolil, aby býv. red. »Politiky« V. *Kulhánek* směl mezi trestem právě odbytým a trestem, jejž měl ještě nastoupiti, prodlíti šest neděl na svobodě. V praxi kriminalistické takového druhu milosti posud nebylo. — V *Novém Bydžově* zavedeno vyšetřování s voliči, kteří o posledních volbách do sněmu přijeli do Jičína koňmo, a s hudebníky, kteří je provázeli a na náměstí v Jičíně při volbě hráli. — Nejvyšší soud potvrdil rozsudek c. k. vrchního soudu, kterýmž byl Josef *Vist* odsouzen pro **velezrádu** do žaláře na **dva roky**. První stolicí byl odsouzen na **pět let**. — Ve *Vysokém Mýtě* odsouzeno c. k. okres. soudem mnoho občanů pro tábor *choceňský*. — Red. »Svobody« J. *Zídek* odsouzen pro zaslání balíčku zvláštního otisku článku »Zlodějství a darebáctví« pod adresou Fr. Drtinovi v Lounech pro přestupek § 23. zák. o tisku k pokutě 15 zl. Vlastník tiskárny dr. Ed. Grégr a faktor D. Sluníčko, kteří byli spoluobžalováni, uznáni nevinnými. — Asi třicet starostů obcí okresu *Roudnického* otisklo otevřený list baronu Kollerovi, proč nebyly ještě výpsány nové volby do rozpuštěného okr. zastupitelstva, jak zákon výslovně předpisuje a tázali se: »Kdo je tím vinen, že v okresu Roudnickém porušen byl

zákon o zastupitelstvu okresním a kdo jest povolán, aby dalšímu rušení platného zákona učinil přítrž?«

17. ledna. Čtvrté přelíčení »*Nár. Listů*« před porotou. Red. J. *Arbes* zažalován pro otištění referátu ze soudní síně v Chrudimi o přelíčení proti A. Čechákovi (pro urážku Dra Giskry), v čemž shledán přečin pobuřování proti svědkům. Několik dní před líčením zaslal obžalovaný c. k. soudu přípis, že chtěje nastoupiti důkaz pravdy žádá za předvolání všech oněch svědků, kteří v processu Čechákově svědčili proti obžalovanému, aby se slavný soud i porotci přesvědčili, že vše, co jest o těchto svědcích v zažalovaném referátu uvedeno, zakládá se bezvýminečně na pravdě. Soud však žádosti té nevyhověl odpověděv, že »dle předmětu obžaloby *nerozhoduje důkaz pravdy*«. Z té příčiny hájil se obžalovaný takto: »Lituji, že žádosť má byla zamítnuta. Neboť tím byly mně slavným soudem, abych tak řekl, morálně ruce svázány a nyní mne pan předseda vyzývá: Braň se! Udeř morálně státního zástupce! . . . Na štěstí plyne z usnešení sl. c. k. zemského jinak tiskového soudu důsledně *jiná* a pro mne, kterýž se brániti nemohu, neocenitelná logická konkluse. Slavný soud uznal, že *provedení důkazu pravdy s mé strany není zde na místě* t. j. po mém náhledu jinými slovy: »že *nemám* dokázati pravdu *já*, nýbrž, že má dokázati *opak pravdy* t. j. *lživosť* všech udání v referátě státní žalobník. Na státním žalobníku tedy jest provésti důkaz *opačný* t. j. on musí dokázati, pravím s důrazem *dokázati* a nikoli pouze tvrditi: I. o panu Arnoštu *Holovském*, že *není* c. k. kancelistou chotěbořským — že *není* nadšen duchem úřadním — že *nebyl* v procesu oděn v kabát úřední — že při výslechu »*nebavil*« — že *nepřišel* do ohně a *nebyl* resolutní — že *nehodlá* se odebrati do Prahy a že mu tam *nekyne* širší a uznalejší obor působnosti — že mu *negratulujeme* ku kariéře a *nelitujeme* Chotěboř; ba pan státní zástupce musí *dokázati*, že pan Holovský *nevyzná se* ve svém úřadu a že o něm častěji neuslyšíme.« — Podobně probral obžalovaný celou obžalobu k nemalé zábavě auditoria a uznán jednohlasně *nevinným*. — Po celé přelíčení, jež trvalo od rána až do pozdního večera, *byl red. Arbes strážníky trestnice střežen*. Po ukončeném líčení byl odveden k žalářníkovi a zvěstováno mu, že *musí okamžitě nastoupiti trest*.

čtyřměsíčního žaláře, k němuž byl odsouzen pro článek »Z boží milosti a z vůle národa«, poněvadž rozsudek vešel v moc práva. Arbes protestoval, uváděje, že žádáno bylo v při té za obnovení trestního řízení proti pisateli článku Ferd. Schulzovi, jenž se přípisem k c. k. zemskému soudu přihlásil. Žádosti jeho že sice první instancí nevyhověno, ale poněvadž proti rozhodnutí jejímu podán byl rekurs k vrchnímu soudu — jak dokazuje výkazní rubrika, kterouž Arbes předložil, nemá doposud nikdo práva naléhati, aby někdo ve při posud definitivně neukončené okamžitě nastoupil trest. Na to odveden Arbes k radovi Landovi, kde námitky své opakoval. Rada Landa odebral se pak k presidentovi soudu a po půlhodinné poradě soudu zvěstoval, že stalo se usnešení, aby byl Arbes propuštěn na svobodu. — Těžce churavý stařičký Dr. F. St. *Kodym*, jenž si byl jako redaktor »Hlasu« odpykal již šestiměsíční žalář a odsouzen byl ještě do žaláře na dobu 14 měsíců, dostal rozkaz, aby neprodleně trest ten nastoupil. — Pro zločin pozdvižení dle § 68. tr. z. již jednou zatčený a opět propuštěný starosta obcí Podbaby, Dejvic a Šárky *Luňáček* poznovu zatčen a dopraven do novoměstské trestnice do vazby vyšetřovací. — C. k. okresní hejtman brněnský vydal obcím v Tišňovsku rozkaz neboli, jak sám napsal »nákaz«, aby všechny nápisy na tabulkách v obcích napsány byly v jazyku německém a českém. Představení zdvořile odpověděli, že vyhoví rozkazu tomu s největší ochotou, *jakmile budou v Brně na ulicích a domech také české nápisy.* — Pro súčastnění se táboru na *Levíně* nastoupili dva občané z Jablonce nad Jizerou přisouzený jim trest dvanáctidenního vězení.

20. ledna. Přelíčení u c. k. krajského soudu *v Mostě* se šestnácti členy *Sokola lounského*, obviněnými z přestupku rušení veřejného pokoje, poněvadž v červenci 1869 doprovodili až k vězení náčelníka svého J. Svobodu, kterýž byl pro telegram souhlasu s deklarací poslanců českých odsouzen. Vyjímaje jednoho obžalovaného, byli všickni uznáni vinnými a odsouzeni do vězení: Fr. *Drtina* na 14 dní, J. *Fux*, J. *Gottšalk*, A. *Šuma*, K. *Kepler*, Ed. *Applmann*, K. *Samek*, K. *Holý* na týden; M. *Prantl*, J. *Zajíc*, J. *Konrád*, A. *Vratký* a A. *Sládek* každý na 5 dní. — S redaktorem »Plzeňských novin« zavedeno vyšetřování pro zločin rušení veřejného pokoje. — Pře-

líčení s rolníkem z Litovic Jos. *Vlčkem* pro přečin pobuřování. Obžalovaný přečinem tím za vinna neuznán; ale uznán vinným přečinem vzpoury proti orgánům veřejné bezpečnosti a odsouzen do vězení na 8 dní. — K žádosti c. k. okres. hejtmana vypraveno již asi před měsícem silné oddělení c. k. husarů na exekuci do obcí okresu Rakovnického vymáhati c. k. daně, zejména do *Hředel*, *Krupé*, *Mutějovic*, *Kounova*, *Svojetína*, *Kněževsi* a *Rakovníka*, odkud odejeli do *Loun*. — Budějovická porota (německá) uznala redaktora »Budivoje« nevinným.

21. ledna. Pro řeč o záloženském sjezdu v Pardubicích odsouzen majitel »Posla z Prahy«, Fr. Šimáček, k pokutě 10 zl. — Red. »Národní školy« Kredba obžalován pro osm článků. — V redakci »Plzeňských Novin« vykonána soudní prohlídka. Pátráno marně po rukopisu článku »Král se baví«. — C. k. místodržitelství poznovu nepotvrdilo stanov dělnické besedy obuvníků, poněvadž prý účel spolku (ačkoli byl přesně opsán dle potvrzených stanov jiných spolků) nebyl dost jasně vytknut. — Z odsouzených účastníků zakázané návštěvy vrchů kaňkovských na oslavu mistra Jana Husa dne 5. července 1869, kteří přiřknutých pokut nesložili, nastoupili u c. k. krajského soudu v Kutné Hoře trest: Petr M. *Veselský* vězení 20denní, syn jeho *Vladimír* 16denní, M. *Šefler* 8denní a Jos. *Desort* 4denní.

22. ledna. Krvavá řež o plesu, uspořádaném *v Broumově* broumovskými Čechy, kteří byli vetřevšími se tam Němci nejsurovějším způsobem insultováni. Dva Češi zraněni smrtelně, jiní dva lehce. Vojín jeden, Čech, krvácel ze sedmi hlubokých ran. Jinému Čechu rozražena sklenicí lebka. Původcem řeže byl Němec Pohl z nedalekého Grossdorfu. — C. k. vrchní soud změnil rozsudek, kterýmž red. »N. Listů« J. *Arbes* a spoluobžalovaný J. Nesměrák pro přečin § 19. zákona shromažďovacího (pro ohlášení táboru na vrchu Vráži ku dni 15. srpna 1869) uznáni byli nevinnými a odsoudil prvního k pokutě 60 zl., druhého 30 zl. — Soudní prohlídka vykonána v redakci »Politiky« a v bytě majitele listu. — Občan *Švestka*, kterýž byl dne 3. ledna šesti vojáky zatčen a do vyšetřovací vazby vzat, propuštěn na svobodu.

24. ledna. S red. »Nár. Listů« J. Arbesem zavedeno vyšetřování pro novou řadu článků: »Neopouštějme svých učitelů!« v č. 345. r. 1869 (zločin dle § 65. a) a b) tr. z. a přečin dle § 305. tr. z.), pro úryvky z »Povstání v Dalmacii« v sedmi číslech (307., 312., 313., 314., 319., 320. a 321. (přečin proti bezpečnosti cti), pak pro článek »Již promluvili« v č. 301., (zločin dle § 65. a) tr. z. a přečin dle § 300 tr. z.) Zároveň vyzván byl vydati rukopis referátu *o táboru na Choustníku*, čemuž nevyhověl. Mimo to dodány mu dvě obžaloby: první pro ohlášení táboru *na Blaníku* v č. 223. a 224. a druhá pro ohlášení dvou táborů najednou: na náměstí *v Hořovicích* a *u Střížkova* v okresu Benešovském v č. 220. — Předsedovi malostranské dělnické besedy zaslán c. k. policií pražskou výstražný přípis, že — nebude-li ve schůzích přísně šetřeno stanov, bude spolek ihned rozpuštěn. — Pro vyslovení souhlasu s deklarací českých poslanců odsouzení členové zpěváckého spolku »Bořivoje« v *Lomnici* nastoupili tresty vězení: Frt. *Doubravský*, Mik. *Hirnšal*, H. *Pokorný* každý na 6 a půl dne; A. *Janda*, J. *Poláček*, H. *Culík*, F. *Bárta*, H. *Bárta*, V. *Kinčl*, J. *Crha* a J. *Pavlousek* každý na dva dny. — Pro nesložení pokuty 60 zl., ku kteréž byl A. *Nevařil*, hostinský v Zásmukách, odsouzen pro súčastnění se táboru na Mukařově, měla se odbývati druhá dražba na zabavené nemovitosti pokutovaného.

26. ledna. C. k. okres. hejtman *Malowetz* zastavil činnost měšťanské besedy *v Lounech*, poněvadž prý o sylvestrovské zábavě nebylo šetřeno stanov a »více *členů na pole politické* se odvážilo«. — Vyšetřující soudce, jenž byl do Žatce zvlášť poslán, ukončil rozsáhlé vyšetřování pro petici občanstva, žádajícího za odstranění děkana P. Linharta jako školního inspektora.

27. ledna. *Pátá tisková pře »Nár. Listů« před porotou.* Redaktor J. *Arbes* žalován pro úvodní článek »*Persekuce učitelů*« v č. 322. ze dne 11. listop. 1869. — Soudu předsedal místopředseda trestního soudu rada Košín, žalobu zastával substitut státního návladnictví Dobbl. Porotci vylosováni: *Švertásek* Ludvík, *Mašek* Václ., *Kottek* Jos., *Nebeský* Ant., *Entz* Karel, *Mottl* Vendelín, *Liška* Václ., *Nejtek* Jan, *Čermák* Jos., *Lakot* Vilém, *Maisner* Frant. a *Svoboda* Frt.

Z článku zažalováno hlavně následující místo:

»Tak to nyní v Rakousku vyhlíží, že by vlastně nynější »liberální éra« měla se zváti »érou kanibalní«. Neboť *s takovou bohomrzkou brutálností* nenastupováno již ode dvou let proti našemu národu jako za doby této nejnovější, která co do řádění rovné sobě nemá v annálech historických. Pochopujeme. Během posledních desíti let *vypráskána jest vláda rakouská z Italie* — a různí její *c. k. darebáci* přestěhovali se odtud k nám do Čech, aby zde sloužili dále. Item vypráskána jest vláda rakouská z veškeré Translajtanie — a opět se různí její *c. k. darebáci* přestěhovali odtud k nám do Čech, kdežto pod jménem »Uhrův« nyní slouží zase . . . Item vystěhovala se již i z Haliče celá armáda c. k. darebákův a — posláno jich opět do země České zaslíbené. Tak se stalo, že ty největší c. k. pijavice z polovice dřívějších zemí rakouských octly se během desíti let mezi námi, aby zde sobě vynahradily, co jinde pro zvláštnosť poměrův vykonati nemohly. — Pochopujeme. Onano strana, která v poslední době přibrala si jméno »ústavověrné«, doklepává poznenáhla na nemožnost poměrův. Jsou to ty nejhorší zuřivci mezi německým a židovským národem. Doktorové *Herbst, Giskra*, a *Hasner* na jedné a dr. *Schütz*, *Raudnitz* a *Winternitz* na druhé straně jsou jejími předními representanty, *individua* to vesměs, která jenom v Rakousku na čas mohla k vládě se dostat — *v Rakousku zajisté*, *které na svůj vlastní marasmus ode dávna již postonává a spásu najíti doufalo již i u dryáčníkův.* Než panství *darebné té chásky »ústavověrné«* béře vůčihledě za své a vůdcové její pomýšlejí již od loňska na to, aby bez pomsty neodstupovali; a *pomsta jejich zasáhnouti má národ náš český*, poněvadž právě on největší a skoro jedinou je příčinou, že *ta holota bude se musit vyklidit.*«

Státní zástupce snažil se dokázati, že článkem tím (v kterémž výslovně mluveno o *různých* c. k. darebácích) haněny vládní orgány vůbec, že čtenářstvo popuzováno proti nim k nenávisti a že *veškeré c. k. úřednictvo* viněno z činů nepočestných a nemravných, z vlastností opovržlivých i ze smýšlení opovržlivého, že mu mimo to hanebně spíláno a proto, že obsahuje článek přečin proti veřejnému pokoji a řádu dle § 300

tr. z., přečin proti bezpečnosti cti dle §§ 488 a 491 tr. z. a konečně přestupek dle § 496 tr. z.

Po opodstatnění žaloby se strany státního žalobníka ujal se slova obžalovaný, z jehož řeči vyjímáme: »Četl jsem a slyšel v síních tohoto soudního domu několik set obžalob pražského státního návladnictva; ale tak *nejasné*, tak *neodůvodněné* a *neoprávněné* obžaloby ještě jsem nečetl a neslyšel, jako jest tato . . . Obžaloba sestává **z devíti foliových stran** a jenom na jediné stránce, a to pouze na **33 řádkách** nalézá se *odůvodnění*. Ostatní jest skoro celý článek a několik frasí, jež nalezají se v každé obžalobě vůbec«.

Poukázav pak na juridické nedostatky a vady obžaloby, skončil obžalovaný předběžné hájení slovy: »Lituji, že žaloba s tolika formalními a věcnými nedostatky nebyla státnímu zastupitelstvu vrácena k doplnění a nemohu nevysloviti myšlénku, že jednání státního zastupitelstva mohlo by se snadno vykládati za úskok, abych se nemohl hájiti«.

Po vyslechnutí neméně nežli 18 svědků a různých formalních i věcných kontroversách průvodní řízení skončeno. Ze závěrečné řeči obžalovaného vyjímáme: »Chceme-li zažalovanému článku náležitě porozuměti, musíme se poohlednouti po minulosti. Když poslanci čeští opustili před časem sněmovnu českou, podavše presidiu známou deklaraci, zbyli ve sněmovně pouze zástupcové německého obyvatelstva v Čechách. Sněm onen nebyl tudíž *žádným zákonitým sněmem českým*, nýbrž pouhým shromážděním zástupců německé menšiny v Čechách, za kteréž jej časem svým sám c. k. zemský jinak trestní soud prohlásil, slovem byl sněmem nelegalním. Přes to zástupcové něm. menšiny v parlamentech. neustáli rokovati a sdělávati zákony pro *veškeré* obyvatelstvo v Čechách a mezi jiným vypracovali též známý zákon o školách.

Veškeren národ český přistoupiv k deklaraci poslancův svých, protestoval tedy ústy zákonitě zvolených zástupců svých proti zákonu tomu již před jeho vypracováním. A jelikož národ náš od deklarace až dosud neustoupil, protestuje proti zákonu tomu po dnešní den. *Protest národa českého znám byl i ministerstvu vídeňskému.* Ministerstvo však nedbajíc *protestu celého národa* vymohlo zákonu vypracovanému od zástupců ně-

mecké menšiny v Čechách nejvyšší sankci a zákon byl vydán. Vláda nedbajíc protestů a vytýkaných vad jala se zákon prováděti. S jakým úspěchem netřeba dokládati.

Takovým tedy jest zákon, jehož provádění zavdalo příčinu k sepsání článku, pro který jsem žalován . . . Spisovatel, připomenuv, že *počíná nová persekuce* vyslovuje své podivení; ale hned sám sebe opravuje, udávaje příčinu řka, že *příčinou persekuce jsou z Italie, Uher a Haliče do Čech se přestěhovavší* **různí** *c. k. darebáci.*

Činnost těchto *různých* c. k. darebáků nedatuje se však ani ode dneška, ani od včerejška . . . Jakými byly vídeňské vlády a jejich orgánové, jest nejsmutnější kapitola v historii Rakouska. Hnusné vlády vídeňské chtějíce provésti nekalé své snahy, komandovaly celé armády byrokratův, jež rekrutovaly hlavně z Čech, do Italie, Uher a Haliče, kde každý z nich dle předpisů z Vídně v pravém slova musil řáditi. Následek toho byl, že ve všech zemích těch z ciziny tam komandovaní úřadníci žili na větším díle — v opovržení. Když pak ta která vláda padla, bylo úřadnictvo vypuzeno. První takové vypuzení stalo se po bitvě u Solferina z Italie, druhé v zimě r. 1868 z Uher, odkud vytáhla celá armáda tak zvaných *Bachových husarů* a po třetí z Haliče před nedávnem. Není naší vinou, že odjinud vypuzení úřadníci houfně hrnuli se do Čech . . .

Měl jsem sice v úmyslu vypočísti celou řadu c. k. byrokratů, kteří v týrání občanstva zvláště se vyznamenali; chtěl jsem uvésti aspoň malou řadu jich hříchů, ba chtěl jsem uvésti zejména slušný počet c. k. orgánův, o nichž zajisté nikdo v celém Rakousku neodvážil by se tvrditi, že jsou poctivci. Vzdávám se tohoho však, poněvadž jsem přesvědčen, že jsou známi. Připomínám jen letmo jména Haynau a Windischgraetz. I to byli c. k. orgánové!

V článku připomínají se také jména tří ministrů: Herbsta, Giskry a Hasnera. Historie bude o nich souditi ještě přísněji, *nežli bych to mohl učiniti zde já v době, kdy pánové ti mají v rukou ještě moc a chráněni jsou zákonem Bachovým.* V známém memorandu většiny ministerské odkryli své hledí. Orgán ministra vnitra dra. Giskry »Neue fr. Presse« bez obalu hlásá světu, že **záležitost česká jest otázkou moci,** a že nelze jí

rozřešiti jinak nežli **násilím.** »*Bojovat až na na smrt!*« jest heslem orgánu dra. Giskry. Žádné vyrovnání, žádné smíření — nýbrž **boj na život a na smrt! »Násilný boj kmene proti kmeni jest heslem Giskrova orgánu«.**

Z obhajovací řeči Dra *Čížka* vyjímáme: Známoť, že musili úřadníci z Uher a Italie utéci, poněvadž tam páchali neplechy .... Kdo nedostojí povinnosti své zákonem mu předepsané, páše čin nezákonný, je darebným, je darebákem. Co se týče *persekuce národní*, tu netřeba dokazovat. Skoro dvacet redaktorů odpočívá sobě dosud po namahavých pracích svých v žalářích; 60.000 zl. pokut zaplaceno ve dvou letech z kaucí novinářských atd. O tom, jak počínáno si tehdá při soudech, nechci ani šířiti slov. **Nejvyšší soud rozhodl bez akt pomocí telegrafu.** *Jindy odseděl redaktor trest ve vězení* a potom došel rozsudek nejvyššího soudu, *že jest* **nevinen.** Nedávno odbýván zde soud před pány porotci. Redaktor uznán za nevinna. V několika dnech dodána mu obžaloba proto, že dal otisknouti článek, v němž porota závady nenalezla. *A redaktor byl odsouzen* . . . V Praze roztlouklo několik uličníků okna a za to dali nám *stav výminečný.* Ve Vídni a jinde vytloukají okna napořád a nikdo si toho ani nevšimne . . . Jak se daně vybírají, o tom svědčí nejlépe, že jeden občan *pro nezaplacený krejcar* dostal exekuci *tři husarů* do domů. Toť obrázek, jak ti *různí* c. k. úřadníci v Čechách hospodařili. Nechť řekne někdo, že to není darebáctví?!«

Obžalovaný uznán za nevinna.

»Ku přelíčení tomu,« psaly ‚N. L.‘, »dostavoval se hned z rána k vůli zajímavosti předmětu značnější počet posluchačstva. Inspektor trestnice, rada Neumann, závidě bezpochyby posluchačstvu ty rozličné anekdoty o různých darebácích a Bachových husarech, o nichž u soudu pěkné historky se vypravovaly, rozkázal vrátnému a strážníkům, aby nikoho do radnice nevpouštěli, a kdo by tam přece chtěl, aby jej — vyhnali mocí. Teprve k rekvisici Dra Čížka vyzval předseda soudu inspektora, aby se zachoval, jak zákon o porotách káže. Cerberové od vrat komandováni pak ‚domů‘.

Ples, jejž zamýšleli milovníci honitby uspořádati v Tursku ve prospěch propuštěných učitelův, smíchovský c. k. hejtman Müller zakázal. — Do Libčan v Královéhradecku přibylo od-

dělení hulánů vymáhat exekučně c. k. daně. — Podbabští občané: Přáda, Hlaváček, Janoušek a Pekař vzati do vyšetřovací vazby. — Měšťanská beseda v *Jindřichově Hradci*, jejíž činnost byla před několika měsíci zastavena, odsouzena k pokutě 60 zl. proto, že před volbami do sněmu sešli se v místnostech besedních občané k důvěrné poradě. — Předseda záloženského sjezdu v Pardubicích, v měsíci září m. r. odbývaného, Č. Mastný, odsouzen k pokutě 15 zl., poněvadž nevolal Frt. Šimáčka k pořádku, když se v řeči své zmínil o říšské radě.

28. ledna. V *Kutné Hoře* odbývána veřejná dražba nemovitostí, jež byly zabaveny některým osobám, které byvše časem svým c. k. adjunktem Říhou pro súčastnění se vycházky dne 5. července 1869 na vrchy kaňkovské odsouzeny k pokutám peněžitým, pokut těch buď složiti nemohly nebo nechtěly. Adjunkt Říha (zeť hospodářského ředitele knížete Karla Švarcenberka, Michala Reimana) osobně na veřejné ulici některé odsouzené vybízel, aby pokuty zaplatili. Tak Karla *Jelínka*, rolníka z Hlízova a když tento ihned neuposlechl, poslal k němu Říha c. k. sluhu, aby provedl zabavení. Jak velice adjunktovi Říhovi záleželo na tom, aby byly všechny pokuty zapraveny, vysvítá z toho, že pro pokutu, kterou měl odvésti asistent společné rolnické továrny na cukr, Karel *Homolka*, správní radě, která nechtěla pro pokutu tu Homolkovi zastaviti služné, *hrozeno sekvestrací továrny na tak dlouho, dokud nebude pokuta zaplacena.* O dražbě prodány zabavené vozy, střelecká uniforma, maškarní obleky, zabavené Jos. *Fialovi*, a zlaté i stříbrné věci, zabavené zlatníku *Baudisovi*.

29. ledna. Porotní přelíčení »Svobody«, která byla přetiskla z části článek »Nár. Listů« »Persekuce učitelstva«, pro nějž byl red. J. Arbes 27. ledna porotou za nevinna uznán. Také red. »Svobody« J. Zídek uznán nevinným. — C. k. zemský co tiskový soud uznal, že brošurka »*Generál Faděјev o záležitostech východních*« obsahuje povahu skutku zločinu **velezrády** dle § 58 tr. z. a zakázal další její rozšiřování. První náklad byl již až na několik exemplářů rozebrán. — K žalobě red. J. *Zídka* a Frt. *Drtiny* z Loun **proti** c. k. okres. **hejtmanu Malowetzovi** pro porušení listovního tajemství uznal c. k. krajský soud v Mostě, že žalovaný nedopustil se žádného zneužití moci úřadní.

30. ledna. »Nár. Listy« zabaveny a sazba úřadně zapečetěna. Důvod konfiskace neudán. Výměr byl napsán na lithografovaném blanketu ze staré zásoby z doby výminečného stavu. V tiskárně zabaveno pouze 66 čísel. Konfiskace provedena však také cestou telegrafickou na všech poštách mimo Prahu. — Red. »Národních Listů« J. Arbesovi dodán přípis c. k. zemského soudu, kterýmž mu oznámeno, že c. k. stát. návladnictvo opovědělo *zmateční stížnosť* proti konečnému rozsudku porotního soudu, kterýmž byl dne 27. ledna pro článek »*Persekuce učitelstva*« za nevinna uznán. — Mlynář ze Smiřic J. *Doležal* vzat do vyšetřování pro zločin uražení Veličenstva a přečin pobuřování pro slova, jež byl dne 9. listop. 1869 v hostinci v Habříně pronesl u přítomnosti šesti četníků o povstání v Dalmacii. — Stařičkému Dru F. St. *Kodymovi*, když se byl vykázal lékařským vysvědčením a když byl stav jeho i soudní lékař ohledal, dovoleno nastoupiti trest žaláře dne 28. února. — Voličové, kteří byli v poslední volbě do sněmu do *Nového Bydžova* na koních přijeli, odsouzeni vesměs k pokutám 10 a 15 zl. — Pro nesložení pokuty 40 zl., k níž byl kutnohorský občan *Vlach* odsouzen pro návštěvu Kaňkovských vrchů dne 5. července 1869, prodána v dražbě střelecká uniforma jeho a několik obrazů. — V *Hořicích* vyšetřováno prodlením posledních dvou roků **384 osob**, z nichž **319 pokutováno** pro přestupky, 6 odsouzeno pro přečin pobuřování a 1 pro zločin veřejného násilí. Pokuty činily úhrnem **9471** zl.; doba vězení 9 měs. a 9 dní. — Do *Velími* přibylo oddělení pěchoty, aby exekučně vymáhalo nedoplatky c. k. daní. — V noci nalezeny na mnohých domech pražských plakáty lithografované na jemném papíru. V čele plakátů byl obrázek představující dle podoby tři ministry: Dra Giskru, Dra Herbsta a Dra Hasnera — na šibenici. Kolem obrázku byl nápis: »My tři bratři, pro peníze, to je dobře!« Pod obrázkem pak: »Bratři mezi sebou!« a ještě několik nehrubě lichotivých slov.

31. ledna. Zahájeno sensační závěrečné přelíčení se šesti občany, kteří byli po **výbuchu petardy** před policejním ředitelstvím pražským (v noci ze dne 10. na 11. června 1868) jako domnělí členové tajného spolku »jednatelství Blaníka« do vyšetřovací vazby vzati a posléze pro celou řadu zločinů a pře-

činů, hlavně pro zločiny **velezrády**, urażení Veličenstva atd. v obžalobu dáni.

Pětičlennému soudnímu dvoru předsedal rada Pohl; přísedícími byli radové Landa, Jelínek a Vošalík pak adjunkti Fina a Nissl. Žalobu zastupoval substitut státního návladního Rapp.

Obžalováni byli dva synové pražského měšťana a majitele domu »U zlaté lodi« v Marianské ulici: Čeněk a Vilém *Kerberové*. První *Čeněk Kerber,* v tu dobu 21letý štíhlý mladík, byl vlídného intelligentního vzezření. Studoval nižší gymnasium, pak byl mimořádným posluchačem strojnictví na pražské polytechnice a posléze knihovníkem dělnického spolku »Oul«. Bratr jeho *Vilém* byl 24 roků stár. Absolvoval nižší realku, pak byl praktikantem v knihkupectví Petříkově, později volontérem v cukrovaru knížete Thurn Taxise, posléze úřadníkem pojišťovací banky »Slavie«. Zevnějšek jeho činil dojem velmi příznivý. Bledou klidnou tvář s okuláry vroubil jemný plnovous. Oblečen byl v elegantní čamaru. Otakar *Fiala*, dvacetiletý, čilý, bezvousý mladík, navštěvoval nižší reálku a vyučiv se pak čalounictví zaměstnával se jím až do svého zatknutí. — Z obžalovaných nejstarší byl Alois *Grossmann*, rodilý z Nové Paky; byltě 43 roků stár, ženat a otec pěti dítek. Štíhlý, vážný to muž s černým plnovousem. Před lety byl spolupodnikatelem jisté přádelny, pak pachtýřem malostranského hostince »U Splavínů« a posléze úřadníkem konsorcia, jemuž bylo pronajato vybírání potravní daně v Praze. — Jan *Chalupa*, 23letý, velký, štíhlý, bledý, bezvousý mladík, vyučený typograf. Až do svého zatčení byl zaměstnán v jedné pražské tiskárně. Konečně František *Kolací*, 22letý syn statkáře v Hronově Vestci, studující sedmé gymnasialní třídy v Táboře. Byl malé postavy, bledé obrejlené tváře a intelligentního vzezření. Všickni obžalovaní byli až dosud neúhonní; toliko Chalupa byl r. 1867 trestán pro výlet na Bílou Horu.

Státní návladní navrhoval, aby líčení bylo *tajné*. Soud však se rozhodnul, aby bylo *veřejné* a toliko, když bude projednáván zločin urażení Veličenstva, aby bylo prohlášeno za tajné.

Z obžaloby vyjímáme: »Po výbuchu před policejním ředitelstvím vypátrala policie v tajném bytu Čeňka Kerbra v Kozí

ulici různé plakáty, *stanovy tajného spolku* a náčiní k tisku potřebné. Návrh stanov obsahoval mimo jiné věty: Že účel spolku jest *svoboda Čech*, spojení tajných sil k osvobození z dosavadních okovů otrockých rakouského Němectva a spojení Slovanstva. Pečeť a jména členů jsou v tajné písárně a přísaha zní na zbraň mlčenlivosti k smrti a slepé poslušnosti. — V dopisu jednom vykonal Fr. *Kolací* přísahu těmito slovy: »Přísahám tedy, že chci vždy co upřímný syn vlasti všemi silami, svým životem, ano i svým spasením k rozkvětu a blahu vlasti a národa napomáhati a budu jednati jako muž neohrožený, nedaje se ani torturou pekelnou pohnouti.«

Jakou cestu měl spolek nastoupiti, naznačeno jest těmito slovy: »Železo musí se kovat, dokud žhavé, tedy vystoupit dříve, než-li se stav výminečný v Praze zruší; rozpalovat se musí oheň v lidu *poukazováním na mučení zástupců jeho práv* atd. Tábory se musí dokázat, že použití takových zákonů nám není dovoleno, kdežto dle ostatních trestáni býváme.«

Tištěné plakáty zněly: »Národe! Nedejte, synové chrabrého národa, na vrahů liché sliby, spolehejž každý na své páže; nás vyrovná naše brzké vítězství a tyranův pád!«

»Národe! Národ cizí kuje bič na tvé snahy. Za nedlouho povzneseš otrockou šíji k svobodě. *Bílá hora se pomstí!* Chop se blízké chvíle k vlastnímu prospěchu. Heslo budiž: *Smrt vrahům národa!*«

»Občané! *Žádné vyrovnání!* Doba, v které se osvobodíme, přijde; a zradu na národu páše, kdo se chce doprošovat milostí v otrockém Rakousku. Heslo naše: Pryč s . . . ., ať zhyne ten upír, který naši krev, osvětu a svobodu pije! Buďme připraveni!«

Mezi listinami nalezen »opovědný list« ze dne 1. pros. přímo na J. V. císaře adresovaný. Žádá se v něm způsobem velmi resolutním: 1. Odvolání surového vojáka Kollera do desíti dnů a dosazení mírného Čecha za místodržitele; 2. zrušení výminečného stavu pro Prahu a okolí; 3. změnu volebního řádu a vypsání nových voleb do zastupitelstva království Českého a sice do třiceti dnů. List ten nebyl však čten veřejně. V obžalobě o něm praveno, že »jest pln drzých, osoby, nastoupení trůnů a dosavadní vladařské činnosti J. V. císaře se týkajících

útoků a datován »v sídle jednatelství dne 1. pros. 1868.« — Dle dobrozdání znalců písma psán prý byl list ten rukou Čeňka Kerbra a po náhledu státního návladnictva zahrnoval v sobě povahu zločinu **velezrády** dle § 58 a), b), c) tr. zák. a čl. I. zák. ze dne 17. pros. 1862, č. 8. ř. z. z r. 1865.

V tajném bytu Čeňka Kerbra nalezeny mimo to četné původní dopisy, návrhy ku psaním a úvodním článkům a jiné spisy, z nichž vážilo státní návladnictví podezření, že existoval spolek pod jménem »*Jednatelství z Blaníka*«, kterýž měl heslo »Svaž!« a jehož členové zamýšleli vydávati tajný časopis »*Pochodeň z Blaníka*«; dále, že spolek ten hleděl sobě spojení s politicky kompromitovanými osobami v cizozemsku, že se u nich ucházel o radu, že pořádal sbírky peněžní a že nejen účel tajného spolku byl velezrádný, nýbrž že více členů složením určité přísahy zavazoval, aby se zachovali dle přesného plánu.

O pumě, vypálené v noci ze dne 10. na 11. června 1869 před budovou policejního ředitelstva pražského, připomenuto v obžalobě, že to byl starý šestiliberní rakouský granát, jenž byl buď jako staré železo prodán nebo po dělostřeleckých cvičeních u Holešovic nalezen, anebo r. 1866 vojskem pruským do Vltavy vhozen a později vyloven. Puma ta praskla prý s ohromným třeskotem. Střepy pouzdra a náboj odrazily se od protějšího domu a vletěly z části až do bytu policejního komisaře Messnera v třetím patře policejního ředitelství, v němž bylo právě tak, jako v několika okolních domech, několik tabul v oknech rozbito.

Z těchto a jiných ještě důvodů obžalováni Čeněk a Vilém *Kerbrové*, Otakar *Fiala*, Alois *Grosmann* a Frant. *Kolaci* pro zločin **velezrády**; Čeněk *Kerber* pak ještě pro zločiny urážení Veličenstva, rušení veřejného pokoje, veřejného násilí, a falšování mince, *Fiala* a *Chalupa* pro zločin veřejného násilí, *Fiala* pak také ještě pro zločin falšování mince.

Přelíčení, k němuž povolána dlouhá řada svědkův, trvalo skoro po tři týdny. Po ukončeném průvodním řízení navrhl státní žalobník subst. Rapp tyto tresty těžkého žaláře: Čeňku *Kerbrovi* na **15 roků**, O. *Fialovi* na **13 roků**, Vilému *Kerbrovi* na **12 roků**, Fr. *Kolacímu* a A. Grossmannovi každému na **16 roků** a J. Chalupovi na **5 roků**; úhrnem tedy na — **65** roků.

Po závěrečných řečech obhájcův Dra Mezníka, Dra Tondra a Dra Čížka prohlášen dne 19. února o 4. hod. odpolední rozsudek. Vojsko ve všech kasárnách bylo konsignováno. Před budovou novoměstské radnice komandováno skoro veškeré policejní mužstvo, jež nebylo právě ve službě, pod velením rytíře Krále von Dobrá Woda v uniformě. Již o 3. hodině uzavřela policejní stráž, mezi kterouž byl také náčelník tajných policistů Tausenau, novoměstskou radnici a obsadila četnými hlídkami všechny sousední ulice, aby se nemohlo obecenstvo k budově přiblížiti. Před samou radnicí bylo prázdno a pusto. Do budovy měli přístup jen důvěrníci přelíčení. Ve vratech musil každý odevzati průkazní svůj lístek a v předsíni před schody vlastnoručně vyškrtnouti své jméno v listině důvěrníků. Na chodbě hemžila se stráž bezpečnosti. V předsíni porotního sálu meškal asi s tuctem domácích strážníků sám inšpektor trestnice, rada Neumann, aby nikdo neoprávněný nemohl vniknouti do soudní síně. A přece tam vnikl »*tajný*« *policista*, který však ještě s několika jinými neznámými osobami musil se ze síně vykliditi, když Dr. Čížek soudní dvůr na zvláštní tuto nepřístojnost upozornil. Rozsudek v podstatě zněl takto: Čeněk *Kerber* jest *vinen* zločinem **velezrády** podle § 58 a) b) c) atd. pak zločinem veřejného násilí, zločinem falšování mincí atd. a odsuzuje se do těžkého, každého čtvrt roku zostřeného **žaláře** na dobu **10 roků**. Rovněž uznán Otakar *Fiala* vinným zločinem **velezrády** a odsouzen do těžkého žaláře na dobu **6 roků**. Z obžaloby pro zločin veřejného násilí a zločin falšování mincí však propuštěn. Vilém *Kerber* neuznán vinným zločinem velezrády, nýbrž zločinem rušení veřejného pokoje a odsouzen do žaláře na **7 měsíců**. Ostatní tři obžalovaní Alois *Grossmann*, Frant. *Kolací* a Jan *Chalupa* neuznáni vinnými.

Po prohlášení rozsudku žádali obhájci, aby za nevinné uznaní klienti jejich propuštěni byli na svobodu. Státní žalobník však se tomu opřel z té příčiny, že podá odvolání a soudní dvůr v *tajném* sezení se usnesl, aby za nevinné uznaní zatím *na svobodu propuštěni nebyli*, aby nebyl na svobodu propuštěn ani Kolací, za něhož uvoloval se Dr. Čížek složiti přiměřenou záruku. — Zatím přilákány byly policejní stráží před budovou trestní zástupy zvědavého lidu, jejž strážníci až do

6. hodiny rozháněli. Při příležitosti té zatčen posluchač lékárnictví a jednoroční dobrovolník Gustav *Janeček*, poněvadž prý se »protivil vyzvání policejního úředníka k »rozejití se«, kupecký příručí Karel *Winter*, který prý »vyzýval lid, aby se nerozcházel«, a pozlačovačský pomocník Karel *Záleský*, jenž prý urazil policejní stráž.

Únor 1870.

1. února. Nové ministerstvo Hasnerovo. *Banhans* převzal ministerstvo orby, *Stremayer* ministerstvo vyučování, polní podmaršálek **Wagner** ministerstvo zemské obrany. Záležitosti policejní odkázány ministerstvu vnitra. — Red. »N. L.« J. Arbesovi dodána *jedenáctá* obžaloba pro otištění ohlášení táborů — tentokráte pro tábory *u Chrudimi* a *u Červeného Újezda*. Spoluobžalováni byli JUC. Jos. *Benoni* a Frant. *Haisl*, měšťan z Chrudimi. — Jan *Bretšnajdr* ztráviv tři týdny pro tábor na Žižkově v novoměstské trestnici, propuštěn na svobodu. — Red. vychovatelského časopisu J. V. *Kredba* vyslýchán u trestního soudu pro několik článků.

2. února. »Obrany« č. 3. zabaveno bez udání důvodů. — Ant. *Růžička*, Frt. *Tuš* a Frt. *Kobrstein* z Králové Dvora nastoupili u c. k. kraj. soudu v Králové Hradci trest čtyrnedělního vězení, ku kterémuž byli tímže soudem odsouzeni pro rozšiřování spisu pod názvem »Občanská důslednost«, v kterém neméně než **121 občanů a dam královédvorských** dobrovolně se udalo c. k. soudu a žádalo za potrestání. Čtvrtý pro týž přečin k třínedělní vazbě odsouzený, Josef *Šofr*, trest ten již odpykal. — Pardubický c. k. okres. hejtman Brechler zakázal předběžnou poradu, kterouž byl okresní výbor *chrudimský* svolal ku dni 5. února do Pardubic za příčinou sestavení komise k upravení daně pozemkové. V památném zákazu tom praveno do slova: »A jelikož již do zvyku přišlo, že od samosprávných orgánů českých spíše trpný odpor se staví proti pozůstávajícím zákonům, než aby se tak nápadně vstříc přišlo — tak by se v přítomném pádu spíše jednalo o agitaci, jenž by se proti zákonu samému v skutek uvésti měla« . . . A proto zákaz!

3. února. *Z Loun* zvěstováno, že k žádosti c. k. okres. hejtmana Malowetze povolána tam ze Žatce c. k. vyšetřující komise, která zavedla vyšetřování se všemi občany, kteří podepsali protest proti děkanovi S. Linhartovi, aby nebyl jmenován c k. školním dozorcem. Shledán v tom přečin pobuřování. Vyšetřovaných bylo skoro **200**. Mimo to vyšetřováno lounským c. k. okres. soudem asi **156** *posluchačů* večerní průmyslové školy, aby byl zjištěn zločin vzpoury, jehož prý se dopustili občané *Wunsch* a *Svoboda* večerní přednáškou. — Po zavedení sbírek na prospěch rodiny suspendovaného učitele *Vitáka* vyšetřováno c. k. okres. soudem v Lounech deset občanů a občanek lounských a několik okresních starostův. — U téhož soudu zavedeno vyšetřování asi se **40** *členy* Měšťanské besedy lounské pro Sylvestrovskou zábavu, o které prý byl nějaký zločin spáchán. — C. k. krajským soudem *v Mostě* odsouzeno 16 členů suspendovaného *Sokola lounského* k pěti-, osmi- až čtrnáctidennímu vězení, několika posty zostřenému — proto, že náčelníka svého, odsouzeného pro souhlas s deklarací, doprovodili ku vězení. — Pro výtržnosti, jež se udály v *Lounech* proti tamějšímu děkanovi P. Fr. Linhartovi, když byl jmenován školním inspektorem, vložena do města toho vojenská exekuční posádka.

4. února. »Pokrok« a »Politik« zabaveny. — Zaražení učitelské jednoty »Budeč« pro okres Březnický, příslušným c. k. úřadem nepovoleno. — Učitelovi v Dobříši Ant. *Královi* dodána obžaloba pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65., jehož prý se dopustil tím, že vybízel k roztrhání papírového orla, který prý představoval říšského orla rakouského.

5. února. »Slovan« zabaven. — Odvolání proti nálezu první stolice, kterýmž zamítnuta ve při redaktora »Nár. L.« J. *Arbesa* žádosť Ferd. *Schulze* (kterýž se jako pravý vinník zločinu soudu sám přihlásil) za obnovení trestního řízení, také c. k. vrchním soudem zavrženo. — Týž soud změnil rozsudek první stolice ze dne 13. pros. 1869, kterýmž red. »N. L.« J. *Arbes* a Karel *Svoboda*, kandidát učitelství v Lounech, uznáni byli nevinnými přestupkem §§ 3. a 19. zák. shromažďovacího (pro předběžné ohlášení táboru na nivě Vartě u Peruce), a odsoudil prvního k pokutě 100 zl. druhého k 50 zl. — Adjunkt cukro-

varu vysokomýtského, odsouzený pro súčastnění se vycházky na *vrchy Kaňkovské*, vyzván, aby buď pokutu zaplatil nebo do tří dnů přiměřený trest vězení nastoupil, jinak že bude c. k. četnictvem do vězení dopraven. — Na Ferdinanda *Kornalíka*, jehož jméno bylo v processu tajného spolku »Blaník« často připomenuto, vydal c. k. trestní soud zatykač.

7. února. Red. »Nár. Listů« J. *Arbes* dostavil se dopoledne k c. k. zemskému soudu, kde provedena s ním *dvě* závěrečná přelíčení pro ohlášení táborův. Již mezi líčením střežen byl strážníkem trestnice. Po ohlášení rozsudku dodán mu soudní výměr, kterýmž mu nařízeno, by trest čtyřměsíčního žaláře pro článek »Z boží milosti a z vůle národa« nastoupil *okamžitě* t. j. byl zatčen a odveden do žaláře. — Obě přelíčení, jež zatčení red. J. Arbesa předcházela, týkala se opět oznámení táborův a sice první táborů *dvou*: *na náměstí v Hořovicích* a na *Střížkově* v okresu Benešovském v č. 220., druhé líčení pak táboru na *úpatí Blaníku* v č. 223. a 224. V obou případech uznán obžalovaný za vinna, a odsouzen po prvé k pokutě 60 zl., podruhé 50 zl. V druhé při uznán spoluobžalovaný red. »Pokroku« A. *Palák* nevinným. — C. k. zemská školní rada propustila ze služby učitelské P. Bohumila *Schüllera*, ředitele a katechetu hlavní i nižší realní školy v *Poličce*, a Vinc. *Podhajského*, učitele na realce té. Mimo to dostalo se všem učitelům okresu, vyjma pěti, přísné důtky, poněvadž volili do okresní školní rady neodvislého a horlivého národovce Martina Štěpána. — C. k. zemská školní rada udělili všem učitelům okresu *Chrudimského*, kteří o volbách do školní rady nezachovali se tak, jak si přála, přísné důtky s výhrůžkou, že v případu nového disciplinárního přestupku budou ze služby propuštěni.

8. února. »Pokrok« zabaven. — »Nár. Listy« otiskly tuto notici: Článek »Z boží milosti a z vůle národa«, jenž vytištěn byl v »Našich Listech« dne 20. listopadu 1868 a pro nějž J. *Arbes* včera odveden byl do žaláře, *sepsal* a *do tisku dal jsem já*. Tak prohlašuji pod svou ctí a **vyzývám c k. trestní co tiskový soud v Praze opět**, aby vykonání rozsudku na J. Arbesovi zastavil a soudní řízení v té věci obnovil proti mně. — Ferdinand *Schulz*.« — C. k. soud a c. k. státní návladnictvo pražské, aniž kterýkoli jiný c. k. organ neučinil však

v záležitosti té praničeho. — Volba lékárníka Rudolfa *Schallera* za starostu okres. zastupitelstva *jilemnického* císařem nepotvrzena.

9. února. Uvězněnému red. »N. Listů« J. *Arbesovi* dodán rozsudek c. k. vrchního soudu, kterýmž změněn rozsudek první stolice znějící na nevinu, a Arbes pro ohlášení táboru mlíkosrbského odsouzen k peněžité pokutě.

10. února. Strojník *Tošnár*, jenž byl pro účastenství v tajném spolku »Blaník« vzat do vyšetřovací vazby, později však propuštěn a o přelíčení jako svědek vyslechnut — zatčen poznovu. — C. k. okres. hejtman novoměstský Hetzendorf zavedl v *Hronově* vyšetřování pro telegram zaslaný J. Barákovi, když opustil žalář. Vyslechnuti byli: J. *Vlach* st., Dr. *Novák* jako předseda a Jan *Vlach* ml., jako jednatel čtenářského spolku »Hron«. — Uvězněnému red. »Nár. Listů« J. *Arbesovi* doručen rozsudek c. k. vrchního soudu, kterýmž pro ohlášení táboru na úpatí Řípu odsouzen k peněžité pokutě. — Jesenický c. k. berní kontrolor poslal do obce *Jistebna* exekutora, kterýž od čtyr hospodářů, z nichž každý byl dlužen *půl krejcaru* c. k. daní, žádal nejprve zaplacení dluhujícího půl krejcaru a potom 5 kr. poplatku exekučního. Mlynář tamější dostal exekucí pro dluhující *krejcar*, jiný hospodář pro *dva krejcary*.

11. února. Herec Jan *Kubík* zatčený o procesu tajného spolku »Blaník« z vyšetřovací vazby propuštěn. — Nejvyšší soud změnil na nevinu znějící rozsudek c. k. vrchního soudu ve při kooperatora P. Jos. *Tiersche* v Petrswaldu a odsoudil jej pro zločin rušení veřejného pokoje do žaláře na jeden měsíc.

12. února. »Nár. Listy« zabaveny. — Konfiskace č. 3. »Obrany« potvrzena pro článek »Význam nastávajícího boje« (zločin dle § 65. a) tr. z., pro dopis »*Z Loun*: Persekuce, žalařování, pokutování a moření atd.« a konečně pro zprávu »Není na tom ještě dosti« (přečin dle § 300. tr. z.). — Uvězněný red. »Nár. Listů« J. Arbes vyšetřován u rady Landy jako svědek pro referat otištěný v »N. L.« o táboru u *Vysokého Veselí*.

14. února. Oktavan gymnasia hradištského Jan *Pištecký*, odsouzen c. k. zemským soudem v Brně pro zločin uražení Veličenstva, jehož se při jisté příležitosti dopustil pronešením slov »Já ne!« — do vězení na 14 dnů. — Vojtěch *Svátek* kupec a majitel hospodářství v Plzni, odsouzen pro zločin rušení

veřejného pokoje do žaláře na 6 neděl pro jakýsi výrok, jejž pronesl v obecní úřadovně v Spáleném Poříčí. — Zahájeno přelíčení s učitelem Ant. Králem z Dobříše pro zločin uražení Veličenstva, ale odročeno. — Pro uvítání J. Baráka zavedeno vyšetřování s Leopoldem *Šmídem*, jenž povolán k c. k. trestnímu soudu zemskému z Velvar. — Uvězněnému red. »Nár. L.« J. *Arbesovi* doručen nový rozsudek c. k. vrchního soudu, kterýmž zrušen osvobozovací nález prvé stolice, a Arbes odsouzen pro přestupek § 3. zák. o právu shromažďovacím k peněžité pokutě.

15. února. C k. ministerstvo vnitra vyřídilo rekurs »Amerického klubu dam« proti vyzvání c. k. místodržitelství, aby klub ten předložil stanovy k úřadnímu schválení — v ten smysl, že veškerou další činnost klubu na tak dlouho zastavilo, dokud klub vyzvání místodržitelství nevyhoví a stanovy nepředloží. — »Americký klub dam« však bylo zcela volné sdružení, bez předsednictví, bez výboru a bez vybírání členských příspěvků atd. tudíž také beze stanov. Následkem toho také žádných stanov k úřadnímu schválení nepodal a přece později nad míru zhusta čítáno v časopisech, že té neb oné vlastenecké a dobročinné akce súčastnily se účastnice bývalého »Amerického klubu dam«, proti čemuž c. k. úřadové po zákoně zahročiti nemohli. Klub sice neexistoval; ale některjší členové jeho úřadním zákazem nevyhlazeni. — C. k. vrchní soud změnil rozsudek první stolice ze dne 30. listopadu 1869, kterýmž red. »Nár. L.« J. *Arbes*, red. »Pokroku« A. *Palák* a MDr. *Štross* z Nechanic uznáni byli nevinnými a uznav první dva (pro ohlášení táboru na *výšině mlíkosrbské*) vinnými přestupkem §§ 3. a 19. zák. o právu shromažďovacím odsoudil Arbesa k pokutě 50 zl., Paláka 30 zl. Zároveň nařídil, aby s Drem Štrossem odbýváno bylo nové líčení pře. — Uvězněnému red. »Našich Listů« J. *Arbesovi* c. k. návladnictvím oznámeno, že propadlá částka 500 zl. z kauce »N. L.« odvedena byla městské radě pražské. — Konfiskace č. 38. »Pokroku« potvrzena.

16. února. Pro »velezrádu« na dva roky odsouzený Jos. *Vist* dopraven z trestnice novoměstské k sv. Václavu. — *Třinácté* přelíčení red. »Nár. Listů« J. *Arbesa* pro přestupek §§ 3. a 19. zákona o právu shromažďovacím, spáchaný otištěním ohlá-

-šení dvou táborů a sice *u Chrudimi* a u *Únhoště*. V prvním případu byli spoluobžalováni JUC. Josef *Benoni* a Frt. *Hajsl* z Chrudimi a všickni uznáni nevinnými. V druhém případu uznán Arbes vinným a odsouzen k pokutě 70 zl. — Do obce *Rosnice* u Králové Hradce posláno 28 hulánů vymáhat exekučně c. k. daně. — Ministerstvo vyučování nedalo olomouckém měšťanu *Přikrylovi* povolení ku sbírkám na českou realku v Olomouci.

17. února. Býv. red. »Nár. Pokroku« J. *Zehnal* vyzván, aby do tří dnů nastoupil trest osmiměsíčního žaláře, jinak »že bude předveden«. — C. k. policejní rada *Dedera* dostal dle »Bohemie« list, v němž mu »tajný spolek« zvěstoval, že bude za důkazy své lásky k národu českému po zásluze odměněn. — V redakcích »Pokroku« a »Politiky«, jakož i v bytu J. S. Skrejšovského vykonána soudní prohlídka. Pátráno marně po rukopisech několika článků. — V *Náchodě* zavedeno vyšetřování s voliči *českoskalickými*, kteří o posledních volbách do sněmu doprovodili poslance prof. Kořínka k volbě do Nového Města n. M. Z České Skalice předvoláni k c. k. okres. soudu v Náchodě MDr. *Kordina*, měšťanosta *Härtl*, hostinský Jos. *Bartoníček*, obchodník *Tichý* a hudebník Václ. *Kult*.

18. února. Číslo 4. »Obrany« zabaveno bez udání důvodů. Nové vydání zabaveno opět — pro výňatek z moravského »Našince«. V třetím vydání čísla toho otištěn výňatek z »Prager Zeitungu« a číslo — nezabaveno. — Volba Dra Frt. *Braunera* starostou kr. hl. města Prahy císařem potvrzena. — Soudní sluha nestihnuv red. »Nár. Listů« J. *Dvořáka* v redakci zanechal mu tam prostě lístek, aby o ½6. hodině na jisto byl v redakci, že mu bude doručen soudní nález. Nestihnuv redaktora ani v dobu tu, přibil soudní sluha u přítomnosti dvou svědků, jež si byl přivedl, nález soudní na dvéře.

19. února. Red. »Nár. L.« J. *Arbesovi* oznámeno, že c. k. státní návladnictvo podalo zmateční stížnost proti konečnému rozsudku porotního soudu ze dne 17. ledna.

20. února. C. k. policie pátrala po nové tajné tiskárně. U Jakuba *Schöna* na Smíchově vykonána prohlídka a s bratry Schöny zavedeno vyšetřování. — Louis Šmíd, jenž byl r. 1868 pro herbstovské demonstrace odsouzen do vězení na 4 neděle,

a po svém návratu do Prahy zatčen, oznámil c. k. trestnímu soudu, že trest ten nastoupí. Soud však k tomu nesvolil oznámiv Šmídovi, že naleza se ve vyšetřovací vazbě pro zločin »velezrády«, spáchaný o výletu na Cibulku. — Podbabští občané: V. *Luňáček*, V. *Pekař*, M. *Červenka*, V. *Práda*, J. *Hlaváček* a V. *Janoušek* propuštěni z vyšetřovací vazby. Ve vyšetřování proti nim však pokračováno a sice s Luňáčkem pro zločin pozdvižení, s ostatními pro zločin rušení veřejného pokoje. Uvězněný red. »Nár. L.« J. Arbes vyšetřován c. k. adjunktem Brabetzem poznovu pro některé články.

21. února. Přelíčení se 70tiletým MDrem Karlem *Ulrichem*, purkmistrem města Benešova, pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. tr. z., jehož prý se dopustil tím, že dne 27. srpna 1869 ve schůzi okres. zastupitelstva benešovského, v které měla býti vykonána volba dvou členů do školní rady, takto se vyslovil: »Četl jsem zákon ten bedlivě a shledal, — že jest na újmu národnosti, že v něm ledacos ještě schází, že až otevřená dvířka v zákonu dle zkušenosti posléze, tuším, na újmu české národnosti se uzavrou, národu pouze břemeno zůstane. Zákon ten jest zákonem říšské rady, je shotoven bez poslanců našich. My musíme deklaranty své podporovat, a kdybychom volili, byla by to zrada na našich poslancích a podepsali bychom tak svoji smrt.« C. k. okresní hejtman benešovský Nettwal vydal o obžalovaném svědectví, v kterémž praví: »Co se týče jeho politického chování, držel vždy k národní straně, býval dřív mírný. V posledních dobách však jest přepjatý a *znám co nepřítel vlády a ústavy* . . .« Přes toto »vysvědčení« c. k. okr. hejtmana uznán obžalovaný c. k. soudem nevinným. V důvodech rozsudku praveno, že *voliti* do okresní školní rady *není povinností.* — Býv. red. »Politiky« *V. Kulhánek*, odpykav své tresty, propuštěn z vězení. — Konfiskace č. 42. »Nár. Listů« potvrzena pro článek »Program generála Fadějeva«, v němž shledán zločin **velezrády** dle § 58. tr. z. a pro dopis z Krakova, v němž shledán zločin dle § 65. a) tr. z. Rovněž potvrzeno zabavení č. 3. »Svobody«. V článku »S tímto ministerstvem žádné vyrovnání« shledán zločin dle § 65. a) tr. z.

22. února. Mlynář Jos. *Doležal* z Podhradu u Smiřic odsouzen c. k. zemským a trestním soudem v Praze pro zločin

uražení Veličenstva a pro pobuřování, jež prý spáchal v loni v hostinci v Habřínech výrokem nějakým o povstání v Dalmacii, do žaláře na 7 měsíců. Státní návládní navrhoval trest žaláře na dva roky. Proti obžalovanému svědčili hlavně četníci

24. února. Farář z Vítkovic, P. Ant. *Sax*, jenž byl odsouzen pro zločin uražení Veličenstva, nastoupil trest v novoměstské trestnici.

25. února. Dr. Rieger a Dr. Sladkovský, kteří byli ministrem Drem. Giskrou vyzváni ku konferenci, zaslali místodržiteli baronu Kollerovi společný list, v němž zdvořilým způsobem pozvání k vyjednávání zamítli. — C. k. policie vyslala jednoho ze svých komisařů do dělnického spolku »Oulu«, aby opatřil snímek podpisu ruské kněžny z pamětní knihy, do kteréž se byla kněžna o své návštěvě spolku toho zapsala.

26. února. Uvěz. red. »N. L.« J. *Arbesovi* dodán výměr c. k. zemského co porotního soudu, že c. k. státní návladnictvo podalo již zmateční stížnost proti konečnému rozsudku porotnímu ze dne 17. ledna.

27. února. V redakci a v bytu redaktora »Dělníka« V. *Petra* vykonána soudní prohlídka. Pátráno po rukopise článku »Ve Vídni a v Praze«, v němž shledán zločin dle § 65. a) tr. z. Také v redakci »Slovana« vykonána soudní prohlídka. Hledaných rukopisů ani zde, ani tam nenalezeno. — Z občanů pro návštěvu Kaňkovských vrchů dne 8. července 1896 odsouzených nastoupili u c. k. krajského soudu v Kutné Hoře tresty: Jos. *Fiala*, otec, 16denního vězení, Jos. *Fiala*, syn a Frant. *Vlach*, každý 8denní vězení. — Konfiskace v tiskárně Mikuláše a Knappa vydané řeči bratra Kovandy, kterou měl v dělnické schůzi strojníků pražských dne 20. února 1870, potvrzena pro přečin dle § 302.

28. února. Beno *Dvořák* ze Šárky, odpykav si v novoměstské trestnici trest tříměsíčního žaláře pro zločin uražení Veličenstva, propuštěn na svobodu.

Březen 1870.

1. března. Deputace slezských Čechů, která se odebrala do Vídně, aby J. V. císaře prosila za zřízení českých středních škol pro slovanské dítky, nebyla k audienci předpuštěna. — Odvolání red. »Obrany« proti nálezu, kterýmž byla konfiskace č. 4. potvrzena, c. k. vrchním soudem zamítnuto.

3. března. Krejčovský mistr August *Žalud*, jenž byl pro výrok o rakouské hymně odsouzen na dva měsíce do žaláře, propuštěn po přestálém trestu na svobodu. — S red. »Dělníka« V. *Petrem* zavedeno vyšetřování pro článek »V Praze a ve Vídni«. Zároveň vyšetřován pro skonfiskovanou řeč Tomáše Kovandy, kterou *jako typograf sázel.* Tím prý se stal podezřelým spoluviny. — Pro přečin pobuřování dle § 300 tr. z. odsouzen Josef *Velek* do vězení na 3 týdny pro korrespondenční lístek, jejž byl dne 19. listopadu 1869 zaslal c. k. okr. soudu v Příbrami. — Redaktor a vydavatel »Českobratrského Hlasatele« J. *Mojžíš* odveden do novoměstské trestnice, aby přestál trest 20denního vězení, poněvadž pokuty 100 zl. na něm nebylo lze dobýti.

4. března. »Pokrok« a »Hum. Listy« zabaveny. — C. k. vrchní soud změnil rozsudek první stolice ze dne 11. ledna, kterýmž red. Nár. L. J. *Arbes* a red. »Pokroku« A. *Polák* uznáni byli pro přestupky §§ 3. a 19. o právu shromažďovacím nevinnými, a odsoudil každého k pokutě 80 zl. — Týž soud potvrdil rozsudek, kterýmž Čeněk *Hajs* odsouzán do vězení na dva měsíce, poněvadž se vzpíral policistům, kteří jej chtěli zatknouti. — Býv. red. »Pokroku« *Palák* dopraven do novoměstské trestnice, aby si odpykal trest osmidenního vězení pro jeden z přestupků v »Pokroku« spáchaných.

5. března. Političtí věznové v novoměstské trestnici zaslali francouzskému redaktoru Rochefortovi, uvězněnému ve vězení St. Pelagie v Paříži, adresu, v kteréž praveno mimo jiné: »Prosíme Vás, abyste přijal ujištění, že ryze demokratický národ český, z něhož vyšli Hus a Žižka, kdy ještě celý svět ve tmách pohřížen byl, kráčí ruku v ruce se slavným náro-

dem francouzským, jenž první dal roku 1789 výraz tužbám všech národů, jakož i se všemi jinými národy, pokud tito svobody se domáhají, a že ničeho horoucněji si nepřeje, než aby se konečně uskutečnila vznešená myšlenka: Sbratření a solidarita všech národů. Žaláře dovedou toliko těla uvěznit — duch náš zalétá k Vám!« — Jednoroční dobrovolník *Janeček*, jenž byl v den prohlášení rozsudku ve při tajného spolku »Blaníku« před radnicí novoměstskou zatčen, odsouzen na 14 dní do vězení v kasárnech. — Frant. *Bursa* z Král. Městce odbyv si v Opočně trest třídenního vězení, k němuž byl c. k. okres. soudem v Libáni pro tábor na *Blížkově* odsouzen, propuštěn na svobodu. — Pro řeč na táboru pod *Choustníkem* dne 22. srpna 1869, mezi kterouž byl tábor rozpuštěn, zavedeno s Emilem *Škodou*, jakož i s ostatními řečníky vyšetřování jednak pro pobuřování, jednak pro rušení veřejného pokoje.

7. března. Do redakce »Nár. Listů« dostavila se **jedenáctičlenná** *soudní komise*, která marně pátrala po rukopisech článků a zpráv: »Pět ministrů a pět programů«, »Hlasy časopisecké«, »Program generala Fadějeva« a »Z Krakova«, v nichž shledány dva zločiny dle § 65. a), pak přečin dle § 300. a zločin **velezrády** dle § 58. c) tr. z. Po té vykonána prohlídka v tiskárně a v bytu faktora tiskárny D. Slunička, pak v bytu red. »Svobody« J. *Zídka*, kde pátráno v nepřítomnosti redaktorově po rukopise článku »Zlodějství a darebáctví«. Konečně pátráno také ještě po rukopisech několika článků v zabavených číslech »Obrany«, pro kteréž podobně jako pro článek ve »Svobodě« zavedeno bylo vyšetřování pro zločin dle § 65. a přečin dle § 300. tr. z. a sice: »Význam nastávajícího boje«, »Z rakouského Slezska«, »Jak liberalní éra hospodaří v našem Slezsku«, dopis z Loun, článek »Není na tom dosti« a posléze »Přátelům a příznivcům na rozloučenou«. Ani těchto rukopisů nenalezeno. — Uvěz. red. »Nár. L.« J. *Arbesovi* doručena nová obžaloba pro ohlášení táboru na *úpatí Řípu* v č. 165. z r. 1869. Spoluobžalováni byli Frt. *Kratochvil*, Jos. *Kratochvil* z Mlčechvost, V. *Nebeský* z Brozánek a J. *Pražák* z Ch906roušek. Líčení pře ustanoveno ku dni 17. března. Mimo to dodán mu také rozsudek c. k. vrchního soudu, kte-

rýmž byl změněn rozsudek první stolice a Arbes pro ohlášení táboru na *Kunětické Hoře* odsouzen k pokutě 80 zl.

8. března. Pro tábor *na Levíně* odsouzený Jan *Matěják* z Jilemnice nastoupil v Nové Pace trest desítidenního vězení. Celkem odsouzeno pro tábor ten z Jilemnice **70 osob** — Uvěz. red. »N. L.« J. Arbesovi doručen rozsudek první instance, kterýmž byl pro ohlášení táboru na úpatí Blaníku odsouzen k pokutě 80 zl. — Býv. red. »Nár. Pokroku« J. *Zehnal* odveden do novoměstské trestnice, aby si odpykal trest osmiměsíčního žaláře. — S farářem a »deklarantem« moravským P. Janem *Bergrem* z Pozlovic odbýváno v Brně přelíčení pro zločin rušení veřejného pokoje a přečin pobuřování, jichž prý se dopustil dne 12. července 1869 kázáním na Velehradě. Obžalovaný uznán nevinným.

10. března. Zahájeno *tajné* líčení pře pro **velezrádu** s dvěma trestníky Jos. *Hübrem* a Jindřichem *Kejvalem*. Líčení odročeno. — Uvěz. red. »N. L. J. Arbesovi doručeno vyzvání, aby do tří dnů se vykázal, že zapravena byla pokuta 25 zl., k níž byl pro přestupek § 21. zák. o tisku a čl. II. zák. ze dne 15. října 1868 odsouzen.

11. března. S red. »Svobody« J. *Zídkem* zavedeno vyšetřování pro článek »*Zlodějství a darebáctví*«, v němž shledán zločin dle § 65. tr. z. a přečin dle § 300. tr. z., pak pro článek »*S tímto ministerstvem žádné narovnání*«, taktéž pro zločin dle § 65. a) tr. z. Na redaktoru tom vymáháno exekučně zaplacení pokuty 20 zl.

12. března. Jos. *Liška* z Ratiborských Hor zatčen pro přečin politický a dopraven do novoměstské trestnice do vazby vyšetřovací. — Konfiskace č. 10. »Hum. Listů« potvrzena pro přečiny dle §§ 300. a 305. tr. z. — Pobuřující plakáty nalezeny na nárožích domů v Kojetíně na Moravě. Byli na nich vyobrazeni tamější okresní soudci a berní výběrčí na šibenicích. Úřadní zřízenci plakáty strhali.

13. března. Adressa, zaslaná politickými vězni v novoměstské trestnici Rochefortovi, otištěna v listě jeho »Marseillaise« s přiměřeným vřelým díkem zasílatelům. — Pro telegram, zaslaný J. Barákovi, zavedeno vyšetřování se starostou Sokola novopackého A. *Vlačihou*.

14. března. Red. »Obrany« V. *Erben* odsouzen pro přestupek § 24. zák. o tisku k pokutě 80 zl. — V Brně provedeno líčení pře s Janem *Hlávkou* a Karlem *Mildem* pro přestupek § 313. tr. z. (urážení zřízence obecní policie), jehož prý se dopustili o loňském táboru brněnském. Oba však uznáni nevinnými. — Se 27 *občany* a jednou dámou ze Sobotky provedeno u c. k. kraj. soudu v Jičíně přelíčení pro přestupek zákona o právu shromažďovacím. Z obžalovaných neuznán nikdo vinným. — S uvěz. red. »N. L.« J. *Arbesem* zavedl c. k. soudní adjunkt Brabetz vyšetřování pro úvodní článek »Pět ministrů a pět programů« a pro úryvek v »Hlasech časopiseckých« v č. 29.

15. března. »Slovan« zabaven. — S red. »N. L.« a »Obrany« J. *Dvořákem* zavedeno vyšetřování pro několik článků, zejména pro »Program generála Fadějeva«. Vyšetřování vedl někdejší c. k. adjunkt Brabetz, jenž byl nedávno jmenován *státním zástupcem* v Chrudimi a doposud ještě u c. k. zemského trestního soudu jako *soudce* úřadoval. — Pro tábor *na Vysoké* odsouzení občané František *Třešňák* a Josef *Říha* nastoupili tresty. První vězení na 4 a půl dne, druhý na 6 dnů.

17. března. Přelíčení s uvězněným red. »N. L.« J. *Arbesem* pro ohlášení táboru na úpatí Řípu. Arbes i spoluobžalovaní občané podřipští: Frt. *Kratochvil* a Jos. *Kratochvil* z Mlčechvost, V. *Nebeský* z *Brozánek* a J. *Pražák* z Chroušek uznáni nevinnými. — Trestníci *Hanzlík* a *Schaller*, kteří byvše obžalováni pro *velezrádu* odsouzeni byli pro zločin rušení veřejného pokoje, dopraveni do trestnice svatováclavské. — Konfiskace č. 69. »Nár. Listů« potvrzena pro »Hlas z obecenstva« (§ 65. a) tr. z.) a pro referát ze soudní síně »*Spáchali velezrádu v kriminale pražském*« (§§ 300. a 310. tr. z.).

18. března. Nejvyšší soud potvrdil nález c. k. vrchního soudu, kterýmž purkmistr Ant. *Kaska* a starosta okr. zastupitelstva Jos. *Franc* odsouzeni byli pro tábor *na Levíně* k pokutám, první 30 zl., druhý 50 zl. — P. Jos. *Bazal*, farář v Novosádku na Moravě nastoupil v Brně trest šestinedělního vězení, k němuž byl odsouzenpro zločin rušení veřejného pokoje, spáchaný kázáním.

20. března. V zámku hraběnky Leontiny *Segurovy* Čabanačové v Ostředku vykonána vedením c. k. adjunkta Rusa

z Benešova soudní prohlídka. Ve všech pokojích vytrhány i podlahy. Po čem pátráno, nenalezeno. Občan Václav *Chaloupka*, otec pěti dítek, zatčen a dopraven četníky do Benešova.

21. března. *Ministr* Dr. **Giskra** zadal **za propuštěnou.** — Přelíčení s hercem Ant. *Puldou* obžalovaným pro křivé svědectví, jehož prý se dopustil ve při Srba *Sávy Rajkoviče*, když jako svědek doznal, že »pokud viděl, Rajkovič buršáky se stráně nesrazil«. Obžalovaný uznán nevinným. — Pro tábor na *Blížkově* odsouzení občané Jos. *Štěrba*, Jan *Gross*, Jan *Melichar*, Jan *Novotný* a Fr. *Kubeška* nastoupili u c. k. krajského soudu v Jičíně tresty desítidenního vězení. — Uvěz. red. »Nár. L.« J. *Arbesovi* doručen *německý* výměr nejvyššího soudu, kterýmž zmírněn rozsudek vrchního soudu, a Arbes pro přestupek § 10. a 11. zák. o tisku odsouzen k pokutě 30 zl. Zároveň vyzván, aby pokutu do osmi dnů složil, jinak že bude na něm vymáhána exekučně.

22. března. »Pokrok« zabaven. — Pro telegram zaslaný J. Barákovi zavedeno vyšetřování s redaktorem »Českého Lva«. — Konfiskace čísla 23. »Slovana« potvrzena. — Pro uvítání J. Baráka, když opustil vězení, zavedeno vyšetřování s Josefinou *Sojkovou* a občany *Hoffmannem* a *Peklem.*

24. března. V redakci »Plzenského Lva« vykonána soudní prohlídka. — Učitel v Přišovicích u Turnova Adolf *Křenek* c. k. zemskou školní radou suspendován, poněvadž prý měl kdysi v Uhříněvsi řeč ve smyslu národním.

25. března. Banderisté rožďalovičtí odsouzení pro tábor na Blížkově nastoupili tresty vězení.

30. března. Uvěz. red. »N. L.« J. *Arbesovi* dodán výměr, že odvolání jeho proti rozsudku vrchního soudu ze dne 18. ledna 1870 zamítnuto, poněvadž ohlášení rekursu nebylo podáno v zákonité lhůtě.

31. března. Uvěz. red. »Nár. L.« J. *Arbesovi* dodán rozsudek vrchního soudu, kterýmž potvrzen rozsudek první stolice, a Arbes pro ohlášení táboru na náměstí v *Hořovicích* a na *Střížkově* odsouzen k pokutě 60 zl. Zároveň byl vyzván, aby pokutu v osmi dnech složil, jinak že atd.

Duben 1870.

1. dubna. »Dělník« a »Český Lev« zabaveny. — Red. »Nár. Školy« V. *Kredba* odsouzen c. k. vrchním soudem pro přestupek §§ 10. a 11. zák. o tisku k pokutě 20 zl.

2. dubna. Redaktor »Nár. Listů« Jos. *Dvořák* předvolán k soudu k vyšetřování a *podržán ve vazbě vyšetřovací pro zločin* **velezrády**. — Uvěz. red. »N. L.« J. *Arbesovi* dodán opět *německý* výměr, že nejvyšší soud vyřídil zmateční stížnost státního zastupitelstva proti konečnému rozsudku porotnímu ze dne 27. ledna 1870 a ustanovil *řízení ku dni 28. dubna* o 10. h. dopol. *před nejvyšším jinak kasačním soudním dvorem ve Vídni*, kde má býti rozhodnuto, má-li či nemá-li býti nařízeno nové líčení pře.

3. dubna. Pro účastenství uvítání poslance dra Žáka o posledních volbách odsoudil c. k. vrchní soud občany JUC. M. *Hamatera* k pokutě 20 zl., M. *Kupku* k 15 zl., Jos. *Kaislera*, Ant. *Horského*, Fr. *Pecáka*, H. *Landsmanna*, Jos. *Zimu* a Fr. K. *Kindla* k pokutám po 10 zl. — Členům suspendovaného Sokola *lounského: Drtinovi*, *Prandlovi, Roháčovi*, *Zajícovi*, *Fuxovi*, *Konrádovi*, *Gotšalkovi*, *Šumoni*, *Keplerovi*, *Applmannovi*, *Vatkýmu*, *Sládkovi*, *Holému*, *Samkovi* a *Jirákovi*, kteří byli odsouzeni do vězení jednak na 14, jednak na 8 nebo na 5 dní, nařízeno nastoupiti tresty, čemuž většina vyhověla dříve, než měla, aby v případu — (kdyby snad byla politickým provinilcům udělena amnestie) — nebyly jim tresty prominuty.

4. dubna. *Ministerstvo* **Hasnerovo** zadalo za **propuštění**. — Uvěz. red. »N. L.« J. *Arbesovi* dodán *německý* výměr, kterýmž uvědoměn, že nejvyšší soud jako instance kasační vyřídil zmateční stížnost pražského státního návladnictva proti konečnému rozsudku porotnímu ze dne 17. ledna 1870 a nařídil, aby *předběžné soudní řízení odbýváno bylo ve Vídni dne 22. dubna.* — Učitel Ant. *Král* obžalovaný pro roztrhání papírového orla říšského ze zločinu rušení veřejného pokoje uznán nevinným. — Red. vojenského listu »Žižka«, Hynek *Lang* odsouzen, pro přestupky §§ 10. a 11. zák. tisk. k pokutě 10 zl. — Redaktor »Pokroku«, dr. A. Houška, odsouzen pro přestupek § 496. (proti

bezpečnosti cti) pro zprávu »Šibeniční éra« do vězení na 24 dní. — Nejvyšší soud potvrdil nález c. k. vrchního soudu, kterýmž zdvojnásobeny všem, kdož byli pro tábor *na Košumberku* (5. července 1868) odsouzeni. — C. k. vrchní soud změnil rozsudek první stolice, kterýmž red. »Nár. Listů« J. *Arbes*, pak Jos. *Benoni* a Frt. *Hajsl* uznáni byli pro ohlášení táboru u Chrudimi nevinnými a odsoudil je k peněžitým pokutám: Arbesa ke 100 zl., Hajsla 40 zl. a Benoniho 30 zl.

5. dubna Zpráva o pádu ministerstva, zejména odstoupení **ministra spravedlnosti** Dra. **Herbsta** a Dra. **Giskry** vzbudila po celých Čechách radostné hnutí, jak o tom svědčily telegramy a přípisy zaslané z různých měst a osad českým listům, jako *z Jilemnice*, *Chrudimi*, *Mokropes*, *Dolního a Malého Slivna*, *Hořovic*, *Poličky* atd. — *V Jilemnici* uspořádán večer Sokolem a zpěváckým spolkem průvod s pochodněmi, jehož se súčastnilo nevídané množství lidu. Mnoho domů bylo slavnostně osvětleno. Za zvuků hudební kapely odebral se průvod na náměstí, kde zahrány a zazpívány písně »Hej Slované!« a »Kde domov můj«, provolávána »sláva« deklarantům a vypálen ohňostroj. — Podobně bylo *v Hořovicích.* Večer celé město osvětleno, vyjímaje byty c. k. úřadníků okresního hejtmanství a c. k. okr. soudu, c. k. notáře J. Seiferta a obchodníka K. Žaluda. Hudba procházela městem. Veškeré občanstvo shromáždilo se na náměstí před radním domem, kde zpívány národní písně a provolávána sláva králi českému. — *V Poličce* uspořádán velkolepý průvod s lampiony, jehož se súčastnilo celé město, Průvod s hudební kapelou v čele vyšel z městského divadla, obešel náměstí, zastavil se před městským domem, kde zahrána a zapěna píseň »Hej Slované!« a provolána »sláva« českému králi. Odtud hnul se průvod k Měšťanské besedě, kde provolána »sláva« koruně české, načež se účastníci za zpěvu »Kde domov můj« rozešli. Všechny tyto a jiné ještě průvody a slavnosti v jiných městech odbývány vesměs *s dovolením c. k. úřadů.* — Slavnost svěcení praporu »Sokola« a spolku »Svatopluk« v Brně c. k. místodržitelstvím moravským zakázána. — C. k. vrchní soud potvrdil rozsudek první stolice, kterýmž benešovský purkmistr JUDr. K. *Ulrich* neuznán vinným zločinem rušení veřejného pokoje. — Uvěz. red. »N. L.« J. *Arbe-*

sovi dodán rozsudek c. k. vrchního soudu, kterým změněn rozsudek první instance a Arbes pro ohlášení táborů u *Chrudimi* a *Červeného Újezda* odsouzen k pokutě 100 zl.

7. dubna. V procesu tajného spolku »Blaník« *za nevinna* uznaný Frt. *Kolací*, jenž byl následkem odvolání se státního zastupitelstva i po ukončení soudu držán ve vazbě, propuštěn po složení kauce 1000 zl. — skoro po devítiměsíční vazbě — na svobodu. C. k. zemský co trestní, jakož i c. k. vrchní soud žádost tu zamítly. Teprve nejvyšší soud — dne **5. dubna** rozhodnul, že má býti Kolací propuštěn. Druzí dva: *Grossman* a *Chalupa*, kteří byli v procesu tom taktéž nevinnými uznáni, podržáni i na dále ve vazbě. — Za red. »Nár. Listů« J. *Dvořáka*, jenž byl podržán ve vyšetřovací vazbě pro článek »Program generala Fadějeva«, v němž shledán zločin **velezrády**, nabídnul Dr Julius Grégr přiměřenou kauci, aby mohl býti Dvořák vyšetřován na svobodě. — Občanu J. S. *Vilímkovi* dodána obžaloba pro zločin rušení veřejného pokoje, jehož prý se dopustil řečí na táboru *u Chocně*. — Jos. Václ. Vlček, rolník z Litovic, nastoupil trest osmidenního vězení. — Redaktor »Českobratrského Hlasatele«, J. *Mojžíš*, odsouzen pro článek »Naše křesťanství a občanství« pro přestupek §§ 10. a 11. zákona o tisku k pokutě 30 zl. — Red. »Obrany« V. *Erben* odsouzen pro přestupek § 24. zák. o tisku k pokutě 50 zl., poněvadž v č. 13. otisknul původně zabavený článek, pro kterýž však byl porotou za nevinna uznán.

8. dubna. Žádost dělníka *Šafaříka*, odsouzeného pro přestupek k peněžité pokutě, aby směl trest ten odpykati ve vězení, zamítnuta a pokuta zvýšena na 20 zl.

9. dubna. Následkem zpráv, že připravují se v Praze politické demonstrace, střeženo po celý den Václavské náměstí policejními hlídkami. Vojenská posádka byla konsignována. Mimo prapor pluku arcivévody Salvatora u nádraží v Karlíně stál také ještě prapor pluku vévody Nassavského na vídeňské silnici pohotově. Škadrona husarů, která byla z Brandejsa povolána, čekala na další komando v Karlíně. Na každém komisařství byla policejní stráž o 25 mužů rozmnožena a veškeré mužstvo policejní po celý den pohotově. K demonstracím však nedošlo, a zatčen toliko spolupracovník »Slovana« Seidl, kterýž

byl přišel na Václavské náměstí za svým povoláním. — K rozkazu c. k. vrchního soudu odbýváno »obnovené« líčení před s MUDrem Janem *Štrosem*, kterýž rozsudkem ze dne 30. listopadu 1869 nebyl uznán vinným přestupkem zákona shromažďovacího, kdežto spoluobžalovaní red. »N. L.« J. *Arbes* a red. »Pokroku« A. *Polák* odsouzeni byli k peněžitým pokutám. Předseda připomenul, že rozsudek proti red. J. Arbesovi vešel v moc práva, poněvadž propásl k odvolání předepsanou lhůtu, podav ohlášení rekursu teprve druhý den po doručení rozsudku. Dr. Čížek v nepřítomnosti Arbesově případ ten objasnil řka: »Arbes je zde ve vazbě. Jakmile mu byl doručen rozsudek vrchního soudu, *podal ihned ohlášení odvolání* a sice, poněvadž jinak nemůže, správci trestnice, radovi Neumannovi. Pan rada však *odvolání odložil* a tak se stalo, že lhůta prošla. Nemohu dopustit, aby ta *nedbalost* zůstala na mém klientu. Jest to věc *vskutku neslýchaná* a mám za to, že *musí býti* **úřadník ten k zodpovídání pohnán.**« Po provedeném líčení uznán Dr. Štros i tentokráte nevinným. — Odvolání rolníků *pod Vysokou* proti zákazu zřízení banderia pod názvem »Omladina podvysocká« c. k. ministerstvem zamítnuto. — Z pokut »Politiky« opět odevzdáno 260 zl., z pokut »Pokroku« pak 80 zl. fondu městského chudobince v Praze. — Red. »N. L.« J. *Arbesovi* dodán výměr, že nejvyšší soud zrušil rozsudek vrchního soudu ze dne 28. prosince 1869 a potvrdil rozsudek první instance ze dne 29. listopadu 1869, kterýmž Arbes pro ohlášení táboru na Vráži uznán byl nevinným.

11. dubna. Pátrání po členech nového tajného spolku »Přibyslav«. V bytu mlynáře Frant. Novotného, jenž byl v hostinci zatčen a do bytu svého zaveden, vykonána soudní prohlídka pro podezření, že jest členem tajného spolku a že spáchal zločin rušení veřejného pokoje roztrušováním plakátů. — Na náměstí Svatováclavském zatčený spolupracovník »Slovana«, *Seidl*, propuštěn na svobodu. V noci před tím vykonána v bytu jeho, tudíž v jeho nepřítomnosti policejní prohlídka. Když pak proti prohlídce té protestoval a žádal za neodkladné zaslání opisu protokolu o domovní prohlídce, zaslán mu z policejního ředitelstva přípis, že vykonána byla prohlídka proto, poněvadž prý byl stěžující si v podezření spoluvinny při rozšiřování

velezrádných plakátů, jimiž bylo obyvatelstvo Prahy vyzýváno, by se dne 10. dubna večer dostavilo na Václavské náměstí. — Konfiskace č. 13. »Dělníka« potvrzena pro článek »Slovo v čas« (zločin rušení veřejného pokoje) a »Krev nevinná volá k bohu o pomstu« (přečin dle § 300. tr. z.). Konfiskační nález byl v nepřítomnosti redaktorově úředním sluhou u přítomnosti dvou policejních strážníků přibit na dvéře bytu.

12. dubna. Vlastnoručními listy císaře byli následující ministři z úřadů svých propuštěni: ryt. L. *Hasner*, jako předseda ministerstva, šlechtic *Plener*, Dr. **Giskra**, Dr. *Brestl*, Dr. **Herbst**, ryt. *Wagner*, Dr. *Banhans* a Dr. *Stremayer*. — Hrabě **Potocki** jmenován **předsedou ministerstva** a zároveň ministerstva orby. Hr. **Taaffe** převzal ministerstvo vnitra; dvorní rada rytíř **Tschabuschnigg** *) stal se ministrem spravedlnosti a správcem ministerstva kultu a vyučování; *Distler* ministerstva financí a *De Pretis* ministrem obchodu. — »Nár. Listy« a »Slovan« zabaveny. — Následkem zmateční stížnosti státního zastupitelstva pražského proti konečným rozsudkům v obou posledních dvou porotních přích »Nár. Listů« ustanovil nejvyšší soudní jinak kasační dvůr na dny 22. a 28. dubna veřejná řízení ve Vídni. Jelikož redaktor »N. L.« J. *Arbes* nalezal se právě ve vazbě a ohlásil, že se do Vídně odebeře, nezbylo, nežli rozhodnouti, aby tam byl dopraven v průvodu c. k. orgánu a ubytován na několik dní — v kriminále vídeňském. Až dosud nestál ještě žádný český žurnalista se svým obhájcem přímo před nejvyšším soudním dvorem.

13. dubna. »Pokrok« zabaven. — C. k. vrchní soud jednak potvrdil, jednak *zostřil* rozsudek ve při pro tajný spolek »Blaník«. Čeněk *Kerber* odsouzen na **10 roků**, Otakar *Fiala* na

*) *Tschabuschnigg* byl za dřívějších let básníkem a novellistou. Jakého *smýšlení* — tehdá byl, vysvítá z básně, která v překladu českém zní:

»Rek Siegfried draka utloukl — a v krvi jeho se myl. — Tím ztvrdla jemu kůže tak — že meč ho neranil.

Jen mezi lopatky mu kles — náhodou *lípy* list. To místo bylo k zranění — *před zradou* nebyl jist.

Jednou chtěl v lese vodu pít — shybnul se k pramenu — tu Hagen kopím trefil jej — právě tam v ramenu.

Tak *muž německý zahuben.* — A *kdo to zavinil?* To list *lípy slovanské* — *ten toho vinou byl.*

6 roků. Alois Grossman a Frt. Kolací uznáni nevinnými, kdežto Jan *Chalupa*, původně za nevinna uznaný, odsouzen do těžkého žaláře na **3 roky**. Následkem toho propuštěn Grossmann z vazby, v které byl i po ukončeném líčení pře držán; Chalupa zůstal ve vazbě až do vyřízení pře nejvyšším soudem. — O *hlasování* u c. k. vrchního soudu zvěstovaly »Nár. L.«: V senátu zasedali: president *Streit*, rytíř *Jarosch* von Adlershorst, radové *Haller*, *Jankovský*, *Foerster* a *Ullrich*. Tento jako referent navrhnul pro Čeňka Kerbra, odsouzeného do žaláře na 10 roků, těžký žalář na dobu **20 let**. Rytíř *Jarosch* slevil 5 roků a navrhl 15tiletý žalář. Rada *Ullrich* vida, že nejeví senát ochotu přistoupiti k návrhu na 20 roků, připojil se k návrhu ryt. Jarosche. Na to navrhnul rada Haller žalář na dobu **12 roků**, což také přijato. Hlasovali pro návrh ten: *Streit*, *Foerster*, *Jankovský* a *Haller*. President vyslovil prý se, když navrhován žalář dvacetiletý: »*Nesmí se přece záležitost hnáti do nejzazší krajnosti!*« — Frt. *Hájek*, jenž byl odsouzen pro tábor na *Petruškových vršich* do žaláře na **1 rok** a strávil i s vyšetřovací vazbou v žaláři **19 měsíců** a 26 dní, propuštěn na svobodu. Byl uvězněn od 27. srpna 1868. Nejprve dopraven do Semil, pak do Jičína a odtamtud spoutaný do Prahy, kde prodlel asi 10 měsíců v novoměstské trestnici, odkud dopraven k sv. Václavu, kde odpykal si zbytek trestu, dalších deseti měsíců. — Lékařským pozorováním zjištěno, že Jan *Kučka*, kterýž již po delší čas nalezal se v trestnici novoměstské ve vyšetřovací vazbě pro zločin uražení Veličenstva, jest na duchu chorý, vlastně — blbý. Trestní vyšetřování v záležitosti té svěřeno radovi Landovi. — C. k okresní hejtman Mallowetz neudělil občanům lounským J. *Liehnerovi*, K. *Svobodovi*, Rud. *Wunschovi* a A. *Vatkymu* dovolení, aby směli vybírati příspěvky pro ubohé rodiny oněch dělníků, kteří byli ve srážce s vojskem ve *Svarově* o život přišli. — C. k. ministerstvo nesvolilo k vydání *české* odborné učební knihy pro dělostřelectvo. — Volební sbor soudních okresů *Jičínského*, *Soboteckého*, *Libáňského a Novopackého* usnesl se nevoliti do komise pro tak zvané upravení pozemkové daně.

14. dubna. Žalářníkovi v novoměstské trestnici Kristianu Seifertovi, kterýž k vlastní žádosti přesazen do Budějovic a pro

svou humanost u všech vězňů v dobré paměti byl, uspořádána před jeho odjezdem řídká ovace. Udeřením deváté hodiny večerní byla skoro všechna okna trestnice osvětlena a z mnohých cel ozývalo se volání: »Na zdar! odcházejícímu žalářníkovi!« — S dělníkem *Rablem* zavedeno vyšetřování pro zločin rušení veřejného pokoje a přečin dle § 303. tr. z., protože dne 4. ledna večer provolal v jednom hostinci u přítomnosti dvou detektivů »Sláva Barákovi!« Byl zatčen a po sedm neděl držán ve vazbě vyšetřovací. — Rolník z Litovic Jos. V. *Vlček*, jenž přestál trest osmidenního vězení, propuštěn na svobodu. — Na den 17. dubna svolaná schůze dělníků na Smíchov v hostinci »U čísla 1« policií pražskou zakázána. — Pro urážku ministra Dra Giskry c. k. krajským soudem v Chrudimi odsouzený obchodník Ant. *Čechák* nastoupil v trestnici novoměstské svůj trest. — C. k. okres. hejtman Trage sezval »zákonem povolané« zástupce okresů *Slanského*, *Strašeckého* a *Velvarského*, by vykonali volbu důvěrníků do komise pro »upravení« pozemkové daně. Jelikož bylo okres. zastupitelstvo *velvarské* baronem Kollerem již před delším časem rozpuštěno, ohradili se starostové okresu Velvarského a po nich i starostové druhých dvou okresů proti takovému výkladu zákona a odepřeli volbu, poněvadž jsou k ní oprávněni jen členové zastupitelstva okresního. — Uvězněný red. »Nár. Listů« J. *Arbes* vyzván, aby do osmi dnů zapravil pokutu 80 zl., ku které byl dne 19. března pro »nedokonané svádění k přestupku proti předpisům zákona o právu shromažďovacím odsouzen«.

15. dubna. Uvězněnému red. »N. L.« J. *Arbesovi* dodán rozsudek c. k. vrchního soudu, kterýmž změněn rozsudek první stolice a Arbes odsouzen pro přestupek § 3. o právu shromažďovacím k peněžité pokutě. Arbes napsal ihned odvolání z rozsudku toho, jež dne 16. února osobně doručil správci trestnice radovi Neumannovi, aby bylo ohlášení rekursu dodáno expeditu c. k. zemského, jinak tiskového soudu. Však teprve 26. února vráceno mu rubrum, z něhož seznal, že ohlášení rekursu dodáno bylo expeditu teprve dne 17. února, tedy o den později, než-li zákon káže. Následkem toho dal se Arbes ohlásiti u rady Neumanna, žádaje za vysvětlení. Dostalo se mu v odpověď, že bude záležitost »vyšetřena«. Jelikož však na vy

šetření toho vyřízení rekursu nezáviselo, zaslal Arbes veškeré spisy svému obhájci, aby učinil v té věci další kroky právní. — Žádost majitele »N. L.« dra. Julia *Grégra*, aby pro **velezrádu** ve vyšetřovací vazbě se nalezající red. »N. L.« Josef *Dvořák* propuštěn byl po složení přiměřené kauce na svobodu, c. k. vrchním soudem zamítnuta. — Přelíčení s red. »Českého Lva« Jos. *Kummrem* před porotou v Plzni pro článek »Kus života z Cislajtanie«, položeno ku dni 26. dubna. Líčení pře s býv. red. »Plzeňských Novin«, *Stejskalem-Lažanským* a spolupracovníkem těchže novin J. *Kummrem* pro článek »Král se baví« ustanoveno na den 28. dubna taktéž před porotou. — F. S. *Stejskal-Lažanský* a F. *Kohout* v Plzni odsouzeni c. k. okres. soudem pro přestupek každý k pokutě 10 zl.; red. »Českého Lva« J. *Kummer* v jiném přelíčení taktéž pro přestupek k pokutě 5 zl.

16. dubna. Uvězněný redaktor »Nár. L.« J. *Arbes* propuštěn na hodinu z vězení, aby mohl v průvodu strážníka navštíviti nemocnou svou sestru.

17. dubna. I v tento den — *v neděli* — odbýváno u c. k. okresního soudu *v Karlíně* přelíčení s dělníky Karlem *Šíbou* a Ant. *Vaňkem* pro přestupek dle § 310. tr. z. pro sbírky ve prospěch rodin po dělnících, kteří o srážce s vojskem ve Svarově zahynuli.

18. dubna. V noci nalepeny na různých domech a nárožích v Praze plakáty, jimiž lid vybízen, aby v pondělí velikonoční odpol. o 5. hodině sešel se v nádvoří v Emausích u pomníku studentů, kteří byli r. 1848 zahynuli na barikadách. — »Obrana« zabavena. — Lounský občan *Drtina* vrátil se z vězení. Nepřehledné davy obecenstva vyšly mu vstříc. Přes to, že c. k. okresní hejtman Malowetz varoval před účastenstvím, provoláváno hřímavé »Sláva«. Občan Karel *Svoboda* měl před četníky s nasazenými bodáky řeč, kterou davy přijaly s jásotem.

19. dubna. Obecní starostové okresu *Mladoboleslavského a Benátského* odmítli jednohlasně volbu do okresní komise pro »upravení« daně pozemkové a opustivše do jednoho volební síň, ponechali tam c. k. místodržitelského radu Sakha s jeho sekretářem. — K volbě do takovéto komise svoláno do *Polné* 217 obecních představených a radních z okresu *Polenského* a

Přibyslavského. Volby súčastnilo se pouze 23, ostatní opustili vesměs volební síň. Z okresu Přibyslavského nevolil ani jediný představený, z okresu Polenského ani jediná obec česká a z 32 německých pouze 10. — Velkostatkáři i výbor okresů Přeštického a Nepomuckého zamítnuli volbu do komise pro upravení daně pozemkové. — Konfiskace č. 101. »Nár. Listů« pro dopis z Paříže (řeč Gambettova ve prospěch republiky), v níž shledán zločin dle § 65. a) tr. z., a pro zprávy »Okres. hejtmanství v Slaném« (zločin dle § 65. b) tr. z. a »Stran obležení sochy svatováclavské« (přečin dle § 300. tr. z.) potvrzena.

20. dubna. Uvěz. red. »N. L.« J. Arbes odebral se v průvodu soudního zřízence *do Vídně* k řízením před nejvyšším soudním dvorem pro zmateční stížnosti, jež bylo státní návladnictví pražské podalo proti konečným rozsudkům dvou posledních porotních pří »Nár. Listů«. Den před tím povoleno mu navštíviti v průvodu strážníka ještě jednou nemocnou sestru. — Čeněk *Kerber* a Otakar *Fiala* dopraveni v průvodu stráží a sice každý zvlášť do trestnice svatováclavské. První oblečen v trestnický šat a zaměstnán — draním peří. Druhý dán mezi vězně politické. — »Obrany« č. 8. konfiskováno bez udání důvodů. — Po přestálém trestu pro tábor na *Petruškovýeh vršich* z vazby propuštěný občan Frt. *Hájek* uvítán ve své otčině od obecenstva co nejvřeleji.

21. dubna. Býv. red. »N. L.« J. *Arbes* dopraven *ve Vídni* do trestnice a vykázána mu k dočasnému pobytu cela asi s padesáti — sprostými zločinci. Teprve po ostrých rekriminacích, když žádal býti předveden k presidentovi a pohrozil, že okamžitě odjede nazpět do Prahy, poněvadž přijel do Vídně jen z dobré vůle a není povinen dostaviti se před nejvyšší soudní dvůr, tím méně pak zůstati ve vídeňské trestnici ve společnosti sprostých zločinců, vyhověno přání v téže trestnici uvězněného majitele »Sonn- und Montagszeitungu« Alexandra *Scharfa*, kterýž Arbesovi nabídnul pohostinství ve »vlastní« své celi, v které byl uvězněn s žurnalistou Drem. Herzogem.

22 dubna. Řízení před nejvyšším soudním dvorem o zmateční stížnosti, kterou bylo státní návladnictvo pražské podalo proti jednohlasnému výroku poroty pražské, kterýmž byl redaktor »Nár. Listů« J. *Arbes* prohlášen nevinným přečinem

pobuřování, jehož prý se dopustil otištěním referátu o soudním přelíčení, odbývaném v červenci r. 1869 v Chrudimi. Redaktor Arbes doprovozen soudním zřízencem trestnice vídeňské do zasedací síně nejvyššího soudního dvoru, kam dostavil se i obhájce jeho Dr. Čížek Udeřením 10. hodiny objevil se nejvyšší soudní dvůr: dvorní rada rytíř z *Wittmannů* jako předseda, dvorní radové *Pazelt*, *Schubert*, *Hartzer*, *Lemeyer*, *Adamsky* a *Dekastello* jako přísedící; pak dvorní sekretář *Rybička* jako zapisovatel a dvorní rada *Purschka* jako generální pokurator. Předseda napomenul především četně shromážděné posluchačstvo ku klidu a důstojnému chování, načež v několika jen minutách odehrála se scéna, jaké klidná a tichá zasedací síň nejvyššího soudu doposud ještě nikdy nebyla svědkem.

Předseda optal se *po německu:* Je někdo se strany obžalovaného zde?

Arbes (česky): Ano — já.

Předseda (německy): Kdo jste a jak se jmenujete?

Arbes (česky): Dříve než-li budu odpovídati, prosím, aby dnešní řízení vedeno bylo v jazyku českém.

Předseda (německy). To nemůže být — to nemůže naprosto být. Podle statutu nejvyššího soudního dvoru ze dne 7. srpna 1850 jest jednací řeč nejvyššího soudu jedině *němčina.* Do plaidování v jiném jazyku nemůžeme se naprosto spustiti. Budete tudíž tak laskav a přednesete své námitky v jazyku německém.

Arbes (česky): Lituji, pane předsedo že tak učiniti nemohu. Jsem Čech a podle zřejmého znění základních státních zákonů mám právo žádati, aby bylo se mnou před soudem jednáno v mé mateřštině. Z té příčiny dovoluji si žádost svou opakovati a prosím, aby dnešní řízení vedeno bylo v jazyku českém.

Předseda (německy): Já však již podotknul, že jednací řeč nejvyššího soudu jest němčina a proto zde bude jednáno v jazyku německém.

Arbes (česky): V tom případu a hlavně proto, že záležitost ta jest výhradně juridickou, přenechávám zatím slovo právnímu svému zástupci.

Dr. Čížek (česky): Dovoluji si, slavný soude, opakovati žádost svého klienta po třetí. Žádám, aby byl vzat zřetel k tomu, že záležitost týká se časopisu *českého*, vycházejícího v Praze, že redaktorem je *Čech*, který, třeba že německy umí, pokládá za svou povinnost, užívati jen řeči mateřské. Dále prosím, aby vzal slavný soud zřetel k tomu, že nejvyšší soud je také instancí pro království České, kde je čeština na základě rovného práva také řečí soudní. Jest moji povinností žádati, aby bylo jednáno v jazyku českém . . .

Předs. (velmi lámaně po česku): Já už dvakrát řekl, že v žádné jiné řeči — tylko enom nemecky budu jednat. (A zase německy.) V statutě nejvyššího soudu uvedena jest němčina, v které se smí jednat. Tomu se musíte podrobit; dle toho se musíte chovat. Kdybyste tak nechtěl, *musil bych vám odejmouti slovo.* (Sensace v obecenstvu.)

Dr. Čížek (ještě pořád klidně): Chci jen podotknout...

Předs. (česky): Už vám nyc nemám říct.

Dr. Čížek (ohnivěji): Ale já jen chci v této záležitosti..

Předs. (něm): Vy budete mít později . . .

Dr. Čížek (rozhorleně): Já chci . . .

Předs. (zlostně): Tak přec mluvte německy! (Několik soudců současně vykřiklo): *Co pak je nám zde do češtiny!?*

Dr. Čížek (v rozjitření a povýšeným hlasem): Následkem toho tedy prohlašuji, že my Čechové jen česky budeme jednat a v žádné jiné řeči — ani ve Vídni, ani kde jinde . . .

Předs. (vpadne mu do řeči): To je nám všecko jedno. My jsme dle statutu zavázáni jednat jen po německu.

Dr. Čížek: Oznamuji tedy, že vzdáváme se dalšího jednání — že je nám lhostejno, co se zde vyjedná a na čem se soud usnese. Bez toho jsme tomu zvyklí. Ať vypadne rozhodnutí tak neb onak; my se podrobujeme. My se nebudeme hájit, když nám . . .

Předs.: Nechte toho žvastání! (Radottiren sie nicht!) Žádám vás, abyste přestal. Sedněte si!

Dr. Čížek (rozčilen sklesl na stolici).

Arbes (polohlasitě k Dru. Čížkovi): Doktore! Vždyť my tu nemusíme být! Pojďme odtud!

Dr. Čížek (prudce se vztyčí): Jelikož tu, slavný soude, nemusíme být — odcházíme!

Čížek i Arbes sebravše svá akta, uklonili se před soudem a odešli dříve, nežli členové soudního dvoru zaujali za zeleným stolem svá místa.

Zmateční stížnost projednána pak v jazyku německém za nepřítomnosti interessentů. Po průvodním řízení vyzval předseda zapisovatele, aby zaznamenal do protokolu, že obžalovaný redaktor Arbes žádal, aby své námitky mohl přednésti po česku, ale předseda že k tomu nesvolil a sice z té příčiny, že statut nejvyššího soudu výslovně prohlašuje němčinu za řeč úřadní. Na to, že právní zástupce obžalovaného, bezpochyby Dr. Čížek, přednesl tutéž žádost, ale předseda že i tuto odmítl stejným způsobem a s připomenutím, že bude-li déle česky mluviti, odejmu mu slovo.

Po té odebral se soud k poradě a asi po čtvrt hodině prohlásil předseda rozsudek, kterýmž zmateční stížnost státního návladnictví pražského zamítnuta

23. dubna. V hejtmanství plzeňském odepřeli volbu do komise pro »upravení« pozemkové daně veškeří velkostatkáři, mezi nimi i zástupce Dra. Stroussberga, majitele někdejšího korunního panství *Zbirova*. Okresní výborové *Blovický*, *Plzeňský* a *Rokycanský* k volbě vůbec ani se nedostavili.

24. dubna. Pádem ministerstva, jež po dva roky státnickou činnost svou vynakládalo na zlomení státoprávní oposice české, *odsouzen* také jeho systém a nová vláda vymohla pro politické vězně, kteří byli odsouzeni pro zločiny, přečiny a přestupky **tiskem** spáchané **amnestii**. — Z trestnice **svatováclavské** propuštěni: Jan M. **Černý**, bývalý redaktor »Nár. Pokroku«, odsouzený na $4^1/_2$ roku (uvězněný od 30. července 1868.); Josef V. **Kout**, býv. red. »Nár. Listů«, odsouzený na 3 léta a 5 měsíců) ve vazbě od 7. září 1868); Jan **Květoň**, býv. red. »Nár. Pokroku«, odsouzený na 9 roků, 3 měsíce a 21 dní (od 14. září 1868); Karel **Tůma**, býv. red. »Nár. L.«, odsouzený na 3 roky (od 27. září 1868); B. E. **Tolman**, býv. red. »Posla z Prahy«, odsouzený na 3 roky, 4 měs. a 24 dni (od 20. listop. 1868); Karel **Krouský**, býv. red. »Nár. Listů« a »Hlasu« odsouzen asi na 1 rok a 3 měs. (od 1. dubna 1869).

Z trestnice **novoměstské** propuštěni: Ant. **Tůma**, býv. red. »Politiky«, (uvězněný od 14. června 1869) a Jan **Zehnal**, býv. red. »Nár. Pokroku« (od 11. března 1870.) — Kromě těchto dvou propuštěn z trestnice té, ale teprve druhého dne, také býv. red. »Nár. Listů« Jos. *Dvořák*, nalezající se ve vyšetřovací vazbě pro zločin **»velezrády«**, spáchaný prý otištěním článku »Program generála Fadějeva«.

Mimo tyto propuštěni z trestnice c. k. krajského soudu v **Chrudimi**: Fr. **Müller**, býv. red. »Koruny«, odsouzený asi na 6 roků a z trestnice zemského soudu ve **Vídni**, kde meškal za příčinou zmatečních stížností před nejvyšším soudem — J. **Arbes**, býv. r. »Našich Listů«, odsouzený na 4 měsíce a uvězněný od 8 února 1870.

Amnestie týkala se také býv. redaktorů Politiky: Václ. *Nedoma* a Frt. *Kotka*, kteří byli unikli vazbě odjezdem do Paříže, pak J. *Černocha*, býv. red. »Olomouckých Novin«, meškajícího v tu dobu v Berlíně; dále Dra Stan. *Kodyma*, býv. red. »Hlasu«, odsouzeného ještě na 14 měs., a V. *Erbena* býv. red. »Obrany«, kteří přisouzené jim tresty nebyli ještě nastoupili; Čeňka *Kulhánka*, býv. red. »Politiky«, jenž měl odpykati ještě trest tříměsíčního žaláře, Jos. *Zídka*, red. »Svobody«, odsouzeného k několika pokutám, Václ. Kredby, redaktora »Posla z Budče«, Václ. *Petra*, red. »Dělníka«, majitele litografického ústavu *Pražáka* a krámské Cecilie *Cvokovy*, která byla odsouzena, poněvadž o slavnosti Husově rozdávala hostům papírové medailonky s nápisem: »Ať žije našinec! Ať zhyne odrodilec!«

Ostatní političtí vězňové zůstali v žalářích a sice:

V trestnici svatováclavské: Bedřich **Pacák**, odsouzený pro **velezrádu** na 5 roků, (uvězněný od 6. června 1868); Jan **Relich** z Plzně, odsouzený na 1½ roku (od 3. srpna 1868); Petr **Zeman**, rolník ze Stanova, odsouzený pro tábor na Petruškových vrších na 1 rok a 3 měsíce (od 27. srpna 1868); Krištof **Groegr**, dělník, odsouzený na 3½ roku pro tábor na Pankraci (od 4. října 1868); Fr. **Neumann** pro týž tábor na 2 roky odsouzený (od 4. října 1868); Jos. **Stanke**, studující, taktéž na 2 roky pro týž tábor odsouzený (od 4. října 1868); Jos. **Vist** z Čáslavi, odsouzený pro *velezrádu* na 3 roky (od 3. června 1869); Čeněk **Kerber**, odsouzený pro velezrádu atd.

na 12 let (od 13. června 1869); Otakar **Fiala**, odsouz. pro velezrádu na 6 roků (od 13. června 1869).

V trestnici **novoměstské** *zbyli* mimo jiné: Frt. **Chalupa**, Josef **Liška**, Vilém **Kerber**, Louis **Šmíd**, Karel **Miňovský** a J. **Dvořák**, kterýž propuštěn dne 25. dubna.

Že udělena byla po pádu Giskry a Herbsta pouze *částečná* amnestie, v Čechách nikterak neuspokojilo. Tak psaly »N. L.« mimo jiné: »Čím jest odůvodněn rozdíl mezi velezrádci, politickými zločinci a všelikými nepřátely veřejného pořádku *tiskovými* a *netiskovými?* Všickni členové státoprávní a národní oposice v království Českém, *všichni věrní a stateční synové národa českého* nemohli přece pracovat *proti ministerstvu Herbstovsko-Giskrovskému* v pěti redakcích. To by bývala velmi skromná oposice v zemích koruny České. Každý z nás pracoval na tom místě, kde zápas o existenci národa jej postavil, a tím způsobem, který s okamžitou potřebou a se silami jeho se shodoval. *Ale* **všickni** *měli jsme jednu vůli, jeden účel.* **Všickni** *stáli jsme v téže službě* **celého národa. Všichni byli jsme velezrádci,** *rušitelé veřejného pokoje, podněcovatelé k opovržení státními úřady* atd. atd. Nedělali jsme mezi sebou rozdílu: páchali ty zločiny v novinách nebo na táborech, slovem tištěným nebo mluveným... Ministři hr. Potocki a Taaffe neměli tohoto rozdílu mezi námi dělati. Zůstavujeme všechny trestní nálezy, vynešené soudci Herbstovsko-Giskrovskými nade všemi *netiskovými* politickými velezrádci a zločinci při jejich formalní oprávněnosti. Však tvrdíme co nejrozhodněji, že *sotva byl spáchán* v království Českém za vlády Herbstovy a Giskrovy *jeden netiskový politický zločin, jejž by politika těchto dvou ministrů prováděná proti národu českému nebyla úplně omluvila a ospravedlnila.* **Toliko tito dva ministři svou vražednou politikou udělali v národu českém tolik velezrádcův a politických zločincův.** Když pak oni propuštěni z úřadův byli ozdobeni jinými státními hodnostmi, *měly oběti svého právního svědomí proti jejich nesvědomitému násilí aspoň propuštěni býti na svobodu.* Vedle těch zločincův, kterýchž proti svatému právu a věčné přírodě ministři Herbst a Giskra dopustili se na národu českém, jsou všechny »politické zločiny« zákonníku vídeňského z doby absolutismu — padlý sníh« . . .«

25. dubna. »Prager Abendblatt« otisknul dopis, v němž praveno, že následkem řízení před nejvyšším soudem, kdy český redaktor a jeho právní zástupce žádali, aby bylo řízení provedeno v jazyku českém, *nový ministr spravedlnosti ryt. Tschabuschnigg* uznal za dobré, aby **smělo se jednati i v jiné řeči nežli v řeči německé.** — Den po udělení amnestie chtěl zřízenec soudní dodati redaktoru »Obrany J. *Dvořákovi* nový soudní nález ze dne 24. dubna, kterýmž potvrzena konfiskace č. 8. pro výtah z řeči Gambettovy (zločin dle § 65. tr. z.) a pro protest z okresu Lounského (přečin proti veřejnému pokoji a řádu). Nestihnuv redaktora nedbal námitek, že amnestií upuštěno bylo ode všeho trestního řízení ve přích před udělením amnestie zavedených. Přivedl dva c. k. policejní strážníky jako svědky a konfiskační nález na dvéře administrace přibil. — Pro zločin uražení Veličenstva odsouzení občané K. *Mišovský* a Dvořák ze *Šárky*, odpykavše své tresty, první 5 měsíců, druhý 3 měsíce, propuštěni z novoměstské trestnice na svobodu.

26. dubna. Býv. redaktoru »Českého Lva« Jos. *Kummrovi* dodán soudní nález toho znění, že v čísle 11. spáchán zločin a přečin rušení veřejného pokoje a řádu. Podobně dodán redaktoru »Svobody« a »Hum. Listů« J. *Zídkovi* soudní výměr, kterýmž potvrzen rozsudek okres. del. soudu pražského ze dne 15. ledna, jímž Zídek odsouzen pro přestupek § 23. tisk. zák. k pokutě 15 zl. Zároveň vyzván, pokutu do osmi dnů pod uvarováním exekuce složiti. — Z trestnice brněnské propuštěn stařičký farář Jos. *Bazal* z Novosádku, jenž byl pro zločin rušení veřejného pokoje, spáchaný kázáním, odsouzen na 6 neděl do žaláře. Bylať mu k žádosti farníků udělena milost. — Učitel v Jestřábí, Florian *Nykl*, suspendován, poněvadž prý se protivil školním zákonům.

27. dubna. Vyšetřování pro zločin rušení veřejného pokoje zavedeno s J. S. *Skrejšovským* a O. *Zeithamrem* pro řeči, jež měli ve schůzi městského zastupitelstva pražského za příčinou resignace purkmistra Dra. Klaudyho.

28. dubna. Politickým vězňům v trestnici svatováclavské po odchodu amnestovaných žurnalistů k nařízení vrchního státního návladního dvorního rady Jarosche z Adlershorstu zakázáno používati k procházkám zahrady a vykázán jim jeden

z nejuzších dvorků. Z té příčiny vězňové ti na procházky vůbec ani nevycházeli a podali v příčině té přiměřenou žádost ministerstvu spravedlnosti. — Pro urážku ministra Giskry odsouzený obchodník Ant. *Čechák*, odpykav svůj trest, propuštěn na svobodu. — Soudní prohlídka vykonána v bytu okresního tajemníka J. *Duška* v Českém Brodě, jakož i v archivu rozpuštěného okr. zastupitelstva *českobrodského*. Pátráno po rukopisu odůvodněného návrhu, jenž byl od několika členů zastupitelstva podán v jedné schůzi na zamítnutí volby členů do c. k. okr. školní rady. Podobná prohlídka za týmže účelem vykonána také v bytu býv starosty Fr. *Pokorného*.

29. dubna. Nejvyšší soud potvrdil rozsudky, kterýmiž pro zastavení práce odsouzeni byli typografové: *Bavorský* do vězení zostřeného dvěma posty na 4 neděle, *Ryba*, *Sussmann*, *Ambrož*, *Rein* a *Horák* na 8 dní, *Kleinschmidt*, *Stolař* a *Pavlis* pak každý na 5 dní.

Květen 1870.

1. května. Typograf Jan *Bavorský* nastoupil trest čtyřnedělního vězení.

3. května. Občanům odsouzeným pro zakázaný tábor na Košumberku dodány *německé* výměry nejvyššího soudu, kterýmiž první serie odsouzených odsouzena k pokutám: Ant. *Pražan*, Jan *Janouš*, Matěj *Hurich*, Emanuel *Ulrich* a Frt. *Sekera* ke 30 zl., Martin *Štěpán*, Frt. *Jedlička* a Jos. *Klusoň* ku 20 zl. Celá řada odsouzenců z okresu Litomyšlského nerekurovala.

4. května. Okr. tajemník v Bělé, Adolf *Šimek*, jenž byl pro tábor na *Bezdězi* i nejvyšším soudním dvorem odsouzen k pokutě 70 zl., dostal rozkaz, aby pokutu do osmi dnů složil.

5. května. K. *Winter*, který o prohlášení rozsudku vepři tajného spolku »Blaník« před radnicí novoměstskou ihned se »nerozešel«, odsouzen pro přečin shluknutí na tři dny do vězení.

6. května. Typograf Jan *Pavlis* propuštěn po přestálém trestu pětidenního vězení na svobodu. — Dělnický tábor, svolaný ku dni 8. května do Holešovic do zahrady hostince »na Holešovce«, c. k. policií pražskou zakázán.

7. května. Baron *Petrino* jmenován ministrem a správcem ministerstva financí, baron Viktor *Widmann* pak ministrem zemské obrany. Minulost Widmannova nebyla neúhonnou. Byltě roku 1859 pro sprostý zločin odsouzen na několik měsíců do vězení . . . Nalezaje se r. 1857 jako nadporučík desátého pluku hulánského posádkou v Štýrském Hradci, docházíval s mnohými jinými důstojníky na zmrzlinu a jiné lahůdky do závodu divadelního cukráře Mayera, kde však platíval jen tehdá, kdy chtěl, a to prý — zřídka kdy. Mayer tudíž prodávačkám zakázal, aby Widmannovi zboží cukrářské nevydávali, což Widmanna tak rozjitřilo, že několikráte došel si na Mayera, by mu přečetl nedosti galantní levity, a posléze dne 22. srpna časně z rána, dav krám Mayerův střežiti několika důstojníky, vrazil do krámu a ztepal olověným knoflíkem svého bičíku Mayera do hlavy a konečně jej i šavlí posekal. *Mayer* poležel si přes půl roku a chřadl pak, *až následkem utrpeného poranění zemřel.* Pozůstalí jali se prostřednictvím právního svého zástupce Dra Wurmsera vymáhati na baronu Widmannovi náhradu, kteráž jim také — ač teprve prodlením desíti roků — c. k. soudy v částce 5000 zl. přiřknuta. Zatím byl baron *Widmann* vzat již r. 1859 do vyšetřování, před soud postaven a také odsouzen. Roku 1861 kvitoval a cestoval po čtyry léta v cizozemsku. Dne 6. listop. 1866 byly mu vlastnoručním listem J. V. císaře právní následky onoho zločinu prominuty.

10. května. Dělník Jos. *Kroš*, jenž byl pro řeči na prospěch dělnictva v Liberci zatčen, a asi před třemi týdny dopraven do vazby k c. k. trestnímu soudu do Prahy, kde vyšetřován pro zločin rušení veřejného pokoje — zemřel. — Typograf V. *Kleinschmied*, odbyv si trest pětidenního vězení, propuštěn na svobodu. — Pro nezaplacené pokuty pro tábor na *Blížkově* zabaveny c. k. soudními zřízenci odsouzeným různé movitosti. Tak zabaven měšťanostovi v Kopidlně Fr. *Valentovi*, jenž byl odsouzen k pokutě 40 zl., kočár v ceně 180 zl. *Z Kopidlna* odebrali se c. k. soudní zřízenci do *Mlejnice*, pak do *Rožďalovic* a do *Křešic* k Ant. *Kolaříkovi*.

11. května. Pro telegram na uvítanou J. Baráka ze žaláře, jejž byl býv. red. plzeňského »Českého Lva« Jos. Kummer jménem rozpuštěného čten. spolku »Vlastimil« zaslal »Nár.

— Farář z Vítkovic, P. Ant. *Sax*, odpykav si pro zločin urážení Veličenstva trest tříměsíčního žaláře, propuštěn z trestnice novoměstské na svobodu. — Čeněk *Kerber*, na něhož bylo udáno, že chtěl, když byl ještě uvězněn v novoměstské trestnici, zaslati jednomu ze svých známých list bez vědomí inšpektora trestnice, odsouzen cestou disciplinární k samovazbě na sedm dní.

26. května. Policii pražské dostal se do rukou seznam členů *tajného* prý spolku »*Jednatelství z Blaníka*«. Při každém jméně byl udán i byt osoby toho jména. Nicméně při dalším vyšetřování shledáno, že nejsou to jména pravá, nýbrž přijatá. Jeden z mladíků, jenž byl v seznamu nazván Hynek Divoký, povolán na policii, kde se přiznal, že jmenuje se — Gustav Janeček.

27. května. Plakáty rozházené před nedávnem po ulicích pražských (podepsané »Jednatelství Blaníka«) zavdaly policii příčinu k opětnému pátrání po nové *tajné tiskárně*. Z té příčiny vykonány časně z rána policejní prohlídky v bytech několika mladíků, hlavně studujících, kteří byli v podezření, a sice v bytu Bohumila *Netušila*, kandidáta učitelství, Bedřicha *Purkhardta*, farmaceuta, a žáků c. k. vyšší realné školy: Václava *Vlčka*, Břetislava *Řeháka* a Jaroslava *Fialy* (bratra uvězněného Otakara Fialy). Po tajné tiskárně nenalezeno nikde stopy. Všech pět mladíků bylo však prodlením dne zatknuto; někteří ve svých bytech, jiní na ulici, když se ubírali do školy. Odpůldne vykonána policejní prohlídka také v bytu krupařky Barbory Čuldové v Klimentské ulici, kam prý jeden z podezřelých členů tajného spolku Frt. *Novotný*, jenž byl již dne 25. května zatčen, častěji docházíval. Leč i zde nenalezeno nic podezřelého. — Leopold *Kořínek* z Hořic, jenž byl pro »shluknutí a pozdvižení«, jehož se dopustil tím, že o táboru *konecchlumském* roku 1868 nesl prapor s kalichem, odsouzen do vězení na čtvrt roku, nastoupil v Bydžově trest. Mimo to odsouzen byl k pokutě 10 zl., poněvadž prý odvolání jeho z rozsudku toho bylo »drzé«. — Kněz řádu sv. Františka v Hostinném, P. Albin *Jireček*, přestáv u c. k. krajského soudu v Kutné Hoře trest devítidenního vězení, k němuž byl odsouzen pro lonské kázání o pouti v Dobřichově proti novým školním zákonům, propuštěn na svobodu. — Slavnost svěcení praporu zpěváckého a čtenářského

spolku »Jiří Poděbrad« v *Kunštatu* na Moravě, ku dni 29. května položená, c. k. okr. hejtmanem Součkem zakázána. — Obecní zastupitelstvo heřmanoměstecké odepřelo volbu do školní rady. — Václ. *Vlček* z Litovle zatčen pro podezření, že jest členem tajného spolku »Blaník« a podržán u trestního soudu ve vyšetřovací vazbě.

28. května. Počet osob zatknutých pro podezření, že jsou členy nového tajného spolku, rozmnožen strojníkem Kaňkovským, v jehož bytu vykonána policejní prohlídka již před pátou hodinou ranní. Dle úředních listů zatknuto z této příčiny již osm osob. Také tajná tiskárna prý už vypátrána.

29. května. Městské zastupitelstvo lounské, které již před čtvrt rokem podalo k c. k. místodržitelství odůvodněnou žádost, aby suspendovaný ředitel lounských škol A. *Wolf* byl rehabilitován (aniž by byla na žádost tu došla nějaká odpověď), usneslo se jednohlasně, aby bylo v záležitosti té rázně zakročeno ještě jednou a to přímo u ministerstva.

30. května. Pro podezření účastenství v tajném spolku »Blaníku« zatčení mladíci dopraveni z policie vesměs do novoměstské trestnice do vyšetřovací vazby. Byli to: Jaroslav *Fiala*, *Kaňka*, *Novotný*, *Purkhardt*, *Vykulil*, *Milfait*, *Vlček* a *Řehák*. — Dle úředních listů vypátrána tajná tiskárna v bytu farmaceuta B. *Purkhardta* v Semínářské ulici č. 4. Nalezen prý tam ruční lis s vysázeným drobným písmem v sedmi řádcích, obsahujících **»velezrádné«** *provolání;* dále několik balíčků s písmeny rozličného druhu, nějaké básně a konečně provedené i započaté plakáty. — *Konsistoř olomoucká* odmítla volbu dvou členů do zemské školní rady moravské. — Pro súčastnění tábora *u Lipan* r. 1868 nastoupil Em. *Hojka* u c. k. okresního soudu v Berouně trest dvoudenního vězení. — Přibyslavský měšťan A. B. *Cepl* nepřijal jmenování za náhradníka do podkomise zemské pro »upravení« pozemkové daně. — Také Josef *Špaček*, statkář z Horno-Mokropsů, nepřijal čestného úřadu člena odhadní komise pro upravení pozemkové daně pro okres Zbraslavský.

31. května. Vilém *Kerber*, odsouzený pro účastenství v tajném spolku »Blaník«, dopraven z trestnice novoměstské k c. k. krajskému soudu do *Kutné Hory*, poněvadž prý zasí-

lal z vězení zprávy do novin a radil mladíkům, kteří s ním byli uvězněni, jak se mají před soudem vymlouvati. — S občanem V. *Březnovským* z Karlína zavedeno u trestního soudu vyšetřování pro zločin rušení veřejného pokoje, jehož prý se dopustil řečí dne 27. března ve schůzi dělnické v Konviktě.

Červen 1870.

1. června. Bývalý dozorce vězňů v trestnici novoměstské Petr *Kostka* odsouzen pro urážku c. k. soudu na osm dní do vězení, poněvadž prý si dne 13. dubna v hostinci »U uherské koruny« stěžoval, že byl ze služby propuštěn a vyslovil se, že předseda »dává se tisíci podplácet« a vůbec celý soud že jest »soudem lumpů«, kteří jsou »podvodníci a lumpové«. — Studující Josef *Drahokoupil*, syn majitele statku v Dolních Bučicích, zatčen k žádosti pražské policie c. k. četníky v otcově bytu, poněvadž na něm lpělo podezření, že byl členem tajného spolku »Blaník«. — Kromě Hynka *Suchomela* vzati do vyšetřování pro řeči v dělnické schůzi v Konviktě dne 27. března také ještě: *Lojda*, *Strnad* a *Dušek*, kteří prý se dopustili jednak přečinů, jednak přestupků.

2. června. Žádost podaná novému ministerstvu za prominutí trestu Janu *Bavorskému*, jenž byl vzat do vazby, poněvadž se súčastnil zastavení práce, a *za zmírnění trestů bratří Kerbrů* odstoupena c. k. vrchnímu soudu, kterýž neuznal za vhodno, učiniti u vyššího místa návrh na udělení milosti. Dříve než-li žádost ta vyřízena, Bavorský trest svůj již si odpykal.

3. června. Policejní prohlídka vykonána v bytu Karla *Wintra* v Husově třídě. — S red. »Českého Lva« zavedeno vyšetřování pro zločin uražení Veličenstva, spáchaný v č. 40. článkem »Ban Jelačić a rakouská vděčnost«. — Tábor lidu svolaný ku dni 6. června do *Velkého Jenče* smíchovským c. k. hejtmanem Karáskem nepovolen.

4. června. Žádosti výboru pro zřízení Národního divadla *za povolení loterie ve prospěch stavby Nár. divadla* c. k. ministerstvem *nevyhověno*. — Lomnickým občanům pro tábor na *Levíně* u Nové Paky dodáno soudní vyzvání, by do osmi dnů

nastoupili tresty šestidenního vězení. — Obžalovaným pro bystřické události (pro srážku občanů s německými turnéry) dodány obžaloby. V celku zažalováno 66 osob a sice 7 pro přečin pobuřování a 59 pro ztočin veřejného násilí, z nichž někteří měli se také zodpovídati z přestupku proti bezpečnosti tělesné. Josef *Veselý*, který byl po 3 měsíce ve vyšetřovací vazbě, obžalován pro přečin proti veřejnému pokoji a řádu dle § 302 tr. z. — Opětná žádost rolníků okresu Karlínského, by jim bylo dovoleno zaraziti spolek »*rolnické banderium karlínské*«, zamítnuta, poněvadž prý by po povolení »následovaly bezpochyby totožné žádosti i ostatních okresů, což by podnět k veřejným nepokojům a roztržitostem (!) zavdati mohlo«. Původně žádali petenti za povolení spolku toho v srpnu 1869. Tehdá zamítnuta žádost proto, poněvadž prý »z dosavadního, všeobecně se jevícího účastenství banderií při protiústavních a protivládních demonstracích vysvítá protizákonní účel těchto spolků«. — Žižkovskému občanu a majiteli domů Malému, kterýž nechtěl přijmouti *německý* nějaký výměr c. k. okresního soudu karlínského, přibit výměr ten sluhou soudním u přítomnosti dvou c. k. policistů na dvéře. — Inšpektor novoměstské trestnice rada Neumann nedovolil, aby politickým vyšetřovancům, kteří byli uvězněni se sprostými zločinci, dodány byly ku čtení staré »Květy«, tedy časopis nepolitický.

5. června. Místo účastníků zakázaného táboru *v Jenči* dostavilo se do obce té 14 c. k. četníků, kteří tam vytrvali od časného rána až do pozdní noci. — Tábor svolaný ku dni 12. června na *Vysokou* u Kutné Hory zakazán.

5. června. Obec *Líbeznice* zamítla volbu do místní školní rady.

7. června. Studující vyšší české reálky Miloš *Červinka* zatčen pro podezření, že byl členem tajného spolku »Blaník.« — S členy divadelní společnosti Kramuelovy *Vilhelmem* a *Kosinou* zavedeno na policii vyšetřování pro jakési extempore v aréně v Kravíně.

8. června. Vyšetřování proti Louisu *Šmídovi*, (jenž v únoru z Berlína přijel do Prahy, by v procesu tajného spolku »Blaník« vydal svědectví, a podržán byl ve vyšetřovací vazbě), po pěti měsících zastaveno. Šmíd byl v podezření spoluviny zločinu

velezrády. Z vazby však nepropuštěn. Musil ihned nastoupiti trest čtyřnedělního vězení, k němuž byl odsouzen pro Herbstovské demonstrace. — Vrchní soud potvrdil nález první stolice, kterýmž podbabští občané: *Janoušek*, *Přáda*, *Hlaváček* a M. *Červenka* dáni v obžalobu pro zločin »pozdvižení«. Luňáček kterýž byl po delší čas držán ve vazbě vyšetřovací, z obžaloby propuštěn.

9. června. U c. k. kraj. soudu v Kutné Hoře provedeno závěrečné přelíčení proti Václavu *Hráskému a třiceti jiným občanům poděbradským* pro osvědčení, jež byli časem svým podali oněm **sto a pěti** občanům, kteří se c. k. soudu dobrovolně přihlásili, že súčastnili se zakázaných táborů. Žaloba zněla na schvalování nezákonných skutků dle § 305 tr. zák. Obžalovaní uznáni nevinnými.

10. června. Okres. zastupitelstvo *českobrodské* odepřelo 14 hlasy proti dvěma dne 9. září 1869 volbu dvou členů do c. k. okresní školní rady. Následkem toho zavedeno se všemi členy okres. zastupitelstva vyšetřování, z něhož vyšlo po náhledu státního návladnictví na jevo, že návrh směřující k odmítnutí volby sepsal starosta okres. zastupitelstva Fr. *Pokorný* a dodal Frt. *Prokůpkovi*, by jej jako zvláštní návrh předložil. Z té příčiny dáni oba v obžalobu pro zločin rušení veřejného pokoje. Proti ostatním členům okres. zastupitelstva vyšetřování zastaveno, poněvadž prý byli Pokorným a Prokůpkem svedeni. — U brněnského trestního soudu odbýváno líčení s členem Svobodovy divadelní společnosti J. *Součkem* pro zločin rušení veřejného pokoje, jejž prý spáchal pobuřující a popuzující výpovědí *o — dřívějším* ministerstvu. Obžalovaný odsouzen k těžkému, postem zostřenému žaláři na jeden rok. — V jedné při politické bylo několik občanů ze Sobotky uznáno nevinnými. C. k. vrchní soud rozsudek ten zrušil a c. k. soudu v Jičíně nařídil, aby zavedl nové vyšetřování a provedl nové přelíčení. — Rolník ze Skutče Václav *Kastěra* vzat c. k. trestním soudem pražským do vyšetřování pro zločin rušení veřejného pokoje. — C. k. vrchní soud změnil rozsudek první instance, kterýmž byl obuvník J. *Prostějovský* odsouzen pro zločin uražení Veličenstva do žaláře na dva měsíce a odsoudil jej na 14 dní. —

11. června. Vojenský týdenník »Žižka« zabaven. Red.

jeho Hynek *Lang* předvolán ku dni 13. června k soudu k výslechu. — Nejvyšší soud potvrdil rozsudek c. k. okr. soudu tišňovského, kterýmž náčelník Sokola brněnského Dr. Ctibor *Helcelet* odsouzen pro přestupek § 3. zákona o právu shromažďovacím k pokutě 25 zl. nebo do vězení na 5 dnů.

12. června. Na místě zakázaného táboru na vrchu *Vysoká* u Kutné Hory tábořilo za nejprudšího deště 30 c. k. četníků, kdežto jiných 10 meškalo jako záloha v kasárnách v Kutné Hoře. — Čeněk *Kerber*, odsouzený ve při tajného spolku »Blaník« do žaláře na 10 roků, stráviv 8 týdnů ve Svatováclavské trestnici mezi sprostými vězni v šatu trestnickém a při sprosté stravě komisní, dán byl konečně mezi politické vězně a nenucen více nositi trestnický šat. — S dělníkem J. *Strnadem*, kterýž v druhé schůzi dělníků v Konviktě mluvil proti dani z výdělku, zavedeno vyšetřování pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. tr. z. — Jos. Vl. *Krátkému* z Tábora, jenž byl pro domnělý zločin rušení veřejného pokoje po tři měsíce držán v Plzni ve vyšetřovací vazbě, dodána obsílka ku přelíčení dne 21. června před c. k. okr. soudem v Rokycanech.

13. června. Bývalý starosta okres. zastupitelstva velvarského, Václav *Janda* z Budohostic, nastoupil u c. k. trestního soudu v Praze trest šestiměsíčního těžkého žaláře, jenž mu byl přisouzen za to, že z jara r. 1868 na táboru řipském přednesl památnou resoluci, obsahující státoprávní program českého národa. Maje otce těžce nemocného a na starosti správu rozsáhlého hospodářství žádal Janda u ministerstva práv za dočasné odročení trestu. Podobnou žádost podala také správa cukrovaru velvarského, jejímž předsedou Janda byl. Místo vyřízení žádostí těch obdržel Janda pouhou obsílku, by se dne 13. června najisto dostavil k c. k. okresnímu soudu velvarskému. Janda vyzvání tomu vyhověl. Byl zadržán a v průvodu soudního sluhy dopraven do Prahy do žaláře. — Pro tábor na Petruškových vrších na 15 měsíců těžkého žaláře odsouzený Petr *Zeman*, odpykav si trest svůj, propuštěn z vazby. Ve vyšetřovací vazbě strávil přes sedm měsíců a prodlel v žaláři 1 rok, 8 měsíců a 26 dní. — S 73letým učitelem ze *Skvořetic* u Blatné zavedeno vyšetřování pro urážku na cti a sice pro jedinou větu, kterou byl dětem ve škole jako krasopisný předpis na tabuli

a c. k. polic. strážníci: Kaj. Wüst, Ant. Melzer, Jos. Sláma a Theod. Meyer — a všichni byli vzati do přísahy.

24. června. Před brněnskou porotou provedeno přelíčení s redaktorem »Našince« *Vrlou* pro urážku na cti, kterouž prý spáchal tím, že Dr. Erazim *Schmale* nazván v listě tom nepřítelem Slovanů, zvláště Čechů, pak člověkem bezectným, poněvadž neznaje dokonale jazyka českého přece jest předsedou zkušební komise pro učitelstvo slovanských škol národních. Německá porota uznala českého redaktora vinným a soud vyměřil mu trest vězení na půl roku, pokutu 150 zl. a zaplacení náhrady 86 zl. právnímu zástupci žalujícího a útrat soudních. — Volba p. Frt. *Pokorného* starostou okresního zastupitelstva českobrodského císařem neschválena. — Mlynářský chasník Ant. *Böhm* z Prahy odsouzen pro zločin urážení Veličenstva do žaláře na dobu 13 měsíců. — Tábor na *Košumberku* svolaný ku dni 26. června c. k. okr. hejtmanem vysokomýtským Brandeisem zakázán. — Nejvyšší soud potvrdil rozsudek, kterýmž plzenský kupec Vojtěch *Svátek* odsouzen pro zločin rušení veřejného pokoje do žaláře na 6 neděl, poněvadž dne 8. února pronesl se ve Spáleném Poříčí k c. k. četníkům: »Pánové«, kdybyste snad slyšeli někoho, že vládě nadává a že si stěžuje na velké daně, nechte ho, ať si ulehčí! Letos měli jsme špatné žně; nevím, odkud vezmeme platy, za kteréž nás vláda ještě utlačuje.«

25. června. »Slovan« zabaven. — Zastupitelstvo města *Opočna*, pak obec *Trhová Kamenice* odmítly volbu do místní školní rady. — Odvolání proti zákazu tábora *na Těhuli* u Slaného c. k. místodržitelstvím zamítnuto.

26. června. Pro nezaplacené pokuty pro tábor na Blížkově r. 1868 zabaveno mlynáři V. *Nechanskému* z Rožďalovic, odsouzenému do vězení na 14 dnů a k pokutě 80 zl. — 25 korců ječmene. Mlynáři A. *Kolaříkovi* z Křešic, odsouzenému do vězení na 10 dní a k pokutě 60 zl. — chtěli zabaviti krávu a když se tomu opřel, prohlásili exekutoři, že přijdou zabavit něco jiného. Purkmistrovi v Kopidlně *Valentovi*, odsouzenému k pokutě 40 zl., zabaven kočár. Mlynáři Frt. *Gutmanovi*, kterýž dne 10. června vyhořel, změněna pokuta 40 zl. v osmidenní vězení. — Pro súčastnění se tábora *na Levíně* nastoupil Josef *Kramář* z Vysokého pod Krkonoši trest osmidenního vězení. Občanu

Jos. *Kramáři* staršímu dovoleno nastoupiti trest 16denního vězení dne 6. července.

28. června. »Nár. Listy« a »Politik« zabaveny. — Red. »Slovana« J. J. *Láska* vzat *do vyšetřovací vazby*, poněvadž list ten přinesl o »krnkovkách« podobnou lokálku jako »Nár. Listy«. — Přiškolené obce farní školy vysocké u Mělníka: *Vysoká, Bosině, Kokořín, Chodč* a *Rousinova* odepřely jednohlasně volbu do místní školní rady.

29. června. Tábor lidu *u Žumberka*, svolaný ku dni 17. července, zakázán. — Na místo zakázaného táboru *u Slaného* dostavilo se — 65 c. k. četníků, tam vytrvali až do pozdního večera. — Březnický občan Frt. *Stocký* odsouzen pro zločin urážení Veličenstva do žaláře na tři měsíce. — Plzeňský »Český Lev« zabaven.

30. června. **Stremayer** jmenován ministrem kultu a vyučování. *Petrino* stal se skutečným ministrem orby a *Holzgethan* skutečným ministrem financí. — V právě minulém pololetí bylo c. k. policií pražskou zatčeno: 1.) pro zločin **velezrády** 11 osob, 2.) pro zločin uražení Veličenstva 4; 3.) pro zločin rušení veřejného pokoje 3 osoby.

Červenec 1870.

1. července. Vídeňská »Presse« psala o uvězněném redaktoru »Nár. Listů«: Poněvadž tu jde o *velezrádu*, při čemž vyšetřování hezky se protáhne, *takže v tomto čtvrtletí soud Arbesův nepřijde již před porotu*, tedy velezrádný redaktor ten, *třeba jej i potom porota uznala nevinným, přece si svých šest měsíců posedí.*" — »Pokrok« zabaven. — Místopředseda Řemeslnické besedy v Plaňanech Frt. *Kouba* odsouzen c. k. okr. soudem v Českém Brodě pro předloňský tábor u Lipan na dva dny do vězení. — Studující J. *Pištěcký* v Uherském Hradišti, jenž byl c. k. trestním soudem v Brně a c. k. vrchním soudem moravským uznán za vinna zločinu uražení Veličenství, poněvadž o pronešení přípitku pravil: »Já ne!« — uznán nejvyšším soudem za nevinna.

2. července. Žádost Občanské besedy *žižkovské*, aby směla

uspořádati volební průvod do Karlína, c. k. policejním ředitelstvím pražským zamítnuta přes to, že v žádosti poukázáno bylo k tomu, že ve Vídni podobné průvody bez překážky se povolují.

3. července. C. k. okresní hejtman v Třeboni Gschirhackl zakázal výměrem ze dne 3. července odbývání táboru lidu dne 10. července *v Horném* u Bukovska, »poněvadž taková shromáždění příčinou výtržností a přestupků zákona bývají, jak to ten pád loňského roku na Chusnici byl«. Ve výměru praveno ku konci do slova: »Za řádné a všeobecné rozhlášení zápovědi této a za přetržení (!) a uvarování (!) *všech návštěv, přítahů* (*!!*) *a nahromadění* se občanův v Horny za příčinou odbývání shromáždění lidu, zůstane pan představený odpovědným. Každé *ukázlivé* (*!!*) shromáždění lidu zavdá příčinu k vložení vojska do obce.«

5. července. Jan *Chalupa*, kterýž byl pro podezření členství tajného spolku »Blaník« a pro spolupůsobení při výbuchu petardy před policejním ředitelstvím *po 13 měsíců držán ve vyšetřovací vazbě*, propuštěn konečně jako *nevinný* na svobodu. — Václav *Vlček* z Litovle, jenž byl dne 27. května zatčen a dodán c. k. trestnímu soudu do vyšetřovací vazby pro podezření, že jest členem tajného spolku »Blaník«, propuštěn zatím na svobodu. Ostatní, kteří byli z téže příčiny zatčeni, trávili dobu vyšetřování — v samovazbě. — Red. »Nár. Listů«, Em. *Vávrovi* dodána obžaloba pro přestupek §§ 10. a 11. zákona o tisku.

6. července. Louis *Šmíd,* odpykav si trest čtyrnedělního vězení pro přečin shluknutí o Herbstovských demonstracích, propuštěn na svobodu. Dostavilť se v únoru dobrovolně jako svědek ku při tajného spolku »Blaník« a byl pro podezření velezrády podržán ve vyšetřovací vazbě, v které držán po čtyry měsíce přes to vše, že bylo vyšetřování se všemi podezřelými účastníky zločinu toho již zastaveno. — Zastupitelstvo města *Žebráku* odepřelo jednohlasně volbu do školní rady. — Žádost tří důvěrníků voličů, aby se směli voličové k volbě sněmovní z Rybář do Mělníka odebrati *společně*, c. k. okresním hejtmanem Brunnerem zamítnuta, poněvadž »v den ten odbývá se v Mělníku výroční trh, ku kterému se množství cizího lidu dostavuje a tu obávati se jest, že by tím veřejný pořádek rušen byl«.

8. července. Ve vazbě vyšetřovací se nalezajícímu red. »Nár. L.« J. *Arbesovi* dodán obžalovací nález, znějící na zločin velezrády, spáchaný otištěním několikařádkové lokálky o krnkovkách. Spoluvinníků, po kterýchž pátráno, nenalezeno. Státní návladnictví žádalo, by mimo jiné čteny byly o přelíčení také »Úvahy generala Fadějeva o východní otázce«. — Žádosti četných občanů *mladoboleslavských*, aby před volbou pouze hudba bez jakéhokoli průvodu voličů směla v městě hráti, c. k. okr. hejtmanem, kterýž si vyžádal v příčině té telegrafickou cestou instrukci od c. k. místodržitelství, nevyhověno. — »Slovan« zabaven pro článek »Jako u Králové Hradce«. — Konfiskace č. 172. »Nár. Listů« potvrzena. — Plakáty, kterýmiž sladovničtí pražští zvali »vlastenecké obecenstvo« k výletu do Dolní Krče, c. k. policií pro slovo »vlastenecké« zakázány. — Rolník Václ. *Hausman* z Makotřas zvolený za člena komise pro »upravení« daně pozemkové, volby té nepřijal, poněvadž celý okres. výbor únhošťský k volbě do komisse té nepřistoupil.

9. července. Zahájeno přelíčení s býv. starostou okres. zastupitelstva českobrodského Frt. *Pokorným* a členem zastupitelstva toho Fr. *Prokůpkem* z Vykáni pro návrh v příčině odepření volby do okresní školní rady, v čemž shledán zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. tr. z. Líčení však odročeno za tou příčinou, aby byla soudní akta vrácena vyšetřovacímu soudci k obnovení celé pře. — »Nár. Listy« bez udání důvodů zabaveny. — Red. časopisu »Žižka« H. *Langovi* doručena obžaloba pro přečin §§ 10. a 11. zák. o tisku.

10. července. V poněmčeném městě *Bělsku* ve Slezsku nalepeny v noci na nárožích ulic, zejména na německé divadlo německé plakáty s nápisem »Budoucnost německých ústaváků«. Pod nápisem byla vymalována šibenice a pod šibenicí uplakaný exministr Giskra, k němuž kvapila soustrastná figurka Dra Raudnitze. Kličku provazu spouštěl na Giskru Dr. Russ. Dole byl nápis »K. k. Staatsdruckerei in Wien« — to jest posměšné tvrzení původcovo, jako by byly plakáty ty tištěny v c. k. státní tiskárně vídeňské. — *Renčovským* banderistům, kteří byli pro súčastnění se zakázaného táboru na vrchu *Pravdě* (12. července 1868) odsouzeni k pokutám po 10 až 20 zl. a doposud pokut těch nezaplatili, zabaveny různé movitosti jako dobytek, vozy,

městyse *Března* spolu s virilním hlasem velkostatku Březenského pak obec *Dolní Slivno* zamítly jednohlasně volbu do školní rady.

19. července. C. k. zemský co trestní soud potvrdil konfiskaci »Katalogu knih, hudebnin atd.« (jejž chtělo knihkupectví Dra. Grégra a Ferd. Dattla vydati) poněvadž byl v katalogu tom uveden také spis generála Fadějeva (s poznámkou, že jest zakázán), shledav v tom přečin rozšiřování zakázaných tiskopisu dle čl. 24. zák. z dne 17. pros. 1862. Analogický případ udál se roku 1863, kdy výbor Měšť. besedy v Mladé Boleslavi vydal katalog knihovny besední, v němž uveden byl také zapovězený spis »Početí roku 1620«. Návladní Ullrich (později c. k. rada vrchního soudu) dal ihned prohlídnouti knihovnu a zakázaný spis zabaven. Dne 21. ledna 1864 octlo se všech *jedenáct* členů výboru besedy před soudem. Osm z nich, kteří o ničem nevěděli, uznáno nevinnými. Tři však (odbor knihovny) uznáni vinnými přestupkem povinné pozornosti a odsouzeni k peněžitým pokutám, poněvadž soud, shledav sice přečin dle § 24. zák. o tisku, neshledal, že by býval také dokázán zlý úmysl. Státní návladní Ullrich odvolal se z rozsudku toho a c. k. vrchní soud odvolání zamítnul, uznav, že »těch několik v katalogu vytištěných slov »Početí roku 1720« atd. není rozšiřováním zakázaného spisu ve smyslu § 24. zák. o tisku«. — Důvěrníci dělnictva pražského, zvolení ve schůzi, dne 27. března 1870 v Konviktě odbývané, dáni v obžalobu pro přestupek §§ 4. a 5. zák. o spolčování. Obžalováni byli: Jan *Bavorský*, *Kučera*, *Pellant*, *Souček*, *Šíba*, *Pelc*, *Kratochvíl*, *Skopal*, *Kovanda*, *Svoboda*, a *Suchomel*. — S Louisem *Šmídem* zavedeno u c. k. policie pražské vyšetřování pro vypálení petardy před novoměstskou radnicí. — Město *Velvary* odepřelo jednomyslně volbu do místní školní rady.

21. července. Přelíčení »Nár. Listů« před porotou pro zločin **velezrády**. Pětičlennému soudu skládajícímu se z radův Vávry, Vošahlíka, Dra Krause a Lauseckra předsedal president Koschin. Žalobníkem byl státní návladní Dr. Hlaváček. Obžalovaného red. Arbesa, jenž nalezal se od 20. června ve vyšetřovací vazbě, hájil Dr. Tomáš *Černý*. Státní návladnictví žalovalo několikařádkovou zprávu o pušce nového systému, kterouž byl krajan náš setník Krnka meškající v tu dobu v Petrohradě

sestrojil, zejména pak ve zprávě té následující místo: »Upozorňujeme krajany své na novou tuto zbraň přejíce sobě, aby našla v Čechách hojného odbytu. Je zajisté žádoucno, aby národ český opatřil se dobrou zbraní, aby mohl, kdykoliv toho bude potřebí, hájiti rukou ozbrojenou vlast svou tak statečně, jako ji v posledních letech hájil slovem, písmem a politickou vytrvalostí. Jen národ silný a ozbrojený dovede sobě opatřiti bezpečnou domácnost. Bylo by na čase, aby na venkově zřizovaly se střelecké spolky a aby mladíci a dospělí mužové cvičili se ve zbrani. Kdož ví, nebudeme-li co nejdříve potřebovati své vlastní moci ozbrojené.«

Po ukončení průvodního řízení žádal obžalovaný, aby bylo konstatováno, že zažalované číslo »Nár. L.« nebylo konfiskováno. Když se tak stalo, učinil obžalovaný odročovací návrh a opodstatnil jej takto: Slavný soude! Ve věcech tiskových platí, jak známo, princip obžaloby, t. j. obžalovaný má tatáž práva, jako žalobník. Používám tudíž práva, jako žalobník. Používám tudíž práva toho, abych podal a odůvodnil návrh odročovací. Dle tiskového zákona má býti zabaven *každý* tiskopis, jehož obsah jest příčinou takového činu trestního, kterýž se stíhá z povinnosti úřadu. Dle toho mělo tedy býti i číslo 155. »Nár. Listů« zabaveno, což však, jak úředně zjištěno jest, nestalo se.

Následek toho byl, že »trestuhodný, dle náhledu státního zastupitelstva i zdejšího soudu, *velezrádu* obsahující článek« dostal se do obecenstva, ačkoliv bylo povinností státního zastupitelstva, aby zabavením *překazilo další postupování* zločinu velezrády.«

Dle § 60. tr. zák. *jest zločinu velezrády spoluvinným každý*, kdo opomene překaziti podniknutí nějakému na velezrádu se vztahujícímu, jemuž snadno bez nebezpečenství svého *v dalším jeho postupování překaziti mohl.*

Státní zasstupitelstvo pražské pouhou konfiskací mohlo snadno a bez nebezpečenství překaziti »velezrádné« podniknutí v dalším jeho postupování a proto jest dle § 60. tr. zák. spoluvinno velezrády, z které jsem obžalován.

Podle § 62. tr. z. ovšem se připovídá každému, že zů-

stane beze všeho trestu, kdo velezrádu vrchnosti v takový čas objeví, když byla ještě tajná a *škodě se mohlo předejíti.*

Státní zastupitelstvo ovšem velezrádný můj skutek udalo; avšak *neudalo jej v takový čas*, aby se mohlo škodě překaziti, *neboť i když budu dnes uznán za vinna a potrestán, přece následkem nekonfiskování bude velezrádný článek mezi obecenstvem a další postupování zločinu nebude více možno překaziti.*

Předseda: Upozorňuji Vás, že jste zde co obžalovaný a nikoliv co žalobník.

Arbes: V tiskových věcech platí princip obžaloby, a ten dává mi totéž právo jako státnímu zástupci, alespoň co do návrhů. Dle práva toho učiním odročovací návrh a chci jej odůvodnit. Státní zastupitelstvo nekonfiskovavši č. 155. »Nár. L.« *opomenulo* velezrádu udati v *takový čas*, když *mohlo se ještě škodě předejíti*, jest tedy dle §§ 60. a 62. tr. z. *spoluvinno velezrádou.* Za tou příčinou navrhuji, aby dnešní přelíčení bylo odročeno, *proti státnímu zastupitelstvu pražskému aby zavedeno bylo trestní vyšetřování* a dle § 155. lit a) tr. ř. *aby veškeří členové státního zastupitelstva pražského vzati byli do vazby vyšetřovací.*

Státní zástupce: Žádám, slavný soude, by se proti panu obžalovanému disciplinárně zakročilo dle § 244. tr. ř., poněvadž urazil státní zastupitelstvo.

Arbes: Já pak vyzývám p. státního zástupce, aby udal, jakým že způsobem urazil jsem jeho a státní zastupitelstvo vůbec? Snad ne tím, že jsem citoval paragrafy trestního zákona? Prosím p. předsedu, aby v ten smysl státního zástupce vyzval.

Předs.: Už jsme to slyšeli; soud nyní uváží váš návrh i návrh pana státního zástupce.

Po dlouhé poradě soudní dvůr se vrátil a předseda prohlásil, že byl obžalovaný odsouzen k trestu disciplinárnímu, načež v líčení pokračováno. Po znamenité obhajovací řeči Dra Tomáše Černého položeny porotcům čtyry otázky, na které odpověděno jednohlasně »Ne«, následkem čehož obžalovaný prohlášen za nevinna. —

Přelíčení s red. »Žižky« H. *Langem* před porotou pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. z. spáchaný prý článkem »Té spravedlnosti ve vojště« v »Hovorně« č. 19., usta-

noveno ke dni 1. srpna. — »Slovan« zabaven. — Město *Votice*, pak obce *Třebychovice*, *Srbeč*, *Bdín* a *Milej* odepřely jednohlasně volbu do místní školní rady.

22. července. »Nár. Listy« bez udání důvodu zabaveny. — Německý městys *Benešov* u Kaplice zamítnul jednohlasně volbu do místní školní rady. — S pořadateli slavnosti uspořádané k upomínce na mistra Jana Husa dne 5. července zavedeno v *Ledči* vyšetřování. — Policejní komisař Ullrich v Bubenči zavedl vyšetřování s několika osobami proto, že dal si lid dne 17. července v restauraci na Žežulce v Šárce zahrát »směs z národních písní«. — Přelíčení s uvězněným redaktorem »Slovana« J. J. *Láskou* pro zločin **velezrády** spáchaný otištěním zprávy o krnkovkách, ustanoveno ku dni 28. července. — »Český Lev« zabaven.

23. července. Zastupitelstva města *Muncifaje*, pak obcí *Ledeč*, *Libušín*, *Svinařov*, *Hradečno*, *Přelíč* a *Hrdliv*, dále obcí *Bratkovice* a *Nabin* odmítla volbu do školní rady. — Pro súčastnění se pouti na *Horném* (v okresu Veselském) k pokutám odsouzeným občanům zabaveny různé movitosti: Janu *Šimkovi*, mlynáři v Bečicích: dva mlýnské kameny, kalhoty, klobouk a boty; Frt. *Vašákovi*, hostinskému ve Vltavotýně: tři prázdné polosudy; Jos. *Kašparovi*, vinárníkovi v Týně nad Vltavou: frak, klobouk a hůl. — Pro domnělé účastenství v tajném spolku »Blaník« vyšetřován farmaceut Gustav Janeček. Po delším výslechu propuštěn však na svobodu. — Pro loňské volby deklarantské zavedeno s některými občany mělnickými, zejména s Fr. *Vinklerem*, *Vykysalem*, *Staincem* a *Vehlem* vyšetřování pro přestupek zákona o právu shromažďovacím. Přelíčení ustanoveno ku dni 27. srpna.

24. července. Red. »Nár. Listů« J. *Arbes* propuštěn na svobodu — o tři čtvrti hodiny dříve, nežli měl býti po zákonu propuštěn. — Město *Mečeříž*, pak obce *Třeboule*, *Království* a *Skalice Klášterní* odepřely volbu do místní školní rady. — S kapelníkem sboru hudebního *Zvolským*, jenž zahrál o zahradní zábavě na Rohanském ostrově ruskou hymnu, zavedeno vyšetřování. — Důvěrníci dělnictva z Prahy a okolí, kteří byli pro přestupek §§ 5. a 6. zák. o shromažďování obžalováni, uznáni nevinnými. — Žádosť německých obcí za amnestování

Václava *Kratochvíla* z Lounek, odsouzeného pro řipskou resosoluci do žaláře na 6 měsíců, c. k. ministerstvem spravedlnosti zamítnuta. Zároveň nařízeno, by odsouzený co nejdříve trest svůj nastoupil.

28. července. Závěrečné přelíčení s red. »Slovana« Janem Jaroslavem *Láskou* před porotou pro přetisknutí lokálky z »Nár. Listů« o krnkovkách, v níž shledávalo státní návladnictvo zločin **velezrády**. Porotci odpověděli na všechny otázky jednohlasně »Nevinen«, následkem čehož uvězněný redaktor propuštěn z obžaloby i z vyšetřovací vazby. — Zastupitelstva obcí *Brandýska, Volšan, Cvrčovic, Holous a Bobnic* odmítla volbu do školní rady.

29. července. Sněm český rozpuštěn a vypsány nové volby. — »Pokrok« zabaven. — Obchodník J. *Liška* z Hor Ratibořských, odsouzený pro zločin urażení Veličenstva na měsíc do žaláře, nastoupil trest.

30. července. Sněm český v novém složení svolán ku dni 27. srpna, říšská rada pak ku dni 2. září. — »Politik« zabavena. — Konfiskace č. 196. »Nár. Listů« pro článek »Chtějí — obětovnosť«, v němž shledán zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. z. potvrzena. — C. k. policie zakázala přednášku v malostranské besedě dělnické »o mezinárodním spolku dělnickém«. — Pro oslavu vítězství volebního odsouzeni byli z *Březnice* k peněžitým pokutám a sice po 25 zl. Jan *Ryjáček* a Jos. *Čížek*; — »po 15 zl. Jos. *Javůrek*, Frt. *Hejtmánek*, Alois *Tatter*, Jan *Gotthard*, Martin *Fiřtík*, Jan *Nachbar*, Jos. *Česaný*, Jan *Javůrek*, Jos. *Hovorka*, Václ. *Fencl*, Hynek *Smolka* a Libor *Kodl*; — po 10 zl. Hynek *Richter*, Frt. *Fiřt*, Jan *Vondřich*, Frt. *Marek*, Jos. *Mařínec*, Vojt. *Sedláček* starší, Václ. *Sedláček*, Vojt. *Sedláček* mladší, Jan *Sedláček* a Josef *Češka*. Úhrnem tedy 24 provinilců odsouzených k summární pokutě 330 zl..

Srpen 1870.

1. srpna. Přelíčení s red. »Žižky« Hynkem *Langem* před porotou pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. tr. z., spáchaný »veřejnou hovornou« v č. 12. Porotci odpověděli na

všecky otázky záporně a obžalovaný uznán za nevinna. — »Řip« zabaven pro článek »Co teď?« a pro dopis z Prahy.

2. srpna. Zastupitelstva obce *Kmentovské*, *Hozpozynské* a *Postovické* v okresu Slanském odmítla volby do místní školní rady.

3. srpna. *Král pruský* udělil rozsáhlou *amnestii* politickým provinilcům, odsouzeným pro velezrádné nebo zemězrádné skutky, pro uražení krále nebo některého člena král. rodiny, pro zločiny a přečiny proti státní moci, proti veřejnému řádu atd. a to nikoli jen tiskem spáchané, nýbrž pro politická provinění všeho druhu vůbec. — Pro přečtení resoluce o prvním táboru řipském na půl roku odsouzenému Václavu Jandovi z Budohostic dovoleno ministrem spravedlnosti navštíviti v průvodu c. k. strážníka na 48 hodin na smrt nemocného otce.

4. srpna. Námitky proti konfiskaci č. 172. »Nár. Listů« pro článek »Svobodně a věrně« provedl red. Em. Vávra. Konfiskace potvrzena. — Volby do školní rady odepřely obce: *Bakov*, *Chudoplesy*, *Ptýrov*, *Malá Bělá*, *Klášter*, *Bukovina*, *Habry*, *Březovice*, *Kováň a Spikal* v okresu Mnichovohradišťském, vesměs jednohlasně.

5. srpna. Vyšetřování pro zločin rušení veřejného pokoje proti V. *Zástěrovi*, obchodníku ve Skutči, zastaveno. — Zastupitelstvo města *Tábora* odmítlo jednomyslně volbu do školní rady. — Důvěrníci dělnictva pražského a okolního, kteří byvše obžalováni pro přestupek zákona spolčovacího uznáni byli nevinnými, chtěli zase zahájiti svou činnosť čelící k zaražení spolku ku podporování propuštěných dělníků. Sotva však se v dělnické besedě malostranské sešli a začali rokovati, dostavil se do místnosti policejní komisař Pressl a schůzi i rokování zakázal. — Antonín *Janoušek*, rolník z Rybnic, nastoupil trest třídenního vězení, k němuž byl odsouzen pro přestupek zákona o právu shromažďovacím, jehož se dopustil r. 1868 tím, že o slavnosti stínání kohouta nad Bystrým pomodlil se — za nepřátele »Otčenáš«.

6. srpna. »Slovan« zabaven. — Proti redaktoru »Průmyslníka« Dru. Otakaru *Čechovi*, pak proti Dru. Ed. *Grégrovi* jako majiteli tiskárny, v které se list ten tiskl, a proti knihkupci Fr. *Řivnáčovi* jako komissionáři listu toho zavedeno vy-

šetřování. — Stanovy Sokola *holického* c. k. místodržitelstvím nepotvrzeny, poněvadž jako účel spolku bylo mimo pěstování tělocviku uvedeno také cvičení se v jízdě na koni a ve střelbě do terče.

7. srpna. Frt *Stocký* z Březnice vyzván, aby nastoupil trest pětiměsíčního žaláře, k němuž byl pro zločin urážení Veličenstva odsouzen.

8. srpna. Zastupitelstvo města *Kralovic* odmítlo jednomyslně volbu do školní rady.

9. srpna. V okresu Pacovském odmítla volbu do školní rady zastupitelstva obcí: *Březina*, *Chýška, Dol*, *Jetřichovice*, *Kámen*, *Litobošt*, *Moravec*, *Outěchovice*, *Pacov*, *Lhota Salačova*, *Lhota Vysoká, Pošna*, *Proseč*, *Boučkovice*, *Těchobuzy*, *Věžná*, *Vintířov* a *Zboř*. Dále obcí *Benešova* a *Příkré* u *Semil.*

10. srpna. Na den 14. srpna svolaný tábor lidu *„u Žižkova stanu"* mezi Kukleny a Všestary u Králové Hradce, na němž mělo se rokovati: »Má-li v nynější, pro národ český zejména vážné a kritické době, obeslán býti parlament vídeňský čili nic?« — c. k. okresním hejtmanem Malowetzem zakázán. — Na bývalého redaktora »Českého Lva« Stejskala-Lažanského, proti kterémuž zavedeno vyšetřování pro zločin urážení Veličenstva a zločin rušení veřejného pokoje a řádu, vydán zatykač.

11. srpna. Býv. redaktorové »Slovana« V. *Hruška* a J. J. *Láska* odsouzeni pro přestupek zákona o tisku, jejž spáchali, tím, že onen dříve se vzdal a tento dříve převzal redakci, každý k pokutě 25 zl. nebo na 5 dní do vězení. — Kněz P. Josef *Tiersch* z Peterswaldu, odsouzený pro urážení Veličenstva do vězení na čtyry neděle, nastoupil trest.

12. srpna. Konfiskace č. 3. »Řipu« potvrzena. V článku »Co teď?« a v dopise z Prahy shledán zločin *»velezrády«* dle § 58. tr. z. — Jos. *Abraham* odsouzen pro zločin urážení Veličenstva do žaláře na půl roku. — Z občanů ze Žebráka odsouzených pro oslavu památky J. Husa dne 5. července 1869 na Točníku k peněžitým pokutám, zaplatil pokutu toliko Ed. *Hněvkovský*. Sládkovi na Točníku Šeb. *Zacharovi* zabaveny tři půlsudy piva, starostovi obce Karlu *Čápovi* pak kabát, vesta a kalhoty, kteréžto věci veřejnou dražbou prodány.

13. srpna. Tábor lidu svolaný ku dni 14. srpna na *Horné*

třeboňským c. k. okres. hejtmanem Gschirhaklem zakázán. — »Pokrok«, »Posel z Prahy« a »Žižka« zabaveny. — C. k. místodržitelství nedovolilo zřízení »jízdného Sokola« v *Bobnici* v okresu Pardubickém. V důvodech praveno: »Patříc na dosavad pozorované účastenství banderií při demonstracích vládě nepřátelských . . . mohlo by ze schválení takového spolku... vzniknouti nebezpečí veřejnému pokoji a řádu« . . .

15. srpna. Čtyrem trestníkům v trestnici svatováclavské, odsouzeným pro podvod a zpronevěření, udělena amnestie. — Volbu do školní rady odmítly: město *Polička*, pak *Trhové Sviny*, *Doleny*, *Černoves*, *Melechov* a *Rakos* v *Klatovsku*. — »Dělník« zabaven.

16 srpna. S pražským vinárníkem Dominikem *Wallischem* zavedeno vyšetřování pro přečin pobuřování a uražení policejní stráže. — Obce *Žantov*, *Šopka*, *Rynarce* a *Černov* s přiškolenými osadami odmítly volbu do školních rad.

19. srpna. Pro plakáty nalepené dne 18. srpna na mostě *v Ledči* zavedeno vyšetřování. — Pro zločin uražení Veličenstva zatknuto a uvězněno prodlením právě minulého týdne devět osob, z většího dílu vysloužilých vojáků.

21. srpna. Pro tichou ovaci u sochy mistra Jana Husi na Pankraci dne 5. července 1868 odsouzen Louis Šmíd c. k. policií pražskou pro přestupek § 11. císařského patentu ze dne 20. dubna 1854 k pokutě 15 zl., po případě do vězení na tři dny — an prý »se tím samým« (onou ovací totiž) socha, k účelům náboženství katolického zbudovaná, *zneuctila*, a tím u obyvatelstva katolického pohoršení způsobeno bylo. — Redaktor »Slovana« J. *Květoň* odsouzen pro přečin uražení na cti do vězení na 8 dní. — Obecní starosta v Malkově u Drahenic, zvolený do komise pro »upravení« daně pozemkové, volby té nepřijal.

22. srpna. První číslo »Podřipana« c. k. okr. hejtmanstvím roudnickým zabaveno. — Konfiskace č. 22. »Dělníka« potvrzena pro článek »Koudel hoří«, v němž shledán zločin rušení veřejného pokokoje dle § 65. tr. z.

23. srpna. Ignác *Skokánek* z Karlína otisknul následující otevřený list znějící ministru spravedlnosti J. Exc. rytíři *z Tschabuschniggů*: »Za panování pověstného Dra Herbsta odsouzen

jsem byl co starosta »Dělnické besedy« karlínské od c. k. okr. soudu v Karlíně pro přestupek § 9. cís. nař. ze dne 7. října 1868 č. 136 ř. z. k pokutě 20 zl. r. m., po případě do vězení na čtyry dny, kterýžto rozsudek od c. k. vrchního soudu zemského v Praze a c. k. nejvyššího soudního dvoru ve Vídni potvrzen byl. *K žádosti mé bylo od c. k. okres. soudu v Karlíně obnovení řízení trestního povoleno;* leč c. k. **vrchní soud a c k. nejvyšší soudní dvůr nález ten zrušily.** Nezbývá mi nyní nic jiného, než podrobiti se tomuto konečnému rozhodnutí. Dříve však než to učiním, upozorňuji V. Exc. na to, že rozsudky c. k. soudů odporují zásadám práva a spravedlnosti, i že se jimi děje bezpříkladné bezpráví. Nebudu V. Exc. uváděti průběh tohoto řízení trestního, neboť máte zajisté nejlepší příležitosť o všem náležitě se přesvědčiti. Tolik však podotýkám, že týmže právem, kterýmž uznán jsem byl za vinna přestupkem, mohou i ti nejnevinnější občané odsouzeni býti z přečinů a zločinů těch nejrůznějších . . .«

24. srpna. V den voleb do sněmu v Praze byla vojenská posádka pohotově. Po oznámení výsledku voleb táhly zástupy rozjařeného lidu českého ulicemi. Německé divadlo »poctěno« kocovinou. Tlupa mladíků, která k večeru táhla do Široké ulice, rozehnána vojskem z trinitárských kasáren, jež uzavřelo ulici. — O volbách těch hlasovali židé skoro vesměs *proti* kandidátům českým. — Pro oslavu památky M. J. Husa dne 5. července 1869 odsouzených osm hudebníků ze Žebráka, odpykavších si u c. k. okr. soudu v Hořovicích trest 24 hodinného vězení, propuštěno na svobodu. — C. k. místodržitelství zrušilo nález, kterýmž Měšťanská beseda *v Jindřichově Hradci* před jedenácti měsíci, a sice právě před volbami — rozpuštěna byla.

25. srpna. Pro přestoupení programu o zábavě čten.-šermířského spolku »Svobodoslav« dne 15 srpna v Nuselské zahradě odsouzen *K. Šulc* k pokutě 10 zl.

26. srpna. První pokus o smíření obou národností v Čechách učiněn se strany české vysláním tříčlenné deputace ke klubu poslanců německých s návrhem, aby z obou stran zvolen byl přiměřený počet důvěrníků, kteří by se společně radili a dohodli o základech, na kterýchž obapolné smíření mohlo by se státi. — O demonstraci před německým kasinem dne 24. srpna

zatknuto osm mladíků. Jeden dodán c. k. trestnímu soudu, čtyři odsouzeni c. k. policií do vězení na tři dny, jeden na 24 hodin. — Frant. *Pokorný*, jenž byl dne 4. února zvolen starostou okresního zastupitelstva českobrodského a jehož volba císařem nebyla schválena, zvolen starostou poznovu. Po volbě nechtěl c. k. okresní komisař Hermann nižádným způsobem svoliti, aby byl přítomný Pokorný otázán, přijímá-li volbu čili nic.

27. srpna. *Zahájení sněmu českého odročeno ke dni 30. srpna.* — Soudní prohlídka vykonána v redakci »Českého Lva«. Pátráno po rukopisu článku »Nechte dutky mluvit«, v němž shledán přečin pobuřování. — Ze všech obcí okresu Roudnického nevolila do školní rady ani jediná. — Obec *Záleš* u Chocně zamítla po opětném důrazném vyzvání politického úřadu volbu do místní školní rady podruhé. — C. k. místodržitelství nepovolilo sbírku na pomník Husův. — Václavu *Jandovi* z Budohostic, uvězněnému v novoměstské trestnici pro přečtění resoluce na táboru řipském, nedovoleno doprovoditi zemřelého otce ku hrobu Od ministerstva spravedlnosti, k němuž se Janda po odmítnutí žádosti své c. k. soudem zemským telegrafickou cestou obrátil, odpověď vůbec ani nedošla.

28. srpna. Místodržitelství zrušilo »pro nedostatek činu« nález c. k. okr. hejtmanství pardubického, kterýmž byl předseda záloženského sjezdu, odbývaného dne 13. září 1869, J. *Mastný* odsouzen k pokutě 15 zl. proto, že nevolal po vyzvání vládního komisaře jednoho z řečníků (F. Šimáčka) k pořádku; ale potvrdilo nález, kterýmž řečník ten odsouzen byl k pokutě 10 zl., ale nikoli »pro demonstrativní chování«, nýbrž »pro porušení úcty a vážnosti k úřadu«.

29. srpna. S typografem Janem *Bavorským* zavedeno vyšetřování pro řeč o dani ze mzdy a výdělku, kterou měl ve schůzi v Konviktě. Původně byl na základě přísežného svědectví dvou policistů pro řeč tu vyšetřován Václ. *Březnovský*. — Bývalý red. »Českého Lva« Fr. *Stejskal-Lažanský*, byv pro noticku »o Novém svátku plzeňském« odsouzen do vězení na 14 dní, nastoupil trest.

30. srpna. *Sněm český zahájen* nejvyšším maršálkem hr. Nosticem. **Čeští poslanci se dostavili,** ale *s ohražením*

»historické šlechty«, že súčastnění se činnosti sněmovní nesmí býti v nižádném směru na ujmu právům a svobodám království Českého. Mimo to podáno předsednictvu vyjádření, že veškeří čeští poslanci měst a obcí trvají na deklaraci ze dne 22. srpna 1868.

31. srpna. Jos. *Liška*, obchodník z Ratibořských Hor, odpykal si pro »pobuřování« trest jednoměsíčního vězení. Původně byl obžalován pro zločin uražení Veličenstva a strávil tři měsíce ve vyšetřovací vazbě. O přelíčení uznán však zločinem tím za nevinna. — Pro zločin uražení Veličenstva odsouzen M. *Pazděra* do žaláře na 5 měsíců. — Města: *Kladno*, *Černovice*, *Čistá* a *Kozlany*, pak obce: *Cetorax*, *Luštěnice*, *Voděrady*, *Malý Újezd*, *Odřepes*, *Vobnaty*, *Hustiřany* u Jaroměře odmítly volby do školní rady.

Září 1870.

1. září. Nejvyšší soud potvrdil rozsudek druhé stolice, kterýmž red. »Českého Lva« Jos. *Kummer* (pro telegram zaslaný J. Barákovi, když opustil vězení) uznán byl za vinna pobuřováním a odsouzen do vězení na jeden měsíc. První instance uznala na nevinu. — »Slovan« a »Dělník« zabaveny. — Konfiskace prvního čísla »Podřipana« potvrzena. — Obecní tajemník v Hořovicích, Hanuš *Milinovský*, odpykav si u c. k. okr. soudu hořovického trest 14denního vězení (pro otevření telegramu, jejž byl zemský maršálek kusého sněmu českého zaslal Kalinovi z Jäthensteinu) propuštěn na svobodu.

2. září. S uvězněným bývalým red. »Českého Lva« Fr. *Stejskalem*-Lažanským zavedeno dvojí vyšetřování. První pro zprávu »Drahé hříčky«, v které shledán zločin uražení členů císařského domu, druhé pro článek »Král mluvil«, v němž shledáno neméně než-li *sedm* zločinův uražení Veličenstva, pak zločin uražení člena domu císařského a konečně zločin rušení veřejného pokoje. — Stříbrnický Jos. *Maier* odsouzen do vězení na 12 hodin, nebo k dvěma zlatým pokuty, poněvadž o výletu několika mladíků do Krče dne 26. května nesl praporeček s nápisem »Na zdar!« — C. k. policie pražská zakázala

v malostranské besedě dělnické rozhovor o tom, »jak by se dalo docíliti dorozumění a rozšíření časopisů »Dělník« a »Dělnické Noviny«. — Jos. S. *Vilímek* obžalovaný pro zločin rušení veřejného pokoje, jehož prý se dopustil dne 18. července řečí o táboru u Chocně, uznán za nevinna. — Kněz P. J. *Tiersch*, odsouzený pro přečin pobuřování dle § 300. tr. z., odpykav trest, propuštěn na svobodu.

4. září. S bývalým red. »Českého Lva« Fr. *Stejskalem* zavedeno další vyšetřování pro článek »Ban Jelačič a rakouská vděčnost«, v němž shledán zločin urážení Veličenstva, zločin urážení člena domu císařského a zločin opovrhování státní správou. — Zastupitelstvo města *Počátek* zamítlo jednohlasně volbu do školní rady.

5. září. Zastupitelstvo města *Jaroměře*, pak obcí: *Vlčetín*, *Straná*, *Ctibor*, *Římberk*, *Veselí*, *Robovka*, *Cástrov* a *Životice*, dále: *Zbislav*, *Podol* a *Zaříčany* v okresu Čáslavském a *Záboří* u Labské Týnice odmítla jednohlasně volbu do školní rady.

6. září. Přelíčení s dozorcem v kamenouhelných dolech v Lomnici Jos. *Steinbrennerem* pro zločin urážení Veličenstva spáchaný prý slovy: »Co je nám po císaři? Mocnář mne poslal z vojny otrhaného domů«, pronesenými před pověstným v tu dobu agentem Bašusem, jenž Steinbrennera udal. Obžalovaný uznán nevinným.

7. září. S redaktorem »Českého Lva« J. *Kummrem* zavedeno vyšetřování pro články »Král mluvil« a »Ban Jelačič a rakouská vděčnost«, pro které byl již dříve vyšetřován býv. red. listu toho Fr. Stejskal. — Zastupitelstva spojených obcí *Pcher*, *Humen* a *Sak* v okresu Slánském odepřela volbu do školní rady. — »Dělnické Noviny« zabaveny. — Louis *Šmíd* odsouzen c. k. polic. komisařem Plochem na Vyšehradě k pokutě 15 zl. pro ovaci dne 5. července 1868 před sochou Husovou na Pankraci.

11. září. Bývalý red. »Českého Lva« odpykav si trest 14denního vězení propuštěn na svobodu. — Zastupitelstva obce *Malopřítočenské*, pak *Vrbčické* s přiškolenou obcí *Miškovickou* zamítla volbu do školní rady.

13. září. Soudní prohlídka vykonána v redakci »Českého

Lva«, v bytu redaktora J. *Kummra* a nakladatele Porta. Hledaného rukopisu nenalezeno.

14. září. Redaktor »Řípu« V. *Trojan*, pak účetní J. *Matoušek*, truhlář V. *Müller* a hudebník *Zuzka* nastoupili u okr. soudu v Roudnici tresty, k nimž byli odsouzeni pro ovaci o návratu voličů sněmovních z Mělníka.

15. září. Pro uvítání J. Baráka z vězení dáni v obžalobu: Leopold *Šmíd*, Bohumil *Tašner*, Václav *Peckel*, Petr *Hoffmann*, Josefa *Sojkova*, Rozalie *Šmídova*, Velebín *Hynek*, *Förster*, František *Náhlovský*, Kateřina *Khomova*, Otakar *Ženíšek*, Josef *Řehák*, František *Löffl*, Eustach *Jelínek*, Karel *Schön*, Petr *Mathesius*, František *Vokůrka*, Řehoř *Schleiss*, Arnošt *Černý*, Ant. *Werner*, Tekla *Zemanova*, Ant. *Šrámek*, Matěj *Sova*, Jan *Puha* a Miroslav *Kubát*. — Volba osmi výpomocných členů do okresní školní rady ve Vysokém Mýtě zamítnuta. Z 55 obecních starostů vykonal volbu jen jediný. Obec *Dušník*, pak obec *Drahelčice* spojná s obcí *Hořelicí* odmítly volbu do místní školní rady.

16. září Jan *Relich* z Plzně, jenž byl pro politickou řeč v hostinci »U Karlových Varů« v Plzni u přítomnosti něm. turnérů odsouzen na 1 rok a 6 měsíců do těžkého žaláře, odpykav svůj trest, propuštěn na svobodu. Ve vyšetřovací vazbě držán před odsouzením svým 7 měsíců a 13 dní; prodlel tudíž v žaláři 2 léta 1 měsíc a 13 dní. — Po svém zatčení pro domnělý zločin **velezrády** dne 3. srpna 1868 držán ve vyšetřovací vazbě v trestnici c. k. krajského soudu v Plzni, pak v průvodu **sedmi četníků** dopraven do Prahy do trestnice novoměstské a z té pak, když byl odsouzen, do trestnice u sv. Václava. Na nádraží v Plzni uvítán při svém návratu četnými přátely a večer odbývána v besedě občanské zábava. — Ondřej *Gahler* odsouzen pro zločin uražení Veličenstva do žaláře na jeden rok. — Akademie, kterou chtěli uspořádati *vodňanští* studující ve prospěch pomníku Petra Chelčického, c. k. okr. hejtmanem Urbanem nepovolena. Rovněž nepovoleno, by čistý výtěžek odevzdán byl sboru pro vystavění Nár. divadla. Také proslov k akademii té zakázán. — »Dělník« zabaven.

17. září. »Nár. Listy« bez udání důvodu zabaveny. — Dělníkům: J. *Bavorskému*, V. *Březnovskému*, E. *Lojdovi*, J.

Strnadovi, J. *Duškovi* a H. *Suchomelovi* dodány obžaloby znějící na zločin rušení veřejného pokoje, jednak na přečin pobuřování, spáchané prý řečmi v březnu o dělnické schůzi v Konviktě. Za svědky předvoláni: c. k. policej. komisař Ort, c. k. policej. aktuar Kočka a c. k. policej. příručí Göschler. — Volba do okresní školní rady pro soudní okres *Humpolecký* jednohlasně odmítnuta. Také zástupcové 15 obcí německých a 10 českých v okresu *Polenském* zamítli jednohlasně volbu pěti výpomocných členů do rozšířené školní rady.

18. září. S J. *Tvrdíkem* ze Sychrova zavedeno vyšetřování pro řeč dne 14. srpna o táboru na *Kamenném Stádu*, v níž shledán přečin pobuřování. — Zástupcové obcí okresu *Mladoboleslavského* a *Benátského* odepřeli jednohlasně volbu do školní rady. Dále odmítly volbu obce: *Chvatěruby*, *Zlončice*, *Kozomín*, *Dolánky* a *Oužice* a obec *Brozany*, přiškolená k obci Kunětické v okresu Pardubickém. Rovněž odmítli starostové okresu *Březnického* jednohlasně volbu čtyř výpomocných členů do okr. školní rady.

19. září. Vilém *Kerber*, odsouzený jako účastník tajného spolku »Blaník« do žaláře na 7 měsíců, odpykav si větší část trestu toho v trestnici c. k. krajského soudu v Kutné Hoře, propuštěn na svobodu. — Vyšetřování proti členům tajného spolku »Blaník«: *Burkhardtovi*, *Červinkovi*, *Drahokoupilovi*, J. *Fialovi*, *Kaňkovi*, *Milfaitovi*, *Novotnému*, *Řehákovi* a *Vykulilovi* ukončeno a akta dodána státnímu návladnictvu. — Veškeří obecní starostové okresu *Kouřimského* odmítli volbu do školní rady. Podobně odmítnuta volba do školní rady *v Poličce*.

20. září. »Slovan« zabaven. — Veškeré obce okresu Zbraslavského, Zbraslav a Záběhlice pak o sobě, zamítly volbu do školní rady.

21. září. Volba do okresní školní rady *v Rokycanech* odmítnuta.

22. září. »Pokrok« a »Dělnické Noviny« zabaveny. — Paní Augusta *Fialová* odsouzena c. k. okres. soudem pro přestupek proti veřejným zřízením a opatřením dle § 312. tr. z. na jeden měsíc do vězení, zostřeného každý týden postem. Paní Fialová navštívivši svého syna *Jaroslava*, jenž nalezal se v novoměstské trestnici ve vyšetřovací vazbě, podstrčila mu dvacetník

do ruky. Co následuje, opisujeme z rozsudku c. k. okr. soudu do slova: »Dozorce vězňů Špekr přiskočil a chytil Fialu jednou rukou za krk a druhou za bradu. V tom přiskočila paní Fialová a křičela: »*Vy mně škrtíte mého syna — nechte ho!* ... « C. k. zemský rada Binder chytil zase paní Fialovou za mantylu, která (totiž mantyla) při tom roztržena... Tímto počínáním si paní Fialové byl c. k. dozorce vězňů Šrekr při konání úřadu svého (!) skutkem uražen, zakládá se v tom tedy skutková povaha přestupku« atd.

23. září. Roudničtí občané V. *Müller*, J. *Matoušek*, a red. »Řípu« V. *Trojan*, odpykavše tresty své pro ovaci o volbě do sněmu, propuštěni z vězení. — Starostové okresu *Volyňského* většinou hlasů odmítli volbu do rozšířené okr. školní rady.

24. září. C. k. vrchní soud zrušiv rozsudek okr. soudu novopackého, kterýmž řada voličů *novopackých*, (kteří byli obžalováni, že šli v průvodu k volbě deklaranta do Lomnice) uznána byla za nevinna a odsoudil: okres. tajemníka Antonína *Kotíka* k pokutě 80 zl., Jana *Mrázka* ml. k 40 zl., Frt. *Wolfa*, Václ. *Gloza*, Jos. *Lišku* a Jana *Nechanského* k 5 zl.; hudebníky Václ. *Hylmara*, Jana *Fischera*, Jana *Suchardu*, Ant. *Halíře*, Jos. *Vobořila*, Jana *Šulce*, Ant. *Knopa*, Vil. *Háka*, Matěje *Urbana* a Václ. *Bartoníčka* každého k pokutě 2 zl. V příčině voličů Jindř. *Zahajského*, Jana *Bergra*, Jos. *Prause*, Hynka *Tomáše*, Jana *Fišery*, Frt. *Jiroutky*, Lad. *Brunclíka*, Jos. *Urbana* a Jos. *Housy* nařídil nové vyšetřování. — Konfiskace č. 253. »Nár. L.« pro článek »Fermez la boutique!« potvrzena. Shledánť v článku zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. tr. z. a přečin dle § 300. tr. z.

25. září. Zastupitelstvo obce *Tochovické* odepřelo jednohlasně volbu do školní rady.

27. září. Vyšetřování pro zločin rušení veřejného pokoje zavedeno *s novopackými* občany, kteří podepsali osvědčení českým poslancům. — Jako městské zastupitelstvo *Slavkova*, tak odmítly i četné obce okolní volbu do školní rady. — Veškeří starostové okresu Poděbradského odmítli volbu dvou členů do rozšířené okres. školní rady. — Pro uvítání voličů vracejících se od volby deklaranta *z Jílového* odsouzeni c. k. okr.

soudem v Kostelci nad Černými lesy občané Bedřich *Kaše* a V. A. *Farkač* k peněžitým pokutám.

29. září. Nový *reskript královský* ze dne 26. září přečten ve sněmu českém. Mimo jiné praveno v něm do slova: »My jsme sobě dobře vědomi lesku, *jímžto koruna Našeho království Českého vážnosť a moc Našeho mocnářství obestřela.* My jsme se také na tom ustanovili, *království tomu znovu* **nedílnosť a neodcizitelnosť země nezrušitelně písemně stvrditi,** a tak jako u Našich osvícených předků má **korunování korunou českou** *Našemu vnitřnímu spojení s národem českým lesknoucí se význam dáti.«* — C. k. vrchní soud změnil rozsudek, kterýmž býv. jednatel dělnické besedy smíchovské *Šafařík* odsouzen k pokutě 2 zl., a odsoudil jej k pokutě 20 zl. nebo do vězení na čtyry dny. Odsouzený nastoupil trest vězení.

Říjen 1870.

2. října. Čeněk *Kerber* uvězněný pro »velezrádu« v trestnici svatováclavské ochuravěl.

3. října. Pro tábor na *Košumberku* (25. července 1868) obžalovaní: *Rabas* z Lůže a Jiří *Hradecký* z Litomyšle uznáni nevinnými; Karel *Adámek* z Hlinska odsouzen k pokutě 30 zl., J. *Vic* z Nových Hradů a J. *Bechyňka* každý k 10 zl. Pokuty, ku kterýmž byli jiní účastníci táboru toho dříve odsouzeni, vymáhány cestou exekuční.

4. října. Pro zločin uražení Veličenstva odsouzeni: Josef *Charvát* do žaláře na 4 měsíce, Čeněk *Trmal* z Rovenska pak na 8 měsíců.

6. října. C. k. vrchní soud potvrdil obžalovací nález, kterýmž Josefa *Sojkova* dána v obžalobu pro přečin proti veřejnému pokoji a řádu schvalováním nezákonních skutků, jehož prý se dopustila uvítáním J. Baráka, když opustil vězení. — V redakci »Dělnických Novin« vykonána soudní prohlídka. — Hranický c. k. okresní hejtman Gabriel vyměřil pokutu 50 zl. každému členu obecního výboru a 100 zl. každému starostovi obcí: *Tršice*, *Lipňany* a *Vacanovice*, pak *Soběchleby*, *Radotín*, *Horní* a *Dolní Nětčice*, poněvadž odepřely obce ty volbu do

místní školní rady. Zároveň jim pohrozil, že, nebude-li přes to volba vykonána, vyměřené pokuty zdvojnásobí a pošle na útraty obecní do obcí zvláštního komisaře k volbě.

7. října. C. k. vrchní soud potvrdil nález, kterýmž Jos. *Flíček*, rolník z Klenovic, a Jos. *Škoda* z Prahy dáni v obžalobu pro súčastnění se táboru na Choustníku dne 22. srpna r. 1869.

8. října. »Slovan« zabaven.

10. října. *Burkhartovi*, Miloši *Červinkovi*, *Drahokoupilovi*, Jaroslavu *Fialovi*, Stanislavu *Kaňkovi*, Josefu *Milfaitovi*, E. *Novotnému*, *Řehákovi* a V. *Vykulilovi*, kteří se nalezali již po šest měsíců ve vyšetřovací vazbě jako členové tajného spolku »Blaník«, dodány obžaloby.

11. října. Zemští obránci z celého okresního hejtmanství Hořovického, kteří již přes 11 roků ve vojště sloužili, svoláni byli do Hořovic, kde je nadporučík zemské obrany vyzval, aby přísahali, že budou ještě po dva roky v zemské obraně sloužiti. *Zeměbranci do jednoho přísahu tu odepřeli* z toho důvodu, že byli odvedeni pouze na 10 roků a proto, že nemá nikdo práva k další službě je nutiti. V hostinských místnostech pak provolávali: Za naši vlast, za naši českou zem a korunu sv. Václava půjdem sami dobrovolně, bez přísahy a bez nucení třeba ještě na dalších deset let nepřítele mlátit. Ale za němčourskou nadvládu v Čechách a za maďarské panáky ani se nehneme. My přísahali na zákon našim zeměpánem stvrzený, který také uznáváme; ale na zákon, který Němci s olověnými podešvemi bez naší vůle vypracovali, přísahati nebudeme. — Podobně zachovali se i dovolenci z okresu *Královédvorského* a *Jaroměřského* v Král. Dvoře, kam konečně povoláno z Josefova c. k. vojsko, »by zjednalo *pořádek*«. Rovněž tak stalo se ve *Znojmě*, kde proti zemským obrancům zakročilo c. k. vojsko.

12. října. Politickému vězni Jos. *Staňkemu*, uvězněnému pro tábor na Pankraci v trestnici svatováclavské, nedovoleno doprovoditi zemřelého otce ku hrobu. V záležitosti té telegrafováno dne 10. října ministerstvu spravedlnosti, odkud došla — po 36 hodinách odpověď, že povolení uděleno — nebylo. — Konfiskace č. 273. »Nár. Listů« pro článek »Poslední karta«, v němž shledán zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. tr. z.,

potvrzena. — Žaloba dodaná uvězněnému Břetislavu *Řehákovi* zněla na zločin »**velezrády**«. Ministerstvo vyučování zamítlo rekurs městské rady pražské proti zrušení usnešení rady té, týkající se rozpuštění německé hlavní školy josefovské zemskou školní radou.

13. října. Hranický c. k. okr. hejtman Gabriel odsoudil některé obce na Moravě k pokutám peněžitým proto, že odepřely volbu do školních rad. Úhrnem činily pokuty 4500 zl. Zároveň starostům oznámeno, že budou pokuty zdvojnásobeny, nebudou-li volby vykonány bez odkladu. — »Politik« zabavena.

14. října. C. k. vrchní soud zrušiv rozsudek první instance, kterýmž důvěrníci dělnictva českého uznáni byli nevinným pro přestupek zákona shromažďovacího, a odsoudil: K. *Šíbu* k pok pokutě 20 zl., Jana *Bavorského* 15 zl., *Suchomela*, *Pellanta*, *Kučeru*, *Součka*, *Pelce*, *Skopala*, *Kratochvíla*, *Svobodu*, *Kovandu* a *Lojdu* každého k 10 zl., po případě k přiměřenému vězení.

15. října. Bývalý okresní starosta roudnický a poslanec zemský V. *Kratochvíl* z Lounek, jenž byl pro resoluci táboru řipského odsouzen na půl roku do žaláře, dopraven c. k. četníkem do Prahy do vazby. Lounský představený J. *Jindřich*, byv četníkem vyzván, aby byl při zatčení nápomocen, odepřel to a nevyhověl také další žádosti četníkově, aby k tomu účelu vyzval některého člena obecního zastupitelstva, takže četníkovi nezbylo, nežli provésti zatčení bez assistence. — Jan *Šimek* v Týně nad Vltavou, odpykav si třídenní vězení pro súčastnění se »pouti« propuštěn na svobodu. — »Slovan« zabaven. — Po více nežli celoročním rozpuštění obnovilo okres. zastupitelstvo benešovské opět svou činnosť.

16. října. Časopisy zvěstovaly, že došel k zemskému soudu pražskému od ministerstva **tajný přípis**, kterýmž *objektivní stíhání časopisů* zakázáno a nařízeno, aby byly tiskové pře vyřizovány před porotou. — S red. »Dělnických Novin« A. *Tůmou* zavedeno předběžné vyšetřování pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. z., spáchaný prý článkem »Co nového« v č. 6. — **Schůze dělníků brněnských v hostinci »U bílého kříže«, v které red. »Dělníka« V. Petr měl přednášeti o otázce: »Jak domoci se kapitálu a vzdělanosti u nás?« c. k. policií brněnskou zakázána. Přednáška sama zakázána vůbec.**

17. října. Žádost občanů *lomnických*, kteří byli pro tábor *na Levíně* u Staré Paky odsouzeni k šestidennímu vězení, aby mohli tresty nastoupiti později, c. k. vrchním soudem zamítnuta, a odsouzení c. k. okr. soudem v Nové Pace vyzváni, aby do tří dnů tresty nastoupili.

18. října. »Pokrok« zabaven. — Zemští obránci v *Sedlčanech* a v *Hlinsku* odepřeli dnes i včera přísahu.

19. října. »Pokrok« zabaven.

20. října. Přelíčení pro přečin schvalování nezákonných skutků, spáchaný ovacemi po propuštění J. Baráka z vězení. Z **25ti** obžalovaných dostavilo se k líčení **19**, vesměs bez obhájců. Toliko jedinou obžalovanou Teklu *Zemanovu* hájil Dr. Čížek. Sedm obžalovaných uznáno vinnými, a sice strojník Leopold *Šmíd*, strojník Boh. *Tašner*, herec Václ. *Peckel,* malíř Petr *Hoffmann*, kandidátka učitelství slč. Kateřina *Khomova*, litograf Jos. *Řehák* a manželka žurnalisty pí. Josefa *Šmídova*, rozená Sojkova. Prvních šest odsouzeno každý k tuhé vazbě na dobu *tří neděl*, poslední proto, že byla provdána, pouze na 14 dní, jedním postem zostřené. Ostatních 12, kteří podepsali uvítací »Zasláno«, propuštěno zatím z obžaloby, poněvadž »provinění« jejich tiskem spáchané náleželo před porotu a soud prohlásil se nekompetentním, a sice zlatník Velebín Hynek *Förster*, kamnář Fr. *Náhlovský*, obchodnický Otak. *Ženíšek*, zlatník Fr. *Löffel*, strojník Karel *Schön*, jirchář Petr *Mathesius*, mečíř Řehoř *Schleiss*, otec tohoto *Václav*, slč. Tekla *Zemanova*, typograf Ant. *Šrámek*, knihař Ant. *Werner* a krejčí Matěj *Sova.* — Schůze dělníků, svolaná ku dni 23. října do hostince »U Eggenberku« na Smíchově, v které mělo býti rokováno: 1. o zrušení mravných společenstev a 2. čeho se má dělnictvo přede vším domáhati, aby uhnětený stav jeho byl povznešen!« — c. k. policií pražskou zakázána, poněvadž prý »se musí předpokládat, že by rokování bylo rázu socialně-domokratického, tedy veřejnému blahu nebezpečného« . . . — C. k. okresní hejtman Lausch *v Hustopeči* na Moravě vyzval obecní představené okresu k volbě do místních školních rad úřadním přípisem, v kterémž praveno, že »*do místní školní radi při školi* . . . *vstoupiti má* . . . **tři voly**« . . . Poslední dvě slova byla v přípisu červenou tužkou podtržena.

21. října. Zemští obránci a reservníci okresů *Roudnického* a *Libochovického* v počtu asi 300 mužů v kontrolním shromáždění v Roudnici *odepřeli přísahu* Když jim chtěl c. k. okr. hejtman čísti artikule zákona, zejména o *trestu smrti zastřelením* atd. voláno: »Už jsme o tom prachu slyšeli dost, máme mnohé památky na něj ještě na těle!« Dva reservníci byli četníky zatčeni; ale ani to nepomohlo. Ze tří set mužů složili přísahu pouze dva Němci z okresu Libochovického — »Národní Listy« a »Pokrok« zabaveny. — Přelíčení s řečníky o schůzi dělnické dne 27. března v Konviktě. Obžalováni byli: strojník Emanuel *Lojda*, strojník Jachym *Strnad*, obuvník Jan *Dušek*, rukavičkář Václav *Březnovský*, typograf Jan *Bavorský* a úřadník banky »Slavie« Hynek *Suchomel*, a sice první čtyři pro zločin rušení veřejného pokoje (§ 65. tr. z.), Březnovský mimo to pro přečin pobuřování (§ 300. tr. z.) Bavorský pro týž přečin, Suchomel pak pro přečin popuzování proti jednotlivým třídám společnosti (§ 302. tr. z.). Obžalované hájil Dr. Čížek. Strnad odsouzen do žaláře na 3 měsíce, Dušek do vězení na 14 dní, Bavorský na 3 neděle. Po dobu přelíčení střežena novoměstská radnice četnými policejními hlídkami. — C. k. vrchní soud potvrdil rozsudek, kterýmž red. »Slovana« Jan *Květoň* pro urážku na cti barona Beusta odsouzen do vězení na 8 dní. Odsouzenému nařízeno, by do 31. října trest ten nastoupil. — Proces »Žižky« skončil ve Vídni. Zločinu sice v zabaveném čísle neshledáno, konfiskace však potvrzena.

22. října. Uvězněnému Václ. *Jandovi* z Budohostic oznámeno, že po prestálém trestu nebude propuštěn na svobodu dne 13. prosince, nýbrž teprve dne 15., poněvadž mu budou z *rozkazu c. k. ministerstva spravedlnosti* připočteny *dva dny*, jež střežen strážníkem trestnice strávil u lože nemocného svého otce v Nové Vsi. — Pro přečin rozšiřování zakázaných spisů obžalovaný obchodník Václav *Červený* z Železnice v okresu jičínském uznán za nevinna. — Beseda, kterou chtěl zpěv. spol. Šárecký »Boleslav« uspořádati ve prospěch pomníku Jana Žižky, c. k. okr. hejtmanstvím zakázána.

23. října. První číslo nového listu českého ve Vídni založeného, »*Národní Noviny*«, zabaveno. — Městys *Žehušice*, obce *Český Dub* a *Čekov* zamítly volbu do školní rady. — Obecní sta-

rosta v Týnci A. *Haninqer*, jenž byl »zemským« výborem povolán do okr. školní rady, úřadu toho nepřijal.

24. října. K zamezení odpírání přísaby nařídilo ministerstvo zemské obrany, by přísaha zemské obrany skládána byla způsobem slavnostním. — Veškeří reservníci okresu *Mladoboleslavského* odmítli přísahu prohlásivše, že pod žádnou podmínkou nedají se k tomu donutiti. — Ledeckým občanům Václ. *Urbanovi* a Jos. *Krajícovi*, kteří byli ještě se čtyřmi jinými pro zapálení ohně na vrchu Šeptouchově na oslavu M. Jana Husi k peněžitým pokutám 12 až 15 zl. odsouzeni a pokut těch nesložili, zabaveny movitosti, jež ve veřejné dražbě prodány. Bryčka, V. Urbanovi zabavená, odhadnuta na 120 zl. a prodána za — 5 zl., kdežto dvě skříně, J. Krajícovi zabavené a na 20 zl. odhadnuté, prodány za — 2 zl. 10 kr. — Konfiskace č. 302. »Pokroku« potvrzena.

25. října. O kontrolním shromáždění v *Táboře* odepřeli nejen reservníci, kteří se súčastnili válek v Italii, v Holštýně a války r. 1866, nýbrž i nováčkové přísahu. »Pro vlast naši,« pravili, »pro Čechy přísahat nemusíme. Bránit vlast naši, hájit práva koruny svatováclavské jest naší povinností« — Také v Čáslavi odepřeli reservníci přísahu až na sedm mužů, kteří bývali druhdy sluhy důstojníkův. — Konfiskace čísla 287. »Nár. Listů« potvrzena pro článek »Parodie zemské obrany«, v němž shledán zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) a b) tr. r. Rovněž potvrzeno zabavení mimořádné přílohy, která v tu dobu za příčinou války francouzsko-německé pod titulem »Telegraf« vycházela, pro článek »Cislajtanští orgánové«, v němž shledán týž zločin a přečin dle § 300. tr. z.

26. října. Red. »Řipu« Václ. *Trojan vzat do vyšetřovací vazby* pro zločin **velezrády**, spáchaný prý v 1. č. »Řipu« článkem »Rumuni, povstaňte!« — Přelíčení s podbabskými občany V. *Přádou*, M. *Pekařem*, M. *Červenkou*, J. *Janouškem* a J. *Hlaváčkem*, původně pro zločin pozdvižení, nyní však pouze pro přečin shluknutí obžalovanými. Dva policisté chtěli totiž o zábavě dne 9. ledna v hostinci jednom v Podbabě Václava Přádu pro jakýsi výrok zatknouti. Přáda se tomu vzpíral a ostatní obžalovaní prý se chovali takovým způsobem, že strážníci musili od zatknutí upustiti a odevzdali Přádu obecnímu starostovi V. Luňáčkovi,

který byl pak také vzat do vyšetřování, ale později z něho propropuštěn. Nad jiné charakteristická jsou následující slova, jež pronesl před soudem Dr. Čížek v obhajovací řeči: »*Dva ze strážníků byli opilí*, svědkové to zřetelně vypověděli; druzí dva nepověděli nic určitého. *Má u nás míti víru vždy jen výrok policajtův* a seznání celé obec nikoliv? *Rozhodnutí této otázky ukáže*, **žijeme-li ve státě právním či jen policejním.** *Jen policajti byli vzati do přísahy*, z veškerého obecenstva nikdo. Nebude li od slavného soudu vzat ohled na to, *že policajti byli opilí*, vidím se nucena k obhájení cti celé obce Podbabské učiniti návrh, *aby proti policajtům těmto zavedeno bylo trestní vyšetřování* **pro zločin podvodu** *spáchaný křivým svědectvím.* Kdyby zde jindy výpovědi některých svědků všem ostatním tak příkře odporovaly, byl by se asi takový návrh už stal . . . Státní zástupce stěžuje si, že *občanstvo nepodporuje c. k. policii*, To je smutná pravda. Avšak příčina toho spočívá v tom, že ta *policie nevšímá si práv lidu*, že nekoná úlohu svou ve smyslu zákonnitém, že se nestará o bezpečnost lidu, alebrž *sama vyvolává výtržnosti. Celá událost v Podbabě byla policajty vyvolána.* Potom **k uchránění dvou opilých policajtů musí pět nevinných občanů posazeno býti na lavici obžalovaných**! Doufám však, že aspoň slavný soud uzná je nevinnými.« — Soudu předsedal inspektor novoměstské trestnice rada Neumann, žalobu zastupoval substitut státního návladního Ramisch. Přáda, Pekař, Hlaváček a Červenka uznáni vinnými a odsouzeni do tuhého vězení: první na 14 dní, ostatní tři každý na 8 dní. Janoušek prohlášen za nevinna. — Plzeňský »Český Lev« zabaven.

28. října. Býv. red. »Řipu« Václ. *Trojan* spoutaný dopraven c. k. četníkem z Mostu přes Roudnici do Prahy. — »Nár. Listy« a »Posel z Prahy« zabaveny. — Po provedených námitkách proti zabavení č. 273. »Nár. Listů« pro článek »Poslední karta«, v němž shledán zločin dle § 65. a) tr. z. konfiskace v plném znění potvrzena. — V *Ledči* zavedeno rozsáhlé vyšetřování proto, že o dražbě bryčky, která byla V. *Urbanovi* (odsouzenému pro uctění památky M J. Husi) pro nezaplacení pokuty zabavena, zavěsil někdo na bryčku tu zelený věnec s obrazem upálení M. J. Husi. K soudu voláno a vyšetřováno asi 50 osob; ale »pachatel« nevypátrán.

29. října. Před nejvyšším soudním dvorem ve Vídni provedeno řízení o zmateční stížnosti redaktora »Našince« J. *Vrly* proti porotnímu rozsudku, kterýmž byl odsouzen do vězení na 6 měsíců. Redaktor i jeho právní zástupce žádali, aby *bylo řízení provedeno bylo v jazyku českém.* Žádosti té nevyhověno a zmateční stížnost zamítnuta, výměr trestu potvrzen a red. Vrla odsouzen ještě k náhradě soudních útrat vyměřených částkou 90 zl.

30. října. Ministerstvo vyučování potvrdilo nález c k. zemské školní rady, kterýmž bylo zastaveno usnešení městské rady pražské, že náboženská škola josefovská má býti koncem školního roku 1869—1870 zrušena. Jelikož však se městská rada pražská zdráhala vypláceti dále služné učitelstvu a pořizovati potřeby pro školu tu, nařízeno zároveň finančnímu ředitelstvu, aby peníze k nákladu na školu josefovskou potřebné strženy byly z podílu potravní daně, jenž se obci pražské vyplácí. — Plzeňský »Český Lev« zabaven. — Nejvyšší soud potvrdil rozsudek c. kr. vrchního soudu, kterýmž byl František *Kolací* ve při tajného spolku »Blaník« (první stolicí za nevinna uznaný, a z vyšetřovací vazby propuštěný) uznán vinným zločinem **velezrády** a odsouzen do těžkého žaláře na dobu **jednoho roku.** Odsouzenému nařízeno, by trest ten v osmi dnech nastoupil. — O kontrolním shromáždění zemské obrany ve *Znojmě* odepřela většina mužstva přísahu. Někteří zeměbranci byli zatčeni. Rovněž tak odepřeli přísahu zeměbranci v počtu asi 200 mužů o kontrolním shromáždění v *Poděbradech* do posledního muže.

Listopad 1870.

1. listopadu. Frant. *Kolací* odsouzený c. k. vrchním a nejvyšším soudem pro zločin velezrády do žaláře na 1 rok, nastoupil trest a to o několik dní dříve, než byl povinen. — První náklad »Řipu« zabaven. Vydavatelstvo uspořádalo nové vydání.

2. listopadu. »Obrany« č. 21. zabaveno bez udání důvodu. Vydavatelstvo oznámilo v novém čísle čtenářstvu: »Tato c. k. praxe činí rychlé poskytnutí náhradního čísla nemožným.«

— Konfiskace č. 290. »Nár. Listů« potvrzena pro článek »Školní poplatky«, v němž shledán zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. tr. z. a) a b) a přečin proti § 300. tr. z. — Antoš *Pelant*, Jan *Pelc* a Ant. *Svoboda* nastoupili tresty, k nimž byli odsouzeni, že v dělnické schůzi v Konviktě přijali úřad důvěrníků dělnictva. — Red. »Českého Lva« J. *Kummer* c. k. kraj. soudem plzeňským vyzván, aby za »stravování« v trestnici plzeňské, kde strávil 14 dní, zaplatil 2 zl $62^{66}/_{100}$ kr., jinak že bude na něm částka ta vymáhána exekučně.

3. listopadu. Konfiskace č. 294. »Nár. Listů« potvrzena pro zprávy »Justament nepřísahali« (zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. b) tr. z. a přečin dle § 300 tr. z.) a »Kus úřadovlády« (přečin dle § 300. tr. z.) — Obec pražská vycházejíc ze stanoviska, že v případu, když vláda odňala městu policii, má si ji také sama vydržovati, odepřela placení příspěvku na policii, 50.0000 zl. ročně, jenž vyrostl již na 95.000 zl. Nyní nařízena sekvestrace důchodů města Prahy. Na uhražení částky té měla býti stržena polovina přirážky k potravní dani, která se obci pražské až dosud vyplácela.

4. listopadu. S red. »Dělníka« V. *Petrem* zavedeno vyšetřování pro rozšiřování zakázaných tiskopisů. Nekonfiskovaný »Soud dělníků českých« zabavila c. k. policie ve všech kioskách pražských. — Plzeňský »Český Lev« zabaven.

5. listopadu. Za příčinou přímých voleb do říšské rady v Praze byla posádka konsignována, hlavní vojenská stráž na Staroměstském náměstí zdvojnásobena a policejní hlídky sesíleny. Poblíž radnice staroměstské shromáždily se k večeru velké zástupy lidu, kterýž výsledek volby přijal s jásotem, načež zazpívav »Kde domov můj!« a »Hej Slované!« táhl na Václavské náměstí, kde před sochou sv. Václava provolával »Slávu spravedlivé věci české.« Zatčen nebyl nikdo. — V dnech před volbou nalepeny prý na nárožích pražských výhrůžné plakáty podepsané »Jednatelstvím z Blaníka«. — Pokrok zabaven. — Nový časopis »*Slovanská Lípa*«, jenž začal před nedávnem ve Vídni vycházeti, byl po dvojí konfiskaci c. k. zemským soudem vídeňským *zastaven.*

7. listopadu. Město *Karlín*, jež sobě až dosud vydržovalo školy své samo, učinilo oproti novým školním zákonům roz-

hodné usnešení. Městské zastupitelstvo se usneslo, by obecní dům, v němž byly školy umístěny, byl na dobu tří roků pronajat soukromé společnosti, která podala příznivou nabídku. Rozhodnutí to odůvodněno tím, že novými školními zákony *odňata obci veškerá působnost ve školství* a uvalen kromě toho novými přirážkami školními na obec nový poplatek 8000 zl. ročně. Dále usnešeno, by nájemná smlouva zanešena byla do gruntovních knih a aby byly platy učitelstvu zastaveny. O usnešeních těch podána pak zpráva c. k. okres. hejtmanství. — Obce *Chocenice*, *Břežany* a *Nové Město* ohlásily c. k. školní radě v Kolíně, že na základě usnešení se valné hromady obecních zástupců ze dne 6. listop. pokládají školu za svůj vlastní majetek a nehodlají školy té nikomu ve správu postoupiti, protestujíce rozhodně proti jakémukoli zkracovní samosprávy. — Okresní zastupitelstvo žamberecké odřeklo volbu do školní rady.

8. **listopadu.** Z osob, hlavně studujících, kteří navštívili ve výroční den bitvy bělohorské *Bílou Horu*, zatčeni dva studující, z nichž jeden propuštěn za nedlouho na svobodu. — Mlynářský Fr. *Novotný* a zámečník Jan *Kaňka*, kteří byli po šest měsíců držáni ve vyšetřovací vazbě jako domnělí členové tajného spolku »Blaník«, propuštěni na svobodu, poněvadž bylo vyšetřování proti nim zastaveno. — »Slovan« zabaven. — Pro tábor *na Levíně* u Staré Paky nastoupili v Roketnici *poslední* tři odsouzení trest 12denního vězení, a sice Frt. *Kobr*, starosta, Frt. *Patočka*, obchodník a Filip *Patočka*, rolník, vesměs z Českého Jablonce nad Jizerou. Původně byli odsouzeni k pokutě po 60 zl. Po několikerém zabavení a několika dražbách nastoupili konečně trest vězení.

9. **listopadu.** Konfiskace č. 21. »Obrany« potvrzeno pro článek »Čeho ku zdaru našeho národního školství především zapotřebí«, v němž shledán zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. tr. z. — S faktorem tiskárny Steinhauserovy F. *Svačinou* zavedeno vyšetřování, že nepředložil povinný výtisk č. 110. »Slovana«. — Marie *Wagnerova*, prodavačka novin v kiosku na Václavském náměstí, zažalována pro přečin rozšiřování zakázaných tiskopisů, poněvadž c. k. policejní official Schönerer přišed s policejním strážníkem podruhé do kiosku pátrati po zabaveném časopise, po dlouhém hledání objevil — za ňadry (!) prodá-

vačky pět exemplářů zabaveného čísla. Obžalovaná uznána však nevinnou.

10. listopadu. »Nár. Listy« zabaveny. Policejní zřízenci dostavili se neméně nežli třikrát do expedice, administrace a tiskárny, kde zatčen také jeden dělník od stroje. Také jedna prodávačka »Nár. L.« v kiosku zatčena.

11. listopadu. Zajímavá a »*ústavní poměry*« v Čechách nad jiné charakterisující scéna udála se v kanceláři č. 17. c. k. trestního soudu, v kteréž v tu dobu úřadoval rada Binder. Obhájce politického »provinilce« Karla *Svobody* dostavil se do kanceláře, aby si prohledl akta svého klienta a připravil se k přelíčení. V nepřítomnosti chefa kanceláře poukázán mu k tomu stůl chefův, za který zasedl a začal akta studovati. Kromě obhájce byl v bureau přítomen také c. k. auskultant a diurnista. Pojednou někdo zaklepá na dvéře, diurnista zvolá »Herein!«. Do kanceláře vstoupil velký rusovlasý muž, kterýž přistoupiv hrdě ke stolu pana rady oslovil sedícího tam *obhájce* po německu: »*Jsem místodržitelský rada Mallowetz v processu Karla Svobody* **jako svědek** na pondělí obeslaný a *přicházím*, **abych se informoval** . . .« V tom vpadl c. k. místodržitelskému radovi diurnista do řeči řka: »To, prosím, není pan rada, to je obhájce pana Karla Svobody, dr. Čížek . . .« C. k. místodržitelský rada a c. k. okr. hejtman baron Mallowetz zůstal skoro po deset minut jako v ztrnutí. Na to pravil tiše: »Ich empfehle mich« a odešel. — C. k. okr. hejtmanství v *Budějovicích* dalo zabaviti plakáty, jimiž český volební výbor oznamoval vítězství národního kandidáta. — Konfiskace č. 9. »Řipu« pro »politický přehled«, v němž shledán zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. tr. z. potvrzena.

12. listopadu. Mlynář v Dobrovanech *Kutman*, jenž byl pro tábor *na Blížkově* odsouzen ku značné peněžité pokutě a vyhořev nemohl ji složiti, byl četníky v noci zatčen a dopraven do vazby, v kterou mu byla pokuta přeměněna. — Pro tábor žen na *Petruškových Vrších* odbyly si tři občanky z Vysokého trest čtyrdenního vězení. — Louis *Schmid*, P. *Hoffmann*, *Peckel* a *Řehák*, odsouzení pro ovaci J. Barákovi do vězení na tři neděle, chtěli nastoupiti trest; ale nesvoleno k tomu, poněvadž se státní návladnictvo z rozsudku odvolalo. — C. k. okresní

hejtman *prostějovský* zakázal schůzi, kterou ku dni 15. listop. svolali prostějovští občané Fl. Novák, Fr. Možný, F. E. Černý, K. Novotný a J. Böhm za tím účelem, aby se před spoluobčany zodpovídali z příčin, pro které vzdali se úřadů v obecním zastupitelstvu. —Rožďalovickému mlynáři J. *Nechanskému* (náčelníku banderia, který si byl pro tábor blížovský odpykal 14denní vězení) zabaveno a ve dražbě prodáno 25 korců ječmene, poněvadž otálel zapraviti pokutu 80 zl., ku kteréž kromě do vězení odsouzen byl. Mlynáři *Kolaříkovi* z Křešic za totéž »provinění« odsouzenému k pokutě 60 zl., prodán ve dražbě kočár. Doubravskému mlynáři *Kutmanovi*, který vyhořel, změněna pokuta v trest vězení.

13. listopadu. Občané *dobrovanští* dozvěděvše se, že byl mlynář Kutman dopraven do vazby, s ochotou sváželi mu stavivo, ba i z okolních obcí dostavili se rolníci, aby při stavbě vyhořelého mlýna vypomohli.

14. listopadu. Přelíčení s kandidátem profesury Karlem *Svobodou* obžalovaným pro dva zločiny a dva přečiny, jichž prý se dopustil: 1. řečí, kterou měl dne 25. července 1869 na náměstí v Lounech (zločin rušení veřejného pokoje a přečin proti veřejnému pokoji a řádu); 2. třemi plakáty, jež byly dne 25. března 1870 v Lounech nalezeny a jimiž prý měl v úmyslu *vylíčiti Jeho Veličenstvo co mocnáře, jenž na návrh vlády obdaří řádem muže, který takového vyznamenání nezasluhuje«* (zločin rušení veřejného pokoje); 3. stížností, kterou sepsal a stejně smýšlejícím podepsati dal (přečin pobuřování) a 4. oslovením lidu dne 18. dubna 1870, když Frt. Drtina vracel se z vazby z Mostu a zástup lidu nadšeně jej vítal (přečin schvalování nezákonných skutků). — Po zahájení líčení upozornil obhájce Dr. Čížek na předpis zákona, podle něhož *nesmí při závěrečném přelíčení mezi soudci zasedati nikdo, jenž byl členem soudu vyšetřovacího.* V případu tom bral jeden ze soudců podíl ve vyšetřování, jak to dokazují soudní akta. Soud odebral se k poradě a rozhodnul, **aby bylo v přelíčení prostě pokračováno.** — V průběhu líčení dal obhájce zaznamenati do protokolu: 1. že v předběžném vyšetřování děl se *výslech* se svědkem baronem Malowetzem *způsobem zhola nezákonitým;* 2. že *baron Mallowetz* **udání a žaloby své činil na vyšší rozkaz**; 3. že

jednáno **při otevřených dveřích**, takže zatím, co jeden svědek v soudní síni mluvil, ostatní svědkové venku to poslouchali. Z dalšího průběhu líčení jsou památná také slova, jež obhájce pronesl i doložil řka: »Obžalovanému klade se za vinu, že pravil: ‚*křivdí se národu českému.*‘ Mám zde *slova, která vyřkl náš nejmilostivější* **císař a král**. Je to adresa k sněmu českému, kde výslovně stojí, že **skutečně se křivdí národu českému** « — Adresa ta před soudem také čtena. — Ze závěrečné řeči obhájcovy jsou nad jiné charakteristická slova: »Vyšetřovalo se celého půl roku — bdělo se všemožným způsobem nad tím procesem — *každých 14 dní musila býti vrchnímu soudu podávána zpráva!*.. Však marné namáhání! Musily se před soud postavit věci chatrné, *skutky, na nichž nic není.*« — Obžalovaný uznán za vinna zločinem rušení veřejného pokoje dle § 65. tr. z. a přečiny dle §§ 300. a 305. tr. z. a odsouzen do těžkého žaláře na *půl roku.*

15. listopadu. »Pokrok« zabaven. — Konfiskace č. 20 »Slovana« a č. 102. »Českého Lva« potvrzeny. — Přelíčení s býv. red. zaniklého »Ruchu« H. *Hofmanem* před pražskou porotou pro zločin uražení Veličenstva ustanoveno na den 24. listopadu druhé líčení pro zločin dle § 65. tr. z. na den 28. listopadu. — S klobuckým kaplanem P. Ondřejem *Látalem* zavedeno vyšetřování pro řeč, kterou měl dne 26. června s kazatelny před volbou do sněmu k voličům. — Zemská obrana *okresu Plzeňského*, svolaná ku kontrolnímu shromáždění do Plzně, odepřela přísahu. Na to byla obklopena vojskem a znovu vyzvána přísahu složiti. Bývalý c. k. šikovatel Filip Hecht, pak naddozorce finanční stráže v Plzni Pfeifer a ještě jeden zeměbranec, kteří své soudruhy vyzvali, aby přísahy neskládali, zatčeni. Když přes to přísaha nesložena, byla zeměbrancům prostě přečtena a tím akt ten »vyřízen«.

16. listopadu. Konfiskace č. 307. »Nár. L.« pro článek »Náš poměr k cislajtanismu«, v němž shledán zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. z. a čl. II. zákona ze dne 17. pros. 1862 potvrzena. — Red. »Pokroku« dodán rozsudek c. k. zemského co tiskového soudu, kterýmž odsouzen pro jakýsi delikt, aniž by byl postaven před porotní soud. V odůvodnění praveno doslova: »Dle zákona ze dne 9. března 1869 mají soudy roz-

vzata také prohlídka v bytu J. *Baráka.* Nenalezeno však nic závadného.

24. listopadu »Český Lev« zabaven. — Po námitkách provedených proti konfiskaci č. 294. »Nár. Listů« pro denní zprávy »Justament nepřísahali« a »Kus úřadovlády« zabavení potvrzeno. V první zprávě shledán zločin rušení veřejného pokoje, v druhé přečin dle § 300. tr. z. — V redakci a tiskárně plzeňského »Českého Lva«, pak v bytech redaktora a majitele listu toho vykonána soudní prohlídka. Pátráno marně po rukopisech několika článků.

25. listopadu. Adresa některých občanů pražských, v jejichž čele byl Dr. *Petržilka,* a kterouž papež žádán, aby se usadil v Praze, zabavena, poněvadž v ní o Čechách k papeži praveno: »Tvé *království české.*« — Porotní soud s býv. red. zastaveného »Ruchu« Hynkem *Hofmanem* pro zločin rušení veřejného pokoje spáchaný otištěním dopisu z Prahy, v č. 2. Obžalovaného hájil Dr. *Kučera,* kterýž poukázal k tomu, kterak čas po čase nahromadí se české žurnalistice tolik procesů, že nad tím právník až ustrne a mimo jiné pravil: »Zločin rušení veřejného pokoje hledá se u nás všude a tolik, že by věru každý Čech, když se narodí, musil míti § 65. tr. z. v hlavě.« Obžalovaný uznán jednohlasně nevinným. — C. k vrchní soud brněnský potvrdil rozsudek, kterýmž byla celá řada občanů z *Bystrce,* mimo jiné také bystrcký kaplan P. J. *Veselý,* pro srážku s německými turnéry odsouzena. — Obecní starosta ve *Velké Přítočné* Frant. *Novotný,* byv školní radou vyzván vybírati v obci školní přirážky, prohlásil, že raději se vzdá úřadu představeného. — Zabavení předposledního čísla Čecha potvrzeno pro článek »Cislajtánská pletenice«, v němž shledán zločin dle § 65. tr. z.

26. listopadu. Zastupitelstvo obce *Hustiřan* v okresu Jaroměřském usneslo se oznámiti c. k. okr. hejtmanství v Králové Dvoře, že nebude platiti školních přirážek a plat učiteli svému že hodlá obstarávati po starém způsobu.

27. listopadu. Tiskové pře »Českého Lva« před porotou plzeňskou ustanoveny ke dnům 12., 13., 15. a 17. prosince. Obžalováni byli Frt. Stejskal jako redaktor »bývalý« a Jos. *Kummer* jako redaktor list právě redigující. — Pro tábor *na Vysoké* r. 1868 k pokutě 75 zl. odsouzenému Jos. *Vlasákovi* z Křesetic

zabaveno 15 mandel žita a 10 mandel pšenice a prodáno v dražbě. — Pro nezaplacení kolkových poplatků dostavil se k majiteli listu »Pilsner Reform« exekutor, aby zabavil některé movitosti. Nenalezl však ničeho, co by stálo za zabavení. — *Cerhenští* občané se usnesli podati společné osvědčení proti novým školním zákonům, odepříti placení školní přirážky a školného a zříditi pro své dítky školu soukromou.

28. listopadu. Po oznámení výsledku doplňovacích voleb do obecního zastupitelstva pražského shromáždil se pod večer zástup lidu u sochy sv. Václava na Václavském náměstí. Policejní strážníci lid vyzvali, aby se rozešel. Zatkli dva mladíky a vedli je Štěpánskou ulicí, kde otec jednoho ze zatčených, domáhaje se, aby byl syn propuštěn, taktéž byl zatčen. Lid následoval zatčené až na strážnici, kde udál se bouřlivý výjev. Lid hlučně žádal, aby byli zatčení ihned propuštěni. Když se tak nestalo, vhozeno několik kamenů do strážnice, při čemž prý jeden strážník v obličeji zraněn. Silná hlídka policejní po 7. hod. zástup rozehnala a opět několik osob zatkla. Ona část lidu, která zůstala u sochy sv. Václava, po zapění písně »Hospodine, pomiluj ny« klidně se rozešla. Čtyři ze zatčených dodáni c. k. trestnímu soudu.

29. listopadu. Konfiskace č. 315. »Nár. Listů« pro článek »Panský hlas o nás«, v němž shledán zločin rušení veřejného pokoje a čl. III. zák. ze dne 17. pros. 1862, potvrzena.

30. listopadu. Následkem stížnosti z obecenstva, že *kancelářští c. k. policejní úředníci* nechovali se o inspekci v divadle, jak slušnost káže, byla jim inšpekce ta odňata a přikázána pouze c. k. policejním úředníkům konceptním. — Obec *Hořany* rozhodla se podati rázné ohražení proti novým školním přirážkám. — Prodávačka novin v jednom kiosku pražském, Anna *Kaboláčova*, odsouzena pro přečin § 24. o tisku k pokutě 10 zl. — Okresní výbor *slánský*, *velvarský* a *strašický* odepřel jednohlasně volbu do komise pro »upravení daně pozemkové«.

Prosinec 1870.

1. prosince. Přelíčení s red. »Dělnických Novin«, A. *Tůmou*, před porotou pražskou pro článek »Co nového?«, v němž

shledán zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. tr. z. Obžalovaný, kterého hájil Dr. Mezník, uznán jednohlasně nevinným. — Stanovy banderia okresu *Slánského* c. k. místodržitelstvím nepotvrzeny. V odůvodnění praveno, že »z utvoření takovýchto spolků vůbec nebezpečí pro veřejný řád a pokoj k obávání jest«.

2. prosince. C. k. okr. hejtman holešovský (na Moravě) *Flašar* rozpustil ona obecní zastupitelstva, která odepřela volbu do školní rady, a přenesl působnost jejich na své zřízence. — C. k. policie pražská zakázala kolportáž nezávadné brožurky »*Pro strach židovský*«, která ve všech knihkupectvích volně prodávána.

3. prosince. V příčině odepření příspěvku obce Pražské na vydržování c. k. policejní stráže zaslal zemský výbor přepis žaloby, kterou byla obec Pražská proti c. k. eráru podala, místodržitelství s žádostí, by záležitost tu poznovu zrale uvážilo a podalo přiměřený návrh ministerstvu. C. k. místodržitelství nárok zemského výboru zamítlo, dokládajíc, že administrativní nařízení v záležitosti té nabylo právní moci a k provedení nařízení samých že byla také již zabavena polovice příjmů obce Pražské z přirážek k dani potravní a z platů služebních.

4. prosince. Konfiskace č. 107. »Českého Lva« potvrzena. S redaktorem zavedeno vyšetřování pro přečin schvalování nezákonných skutků. — Jos. *Liška*, obchodník z Ratiborských Hor, odsouzen c. k. krajským soudem v Táboře pro přestupek § 23. zák. o tisku k pokutě 5 zl., poněvadž, vraceje se z Prahy z vazby, v Mladé Vožici rozdával svým známým na památku z Prahy některé brožury a obrazy Karla Havlíčka a Rocheforta, jež nahodivší se k tomu c. k. četník A. Butta skonfiskoval.

5. prosince. Přelíčení s red. »Pokroku« Drem Alojsem *Houškou* před porotou pražskou pro denní zprávu z Mnichova Hradiště »*Drzost c. k. byrokrata*«, v které shledán přečin urážení na cti dle § 487. tr. z. Obžalovaný, kterého hájil Dr. Mezník, uznán jednohlasně za nevinna.

6. prosince. »Slovan« zabaven. — Rolníku z Klenovic, Vojtěchu *Flíčkovi* dodána obžaloba pro přečin proti veřejnému pokoji a řádu, spáchaný prý řečí o táboru na *Chousnici* dne 22. srpna 1869. Přelíčení ustanoveno na den 12. pros. u c. k. krajského soudu v Táboře.

7. prosince. »Pilsner Reform« zabavena. — Red. »Pokroku« Dr. A. *Houška*, obžalovaný pro přečin rozšiřování zakázaných tiskopisů, poněvadž přetiskl ze zabaveného čísla ze dne 21. října *článek nezávadný*, pro který *číslo to zabaveno nebylo*, uznán za nevinna. Státní zastupitelstvo odůvodňovalo žalobu tím, že bylo celé číslo zabaveno a tudíž prý také rozšiřování celého čísla *zakázáno*, *ku kterémuž náhledu c. k. soud nepřistoupil.* — Protest města *Hořic* proti svým přirážkám školním a žádost k ministerstvu, by školy své prohlásiti smělo za ústavy soukromé, c. k. okr. školní radou odmrštěn. C. k. okresní hejtman Malowetz zastavil usnesení obecního zastupitelstva, kterýmž hořická škola prohlášena za soukromou. Proti oběma výměrům podána různá odvolání.

8. prosince. »Pokrok« zabaven. — Veškeří čeští poslanci podali kancléři hraběti Beustovi *manifest*, v kterémž co nejrozhodněji *protestovali* proti tomu, by »**koruna Česká byla zbavena svrchovanosti své a proměněna v pouhou provincii cislajtanskou**«. Dále praveno, že »národ český nemohl a nesměl spáchati na sobě politickou a národní samovraždu, která na něm žádána a proto také »rovněž nemůže *přiznati nižádné moci na světě právo*, *by směla zbaviti Čechy jejich historicko-politické osobnosti a národnosti*, *za jichž obhájení a vyvinutí národ náš byl a jest povždy odhodlaným obětovati životy a statky*". — Úřadníku Emilu *Školovi* dodána obžaloba pro přečin proti veřejnému pokoji a pořádku, spáchaný prý o táboru chousnickém dne 22. srpna 1869.

9. prosince. »Politik« a »Podřipan« zabaveny. Tento pro denní zprávu »Nový duch exekuce« a pro dopis z Terezína. — Proti »Českému Lvu«, jenž byl od 1. ledna 14krát zabaven, zavedeno celkem *devět* procesů. — Přelíčení před porotou pražskou s red. »Řipu« Václavem *Trojanem*, jenž nalezal se již od 26. října ve *vyšetřovací vazbě*, pro zločin **velezrády** dle § 58. tr. z., spáchaný prý článkem *„Rumuni, povstaňte!«* a pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. tr. z., jenž shledán v článku »Na prahu nové éry«. Obžalovaný, jejž hájil Dr. Kučera, uznán jednohlasně nevinným a propuštěn i z vyšetřovací vazby. — Lounecký starosta Jan *Jindřich*, jenž byl odepřel c. k. četníkovi assistenci při zatknutí Václava Kratochvíla

z Lounek, odsouzen c. k. okr. hejtmanem roudnickým k pokutě 10 zl. — Red. »Žižky« J. *Květoň* zažalován pro přestupek §§ 10. a 11. zák. o tisku. — Nakladatelé plzeňských listů »Český Lev« a »Pilsner Reform« c. k. finančním ředitelstvím opět a důrazně vyzváni zaplatiti kolkovní poplatky insertní. — Přelíčení s posluchačem filosofie Jos. *Tvrdým* pro řeč, kterou měl dne 14. srpna na táboru »*U Kamenného stáda*« u Ledče, v níž shledány zločin rušení veřejného pokoje a dva přečiny. Hlavním svědkem proti obžalovanému byl c. k. okr. hejtman Ad. ryt. *z Obentrautů*. Druhý svědek komisař *Kramerius* z Ledče k naléhání obhájce Dra Čížka se přiznal, že *dříve*, nežli s ním byl v předběžném vyšetřování výslech zaveden, *přečetl sobě dopis*, *jejž byl c. k. okresní hejtman o táboru zaslal c. k. místodržitelství*. Obžalovaný uznán vinným přečinem tupení armády a odsouzen do vězení na šest neděl.

10. prosince. Pro odmítnutí volby do školní rady odsoudil c. k. okresní hejtman kroměřížský starostu obce *Rataje* k pokutě 50 zl. a vyzvav zastupitelstvo obce té poznovu k vykonání volby, pohrozil v případu neuposlechnutí pokutou 100 zl.

12. prosince. U c. k. krajského soudu *v Králové Hradci* provedeno závěrečné přelíčení s občany Janem *Králem*, obecním radním a gruntovníkem, Jos. *Součkem*, řezníkem, a Janem *Šípkem*, tesařem, pro zločin rušení veřejného pokoje. Obžalovaní odsouzeni však pro pouhý přestupek do vězení na 7 až 14 dní. — Pro přečin proti veřejnému pokoji a řádu, spáchaný na táboru chousnickém, odsouzen V. *Flíček* rolník z Klenovic c. k. krajským soudem v Táboře do tuhého vězení na dva měsíce. Spoluobžalovaný Emil *Škola*, úřadník z Prahy, uznán nevinným.

13. prosince. Nového listu »Prapor svobody« číslo 2. ve Vídni zabaveno. — Přelíčení s redaktorem »Českého Lva« J. *Kummrem* před porotou v Plzni pro článek »Máme prý být hodni«, otištěný v zabaveném čísle 61., v němž shledán zločin rušení veřejného pokoje. Obžalovaný, kterého hájil Dr. Čížek, uznán nevinným. — Téhož dne odbýváno v Plzni před porotou přelíčení také s býv. red. »Českého Lva« Frt. *Stejskalem-Lažanským*, který taktéž uznán jednohlasně nevinným. Obhájcem byl Dr. Houška. — Antoš Pellant odsouzen c. k. policií do

vězení na 14 dní proto, že vybízel dělnictvo o zábavě v malostranské besedě dne 11. prosince, by vyslovilo souhlas s manifestem českých poslanců a že přednesl deklamaci »Flašinetlář«, při čemž zahrál Marseillaisu. — S Vítězslavem *Zátkou* z Velešína zavedeno c. k. okr. hejtmanem v Krumlově vyšetřování pro brojení proti školním zákonům ve schůzích obecních starostů.

14. prosince. Města *Mnichovo Hradiště*, *Český Brod*, městys *Mochov*, obec *Bilany* v okresu Českobrodském, spojené obce *Litovice*, *Malá Jenč* a *Brve*, obec *Chojínská* a *Sobínská* v okresu Smíchovském, *Hořany*, *Skramník* a *Žhery* v okresu Českobrodském, dále obce na Moravě: *Pozlovice*, *Ludkovice*, *Řetechov*, *Pradlíska* a *Podhradí*; pak *Bezuchov* a *Oprostovice* v hejtmanství Holešovickém, spojené obce *Pleň*, *Ždětín* a *Nechutín*, *Krusín*, *Prostějovičky*, *Soběsuky* a *Zárovice*, pak obec *Rajecká* a *Hrubčice* v hejtmanství Prostějovském odepřely skoro vesměs jednohlasně volby do školní rady.

15. prosince. Zahájeno přelíčení s členy tajného spolku »Jednatelství z Blaníka«. Obžalováni byli: Bedřich *Purghardt*, lékárník, 23 let starý; Jos. *Drahokoupil*, 16tiletý rolník, dříve studující gymnasia, Bohumil *Vykulil*, 17tiletý čekatel učitelství, Jos. *Milfajt*, 18tiletý čekatel, Jos. *Fiala*, 18tiletý realista, Miloš *Červinka*, 18tiletý realista, Břetislav *Řehák*, 19tiletý realista a Jan *Szalatnay*, 14tiletý, kterýž uchýliv se do ciziny, unikl vyšetřovací vazbě i přelíčení a jeho možným následkům. Ze všech *osmi obžalovaných* překročil tudíž jen jediný věk 20 roků. Pětičlennému soudnímu dvoru předsedal rada Vošalík, votanty byli radové Winter a Lausecker, pak adjunkti Procházka a Filip. Žalobníkem Dr. Hlaváček. Obžalované hájili Dr. Čížek, Dr. Černý, Dr. Kučera a Dr. Mezník. — Obžalovaným kladeno hlavně za vinu, že rozhazovali a lepili v Praze plakáty velezrádného obsahu a že byli členy tajného spolku s revolučními snahami. Plakáty byly jednak tištěné, jednak psané. Z té příčiny žádal Dr. Kučera hned po přečtení obžaloby, aby vyloučeny byly z procesu plakáty tištěné, poněvadž tiskem spáchané delitky mají býti souzeny porotami. Soud žádosti té nevyhověl, poněvadž prý tištěných plakátů od psaných nelze odloučiti a že státní zastupitelstvo nežaluje pro žádný

delikt tiskem spáchaný. Přelíčení trvalo po dvanáct dní. Dne 23. prosince navrhl státní zástupce Hlaváček, aby čtyři obžalovaní uznáni byli vinnými zločinem velezrády a odsouzeni: *Purkhardt* a *Drahokoupil* každý do těžkého žaláře na **12 roků**, *Řehák* a *Vykulil* každý na **11 roků**. *Szalatnayovi*, kterýž spáchal »velezrádu« před ukončením 14. roku věku svého a ku přelíčení se nedostavil, na pět měsíců. Ohledně Milfaita, Fialy a Červinky navrhl, aby byli z obžaloby propuštěni; ale vyhradil si právo odvolati se z rozsudku. Rozsudek prohlášen dne 27. prosince. Tři obžalovaní uznáni vinnými zločinem **velezrády** dle § 58. lit. a) b) c) a odsouzeni do těžkého, každého čtvrt roku postem zostřeného žaláře a sice: Bedřich *Purkhardt* **na 6 roků**, Josef *Drahokoupil* a Břetislav *Řehák* každý na **5 roků**. Ostatních pět: Jos *Milfait*, Boh. *Vykulil*, Jarosl. *Fiala*, Miloš *Červinka* a Jan *Szalatnay* uznáni nevinnými. Fiala a Červinka propuštěni na to z vyšetřovací vazby; Milfait a Vykulil v ní však podržáni, poněvadž státní návladní ohlásil odvolání.

Václav *Janda* z Budohostic, odsouzený pro přečtení resoluce o prvním táboru na úpatí Řipu do těžkého žaláře na půl roku, odbyv si trest ten v novoměstské trestnici, propuštěn na svobodu. Dva dny, jichž mezi vazbou po dlouhém namáhání vymohl k návštěvě na smrt nemocného otce, nebyly mu v trest připočteny. — Redakce »Řipu« a »Podřipana« otiskly otevřený list na adresu místodržitele hr. Mensdorffa, v kterémž uváděly, že z dvanácti čísel »Řipu« zabavena c. k. hejtmanstvím tři, tedy $^1/_4$, ze čtyř čísel »Ruchu« dvě, tedy $^1/_2$ a z osmi čísel »Podřipana« dvě, tedy zase $^1/_4$ všech vydaných čísel. Dále upozornily, že c. k. soud mnohou konfiskaci vůbec ani nepotvrdil, a vyloživše obšírně důvody, jež c. k. okres. hejtmana Freyburka ku konfiskacím přiměly, pravily mimo jiné: »Vaše Exc. dovede tudíž posouditi, *jakého ponětí musí národ nabyti o svobodě tisku*, ústavními zákony pojištěné a v parlamentech chválené.« — Před porotou plzeňskou provedeno třetí přelíčení »Českého Lva« pro zločiny uražení Veličenstva a uražení člena císařského domu spáchané prý článkem »Král mluvil« v č. 34. Oba obžalovaní red. J. *Kummer* a býv. red. listu toho Frt. *Stejskal-Lažanský* uznáni jednohlasně nevinnými. — Pro odepření volby do okresní školní rady časem svým stíhaný svobodomyslný lounský

učitel Ant. K. *Viták*, později městský tajemník v Lysé nad Labem, zvolen jednohlasně za učitele v Libušíně. C. k. zemská školní rada však volby té nepotvrdila, poněvadž byl zvolený časem svým »*pro nesprávné politické chování z úřadu učitelského*« suspendován. — Konfiskace č. 335. »Pokroku« potvrzena. — Z obcí, které se rozhodly podati osvědčení proti novým školním zákonům, odepřely platiti školní přirážky i školní plat a zasaditi se o zřízení školy soukromé, uvádíme: města *Sušici*, *Vysoké Mýto*, *Mladou Boleslav*, *Milčice* u Tábora, *Vinařice* a přiškolené obce *Kozojedy*, *Smilovice*, *Břinkova*, *Divice*, obec *Chýnavskou*, přiškolené obce *Svarova* a *Červeného Újezda*, přiškolené obce farní školy *smolnické* v okresu Lounském, *Lenešice* v témž okresu; obce: *Ranou*, *Vojtěchov*, *Pokřikov*, *Voldřetice* a *Mrakotín*

16. prosince. C. k. zemskému jinak trestnímu soudu pražskému dáno »*z vyšších míst*« pokynutí, aby **osoby, jako c. k. okresní hejtmani, c. k. komisaři a podobné nebyly předvolávány jako svědkové k závěrečným přelíčením pro zločiny politické.** Seznání takových svědků má se o závěrečném přelíčení pouze čísti, poněvadž *mnozí svědkové takoví se o závěrečných přelíčeních kompromitovali*, což jest na újmu jejich úřadní důstojnosti, aniž by tím bylo soudní proceduře prospěno. — »Posel z Prahy« a »Říp« zabaveny. V redakci, v tiskárně, jakož i v bytech redaktora a nakladatele »Českého Lva« v Plzni vykonána soudní prohlídka. Pátráno marně po rukopise článku »Deset let« v č. 98. — Mlynářský stárek P. v Roudnici odsouzen c. k. okr. hejtmanem roudnickým k pokutě 5 zl. proto, že provolal »Sláva republice francouzské!« — Proti nálezu c. k. okresního hejtmanství Karlínského, kterýmž zrušeno bylo usnešení městského zastupitelstva ze dne 7. listop. (dle kteréhož obecní budova, v které se nalezaly školy, pronajata byla na tři roky soukromé společnosti s vyhražením, aby smlouva ta vtělena byla do knih gruntovních) podána odůvodněná stížnosť k c. k. místodržitelství s žádostí, aby bylo rozhodnutí c. k. okr. hejtmanství prohlášeno za neplatné.

17. prosince. Okresní zastupitelstvo *českobrodské rozpuštěno*, poněvadž zvolilo starostou Frt. *Pokorného*, jehož volba za starostu zastupitelstva nebyla již po *dvakráte* císařem schválena. — Red. »Slovana« J. *Květoň*, odsouzený pro urážku

na cti kancléře hr. Beusta do vězení na 8 dní, nastoupil trest. — Obce *Bezuchov* a *Oprostovice* v okresu Holešovském na Moravě vzdaly se svého *práva* voliti do místní školní rady a vyložily zevrubně toho důvody. C. k. okr. hejtman Flašar však zavedl s představenými obcí těch vyšetřování pro přestupek »odporování volby« a odsoudil oba k pokutám po 100 zl. a zbavil obecní zastupitelstva obstarávání povinností přeneseného oboru. Obě obce podaly z nálezu toho odvolání. Podání v zápětí následovala však — exekuce. C. k. okr. hejtman Flašar s písařem a oddělením četníků s nasazenými na puškách bodáky zavítal do obcí, odňal zastupitelstvům spisy, knihy, ba i obecní pečeť a ustanovil v každé obci čtyři c. k. zřízence, jimž mělo býti i s dietami úhrnem měsíčně vypláceno 165 zl. z pokladny obecní. Občanstvu dáno kýmsi na srozuměnou, že by bylo všechno zase v pořádku, kdyby žádosti c. k. okresního hejtmana povolilo. Občanstvo však podalo proti jednání tomu prostřednictvím svých představenstev ohražení a stížnosť k c. k. místodržitelství.

18. prosince. »Pokrok«, »Obrana« a »Politik« zabaveny. — Konfiskace listu »Pilsner Reform« ze dne 7. pros. potvrzena. — Představenstvům obcí v okolí Poděbrad c. k. okr. hejtmanem Dokupilem oznámeno, že pro nezaplacení školních poplatků vložena bude do obcí poplatky ty dluhujících *vojenská posádka na exekuci* a každému vojáku že musí býti poskytnut bezplatný byt, celá strava s půl libry masa denně a vyplaceno ještě 10 kr. denně.

19. prosince. Red. »Posla z Budče« V. *Kredba* odsouzen c. k. okr. soudem pro přestupek §§ 10. a 11. zák. tisk k pokutě 30 zl., po případě do vězení na šest dnů.

21. prosince. Do *Litomyšle* přibylo k vyzvání c. k. okr. hejtmana Töpplyho 28 hulánů na exekuci vymáhati v okolí školní přirážky. První obcí, v které přirážky školní tímto způsobem vymahány, byly Moravice.

22. prosince. »Slovan« zabaven. — Na oběžník, zaslaný c. k. okresním hejtmanstvím poděbradským, že pro nezaplacení školní přirážky uložena bude do obcí vojenská posádka na exekuci, odpověděl starosta obce Milčic, Karel *Čermák*, přípisem, v kterémž vyloživ obšírně důvody, pro které přirážky školní nebyly

placeny a »nechtě jako představený činiti násilí svému právnímu citu a jednati proti svému svědomí nemůže jinak nežli oznámiti, že v týž den, kdy by vojsko k vybírání školních přirážek do obce vtrhlo, *úřadu svého jako starosta obce se vzdá.*«

24. prosince. »Podřipan« zabaven pro článek »List, kterého dopustil se kancléř Beust« — Konfiskace č. 345. »Pokroku« č. 172. »Posla z Prahy«, č. 348 »Politiky« a č. 10. »Řipu« potvrzeny. — Div. spolku ochot. »Čech« zakázáno provozovati Tylovu činohru »Krvavý soud aneb Kutnohorští havíři«.

25. prosince. »Svoboda« zabavena. — Občané *svatouchští* v okresu Hlineckém podali stížnost proti způsobu provádění nových školních zákonů, kterouž c. k. okresní hejtmanství odstoupilo státnímu návladnictvu, načež bez odkladu zavedeno trestní vyšetřování. — C. k. okresní hejtman prachatický Hanel udělil městské radě v *Netolicích* »důtku«, protože o posledních volbách do městského zastupitelstva netolického k volbě oprávnění c. k. úředníci nevyvoláváni s titulem »císařský královský«, nýbrž pouze »ce-ka« a připojil, že v případu, kdyby se to opakovalo, stíhati bude vinníky pokutou 10 zl.

28. prosince. C. k. vrchní soud potvrdil rozsudek, kterýmž pro ovaci J. Barákovi odsouzeno bylo 6 obžalovaných do vězení na tři neděle a jeden na 14 dnů. Z ostatních, kteří byli první instancí uznáni nevinnými, odsoudil 10 do vězení na 14 dní. Odsouzeni tehdy byli: Leop. *Šmíd*, Boh. *Tašner*, Václav *Peckl*, Petr *Hoffmann*, Kateřina *Khomova* a Jos. *Řehák* na tři neděle a Josefa *Šmídová*, roz. Sojková na 14 dní a sice první i druhou instancí. Vrchním soudem pak odsouzeni: František *Náhlovský*, Hynek *Foerster*, Otakar *Ženíšek*, Frt. *Loeffl*, Karel *Schoen*, Petr *Mathesius*, Řehoř *Schleiss*, Ant. *Werner*, Tekla *Emanová* a Matěj *Sova* každý do vězení na 14 dnů.

30. prosince. V oposici proti novým školním zákonům jednak protesty a odepřením placení nebo vybírání školních přirážek, jednak také prohlášením škol za soukromé vstoupily kromě již uvedených obcí ještě následující: *Slané*, *Vyšehrad*, okresní zastupitelstvo *jičínské*, *Ouvaly* v okresu Českobrodském; *Malá* i *Velká Přítočná* a *Dolany*; přiškolené obce *Dušníky*, *Hořelice* a *Drahelčice;* obec *Chyňská* v okresu Unhošťském; obec *Pšansko-Vlčická* v okresu Lounském; *Malé i Velké*

Čičovice; spojené obce *Ctětín*, *Krupín*, *Bratroňov*, *Vranov* a *Strkov;* obec *Rožná* s přiškolenými obcemi *Jablonovem*, *Bukovou*, *Malasýrem* a *Josefem*; obec *Mlákovská;* obec *Studnice*, *Jeníkov*, *Kameničky* a *Filipov;* obec *Stolobořská* v okresu *Planickém*, která podala petici přímo J. V. císaři a zastupitelstvo evang. školy *semtešské*. Na *Moravě* odepřelo město *Přerov* již *po třetí* volbu do školní rady; zastupitelstvo obce *Hostašovské* v okresu Novojičínském *po druhé.*

Leden 1871.

1. ledna. Žádosti táborského veteránského spolku *s českým velením*, aby císař ráčil převzíti protektorat jednoty té, *nevyhověno.* V místodržitelském výnosu ze dne 8. září 1870 č. 4385 praveno, že dle oznámení kabinetní kanceláře J. V. císaře žádosť ta *»nemohla na nejvyšším místě dojíti povšimnutí*, **poněvadž týž spolek užívá českého velení** *a takové vyznamenání*, *jakéhož se spolek domáhá*, *může se přiznati jen tehdá*, *když spolek*, *jehož se týče*, **užívá velení německého«**. — Schůze lidu, která měla býti v den ten odbývána v hostinci Hampejsově *v Litovicích*, smíchovským c. k. okres. hejtmanem zakázána. Ve schůzi té mělo se rokovati o otázce: »Co jest toho příčinou, že veškeren národ český brání se proti provedení nejnovějšího zákona školního?« Místo občanstva sešlo se v Litovicích několik c. k. četníků a tajných, kteří shledavše, že schůze lidu se neodbývá, za nedlouho zase Litovice opustili.

3. ledna. Redaktoru »Slovana« J. *Květoňovi* doručen po odbytí trestu osmidenního vězení pro urážku kancléře Beusta výměr c. k. okresního soudu, kterýmž byl ve své nepřítomnosti jako redaktor »Žižky« odsouzen pro nějaký přestupek k pokutě 50 zl. Líčení to odbýváno, *když nalezal se J. Květoň ve vazbě.* Uvězněný žádal sice presidenta soudu zemského Jankovského, aby jej propustil ku přelíčení; ale *president žádosti té nevyhověl*, tvrdě, že prý u c. k. okresního soudu dobře vědí, kde se obžalovaný nalezá. J. Květoň podal proti platnosti výměru okresního soudu ohražení. — Obžalovaným dělníkům, kteří ve schůzi konviktské v březnu roku 1870 mluvili proti dani z vý-

dělku, a byli odsouzeni do vězení, dodán rozsudek c. k. vrchního soudu, kterýmž všem odsouzeným tresty *zostřeny*, a sice: J. *Strnadovi* z tří měsíců na pět, J. *Bavorskému* (jemuž státní žalobník v přelíčení navrhoval trest tří měsíců) z tří neděl na čtyry měsíce, J. *Duškovi* z dvou týdnů na dva měsíce. H. *Suchomelovi*, jenž byl první instancí uznán nevinným, vyměřen trest 14 dnů. — C. k. měst. del. soudem v Táboře odsouzeni Frt. *Koudelka* ml. a Hynek *Lang* pro přestupek § 23. zák. ze 17. prosince 1862 každý k pokutě 60 zl. Obžaloba týkala se rozdávání resoluce na táboru *ve Březném* u Hodušína blíže Milevska. Svědky byli ve při té výhradně jen c. k. četníci z Bechyně.

4. ledna. Námitky proti zabavení č. 290. »Nár. Listů« ze dne 24. října 1870 pro článek »Školní poplatky«, v němž shledán zločin rušení veřejného pokoje a řádu dle § 65. a) a b), a přečin proti veřejnému pokoji. Z obhajovací řeči Dra Čížka vyjímáme: »Že volební náš řád, jak se článek vyslovuje, jest nespravedlivý, řekl přímo sám J. V. císař pán. Nemožno tedy pokládat při »Nár. Listech« za rušení veřejného pokoje, když řeknou totéž — tím méně pak, ana výčitka ta odůvodněna jest skutečností. Že byl školní zákon dán ku zdělání sněmu, na němž většina národa nebyla zastoupena, a že dala vláda zákon ten, který tak hluboko zasahá do sáčku národa, vzdělati rozhodující menšině, jest nepopíratelné faktum.« Soud konfiskaci potvrdil, toliko s odchylkou, že neshledal v článku povahu zločinu dle § 65. a), týkající se státní správy.

5. ledna. Bratr českého herce Bohuš *Mošna* zatčen a podržán *ve vyšetřovací vazbě*, poněvadž prý v hostinci Strádalově v Nuslích provolal »Sláva republice Francouzské!« — Pro provolání »Slávy« Francouzské republice zatčeno na Malé Straně několik dělníků a podržáni ve vazbě až do rána.

6. ledna. »Pokrok« zabaven. — Pro ovaci J. Barákovi odsouzení mladíci nastoupili tresty. — Občanům lomnickým, odsouzeným pro účastenství táboru lidu na vrchu *Levíně* u Staré Paky nařízeno, by neprodleně nastoupili tresty šestidenního vězení, jinak že budou c. k. četníky na vlastní útraty do vazby přivedeni.

7. ledna. C. k. okres. hejtman smíchovský Karásek vy-

slal do obce *Chejna*, jejíž starosta byl odepřel vybírati školní přirážky, 80 vojáků s důstojníkem a civilním komisařem Živným na exekuci. Vojínům mělo se denně platit po 50 kr., důstojníkovi a komisaři po 5 zl. — Pro súčastnění se průvodu o volbě do sněmu českého *v Lomnici* 24. září 1870 odsouzeni byli nejvyšším soudem: A. *Kotík*, okresní tajemník v Nové Pace k pokutě 20 zl., *Mrázek* k 10 zl. a jiní čtyři občané každý k pokutě 5 zl. Deset hudebníků odsouzeno k pokutám po 2 zl. — V českých obcích v okolí Terezína a sice v Něm. *Kopistech*, *Bohušovicích*, *Brňanech* a *Ivančicích* ubytováni husaři. *Německé obce*, vyjímaje jediný Lakovec, *zůstaly tím ušetřeny*.

10. ledna. Redaktoru »Českého Lva« J. *Kummrovi* dodán výměr c. k. krajského soudu plzeňského, že přes osvobozovací výrok poroty plzeňské o přelíčení dne 13. pros. 1870, konfiskace čísla 61. pro článek »Máme prý být hodni«, v němž shledán zločin rušení veřejného pokoje, zůstává v platnosti, poněvadž byla konfiskace ta c. k. zemským co tiskovým soudem v Praze potvrzena.

12. ledna. Redaktor »Dělnických Novin« Ant. *Tůma* odsouzen c. k. del. soudem pro přestupek §§ 10. a 11. tisk. zák. do vězení na dva dny, poněvadž převzav redakci »Slovana«, (jehož redaktor J. *Květoň* byl nucen nastoupiti trest osmidenního vězení), při ohlášení toho c. k. policii opomenul dodati, že kromě redakce přejímá také vydavatelství.

18. ledna. Občanská beseda *v Bubnech rozpuštěna* výnosem c. k. místodržitelství až do ukončení trestního vyšetřování, jež bylo zavedeno proti jejím členům, že osvědčili souhlas s manifestací českých poslanců.

19. ledna. Pražský hostinský Vondráček, v jehož hostinci c. k. orgánové nalezli zabavené 24. číslo »Dělníka« z r. 1870 odsouzen k pokutě 10 zl. Státní návladní navrhoval pokutu 100 zl. Spoluobžalovaný sklepník J. *Krbec*, jemuž navržena pokuta 80 zl., uznán nevinným.

20. ledna. Pro zločiny pozdvižení a veřejného násilí, spáchané o výtržnostech u Pardubic r. 1870 odsouzena c. k. krajským soudem v Chrudimi celá řada dělníků a sice pro zločin pozdvižení: 12 každý na dvě léta a 1 na pět let; pro zločin

veřejného násilí: 3 na tři měsíce a 1 na pět měsíců; pro oba tyto zločiny: 3 na dvě léta těžkého žaláře. Osm obžalovaných uznáno nevinnými. — Moravské místodržitelství *rozpustilo* tři obecní zastupitelstva na ·Prostějovsku a dvě na Holešovsku, poněvadž se zpečovala vykonati volby do místní školní rady.

21. ledna. C. k. okres. hejtman Obentraut oznámil některým členům obecního výboru *v Dolních Kralovicích*, že k vybírání školních přirážek ustanovil na útraty obce obchodníka F. Růžka z Čechtic s denním platem 10 zl. Výběrčí ten dostavil se následujícího dne do obce v průvodu c. k. četníka s nasazeným na pušce bodákem a jal se občanům dluhujícím přirážky různé věci zabavovati. Jednomu zabaven kočár, druhému domácí nářadí, třetímu přeslice atd. Exekutor nepopřál si ani času, aby byl o vykonaném zabavení protokol sepsal.

22. ledna. Frant. *Stocký* nastoupil tříměsíční trest žaláře pro zločin uražení Veličenstva.

23. ledna. C. k. místodržitelství zrušilo rozhodnutí c. k. okres. hejtmana hranického, kterým 6. října 1870 vyměřeny byly starostům a členům obecního výboru sedmi obcí pokuty po 100 zl. a 50 zl. proto, že obce ty odepřely volbu do místní školní rady, jako nezákonnité. Zároveň prohlásilo pohrožení, že — nebude-li volba vykonána, budou pokuty zdvojnásobeny a do ·obcí na útraty obecní poslán zvláštní komisař, za vyhrůžku zákonem neodůvodněnou.

25. ledna. Občanu K. *Svobodovi* v Lounech doručen výměr c. k. vrchního soudu, kterýmž mu *zostřen* trest šestiměsíčního žaláře pro zločin rušení veřejného pokoje o jeden měsíc. — S výborem okresního zastupitelstva *lounského* zavedeno vyšetřování pro protest proti školním zákonům podaný. — Obec *Milčická* v okresu Poděbradském, čítající pouze 34 čísla, mezi nimiž jest větší počet pouhých domků a chalup, navštívena k žádosti c. k. okres. hejtmanství poděbradského pro nezaplacení školních přirážek 32 husary. Když pak do týdna nezaplaceno, rozmnožen počet vojáků o 20, takže v Milčicích vymáhalo exekučně přirážky školní 52 husarů s důstojníkem. V některých číslech bylo ubytováno 5 až 6 husarů i s koňmi. U starosty Karla *Čermáka* dokonce šest husarů a důstojník.

27. ledna. C. k. okresní soud v Karlíně odsoudil předsedu Občanské besedy v Bubnech A. *Klímu* k pokutě 10 zl. a každého člena výboru k pokutě 5 zl. pro osvědčení souhlasu s manifestací českých poslanců, pro kteroužto příčinu byla beseda dočasně rozpuštěna. Odsouzení se neodvolali a podali žádost místodržitelstvu, aby bylo rozpuštění besedy odvoláno.

28. ledna. C. k. okres. hejtman Trage *v Slaném* oznámil starostům okolních obcí, aby hned odvedly dluhující školní plat, »ana c. k. vojenská assistence v Slaném již se nachází a již na pochodu jest«.

29. ledna. Občané milčičtí podali ministerstvu protest proti vojenské exekuci. Poukázali v něm hlavně k tomu, že c. k. okres. hejtmanství Poděbradské dopustilo se nezákonnitostí, že žádný z občanů, do jehož domu vloženo až pět husarů, nedostal předběženého příkazu ku placení školních přirážek, že okresní komisař, řídící celou exekuční výpravu, komanduje dle vlastního uznání, dávaje občanům na exekuci do obydlí vojáky bez ohledu na to, jsou-li či nejsou-li povinni platit atd. Stížnost podepsali všickni občané až na dva. Obecní starosta K. Čermák odebral se se stížností k c. k. okresnímu hejtmanství, kde žádal, aby byla exekuce až do vyřízení protestu zastavena. Odpověď však zněla, že — nebude-li do dvou dnů zaplaceno, bude do Milčic poslána ještě *škadrona husarů.* K námitce, že by se po tom musilo občanstvo vystěhovati, odpověděl c. k. okres. hejtman, že mu do toho nic není.

31. ledna. K žádosti c. k. okr. hejtmana Trageho přibylo do obcí *Uha* a *Budohostic* u Velvar 50 mužů pěchoty pluku vévody Nassavského s dvěma důstojníky vymáhati exekučně nedoplatky školních přirážek. Členové obecního zastupitelstva obou obcí ihned vzdali se úřadů svých a okresnímu komisaři Landfrasovi, jenž exekutory přivedl, nezbylo, než aby vojáky sám ubytoval. Skoro všude občané prohlásili, že ničeho nedají a vojenské moci se podrobují.

Únor 1871.

1. února. Přes Uha a Budohostice přibylo do *Saxené* 50 vojáků ubírajících se v průvodu c. k. okres. komisaře Landfrasa

na exekuci do obcí *Nové Vsi* a *Vepřku*. Nově zvolený starosta obce Vepřku, bývalý kadet, zvěděv to, pospíšil do Sazené a tam dluhující daně z výtěžku honitby zaplatil. Vojsko pak odtáhlo přes Novou Ves do *Mlčechvost*. — Do *Vysokého Mýta* přibylo 40 hulánů s nadporučíkem a komisařem c. k. okres. hejtmanství, aby exekučně vymáhali nezaplacené školní přirážky.

2. února. Obec *Nechanice* odepřela vybírání školních přirážek. Okresní hejtman ustanovil tudíž k tomu úkolu úřadníka Prokesche, kterýž provázen c. k. četníkem od domu k domu, zabavoval dlužníkům, co uznal za dobré. — Šest setnin pěchoty a škadrona husarů vyslány do *okresu Karlínského* vymáhati exekučně nezaplacené přirážky. Z téže příčiny posláno pět husarů do obce *Bezděkov* u Klatov a tři husaři s četníkem do obce *Polína*.

3. února. Proti všem obecním starostům *okresu Bělského* zavedeno k žádosti c. k. zemského jinak trestního soudu v Praze c. k. okr. soudem *v Bělé* vyšetřování pro přečin pobuřování.

4. února. Do obce *Chýň* přitáhlo na exekuci pro nezaplacené školní přirážky se setníkem Dašovským 91 mužů od pluku arcivévody Karla s nasazenými na puškách bodáky. Z téže příčiny vloženo do obce *Zdiby* okresu Karlínského 80 vojáků se čtyřmi důstojníky. — V *Dolních Královicích* odbývána dražba věcí zabavených pro nezaplacení školních přirážek.

5. února. Proti milčickému učiteli *Jezdinskému* zavedeno c. k. okr. hejtmanstvím v Poděbradech vyšetřování, poněvadž naň bylo udáno, že prý byl při odepírání placení školních přirážek hlavním podněcovatelem občanů milčických a že vůbec horlivě agituje proti novým školním zákonům. — Do obce *Vinařské* v okresu Slanském, v které žilo 11 hospodářů, přibylo 53 vojáků na exekuci.

7. února. Nové ministerstvo — Hohenwartovo. Předseda ministerstva hr. *Potocki*, pak ministři hr. *Taaffe* (vnitra), rytíř *z Tschabuschniggu* (spravedlnosti), *Stremayer* (kultu) a *Petrino* (orby) **propuštěni**. — *Předsedou ministerstva* a zároveň ministrem vnitra jmenován hr. **Hohenwart**. K návrhu jeho sestaveno nové ministerstvo takto: Dr. *Habětínek* (spravedlnost), *Holzgethan* (finance), *Schaeffle* (obchod a správa minister-

stva orby), Jos. *Jireček* (kult a vyučování), svob. pán ze *Schollu* (zemská obrana).

Prvním skutkem nového ministerstva bylo vymožení **amnestie** *politickým provinilcům*, která byla *nejrozsáhlejší všech,* jimiž se historie »ústavnosti« rakouské prokázati může. **V Čechách** *zjednala svobodu více nežli padesáti vězňům politickým* a sice byli propuštěni:

Z trestnice **u sv. Václava** pro *»velezrádu«* odsouzení: právník Bedřich *Facák*, kterýž byl uvězněn od 6. června 1868, Čeněk *Kerber* a Otakar *Fiala* (oba od 12. června 1869) a Jos. *Vist* (od 6. června 1869); — pro *»zločiny rušení veřejného pokoje«* nebo *»vzbouření«* odsouzení: dělník Fr. *Neumann,* studující Jos. *Staňke*, dělník Krištof *Gréger*, pak Jan *Hanzlík*, Jos. *Kejval* a Leop. *Šaller.* Dále někteří pro urážku Veličenstva odsouzení a sice: Vincenc *Rudolf*, Jan *Weinacht*, Frant. *Kohout*, Tomáš *Nejedlý*, Frant. *Hlinák*, (jenž byl pro jiný přečin dodán c. k. okresnímu soudu), Frant. *Sommer,* Jan *Horáček*, Vojtěch *Jozífek,* Frant. *Böhm*, Jindřich *Tschochner*, Karel *Bejlovec*, Ignác *Hambrecht*, Josef *Sazama*, Gustav *Sebald*, Petr *Šípek,* Jan *Konvalinka*, Karel *Mayer*, Ant. *Kouba*, Em. *Šídlo*, Jan *Tous*, Jos. *Černý,* Rud. *Neuhardt* (který se nalezal v blázinci) a Ant. *Busch.* — **Z novoměstské věznice** propuštěno 22 »provinilců« a sice pro »velezrádu« odsouzení: Břetistav *Řehák*, Bedřich *Purkhardt*, Fr. *Kolací*, J. *Milfait*, Boh. *Vykulil*, a Jos. *Drahokoupil.* Pak pro tábor říšský odsouzený poslanec *Václav Kvatochvil* z Lounek a celá řada pro zločin uražení Veličenstva odsouzených a sice: Frant. *Hutar*, Vojtěch *Vokurka*, M. *Pazdera*, Fr. *Žalud*, Jos. *Velek*, Karel *Vorlíček*, Fr. *Stocký*, Jos. *Vlach,* Jan *Dušek*, Jos. *Kříž*, Jan *Lukes*, Jos. *Hradecký*, Ant. *Venas*, Ignác *Trmal* a Klement *Kavka.* Jeden z těchto, Frt. *Hutar*, byl pro opětné spáchání zločinu toho teprve téhož dne odsouzen do žaláře na dobu čtyř roků.

Kromě uvedeným svědčila amnestie také ještě dělníkům, kteří byli pro schůzi dělnickou v Konviktě již všemi instancemi k větším a menším trestům žalářním odsouzeni, a sice Jos. *Bavorskému*, jenž měl nastoupiti trest 4 měsíčního žaláře, J. *Strnadovi* (6 měsíců), *Duškovi* (2 měsíce) a *Suchomelovi* (14 dní).

Z amnestie *vyjmuti* byli všickni, kdož byli pro přestupky proti zákonu o právu shromažďovacím odsouzeni k peněžitým pokutám, *jichž bylo v Čechách na tisíce*. — V trestnici novoměstské radnice podržáni také ještě ve vazbě všickni, kdož byli odsouzeni pro uvítání J. Baráka, když opustil žalář, ačkoli v amnestii výslovně připomenuto, že týká se i oněch zločinů, přečinů nebo přestupků, jež spáchány byly v ohledu politickém.

Z trestnice v **Plzni** propuštěn J. *Schwarz*, okresní sekretář v Přešticích, jenž byl pro urážení Veličenstva odsouzen na 10 měsíců do žaláře a trest ten již až na jediný měsíc odpykal.

Na Moravě propuštěno celkem 13 osob, z nichž 9 bylo uvězněno v trestnici *v Brně* a 1 *v Mírově*, vesměs odsouzených pro urážení Veličenstva. Mimo to bylo 15 vyšetřování pro podobné zločiny zastaveno.

Amnestie týkala se také Frant. *Stejskala-Lažanského* ve Vídni, jenž byl ve vyšetřování pro pět článků otištěných v »Národních Novinách« a »Praporu svobody«; Dra *Zátky*, vyšetřovaného pro pobuřování, jehož prý se dopustil v Budějovicích řečí, kterou měl o posledních volbách k voličům; F. *Sprinaryho*, kupce z Pečky, odsouzeného pro zločin rušení veřejného pokoje do žaláře na půl roku; Ant. *Hajnce*, hajného v Dolních Počápech, odsouzeného pro urážení Veličenstva na 8 měsíců; P. Václ. *Chvojana*, odsouzeného pro zločin rušení veřejného pokoje na 2 měsíce, kteří měli vesměs tresty své teprve nastoupiti; dále *Pekla* z Klatov, jenž byl pro transparent o slavnosti Krameriově uznán za vinna zločinem rušení veřejného pokoje a. Jiřího *Baxy*, hospodáře ze Struhadel v okresu Klatovském, jenž byl pro urážku Veličenstva odsouzen do žaláře na čtvrt roku, ale trestu posud nenastoupil; JUC. *Mlčocha* a P. Karla *Ambrože* v Bojkovicích, kteří byli ve vyšetřování pro zločin rušení veřejného pokoje, pak *obecního zastupitelstva obce Hustiřan* u Jaroměře, vyšetřovaného pro přestupek, jehož prý se dopustilo tím, že dalo školu zapsati do gruntovních knih; občanů Hynka *Gebasa* a F. *Tyla* ze Svratky, Fr. *Netolického* z Kameniček a několika občanů svratušských, obžalovaných pro pobuřování proti zákonu školnímu; Ant. *Nevařila* ze Zásmuk, jenž byl zatykačem stíhán pro zločin velezrády, jehož prý se dopustil řečí na táboře mukařovském, ale uchýliv se

do Ameriky, stíhání c. k. soudů rakouských unikl. *Ve Vídni* propuštěni ze žalářů vůdcové dělnictva Scheu a Oberwinder (věznění v Garstenu), Most a Papst (věznění v Subenu), Pfeifer, Hecker, Leitner, Neumayer a Fortelka (věznění u c. k. trestního soudu vídeňského). Dále zastaveno trestní vyšetřování proti Dru. Höslingerovi, P. Kinzlovi, proti dělníku Fortelkovi a oficialu Russovi, jakož i tiskové procesy proti časopisům »Vaterland«, »Zukunft« a »Böse Zungen«.

Téhož dne, kdy amnestie prohlášena, odsouzen redaktor »Dělníka« V. *Petr* pro brožurku »Soud dělníků českých« do vězení na 12 dní. — Do *Železnice* posláno c. k. okres hejtmanem Studniczkou z Josefova 184 mužů pěchoty pluku hraběte Creneville s jedním koněm a c. k. sekretářem Pivetzem na exekuci pro nezaplacení školních přirážek.

8. února. Obec *Biseň-Tuřany* dluhovala školní přirážky za měsíce říjen, listopad a prosinec 1870, pak za leden 1871 a sice — 70 krejcarů. Pro částku tu vyslána do obce vojenská exekuce 50 vojáků s dvěma důstojníky a c. k. příručím Divišem, kterou byla obec nucena ubytovati a poskylnouti jí ještě tři povozy.

9. února. Na jmění města *Pardubic* uvalena sekvestrace pro nezaplacení školního platu. — *V okresu Slánském* a *Velvarském* vymáhala školní přirážky setnina vojska.

10. února. »Český Lev« v Plzni zabaven. — U c. k. okres. hejtmanství Karlínského prodávány za osobního vedení c. k. okr hejtmana Strnada ve veřejné dražbě peřiny, jež byly žižkovskému občanu a majiteli domu Al. *Malému* pro nezaplacení školních přirážek zabaveny. Malému nebylo ani úřadně oznámeno, že bude dražba na jeho majetek odbývána. Ku dražbě dostavilo se značné množství žižkovských občanů, kteří o ní zvěděli z novin. Peřiny vydražil za 30 zl. 99 kr. žižkovský občan Václav Stome a doručil je darem A. Malému. — Za víření bubnů přitáhla celá setnina vojska do *Smečna* vymáhati exekučně školní přirážky.

11. února. »Národní Listy« zabaveny pro úvodní článek »Napravte křivdu tu!« — Bratr českého herce Bohuš *Mošna*, jenž dlel ve vyšetřovací vazbě od 5. ledna, propustěn na základě amnestie teprve *dnes*.

14. února. Do obce *Záp* přiklusala vojenská exekuce od pluku vévody Nassavského, 45 mužů s dvěma důstojníky a konceptním příručím Schlöglem, aby vymáhala nedoplatky školních přirážek. V každém hospodářství ubytováno po dvou až třech mužích; u starosty čtyři muži. — Do obce Minkovic v okresu Velvarském posláno slánským c. k. okres. hejtmanem 50 vojáků na exekuci. Jelikož však starosta obce dlel mimo domov, sešlo zatím z exekuce. — Do okresu Novoměstského táhlo 100 c. k. myslivců se setníkem a vydali se ihned ke *Krčínu a Opočnu* — vymáhati přirážky školské.

16. února. Čtrnáct pohorských obcí v okresu Kralovéhradeckém a Královédvorském, zejména *Dehtov, Třebihošť, Želejov, Bezník, Kal, Vřesník, Tetín, Lukavec, Červená Třemešná, Rohoznice, Trotina, Poličany, Lanžov, a Dobravice* podaly společnou žádosť místodržitelstvu za změnu školního zákona. Totéž učinila zastupitelstva v *Hněvčevsi* u Hořic, v *Urbanicích* a ve *Lhotě* pod Libčany u Králové Hradce. Do obce *Dětenic* posláno jičínským c. k. okres. hejtmanem Studnitczkou 180 vojáků s šesti důstojníky vymáhati ve všech sousedních obcích školní přirážky. Když byly přirážky ty zaplaceny, žádal c. k. sekretář Piwetz, který se byl s vojskem dostavil, aby byly také ještě zaplaceny nedoplatky na kostel osenický a k vymáhání jich povolal ještě 25 vojáků z Osenic.

17. února. Majitel a redaktor »Posla z Prahy« podal ministerstvu spravedlnosti stížnosť proti schválení konfiskace čísla ze dne 4. února, na kterou se mu dostalo vyřízení toho smyslu, že udělená amnestie objektivního řízení se netýká. — C. k. krajský soud v *Litoměřicích* potvrdil zabavení čísla 3. časopisu »Říp« ze dne 1. února. Ve zprávě »Odvolání proti vypsané školní přirážce« shledán přečin pobuřování dle § 300. tr. z. — Redaktoru »Posla z Budče« dodán obžalovací spis pro »překročení programu« (§§ 10. a 11. zák. tisk.), jehož prý se dopustil otištěním článku »Dobytí karlínské školy«.

19. února. Do *Sedlčan* zavítala setnina pěchoty císaře Františka Josefa se čtyřmi důstojníky na exekuční vymáhání školních přirážek. Městská rada založila za dluhující občanstvo vše, co c. k. okresní hejtman Vížďálek žádal. Přes to zůstalo vojsko v Sedlčanech až do 21. února, tedy po *čtyry dny*,

ačkoli bylo vše hned prvního dne zaplaceno. V jedné rodině neměli okamžitě peněz, aby mohli vojáka stravovat a školní přirážku zaplatit. Matka ustřihla dceři své cop vlasů, prodala je a zaplatila.

21. února. Do města *Hronova* posláno c. k. okresním hejtmanem Ketzendorfem 92 vojáků s třemi důstojníky a c. k. komisařem Rudyšem vymáhati exekučně školní přirážky. Vojsko vtáhlo do města s nasazenými na puškách bodáky. Ubytování dálo se nesprávně; neboť mnohým občanům, kteří měli přirážky zaplaceny, vloženo do domu po 4 až 8 mužích. — Redaktor plzeňského časopisu »Pilsner Reform« JUDr. *Šmíd* odsouzen k pokutě 10 zl. nebo na dva dny do vězení, poněvadž nezaplatil na minutu kolkovní poplatky tak, jak byl finanční úřad nařídil. Rovněž tak překvapen dřívější nakladatel »Českého Lva« J. R. *Port* výměrem c. k. finančního ředitelstva, kterýmž mu z téže příčiny uložena pokuta 16 zl. Charakteristické jest, že c. k. finanční ředitel v Plzni, B. Mitske, jenž tyto pokuty diktoval, učinil tak na základě §§ 34. 35. patentu ze dne 6. září 1850, kterýž — jak tomu nápis článků těch učí — vztahuje se pouze k *zemím uherským*, v kterýchž důchodkový zákon trestní nebyl zaveden.

23. února. Do *Hostivaře* přitáhlo k žádosti c. k. okres. hejtmana karlínského z Prahy 120 mužů pěchoty s třemi důstojníky na exekuci pro nezaplacení školních daní. Pobyli v obci tři dny, načež se vydali za týmže účelem do *Kunratic*. Karlínský c. k. komisař, jenž vojsko provázel, nebyl při exekuční funkci nikdy sám, nýbrž měl vždy assistenci dvou vojínů s nabitými puškami a nasazenými bodáky. — Do obce *Městce* u Opočna, která čítá pouze 23 čísel a dluhovala — 5 zl. školních přirážek, vloženo 25 vojáků na exekuci.

Březen 1871.

1. března. Časopis »Říp« k rozkazu okres. hejtmanství konfiskován. — Pardubický okres. hejtman Brechler rozeslal po okresu oběžník toho smyslu, že — nebudou-li daně školní do 1. března zaplaceny, pošle do každé obce 20 mužů jízdy a

setninu pěchoty. — Do *Nových Dvorů* na Roudnicku vloženo 41 vojáků s důstojníkem, c. k. komisařem a jedním četníkem vymáhati exekučně školní daně.

3. března. Okres. hejtman Brechler oznámil městské radě pardubické, že žádosť její ze dne 26. února za zastavení vojenské exekuce pro nezaplacené školní daně zadal sice c. k. místodržitelství, ale že jí žádného účinku odkládacího nepřikládá. Za tou příčinou že budou 7. březnem počínaje u každého dlužníka ubytováni tři vojáci. Následkem toho městská rada i starosta podali — resignaci.

4. března. S některými občany roudnickými zavedeno vyšetřování pro uvítání politických vězňů. — Redaktoru »Řípu« Ad. *Pikovi* a skladníku řemeslnického spolku V. *Novotnému* dodán obžalovací nález znějící na přečin proti veřej. pokoji a řádu dle § 305. tr z. — C. k. vrchní soud potvrdil rozsudek první stolice, kterýmž redaktor »Posla z Budče« V. *Kretba* odsouzen pro přestupek §§ 10. a 11. zák. tisk. k pokutě 30 zl., po případě k vězení na šest dní.

5. března. Občan Jan *Šereda* z Martinic u Voušova nechtěl přijmouti úřad školního rady, začež mu vyměřena pokuta 50 zl. K vymáhání pokuty té poslána mu c. k. okr. hejtmanem ledečským vojenská exekuce. Mimo stravu a byt měl vojákům platit prvních 7 dní po 5 kr., druhých 7 po 10 kr.

8. března. Do *Kladna* přibylo 192 vojínů s osmi důstojníky a c. k. berním kontrolorem na odpočinku Janem Stroblem jako vládním komisařem, vymáhati exekučně nezaplacené daně školní.

9. března. Veškeří členové městského zastupitelstva *kladenského*, podavše protest proti bezdůvodné vojenské exekuci do města, vzdali se s purkmistrem a městskou radou svých úřadů.

10. března. Námitky proti konfiskaci »Nár. Listů« ze dne 11. února. List byl zabaven pro úvodní článek »*Napravte křivdu tu*«, v němž shledalo státní návladnictví zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. tr. z., dva přečiny proti veřejnému pokoji a řádu dle §§ 300 a 302. tr. z. Po námitkách redaktora p. J. *Hladíka* a právního jeho zástupce Dra. Čížka uznal soud, že nespáchán sice zločin rušení veřejného pokoje, že

nepopouzeno k zášti proti národnosti německé; ale že prý přece jen popuzováno proti vládním orgánům a spáchán tudíž přečin dle § 300. tr. z. Konfiskace potvrzena. — Do obce *Jesenice* u Sedlčan vloženo 23 vojínů s důstojníkem na exekuci pro nezaplacené školní daně.

13. března. Pro uvítání Jos. Baráka odsouzení přestáli již na mnoze své tresty. Dnes doručeno i slečně Tekle *Zemanově* a M. *Sovovi* potvrzení vyměřeného jim trestu 14denního vězení s rozkazem, aby trest do tří dnů nastoupili.

20. března. Občanu K. *Svobodovi* v Lounech, odsouzenému pro celou řadu zločinů a přečinů do žaláře na sedm měsíců, doručen rozsudek nejvyššího soudu, kterýmž mu pro přečin proti veřejnému pokoji a řádu vyměřen trest jednoměsíčního vězení.

23. března. Do obcí *Noutonic*, *Okoře* a *Lichocevsi* vloženo 80 mužů jako exekuce. Představenstvo obcí těch vzdalo se ihned svých úřadů. — Domkář Buchta v jisté obci okresu Ledečského zdráhal se přijmouti úřad člena c. k. okresní školní rady, uváděje za důvod, že neumí ani číst ani psát. Ledečský c. k. okresní hejtman Obentraut vyměřil mu pokutu 60 zl. — Do *České Třebové* vložena setnina vojska čítající 104 muže, do *Padařova* pak 22 mužů s jedním důstojníkem, aniž by se bylo vyčkalo vyřízení jen jediného odvolání, jež v příčině vypsaných školních přirážek podána, ba aniž by byla »posádka« více nežli 12 hodin napřed ohlášena.

30. března. K předsedovi ministerstva hr. *Hohenwartovi* dostavila se z *Moravy* a sice z *Kojetína* a *Přerova* deputace občanů, aby jej obeznámila s přehmaty, jakých se Giskrovská byrokracie na Moravě vůbec a v okresu Kroměřížském dopouštěla. Ministr vzal vděčně na vědomosť, co mu deputace vykládala a ujistil ji, že *vláda od úřadníků ani jednotlivým občanům, ani právu národnímu ubližovati nedá.* Deputace poukázavši pak k bídné češtině, v jaké se výměry úřadní stylisují, ohradila se proti tomu, *aby se úřadně vydávalo za češtinu, co není než hanebnou hatlaninou a mnohdy i hotovým nesmyslem,* a předložila hraběti Hohenwartovi celou sbírku takových byrokratických urážek jazyka českého.

31. března. Občané *vokovičtí* a *veleslavínští* překvapeni příchodem celé setniny pěšího pluku arcivévody Karla v počtu 80 mužů s třemi důstojníky a jedním zástupcem. Vojsko provázel jako c. k. komisař Josef Strobl. Ačkoli tomuto zvěstováno, že jsou školní přirážky zaplaceny a zaplaceno mu po jeho žádosti jako záloha vše, co žádal (50 zl. 87 kr.), ubytováno vojsko po domích — v některém čísle až 17 mužů, následkem čehož zastupitelstvo spojených obcí *Vokovic a Veleslavína* vzdalo se svých úřadů.

Duben 1871.

1. dubna. Vojsko, jež přitáhlo dne 31. března do Vokovic a Veleslavína vymáhat exekučně školní přirážky, odtáhlo do *Velkých Čičovic*, pak do *Okoře* a *Noutonic*. Ve Velkých Čičovicích nechtěl c. k. komisaře nikdo z občanů ubytovati a ve všech domech, v nichž prosil, aby mu prodali něco k jídlu, že dobře zaplatí, nedostal ničeho. V Okoři mu byly jedním občanem ukázány dvéře. V Noutonicích nedostal ani noclehu. Musil přenocovati v hostinci na holých prknech, přikryt jen vlastním kabátem.

2. dubna. Dle zpráv vídeňských listů bylo c. k. úřadům v Čechách ministerstvem nařízeno, aby žádosti za povolení k odbývání táborů vyřizovaly v každém jednotlivém případu teprve po učiněném dotazu u ministerstva.

3. dubna. Tábor lidu, svolávaný ku dni 10. dubna na *náměstí v Turnově,* na němž mělo býti rokováno o otázce: »Jakým způsobem zjednati shodu mezi korunou Českou a říší rakousko-uherskou?« c. k. okr. hejtmanstvím — zakázán.

4. dubna. K zastaveníčku, jež uspořádali někteří občané a členové zpěv. spolku v Šárkách V. *Luňáčkovi*, jenž si byl časem svým mezi politickými vězni v novoměstské trestnici pobyl, dostavil se z Prahy značný počet c. k. policejních strážníků.

5. dubna. Red. »Řipu« Ad. *Pick* a N. *Novotný* z Roudnice odsouzeni c. k. krajským soudem v Litoměřicích pro schvalování nezákonních skutků každý do vězení na jeden měsíc.

Provinění to spáchali tím, že dojeli pro odsouzené občany *Matouška, Müllera* a *Trojana* až k vězení a odvezli je v kočáře domů. Při líčení pře byl president soudu, rytíř Limbeck, sám nucen konati vedle funkce předsednické také úřad zapisovatele, poněvadž u c. k. krajského soudu litoměřického nebylo zapisovatele, jenž by se byl vyznal v jazyku českém.

9. dubna. Deklamace »Trampoty v Olympu«, »Čáp« a »Práce«, jež měly býti dram. klubem malostranské besedy o zábavě »Spolku zedníků z Prahy a okolí« v sále konviktském předneseny, c. k. policií pražskou zakázány.

10. dubna. V německém divadle v Praze provozován Grillparzerův kus »Krále Otakara sláva a smrť«. Aby mohl býti kus ten hrán a dohrán — konsignováno vojsko v některých kasárnách, veškeré mužstvo c. k. policejní stráže a do divadla i k divadlu dostavilo se přes sto c. k. policejních strážníků veřejných i tajných.

11. dubna. *Grocholski* vstoupil do kabinetu jako ministr haličský.

13. dubna Ze zpěváckého spolku »Prácheň« v Horažďovicích oznámeno veřejnosti: R. 1868 odsouzen praporečník *Laida* pro pronesení hesla při svěcení praporu do vězení na 8 dní a propuštěn ze služby jako diurnista. — Dne 17. pros. 1868 zadány změněné stanovy k úřadnímu potvrzení, leč teprve dne 18. února 1871, tedy po dvou letech a dvou měsících (místo po čtyrech týdnech) došlo vyřízení, že se nové zřízení spolku — zakazuje. — Roku 1870 byl místopředseda *Mayer* pro uspořádání zastaveníčka býv. poslanci, purkmistru a předsedovi spolku *Celerinovi* odsouzen (ač bylo vše patřičně oznámeno a žádný zákaz nedošel) k pokutě 25 zl. nebo k pětidennímu vězení. — Roku 1871 pak zavedeno vyšetřování s býv. předsedou *Čežkem* z Vartemberka a předsedou právě úřadujícím *Mayerem* a jednatelem *Rejžkem* pro opomenuté ohlášení valné hromady r. 1870 a pro uspořádání zastaveníčka nově zvolenému purkmistru Jos. *Doubravovi*, jež c. k. okres. hejtman považoval za »průvod s pochodněmi« a chtěl, aby bylo obé ohlašováno tři dny napřed, kdežto pořadatelé ohlásili to 24 hodin napřed.

27. dubna. C. k. okresní hejtmanství *pardubické* zasílalo v poslední době městskému úřadu pardubickému vždy přípisy a dopisy s oslovením »městské radě«, »purkmistrovskému úřadu«, »obecnímu výboru« atd. Následkem toho začal obecní úřad stejnou měrou psáti »c. k. okresní hejtmanství«, »c. k. školní rada okresní«, což přimělo posléze c. k. hejtmana Brechlera k tomu, že zvláštním přípisem ze dne 14. března, psaným nejnesprávnější češtinou důtklivě naléhal na to, aby bylo c. k. úřadům dopisováno dle nejvyššího nařízení ze dne 31. pros. 1781 — opakujeme: z roku **1781**, jinak že prý by byl nucen »podle § 105. ob. zř. panu purgmistrovi aneb jeho na takové zprávě podepsanému náměstkovi . . . uložiti pořádkovou pokutu až do 20 zl.«

Květen 1871.

5. května. U karlínského občana a vlastníka domů č. 69. a 128. v Karlíně vykonána v jeho nepřítomnosti exekuce pro nezaplacení školní přirážky. Exekuci provedl civilní exekvent Jan Škvor za asistence dvou c. k. četníků, zabaviv v krámě — přes protest krámské — jistou část peněz.

6. května. C. k. policie pražská zakázala schůzi lidu, kterouž výbor občanské besedy *žižkovské* svolával na den 7. května, aby v ní bylo pojednáno o tom, čeho by bylo třeba podniknouti, by nehody, přerušením a stížením komunikace stavbou železničních viaduktů přes vídeňskou silnici byly zamezeny.

7. května. Dělnický *tábor na Letné*, položený ku dni 12. května, nepovolen, poněvadž se proti místnosti vyslovil komandující generál Huyn. — Malostranská dělnická beseda c. k. místodržitelstvím pro »překročení stanov« rozpuštěna.

8. května. S některými členy rozpuštěné malostranské besedy dělnické zahájeno vyšetřování pro přestupek, jehož prý se dopustili opatřením nějakých pozvání spolkovou pečetí.

Červen 1871.

10. června. Konfiskace brožurky »Kde stojíme« potvrzena.

19. června. Red. »Řipu« A. *Pick* a V. *Novotný* nastoupili trest osmidenního vězení. K žádosti jejich bylo jim povoleno odpykati trest ten místo u c. k. krajského soudu v Litoměřicích v Roudnici.

21. června. Občan Horák nastoupil trest několikadenního vězení, k němuž byl odsouzen, poněvadž svolal a řídil schůzi zástupců všech pražských spolků a besed dělnických, kteří v místnostech malostranské besedy dělnické své porady konaly.

Červenec 1871.

8. července. Některé dámy v *Královicích* podaly příslušnému úřadu žádosť za povolení uspořádati věcnou loterii ve prospěch »Národního divadla«. Povolení neuděleno tímto lakonickým výměrem: »Vysoké c. k. ministerstvo vnitra srozuměvši se s vysokým c. k. ministerstvem financí, žádosť tu odmrštilo.«

29. července. »Umělecká Beseda« zasadila na dům »U Montagů« na Malé straně pamětní tabulku s tímto nápisem: »Dne 22. května 1618 uradili se v tomto domě pan *Budovec z Budova*, hrabě *Thurn* a pán *Smiřický* o bezživotí císařských místodržitelů pána *Slavaty* a pána z *Martinicův*.« Událosť tímto nápisem označená byla, jak známo, zárodkem třicetileté války. V noci na den 29 července byla však deska zřízenci policejními odstraněna a místo, kde se nalezala, maltou ometeno.

Září 1871.

13. září. Místodržitelem v Čechách jmenován hrabě Bohuslav *Chotek*, kterýž v den ten přibyl z Vídně do Prahy a ihned se uvázal v řízení záležitostí c. k. náměstnictví. — Nejvyšším maršálkem českým jmenován kníže Jiří *Lobkowicz*.

14. září. V českém sněmu přečten **nový královský reskript** ze dne 12. září, podepsaný J. V. císařem a předsedou ministerstva *Hohenwartem*, v kterémž mimo jiné se praví: »**Majíce v paměti státoprávní postavení koruny České** *a jsouce Sobě pověd omi slávy a moci, kteráž tato koruna Nám a předkům Našim propůjčila*, mimo to jsouce pamětlivi neoblomné věrnosti, s kterou obyvatelstvo země České každé doby trůn náš podporovalo, **uznáváme rádi práva tohoto království a jsme hotovi, toto uznání přísahou Naší korunovační obnoviti.**«

Říjen 1871.

3. října. Ředitel ochotnického divadla v Soběslavi, *Edmund*, jenž byl před dvěma lety odsouzen k pokutě 50 zl. a pokuty té dosud nesložil, vyzván, aby do osmi dnů nastoupil v Táboře trest desítidenního vězení.

6. října. Se suspendovaným učitelem chýňským *Simonem* a J. V. *Vlčkem*, rolníkem z Litovic, zavedeno u c. k. okres. soudu v Unhošti a u c. k. trestního soudu v Praze vyšetřování pro pobuřování proti školním zákonům. — Spojené obce *Litovice*, *Malá Jenč* a *Břve* odepřely jednohlasně volbu do místní školní rady. Rovněž tak učinila i obec Chyňská.

30. října. Hohenwart, Schaeffle, Jireček a Habětínek propuštěni z úřadů ministerských. Předsednictví v radě ministerské přikázáno zatím *Holzgethanovi*. Za zatímní správce jednotlivých ministerstev byli povoláni: *Wehli* (ministerstvo vnitra), *Fidler* (kult a vyučování), *Mitis*, (spravedlnost), *Wiedenfeld* (orba) a *Possinger* (obchod).

Dr. *Rieger* vrátil se odpoledne z Vídně do Prahy a uvítán na nádraží rak. uherské státní dráhy i před ním obrovskými davy občanstva všech stavů. Vystoupiv z vlaku promluvil k lidu. Mimo jiné pravil: »Vracíme se z boje, z něhož vycházíme s plnou ctí. Jsme odraženi, ale nejsme přemoženi. Věc naše není a nemůže býti ztracena! Namáhali jsme se poctivě a namáhání naše bylo marné. Cizí, nepovolaní živlové vedrali se do zápasu našeho, který byl blízek již konci svému . . . *Protož tedy chystáme se k boji novému* . . .«

V domě svém v někdejší Pasířské ulici promluvil Dr. Rieger se schodů ještě jednou k lidu, řka mimo jiné: »Na tom, co jsme vypracovali a žádali, přisám Bůh, setrvám; od toho neodstoupím, toho nikdy neopustím. Stůjme statně a věrně při právu svém! Nechceme nikoho v právech jeho zkracovati, ale od práv svých také nikdy neustoupíme!«

Část lidu, jenž byl Dra Riegra provázel, v počtu asi dvou tisíc hlav, táhla pak Širokou ulicí a Ferdinandovou třídou. Když dospěla ke Kuhově tiskárně, v níž tištěn »Tagesbote«, voláno z davu »Pereat Kuh« a »Pereat Beust!« Z budovy policejní vyhrnulo se asi 30 policejních strážníků, vedených policejními úřadníky Ortem a Pávkem a s nasazenými na puškách bodáky opřeli se postupu lidu, kterýž znenáhle couval. Tři referenti českých listů, tři studující a tři jiné osoby zatčeni. První tři však v brzku zase propuštěni na svobodu. Několik osob, mimo jiné i policejní úřadník Pávek, jenž přitlačen ke zdi, zraněno. Asi v půl hodině dav se rozptýlil; avšak po celý večer procházely, zejména v ulicích, kde Dr. Rieger bydlí a kde jest německé a české divadlo a kde bylo německé kasino, silné policejní hlídky.

Jeden z tří referentů (Josef *Sellner*), jenž byl s dvěma jinými (Patrikem V. Blažkem a s referentem »Politiky«) dne 30. října zatčen, vylíčil případ ten v »Poslu z Prahy« takto: »Policajti pod velitelstvím komisaře Pávka, stojící za rohem budovy policejního ředitelství, vyřítili se s nasazenými na puškách bodáky na zástup lidu a začali do něj *beze všeho patrného vyzvání pažbami tlouci a bodáky mu na tělo nasazovati*, ačkoli viděli, že lid v předu stojící nemohl se hnouti, že celý průvod v okamžiku obrátiti bylo holou nemožností. Při tom tváře policajtů byly tak rozlíceny, jako by zrovna na život a na smrt zápasili, jako by se byli někde v lese setkali s loupežníky, kteří nedávají a nežádají pardon. Bylo to ošklivé podívání na tu rovzteklenosť lidí, kteří se chtějí počítati k civilisovanému sboru veřejné bezpečnosti ve vzdělaném státě. Kdybych měl z počínání těchto několika lidí souditi na celý sbor, musil bych vynésti nad ním soud velmi příkrý, musil bych říci, že nemáme stráže veřejné bezpečnosti, nýbrž sbor lidí, kteří neumí náruživosť a zvířecí pud držeti na uzdě, kteří neznají po-

vinností k bezbrannému lidu, kteří za jistých okolností byli by i v stavu vyvolati jednáním svým pravé vzbouření . . .

Policajti zuřivým svým jednáním rozehnali lid do okolních ulic i do kavárny a já stál na rohu policejního ředitelstva s dvěma jinými žurnalisty právě v okamžiku, kdy nás policejní komisař Marčan opustil, s nímž jsme byli rozmlouvali. V tom přihnal se k nám policajt číslo 217 a vykřikl: »Auseinander«! — opakuji: k nám třem, když už bylo kolkolem úplně prázdno a ulici bylo nutno považovati za vyklizenu. »My jsme žurnalisté«, připomenul jeden z mých kolegů . . . »*Tím líp!*« zvolal policajt. »*Půjdete s námi!*« Na to skutečně nás hnali dovnitř do policejního domu. Tam jeden kolega chtěl jíti po schodech nahoru do prvního patra. Policajt číslo 217 *chytil jej za límec košile a svrchníku, jejž mu vytrhl a mrštil jím nazpět* s nadávkou »o lumpovi«. Soudruh by byl upadl, kdybych ho byl nezachytil.

Na to zavlekli nás k rozkazu komisaře Pávka s některými studujícími za mříže a ačkoli jsme žádali, by nás předvedli k některému komisarovi, nebylo žádosti naší od policajtů vyhověno. Teprve když nás spatřil jeden známý, jenž se tu náhodou namanul a doběhl ke komisarovi Pávkovi, přiběhl tento k nám dolů a propustil nás, omlouvaje se, že nás neviděl. Na to nás vyzval, abychom s ním šli nahoru, kde nás i oba policajty vyslechl, načež jal se před námi policajty omlouvati a jim zase domlouvati, jak se mohli takového přehmatu dopustit . . . Po čtyrech hodinách byli jsme propuštěni«.

Líčení toto dotvrzené i druhými dvěma žurnalisty nebylo úřadně opraveno, tím méně vyvráceno.

Před příjezdem Dra Riegra do Prahy »fasovala« pěchota posádky pražské »dostatečný počet« patron. V poledne rozdána munice i artilerii. Každá z devíti baterií dělostřeleckého pluku č. 1. dostala po 72 ostrých nábojích a sice po 24 dutých kulích, 24 shrapnelech a 24 kartáčích. Celkem 648 ostrých nábojů.

Listopad 1871.

1. listopadu. Místodržitel hrabě *Bohuslav Chotek* nesrovnávaje se s připraveným novým politickým stavem věcí, složil

hodnost náměstnictví v Čechách. — »Politik« zabavena. — O zábavě dělníků na Žofíně zakázala c. k. policie tiskem vydanou deklamaci »Žena výtečníkova«.

2. listopadu. »Čech« zabaven. — Ode dne 30. října byla celá posádka pražská den co den pohotově. Ulicemi pražskými procházely sesílené policejní hlídky. — S dvěma mladíky, kteří byli dne 30. října zatčeni, zavedeno u c. k. trestního soudu vyšetřování.

3. listopadu. O přehlídce posádky pražské na Letné promluvil vrchní zemský velitel podmaršálek hrabě Huyn takto k důstojnictvu: »Stojíme na prahu velkých událostí, pánové, a proto nemohu opomenouti, abych vám tuto ještě jednou nepřipomenul svatost přísahy, jižto jste byli všickni císaři a státu složili. Této přísaze, kterouž jste se zavázali zachovati neposkvrněnou do poslední krůpěje krve své, zůstaňte věrni, neboť — *stojíme na prahu velkých událostí.*«

4. listopadu. *Schůze sněmu českého.* Okolní ulice obsazeny byly c. k. policejní stráží, která nestrpěla obecenstva před sněmovnou, ba ani na náměstí Radeckého. Posádka vojenská byla pohotově; hlavní stráže sesíleny. V nádvořích farního domu v paláci Henetově a c. k. vrchního velitelství stáli s vytasenými šavlemi u svých koní dragouni, kteří byli do Prahy z Brandýsa povoláni. — Také v monturní komisi byla jízda pohotově. Na nádvoří zbrojnice a na mnoha jiných místech byla vyvežena i děla.

V sněmovně samé přečten *královský reskript* ze dne 30. října (podepsaný ministrem Holzgethanem) jakožto odpověď k adrese sněmu a k fundamentálním článkům. Mimo jiné praveno v něm:

»Poněvadž státoprávní poměry našich kromuherských království a zákony státními od nás vydanými, upravení svého došly, tedy mohou jenom přivolením obojí sněmovny rady říšské změněny býti.«

Dokud byl reskript tento ještě pouhým návrhem vyšlým z politiky Beusta a Andrassyho, podali o něm důvěrníci sněmu českého ministru Hohenwartovi k rukoum J. V. císaře pamětní spis, z něhož vyjímáme: »Když po dlouhém vyjednávání a dorozumění konečně docíleném, zasadili jsme se pro činnost s mi-

nisterstvem *pod ochranou nejvyššího schválení dopodrobna umluvenou*, učinili jsme tak, osvědčivše se dříve písemně a položivše za výslovnou podmínku, že považujeme veškerou činnost za nedělitelný celek, a že béřeme na sebe povinnost k provedení krokův, jež nás se týkají, *toliko v té míře, v které vláda J. V. do rovného závazku vstupuje a jej provede.* Doplňující část programu naší činnosti činil *druhý nejvyšší* reskript, jehožto znění nejbedlivější redakci podrobeno, *konečně s obou stran přijato a ustanoveno bylo.«*

Tento reskript byl nám *zajištěn*, přijme-li sněm český fundamentální články. Za to vzali jsme na sebe povinnost, že po přistání *tohoto* reskriptu a na základě jeho zasadíme se, aby volba do říšské rady, kteráž díti se měla s ohražením, vykonána byla ... Však nyní *předkládá se nám návrh reskriptu*, jenž od znění, na kterém stala se úmluva, *jest zcela rozdílný* ... Ve věci jest návrh reskriptu nám sdělený **pravý opak toho, o kterémž jsme se smluvili** ... Vede k domyslu, že v odporu proti zjednanému umluvení o fundamentalních článcích, úplné schválení jejich není pojištěno, ba že i *odstoupeno bylo od úmyslu, aby tyto články staly se základem dalšího jednání;* s druhé strany neposkytuje žádného místa pro ohražení práv království Českého, žádné záruky proti poškození nebo zapření těchto práv; spíše v určitém znění chová v sobě *naprosté popírání jejich.*

Proto jest tento návrh reskriptu netoliko opakem umluveného textu, ale v pravdě i **zavržením nejvyššího reskriptu ze dne 12. září**, který právomocné uznání státoprávních nárokův království Českého prohlásil a který byl základem vyrovnávací činnosti ... Když věci takto se mají, považujeme za svou povinnost přímo a bez obalu vysloviti, kdyby tento reskript k sněmu Českému poslán byl, že *není nadíti se ničeho jiného*, než odepření voleb do říšské rady ... Nesmíme zůstaviti v tom ani nejmenší pochybnosti, že *tímto reskriptem opuštěno jest dílo vyrovnávací, že jím všechna činnost v tomto směru jedním rázem jest zničena.«*

Ku konci pamětního spisu pak praveno: »Konáme ještě poslední svou povinnost, když se vším důrazem varujeme před klamným domněním, jako by nit vyjednávání — *bude-li nyní*

a takovým způsobem přetržena — snad v nejbližší budoucnosti opět na tomtéž místě zachycena býti mohla. *Takovýmto přerváním*, ať nikdo se o tom neklame — *vyrovnání* tenkráte smluvené — *jest ztraceno* . . . **Národ český, království České vrací se opět na stanovisko rozhodné, bezvýminečné oposice,** kteráž na nejméně opět nabude takové ostrosti a *objeví se zajisté v oné železné důslednosti, v kteréž seznána byla jako neoblomná;* a podkopáním důvěry — důvěry na onom místě kdež jednou ztracena, sotva kdy opět může býti utvrzena — **hrozí učiniti roztržku nezhojitelnou.**«

Slavnost odhalení medaillonu na rodném domě *vynálezce litografie Sennefeldra* policií zakázána, poněvadž prý »by se stala shromážděním lidu pod širým nebem«. — Pro »shluknutí« dne 30. října vzato do vyšetřování celkem 13 osob. — »Hum. Listy« a »Dělnické Noviny« zabaveny.

6. listopadu. Kancléř **Beust** zadal za *své propuštění.*

8. listopadu. Poslední schůze sněmu. Komise sněmovní, kteréž byl poslední reskript královský odkázán, navrhla, aby sněm se usnesl: »Maje v paměti, že *státoprávní postavení království Českého* od starodávna zachované a korunovačními přísahami *výslovně bylo uznáno* nejvyšším reskriptem ze dne 12. září t. r. . . . a že státoprávní postavení tohoto království *vylučuje rozhodování každého jiného sboru zákonodárného* . . . prohlašuje sněm, že *setrvati chce* na svém, v mnohých spisech státních vysloveném a podstatně odůvodněném náhledu právním o **samostatnosti království Českého a koruny České** ve spolku států rakouských — že státoprávní postavení . . . nemůže býti upraveno jinak, leda umluvením mezi národem, zastoupeným v sněmu úplně oprávněném a mezi legitimním králem . . . a proto se usnáší: **odepříti volení do říšské rady** neuherských království a zemí, a ohražuje se zároveň proti tomu, že by sbor ten *kdy byl právo měl nebo kdy právo míti mohl, uzavírati o státním právu a o ústavě království Českého.*«

Zpravodaj kníže Karel *Švarcenberk* doporučil tento návrh komise jen několika málo slovy, konče: »Osvědčujeme, pánové, *že vlast hájiti a chrániti budeme*, seč nám síly stačí — nechť stane se cokoli — *až do těch hrdel a statků!*« — Sněmovnou

zahřměl bouřlivý souhlas. Návrh komise *jednohlasně schválen*, načež sněm uzavřen.

I v tento den byla celá posádka pražská pohotově. V nádvořích vojenských i jiných budov blíže sněmovny stála oddělení připravených dragounů. Na baštách Vyšehradu a Petřína, jakož i na Marianských hradbách vyvežena byla děla. Před kasárny Černínskými stálo osm baterií prvního pluku dělostřeleckého v celé výzbroji až do večera. Praha zůstala klidna. Také *bojiště bělohorské* a všechny cesty k němu vedoucí obsazeny byly silnými policejními hlídkami. Nicméně i tam neudála se nejmenší výtržnost.

9. **listopadu.** Žádosti **Beustově** za propuštění z úřadu *vyhověno.*

10. **listopadu.** »Svoboda« zabavena. — Konfiskace č. 44. »Hum. Listů« pro zločin dle § 65. tr. z. a přečin dle § 300. tr. z. potvrzena.

11. **listopadu.** »Posel z Prahy« zabaven.

13. **listopadu.** »Českomoravský Hlasatel« zabaven pro báseň předvádějící Husity v řadách se zbraní ducha.

14. **listopadu.** Hrabě Julius *Andrassy* povolán za ministra zahraničních záležitostí. — *Lonyay* stal se předsedou uherského ministerstva.

15. **listopadu.** Státní návladní Lausecker rozhodnul se vzdáti se úřadu toho. — »Nár. Listy« zabaveny bez udání důvodů.

16. **listopadu.** »Český Lev« zabaven. — Konfiskace č. 21. »Svobody« potvrzena pro zprávu »*Císař František Josef I. a hrabě Hohenwart*« pro zločin uražení Veličenstva dle § 63. tr. z. Mimo to shledán v čísle tom také ještě přečin dle § 302. tr. z. spáchaný článkem »Spojenci satanášovi«.

17. **listopadu.** Na místě *moravského* místodržitele *Thuna* jmenován baron Arnošt *Weber* von Ebenhof. Weber zahájil karriéru svou v Praze, kde patřil mezi miláčky místodržitele Mescéryho. Vše české stopoval jako nebezpečné. Jako policejní rada studoval Havlíčkovy »Národní noviny« a »Slovana«, aby se s poměry českými »jak náleží« obeznámil. Byv přesazen do Vídně, postoupil rychle z policejního ředitele na vicepresidenta místodržitelství.

18. listopadu. »Politik«, »Obrana« a »Našinec« zabaveny. — Konfiskace č. 286 »Posla z Prahy« potvrzena. — Pořadatel deklamatorní zábavy v Čten. besedě v Žižkově Jul. J. *Doležal* odsouzen pro »překročení« programu k peněžité pokutě. — Prostějovský c. k. okr. hejtman Rupp žádal za 40 mužů jako vojenské exekuce, poněvadž prý »pro *renitenci* provedení politické exekuce zabavením a upotřebením obecních organů k tomu jest illusorní«.

19. listopadu. Porotci litoměřičtí podali příslušnému úřadu žádosť, aby byli zbaveni povinnosti jako porotci při přelíčeních českých listů »Řip« a »Podřipan«, poněvadž řeči, v které se líčiti bude a v kteréž zažalované články sepsány jsou, nerozumějí. Soud však námitek těch nedbal a rozkázal, aby přelíčení provedeno bylo před německou porotou.

22. listopadu. Red. »Nár. L.« J. *Arbesovi* dodán konfiskační nález, kterým potvrzeno zabavení č. 314., jež bylo konfiskováno pro zprávu »*O Beustovi píšou ,Národne Novine'*, v které shledán zločin uražení Veličenstva dle § 63. tr. z.

23. listopadu. »Politik« zabavena. Konfiskace č. 314 »Nár. L.« pro zločin uražení Veličenstva potvrzena. — Po námitkách proti konfiskaci č. 296. »Politiky« pro přečin dle § 300 r. z. v *tajném* líčení zabavení potvrzeno.

24. listopadu. Místodržitelský rada Rieger von Riegershofen zaslal c. k. okr. hejtmanům oběžník, v kterémž upozorňoval, že prý »**českonárodní oposice znění nejvyššího reskriptu** ze dne 12. září 1871 *k sněmu českému stále* **vykořisťuje k osvědčením vládě nepřátelským**, a že reskript ten tiskem i fotograficky prý rozmnožuje, aby otisky vyvěšeny byly ve veřejných místnostech«. Na to vyzýval, aby o tom, i o dojmu, jaký to činí na obecenstvo, bez odkladu podána byla zpráva místodržitelstvu a »**poněvadž podobizny císařovy v krajinách českých** *na venkově* **z veřejných místností se odklizují aneb neslušnými poznámkami opatřeny bývají**«, — *nařídil*, aby byla v tomto směru »zařízena« *nejpřísnější dohlídka* a po případě *ihned* zavedeno *příslušné jednání.*

25. listopadu. Nové ministerstvo Adolfa Auersperga *sestaveno.* Adolf **Auersperg** stal se předsedou; baron *Lasser* ministrem vnitra, Dr. *Banhans* obchodu, Dr. *Stremayer* kultu

a vyučování, Dr. **Glaser** spravedlnosti, Dr. *Unger* ministrem bez portefeillu, rytíř *Chlumecki* ministrem orby. *Holzgethan* sproštěn předsednictví a ustanoven zatímním správcem ministerstva financí.

26. listopadu. Nejvyšším rozhodnutím jmenován c. k. generál kavalerie baron *Koller*, známý již z roku 1868—69 — místodržícím v Čechách. — Konfiskace č. 22. »Obrany« pro přehled zahraničných událostí, v němž shledán zločin urážení Veličensva dle § 63. tr. z. a pro denní zprávu »o c. k. policii v Praze« (přečin pobuřování dle § 300. tr. z.) potvrzena.

27. listopadu. »Politik« zabavena.

28. listopadu. Okresní zastupitelstvo *bělské* ve valné schůzi schválilo zakoupení a vyvěšení v zasedací síni královského reskriptu ze dne 12. září za tím účelem, aby — jak v přednesené zprávě o činnosti výboru praveno — »*památná slova* královského reskriptu, kterýmž se *autonomní práva království Českého tak slavně uznala*, neustále nám před očima byla a upomínka na ně *ku neoblomné vytrvalosti a usilovné činnosti ve prospěch vlasti a národa nás pobádala.*« — První přelíčení před trestním soudem pražským pro »srocení« a podobná provinění, jež se udála dne 30. října před policejní budovou pražskou. Dekorační malíř Hynek *Hanibal*, jenž prý dle udání policisty křičel »zabte ho!« odsouzen pro zločin veřejného násilí do těžkého žaláře na čtyry měsíce.

30. listopadu. *Generál* **Koller** přijel ráno z Vídně do Prahy a ujal se ihned řízení záležitostí místodržitelských. — Na místodržitelský oběžník ze dne 24. listopadu v příčině dojmu, jaký činí na obyvatelstvo vyvěšování atd. královského reskriptu ze dne 12. září odpověděl c. k. okr. hejtman mladoboleslavský Sakh obšírným výkladem, z něhož vyjímáme: »O dojmu **nemůže se říci, že by byl vážnosti koruny a vlády příznivý**... Hned, jakmile reskript ze dne 30. října t. r. přišel u všeobecnou vědomosť a úsudek o něm naproti onomu reskriptu ze dne 12. září t. r. se v lidu ustálil, *bylo patrno*, **že vážnosť koruny v lidu značně klesla.** *Nyní pak* **veřejné mínění v ohledu tom tak bezohledné jest,** *že i mezi nižší třídou, pouze denní mzdou se živící, na ulicích a ve veřejných* místnostech lze **slyšeti úsudky, které by se trestním soudem co nejpřísněji**

musily kárati, *kdyby opatrnosť politická nekázala přehlédnouti je úplně.* — *Třída vzdělaná* nese pak porážku státoprávní oposice *s tak nápadnou klidností* a časem zase **tak ostrou satyrou** se pronáší, že věru obávati se jest, *aby vůdcové strany národní celý národ nestrhli v činnosť, jejíž konečné* důslednosti jsou nedozírné. — Známá tuhá organisace strany národní, těsné spojení všech tříd od nejvyšší šlechty až po nádenníka, pak *pevný základ,* který strana ta domnívá se míti v operátech posledního sněmu, dodává jí **takové síly** a — bohužel i **odvážlivosti,** že *každé přísné zakročení v těchto poměrech lid by podrážďilo, aniž by vedlo ku kýženému cíli . . .«*

Prosinec 1871.

1. prosince. Místodržitel Koller nařídil přísné vyšetřování pro vyzrazení některých úřadních listin. — »Hum. Listy« zabaveny a obrázky úřadně zapečetěny. — O námitkách proti konfiskaci č. 303. »Politiky« zabavení potvrzeno.

4. prosince. »Politik« zabavena. — Zaražení Občanské besedy v *Králové Městci* c. k. místodržitelstvím zakázáno.

5. prosince. »Politik« zabavena. — Konfiskace č. 269. »Stimmen aus Mähren« potvrzena pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. z. a pro zločin uražení Veličenstva dle § 63. tr. z.

6. prosince. Redaktor listu »Mährische Correspondent« Siegmund uznán porotou brněnskou vinným zanedbání povinné péče a odsouzen k peněžité pokutě.

7. prosince. »Politik« zabavena. — Konfiskace čís. 48. »Hum. Listů« pro přečin dle § 300. tr. z. potvrzena. — Slov. zpěv. spolku ve Vídni zakázáno přednésti v koncertu český sbor »Těšme se blahou nadějí«.

8. prosince. »Nár. Listy«, »Pokrok«, »Politik« a »Podřipan« zabaveny.

9. prosince. Generál Koller zaslal jednomu členu sboru velkostatkářského v jižních Čechách list, z něhož vyjímáme: »Jménem vlády Jeho c. k. Apošt. Veličenstva dovoluji si vznésti k Vaší urozenosti oddanou žádosť, abyste *při přímé volbě do*

říšské rady ... ráčil vykonati volební právo *ve smyslu vlády*...« List končil, aby adresát, kdyby nemohl hlasovat pro vládu, hlasování aspoň se zdržel.

11. prosince. Pro události svárovské odsouzený dělník Jan *Holan* nastoupil trest dvouměsíčního žaláře. Na svobodě zůstavil těžce churavou ženu a čtyry nezaopatřené dítky. — Vyšetřování proti kyjovskému občanu *Stejskalovi* pro několik politických zločinů a přečinů odstoupeno c. k. krajskému soudu v Uherském Hradišti.

13. prosince. Okres. zastupitelstvo mladoboleslavské jednohlasně schválilo osvědčení, v němž mimo jiné praveno: »Od ministerstva v této chvíli úřadujícího neočekáváme provedení slova, jejž nejmilostivější král a pán náš slavně dal národu našemu královským poselstvím ze dne 12. září t. r. — nemůžeme tudíž jinak než *s nedůvěrou* hleděti k mužům, *kteří nám byli a jsou ve všem cizí* a činnosť svou zahájili vypsáním do říšské rady voleb přímých, jež odporují králem uznanému státnímu právu našemu . . . *S lítostí spatřujeme správu tohoto království podřízenou velitelství vojenskému*, k němuž národ dosud zavdati mohl příčiny tím méně, an v král. poselství právě zpomenutém výslovně uznána jest »neoblomná věrnosť, kterou obyvatelstvo království každé doby trůn podporovalo«. — Vládní komisař c. k. okr. hejtman Sakh popíraje okr. zastupitelstvu právo k takovému usnesení, ihned je *zastavil.* — Red. »Nár. Listů« dodán konfiskační nález, kterýmž potvrzeno zabavení č. 337. pro »politický přehled událostí domácích«, v němž shledán přečin proti veřejnému pokoji a řádu.

14. prosince. »Politik« zabavena. — Konfiskace č. 335. »Pokroku« pro přečiny dle §§ 300. a 302., pak pro zločin dle § 65. tr. z. potvrzena. — S red. »Ceského Lva« zavedeno vyšetřování, poněvadž neotisknul konfiskační nález na »prvním místě«. — O námitkách proti konfiskaci č. 320. »Politiky« zabavení pro zločin uražení Veličenstva potvrzeno.

15. prosince »Politik« zabavena.

16. prosince. Z rána před zahájením přímých voleb do říšské rady v Praze spatřen na nárožích královský reskript ze dne 12. září ve velkém formátě a červenými literami na černé půdě tištěný. C. k. policisté královský reskript strhali. — Oficial

berního úřadu novopackého v průvodu c. k. četníka zapečetil pokladny hospod. záložny v *Nové Pace*, poněvadž purkmistr novopacký odmítl od sebe nařízení c. k. okr. hejtmanství jičínského, aby vykonal zabavení cenných papírů a peněz pro nezaplacené daně živnostní a z příjmů u občanské a hospodářské záložny.

17. prosince. Konfiskace č. 135. »Pokroku« pro dva přečiny dle § 300. tr. z. potvrzena. — Spolku vzájemně se podporujících barvířů kůží zakázán průvod s pochodněmi na počest protektora spolku.

18. prosince. Denunciaci, která byla z Budějovic dne 15 prosince zaslána c. k. místodržitelství, poslal baron Koller budějovickému c. k. hejtmanu s přípisem ze dne 18. prosince vyzvání, »aby dorozuměv se s tamním panem státním návladním, uvažoval o tom, zda-li by se proti volebnímu výboru přátel vyrovnání v Budějovicích nedalo vzhledem k dotyčnému článku novinářskému zavésti *s výsledkem* trestní vyšetřování«, — a náhled svůj a možno-li i jména výboru aby do osmi dnů oznámil c. k. místodržitelství.

23. prosince. »Politik« zabavena. — Pozvání k šibřinkám divadelních ochotníků v Táboře ve formě královského reskriptu ze dne 12. září 1871 bylo c. k. okres. hejtmanstvím zabaveno; ale později ochotníkům přece vydáno.

27. prosince. U c. k. zemského soudu provedeny námitky proti zabavení č. 337. »Nár. Listů«. Soud konfiskaci potvrdil.

28. prosince. »Stimmen aus Mähren« zabaveny. — Královský reskript sesekán šavlí c. k. policisty s domu smíchovského občana J. *Benkeho.* Také v Rokycanech strhán reskript ten s nároží.

29. prosince. Baron *Koller* oznámil zemskému výboru království Českého, že jako předseda c. k. zemské školní rady skonfiskoval na potřeby c. k. okres. školních rad 140.000 zl. pro měsíc listopad z oněch peněz, jež jako přirážky zemské dle zákona odvésti měl zemskému výboru.

30. prosince. »Nár. Listy«, »Pokrok«, »Posel z Prahy.« »Politik« (ráno i odpoledne) a »Slovan«, jenž počal dnem tím vycházeti jako týdenník, skonfiskovány. — O námitkách proti

zabavení č. 337. »Politik« pro přečin dle § 300. tr. z. konfiskace potvrzena.

31. prosince. O nově jmenovaném *státním návladním* pro Prahu zvěstováno: Skoro od nastoupení vlády Hohenwartovy zastával úřad státního návladního v Praze někdejší rada c. k. zemského soudu *Lausecker*. Po nastoupení ministerstva Auerspergova *obrácen zřetel ihned k českému tisku* a někdejší státní návladní *Jarosch* z Adlerhorstu tázán o radu. Týž pozval k sobě státního návladního Lauseckra a sděliv, co nová vláda o českém tisku soudí, vyzval jej, aby *proti českému tisku rázně zakročil.* Lauseker odpověděl, že nemůže jinak, nežli se držeti zřejmého zákona a že zadá raději za propuštění. *A také zadal, a byl úřadu toho sproštěn.* K návrhu Jaroschově jmenován státním návladním v Praze subst. c. k. státního zastupitelstva v Plzni — Jan **Rapp**, známý již *z persekuce za ministra Herbsta* hlavně tím, že zpravidla navrhoval největší tresty.

Leden 1872.

1. ledna. »Pokrok« zabaven.

2. ledna. »Čech« a večerní číslo »Politiky« zabaveny. — C. k. okresní soud *v Roudnici* zavedl vyšetřování s členy roudnické dělnické besedy »Budislav«, kteří byli přítomni poslední zábavě spolku toho. Pátráno po telegramech k zábavě té došlých.

4. ledna. »Čech« zabaven. — Konfiskace č. 358. »Nár. Listů« z r. 1871 potvrzena. — O námitkách proti zabavení č. 339 »Politiky« konfiskace potvrzena.

6. ledna. »Politika« zabavena. Konfiskaci vykonal policejní úřadník Pávek za asistence **dvanácti c. k. policistů.** — Konfiskace »Pokroku« a »Posla z Prahy« ze dne 30. prosince r. 1871 potvrzeny. — Red. »Nár. Listů« J. *Arbesovi* doručen konfiskační nález, kterýmž zabavení čísla ze dne 30. prosince r. 1871 potvrzeno. V úvodním článku »*Koruna česká po trůnní řeči*« shledán zločin urážení Veličenstva dle § 63. tr. z. a v denní zprávě »*Také velkostatkář*« přečin dle § 302. tr. z. — Starosta Občanské besedy *žižkovské* odsouzen »z nařízení c. k. okr. hejtmanstvím karlínským k pokutě 10 zl.« — C. k. policejní

komisařství na *Smíchově* zavedlo vyšetřování s »Dělnickou besedou« smíchovskou.

7. ledna. Konfiskace č. 295. »Stimmen aus Mähren« ze dne 28. prosince 1871 a č. 103. listu »Pilsner Reform« potvrzeny. — Usnesení okresního zastupitelstva *prachatického*, aby vyslovena byla ministerstvu Hohenwartovu neobmezená důvěra, c. k. okresním hejtmanem zastaveno. Starosta zastupitelstva vzdal se následkem toho své hodnosti.

9. ledna. První náklad »Podřipana« zabaven. — Členové Sokola vršovického Ant. *Kolařík*, Václ. *Šarapatka*, Frt. *Vápenka* a Frt. *Strádal* odsouzeni c. k. okres. soudem karlínským k peněžitým pokutám pro překročení § 3. zákona shromažďovacího, poněvadž uspořádali starostovi spolku dne 3. prosince 1871 zastaveníčko.

10. ledna. Zabavení č. 1. »Pokroku« potvrzeno. Spáchán prý v něm přečin dle § 300. tr. z. — S farářem v *Kosové Hoře* zavedeno u c. k. okr. soudu v *Sedlčanech* vyšetřování, poněvadž naň bylo udáno, že prý »štval obyvatelstvo« proti ústavověrnému statkáři Mladotovi ze Solopisk. — C. k. policejní ředitelství pražské nedovolilo o poslední zábavě spolku »Zora« přednášeti deklamace »Flašinetlář« a »Zbytečnosti«.

11. ledna. Členové školního výboru v *Orhově* na Moravě odsouzeni c. k. okr. hejtmanem Schrötterem k peněžitým pokutám, poněvadž se nechtěli podrobiti novým školním zákonům. Jelikož odsouzení pokut nezapravili, předsevzata u nich exekuce. Počátek učiněn u představeného p. *Morávka* a Jana *Švédy*, kováře, z nichž každému zabavena kráva, Janu *Pulkrtovi* pak býk.

12. ledna. Konfiskace č. 4. »Čecha« potvrzeno (§ 300 tr. z.). Pro urážku c. k. policejní stráže zatčeni dva studující.

14. ledna. »Posel z Prahy« zabaven. — Konfiskace č. 1. »Slovana« v němž prý článkem »Násilí« spáchán přečin pobuřování a č. 23. »Podřipana« ze dne 8. prosince 1871 potvrzeny. — Pro svárovské nepokoje na dva měsíce uvězněnému dělníku Janu *Holanovi*, jenž odbýval si trest v novoměstské trestnici, nedovoleno súčastniti se pohřbu zemřelé manželky, aniž svoleno k tomu, aby se mohl aspoň z okna soudního domu podívati na pohřební průvod.

15. ledna. »Nár. Listy«, »Pokrok« a »Řip« zabaveny. — O námitkách proti zabavení č. 355. »Politiky« z r. 1871 konfiskace potvrzena.

16. ledna. »Politik« zabavena. — Dělník Eustach *Jelínek* odsouzen pro uvítání J. Baráka, když se dne 5. ledna 1870 vrátil ze žaláře, do vězení na 8 dní. Druhý obžalovaný dělník Jan *Pícha* uznán nevinným. Odsouzením Jelínka dovršen počet pro týž přečin odsouzených na 25 provinilců. — C. k. místodržitelství potvrdilo rozhodnutí c. k. hejtmanství smíchovského, kterýmž byl J. V. *Vlček*, rolník z Litovic, v červnu 1871 »pro demonstrativní troubení mladšího bratra v den zakázaného táboru u Litovic« odsouzen do vězení na 8 dní.

17. ledna. V příčině **náhrady ze strany státu za konfiskované časopisy** rozhodnul nejvyšší soud v ten smysl, »že státní návladnictví nemusí škodu nahraditi, když byla konfiskace první instancí již potvrzena. Avšak i v případu, kdyby o námitkách proti konfiskaci první instance zabavení zrušila a k odvolání se státního návladnictví i druhá stolice zrušení konfiskace potvrdila, *nemůže nikdo od státního návladnictví žádati náhradu škody konfiskací mu způsobenou*".

18. ledna. C. k. okr. komisař hrabě Ferd. *Chotek*, jenž zastával úřad c. k. okresního hejtmanna ve Vltavotýně, vystoupil ze státní služby, poněvadž nechtěl »sloužiti vládě, s jejíž politikou nesouhlasil«. Městská rada vltavotýnská udělila mu čestné měšťanství.

19. ledna. »Politik« zabavena. — Přelíčení »Řipu« a »Podřipana« před německou porotou v Litoměřicích, ustanovená na dny 27. a 30. ledna, odročena. — Nový c. k. policejní ředitel dvorní rada **Marx** slíbil odměnu 15 zl. onomu c. k. policejnímu strážníkovi, kterému se podaří vypátrati osoby, jež v noci rozhazovaly po ulicích pražských otisky královského reskriptu

20. ledna »Nár. Listy« zabaveny. — O námitkách proti zabavení »Nár. Listů« ze dne 15. ledna konfiskace potvrzena. — Budějovický biskup *Valerian Jirsík* byl c. k. krajským soudem v Budějovicích protokolárně vyslýchán »pro nedovolené rozšiřování knih«.

21. ledna. Red. »Nár. Listů« J. *Arbesovi* dodán konfi-

skační nález, jímž potvrzeno zabavení č. 14. pro zprávu z Petrohradu »*O rakouské trůnní řeči praví Birž. Věd.*«, v níž shledán zločin dle § 65. a) tr. z. — Soudní prohlídka vykonána v redakci, administraci a tiskárně »Řipu« v Roudnici. Pátráno *marně* po rukopisech článku »Páni Němci mají sólo«. Po prohlídce následovaly ihned výslechy.

22. ledna. »Nár. Listy« a č 5. »Českého Lva« zabaveny. — Konfiskace č. 15. »Pokroku« a čís. 12. »Posla z Prahy« potvrzeny.

23. ledna. Nového časopisu česko-ruského »Slovanský svět« zabaveno hned 1. číslo.

25. ledna. »Pokrok« zabaven. — Konfiskace »Podřipana« ze dne 8. ledna potvrzena.

26. ledna. Č. 268. »Posla z Prahy« z r. 1871 bylo zabaveno a konfiskace potvrzena. O námitkách však zrušena; ale k odvolání se c. k. návladnictví c. k. vrchním soudem přece zase potvrzena. — Volba tajemníka biskupské kanceláře královéhradecké, konsistoriálního rady P. J. *Šrůtka* čestným kanovníkem — nepotvrzena. — Majiteli časopisu »Slovanský svět« doručen úřadní zákaz, že nedovoluje se prodej jednotlivých čísel listu toho v pražských filialkách, v kterýchž prodávány všechny ostatní listy pražské a sice proto, »poněvadž c. k. místodržitelství směr tohoto listu *zdá se* býti státu nebezpečným«, jak prý »tomu nasvědčuje již ta okolnost, že c. k. návladnictvo vyřklo konfiskaci hned nad prvním sešitem«. — Do redakce »Nár. Listů« dostavila se (za nového ministerstva) první soudní komise, aby pátrala po rukopisech článků „*Strana uchvatitelů*« v č. 19. »N. L.«, úvahy »Birž. Věd.« „*o rakouské trůnní řeči*« v č. 14., dopisů »*Z Benátek*« a »*Z okolí Opočna*« a zaslána »*Do okolí Vodolky*« v č. 19. Rukopisů nenalezeno. — Red. J. Arbesovi, jenž byl ohlásil námitky proti konfiskaci č. 14. »Nár. Listů“, dodáno soudní vyřízení toho smyslu, že *c. k. návladnictvo podalo žalobu „proti určité osobě«*.

27. ledna. »Nár. Listy«, »Politik« a »Satan« zabaveny. Za hodinu dostavila se do redakce »Politiky« a do bytu redaktorova soudní komise, pátrající po rukopisech dříve zabavených čísel. Ničeho však nenalezla. — V redakci »Pokroku« pátrala soudní komise marně po »rukopise« článku *vystřiže-*

ního z »Opavského Týdenníku«. — Zaražení dělnického spolku v Olomouci zakázáno. — Vydávání dělnického listu »Laterne« tamže kladeny překážky. — Přelíčení »Podřipana« před *porotou litoměřickou.* Redaktor Hofmann uznán vinným. Z obhajovací řeči Dra. *Kučery* vyjímáme: »Jsou to zvláštní, ba nepříjemné poměry, za jakých zde hájím. Můj klient je Čech, německého jazyka není mocen, jedná ze o list český, v českém okresu vycházející, a přece má o přečinu, jejž státní návladní v onom listu shledal, rozhodovati *německá* porota a sice porotci, kteří sami žádali, aby nemusili konati v tak mimořádných poměrech a vůči listu jim nesrozumitelnému důležitý úkol porotců. Také redaktor žádal u zemského soudu, aby pře jeho přikázána byla porotě, která jest jazyka českého mocna. Ale nadarmo! Ani vaše, ani jeho žádost nespomohla, a kdyby jiného nic, již toto faktum, *že německá porota nucena jest souditi o článku, jemuž nerozumí v původní jeho řeči*, a o obžalovaném, jenž není mocen jazyka německého, již z toho fakta vysvítá, že není vše, jak by býti mělo a *že máme přece jakési příčiny k nespokojenosti.*«

28. ledna. S předsedou čalounického spolku *Prskavcem* a jednatelem *Otakarem Fialou* zavedeno vyšetřování pro telegram, jejž byli zaslali k zábavě spolku »Budislav« v Roudnici. — Soudní prohlídka vykonána v bytu rolníka J. V. *Vlčka* v Litovicích a zabaveno několik dopisů. — Jistý obchodník v Německém Brodě, jenž obdržev z Prahy zásilku královských reskriptů a v hostinci balíček rozbalil, byl c. k. četníkem zatčen a dopraven k c. k. hejtmanství, kde mu reskripty zabaveny a diktována peněžitá pokuta.

29. ledna. »Politik« a »Stimmen aus Mähren« zabaveny. — Soudní prohlídka vykonána nejen v redakci »Nár. Listů«, nýbrž i v tiskárně a v bytech redaktora, majitele a faktora knihtiskárny. Pátráno *marně* po rukopisech denních zpráv »*Velkostatkářům*« a »*Ku karakteristice velkostatkářů*« z čísla 357., pak zprávy »*Také jeden velkostatkář*« z č. 358. »N. L.« roku 1871. — Red. »Nár. Listů« J. *Arbesovi* dodáno (místo v osmi dnech) teprve *devátého* dne potvrzení konfiskace č. 19. ze dne 20. ledna. V úvodním článku »*Strana uchvatitelů*« shledány přečiny dle §§ 302. a 300. tr. z. — V redakci »Posla z Prahy« a v Rennově tiskárně, kde byl list ten dříve tištěn,

vykonána soudní prohlídka. Hledaných rukopisů nenalezeno. — Podobně předsevzata soudní prohlídka v redakci »Pokroku«.

30. ledna. Red. »Nár. Listů« J. *Arbesovi* dodáno potvrzení konfiskace č. 21. Soud shledal v dopisech »*Z Benátek*«, »*Z okolí Opočna*« a v zaslánu »*Do okolí Vodolky*« přečin dle § 302. tr. z. — Redaktor »Řípu« A. *Pick* uznán porotou litoměřickou vinným přečinem dle § 300. tr. z. a odsouzen do vězení na jeden měsíc.

31. ledna. Konfiskace prvního čísla »Slovanského světa« potvrzena. »Omluvou administrace«, proč se vydání čísla opozdilo, spáchán prý zločin urážení Veličenstva, článkem o Maďarech pak přečin proti veřejnému pokoji a řádu. — Rovněž pak potvrzena konfiskace »Českého Lva« v Plzni ze dne 18. ledna; ale teprve — po *dvanácti* (místo v osmi) dnech. V redakci a tiskárně listu toho vykonána soudní prohlídka.

Únor 1872.

1. února. Roudnický »Říp« a brněnské »Stimmen aus Mähren« zabaveny. — Red. »Nár. Listů« J. *Arbesovi* dodána za nového ministra *první* obsílka, by se dostavil dne 5. února k c. k. zemskému soudu k vyšetřování. — V redakci a tiskárně »Politiky« a »Českého Lva« v Plzni vykonány soudní prohlídky. Hledaných rukopisů nenalezeno. — Konfiskace »Řipu« ze dne 15. ledna potvrzena.

2. února. Dva vimberští kaplani, kterýmž byl budějovický biskup *Jirsík* dodal knihy k rozdání, odsouzeni k peněžitým pokutám. — V redakci, administraci a tiskárně »Slovana« vykonána soudní prohlídka. Rukopisů hledaných nenalezeno.

3. února. V redakci a tiskárně »Nár. Listů« vykonána soudní prohlídka. Po rukopise článku o odepření půjčky městu Praze *marně* pátráno. Podobná prohlídka vykonána v redakci a tiskárně »Politiky«. Pátráno — taktéž marně — po rukopisu »*Tajné žádosti c. k. státního návladnictví k c. k. vrchnímu soudu* stran **delegování soudů porotních** k vyřizování pří pražských listů.« — Konfiskace č. 25. »Pokroku« potvrzena. V článku »Nejnovější verbování velkostatkářů v Čechách« shledán přečin

dle § 300 tr. z. — Také konfiskace č. 26. »Nár. Listů« potvrzena. V úvodním článku pojednávajícím o odepření půjčky pěti millionů zlatých obci Pražské, shledán zločin dle § 65. tr. z. — »Dělnické Noviny« zabaveny.

4. února. Číslo 34. »Nár. Listů« a »Politika« zabaveny. — Báseň »*Po boji*« uchystaná pro list »Svoboda« a o sobě vydaná, skonfiskována. Shledánť v ní zločin **velezrády** dle § 58 a) a c) tr. z., ana prý tato píseň Nizozemčanů za samostatnosť vlasti proti Filipu II. měla za účel, »aby také čtenářstvo české po příkladu Nizozemčanů překazilo vykonávání práv vladařských Jeho Veličenstva a jednotný svazek státní přerušila«. — Konfiskace č. 5. »Český Lev« potvrzena.

5. února. S redaktorem »Nár. Listů« J. *Arbesem* zavedeno předběžné vyšetřování pro dopisy z Benátek a z okolí Opočna, pak pro »Zasláno« »Do okolí Vodolky« v č. 21. — Téhož dne zaslal redaktor Arbes c. k. zemskému jinak trestnímu soudu přípis, v němž *vzdává se práva ospravedlňovati se již v předběžném vyšetřování*, a žádal, *aby k vyšetřování nebyl předvoláván*, **poněvadž k otázkám, jež mu budou vyšetřovacím soudcem kladeny, nebude odpovídati.** — Zabavení č. 23. »Čecha« potvrzena. V článku »Poslední zkouška« shledán zločin dle § 65. a) tr. z. — Starosta spolku dělníků lakýrnických Fr. *Pilař* odsouzen k peněžité pokutě, poněvadž o zábavě v sále konviktském dne 22. října 1871 po vyčerpání programu rozdány obecenstvu tři věci: skvostné album, velký obraz Nár. divadla a damský vějíř, čímž prý »překročen program«.

6. února. »Pokrok« zabaven.

7. února. Dr. Čížek uveřejnil otevřený list ministru spravedlnosti Dru *Glaserovi* v příčině zamýšleného delegování německých porot pro české redaktory, v kterémž mimo jiné pravil: »Delegováním jiných porotců přišli by jak porotcové pražští, tak i obžalovaný o důležité své politické právo. *Práva politická bráti v státě konstitučním není nikdo, ani vrchní, ano ani* **nejvyšší soud oprávněn.** Stalo-li by se to, potom by byla taková, zákonem zaručená práva jen na papíře a neměla by žádné ceny. Zákon o zavedení porot ze dne 8. března 1869 nezná také z těchto příčin žádné delegace a nesmí také žádné delegace znáti, dokud platí v něm ustanovení, že každá strana

oprávněna jest odmítnouti pouze stejný počet porotců, ale nikdy odmítnouti porotce všechny. Žádosť c. k. státního zastupitelství za jiné poroty však jest odmítnutím všech pražských porotců, **tedy proti zákonu.«** — Kolínská »Koruna česká« poprvé zabavena pro článek »Veteráni«. — Zabavení č. 22. »Stimmen aus Mähren« potvrzeno. Shledáníť v něm zločin dle § 65. a) tr. z. — V tiskárně a v bytu redaktora »Budivoje« předsevzata soudní prohlídka. Pátráno marně po rukopise článku »Ústava se zmáhá.«

8. února. »Český Lev« v Plzni zabaven. — Místodržitel baron Koller odvolal výnosem ze dne 5. února veškeré, jednotlivým osobám udělené licence ku prodeji časopisu »Politik«, která nesměla býti na dále v drobném prodeji filialní prodávána. — C. k. policejní komisař zabavil v smíchovské filiálce a některých kioskách všechna čísla »Dělnických Listů«, ačkoli časopis ten nebyl konfiskován. Zabavená čísla později vrácena.

9. února. C. k. vrchní soud potvrdil subjektivní stihání redaktora »Politiky« i jeho domnělých spoluvinníků a **delegoval** pro *první při porotní soud* v **Chebu**, kde měl býti projednán dopis z Bukoviny v č. 17. otištěný, v němž státní návladnictví shledalo přečin dle § 300. tr. z.

10. února. *V Chrudimi* nalepeny královské reskripty ze dne 12. září 1871 na domech, ba i na budově c. k. okresního soudu právě v den týdenního obilního trhu. Jeden z úřadních sluhů chtěl je strhati; leč lid se tomu opřel a teprve, když úkol ten svěřen c. k. četníku, byly reskripty bodákem s domů strhány. — Bývalý redaktor »Pokroku« J. *Walter* předvolán k předběžnému vyšetřování pro přečin pobuřování, spáchaný prý výňatkem z nezabaveného »Opavského Týdenníku« a úvodním článkem »Verbování velkostatkářů« v č. 25. — Rovněž zavedeno vyšetřováni s redaktorem »Posla z Prahy« J. *Sellnerem* pro čtyry články, v nichž shledán přečin proti § 302. tr. z. — Kolínská »Koruna česká« zabavena. — Konfiskace přílohy »Posla z Prahy« vycházející pod titulem »Národní hospodář« potvrzena. — Red. »Nár. L.« J. *Arbesovi* dodán konfiskační nález, kterýmž potvrzena konfiskace č. 34. pro feuilleton, v němž shledán přečin dle § 300. tr. z.

11. února. Plzeňský »Český Lev« skonfiskován. — Dělník

Jan *Holan*, odsouzený na dva měsíce do vězení pro svárovské nepokoje, propuštěn po prestálém trestu na svobodu. — Na mnohých domech v Chrudimi objevily se i dnes ráno nalepené královské reskripty. C. k. okr. hejtmanství, nemohouc c. k. četnictvo podruhé přiměti k odstranění reskriptů, vyzvalo k tomu městskou radu. Tato však odpověděla, že k úkolu takovému nepokládá se kompetentní.

12. února. Zabavení »Dělnických Novin«, »Politiky« ze dne 30. ledna, »Řipu« ze dne 1. února a »Satana« ze dne 27. ledna potvrzeno. První list spáchal prý článkem »Popelka« zločin rušení veřejného pokoje, druhý článkem »*Glaserovo ministerstvo spravedlnosti*« přečin pobuřování, třetí politickými dopisy z Brna týž přečin a čtvrtý telegramy ze Lvova zločin uražení členů císařského domu a dva přečiny. — Soudní prohlídky vykonány v redakcích a tiskárnách »Politiky«, »Slovana« a »Dělnických Novin«.

13. února. Občanská beseda v *Karlíně* pojednala za předsednictví starosty svého F. Trinkmoce záležitost *delegování porot* a usnesla se jednohlasně o resoluci, pro kterouž listy české, když ji otiskly, skonfiskovány. — S redaktorem »Čecha« J. Černým zavedeno vyšetřování. — Čísla 33. a 34. federalistického listu »Stimmen am Mähren« zabavena. — Redaktoru »Nár. Listů« J. *Arbesovi* dodán výměr c. k. pražského trestního soudu, že žádosti jeho — aby nebyl k předběžnému vyšetřování předvoláván — nebylo vyhověno. Zároveň mu nařízeno, aby se dne 14. února k vyšetřování dostavil, *jinak že bude předveden* a bude mu vyměřena peněžitá pokuta. — Kromě toho dodáno J. Arbesovi obsílka k jinému předběžnému vyšetřování na den 19. února.

14. února. »Nár. Listy«, »Pokrok« a »Posel z Prahy« zabaveny. — Red. J. *Arbes* dostavil se ku předběžnému vyšetřování v příčině článků a zpráv: »Strana uchvatitelů« v č. 19., »O trůnní řeči rakouské« v č. 14., »Ku karakteristice ústavověrných pomocníků«, »Také velkostatkář«, »Velkostatkářům« v č. 357. z r. 1871 a »Koruna česká po trůnní řeči« a »Také velkostatkář« v č. 357. z r. 1871, v nichž shledáno *šest přečinů a jeden zločin. Vyšetřovaný na* **všechny otázky vyšetřujícího soudce odepřel odpověď.** — Nezaplacené školní přirážky vy-

máhalo c. k. okresní hejtmanství smíchovské vojenskou exekucí na Janu *Špačkovi* a Václavu *Hampejsovi* už déle dvou týdnů.

15. února. Na neděli dne 18. února svolaná schůze dělníků v *Olomouci* zakázána. — Konfiskace č. 28. »Stimmen aus Mähren« potvrzena, poněvadž prý byli v čísle tom c. k. úředníci brněnští uváděni v nenávisť a opovržení. — Číslo 8. »Českobratrského Hlasatele« zabaveno. — S redaktorem »Dělnických Novin« A. *Tůmou* zavedeno vyšetřování pro zločin rušení veřejného pokoje. — C. k. policejní orgánové na Smíchově zabavili roznášečce »Politiky« všechna čísla, ačkoli list ten zabaven nebyl.

16. února. Rozprava o porotách vůbec a delegování německých porot ve přích oposičního časopisectva zvlášť ve valné schůzi »Řemeslnické besedy« pražské c. k. policií zakázána. — Proti »Občanské besedě« karlínské a spisovateli resoluce o delegování porot zavedeno vyšetřování. — Zabavení prvního čísla »Podřipana» a »Řipu« ze dne 1. února c. k. krajským soudem v Litoměřicích potvrzena. V prvním listě shledány tři přečiny, v druhém přečin dle § 300 tr. z. — Red. »Nár. Listů« J. Arbesovi, vydavateli V. Erbenovi, majiteli tiskárny Dru Ed. Grégrovi a faktorovi Slunéčkovi dodány každému tři výměry c. k. vrchního soudu, kterýmž jim oznámeno, že *na místě pražského porotního soudu* **delegován byl** *pro přípravné vyšetřování a závěrečné přelíčení před porotou* c. k. **krajský soud v České Lípě**, a sice pro následující články a zprávy: Pro dopisy z Benátek a z okolí Opočna a zasláno: »Do okolí Vodolky«, pak pro denní zprávy: »Také velkostatkář«, »Velkostatkářům«, »Ku karakteristice ústavověrných pomocníků« a konečně pro úvodní článek »Strana uchvatitelů«.

17. února. Pro pře »Pokroku« **delegována** německá porota v **Litoměřicích** a pro pře »Posla z Prahy« a »Slovana« v **Liberci.** Kromě redaktora pokroku J. Černého obžalován také knihtiskař Bedřich *Stýblo*; kromě redaktora »Posla z Prahy« Jos. *Sellnera* také knihtiskaři A. *Renn* a Jos. *Kolář* a kromě redaktora »Slovana« Karla *Sabiny* také knihtiskař H. *Militký.* — Konfiskace 11. čísla plzeňského „Českého Lva« a čísla 34. »Stimmen aus Mähren« potvrzeny.

18. února. Plzeňský »Český Lev« zabaven. — Zabavení

č. 35. »Politiky« potvrzeno. O námitkách proti konfiskaci prvního čísla »Slovanského světa« zabavení potvrzeno. — Vydavatel »Nár. L.« Vilém *Erben* a Josef *Hladík* obesláni ku přelíčení na den 29. února jako svědkové. — V redakci a v. tiskárně kolínské »Koruny české« vykonána soudní prohlídka.

19. února. V redakci »Podřipana« vykonána soudní prohlídka. Pátráno *marně* po rukopisech »Slovo českým hospodářům« a »Z čarodějnické kuchyně«. — *V Sedlčanech* nalepeny královské reskripty na nárožích; ale byly z rozkazu c. k. okr. hejtmana odstraněny, na hejtmanství dodány a tam spáleny.

20. února. *Občanská beseda v Karlíně rozpuštěna* pro schválení resoluce *o delegování porot.* Všechny listy, jež resoluci tu otiskly, byly, jak již připomenuto, skonfiskovány. Státní zastupitelstvo nepodalo však žádné žaloby proti určité osobě. — Redaktor »Posla z Prahy« J. *Sellner* odvolal se k nejvyššímu soudu *proti delegování poroty německé.* — Pro tiskové pře listu »Leitmeritzer Wochenblatt« delegována porota *v Mostě.* — Zabavení č. 45. »Pokroku« a č. 14. kolínské »Koruny české« potvrzeno. — Red. »Nár. L.« J. *Arbesovi* dodán konfiskační nález, kterýmž potvrzeno zabavení č. 44. pro resoluci Občanské besedy karlínské *proti delegování německých porotních soudů pro české žurnalisty*, v níž shledán přečin dle § 300. tr. z. — V Horažďovicích skonfiskovány v hostincích »U modré hvězdy«, »U zlatého jelena« a »U Polana« královské reskripty i s rámy a sklem. Zabavení to vykonal c. k. okr. adjunkt Fr. Simandl s úředním sluhou a písařem. C. k. okresní soud opodstatnil zabavení to poukázáním k § 23. zákona o tisku, kterýž zní: »Zakázáno jest vyvěšovati neb přibíjeti tiskopisy na ulicích neb jiných místech veřejných bez zvláštního povolení úřadu bezpečnosti. Zápověď tato nevztahuje se však na vyhlášení zájmu výhradně místního nebo živnostního, jakož jsou: cedule divadelní, návěští o veřejných veselostech, pronájmech, prodejích a pod. Avšak i taková vyhlášení přibíjeti se smějí jenom na místech od úřadu bezpečnosti k tomu ustanovených.«

21. února. Soustružníku A. *Jirmusovi* v Humpolci zabaveno 11 dýmek ozdobených královským reskriptem.

22. února. C. k. místodržitelství nepovolilo administraci

»Pokroku« zříditi v Plzni filiálku. — Číslo 43. »Stimmen aus Mähren« zabaveno.

23. února. »Čech« a »Podřipan« zabaveny. — Konfiskace č. 15. »Koruny české« potvrzena c. k. kraj. soudem v Kutné Hoře — *bez udání důvodů.* — *Advokátní komora* sešla se, aby k návrhu Dra T. Černého vyslovila jako sbor českých právníků mínění své o **delegování německých porot pro české žurnalisty.** Všickni řečníci kromě jediného shodovali se v tom, že **delegování takové není žádným positivním zákonem odůvodněno.** Ku konci přijata velkou většinou advokátů obou národností resoluce, jejíž zakončení znělo: »Sbor advokátů království Českého prohlašuje za právní své přesvědčení, že od veleslavného c. k. vrchního soudu pražského učiněná *delegace soudů jiných* v těch případech, kde pražský soud byl příslušným, *nesrovnává se s vnitřní povahou poroty a nesrovnává se s duchem platného zákona* o zavedení soudů porotních a že přidržování se zásady takto prohlášené, že delegace porot jest dovolena, nejen neodklidily by se nedostatky, jež se při vykonávání spravedlnosti ve věcech tiskových vyskytly, nýbrž že by *rozmnožilo pocit nejistoty právní,* že by zkracováním práva a svobod, jež státní zákonové základní zaručují, *podněcovaly se ve značné míře vášně politické* a překáželo se pokojnému rozvoji svobodomyslného pokroku.« — Výboru advokátní komory pak uloženo, aby resoluci tu přivedl v známost ministerstvu, poněvadž jen tím lze nalézti prostředek k zamezení další podobné delegace.

24. února. Námitky proti konfiskaci č. 30. »Politiky«. V článku »*Ministerstvo Glaserovo*« shledán zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. tr. z. Státní návládní *Rapp* navrhl, *aby bylo řízení prohlášeno* **tajným.** Však dříve než-li se to stalo, *ohradil se* majitel »Politiky« J. S. Skrejšovský *proti celému personálu soudnímu,* jenž měl rozhodnouti o tiskové při, *poněvadž musí pochybovati o nestrannosti soudců* při rozsudku o článku, který směřuje hlavně proti nim a zvláště proti jich předsedovi. Na základě § 56. tr. ř., *jelikož by byl uražený zároveň soudcem,* žádal, aby pro tento případ delegován byl soud jiný. Státní návladní žádosti té se opíral; leč soud, jemuž předsedal president *Jankovský,* rozhodnul, *aby bylo řízení od-*

ročeno a o návrhu aby rozhodnul c. k. vrchní soud. — Red. »N. L.« J. *Arbes* dostavil se opět ku předběžnému vyšetřování v příčině úvodního článku o odepření půjčky městu Prahy a znovu odepřel na všechny dotazy vyšetřujícího soudce odpověď. — S redaktorem kolínské »Koruny české« V *Nedvídkem*, s vydavatelem Patrikem *Blažkem* a knihtiskařem *Sudkem* zavedeno předběžné vyšetřování.

25. února. Redaktoru »Politiky« dodán výměr, že i pro další pře listu toho *delegována* porota *v Chebu*. — Býv. redaktoru »Pokroku« J. Černému dodána obžaloba pro přečin § 24. tisk. zák. — O námitkách proti konfiskaci č. 11. »Českého Lva« zabavení potvrzeno.

26. února. Kněz P. *Harant* odsouzený pro přečin schvalování nezákonnitého skutku do vězení na 10 dnů (poněvadž zaslal soustrastný korespondenční lístek uvězněným dělníkům), nastoupil trest.

27. února. »Posel z Prahy« a »Politika« zabaveny. — Konfiskace č. 34. »Stimmen aus Mähren« potvrzena. — O námitkách proti zabavení č. 4. »Satana« konfiskace potvrzena.

28. února. Redaktor »Řipu« byv odmrštěn se svou žádostí, aby si mohl trest jednoměsíčního vězení odbýti v Roudnici, nastoupil trest u c. k. krajského soudu v Litoměřicích — jako *první* vězením trestaný žurnalista oposiční za nového ministerstva. — C. k. finanční prokuratura podala c. k. krajskému soudu v Litoměřicích žádost, aby pro nezaplacení kolkových poplatků uvalen byl na jmění vydavatelů „Řipu« a »Podřipana« konkurs.

29. února. Redaktor brněnských »Stimmen aus Mähren« odsouzen c. k. zemským soudem brněnským pro přečin §. 24. zák. o tisku k pokutě 50 zl. — C. k. krajským soudem v Těšíně ve Slezsku odsouzen kněz *Richtarský*, farář ve Lhotě, pro přečin rušení veřejného pokoje k pokutě 20 zl. Horlilť prý na kazatelně proti školním zákonům. Před soudem hájil se sám, poněvadž byli v Těšíně v tu dobu všickni advokáti »ústaváky«.

Březen 1872.

2. března. Námitky proti zabavení č. 34. »Nár. Listů«. K řízení dostavili se redaktor J. Arbes, vydavatel V. Erben a právní zástupce Dr. A. Čížek. *Řízení prohlášeno* **tajným** »*z ohledu slušnosti*«. Dr. Čížek proti tomu protestoval, řka, že tím byl »porušen zákon o tisku a moc soudcovské«, a žádal, aby řízení bylo odročeno až do vyřízení stížnosti, kterou podá v příčině té kompetentnímu soudu. President neporadiv se ani s přísedícími, odpověděl, že k návrhu tomu nemůže přistoupiti, poněvadž prý lze se odvolati z konečného rozsudku. Dr. Čížek prohlásil, že v případu tom vzdávají se namítající hájení a vyžádav si, by návrh jeho byl zanesen do protokolu, opustil s redaktorem i vydavatelem soudní síň se závěrečnými slovy: »Podáme stížnost říšskému soudu; neboť **právo naše bylo tu dnes porušeno.**« V soudní síni zůstal jen státní návladní a tříčlenný soud. — »Satan« a »Našinec« zabaveny. — Jelikož se »zemský« výbor moravský zdráhal vyplatiti »Sokolu« brněnskému podporu 600 zl., sněmem zemským odhlasovanou, podala jednota ta u zemského soudu v Brně žalobu proti »zemskému« výboru. — Humoristické zvací lístky k divadelnímu představení ochotníků *v Hořicích*, v kterýchž použito bylo také několik vět v královském reskriptu ze dne 12. září obsažených, byly c. k. okres. hejtmanstvím novobydžovským v tiskárně Kastránkově zabaveny a sazba zapečetěna. Konfiskaci provedl c. k. policejní komisař Kostial na vlastní zodpovídání, poněvadž c. k. okresní hejtman Schroeder meškal právě v úřadních záležitostech v Chlumci. — Rozsudek c. k. okresního hejtmanství Strakonického, kterýmž byl strakonický měšťan F. odsouzen k pokutě 10 zl., poněvadž oslavil propuštění Beusta »nebezpečným transparentem«, potvrzen také c. k. místodržitelstvím. — Konfiskace č. 14. plzeňského »Českého Lva« a č. 43. »Stimmen aus Mähren« potvrzeny. První spáchal prý článkem »Odepření daně« a druhý dopisem z Prahy zločin dle § 65. tr. z. — Redaktoru »Koruny české« V. *Nedvídkovi* dodán obžalovací spis pro přečin rozšiřování zakázaných tiskopisů. Spoluobžalovaní byli vydavatel P. *Blažek* a knihtiskař Fr. *Sudek*.

Přelíčení ustanoveno na den 14. března u c. k. krajského soudu v Kutné Hoře.

3. **března** Konfiskace č. 42 »Čecha« potvrzena (§ 302. tr. z.) — Plzeňský »Český Lev« zabaven. — Č. 58. »Pokroku«, ačkoli nebylo v Praze konfiskováno, bylo z rozkazu c. k. hejtmanství *v Horažďovicích* četníky zabaveno.

5. **března**. Vydavateli »N. L.« V. *Erbenovi* dodán výměr soudu, že o *tajném* řízení o námitkách dne 2. března, kdy namítající ze soudní síně před zahájením řízení odešli, zabavení č. 34. potvrzeno. — Konfiskace č. 49. »Posla z Prahy« schválena, poněvadž prý se »c. k. místodržitelskému radovi Rotkymu vyčítá, že se opovážil, aby za plat ze státní pokladny činil volebního agitátora, aby zanedbal čas, který náleží státu, aby ze státní kanceláře činil agitační byró strany auerspergovské«. — »Politika« zabavena.

6. **března**. O námitkách proti konfiskaci č. 25. »Politiky« pro článek »*Císařskému Majestátu*« (zločin dle §. 65. a přečin pobuřování dle § 300. tr. z.) zabavení potvrzeno. Řízení bylo *tajné*.

7. **března**. Kaplan P. *Harant* z Drahno-Újezda odbyv si v trestnici novoměstské trest desítidenního vězení pro přečin pobuřování, propuštěn na svobodu. Za tou příčinou došly ho telegrafické pozdravy z Kladna, Buckova a Dřína. — »Politika« zabavena. — Přelíčení s redaktorem »Pokroku« Janem *Černým* pro přečin § 24. zák. o tisku musilo býti odročeno, poněvadž se obžalovaný nedostavil.

8. **března**. Nejvyšší soudní dvůr (přes všechna odvolání a protesty, zejména advokátní komory a německých porotců) *rozhodnul*, **že má býti český oposiční tisk poháněn před německé poroty** *v Chebu*, *České Lípě*, *Liberci a Litoměřicích*. — »Pokrok« zabaven. — C. k. okresní hejtman v Táboře dal občanům *v Oustrašicích* zabaviti peřiny a nábytek pro nezaplacení školních přirážek. Zabavení vykonali c. k. četníci.

9. **března**. Provedeny námitky proti konfiskaci čísla 44. »Nár. L.« pro resoluci Občanské besedy karlínské proti delegování německých porot pro české žurnalisty. Konfiskace potvrzena. Právní zástupce namítajících *Dr. Čížek ohlásil odvolání z rozsudku* a žádal, *aby za příčinou předpojatosti c. k. vrch-*

ního soudu delegována byla k vyřízení odvolání toho jiná vyšší instance. — Redaktor »Budivoje« K. Foitl předvolán k předběžnému vysetřování. — Schůze spolku pražských fiakristů a drožkářů »Horymír« c. k. policej. komisařem Pifflem rozpuštěna.

10. března. Politický klub *mladoboleslavský* pojednal o dočasném zrušení porot. Po juridickém výkladu Dra Hirsche schválena resoluce, »*že dočasné zrušení soudů porotních odporuje všem zásadám života ústavního a že národ český veškerými zákonními prostředky proti němu ohraditi se musí*«. — »Přítel lidu« konfiskován. — Zabavení č. 51. »Stimmen aus Mähren« potvrzeno. — »Politika« zabavena a v redakci její vykonána soudní prohlídka. — S redaktorem »Budivoje« K. *Foitlem* zavedeno vyšetřování pro článek »Ústava se vzmáhá«. Kromě redaktora vyslýcháni také knihtiskař J. *Krupička* a sazeči. — Kanovník Edv. *Prašinger* v Králové Hradci odmítnul nabídnutý mu úřad c. k. okr. školního dozorce pro okres Královéhradecký.

11. března. Redaktoru »Nár. Listů« J. Arbesovi dodán výměr, že *nejvyšší soudní dvůr delegoval* pro vyšetřování a přelíčení o zažalovaném článku »N. L.« o nepovolení půjčky kr. hl. městu Praze, v němž shledán zločin, *c. k. krajský soud porotní v České Lípě.* — Pro pře »Čecha« delegován porotní soud v *Mostě.* — V místnostech radnice v Labské Týnici stržen kýmsi královský reskript.

13. března. *Porotci budějovičtí* byli na mnoze Němci. Jelikož však uznali redaktora K. Foitla *jednou* nevinným, odkázány pře »Budivoje« pro »předpojatost« porotců budějovických před porotu *v Mostě.* — O námitkách proti konfiskaci č. 12. »Českého Lva« zabavení potvrzeno. — Slečna Bohumila *Kvěchova*, provdaná Fiedlerová, která byla c. k. krajským soudem v Kutné Hoře pro súčastnění se nedovoleného táboru lidu na Kaňkovských vrších r. 1868 odsouzena k pokutě 80 zl. nebo k 16dennímu vězení, zaplatila konečně pokutu tu, »aby neutrálnímu poptávání, hledání a častým návštěvám zřízenců c. k. soudu přítrž učinila«. Paní Fiedlerová byla *poslední* trestanou »provinilkou« z »liberální éry« Herbstovské.

14. března. Redaktor, vydavatel a tiskař kolínské »Koruny české« odsouzeni c. k. krajským soudem v Kutné Hoře každý k pokutě 80 zl., *první* to odsouzení *vydavatele a tiskaře*

za nového ministerstva, kterýžto případ nestal se za nejprudší persekuce za ministra Herbsta — ani jednou. Pro pře plzeňského »Českého Lva« *delegována* německá porota *v Chebu*. — »Stimmen aus Mähren« zabaveny. — Znojemský c. k. okresní hejtman zakázal divadelní společnosti slč. Arnoštky *Libické* provozovati kus »Dívka z Podskalí«, v Praze censurovaný, poněvadž prý se v něm proti ústavácké šlechtě popuzuje. — Pro veršované pozvání k masopustní merendě obžalováni purkmistr a ředitel ochotnického spolku *v Českém Brodě* Ant. *Kalina*, knihtiskař A. B. *Riedl* a sluha spolku Jos. *Cebiš*. Tiskař pro přestupek §§ 9. a 17., druzí dva pro přestupek § 24. zák. o tisku.

16. března. Námitky proti konfiskaci č. 14. »Českého Lva«, zabaveného pro článek »*Odepření daně*«, v němž shledán zločin dle § 65. tr. z. Redaktor Jos. *Kummer* opíraje se konfiskaci, jal se vykládati poměry sněmovní. Předseda však k tomu nesvolil, následkem čehož *redaktor* vzdav se dalšího práva, *opustil soudní síň*. Konfiskace potvrzena a red. Kummer odsouzen »pro neslušné chování se k soudu« dle § 244. řádu soudního k pokutě 40 zl. — »Satan« konfiskován. — Red. »N. L.« J. *Arbesovi* dodán nový výměr, že nejvyšší soud také pro vyšetřování a přelíčení o »přehledu domácích záležitostí« v č. 14., v němž shledán zločin dle § 65. a) tr. z., delegoval porotní soud *českolipský*.

17. března. Schůze ústředního výboru *vlastenecko-hospodářské společnosti* za předsednictví knížete Karla Švarcenberka. Vládní komisař místodržitelský, rada Adda, prohlásil, že *vláda nesvolí, aby byly Čechy na světové výstavě vídeňské zastoupeny samostatně*. Kníže Švarcenberk odpověděl delším výkladem stavu věcí, v kterémž pravil: »Uhrům povoleno zastoupení samostatné, nám prý se to povoliti nesmí, poněvadž **máme my sloužiti za okrasu jakési Cislajtanie** — za okrasu zemím **oné vlády**, kterou vy (obrácen ku vládnímu komisaři) zde zastupujete — **máme pokrýti její nedostatky a vady.** Nám nedovoluje se, abychom se cítili českými hospodáři, nýbrž **abychom sloužili za pláštík cizí nahotě.** K tomu my se však nepropůjčíme.« Vládní komisař opustil poradní síň, načež přijata resoluce toho smyslu, by byla světová výstava ve Vídni obeslána jen pod

tou výminkou, »*nalezne-li tam království České jako celek důstojného zastoupení*«.

18. března. Německý politický spolek v České Lípě pojednal o delegování porot. Referent *Aschenbrenner* objasnil stránku právnickou i politickou a dokázal, *že porotcům nemůže být ukládána povinnost pronášeti svůj soud v cizích a jim vzdálených případech*, poněvadž porotní soud jako soud spoluobčanů může souditi toliko v případech, jež stanou se v jeho středu, t. j. v soudním obvodu jeho. Vzhledem ku stránce *politické* nazval řečník *delegování porot* **politování hodným, poněvadž tím národní rozkol a nenávisť ještě více mohou býti rozjitřeny.** — Redaktor »N. L.« J. *Arbes* zaslal nejvyššímu soudnímu dvoru žádosť za delegování jiného porotního soudu nežli českolipského, poněvadž porotci v České Lípě nejsou veskměs úplně mocni jazyka českého, kterýmž jsou zažalované články sepsány. — C. k. místodržitelství rozeslalo všem c. k. okresním hejtmanstvím oběžník, v němž jim co nejpřísněji rozkázáno, by nižádným způsobem netrpěli nátlak na voliče velkostatkářské a hned, jakmile by zaslechli, že chce obyvatelstvo některého kraje někoho *násilně přemlouvati*, (!) zakročili s veškerou mocí, která jest pohotově. — Policejní ředitelství brněnské zakázalo v besedě přednesení sboru »Ještě's naší, Praho drahá«, pro »popuzující obsah jeho«. — Volba Frant. *Pokorného* starostou okres. zastupitelstva českobrodského císařem nepotvrzena.

19. března. Zastupitelstvo města *Kolína* uznávajíc důležitosť nových voleb do sněmu českého, rozhodlo se zahájiti v příčině té přiměřené kroky. Jednotliví členové rozejeli se po kraji k voličům velkostatkářským, aby je požádali voliti se stranou státoprávní. K rytíři Horskému vypravila se deputace, čítající skoro 200 hlav. — Zabavení zvacích lístků k šibřinkám »Kosů« *hořických*, v nichž shledán zločin urážení Veličenstva dle 63. tr. z. potvrzeno. Text obsahoval totiž několik vět podobných některým v královském reskriptu ze dne 12. září 1871 obsaženým.

20. března. Charakteristické »hlasy« vídeňských listů o schůzi vlastenecko-hospodářské společnosti. »N. W. Tagblatt«, psal, že »modrokrevní aristokraté hrají si téměř na národní konvent«, že opičí se po Francouzích a celá oposice česká není

prý ničím jiným než opičením se po jiných národech. — »Tages-Presse« referovala svým čtenářům, že »*byl zástupce vlády vzdorovitou* **šlechtickou luzou** *insultován*«, ukřičen a *říši že hozena rukavice.* »Blbý vzdor a junkéřská nadutost šlechtických náčelníků strhaly bašty, za kterými se chytráčtí svůdnící jezovitsky skrývali a s hlučným jásotem hrnou se smělí obři na bojiště, aby změřili svou feudalní sílu s onou moderního státu.« — »Deutsche Zeitung« referovala o »**knížecích uličnících**«, kteří mají k vládnímu komisaři asi tolik slušnosti, jako jejich štolbové ku kočímu, jehož byli přistihli při krádeži ovsa atd. Vláda prý se nedá ničím odstrašiti. Možná, že prý ji napadne »*pověsiti těm knížecím a měšťanským* **syndikatním darebákům** košík trochu výše«. Potom prý by ihned zarejdovali v *obvyklý svůj* **servilismus** a kroutíce pobožně očima a blebotajíce floskule o své loyálnosti, lezli prý by před ministerstvo a byli šťastni, kdyby je ministerstvo ušláplo.

Depeše, jež zasílány z c. k. místodržitelství c. k. okres. hejtmanům a jiným úřadům, zasílány od nějakého času — chifrované. — *Důležité depeše barona Kollera*, psané ministerstvu a týkající se volební agitace, odcizeny i s poštovním vakem, jenž nalezen na Letné s veškerým obsahem, ale bez listin místodržitelských. — »Čech« zabaven. — Okres. hejtman kolínský Brechler rozeslal všem představeným oběžník, v kterémž poukázav k deputacím, jež se byly dostavily k velkostatkářům v *Radboři*, *Obele* a *Bejchorách*, prohlásil, že nemá v úmyslu na opětování »podobného *terrorismu*« déle se dívati, a vyzval představené, aby »takové nedovolené působení« zamezili.« — Z rána po rozpuštění sněmu českého nalezeny v *Mnichově Hradišti* černé reskripty královské nalepené po domech i na budově c. k. okres. hejtmanství. Kromě toho bylo po ulicích rozházeno množství menších červených lístků, na nichž vytištěn reskript Holzgethanův. Na hřbitovních vratech připevněn byl plakát s nápisem »Smrť zrádcům Boha a vlasti!«

21. března. Hostinští v Horažďovicích J. *Doubrava*, V. *Nascera* a V. *Polan* zažalováni pro přestupek § 23. zák. o tisku, ehož prý se dopustili tím, že měli v místnostech hostinských v rámech a za sklem zavěšený královský reskript z dne 12. září r. 1871. — V Brně vzat do vyšetřování studující gymnasia,

jenž v doslovu, jejž přednášel v besedě v Deblíně, mluvil o slávě a důležitosti král. reskriptu ze dne 12. září 1871. — »Nár. L.«, »Pokrok« a »Politika« zabaveny. — O volbě jednoho člena do c. k. školní rady z členů okres. zastupitelstva *táborského* c. k. okr. hejtman nedovolil, aby byla k návrhu Alfonsa Šťastného z Padařova debata o tom, má-li či nemá-li býti volba předsevzata, nýbrž dal ihned hlasovati. Volba zůstala však bez výsledku. Na jedenácti lístkách bylo slovo »Nevolím«, tři lístky byly prázdny.

22. března. *Volební provolání historické šlechty české* ještě před vydáním c. k. orgány *zabaveno.* — Z Hořic odebrala se deputace a sice advokát JUDr. F. *Gregor*, děkan P. Bohumil *Hakl*, měšťanosta Frt. *Hubený*, starosta Sokola Petr *Erben*, Václav *Dušek* z Vostrova a starosta okres. zastup. F. *Richter* z Miletína — k svob. pánu z Vlkánova, velkostatkáři v Holovousích, aby jej požádala, by hlasoval se stranou státoprávní. Od pána z Vlkanova odejela deputace za tímže účelem do *Cerekvic* k baronce Kleebornové a posléze do *Poličan* k hraběnce Aichelburgové. — Redaktoru »N. L.« J. *Arbesovi*, pak vydavateli V. *Erbenovi*, dru Ed. *Grégrovi* a D. Slunîčkovi dodány obsílky k zemskému soudu na dny 24. a 25. března.

23. března. Vysokomýtský c. k. okr. hejtman Brandejs oznámil osobně starostovi okres. zastupitelstva, že *každou deputaci*, která by se chtěla odebrati k okolním velkostatkářům za tím účelem, aby je poprosila hlasovati se stranou státoprávní, *dá zatknouti* a zároveň zcela srozumitelným způsobem naznačil »donucovací prostředek« — c. k. vojsko. — Část posádky pražské i jiné dostaly rozkaz býti pohotovu k pochodu do oněch okresů, v kterýchž připravovány velkolepé deputace k ústavověrným velkostatkářům. — »Pokrok« a »Stimmen aus Mähren«. zabaveny. — Smíchovská »Dělnická beseda« *rozpuštěna* pro překročení oboru působnosti stanovami vytknuté. — Redaktor »Pokroku« J. *Černý* odsouzen k pokutě 50 zl., poněvadž uveřejnil v čísle 326. z r. 1871 některá místa ze zabaveného článku »Politiky«.

24. března. Pro »nezákonité« prý vysílání deputací k ústavověrným velkostatkářům, aby volili se stranou státoprávní, oznámeno purkmistrovi města **Kolína** J. *Formánkovi*,

že vložena bude šestnácti občanům »**vojenská assistence**, kteréž občané ti musejí poskytnouti byt, stravu a předepsaný přídavek. Hned po doručení přípisu toho **vojsko se dostavilo** a bylo dle předběžného nařízení c. k. okresního hejtmana Brechlera takto »ubytováno«: Čtrnácti občanům »vloženo« po jednom důstojníku a 15, 20 až 30 vojínech, třem pak přidáno po jednom koni. Jeden občan pak obmyšlen pouze 15 muži bez důstojníka, jiný 10 muži s jedním důstojníkem. Měšťanostovi *Formánkovi* vloženo 30 mužů a jeden důstojník. Po 20 mužích a 1 důstojníku »obmyšleni«: Dr. *Havelec*, Čeněk *Hevera*, Frt. *Žák*, pak Dr. *Radimský*, Jos. *Cikán* a Jos. *Tumlíř*. Posledním třem přidáno ještě každému po 1 koni. Po 15 mužích a jednom důstojníku obmyšleni: Václ. *Perner*, Jos. *Syxt*, J. *Machovec*, Ant. *Preclík*, J. *Balling*, M. *Souček* a Jindřich *Battista*. Ant. *Poustka* obmyšlen 15 vojáky bez důstojníka a Ferd. *Foitl* 10 muži s jedním důstojníkem. — Vysokomýtský c. k. okres. hejtman Brandejs rozeslal všem představeným oběžník, kterýmž je varuje před vysíláním deputace k ústavověrným velkostatkářům a pravil pak: »Pakliže pan starosta tuto věc nezamezí, bude obec vložením značného vojska stíhána, nehledě mimo to k trestu, kterému by provinitelé osobně propadli.« — Soustružníku A. *Jirmusovi* v Humpolci přípisem c. k. hejtmana Sagasera oznámeno, že c. k. soud nepotvrdil dne 21. vykonané zabavení jedenácti dýmek s královským reskriptem.

25. března. Vojsko pěšího pluku arcivévody Karla Salvatora, jež bylo do **Kolína** vloženo, čítalo **300 mužů, 16 důstojníků** a *zástupců* a *1 důstojníka štábního*. Dostalo *přísné* rozkazy »býti pohotovu k zakročení proti **možné vzpouře**«. Měšťanosta *Formánek* musil celý svůj byt přepustit 30 vojákům. Člen městské rady *Perner* nemohl vojáky jinak ubytovati nežli vystěhováním jednoho z nájemníků. Čtyřem občanům *Pernerovi*, *Battistovi*, *Foitlovi* a *Preclíkovi* přidáno ještě každému po 5 mužích.

26. března. Deputace kolínských občanů odebrala se k místodržitelovi baronovi Kollerovi, aby podala vysvětlení stavu věcí a vedla stížnost na vložení vojska do města. Po přednesení stížnosti rozpředla se tato rozmluva:

General *Koller*: Jak se můžete **opovážit** ještě si stěžovat, když jste se dopustili nedovolených demonstrací?

Člen deputace Dr. *Havelec*: Stěžujeme si na opatření, která se stala bez znalosti osob a poměrů. Členové deputace nalézají se k velkostatkářům, které navštívili, v přátelském, ba i v příbuzenském poměru a oni je toliko *prosili*.

Koller: Vy jste velkostatkáře *terrorisovali*.

Dr. *Havelec*: O tom nechť podají dotyční pánové úsudek sami! Že nebyli od deputace terrorisováni, dokazuje okolnosť, že se s nimi co nejpřátelštěji rozloučili, a že rytíř z Horkysfeldu deputaci i k sobě pozval. Přítomný zde sekretář pana rytíře z Horkysfeldu nechť podá zprávu o tom, jaký dojem deputace udělala.

Sekretář *Landt*: Pan rytíř z Horskysfeldu mne oprávnil k vyjádření, **že ho deputace naprosto neterrorisovala**, že *členové její jsou jeho přátely a že ho toliko prosili*, *by hlasoval se stranou historickou*.

Koller: Řekněte panu rytíři z Horskysfeldu, že je mi zcela lhostejno, *jaký dojem učinila deputace* **na něj**! — **Já** to *pokládám* **za terrorismus** a *mou povinností je*, abych ho před ním chránil.

Okresní zastupitelstvo kolínské vzdalo se následkem »vložení« vojska kolínským občanům *svého úřadu*.

C. k. vlast. hospodářské společnosti c. k. místodržitelstvím zakázáno vydati tiskem a rozeslati pojednání barona Korba z Weidenheimu v *příčině upravení a vyměření daní*.

»Nár. Listů« č. 84. zabaveno. — Pražské listy zvěstovaly, že *porotci pražští*, kteří byli před nedávnem vylosováni, zamýšlejí odepříti vykonávání funkce soudců z lidu, poněvadž byla pražská porota c. k. státním návladnictvím a c. k. soudy označena jako »předpojatá«. — K žádosti c. k. krajského soudu v *České Lípě* zavedeno u c. k. zemského co trestního soudu v Praze předběžné vyšetřování s vydavatelem a nakladatelem »Nár. L.« V. *Erbenem* pro úsudek »Birž. Věd.« o trůnní řeči a pro článek o půjčce města Prahy. — Red. »Dělnických Novin« A. *Tůma* zažalován pro článek »Popelka« pro zločin dle § 65. tr. z. Akta, při té se týkající, zaslána c. k. krajskému soudu *v Liberci*. — Almužník v chudobinci u sv. Bartoloměje Ant. *Štěpánek*, jenž byl pro uražení Veličenstva odsouzen do žaláře na půl roku, uznán k odvolání obhájce svého nevinným. —

Faktor knihtiskárny dra Ed. Grégra Daniel *Sluníčko* obžalován pro přestupek, jehož prý se dopustil tím, že nepředkládal povinné exempláře »Nár. Listů« stát. zastupitelstvu »v čas«. Uznán však nevinným.

27. března. *C. k. vlastenecko-hospodářská společnosť* **rozpuštěna.** Výkon ten svěřen místodržitelskému radovi Janu Friedlovi, jenž jej za assistence policejního ředitele dvorního rady Marxe, c. k. policejn. komisaře Frt. Mesnera, a několika c. k. zřízenců v o 1 hod. odpol. provedl. Rozpuštění odůvodněno § 20. zákona o právu spolčovacím. Po vykonání rozkazu, aby veškeren majetek spolkový byl vydán, sepsán protokol, byly místnosti spolku úředně zapečetěny. — Rozpuštěním c. k. vlast. hospodářské jednoty zastavena zároveň činnosť několika výborů a ústavů. Tak zastavena činnosť výboru ovocnářského a vinařského a tím i štěpařské a vinařské školy v Troji. Dále výboru výstavního, čímž pochován i výstavní trh, jenž měl býti r. 1872 ve Stromovce konán. Dále výboru stádní knihy, čímž zastaveno vycházení nákladního toho díla; dále výboru statistického, čímž zastavena činnosť i statistické kanceláře, konečně výboru subvenčního, na němž leželo břímě rozdělovati subvence ze státní pokladny, věnované různým účelům, jako krajinským výstavám, na zakoupení býků, na sestavení knihoven, na rozdělování odměn, na štěpařství, podělování učitelů, zřizování kočovného vyučování hospodářského atd.

Deputace kolínských občanů **nebyla k císaři předpuštěna,** nýbrž odkázána k ministru vnitra. — Velkostatkáři Ludvík rytíř Náchodský (syn), pak Frauenberg, ředitel statku baronky z Birniců v Radboři a p. Kubeš, ředitel panského cukrovaru tamže, vyslýcháni u c. k. krajskéko soudu v Kutné Hoře jako svědkové k tomu cíli, zda by se nedalo snad proti členům kolínské deputace zakročiti soudně na základě § 98. tr. z. stipulujícího *zločin veřejného násilí.* — Red. »N. L.« J. *Arbesovi* dodán konfiskační nález, kterýmž potvrzeno zabavení č. 80., v jehož úvodníku »*Hejtman a prefatýn*« shledán přečin dle § 300. tr. z. — Dělník J. *Spaten*, jenž byl v podezření, že jest členem filiálky »mezinárodního spolku«, zatčen a zavedeno s ním vyšetřování pro zločin **velezrády.** — Redaktor a vydavatel brněnských »Stimmen aus Mähren« ohlásil námitky proti

konfiskaci čísla ze dne 14. března. C. k. soud brněnský však odpověděl: »Jelikož proti potvrzené konfiskaci *žádného odvolání se nepřipouští* a čl. 16. zák. ze dne 17. prosince 1862 č. 7. říšského zák. z ledna 1863 článkem V zákona ze dne 15. října r. 1868 č. 142. říš. zák. se zrušuje — *zamítá se žádost tato.*«

28. března. Generál Koller učinil ministerstvu před nedávnem návrh, *aby byly všechny politické listy pražské potlačeny* a dnes naléhal zvláštní depeší na rozhodnutí ministerstva. — »Pokrok«, »Politika« a »Correspondence Slave« zabaveny. — Konfiskace č. 81. »Pokroku« pro článek »Dělané Čecháctví«, »Čecha« pro dopis z Olomouce a č. 61. »Stimmen aus Mähren« pro článek »Účel posvěcuje prostředek« (vesměs zločiny dle § 65. tr. z.) potvrzeny.

29. března. Red. »N. L.« J. *Arbes* dostavil se k vyšetřování o článcích, v příčině kterýchž zavedeno bylo dne 26. března vyšetřování s nakladatelem, a *odepřel opět na všechny otázky odpověď.* — Konfiskace čísel 67. a 68. »Stimmen aus Mähren« pro dopisy z Prahy (přečiny dle § 300. tr. z.) potvrzena. — Schůze výstavního výboru, svolaná c. k. vlast. hospodářskou společností na den 31. března, c. k. místodržitelstvím zakázána. — Do obcí *Bezděkova* a *Koryt* přibylo několik c. k. četníků, by vyzvěděli, kdo z občanů obcí těch súčastnil se deputace, která velkostatkářku baronku Weidenheimovou a velkostatkáře Frt. Wellnera v Titěnicích žádala, by hlasovali se stranou státoprávní. — Politický spolek v Rumburku *rozpuštěn*, poněvadž předseda jeho P. *Kolman* přečetl ve valné schůzi žádost za odvolání školních zákonů Hasnerovských.

30. března. Konfiskace volebního provolání konservativních velkostatkářů potvrzena. Shledánť v ní zločin rušení veřejného pokoje dle § 65 a) tr. z. a čl. 2. zák. ze dne 17. pros. r. 1862 č. 8. ř. z. a *přečin* rušení veřejného pokoje a řádu dle § 302. tr. z. Provolání bylo *české* a německé; konfiskační výměr c. k. zemského soudu *v Čechách* — **německý**. — »Pokrok« zabaven. — Konfiskace č. 83. téhož listu pro citát z »Birž. Věd.«, v němž shledán zločin **velezrády** dle § 58. tr. z. potvrzena. — Pro súčastnění se deputace, která prosila velkostatkáře Poláka v Předhoří, by hlasoval se státoprávní stranou, zavedeno *v Soběslavi* vyšetřování. Vyslechnuti byli: městský radní *Vodička*, pak

Aug. *Březina,* V. *Suchomel,* tajemník okres. zastup. V. *Kopřiva* Antonín, Vojtěch a Josef *Preiningrové* a jiní. — Průvod s pochodněmi, jejž chtěli členové žižkovské občanské besedy uspořádati svému předsedovi Karlu *Hartigovi,* zakázán c. k. policejním ředitelstvím, »protože by snadno nebezpečí ohně vzniknouti mohlo«.

Duben 1872.

1. dubna. Pro při kolínské »Koruny české«, kterou státní zastupitelstvo pro článek »*Veteráni*« vinilo ze zločinu uražení Veličenstva, delegována porota *v České Lípě,* pro při »Dělnických Novin« (článek »Popelka« — zločin dle § 65.) porota *v Litoměřicích.* — Prelátovi cisterciackého kláštera v Oseku P. *Bernardovi* dána úředními orgány výstraha, by »zastavil jednání své proti vládě«.

2. dubna. Red. »N. L.« J. *Arbesovi* dodán konfiskační nález, kterýmž potvrzeno zabavení č. 84. pro *volební provolání českého konservativního komitétu,* v jehož otištění shledán přečin dle § 24. zák. o tisku. — Starostové *okresu Novopackého* odepřeli jednohlasně volbu do rozšířené okresní školní rady. — *Mnichovohradišťský děkan* vzdal se úřadu jako okres. škol. dozorce. — *V Mostě* zavadeno trestní řízení proti čtyřem kněžím pro pobuřování proti školním zákonům.

3. dubna. *Místodržitel baron Koller zakázal prodej* »*Nár. Listů*« *ve všech filiálkách a kioskách.* — »Nár. Listy« a »Posel z Prahy« zabaveny. — Red. »N. L.« J. *Arbesovi* c. k. krajským soudem *v České Lípě* oznámeno, že žádosť jeho za delegování jiného soudu než českolipského zaslána byla c. k. vrchnímu soudu v Praze. — C. k. okresní hejtmanství *kolínské* zaslalo odstoupivšímu okres. zastupitelstvu vyzvání, aby setrvalo tak dlouho v úřadě, dokud nebudou vykonány nové volby. — *V Hořicích* zavedeno vyšetřování pro jakési »**velezrádné plakáty**«, jež prý byly na budově c. k. okres. soudu a jinde nalepeny. Vyšetřování svěřeno soudci z Nového Bydžova zvlášť do Hořic poslanému. Vyslýcháni byli: měšťanosta, farář, policejní dozorci, soudní úředníci, učitelové a více občanů, pak ponocní,

městští i panští, hlídač c. k. obecní pokladny a jiní. Členové deputace k velkostatkáři: měšťanosta *Hubený*, farář *Hakl*, starosta okres. zastup. *Richter*, JUDr. *Gregor*, předseda cukrovaru K. *Dušek* a Petr *Erben* dostali obsílky k výslechu. — Proti předsedovi zemského soudu *Jankovskému* a radům zemského pražského, kteří byli přísedícími o námitkách proti konfiskaci č. 14. »Českého Lva«, rozhodnul se redaktor J. *Kummer* podati žalobu pro urážku na cti a porušení § 19. základních státních zákonů. — C. k. místodržitelstvo nesvolilo, by si »Dělnické Listy« zřídily po venkově filiálky.

4. dubna. Baron Koller zakázal drobný prodej »Pokroku« ve filiálkách. — Konfiskace č. 87. »Pokroku« pro článek »Spravedlnosť« (přečin proti veřejnému pokoji a řádu) potvrzena. — K odvolání redaktora »Posla z Prahy«, jenž se měl dle rozhodnutí vrchního soudu zodpovídati ze zpráv »Také jeden velkostatkář«, »Na adresu hraběte Sternberka v Zásmukách«, »Proti velkostatkářům na Moravě« a »Od Pardubic« — před německou porotou *v Liberci*, delegoval pro tyto pře nejvyšší soud německou porotu *v Litoměřicích*. — Starostové okresu *Rokycanského* odepřeli jednohlasně volbu do rozšířené školní rady. — Na Smíchově stíhali c. k. policejní orgánové roznášečky »Nár. Listů«, žádajíce na nich, aby se vykázali »licencemi«, jakých po zákonu — nepotřebují. — »Stimmen aus Mähren« zabaveny.

5. dubna. Skoro všechny kiosky pražské polepeny byly z rána královskými reskripty, tištěnými červeně na černé půdě. Policejní zřízenci jen s velkým namáháním reskript strhali a se skla seškrabali. Strhané kusy reskriptů dopraveny na policejní ředitelství a odtud jako corpus delicti k c. k. zemskému trestnímu soudu. — *První* tábor lidu, jenž měl býti r. 1872 svolán v okresu Smíchovském, zakázán. — Okres. hejtman *královéhradecký* Mallovetz rozeslal starostům berního úřadu hořického oběžník, v němž oznamoval, že každý, kdožkoli se súčastní deputace k některému velkostatkáři, *bude bez odkladu zatčen* a že mimo to bude do obce i vojenská »trestní« posádka vložena. — Red. »N. L.« J. *Arbes*, vydavatel V. Erben a Dr. Ed. Gréger, jako majetník tiskárny, obesláni opět k vyšetřování. Mimo to dodán *Arbesovi* konfiskační nález, kterým potvrzeno

zabavení č. 91. »N. L.« pro článek »*J. V. co volič v Čechách*«, v němž shledán zločin uražení Veličenstva dle § 63. tr. z. — »Slovana« č. 15. zabaveno. — K volbě do rozšířené okresní školní rady *v Opočně* dostavilo se 32 starostů a k naléhání c. k. okr. hejtmana, by byla volba vykonána, zvoleni: Kánský z Křovic, Ježek z Kláštera a Uhlíř z Očelic. Zvolení však volby nepřijali. — Silniční výbor okresu *Litovelského* na Moravě německým přípisem *rozpuštěn*. — Do několika obcí okresu toho posláno vojsko vymáhat zaplacení školního platu. — O zábavě akademiků *v Táboře* procházely z rozkazu c. k. okr. hejtmana Bradáče po celou noc městem hlídky s nasazenými na puškách bodáky.

6. dubna. *Deputace*, která se odebrala k císaři v příčině rozpuštění »C. k. vlast. hosp. společnosti«, *nebyla předpuštěna*. — Ve stížnosti *kolínské deputace*, která byla v Pešti císaři podána, vylíčen pravý stav věcí a událostí — připomenuto, že c. k. okr. hejtman varoval občanstvo teprve později a že nejvíce tíží *pouhou libovůlí* okres. hejtmana diktované rozdělení vojska mezi šestnáct občanů kolínských. — Hospod. ředitel v Třeboni *Gräf* odmítl c. k. okr. hejtmanem kolínským nabídnutý úřad komisaře při volbách obce *Chotouně*. — Starostové okresu *Vysokomýtského*, jakož i všech 37 starostů okresu *Plzeňského* odepřeli jednohlasně volbu do rozšířené školní rady. — Konfiskace čísla 89. »Pokroku« pro článek »Zde i tam« (přečin proti veřejnému pokoji a řádu) »Českého Lva« ze dne 28. února pro článek »Odepření daně« (zločin dle § 65 tr. z.) a č. 68. »Stimmen aus Mähren« pro dopis z Prahy (týž zločin) potvrzeny.

7. dubna. Hrabě *Andrassy* předložil v Pešti následující lapidární program: »V Čechách musí býti oposice buď ohnuta nebo zlomena.« Ku provedení plánu toho navrhnul, aby ještě před volbami *kníže Karel Švarcenberk, hrabě Clam Martinic a kníže Lobkovic byli zatčeni.* Mimo to si přál, aby byli pod jakoukoli záminkou *majitelové a redaktoři* všech v Praze vycházejících *politických listů zatčeni.* Ku konci žádal, aby byli *na místě oposičních purkmistrů a starostů dosazeni c. k. komisaři a všechna okresní zastupitelstva suspendována.* V ostatním mělo se dále vládnouti — *ústavně.* — »Politika« zabavena.

8. dubna. Z Kolína odeslána celá setnina vojska v počtu 80 mužů do nedalekých *Miskovic* za touže příčinou, za jakou bylo vojsko posláno do Kolína, poněvadž občané miskovští vyslali deputaci k baronu Náhlovskému a k baronce Cicinkarové. Vojsko mělo býti v Miskovicích takto rozděleno: U starosty Jana *Procházky* 23 mužů se setníkem, u prvního radního Jana *Branta* 15 mužů s důstojníkem, u druhého radního, hostinského Jos. *Komberce* 15 mužů a poručík, u Jana *Říhy* 15 mužů. Občané miskovští však, sešedše se, o vojáky se rozdělili. — »Nár. Listy«, »Pokrok« a »Politik« zabaveny. — Red. »Nár. L.« J. *Arbesovi* dodán konfiskační nález, kterýmž zabavení č. 91. pro článek »*J. V. co volič v Čechách*«, v němž shledán zločin uražení Veličenstva, potvrzeno. — Horažďovičtí hostinští *Naxera, Doubrava* a *Poton* odsouzeni c. k. okr. soudem v Písku pro vyvěšení král. reskriptu v místnostech hostinských k peněžitým pokutám. — Red. »Občana« v Prostějově J. *Hašek* odsouzen pro přestupek zákona o tisku k pokutě 40 zl., tiskaři listu toho Jos. Černoch k 60 zl., a Jos. Vrla k 80 zl.

9. dubna. Na burse vídeňské šířena pověsť, že v **Praze vypuklo povstání.** — Baron Koller nařídil policejnímu ředitelství, aby *v den voleb pražských* zřízenci policie s vojskem uzavřeli dne 20. náměstí Staroměstské, dne 22. pak Malostranské a všechny ulice do náměstí těch ústící a aby pod žádnou záminkou na náměstí a do ulic oněch nepustili nikoho, kdo by tam buď jako volič nebo jinak oprávněná osoba nenáležel. *Každého, kdo by se rozkazu takovému vzpíral, mělo vojsko a policie ihned zatknouti.* — K místodržiteli baronu Kollerovi dostavila se deputace českých občanů s žádostí, by zrušil jistá násilná opatření. Baron Koller to odepřel. Deputace však stále nalehala, aby se Koller vyslovil, budou-li opatření ta zrušena čili nic. Koller vyňal hodinky z kapsy a řekl: »Pánové! Chcete mne podrážditi, abych vám dal nezdvořilou odpověď? To se vám nepodaří. Mám na pilno a poněvadž vám nemám více co říci, *opusťte do pěti minut tento pokoj!*« Pohnutí mezi členy deputace. Po pěti minutách baron Koller se ozval, řka: »Pět minut, pánové, uplynulo!« načež zazvonil. Poboční dvéře se otevřely a ve vedlejším pokoji bylo viděti — *osm mužů c. k. pěchoty v plné zbroji s nasazenými na puškách bodáky . . .*

Deputace ovšem neváhala opustiti — audienční síň. — Císař nepotvrdil voleb následujících starostův okres. zastupitelstev: MUDr. Josefa *Esopa*, starostou okres. zastup. v Novém Bydžově, knížete Jiřího *Lobkowicze* v Mělníce, MUDra. Frant *Králerta* v Pelhřimově, Jos. *Klimeše* v Chrudimi a Theodora hr. *Thun-Hohensteina* v Přelouči. — »Politika« zabavena. — Zabavení č. 80. »Posla z Prahy« potvrzeno. Shledánť v něm přečin dle § 300. tr. z. — Odvolání, jež byl podal redaktor brněnských »Stimmen aus Mähren« proti odsouzení k peněžité pokutě pro otištění několika řádků s poznámkou »Ze zabaveného čísla«, zamítnuto. — V Terezíně a Roudnici rozšiřována pověsť, že pro nalepování jakýchsi plakátů »**velezrádného**« obsahu v *Roudnici* vložen bude do města toho pro zamezení »vzpoury« celý prapor pěchoty s přiměřeným počtem artilerie z Terezína. — Dělník E. *Jelínek*, odbyv si v novoměstské trestnici trest osmidenního vězení pro podepsání veřejného osvědčení na uvítání J. Baráka r. 1871 ze žaláře, propuštěn na svobodu.

10. dubna. Zemský výbor zaslal místodržiteli baronu Kollerovi přípis, kterýmž protestoval proti ustanovení, jež bylo místodržitelství v příčině spravování jmění rozpuštěné C. k. vlast. hospod. společnosti učinilo, *jako nezákonním.* V přípisu praveno, že místodržitel »*nemá práva přenášeti opatrování jmění toho na orgán, jehož členy on sám jmenuje a jehož ustanovení nezakládá se ani na zákoně o právu spolčovacím, aniž na stanovách jednoty*". Konec přípisu zněl: »Zemský výbor vidí se nucena napřed *protestovati proti veškerým opatřením*, jež by toto kuratorium s jměním a přípisy společnosti učinilo a ponechává si v zastoupení zájmův království Českého použití veškerých právních prostředků.« — Nejvyšší maršálek zemský: Lobkowicz. — Pfeil.« — Kolínští občané, kterýmž bylo do domů vojsko vloženo, byvše odmrštěni v Praze i v Pešti, rozhodli se pokusiti se o to, podaří-li se jim domoci se svého práva, *když poženou před soud ty, kdož na ně vojenskou posádku uvalili, tedy na prvním místě kolínského c. k. okr. hejtmana Brechlera a místodržitele barona Kollera.* — Jos. *Tumlíř*, jeden z oněch šestnácti občanů kolínských, kterýmž byla do domů „vložena« vojenská posádka, zaslal c. k. okres. hejtmanství

dne 6. dubna přípis, v němž pravil, že »mu žádná vina nebyla dokázána a on sám že žádné sobě vědom není« a že tímto dnem jest mu naposledy možno vložené vojsko uživiti. — Úřadní odpověď okres. hejtmanství zněla, že nelze prý pana J. Tumlíře »povinnosti« oné zbaviti; ale neúřadně mu dáno na srozuměnou, že nemůže-li uživiti 20 mužů ubytovaných a stravovaných v hostinci, bude mu posláno 30 mužů — přímo do domu. — Soudní prohlídky vykonány v bytech následujících dělníků: U nožíře Ant. *Semeneckého*, na Perštýně, kde zabaveno několik soukromých dopisů, celá řada kupletů a rukopis řeči, kterou chtěl Semenecký míti v jedné schůzi dělnické — pak u strojníka v biskupském dvoře Jana *Haklíka*, kde nezabaveno nic, u truhláře v Kaprové ulici Jos. *Potužila*, kde zabaveny stanovy demokratického spolku a u knihaře v Husově třídě Ant. *Vernera*, kde zabaven jeden dopis. Všickni byli v podezření, že jsou členy mezinárodní jednoty dělnické. — »Nár. Listy«, »Politika« a č. 26. olomuckého »Pozoru« zabaveny. Tento pro článek »*Ohnout nebo zlomit*«. — Čtyřem zpravodajům pražských listů, kteří byli o pouličních výstupech dne 30. října 1871 před budovou policejní zatčeni a za nedlouho zase propuštěni, doručeny obžaloby pro přečin shluknutí dle § 383. tr. z. — V Říčanech zatčen v kanceláři písař berního úřadu říčanského Jan *Goffin*, druhdy člen úřadně rozpuštěné malostranské dělnické besedy. V bytu zatčeného vykonána ihned soudní prohlídka. — Zabavení s kiosků pražských strhaných královských reskriptů c. k. zemským soudem potvrzeno.

11. dubna. »Nár. L.« zabaveny. — Starostové okresů *Třeboňského* a *Lomnického* odepřeli jednohlasně volbu do rozmnožené školní rady.

12. dubna. Kolínská »Koruna česká« a »Stimmen aus Mähren« zabaveny. — Žádosť c. k. finanční prokuratury, aby byl na jmění vydavatele a nakladatele plzeňského »Českého Lva« uvalen konkurs, soudem zamítnuta, poněvadž se žádný jiný věřitel nepřihlásil.

13. dubna. »Humor. Listy« a »Čech« zabaveny. — Přes padesát starostův okresu *Poděbradského* odepřelo jednomyslně volbu do rozšířené okresní školní rady. Rovněž tak zachovali se starostové okresu *Přeloučského*. — Red. »N. L.« J. *Arbesovi*

dodán nález, jímž potvrzena konfiskace č. 96. pro denní zprávu »Škandál«, v níž shledán přečin dle § 300. tr. z. — C. k. místodržitelství zakázalo prodej tiskopisů ve všech kioskách pražských, poněvadž prý bylo kiosků použito k »demonstraci«.

14. dubna. Vojenská posádka, která byla v Kolíně vložena do bytů a na útraty 16ti občanů do hostinců — »vyzdvižena«; ale ponechána »jako vojsko na průchodu« na neurčitý čas v Kolíně. — Vydavateli »N. L.« V. *Erbenovi* dodán výměr, že pro odvolání se z rozhodnutí soudu o námitkách proti zabavení č. 34. odsouzen byl k pokutě 10 zl. — Pouličnímu zpěváku Františkovi *Hajsovi* zabaveny c. k. policejními zřízenci některé písničky, jež zpíval a prodával po domech.

15. dubna. Vídeňské listy zvěstovaly, že kníže Karel Švarcenberk pronesl se o panující rodině a rodu svém vlastním takto: »Mně na milosti a nemilosti císařově nic nezáleží. Rod Habsburkův je mladší nežli rod Švarcenberků a přijde čas, kdy rod ten leskem svým zastíní rod onen.« »Politika« prohlásila však tvrzení listů vídeňských za zlomyslný výmysl. — Strahovský opat P. Hron poctěn návštěvou barona Kollera, jenž jej žádal, aby volil se stranou ústavověrnou a dostal v odpověď, že opat zrádcem vlastního národa nikdy se nestane. Z té příčiny vyslán k opatovi školní rada Maresch; ale dostal tutéž odpověď, ačkoli napověděl, že nebude-li opat voliti se stranou ústavověrnou, odejme vláda klášteru Strahovskému právo vyučovati na gymnasiích a zastaví vyplácení další subvence, jakou byly podělovány čtyry fary kláštera toho. — »Nár. Listy« zabaveny. — S dělníkem Jos. B. *Peckou* zavedeno vyšetřování pro »výhrůžný« prý dopis, jenž byl zaslán c. k. policejnímu komisařství na Smíchově o polic. komisaři Polákovi.

16. dubna. Na *císaře Ferdinanda* naleháno, nechtěl-li by se na několik dní odebrati na venkov a tvrzeno, že jest už pěkné počasí atd. — »Ja, warum denn?« (Proč pak?) otázal se císař. Odpověděno, že za příčinou voleb mohou v Praze vypuknouti nepokoje. Na to císař odvětil: »Glaubs nit. Euch zu lieb werden die Čechen nichts machen. Da kennt ihr sie zu schlecht.« *(Nevěřím tomu. Vám k vůli nebudou Češi dělat nic. To je příliš špatně znáte.)* — Pro případ »vzpoury« učinil místo-

držitel Koller opatření, aby přednostové hlavních železničních tratí ve dnech volebních — za jistých okolností t. j. kdyby »vzpoura« vypukla — odevzdali řízení dopravy po drahách c. k. okresním hejtmanům. — C. k. policie pražská dostala rozkaz, aby s napjetím všech sil postarala se dne 21. dubna »o udržení pokoje a pořádku«, až přibude do Prahy předseda ministerstva, kníže Adolf *Auersperg*.

17. dubna. Red. »N. L.« J. *Arbesovi* oznámeno, že c. k. vrchní soud *nepředložil nejvyššímu soudu žádost Arbesovu*, aby na místě německého porotního soudu v České Lípě *delegován byl pro pře „Nár. Listů“ soud v takovém místě, kde porotcové úplně se vyznají v jazyku českém.* — Mimo to dodán mu nález, jímž potvrzeno zabavení č. 99. »N. L.« pro článek »*Zamítnuté reklamace*«, v němž shledán přečin dle § 300. tr. z. a výměr na stížnosť, kterou byl podal c. k. vrchnímu soudu proti rozhodnutí první stolice, která nepřipustila ohlášené námitky proti konfiskaci č. 80. »Nár. Listů«. — »Politika« zabavena. — S red. »N. L.« J. *Arbesem* a vydavatelem V. *Erbenem* zavedeno předběžné vyšetřování pro otištění volebního provolání českého konservativního komitétu. — Do bytu faktora »knihtiskárny Militkého a Nováka«, kde tisknul se »Slovan«, *Kotrby*, dostavil se c. k. zřízenec, aby vyšetřil, má-li Kotrba nějakého jmění a může-li se jako spoluobžalovaný ve přích »Slovana« *na vlastní útraty* dostaviti k delegovanému porotnímu soudu v Liberci. Za týmže účelem byl týmže zřízencem »poctěn« návštěvou i redaktor »Slovana«. — Hospodářský spolek smíchovský usnesl se, aby byla k císaři vyslána deputace s žádostí za znovu v život uvedení rozpuštěné C. k. vlast. hosp. společnosti. — *Německé* divadlo prohledáno kříž na kříž policejní komisí, poněvadž bylo udáno, že má býti budova divadla »prachem do povětří vyhozena«. — Divadlo *české*, v němž provozován »Náměstek Bengalský« otřásalo se demonstrativní bouří potlesku, zvláště při řečech zástupců jednotlivých úloh, v nichž bezohledným způsobem odhalují se, tepají a kárají všechny hříchy, nemravnosti a násilnosti ministerstva Graftonova, zejména při místech, v nichž je řeč o tom, jak kolonie indické hmotně vyssává a zubožuje, politicky mimo zákon staví, práva jejich a svobody nohama šlape, volnosť dusí, zákony porušuje, poslance

podplácí a znemravňuje, svobodu tisku potlačuje a poroty chce zrušiti atd.

18. dubna. V bytu vdovy Řehákové na Malé straně zatčeni oba její synové, studující a litograf. — Č. 28. olomuckého »Pozora« zabaveno. — Konfiskace »Politiky« ze dne 7. dubna pro článek »Loyalnosť« a feuilleton „V pracovně Jeho Excellencí« potvrzena. — Právník Ant. M. zatčen, poněvadž si dal brousiti u nožíře na Perštýně nůž, a zavedeno s ním u policie vyšetřování, protože byl v podezření, že si dal brousiti dýku. — V bytě úřadníka banky »Slavie« K. *Suchomela* vykonána policejní prohlídka a zabaveny dva dopisy Antoše *Pellanta.*

19. dubna. Staroměstské náměstí střeženo večer dvojnásobnými policejními hlídkami.

20. dubna. *Volby do sněmu zemského v Praze.* Po celý den procházely městem policejní hlídky s nasazenými na puškách bodáky. O polednách zesílena vojenská stráž u Staroměstské radnice o 60 mužů. Vojenská posádka pražská byla po celý den konsignována. Každý muž pěchoty dostal 20 ostrých patron . . . Večer poskytovalo Staroměstské náměstí pohled v pravdě imposantní. Proudy lidu vlnily se sem tam, poněvadž nikdo nesměl se zastaviti. Policie rozháněla každou skupinu. Před 7. hodinou dostavilo se i vojsko, by nejen náměstí, ale i sousední ulice vyklidilo. Všechny ulice ústící na Staroměstské jakož i Václavské náměstí zataženy vojenským kordonem, kterýmž nikdo nepropuštěn. Jelikož průchodním domem »U Turků« přece mnozí prošli, poslána tam stráž a desátník velel: »Nepropouštějte nikoho! Kdo by se chtěl mermomocí prodrat, *okamžitě jej probodněte!*« Okolo půl 9. hod bylo vojsko ze všech ulic na náměstí Staroměstské vedoucích odvoláno; městem však procházely stále hlídky vojenské od tří pluků: Salvatorova, Mamulova a Degenfeldova. Klid nebyl však v celém městě ani jediným výkřikem porušen. — Proti listině voličů obou sborů velkostatkářských, c. k. místodržitelstvím »opravené«, podali konservativní velkostatkáři k ministerstvu stížní rekurs, v němž si stěžovali na **30** nesprávností. Jelikož však *ministerstvo rekurs zamítlo*, usnesli se *nesúčastniti se volby.* Před zahájením dnešní volby podán baronu Kollerovi hrabětem Clam *Martinicem* a hr. Albrechtem *Kaunicem* odůvodněný *protest.* Koller zdráhal se jej přijmouti a když mu

byl přece v rukou ponechán, zaslal jej ve zvláštní obálce protestujícím zpět. Volba vykonána bez účastenství konservativních velkostatkářů. — Občan G. K. v Nové Pace zatčen pro zločin *velezrády*, jehož prý se dopustil po půlnoci v hostinci.

22. dubna. Nejvyšší maršálek zemský, kníže *Jiří Lobkowicz*, složil hodnost předsednictví v zemském výboru do rukou svého náměstska Dra Bělského. — »Nár. Listy« č. 110. zabaveny. — Zpráva, že veškeré jednoty hospodářské připravují velikou deputaci za příčinou rozpuštění c. k. vlast. hospodářské jednoty. — Následkem rozpuštění c. k. vlast. hospod. společnosti zastavil hosp. spolek *klatovský*, zastupující okresy *Klatovský*, *Přeštický*, *Nepomucký* a *Plánický*, svou činnost. — I starostové okresu *Holického* odepřeli jednohlasně volbu do okres. školní rady. — V Hořicích hemžili se četníci. Barona z Vlkanova střežili čtyři četníci ve dne v noci.

23. dubna. »Nár. Listy«, »Pokrok«, »Politik«, »Posel z Prahy« a »Čech« zabaveny. — Redaktor »Nár. L.« J. *Arbesovi* dodán nález, kterýmž potvrzena konfiskace č. 103. »N. L.« pro článek »*Volební neřády*«, v němž shledán přečin dle § 300. tr. z. a pro denní zprávu »*Úřadní i neúřadní agitace*«, v níž shledán zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. z. — Konfiskace č. 83. »Stimmen aus Mähren« potvrzena. — Do obce *Býchor* u Kolína přitáhla k vyzvání c. k. okres. hejtmanství kolínského setnina pěšího pluku arcivévody Salvatora, rozestavila se na konci obce a nabila pušky a nasadila bodáky. Lid přijal vojsko z počátku lhostejně; teprve když jednotlivé hlídky jaly se po domech zatýkat některé domkáře, vyrozuměno, za jakým účelem bylo vojsko do obce posláno.

24. dubna. Státní návladnictvo dalo obsaditi tiskárnu Nár. Listů c. k. policisty s puškami s nasazenými bodáky, kteří měli rozkaz nepřipustiti vydávání listu po tak dlouho, dokud státní zastupitelstvo neprozkoumá předložené mu exempláře a nedá věděti, že smí se list expedovati. — Měly býti provedeny námitky proti konfiskaci č. 91. »N. L.« Z namítajících však se nikdo k řízení nedostavil. — Red. »N. L.« J. *Arbesovi* dodány tři *německé* přípisy soudní toho smyslu, že *nejvyšší soudní dvůr již v principu rozhodnul*, *že delegování porotních soudů jest zákonité*, následkem čehož že rekursy

v té příčině podané, byly zamítnuty. — Plzeňský »Český Lev« zabaven.

25. dubna. Ode včíra obléhali c. k. zřízenci policejní od časného rána *všechny tiskárny opozičních listů pražských*, aby nebyla čísla dříve vydána, dokud jich u státního návladnictví a policie nepřečtou. Zákon tiskový v příčině vydávání časopisu zní: »Od každého listu periodického tiskopisu předložiž tiskař *zároveň*, *jakmile počne tiskopis vydávat neb rozesílat*, úřadu bezpečnosti a státn. zastupitelstvu po jednom exempláři.« — V den ten měly býti provedeny námitky proti zabavení č. 99. »N. L.«, v jehož článku »J. V. císař co volič v Čechách« shledán zločin uražení Veličenstva. Nikdo však se k řízení nedostavil a soudní dvůr rozhodnul v nepřítomnosti namítajících, potvrdiv konfiskaci v plném znění. — »Politik« a »Posel z Prahy« zabaveny. — Žádosti redaktora »Posla z Prahy« za delegování jiné poroty nežli litoměřické c. k. krajským soudem v Litoměřicích vrácena s »odůvodněním«, že rozhodnutí nejvyššího soudu nelze měniti. — Poslanec Jos. *Wurm* složil úřad starosty městyse *Klobouk* u Brna, jejž byl po 23 roků zastával. — Volba do rozšířené okres. školní rady za okres *Bělský* jednomyslně odepřena.

26. dubna. Vídeňské listy zvěstovaly, že *vláda zamýšlí rozpustiti zastupitelstvo kr. hl. města Prahy a veškerá okr. zastupitelstva v Čechách.* Záležitosti Prahy mělo říditi dvacet »neúhonných měšťanů s jedním radou c. k. vrchního soudu na místě purkmistra, záležitosti okres. zastupitelstev pak c. k. okr. úřadové. — Konfiskace č. 16. »Humor. Listů« (přečin dle § 300. tr. z.), č. 91. »Stimmen aus Mähren« (týž přečin) a č. 28. olomuckého »Pozoru« (zločin dle § 65. tr. z.) potvrzeny. — Pro súčastnění se deputace k velkostatkářům byli c. k. okr. hejtmanem Bradaczem v *Táboře* k peněžitým pokutám odsouzeni soběslavští občané: Václ. *Vodička*, Václ. *Suchomel*, August *Březina*, Václ. *Kopřiva* a dva *Preiningerové*, Antonín a Vojtěch.

27. dubna Red. »Nár. Listů« J. *Arbesem* ohlášené námitky proti konfiskaci č. 99., v němž shledán přečin dle § 300. tr. z, provedeny *tajně* bez namítajícího, kterýž se nedostavil. Konfiskace potvrzena. — »Satan« zabaven.

28. dubna. Soudní prohlídka, kteréž se súčastnilo sedm

úřadníků státního návladnictva a policie s jedním přísedícím soudu, osmi policisty a zámečníkem — vykonána v místnostech redakce a tiskárny »Politiky« a zabaveny dva balíky makulatury. — Podobná soudní prohlídka vykonána v bytu redaktora »Slovanského světa« *Günthera.* — Konfiskace č. 112. »Pokroku (přečin dle § 300. tr. z.) a č. 109. »Politiky« pro článek »Dynastie a volby« (zločin dle § 65. tr. z.) potvrzeny.

29. dubna. Policejní ředitel pražský Marx rozkázal »z vyššího nařízení« mužstvu c. k. policejní stráže, *aby si dalo bez odkladu nabrousiti šavle a bodáky.* — Časopisu »Satan« odňaty filialky. — Vyšetřování s Otakarem *Fialou* a J. *Prskavcem* pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. tr. z., jehož se dopustili zasláním telegrafického pozdravu k dělnické slavnosti v Roudnici, ukončeno a závěrečné líčení pře ustanoveno na den 3. května.

30. dubna. Ministr Dr. *Glaser* vyslovil se o důvodech konfiskačních takto: »Konfiskaci netřeba žádnými zvláštními důvody opodstatňovati. Dostačí pouhé připomenutí, že může býti článek zabaven. **Proč — do toho nikomu nic není,** neboť úřad je svobodný a samostatný. **Úřad může dělat, co uzná za dobré.«** — Tiskárna »N. L.« byla stále ještě den co den c. k. policisty střežena. — Red. J. *Arbesovi* dodány dva konfiskační nálezy. Prvním potvrzeno zabavení č. 111. pro uveřejnění *protestu velkostatkářů strany historického práva* a pro článek »Po volbách«, v nichž shledán přečin dle § 300. tr. z.; druhým pak č. 110., v němž v rubrice »*Hlasy časopisů*« shledán *zločin* **velezrády** dle § 58. c) tr. z. — Téhož dne dodány J. *Arbesovi,* V. *Erbenovi,* dr. Ed. *Grégrovi* a D. *Sluníčkovi* opět obsílky, by se dne 6. května dostavili k soudu. — Stížnost, podaná redaktory »Pokroku« a »Politiky« c. k. vrchnímu návladnictvu proti tomu, že bývají tiskárny oposičních listů c. k. orgány bezpečnosti tak dlouho střeženy, dokud od státního návladnictva a policie nedojde dovolení k expedování, vrácena s připomenutím, že opatření proti expedicím listů oposičních učiněná »*žádnému zákonu není na závadu*«. — S red. »Dělnických Novin« A. *Tůmou,* jehož pře delegovány před porotu *litoměřickou,* zavedeno u c. k. zemského co trestního soudu v Praze předběžné vyšetřování pro článek »Popelka« (zločin

dle § 65. tr. z.). Redaktor na všechny otázky odepřel odpověď. — Red. olomuckého »Pozora«, F. *Sudík*, žalován pro článek »Ohnout nebo zlomit« ze zločinu dle § 65. tr. z.

Květen 1872.

1. **května.** Námitky proti konfiskaci č. 103. »Nár. Listů«. Z osob k námitkám oprávněných však nikdo se nedostavil. — »Říp« zabaven. — Konfiskace č. 97. »Posla z Prahy« pro zprávu »Volební praktiky v židovském městě« (přečin § 306. tr. z.), č. 94. a 95. »Čecha« (v obou týž přečin) a č. 33. »Koruny české« pro článek »Nové sblížení s Německem« (zločiny uražení členův domu císařského dle § 64. tr. z.), pro dopis z Prahy (zločin dle § 65. a) tr. z. a přečin dle § 300. tr. z.) potvrzeny. — Dělník Václav *Chuděra*, jenž byl o volbách do sněmu dne 20. dubna zatčen, poněvadž na vyzvání c. k. policejního komisaře »ihned se nerozešel«, propuštěn na svobodu. — *Četnictvo* na venkově vyzváno, dávati pozor, nepopuzují-li kněží s kazatelen proti vládě. — Vrchní soud potvrdil rozsudek krajského soudu v Kutné Hoře, kterýmž red. »Koruny české« V. *Nedvídek*, vydavatel P. *Blažek* a majitel tiskárny F. *Sudek* odsouzeni byli každý k pokutě 80 zl. — Přelíčení s Otakarem *Fialou* a J. *Prskavcem* pro zločin rušení veřejného pokoje odročeno. — Bývalý red. »Dělníka«, administrator »Slovanského světa« v obci Kněžici četníky zatčen a dopraven do Nového Bydžova, odkud teprve na telegrafický dotaz, zaslaný c. k. okr. hejtmanem policii pražské po celodenní vazbě zase propuštěn.

2. **května.** V senátu c. k. zemsk. trestního soudu usnešeno vyslati soudní komise do všech tiskáren oposičních listů, aby bylo poznáno a zjištěno písmo jednotlivých spolupracovníků. Následkem toho prohlásila redakce »Nár. Listů«, že nedává více do tisku originály rukopisů, nýbrž pouhé opisy. — Konfiskace č. 112, 113. a 114. »Politiky« pro protest konservativních velkostatkářů, pro články »Strana zákona« a »Čechové v Čechách« potvrzena. — »Budivoj« zabaven.

3. **května.** Red. »Slovanského světa« Dr. Ondřej *Günther* a spolupracovník listu toho Srb M. *Đorđević* z Bělehradu zat-

čeni **pro velezrádu.** V redakci a administraci vykonána soudní prohlídka. Pátráno po rukopise telegramu z Petrohradu a zabaveno množství rukopisů a dopisů. — »Čechu« odňaty filiálky. — Výlet čten. spolku »Květnica« *v Tišňově* na Moravě do Štěrkovic c. k. okr. hejtmanem Schrötterem zakázán. — »Pokrok«, »Politik« a »Posel z Prahy« zabaveny. — S mnohými občany v Roudnici zavedeno vyšetřování pro jakýs **»velezrádný«** plakát. — Občanům J. V. *Vlčkovi*, rolníku z Letovic a V. *Šimonovi*, býv. učiteli v Chýni, doručeny obžaloby pro zločin rušení veřej. pokoje, jehož prý se dopustili jakousi karikaturou, která byla r. 1871 na obecní sýpce v Letovicích přilepena.

5. **května.** »Politik« zabavena. — Konfiskace čísla 142. »Posla z Prahy« pro článek »V době nynější« (přečin dle § 300. tr. z.) a čísla 91. »Stimmen aus Mähren« pro článek »O českých volbách« (přečin) potvrzeny.

6. **května.** S V. Erbenem, Drem Ed. Grégrem a D. Slunéčkem zavedeno opět vyšetřování pro článek »Strana uchvatitelů« a tři zprávy v č. 357. a 358. »N. L.« z r. 1871. — Redaktoru J. *Arbesovi* dodána obsílka, by se dostavil k vyšetřování. — »Pokrok« a »Čech« zabaveny.

7. **května.** Místodržitel baron Koller rozhodnul se přestěhovati do letohrádku v Bubenči. Zároveň nařídil, aby bylo policejní komisařství v Bubenči sesíleno o 12 c. k. policistů a příslušný počet nadstrážníků, aby bez ustání mohli tři c. k. policejní strážníci střežiti bubenečský letohrádek. — Starosta rozpuštěného čten. záb. spolku »Zora« Ant. *Loder* a jednatel Rudolf *Pokorný* povoláni na komisařství hořejšího Nového města, kde jim doručen místodržitelský výměr o *rozpuštění jednoty*, v němž praveno, že spolek překročil své stanovy, poněvadž prý bylo ve valné hromadě dne 21. dubna také mluveno o volbách velkostatkářských. — »Stimmen aus Mähren« zabaveny. — S vydavatelem »N. L.« V. *Erbenem* zavedeno nové vyšetřování. — Soudní prohlídka vykonána poznovu v redakci a administraci »Slovanského světa« a opět zabaveno množství rukopisův. — Obchodní firmě pražské »*Bratří Tučkové*«, kteréž nedovoleno vyvěsiti nad závodem znak Čech, Moravy a

Slezska, nedovoleno vystavěti znak ten ani v průmyslové výstavě na Střeleckém ostrově.

8. května. U c. k. okr. soudu ve *Velvarech* zavedeno vyšetřování s dřínovskými občany Václ. *Tomsem*, Fr. *Klementem*, Jos. *Králem* a Václ. *Venclem* pro »Zasláno« do Vodolky, jež bylo otištěno v jednom ze zabavených čísel »Nár. Listů« a v němž shledán přečin dle § 300. tr. z. — »Podřipan« a brožurka »Odhalení uměleckých kousků horvatské vlády« zabaveny. — Členům »Sokola« *pardubického*, kteří byli r. 1870 pro uspořádání zastaveníčka starostovi Václ. *Bubníkovi* odsouzeni a posud pokut nezaplatili, a sice *Hainovi*, *Bednaříkovi*, *Kratochvílovi* a Karlu *Soukupovi* nařízeno nastoupiti trest pokutám přiměřeného vězení. — Konfiskace č. 106. »Posla z Prahy« pro čl. „Jak se dělají spiknutí« (zločin dle § 65. tr. z.) a čísla 35. »Budivoje« pro polit. přehled (přečin dle § 300. tr. z.) potvrzeny.

9. května. Red. »Politiky« Alfredu *Peneckemu* doručen výměr, kterýmž stížnost jeho proti delegování poroty v Chebu zamítnuta. — Vojenská obsádka *v Kolíně* přeložena ze soukromých bytů jednotlivých občanů z části do kasáren, z části do jiných místností. — »Český Lev« zabaven.

10. května. V redakci a administraci „Politiky« vykonána soudní prohlídka. — O námitkách proti zabavení »Humoristických Listů« konfiskace potvrzena. — Konfiskace č. 122. »Pokroku« (přečin dle § 302. tr. ř.) a »Politiky« ze dne 4. května potvrzeny.

11. května. »Slovan« zabaven. — S redaktorem »Koruny české« V. *Nedvídkem* a s vydavatelem P. *Blažkem* zavedeno vyšetřování pro »zločiny«, jež má souditi porota *v České Lípě.* — Konfiskace č. 122. »Politiky« pro čl. Srbové a Horvati v Dalmacii« (přečin dle § 302. tr. z.) a pro dopis ze Záhřeba (přečin dle § 300. tr. z.) a č. 33. »Českého Lva« (zločin dle § 65. tr. z.) potvrzeny.

12. května. Předseda zpěv. spolku »Boleslav« v Šárce, Václ. *Kuneš*, opustil vězení, do něhož byl pro překročení programu besedy, dne 24. března odbývané, odsouzen. — Jednatel »Lidumila« *Brejška* v Blatné c. k. četníkem zatčen a druhého dne dopraven spoután do Písku, kde s ním zaveden protokol, načež,

když mu byly odňaty úřadní listiny: vojenský pas a plnomocenství administrace, dopraven postrkem do Prahy. — Konfiskace č. 123. »Politiky« (přečin dle § 300. tr. z.) a č. 111. »Stimmen aus Mähren" (týž přečin) potvrzeny. Policejní revisor Ziegroser strhal černý plakát král reskriptu s kostela ve *Vodňanech*

13. května. Vyšetřování pro »**velezrádné**« plakáty v Roudnici řídil rada zemského soudu pražského Bauer, jenž byl zvlášť do Roudnice poslán. Prohlídky soudní vykonány v bytu redaktora *Hoffmana*, Ed. *Švagrovského* a knihaře *Šťastného*. Tento poslední zatčen a dopraven do Prahy do vazby. Skoro veškerá »omladina« roudnická a všichni obyvatelé hostince »U lva«, nevyjímaje ani mladičkého sklepníka, byli vyslechnuti. Kromě Šťastného zatčen také předseda spolku »Budislav« *Novák* a dělník *Vocásek*, na němž prý lpělo podezření, že »velezrádný« plakát nalepil.

14. května. »Čech« zabaven. Zabavená čísla dopravena v krytém fiakru na příslušné místo. — Konfiskace čísla 125. »Pokroku« (zločin dle § 65. tr. z.) a 7. sešitu olomuckého měsíčníku »Památná kazatelna« (přečin dle § 300. tr. z.) potvrzeny.

15. května. U c. k. okr. soudu *v Hořicích* vyslýchána velkostatkářka baronka z Kleebornu (bydlící v Cerekvici) pro deputaci, která u ní byla před volbami. Prohlásila, že žádá, by byla také vyslechnuta pro visitu, kterou jí před volbami »poctil« c. k. okres. hejtman Mallowetz z Králové Hradce. Rovněž předvolána k výslechu hraběnka Cincikerová z Poličan a její ředitel.

17. května. »Politik« a »Koruna česká« zabaveny. — Konfiskace číslo 9. »Řipu« pro čl. »Děkujeme za chabrus« a »Poslanci čeští nešli do sněmu« (zločiny dle § 65. tr. z.) a čísla 103. »Stimmen aus Mähren« (přečiny dle §§ 300. a 305. tr. z.) potvrzeny.

18. května. Duchovenstvo *vodňanské* odmítlo státní podporu. — O námitkách proti zabavení č. 103. »Nár. Listů« pro čl. »Volební neřády« (přečin dle § 300. tr. z.) a zprávu »Neúřadní a úřadní agitace« (zločin dle § 65. tr. z.) konfiskace bez namítajících potvrzena. — »Nár. Listy«, a »Koruna česká« zabaveny. — Redaktoru J. *Arbesovi* a vydavateli V. *Erbenovi* dodány výměry, že *žádosť za delegování jiného c. k. vrchního*

soudu nežli jest c. k. vrchní soud v Čechách proti opětnému potvrzení konfiskace č. 44. »N. L.« (po provedení námitek) byla *zamítnuta.*

19. května. Přes padesát *kolínských občanů* vyslýcháno u c. k. okr. soudu v Kolíně pro domnělé účastenství v deputacích k velkostatkářům. — Občané miskovští *Procházka*, *Říha*, *Brant a Komberec* obesláni z téže příčiny k vyšetřování do Kutné Hory.

21. května. Red. J. *Arbesovi* dodán výměr c. k. vrchního soudu, kterýmž rozsudek první stolice (potvrzení konfiskace po provedených námitkách) potvrzen. — »Moravská Orlice« zabavena.

22. května. »Nár. L.« č. 139. zabaveno pro překlad výroku z maďarského časopisu »Ellenör«, v němž pojednáváno — *o vládě maďarské.* Poprvé za nového ministerstva udán hned důvod. Téhož dne konfiskován také příbramský »Horymír«. — Konfiskace č. 111. »Čecha« pro zločin dle § 65. a přečin dle § 300. potvrzena.

23. května. Duchovenstvo vikariátu *mělnického*, *benešovského a budyňského* odmítlo státní podporu. — Red. plzeňského »Českého Lva« odveden c. k. četníkem do vězení, aby si odpykal trest osmidenní vazby. — Red. »Stimmen aus Mähren« odsouzen pro rozšiřování zakázaných tiskopisů na dva dny do vězení a k pokutě 65 zl. — Konfiskace č. 106. téhož časopisu pro článek »Cesta J. V.« a pak zprávu o kaplanech Kroměřížského hejtmanství (zločin dle § 65. tr. z.) potvrzena. — V bytě několika studujících v Thunově uličce na Malé Straně vykonána policejní prohlídka.

24. května. »Nár. L.« č. 144. zabaveno pro úvodní článek »*Roztržka v ministerstvu*«, v němž shledán přečin dle § 300. tr. z. — Redaktoru J. Arbesovi dodán konfiskační nález, jímž potvrzeno zabavení čísla 136. »N. L.«, v jehož článku »*O nynějším ústavověrném ministerstvu*« shledán přečin dle § 300. tr. z. — *Bratří Řehákové*, kteří byli po čtyry neděle ve vyšetřovací vazbě, poněvadž v bytu jejich nalezena petarda, propuštěni a budou vyšetřováni »na svobodné noze«.

25. května. Časopisy pražské otiskly v plném znění *protest* proti rozpuštění c. k. vlast. hospod. společnosti. — Zá-

věrečné líčení pře s red. »Čecha« J. *Černým* před porotou v Mostě ustanoveno na den 10. června. — »Svobody« č. 9. zabaveno.

26. května. *Průtrž mračen a velká povodeň*, kterouž množství občanstva ožebračeno, odvrátila na nějaký čas pozornost od událostí politických; ale *persekuce* zůstala přece v permanenci. — »N. L.« č. 143. zabaveny pro úvodní článek o — Španělsku. — O námitkách proti konfiskaci č. 16. »Hum. Listů« pro obrázky »V Kolíně při vyrukování z prvotních bytů« a »Sladko umříti« — zabavení potvrzeno.

27. května. Red. »N. L.« J. *Arbesovi* dodán konfiskační nález, kterýmž potvrzeno zabavení č. 139. V úryvku z »Ellenöru« shledán zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. z.

31. května. Red. »N. L.« J. *Arbesovi* dodán nález, jímž potvrzena konfiskace č. 141. »N. L.«, pro článek »Roztržka v ministerstvě«, v němž shledány přečiny dle §§ 300. a 302. tr. z. — »Našinec« zabaven.

Červen 1872.

1. června. U c. k. trestního soudu zahájena přelíčení s osobami, jež byly o volbách do sněmu českého dne 20. dubna v ulicích pražských zatčeny. Prodlením týdne odsouzeno osm obžalovaných pro přečin shluknutí do vězení dílem na tři a dva týdny a deset dní. Nejmenší trest třídenního vězení vyměřen členu hasičského sboru Ant. *Novákovi*. — »Politik« zabavena. — Konfiskace č. 9. »Podřipana« pro dopis z Prahy (přečin dle § 302. tr. z.) a č. 127. »Posla z Prahy« (přečin dle § 300 tr. z.) potvrzeny.

2. června. Red. »N. L.« J. *Arbesovi* dodán nález, kterýmž potvrzena konfiskace č. 143. V úvodním článku »*Španělské poměry*« shledán zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. z. — Závěrečné líčení pře s red. »Budivoje« *Foitlem* pro článek »Ústava se zmáhá« před něm. porotou v *Mostě* položeno ku dni 17. června; líčení s red. »Stimmen aus Mähren« před porotou v Brně ku dni 10. června.

3. června. »Politik« zabavena. — Otakar *Fiala* a B. *Prskavec* odsouzeni pro zločin dle § 65. tr. z., spáchaný zasláním telegramu k dělnické slavnosti v Roudnici do žaláře — první na čas *jednoho roku*, druhý na 5 měsíců.

4. června. »N. L.« č. 152. zabaveno pro úvodní článek »*Havrani*«. — Konfiskace č. 9. »Svobody« pro článek »Pryč s jezovity« a zprávu o jezovitech (přečin dle § 302. tr. z.), potvrzena. — Kolínská »Koruna česká« skonfiskována. C. k. okr. hejtman Brechler nedovolil, aby bylo po vypuštění závadného článku uspořádáno druhé vydání. — Jos. R. *Vilímek* odsouzen jako pokladník »Uměl. Besedy« c. k. polic. komisařstvím Nového města k peněžité pokutě, poněvadž na *německou* obsílku v záležitostech *českých* insertů napsal modrou tužkou: »§ 19.«

5. června. Redaktorovi olomuckého »Pozora«, Fr. *Sudíkovi*, jenž se měl dostaviti k výslechu c. k. zemského soudu v Brně, vyměřeny úřadně útraty *osmi krejcarů* na den. Redaktor podal proti tomu stížnosť, která zamítnuta jako »zákonem nedovolená« a zároveň obeslán ku dni 12. června poznovu k výslechu do Brna — jinak že »by beze všeho prominutí donutkou postaven byl«.

8. června. Duchovenstvo střídnictví *kolínského* a *nepomuckého* zamítlo vládní podporu. — »Posel z Prahy« zabaven. — Konfiskace č. 150. »Politiky« (přečin dle § 300. tr. z.) potvrzena.

9. června Č. 11. »Podřipana« zabaveno pro čl. »Budou se poroučet nebo ne?« — Konfiskace č. 10. »Řipu« pro čl. »Poslední boj« (přečin dle § 300. tr. z.) potvrzena.

10. června. *První* líčení pro článek »Poslední zkouška«, kterýmž prý spáchán zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. z. před *delegovanou německou porotou* v **Mostě,** kam pohnán red. »Čecha« J. *Černý*, který však se nedostavil. Obžalovaného hájil Dr. Mezník, kterýž především stál na tom, že má býti líčení provedeno *česky* a vysloviv se ostře proti kompetenci jiné poroty nežli pražské, podal proti delegování poroty mostecké ohražení. V závěrečné řeči *líčil* politický stav věcí v Čechách a vybídl konečně porotce, *aby se nepropůjčovali za nástroj okamžité choutky*, nýbrž aby jako muži svobodní soudili spoluobčana, **kterýž byl před ně pohnán jen k vůli tomu,**

aby byl odsouzen. — Porotci odpověděli na všechny otázky záporně a obžalovaný z obžaloby propuštěn. — Žádosť red. »Českého Lva«, aby pro předpojatosť c. k. zemského soudu v Praze delegován byl k vyřízení námitek proti konfiskacím listu toho c. k. krajský soud v Plzni, zamítnuta. — Konfiskace č. 39. »Českého Lva« pro článek »Podvody Bonapartistů« a »Ruční lis na kovové zahnuté náboje vynálezu Krnkova na výstavě v Moskvě« (zločin dle § 65. a přečin dle § 300. tr. z.) potvrzena.

11. června. Pro otisknutí v jiných listech otištěného a skonfiskovaného »Provolání voličů ze sboru velkostatkářů« odsouzen redaktor francouzského listu »Correspondence Slave« k pokutě 50 zl. — První tisková pře plzeňského »*Českého Lva*« před deleg. německou porotou v *Chebu* pro zločin rušení veřejného pokoje a přečin pobuřování ustanovena na den 20. června. — Barvířský dělník Antonín *Mille* odsouzen pro »shluknutí« o volbách dne 20. dubna do vězení na 13 dnů. — Redaktoru »N. L.« J. *Arbesovi* dodána obsílka, by se dostavil k soudu k vyšetřování. Mimo to dodán mu nález, kterýmž potvrzena konfiskace čís. 152. V článku »Havrani« shledán zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. z. Kromě toho dodány Arbesovi ještě čtyry soudní přípisy, týkající se pří »Nár. Listů«.

12. června. Námitky proti zabavení č. 136. »N. L.«, avšak k soudu — nikdo se nedostavil. — »Politika« zabavena. — Duchovenstvo vikariatu *lukavického* zamítlo vládní podporu.

13. června. Zabavení č. 152. »Politiky« pro zločin dle § 65. a) tr. z. potvrzeno.

14. června. *Zásadní rozhodnutí v příčině objektivního a subjektivního stíhání odpovědných redaktorů.* Akta jedné pře »Posla z Prahy«, pro kterou byla delegována porota litoměřická, zaslána z Prahy c. k. krajskému soudu v Litoměřicích, kterýž seznal, že redaktor J. *Sellner* žalován jest pro dvě zprávy »Na adressu J. E. hr. Jarosl. Šternberka a »Proti ústaváckým velkostatkářům«, pro kteréž byl list zabaven a provedeno »objektivní řízení«. Následkem toho zdráhal se c. k. soud litoměřický přijmouti žalobu státního návladnictva ze dne 1. června. Státní zastupitelstvo se odvolalo a c. k. vrchní soud výnosem

ze dne 11. června c. k. kraj. soudu litoměřickému *nařídil*, aby žalobu státního návladnictva ihned přijal, poněvadž prý »*může ono stíhati tiskopis objektivně* **aneb** *subjektivně* **anebo** *v obojím směru*«. — Starostové okresu Prostějovského na Moravě rozhodli se vyslati deputaci k císaři s opodstatněnou stížností na c. k. okr. hejtmana Ruppa.

15 června. »Politik« a »Slovan« zabaveny. — Nejvyšší soud odmítl odvolání red. »Řipu« a potvrdil rozhodnutí vrchního soudu, kterýmž nedáno místa žádosti za delegování jiné poroty místo litoměřické.

16. června. C. k. krajský soud v *Chebu* udělil tamnějšímu státnímu zástupci důtku, protože žalobu proti red. »Česk. Lva« podal *také česky* a nařídil mu, aby podal žalobu tu *německy* z toho důvodu, *že prý řeč soudu v Chebu jest německá* a redaktor »Č. L.« prý »musí« umět německy, poněvadž absolvoval gymnasium v Brně. — Konfiskace čísla »Našince«, která byla před 14ti dny vykonána, doposud nepotvrzena.

17. června. Deputaci *benešovské*, která se chtěla vypraviti k císaři s žádostí za půjčku ve prospěch povodní postižených v Čechách, dáno dle »Pester Lloydu« pokynutí, že nebude předpuštěna. — Přelíčení »Budivoje« před porotou v Mostě, jež se mělo dnes odbývati, odročeno.

18. června. »Politik« zabavena. V redakci a administraci její předsevzata soudní prohlídka. Hledaných rukopisů nenalezeno. — Majitel nížařského obchodu Václ. *Mareš* odsouzen pro přestupek § 24. zák. o tisku k peněžité pokutě 15 zl. Státní návladní navrhoval, aby byl odsouzen pro přečin a pokutován 200 zlatými. — Red. »N. L.« J. *Arbesovi* dodán soudní přípis, že nejvyšší soudní dvůr zamítnul odvolání jeho, jež byl podal, poněvadž žádosť jeho za delegování jiného porotního soudu nežli českolipského, nebyla c. k. vrchním soudem předložena soudu nejvyššímu. — Duchovenstvo vikariatu *prachatického* a *vodňanského* odmítlo státní podporu.

19. června. Slavnosť svěcení praporu Sokola v Prostějově c. k. okr. hejtmanem Ruppem jednou již *povolená* — *zakázána.* V zákazu praveno mimo jiné, že prý zamýšlené »*zpívání staročeského chorálu sv. Václava* mezi svěcením *jest patrným důkazem nepříznivosti proti německému národu*«.. — Duchovenstvo

vikariátu *nymburského* a *náchodského* nepřijalo nabízené státní subvence.

20. června. *Druhý* porotní soud v **Chebu** bez obžalovaného redaktora »Českého Lva«, kterýž také neohlásil žádného právního zástupce, takže mu musil býti obhájce opatřen soudem. Porotci neuznali obžalovaného za vinna zločinem a přečinem, z kterýchž byl žalován, nýbrž jen opomenutím povinné péče a soud odsoudil jej do vězení na 14 dnů a ke ztrátě 300 zl. z kauce. — Red. »Nár. Listů« J. *Arbesovi* dodána za ministra Glasera *první* obžaloba pro otištění provolání konservativního komitétu k volbám velkostatkářským (v č. 84.) dle *nezabavené* ministerské »Neue freie Presse« a taktéž *nekonfiskované* »Presse« a »Tagespresse«. Spáchání prý přečin dle § 24. zák. o tisku. — Konfiskace č. 161. »Politiky« pro zločin dle § 65. a přečin dle § 300. tr. z. potvrzena.

21. června. Technik Jos. *Štěfáček* odsouzen pro »shluknutí« o volbách dne 20. dubna do vězení na 14 dnů. — Obuvnický pomocník V. B. obžalovaný pro týž přečin uznán nevinným. — Pro »**velezrádné**« jakési plakáty zavedeno vyšetřování i v *Mělníku.* V bytu jistého písaře tamějšího vykonána soudní prohlídka. — Pro přečin »shluknutí« o volbách dne 20. dubna odsouzeni: kupecký Ferd. *Středa* do vězení na 3 neděle, studující reálky Petr *Juxa* na 3 týdny a Alfred *Frankl* na 14 dnů.

24. června. Dělníci kolářští Čeněk *Šnajdr* a Ant. *Kuna* odsouzeni každý do vězení na tři týdny pro shluknutí (§ 283. tr. z.) o pražských volbách dne 20. dubna. Rovněž odsouzen pro totéž provinění J. *Vencl.* — Konfiskace č. 11. »Podřipana« pro článek »Budou se poroučet nebo ne?«, v němž shledán zločin *veřejného násilí*, potvrzena. — Číslo 12. »Podřipana« zabaveno pro čl. »Alliance prusko-italská«. — Konfiskace čísla 164. »Politiky« pro zločin dle § 65. a) tr. z. a přečin dle § 300. tr. z. potvrzena.

25. června. »Pokrok« zabaven. — Čeněk *Kerber* vyšetřován na policii v příčině doživotní »pense«, kterouž prý v sumě 600 zl. ročně dostává od ústředního revolučního komitétu ve Švýcařích. — Výbor »Sokola« brněnského podal v příčině slavnosti svěcení praporu, která byla c. k. okres. hejtma-

nem povolena a později zase zakázána — odvolání. — Duchovenstvo střídnictví *rychnovského* odmítlo státní podporu. — Kočí Václav *Mysliveček*, byv o volbách dne 20. dubna zatčen, odsouzen do vězení na 8 dní. — Kateřina *Franclová* obžalována pro pobuřování, ale odsouzena jen pro urážku stráže do vězení na 6 dní.

26. června. Řízení o námitkách proti konfiskaci č. 141. »Nár. L.«; ale opět bez — namítajících. — »N. L.« zabaveny pro denní zprávy »*Vyhrožují vojskem*« a »*Ze soudní síně*«. Mimo to zabaveny »Pokrok« a »Posel z Prahy«. — Občan Jan *Kukla* odsouzen pro urážku c. k. policejní stráže do vězení na 14 dnů.

27. června. Přelíčení s J. *Arbesem* jako redaktorem »Nár. Listů« pro přečin § 24. zák. o tisku pro otištění provolání konservativního komitétu k volbám. Obžalovaný uznán nevinným. — »Nár. Listy« zabaveny. — Konfiskace č. 50. »Koruny české« pro článek »Zjevný odpor« a zprávu »Zvláštní přítel oprav« (zločin a přečin proti veřej. pokoji a řádu«) a č. 49. téhož listu pro článek »Kaprálská éra« (přečin pobuřování) potvrzena.

29. června. »Satan« zabaven.

30. června. Redaktor olomuckého »Pozora« Fr. *Sudík* odveden c. k. četníky do Brna k výslechu. — Proti rozsudku porotního soudu v Chebu, kterým red. »Českého Lva« uznán za vinna pouze opomenutím povinné péče, podalo státní návladnictvo zmateční stížnost. — Konfiskace »Slovana« pro článek »Doba komuny« potvrzena. — Od 1. ledna do konce června 1872 vydáno bylo **224 konfiskací, zákazů** atd. *v záležitostech tiskových.*

Červenec 1872.

1. července. Rekurs proti rozpuštění Občanské besedy v Karlíně zamítnut, poněvadž prý usnešením se o resoluci *proti delegování německých porot pro oposiční listy* spolek ten »objevil se státu nebezpečným«. — Všeobecná schůze dělníkův na den 3. t. m. svolaná, policií zakázána.

2. července. Red. »N. L.« J. *Arbesovi* dodán nález, kterýmž potvrzeno zabavení č. 174. Ve zprávě »Ze soudní síně«

shledán přečin dle § 300. tr. z., ve zprávě »Vyhrožovali vojskem« přečin dle § 24. zák. o tisku. — Rovněž potvrzena konfiskace č. 174. a 175. »Pokroku«. První pro zločin uražení Veličenstva a přečin proti veřejnému pokoji a řádu, druhá pro zločin rušení veřej. pokoje.

3. července. Stanovy národního politického spolku v Brně c. k. místodržitelstvím neschváleny. — Konfiskace čísla 175. »Nár. L.« potvrzena. V inkriminované zprávě shledán zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. z. — Býv. redaktoru »Pokroku« J. Vondruškovi dodána obžaloba pro rozšiřování zakázaných tiskopisů.

4. července. Srb Sava *Rajkovič*, člen národního divadla v Bělehradě, jenž byl přijel do Prahy, by zde studoval pokroky českého divadla, zatčen a dodán c. k. trestnímu soudu. — »Nár. Listy« zabaveny pro zprávu o jmenování Alexandra Auersperga předsedou zemského soudu v Krajině.

5. července. Císař nepotvrdil voleb následujících starostů okres. zastupitelstev: Dra Frt. *Braunera* (Smíchov), *Židlického* (Český Brod), Jana *Jílka* (Hořovice) a MUDra Jos. *Kudrnu* (Netolice).

6. července. Šermířský spolek »Svobodoslav« *rozpuštěn*, poněvadž prý »nedával« žádného rukojemství za šetření stanov atd. — Duchovenstvo vikariátu *německobrodského* zamítlo státní výpomoc.

7. července. Srb Sava *Rajkovič* odsouzen pro nedovolený návrat do Prahy do vězení na 8 dní, načež bude postrkem dopraven až na hranice své vlasti. — »Pokrok« zabaven. — Konfiskace č. 152. »Posla z Prahy« pro přečin dle § 300. tr. z. a § 24. zák. o tisku potvrzena. — V *Jičíně* zabaveno c. k. okr. hejtmanstvím druhé »opravené« vydání »Posla z Prahy«, v němž byl »závadný« článek, pro nějž list zabaven — vynechán.

11. července. Redaktoru »Nár. L.« J. *Arbesovi* dodány *dva obžalovací spisy současně.* První týkal se zpráv »*Velkostatkářům*« a »*Ku karakteristice ústavověrných pomocníků*« v č. 357. »Nár. L.« z r. 1871 a zprávy »*Také velkostatkář*« v č. 358. taktéž z r. 1871. Žaloba zněla na přečin dle § 302. tr. z. a závěrečné líčení pře před porotou v **České Lípě** ustanoveno ku dni 24. července. Druhý obžalovací spis týkal se zprávy z Petro-

hradu o *rakouské trůnní řeči*, v které shledán zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. z. Líčení pře ustanoveno ku dni 26. července taktéž před porotou v **České Lípě**. Spolu obžalováni byli vydavatel »N. L.« V. Erben a faktor tiskárny D. Sluníčko. — Red. »Podřipana« H. *Hofmann* povolán pro »**velezrádné**« plakáty jako svědek k výslechu k trestnímu soudu a *podržán ve vazbě.* — Konfiskace č. 182. »Nár. Listů« pro zločin dle § 65. a) tr. z. potvrzena. — První pře »Koruny české« před porotou v »České Lípě« ustanovena ku dni 22. července. Obžalováni byli redaktor Václ. *Nedvídek* a vydavatel Patrik *Blažek.* — V bytu úřadníka Břetislava *Řeháka* vykonána policejní prohlídka. V psacím stolku nalezeny prý dva revolvery, dýka a jakýsi dopis. Řehák zatčen. Odpoledne zatčen úřadník jedné banky pražské Miloš *Červenka* a v bytech St. *Kaňky* a Čeňka *Kerbra* předsevzata úřadní prohlídka. — »Politik« a »Prager Börsenkorrespondenz« zabaveny.

12. července. Advokát pražský Dr. A. Krása vyzván, aby byl tlumočníkem ve přích »Nár. Listů« před německou porotou v České Lípě. Dr. Krása však odmítl, poukázav k tomu, že *v Čechách každý soud jest po zákonu povinen vyznati se v obou zemských jazycích.* — Redaktoru J. *Arbesovi* dodány opět *dvě obžaloby* současně. První v příčině článku o *neschválení půjčky města Prahy* v č. 26. »N. L.«, v němž shledán zločin dle § 65. a) tr. z., druhá pak v příčině článku »*Strana uchvatitelů*«, v němž shledány přečiny dle §§ 300. a 302. tr. z. Spoluobžalován byl pouze vydavatel V. *Erben* a závěrečná líčení pře ustanovena ku dním 31. července a 2. srpna taktéž před porotním soudem německým v **České Lípě**. — S mělnickým Sokolem zavedeno vyšetřování pro súčastnění se svěcení praporu Sokola v Lysé v měsíci červnu.

13. července. Pro zločin **velezrády** a urażení Veličenstva odsouzen 26tiletý agent pojišť. banky »Praha« Jan *Nejedlý* do žaláře **na 6 roků**. Státní návladní Ježek navrhoval trest **15tiletého** těžkého žaláře. — »Politika« a »Hum. Listy« zabaveny. Konfiskace č. 186. »Pokroku« pro přečin dle § 300. tr. z. potvrzena.

14. července. Srb Sava *Rajkovič* dopraven po dráze z Prahy do Uher.

15. července. V bytu Jos. *Milfaita* v Karlíně vykonána policejní prohlídka. Milfajt zatčen. — »Pokrok«, »Politik« a »Čech« zabaveny.

16. července. »Pokrok« a č. 14. »Řipu« zabaveny. — Vyšetřování proti kolínským občanům súčastnivším se časem svým deputací k velkostatkářům — zastaveno. — U studujícího Jaroslava *Fialy* vykonána policejní prohlídka; on pak obeslán na policii a podržán ve vazbě.

17. července. Litograf *Hapta* a občan *Nevjel* z Vysokého Mýta vzati do vyšetřovací vazby pro zločin **velezrády**, jehož prý se dopustili tím, že Nevjel objednal a Hapta tisknul písně k oslavě památky Husovy. — K ohlášeným námitkám proti konfiskaci č. 147. »Nár. Listů« z namítajících opět nikdo se nedostavil. — »Koruna česká« zabavena pro článek »Pozor na kapsy!« — C. k. okresní hejtman *vysokomýtský* zakázal tamnějšímu Sokolu užívání trubek »sokolovek« na výletech.

18. července. Redaktoru J. *Arbesovi* dodána *pátá* obžaloba týkající se dopisu z Benátek a z okolí Opočna, pak »Zaslána«: Do okolí Vodolky v č. 21. »N. L.«, v nichž shledán přečin dle § 302. tr. z. Spoluobžalováni byli mimo vydavatele V. *Erbena* Fr. *Klement*, Jos. *Král*, Václ. *Tomsa* a Václ. *Vencl*, kteří byli pod zprávou »Do okolí Vodolky« podepsáni. Závěrečné líčení pře *před německou porotou* v **České Lípě** ustanoveno ku dni 29. července.

19. července. Red. J. *Arbesovi*, jenž byl podal žádosť za odročení jednoho přelíčení, oznámeno, že byla žádosť ta zamítnuta. — Župní hromada a župní cvičení tělocvičných jednot moravských ve Vyškově zakázány. — »Politik« zabavena. Konfiskace č. 192. téhož listu pro přečin dle § 300. tr. z. potvrzena. — Administrace »Českého Lva« dána pod sekvestraci. Sekvestorem ustanoven »konfiskator« Hucker.

20. července. Námitky proti konfiskaci č. 175. »N. L.« vyřízeny opět bez namítajících. Konfiskace potvrzena. — »Slovana« č. 30. skonfiskováno. — Pro zločin **velezrády** ve vazbě vyšetřovací se nalezajícímu red. »Slovanského světa« Dru *Güntherovi* dodána obžaloba. — Konfiskace č. 28. »Hum. Listů« pro přečin dle § 300. tr. z. potvrzena. — Soustružnický pomocník Ant. *Schrein* odsouzen pro přečin »shluknutí« v den

voleb pražských dne 20. dubna do vězení na tři neděle. Krejčovský dělník F. J. pro týž »přečin« v tutéž dobu prý spáchaný na pět dnů. — Pro zločin urážení Veličenstva po tři měsíce ve vyšetřovací vazbě stráviviší gruntovník z Hostivaře, Jan *Švehla* propuštěn na svobodu. — Čeňku Kerbrovi c. k. policií zakázáno opustiti Prahu, dokud nebude ukončeno vyšetřování s Břetislavem Řehákem.

21. července. Konfiskace č. 194. a 195. »Pokroku« pro přečiny dle § 300. a 302. tr. z., č. 190. a 194. »Politiky« pro zločin dle § 65. a přečiny dle § 300. tr. z. a č. 157. »Börsenkorrespondenz« pro přečin dle § 300. tr. z. potvrzeny. Posledně uvedený list zabaven pro otevřený list ministru Dru Glaserovi, kterýž byl zaslal redakci *poděkovací přípis* za zaslání čísla. Nežli list Dra Glasera došel, bylo číslo časopisu, jehož se týkal, zabaveno.

22. července. Valná hromada prostějovské záložny úředně zakázána. — Odborný spolek dělnický ve Varnsdorfu c. k. místodržitelstvím rozpuštěn. — Konfiskace č. 16. »Čecha« pro zprávu »Surové nakládání policejních strážníků s opilcem (přečin dle § 300. tr. z.) potvrzena.

23. července. Přelíčení kolínské »Koruny české« před porotou v **České Lípě** pro článek »Veteráni«. Z obžalovaných dostavil se red. V. *Nedvídek* s obhájcem Drem. *Havelcem*. Vydavatel Patrik *Blažek* se nedostavil. Oba obžalovaní uznáni nevinnými. — Kolínský občan J. *Oliva* vzat do vyšetřování, poněvadž prý oznamoval interessentům, kdy bylo které číslo novin zabaveno. — V den před prvním přelíčením »Nár. Listů« *před německou porotou* v České Lípě oznámeno red. J. *Arbesovi*, že zahájeny přípravy k *šesté* při. Dodánť mu výměr, že pro předběžné vyšetřování a závěrečné přelíčení o denní zprávě *„České povolení a c. k. četník“* v č. 156. »N. L.« — *jež nebylo zabaveno* — a v níž shledán přečin dle § 300., po případě § 488. a 493. tr. z., delegován byl opět c. k. krajský porotní soud v **České Lípě.**

24. července. První tisková pře »Nár. Listů« před německou porotou v České Lípě pro zprávy »Velkostatkářům« a »Ku karakteristice ústavověrných pomocníků« (přečiny dle § 302.) Obžalovaní: redaktor J. *Arbes*, vydavatel V. *Erben* a faktor

tiskárny D. *Sluníčko* nedostavili se. Právním zástupcem listu byl Dr. A. *Čížek*. Líčení zahájil předseda rada Barták *po německu*. Při sestavení poroty obhájce nikoho neodmítl, poněvadž z porotců v neznámém mu městě, nikoho neznal. Za to pronesl **rázný protest** *proti pohánění českého občana před německý soud a proti rušení rovného práva* přirozeného i zákonův platných. »I podle samých ústaváckých staatsgrundgesetzů,« pravil, »nemělo by se díti, co se děje. Neboť nikdo nemá být odcizen svému zákonitému soudci. Však stalo se. My nemáme na ten čas moci, abychom to odčinili; jsme nuceni *před cizím soudem cizím jazykem se hájit* — nuže, my to dopuštění snášíme.«

Přelíčení zahájeno. Předseda po přečtení protokolů chtěl čísti porotcům »některé paragrafy«. Dr. Čížek protestoval a se zákoníkem v ruce dokazoval, že neměl předseda práva čísti ani protokoly, tím méně k nim činiti nějaké výklady. »Předseda,« pravil, »jest povinen zůstat zcela nestranným« atd. Na to v líčení pře obvyklým způsobem pokračováno. Závěrečná řeč Dra Čížka učinila mocný dojem, načež odebrali se porotci k poradě. Když se vrátili z poradní síně, přečetl vrchní porotce Dr. Hable výsledek odhlasování: Porotci odpověděli k otázce první osmi hlasy »ano«, 4 hlasy »ne«. Na to četl týž protokol zapisovatel, kterýž začal: Porotci odpověděli: 6 hlasy »ano« — šesti »ne«. — »Co to?« ozvali se obhájce, státní zástupce i předseda soudu současně, načež Dr. Hable vysvětlil, že dva porotci, kteří byli původně hlasovali »nevinen«, změnili dodatečně své hlasy a řekli »vinen«. — Všeobecný úžas. »Se sklopenými hlavami, němí, sklíčení, oči sobě netroufajíce pozvednouti, tak seděli ubozí ti porotcové,« praví se v referatu o památném tom líčení, »že vypadalo, jako by sami byli na lavici odsouzených a nikoli na stolici soudců.«

A v hrobové ticho trapného úžasu zazněl rázný hlas obhájcův: »Žádám, aby se případ ten věrně zaznamenal do protokolu. Spolu konstatuji, že *zatím, co porotci o rosudku se radili, dvě cizí osoby vešly do porotní síně a déle tam prodlely*; dále, že *vrchní porotce Dr. Hablé mezi úradou porotců ze síně poradní vyšel a pryč se odebral* — slovem, že staly se zde nezákonitosti, pro které celé toto řízení jest marným a ničím.

Porotci, jak se zdá, *byli přemluveni*. Dodatečná změna hlasování jejich po zákoně platit nemůže a nesmí; musí platit odhlasování původní a žádné jiné.«

Soud odebral se k poradě a rozhodnul, že — platí *druhý*, »opravený« výrok porotců znějící »*vinen*«.

Předseda vyzval státního návladního, by učinil svůj návrh. Dr. Čížek však opět protestoval, poněvadž nebyla při ohlášení výroku poroty čtěna ani jediná otázka, jak zákon předpisuje. Žádal, aby opomenutí to zaneseno bylo do protokolu a ohlásil zmateční stížnosť. — Teprve nyní navrhl státní návladní J. Arbesovi trest 4měsíčního žaláře a 150 zl. ztráty z kauce. Leč Dr. Čížek opět povstal, aby c. k. soudu se zákoníkem v ruce dokázal, že red. »Nár. Listů« *po právu ani nyní odsouzen býti nemůže*. Otázka porotcům daná totiž zněla: »Je-li redaktor J. Arbes vinen *spolupůsobením* atd. — »*Jakým* spolupůsobením,« pravil Dr. Čížek, »*nebyli porotci tázáni a také k tomu neodpověděli*. Spolupůsobení však může býti nejrozmanitější. Zákon trestní nestihá spolupůsobení vůbec, nýbrž vyžaduje *určité* spolupůsobení a sice buď při dání do tisku nebo při rozšiřování článku. Kde jest zde výrokem porotců zodpověděno: »Red. Arbes jest vinen spolupůsobením při dání do tisku?« Nikde! Anebo při rozšiřování článku? Opět nikde! *Nejpodstatnější okolnosť, jakou zákon vyžaduje, není tedy zodpověděna*. Porotci neřekli: »Ano, redaktor Arbes článek do tisku dal,« aniž řekli: »On jej rozšiřoval.« A když toho neřekli, *nemůže býti* také *redaktor* Arbes *pro to* odsouzen! — O 11. hod. v noci oznámil předseda, že bude rozsudek vynešen druhého dne. — Nepřítomný redaktor uznán vinným přečinem dle § 302. tr. z. a odsouzen do vězení na dobu dvou měsíců a ke ztrátě 100 zl. z kauce. Obhájce ohlásil pro četné nezákonitosti zmateční stížnosť. — Ostatní přelíčení »Nár. Listů« odročena k měsíci září.

Porota **litoměřická** uznala red. »Řipu«, Adolfa *Picka*, obžalovaného pro článek »Němci mají sólo« — vinným a soud vyměřil mu trest čtyřměsíčního žaláře. — Vrchní soud zvýšil trest red. »Stimmen aus Mähren«, Adolfa *Růžičky*, z dvoudenního vězení na vězení 14denní, zostřené dvěma posty a z po-

kuty 60 zl. na 100 zl. — Poradní schůze strojníků v hostinci »U hvězdy« v Praze, zakázána.

25. července. Císař nepotvrdil voleb následujících starostů okresních zastupitelstev: Rudolfa hraběte *Chotka* (Kutná Hora), Jos. *Müllera* (Uhlířské Janovice) a Václ. *Poura* (Přelouč). — Red. »Nár. Listů« J. *Arbesovi* dodána opět obsílka k vyšetřování. — Býv. red. »Pokroku« J. *Vondruška* žalován pro přestupek § 24. zák. o tisku, ale uznán nevinným. — Stížnost prostějovského »Sokola« na c. k. okr. hejtmana, kterýž jej vinil z politických demonstrací, c. k. místodržitelstvím moravským zamítnuta.

26. července. »Presse« zvěstovala: Předseda ministerstva *Adolf Auersperg* dostal ku konci května anonymní listy, kterýmž byl upozorněn, že hr. **Andrassy a baron Koller budou co nejdříve zavražděni.** Listy zaslány pražské policii, jejíž ředitel dostal dne 20. června taktéž anonymní dopis, že *bude místodržitel Koller* dne 27. června ráno *v letohrádku ve Stromovce zastřelen.* Později vykonána policejní prohlídka v bytu Břetislava Řeháka, kde nalezen prý mimo jiné také plakát tohoto znění: »Ústřední revoluční výbor evropský *odsoudil místodržitele v Čechách* svob. pána *Kollera* pro *hanebné skutky, spáchané na Čechách k smrti a vyzývá pražský odbor revolučního výboru, by rozsudek vykonal.*« — Líčení pře »Budivoje« před porotou v **Mostě** položeno ku dni 5. srpna. — Konfiskace č. 198. »Politiky« pro zprávu »O atentatu na barona Kollera (zločin dle § 65. a) tr. z.) potvrzena. — Vydavatel »Nár. L.« V. *Erben* obeslán k výslechu. — Red. »Česk. Lva« zažalován pro otištění protestu historické šlechty pro přestupek § 24. zák. o tisku.

27. července. S red. »Nár. L.« J. *Arbesem* zavedeno vyšetřování pro zprávu »České povolení a c. k. četník« v č. 156., v níž shledán přečin dle § 302. tr. z. *Vyšetřovaný odepřel na všecky otázky vyšetřujícího soudce odpověď.* Pro tutéž zprávu vyšetřován i vydavatel »N. L.« V. *Erben.* S faktorem knihtiskárny D. *Sluníčkem* zavedeno vyšetřování pro zprávu »Vyhrožují vojskem«. — »Posel z Prahy« zabaven. — Žádost »Sokola« *prostějovského* vyřízena c. k. okr. hejtmanem Ruppem — zatímním *rozpuštěním* spolku.

28. července. Konfiskace č. 28. příbramského »Horymíra« pro přečin dle § 300. tr. z. potvrzena.

29. července. Kolínská posádka konečně město Kolín opustila.

30. července. Farář Frant. *Locke* z vesnice *Tissa* u Podmoklí odsouzen c. k. zemským co trestním soudem pro zločin dle § 65. tr. z. do žaláře na 6 neděl. — U c. k. okr. hejtmanství vysokomýtského zavedeno vyšetřování s hostinským *Müllerem* pro zábavu odbývanou na oslavu památky Husovy. — S red. »Nár. Listů« J. *Arbesem*, vydavatelem V. *Erbenem* a metteur-en-pagesem Václ. *Metlickým* zavedeno vyšetřování pro zprávu »Vyhrožují vojskem«. Redaktorovi doručena obsílka k opětnému výslechu. — »Prager Börsen-Correspondenz« zabavena pro doslovné otištění zprávy bursovní z nekonfiskované »Neue Fr. Presse«. — C. k. trestní soud pražský vydal zatykač na sochaře Otakara *Fialu*, odsouzeného pro zločin rušení veřejného pokoje (§ 65. tr. z.) do žaláře na jeden rok. — Schůze dělníků v Liberci zakázána.

Srpen 1872.

1. srpna. Tábor lidu u Bobrové na Moravě zakázán, poněvadž prý nebylo »žádných záruk, že by nebylo shromáždění toho zneužito ku podpoře snah směřujících proti všeobecnému uznání ústavních práv státních.« — Red. »Nár. L.« J. *Arbesovi* doručen výměr c. k. krajského soudu v *České Lípě*, že líčení pře pro zprávu o rakouské trůnní řeči a článek »Strana uchvatitelů« (zločin dle § 65. tr. z. a přečiny dle §§ 302. a 300. tr. z.) odročena byla ku dni 17. září.

2. srpna. »Politik« zabavena.

3. srpna. Rekurs proti rozpuštění C. k. vlast. hosp. společnosti ministerstvem *zamítnut* — bez udání důvodů. — Red. »N. L.« J. Arbesovi dodán výměr, kterýmž líčení pře ustanovené původně ku dni 29. července před porotou v České Lípě odročeno ku dni 20. září. — »Koruna česká« a »Satan« zabaveny. — Konfiskace č. 30. »Slovana« pro přečin dle § 302 tr. z. potvrzena.

5. srpna. Tiskové pře »Politiky« před porotou v **Chebu** ustanoveny na dny 22., 26. a 29. srpna, pak 2. a 3. září.

6. srpna. Přelíčení »Budivoje« před porotou v **Mostě.** Red. K. *Foitl* obžalovaný pro zločin rušení veřejného pokoje uznán nevinným. Obhájcem jeho byl Dr. Grünwald, kterýž navrhnul, aby byla porotcům položena otázka, aby sami prohlásili, pokládají-li se v při té za oprávněné souditi. Soudní dvůr však otázku tu nepřipustil. Obžalovaný uznán za nevinna. — Konfiskace č. 64. »Koruny české« pro zločin dle § 65. tr. z. a přečin dle § 300. tr. z. potvrzena.

7. srpna. Přelíčení »Posla z Prahy« před porotou v **Litoměřicích** pro ochuravění obhájce Dra Bürgera odročeno. — Podkapelník hudební kapely pluku pěchoty velkoknížete Konstantina odsouzen do vězení na osm dní, poněvadž 26. července v Trutnově s 20 hudebníky hrál české písně.

9. srpna. Konfiskace č. 14. »Řipu«, ač již minulo zákonem vytknutých osm dní — doposud nepotvrzena.

10. srpna. »Politik« zabavena. Red. jejímu Alfredovi *Peneckemu* dodána *první* obžaloba, z které se měl zodpovídati dne 2. září před porotou v **Chebu.** — Konfiskace »Satana« ze dne 3. srpna pro přečin dle § 300. tr. z. potvrzena. — S divadelními ochotníky ve *Vtelně* a *Vysoké* zavedeno vyšetřování proto, že výtěžek z obou představeních ve prospěch povodní poškozených nedodali c. k. úřadu, nýbrž prostřednictvím okresního výboru zaslali ústřednímu komitétu do Prahy.

11. srpna. Český politický spolek budějovický vyslovil porotcům v *Mostě,* kteří uznali redaktora »Budivoje« nevinným, telegramem díky a pozdrav.

12. srpna. Občanské besedě v *Žižkově,* která užívala dle stvrzených stanov poprsí Žižkova jako znaku spolkového, c. k. místodržitelstvím nedovoleno míti také prapor s vyobrazením Žižkovým.

13. srpna. Schůze dělníků v akcionářském pivovaře na Smíchově policií zakázána.

14. srpna. Přelíčení »Slovana« před porotou **litoměřickou.** Nepřítomný red. K. *Sabina* uznán vinným přečinem proti veřejnému pokoji a řádu a odsouzen na měsíc do vězení a ke ztrátě 150 zl. z kauce. — »Politik« a »Našinec« zabaveny.

15. srpna. Založení »Ústřední jednoty dělnictva továren strojnických v Praze« c. k. místodržitelstvím zakázáno. — »Koruna česká« zabavena. — Konfiskace č. 220. »Politiky« pro zločin dle § 65. a) tr. z. a přečin dle § 300 tr. z. potvrzena.

16. srpna. Zřízení odborného spolku dělníků rukodělných v Neustadtlu u Friedlandu nepovoleno. — Zakládající schůze vzdělávacího dělnického spolku v Eichichtu zakázána. — Rekurs proti zákazu shromáždění dělníků v Rokytnici u Jilemnice c. k. místodržitelstvím zamítnut, rovněž tak jako rekurs proti zápovědi schůze dělnické ve Franzensdorfu u Liberce. — Duchovenstvo vikariátu *mnichovického* v poradě v Říčanech odbývané zamítlo vládní podporu.

17. srpna. Vydavatelstvo kolínské »Koruny české« podalo c. k. místodržitelství stížnost na c. k. okr. hejtmana, poněvadž povoluje uspořádání druhého nákladu zabaveného čísla (s vynecháním »závadného« článku), jen když se mu líbí. — Konfiskace č. 71. téhož listu pro přečin dle § 300. tr. z. potvrzena.

18. srpna. Majitel »Politiky« J. S. *Skrejšovský* povolán k c. k. zemskému co trestnímu soudu k výslechu a *podržán ve vazbě vyšetřovací.* — Rozsudek první stolice ve při Jana *Nejedlého*, úředníka banky »Prahy«, pro zločiny **velezrády** a uražení Veličenstva dne 13. července do žaláře na dobu *šesti roků* odsouzeného, změněn c. k. vrchním soudem v ten smysl, že odsouzený neuznán vinným zločinem uražení Veličenstva; *ale výměr trestu potvrzen.*

19. srpna. Druhá schůze, kterouž svolal »Ústřední výbor dělníků továren strojnických c. k. policií zakázána, poněvadž »hnutí dělnické nabývá rázu, veřejnou bezpečnost ohrožujícího«. Pro zločin uražení Veličenstva vzat Jan *Zástěra* ve Skutči do vazby.

20. srpna. Býv. red. »Politiky« V. *Hodek* povolán k trestnímu soudu k výslechu a *podržán ve vazbě.* — Řada přelíčení »Politiky« před porotou v Chebu, která měla býti zahájena 22. srpna, pro ochuravění obžalovaného redaktora V. *Nedomy* odročena.

22. srpna. »Český Lev« zabaven pro článek »Kriminály se plní«.

23. srpna. *Prostějovská záložna* c. k. místodržitelem We-

brem *rozpuštěna* a kuratorem ustanoven jí ústavák Zailner. — Býv. redaktor a vydavatel »Politiky, Čeněk *Thoř*, meškající jako šikovatel vojenský v Kroměříži, vyslýchán u c. k. okres. soudu tamějšího. — Pro insertní kolky »Řipu« a »Podřipana« zavedeno v Roudnici vyšetřování.

25. srpna. »Pokrok« zabaven. — Konfiskace čísla 224. »Politiky« pro přečin »dle § 300. tr. z. potvrzena. — Přelíčení příbramského »Horymíra« ustanoveno ke dni 31. srpna a bude odbýváno v Praze.

26. srpna. Závěrečné přelíčení s redaktorem »Slov. světa« Drem Ondřejem *Güntherem* a spolupracovníkem listu toho Srbem M. *Dorděvičem*, kteří byli po *čtyry měsíce* drženi ve vyšetřovací vazbě, pro *zločin* **velezrády** spáchaný zasláním telegramu do dvou petrohradských časopisů o opatřeních, jež byla o posledních volbách do sněmu v Praze c. k. orgány učiněna. Günther uznán nevinným, *Dorděvič* pak vinným zločinem **velezrády** a odsouzen do žaláře na dobu **šesti roků** a po přestálém trestu k vypovězení z Rakousko-Uherska.

27. srpna. »Koruna česká« zabavena. — Poradní schůze dělníků olomuckých zakázána. — Rozšíření činnosti »Typografické besedy« na celé Čechy c. k. místodržitelstvím nepovoleno.

28. srpna. Volba knížete Karla *Švarcenberka* starostou okres. zastupitelstva *milevského* císařem neschválena. — Č. 10. brněnského »Občana« zabaveno bez udání důvodu. — Žádosť red. »Politiky« za odročení přelíčení na den 2. září porotou *v Chebu* ustanovené — zamítnuta.

29. srpna. »Politik« zabavena. — Konfiskace č. 76. »Koruny české« pro přečin § 300. tr. z. potvrzena. — Red. »Českého Lva« nařízeno *německým* přípisem soudním, aby v osmi dnech nastoupil *v Chebu* trest 14denního vězení, k němuž byl porotním soudem chebským odsouzen. Nakladatel pak vyzván, aby zaplatil pokutu 300 zl. a 14 zl. soudních útrat.

Září 1872.

1. září. Městská rada *jindřichohradecká* resignovala. Příčinu zavdala okolnosť, že nechtěla se okázale súčastniti slavnosti

narozenin císařových, c k. vojenským plukovníkem aranžované. — Knihař František *Šťastný* a obchodník semeny A. *Novák*, oba z Roudnice, kteří byli pro podezření zločinu **velezrády** *po čtyři měsíce* držáni ve vyšetřovací vazbě, propuštěni jako nevinní na svobodu. — Číslo »Řipu« ze dne 15. července skonfiskováno pro článek »Boj proti jezovitům«. Soud konfiskaci nepotvrdil. K odvolání se státního návladnictví konfiskace c. k. vrchním soudem potvrzena; ale nikoli pro článek, pro který bylo číslo původně zabaveno, nýbrž pro zprávu »Ať žije zákon!« pro kterou číslo zabaveno nebylo a v kteréž »**dodatečně**« shledán přečin dle § 300. tr. z.

2 září. Bývalí vydavatelé »Politiky« Ant. *Tůma* a Jos. *Hrdlička*, pak administrator Ant. *Růžička* předvoláni k trestnímu soudu k výslechu a *podržáni ve vazbě vyšetřovací.* — Přelíčení »Politiky« před porotou v *Chebu* odročeno.

3. září. Se synem hostinského na Smíchově Josefem *Burešem* odbýváno u trestního soudu přelíčení pro rozšiřování zakázaných tiskopisů (přečin dle § 24. zák. o tisku). Obžalovaný uznán nevinným. — »Politik« zabavena. — Prostějovský »Sokol« rozpuštěn.

4. září. Konfiskace č. 64. olomuckého »Pozora« pro zločin uražení Veličenstva a sice pro znovu otištění zprávy z nezabaveného listu pražského potvrzena.

5. září. Proti městskému zastupitelstvu *jilemnickému* zavedeno vyšetřování pro »výhrůžný« prý list zaslaný školnímu inspektoru P. Bartošovi za tím účelem, aby úřad ten složil. — Konfiskace č. 67. »Českého Lva« pro přečin dle § 300. tr. z. a č. 10. »Občana« pro týž přečin, potvrzeny. — Pro vyzvání c. k. policejního ředitelství v »Hovorně« »Dělnických Listů«, proč byly plakáty zvoucí k valné schůzi dělnictva strojnického po třetí c. k. orgány strhány a skonfiskovány, ačkoli po dvakrát bez závady nalepeny byly, zavedeno s pořadateli schůze té vyšetřování.

6. září. Zvláštní komise c. k. místodržitelství moravského vyšetřovala poměry záložen v *Třebíči* a ve *Výškově.* — »Našinec« zabaven. — Konfiskace č. 4. typografického listu »Veleslavína« pro přečin dle § 300. tr. z potvrzena. — S býv. red. »Politiky« Č. *Thořem* zavedeno v Kroměříži opětné vyše-

trování. — Red. »Českého Lva« odsouzen pro přestupek § 24. zák. o tisku k pokutě 70 zl. nebo do vězení na 14 dnů.

8. září. Pro **velezrádu** na *šest roků* do žaláře odsouzený býv. jednatel banky »Slavie« J. *Nejedlý,* dopraven do svatováclavské trestnice. — Sekvestor plzeňského »Českého Lva« Hucker vyzval redaktora, by mu předkládal rukopisy, jež dává do listu. Redaktor odepřel. — Zaražení spolku dělníků a řemeslníků v Praze a předměstích ku podpoře vdov a sirotků po smrti živitele rodiny pod jménem »Ochrana« — ministerstvem nepovoleno. — Č. 17. »Podřipana« zabaveno.

10. září. Líčení pře »Nár. Listů« před porotou v *České Lípě*, ustanovená ku dním 10., 13., 17. a 20. září, odročena. — Red. listů těch J. *Arbesovi* dodána obžaloba pro přestupek § 24. zák. o tisku pro otištění zprávy »Vyhrožují vojskem«. — Závěrečné přelíčení »Posla z Prahy« před porotou *litoměřickou* ustanoveno na den 25. září. — Farář Ant. *Šubert* v Mojžíři v Litoměřicku odsouzen pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. z. do vězení na 4 neděle pro kázání o školních zákonech, neznabožství a starokatolících. — Sklepník Frt. *Pokoj* odsouzen policejním komisařstvím smíchovským k peněžité pokutě. Odvolav se, byl c. k. okr. soudem na Smíchově uznán nevinným; ale přece na policii donucen pokutu složiti. Když pak se vykázal rozsudkem c. k. okr. soudu a žádal za vrácení složené pokuty, odpověděl mu policejní komisař: »Pokutu nedostanete nikdy! Co já jednou řeknu, to platí; do **rozsudku** (prohlášeného jménem J. V. císaře) **mně pranic není«** !

12. září. *Městská rada kolínská* podala císaři o zástavce J. V. v Kolíně *obšírnou stížnost*, v kteréž objektivně vylíčeny události, pro které byla celá řada občanů kolínských pokutována »vložením« vojenské posádky do domů. Ku konci stížnosti praveno: »Trestní ubytování jednoho praporu vojska, jaké se c. k. okr. hejtmanu zlíbilo, *úplně se příčí zákonu*, an nikdo za vinna uznán nebyl. Jest patrno, že *takové počínání jest zákonem zapovězené sáhnutí na práva obce a jednotlivých občanů*, čímž *nejen hmotný zájem jednotlivců částkou nejméně 10.000 zl. poškozen byl*, nýbrž kr. město Kolín v škodlivou pověsť vzpoury proti zákonu a úřadům uvrženo. Stížnosť byla podepsána měšťanostou J. *Formánkem*, pak Drem Havelcem, V. Pernerem,

J. *Ballingem* a Č. *Heverou.* — V bytu majitele »Nár. Listů« Dra. Julia *Grégra* a v redakci vykonána soudní prohlídka, které se súčastnilo *devět* c. k. orgánův. Pátráno marně po spisech, jež prý byly v záležitosti Karla *Sabiny* z presidia policejního ředitelstva pražského odcizeny. — Frant. *Novák* z Nouzova v Rakovnicku odsouzen pro zločin rušení náboženství do žaláře na čtyry měsíce. — Konfiskace č. 81. »Koruny české« pro přečin § 300. tr. z potvrzena. — Zeměbranec *Hurdálek*, učitel z Ronova u Čáslavi, pro zpívání písně o veteránech, zatčen a dopraven do vyšetřovací vazby do Prahy. — Litograf Hapta a občan Nevjel z Vysokého Mýta, kteří se nalezali pro vytištění »**velezrádných**« prý písní na oslavu Husovu od 17. července ve vyšetřovací vazbě u trestního soudu v Praze, dopraveni k c. k. krajskému soudu v *Mostě* ku přelíčení před německou porotou. — Všeobecná schůze dělnictva strojních tkalcoven v Praze, na Smíchově a v Bubenči ku dni 15. září svolaná, zakázána. — C. k. okr. hejtman hranický na Moravě zakázal div. představení v *Tršicích* dříve, nežli podána žádosť za povolení.

13. září. Majitel »Nár. Listů« Dr. Julius *Grégr* předvolán k trestnímu soudu a po pětihodinném výslechu *podržán ve vyšetřovací vazbě.* — Pro zpívání písně o veteránech dopraven zeměbranec *Jankovský* z Nové Vsi c. k. četníkem k trestnímu soudu do Prahy do vyšetřovací vazby. — »Pokrok« a »Politika« zabaveny. — Konfiskace č. 69. »Českého Lva« pro článek »Cislajtanská spravedlnosť« (zločin dle § 65. tr. z. a přečin dle § 300. tr. z.) potvrzena.

14. září. »Nár. L.« zabaveny pro úvodní článek »Dr. Julius Grégr zatčen«. — Pět dělníků cukrovaru dolnobeřkovského zastavilo práci. Byli c. k. četníky zatčeni a k c. k. okr. soudu v Mělníce dopraveni. — Okresní komise ve *Znojmě* a *Moravské Třebové* odepřely volby do odhadních komissí pozemkových. — Závěrečné líčení pře listu »Stimmen aus Mähren« (jenž už od nějakého času nevycházel), před porotou v Brně ustanoveno na den 27. září; líčení pře s red. olom. »*Pozora*« Fr. *Sudíkem* před týmže porotním soudem na den 28. září.

15. září. Konfiskace č. 104. »Našince« pro zločin dle

§ 65. a) tr. z potvrzena. Zabavení čísla téhož listu, před třemi týdny provedené, podnes nepotvrzeno.

16. září. Soudní prohlídka vykonána v redakci a administraci »Politiky«. *Sedmičlenná* komise pátrala po obchodních knihách časopisu toho. — V. *Plubalovi* v Jičíně nedovoleno vydávati střídavě dva čtrnáctidenníky »*Polabana*« a »*Krakonoše*«, poněvadž prý »dva časopisy stejného obsahu a v témže místě neměly by pojištěný odbyt« a mimo to že »lze je považovati vlastně za časopis jeden«. — Č. 18. »Řipu« zabaveno. Konfiskace č. 17. téhož listu pro zločin dle § 65. tr. z. a přečin dle § 300. tr. z. potvrzena.

17. září. Red. »Českého Lva« Jos. *Kummer* nastoupil v Plzni trest 14denního vězení, k němuž byl porotním soudem *v Chebu* odsouzen.

18. září. Pro »nedovolené agitace« zavedeno vyšetřování proti tajemníku okres. zastupitelstva *lounského*. Podobně zavedeno vyšetřování pro nalepení královských reskriptů ze dne 12. září 1871 na pražské kiosky. — »Koruna česká«. zabavena. — Moravské spolky: »Jednota bavlnická«, potravní spolek »Živa« a »Jednota řemeslnická« v Prostějově *rozpuštěny*.

19. září. Vládní sekvestor plzeňského »Českého Lva« chtěl vydávati list ten sám. Z té příčiny zastavilo vydavatelství listu toho další jeho vydávání samo. — Krištof *Grégr*, Jaroslav *Fiala* a Josef *Milfajt*, kteří byli před devíti týdny zatčeni pro *zamýšlený prý atentát na život barona Kollera*, propuštěni z vazby, v které se nalezali ještě: *Řehák*, *Kaňka*, a *Červenka*. Spoluobžalovaný Otakar *Fiala* nebyl c k orgány podnes vypátrán. K. *Grégr*, vypovězen po svém propuštění do *Chebu*. — Třetí domobranec, v Čáslavi pro zpívání písně o veteránech zatčený, J. *Oliva* dopraven c. k. četníkem do vazby do Prahy. — Zaražení čten. hospod. besedy v *Syrovicích* na Moravě nedovoleno. — *Politickému spolku* v Brně zakázáno pořádati sbírky na prospěch prostějovské reálky.

20. září. Trest peněžité pokuty, k němuž byl pokladník Uměl. Besedy Jos. R. *Vilímek* c. k. policií odsouzen, poněvadž se domáhal šetření § 19. základních státních zákonů se strany c. k zemského soudu v Praze, c. k. místodržitelstvím potvrzen. Pokutovaný odvolal se k ministerstvu. — Pro otevřený list

ministrům Dru Glaserovi a de Pretisovi, v srpnu uveřejněný, obžalován red. a vydavatel »Hospodáře« J. S. *Vilímek* pro přečin § 461 tr. z.

23. září. Býv. vydavatel »Politiky« Václav *Hodek*, jenž byl před nedávnem *vzat do vazby vyšetřovací*, **ve vazbě zšílel**, takže mu *musila býti dána svěrací kazajka*, načež dopraven z trestnice do *ústavu choromyslných*. — Vysokomýtské záložně, která nevyplácí žádné dividendy, předepsána na r. 1871 daň — 1800 zl. — Pro plakáty, jež byly dne 12. září nalepeny na nárožích ulic ve *Vysokém Mýtě*, zavedeno vyšetřování.

24. září. »Politika« zabavena.

25. září. Několik majitelů listů: E. *Kittl* (Correspondence Slave), J. S. *Vilímek* (Hospodář), J. *Svačina* (Arbeiter) *Stejskal-Lažanský* (Přítel lidu), *Kumpošt* (Vesmír), *Krečmar* (Die Heimat), *Steiner* (Die Wahrheit) obžalováni pro *zpronevěření* a *podvod* před c. k. okres. soudem pro nezapravení insertních kolků; ale uznáni vesměs nevinnými. — »Čech« a plzeňská »Reform« zabaveny. — Přelíčení s redaktorem »Posla z Prahy« J. *Sellnerem* před porotou litoměřickou. Porotci odpověděli na čtyry otázky »nevinen«, na jednu »vinen«. Obžalovaný odsouzen do vězení na 8 dní a ke ztrátě 60 zl. z kauce.

26. září. Red. »Slovanského světa« Dr. O. *Günther*, nalézající se po několik měsíců ve vyšetřovací vazbě pro zločin **velezrády**, propuštěn z vazby, poněvadž c. k. vrchní soud potvrdil rozsudek první stolice, kterýmž Dr. Günther byl uznán nevinným. Druhý obžalovaný, Srb M. *Dorděvič*, jenž byl uznán vinným a odsouzen na **6 roků** do žaláře, ponechán ve vazbě. — Brněnská porota uznala redaktora listu »Stimmen aus Mähren« vinným opomenutí povinné péče. Soud vyměřil mu trest dvouměsíčního žaláře a prohlásil **2000 zl.** z kauce za propadlé.

27. září. Konfiskace č. 254. »Nár. L.« pro úvodní článek »Dr. Julius Grégr zatčen« (přečin dle § 300. tr. z.) potvrzena.

28. září. Srb M. *Dorděvič* odsouzený pro **velezrádu** do žaláře na šest roků, dopraven do trestnice svatováclavské. — »Koruna česká« zabavena pro článek »Kolín a Miskovice«.

Říjen 1872.

1. října. Red. »Českého Lva«, Jos. *Kummer*, odpykav si v Plzni trest 14denního vězení, k němuž byl porotním soudem v Chebu odsouzen, opustil vězení. — Přelíčení s býv. purkmistrem v Lysé nad Labem V. *Bergrem* pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. tr. z., spáchaný prý nápisem v transparentu o slavnosti svěcení praporu Sokola v Lysé, ustanoveno ku dni 11. října. — „Říp« zabaven.

2. října. Dr. Julius *Grégr* propuštěn na půl hodiny z vazby, by mohl v průvodu dvou c. k. orgánů navštíviti onemocnělou svou choť. — Pro zamýšlený prý atentát na barona Kollera ve vyšetřovací vazbě se nalezající Miloš *Červenka* jevil *po dvakrát* **příznaky šílenosti**, tak že již na to pomýšleno dopraviti jej do ústavu choromyslných. — »Politik« ráno i odpoledne zabavena. — Občanu Frt. *Šťastnému* z Roudnice, jenž byl pro dvě sloky politické písně, kterou sám složil a veřejně zpíval, pro zločin **velezrády** po několik měsíců ve vyšetřovací vazbě držán a teprve před nedávnem na svobodu propuštěn, doručena obžaloba znějící na zločin dle § 65. a) tr. z. a přečin dle § 300. tr. z.

3. října. Od vyšetřování proti roudnickým občanům Ant. *Novákovi*, Frt. *Blažkemu*, Ant. *Němečkovi* a Václ. *Šebestovi* pro **velezrádu**, po případě pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. z. zastaveno a akta postoupena c. k. okr. soudu roudnickému k dalšímu řízení pro přestupek cís. nařízení ze dne 20. dubna 1872. Z řízení toho však byli vyjmuti A. Novák a F. Blažke.

4. října. Redaktor »Husa« Ant. *Luft* zatčen pro zločin **velezrády**. — C. k. okr. hejtman kolínský Brechler nařídil, že vydávání »Koruny české« musí se řídit podle hodin v jeho kanceláři. — Zapisovatel ústř. výboru dělnictva továren strojnických Jan *Aubrecht* vyšetřován pro plakáty k zábavě dne 15. září na Střeleckém ostrově odbývané.

5. října. »Čech« zabaven.

6. října. »Moravská Orlice« a »Našinec« zabaveny.

7. října Představený Dolních Mokropes *Roztočil* zatčen a dopraven do vyšetřovací vazby. — Red. »Čecha« J. *Černý* obžalován pro přestupek § 24. o tisku; ale uznán nevinným.

9. října. Faktor knihtiskárny J. S. Skrejšovského uznán za nevinna přestupkem rozšiřování zakázaných tiskopisů. — »Pilsner Reform« zabavena.

10. října. »Svoboda« zabavena.

11. října. Přelíčení s býv. starostou města Lysé n. Labem, Václavem *Bergrem* pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. z., kterého prý se dopustil dne 2. června transparentním nápisem o slavnosti svěcení praporu Sokola v Lysé. Obžalovaný uznán nevinným.

12. října. Všeobecná schůze dělníkův, svolaná někdějším výborem, jenž byl svolal tábor na Pankraci, zakázána. — »Politik« zabavena.

16. října. Představený Dolních Mokropes *Roztočil*, jenž byl vzat do vyšetřovací vazby pro domnělou urážku Veličenstva (stržení c. k. orla) propuštěn na svobodu, poněvadž státní návladnictví od žaloby upustilo. — V záležitostech nezaplacených insertních kolků zavedeno vyšetřování s red. »Posla z Prahy« J. *Sellnerem*, jakož i s býv. redaktorem a vydavatelem listu toho, *Henčlem*.

17. října. U c. k. okr. soudu *v Kolíně* záhájeno závěrečné líčení s **69** *občany* z Kolína a okolí, obžalovanými pro súčastnění se deputací k ústavověrným velkostatkářům. Obžalováni byli: Jan *Procházka*, starosta Miskovic, Jan *Říha*, Jos. *Komberec*, Jan *Brand*, vesměs v Miskovic, Frt. *Bělina* z Kořenic, Čeněk *Kadeřávek*, představený na Gbely, Jan *Pospíšil* ze Gbel, Jan *Mašín* a Jos. *Kroupa* ze Sedlova, Jos. *Kryt* a Matěj *Cukr* z Malých Lošan, Václ. *Měkota* z Bohoňovic, Václav *Jelínek* starosta v Pečkách, Frt. *Hruška*, Prokop *Hrbek*, Frt. *Kuchař*, vesměs z Peček, Jan *Drbohlav* z Opatovic, Václ. *Nechodom*, starosta v Mančicích, Jos. *Rak* a Josef *Hurt* z Mančic, Josef *Beneš*, Jan *Jirsa*, Václav *Pejcha* z Nebovid, Jos. *Macháček* ze Zibohlav. — Druhá serie obžalovaných byla: Jos. *Formánek*, purkmistr města Kolína, Dr. Jos. *Radimský*, Dr. Frt. *Havelec*, Čeněk *Hevera*, Jos. *Cikán*, Jos. *Machovský*, Ant. *Preclík*, Jos. *Tumlíř*, Jindř. *Battista*, Frt. *Žák*, Václ. *Perner*, Ant. *Foustka*,

Ant. *Valenta*, vesměs z Kolína, Jan *Prokůpek* z Kutlíř, Václ. *Nouza* z Březan, Václ. *Vokřál* a Jos. *Kašík* ze Starého Hradíšku, Jan *Karban*, představený z Jestřábí Lhoty, Frt *Špinka*, a Jos. Douša z Ovčar, Jos. *Ryšavý* ze Sendražic, Václ. *Holý* z Nové Vsi; Jos. *Fonda*, starosta, Jos. *Novák*, Jan *Mojžíš* a Jan *Výborný*, vesměs z Libenic; Jos. *Beneš* starosta, Jos *Vlk*, Matěj *Liska* a Jan *Kroutil*, vesměs ze Starého Kolína; Matěj *Černý*, představený, Pavel *Březina* a Václ. *Klepal* z Němčic; Jan *Balling*, Jos. *Sixta*, Matěj *Souček*, Ferd. *Foitl* a Ant. *Preclík* z Kolína. — Obžalovaní vesměs uznáni *nevinnými* přestupkem zákona o právu shromažďovacím. V rozsudku připomenuto, že »výletům, jež soukromé společnosti pěšky nebo povozem a za to různě konají a jež vší veřejnosti a okázalosti postrádají, nemůže býti pokládán název průvodů nebo pochodů veřejných«. — Stanovy dělnického spolku *v Olomouci* c. k. místodržitelstvím moravským schváleny.

19. října. »Politik« zabavena.

20. října. »Pokrok«, »Politik« a jičínský »Krakonoš« zabaveny. — Okresní zastupitelstvo milevské, jehož nedávno zvolený starosta kníže Karel Švarcenberk nebyl císařem v hodnosti té potvrzen, *rozhodlo se nového starostu nevoliti*, nýbrž vyslati k císaři deputaci s žádostí, aby byl kníže Karel Švarcenberk potvrzen. — Okresním soudem za nevinné uznáni vydavatelé listů: »Přítele lidu« (Stejskal-Lažanský), »Heimat« (B. Krečmar) a »Wahrheit« (H. Steiner) uznáni c k. vrchním soudem vinnými přestupkem zpronevěření a odsouzeni: Steiner do vězení na 3 dny, Krečmar a Stejskal na 8 dní.

22. října. Stanovy pensijního fondu českých žurnalistů neschváleny. — Nejvyšší soud změnil rozsudek pro **velezrádu** na šest roků odsouzeného úředníka banky »Prahy« Jana *Nejedlého*. První instancí byl totiž Nejedlý odsouzen pro **velezrádu** a uražení Veličenstva; c. k. vrchní soud uznal však pouze na vinu pro velezrádu, kdežto nejvyšší soud uznal zase pouze na vinu uražení Veličenstva a odsoudil J. Nejedlého do žaláře na *dvě léta*. — Občan Josef *Merhaut* z Hudlic, obžalovaný ze zločinu rušení veřejného pokoje a přečinu pobuřování, odsouzen pouze pro přečin do vězení za 3 týdny.

23. října. »Politik« a »Podřipan« zabaveny.

24. října. Volba hr. Rudolfa *Chotka* starostou okres. zastupitelstva císařem nepotvrzena. — »Plzeňské Noviny« zabaveny.

25. října. »Pokrok« zabaven.

26. října. »Politik« zabavena.

28. října. Tiskové pře »Nár. Listů« před německou porotou v České Lípě ustanoveny na dny 5., 8., 12. a 15. listopadu. — Zařízení živnostenské záložny v *Prostějově* nepovoleno, poněvadž zakladatelé byli dle vyjádření c. k. okr. hejtmana, »sice hodní občané, ale prostí a k vedení peněžního ústavu neschopní živnostníci«.

Listopad 1872.

1. listopad. Na *stížnosť městského zastupitelstva kolínského* v příčině bezdůvodného vložení vojenské posádky do města, která byla císaři dodána, došlo vyřízení, že císař »stížnoť tu ráčil přenechati ministru vnitra k vyřízení« a *ministerstvo to že nevidělo se pohnuto stížnosti vyhověti.*

2. listopadu. Farář Ant. *Šubert*, jenž byl c. k. trestním soudem v Praze uznán vinným zločinem rušení veřejného pokoje a odsouzen do žaláře na 6 neděl, uznán c. k. vrchním soudem za nevinna. — Zřízení rolnické záložny v *Držovicích* na Moravě nepovoleno.

4. listopadu. Dělník Jos. *Jakubec* odsouzen pro »shluknutí« (o pražských volbách do sněmu dne 20. dubna) do vězení na 14 dnů; Anna *Žufníčkova* z Hlubočep pak pro jakýsi výrok o c. k. soudech do vězení taktéž na 14 dnů. — Volba Václava rytíře z *Eisensteinu* starostou okres. zastupitelstva *sedleckého* císařem nepotvrzena.

5. listopadu. *Zahájen sněm český — bez českých poslanců*, kteří podali nejvyššímu maršálkovi zvláštní odůvodnění příčin, pro které se zasedání nesúčastní.

6. listopadu. Býv. dozorce potravní daně Ant. *Luft*, obžalovaný z **velezrády**, odsouzen v *tajném* líčení pouze pro zločin rušení veřejného pokoje do žaláře na 13 měsíců. — »Nár. Listy« zabaveny.

8. **listopadu.** *Bojiště bělohorské* střeženo po celý den c. k. četníky a policisty. — Správce kiosků pražských Frt. *Štěchovský* odsouzen c. k. okr. soudem o přestupcích k pokutě 90 zl. proto, že v noci ze dne 4. na 5. dubna polepeny byly kiosky černými královskými reskripty ze dne 12. září 1871. — »Podřipan« a číslo »Hum. Listů«, jež mělo býti teprve den na to vydáno, zabaveny.

9. **listopadu.** »Posel z Prahy« zabaven.

10. **listopadu.** »Politik« zabavena.

13. **listopadu.** »Nár. Listy« zabaveny pro zprávu ze soudní síně »Také pobuřování« a pro dopis z Vídně. — Líčení při »N. Listů« před porotou v *České Lípé* opět odročena. Oznámení o tom doručeno red. J. *Arbesovi* teprve v den, kdy mělo býti odbýváno již — *třetí* líčení.

14. **listopadu.** Okresní zastupitelstvo *kutnohorské*, zvolivši o nové volbě starostou poznovu hraběte *Rudolfa Chotka*, jehož volba nebyla císařem potvrzena — c. k. místodržitelstvím *rozpuštěno*. Rozpuštění vztahovalo se nejen k novému zastupitelstvu, jež se provinilo opětnou volbou starosty, ale i ku starému, jež zvolilo hr. R. Chotka, aniž mohlo předvídati, bude-li či nebude-li volba ta císařem potvrzena. — Konfiskace č. 307. »Nár. Listů« potvrzena pro článek »Ústavní doba sekvestrační politiky«, v němž shledán přečin dle § 300. tr. z. — Red. »Posla z Prahy« c. k. krajským litoměřickým soudem vyzván, aby v osmi dnech nastoupil v Litoměřicích trest osmidenního vězení.

15. **listopadu.** Volby okresních starostův: Josefa *Pražáka* (Mělník) a hr. Otakara *Černína* (Karlín) císařem nepotvrzeny. — »Politik«, »Koruna česká« a »Školník« zabaveny.

18. **listopadu.** Red. olomuckého »Pozoru« Fr. *Sudík* c. k. četníkem zatčen a v průvodu c. k. četníka dopraven k c. k. trestnímu soudu do Brna ku přelíčení. — Přelíčení »Politiky« před porotou v **Chebu.** Red. Alfred *Penecke*, kterého hájil Dr. Mezník, uznán jednohlasně nevinným.

19. **listopadu.** »Pokrok« zabaven. — Konfiskace č. 7. »Palečka« potvrzena pro zločin urážení Veličenstva.

20. **listopadu.** Přelíčení s roudnickým občanem Františkem *Šťastným* pro zločin rušení veřejného pokoje, spáchaný dvěma slokama písně, kterou měl ve své notiční knížce vepsanou a

kdysi ve společnosti soudruhů je zpíval. Obžalovaný uznán vinným a odsouzen do těžkého žaláře na půl roku. — Býv. redaktor »Podřipana« Hynek *Hoffmann*, jenž byl obžalován pro zločin velezrády, pro zločin rušení veřejného pokoje a pro přečin pobuřování, uznán nevinným. — J. *Růžička*, jenž byl před nějakým časem pro nějaký list z Ameriky vzat do vyšetřovací vazby, propuštěn na svobodu, poněvadž prý byl *zatčen* omylem. — Konfiskace č. 45. »Hum. Listů« potvrzena pro dva přečiny dle § 300. tr. z.

23. listopadu. Expedice oposičních listů pražských byly doposud v noci i ve dne střeženy c. k. policejními orgány. C. k. policejní ředitelství vydalo oběžník, kterým se policejním strážníkům, c. k. státním návladnictvům přiděleným, rozkazovalo přísně nad tím bdíti, aby před dobou »zákonitou« ni jediný exemplář nebyl z expedice vynešen a dále aby hlavně toho dbali, by v případě, kdy jest některé číslo konfiskováno, nižádným způsobem nedostalo se do rukou obecenstva.

25. listopadu. S býv. redaktorem »Svobody« J. *Zídkem* zavedeno vyšetřování pro rozšiřování zakázaných tiskopisů.

26. listopadu. Nejvyšší soud potvrdil rozsudek první stolice, kterýmž pro neodvedení insertních kolků bylo několik vydavatelů pražských listů, uznáno nevinnými. Tři z nich odsoudil c. k. vrchní soud pro přestupek zpronevěření. — Večerní »Politik« zabavena. — Záložna *ve Mšeně* úřadně uzavřena.

27. listopadu. C. k. vrchní soud uznal skoro všechny obžalované z Kolína a okolí, kteří byli okres. soudem kolínským, pro súčastnění se deputací k ústavověrným velkostatkářům za nevinna prohlášeni, *vinnými* přestupkem nedovoleného veřejného pochodu a odsoudil je k peněžitým pokutám. *Z Kolína* odsouzeni: J. *Formánek*, měšťanosta 50 zl., Dr. *Radimský* 20 zl., Dr. *Havelec* 50 zl., Č. *Hevera* 20 zl., J. *Cikán* 30 zl., K. *Machovský* 30 zl., A. *Preclík* 20 zl., J. *Tumlíř* 20 zl., J. *Battista* 20 zl., Fr. *Žák* 30 zl., V. *Perner* 20 zl., A. *Foustka* 30 zl., A. *Valenta* 10 zl. — *Z okolních obcí*: *Procházka* a *Říha* z Miskovic, každý 40 zl., *Brand* a *Komberec* z Miskovic každý 10 zl., *Kadeřávek* ze Gbele, *Mašín* a *Kroupa* ze Sedlova, *Kryf* z Lošan, *Měkota* a *Bělina* z Bohouňovic, *Hruška*, *Jelínek*, *Hrbek* a *Kuchař* z Červených Peček, *Drbohlav* z Opatovic, *Nechodom*

z Mančic, *Jirsa*, *Beneš* a *Pejcha* z Nebovid a *Macháček* ze Zibohlav po 10 zl., *Bělina* z Kořenic 20 zl., *Prokůpek* z Kutlíř 20 zl., *Nouzák*, *Vokřál*, *Kašík*, *Karban*, *Špinka*, *Douša*, *Ryšavý*, *Šašma*, *Černý*, *Funda*, *Novák*, *Mojžíš*, *Výborný*, *Beneš*, *Vlk*, *Líska*, *Kroutil*, *Černý*, *Březina* každý k pokutě 10 zl. — Nevinnými byli uznáni: Balling, Sixta, Souček a Foitl z Kolína, Cukr z Lokšan, Rak a Hurt z Mančic, Pospíšil ze Gbela a Klepal. Desátý, V. *Holý* z Nové Vsi, nebyl uveden ani mezi odsouzenými, ani mezi nevinnými. — »Koruna česká« zabavena pro článek »Odsouzení«.

28. listopadu. Redaktor »Pozora« Fr. *Sudík* odsouzen porotním soudem brněnským pro opomenutí povinné péče do vězení na jeden měsíc a ke ztrátě 300 zl. z kauce. Obžalovaného hájil Dr. Kusý. — »Moravská Orlice« zabavena. — V záložně *holické* vykonána c. k. inspektorem pardubickým úřadní prohlídka.

29. listopadu. Dr. *Čížek* a prof. J. V. *Jeřábek* dostavili se po usnešení klubu českých poslanců do sněmu zemského, by interpelací nalehali na přečtení memoranda, jež bylo v příčině neobeslání sněmu se strany zástupců českého lidu nejvyššímu maršálkovi podáno.

Kníže *Carlos Auersperg* zahajuje sezení po německu: »Ich eröffne die Sitzung.«

Náměstek nejvyššího maršálka *Claudi*: Schůze je zahájena. (V sněmovně panuje napjetí a skoro hrobové ticho.)

Carlos Auersperg (německy). Nejdříve přikročíme ku skládání slibů poslanců pana Dra. Čížka a prof. Jeřábka.

Dr. *Čížek*: Prosím za slovo. Já jsem před zahájením schůze podal Jeho Jasnosti interpelaci, která úplně vyhotovena jest dle čl. 73. jednacího řádu a podle ustanovení řádu toho, zejména vedle čl. 73. má se interpelace tato *ihned* přečísti. Následkem toho žádám, aby tomuto ustanovení zadost učiněno bylo a interpelace mnou podaná *ihned* přečtena byla. Ostatní bude následovat.

Carlos Auersperg (rozhorlen). Voni tady nemůžou bejt za hosty; musejí bejt za poslance, a když jsou za poslance, voni musejí přislibovat. (Galerie vypukla v řehtavý smích.)

Dr. *Čížek*: Já tu nejsem žádným hostem, ale poslancem, třeba bych byl slibu nesložil. Odvolávám se k čl. 9. jednacího řádu, jenž výslovně praví, že poslanec má místo i *hlas* ve sněmu, třebať by proti volbě jeho činěny byly námitky. Mám tudíž právo na základě čl. 73. podat interpelaci a též právo žádat, aby interpelace *ihned* byla čtena.

Carlos Auersperg: Právo můžou mít jen poslanec, poslanec musejí přislibovat a voni nechtějí. Musejí dřív přislibovat — já mám právo pořádek dělat a voni jsou host. (Opět veselost na galerii.)

Dr. *Čížek*: Opakuju opětně, že nejsem žádným hostem, nýbrž poslancem a proto mám právo zde mluviti. Vám ovšem, pánové, na tom nezáleží, abyste vykonali a dbali zákonů, které jste si sami dali. (V sněmovně nastává bezpříkladný hluk.) Jednáno tu proti jednacímu řádu a vůči takovýmto scénám my se vzdálíme. Však ohlašuju proti nezákonnému jednání tomu protest.

Oba poslanci čeští opustili sněmovní síň?

Po delším váhání a otálení dal nejvyšší maršálek přečísti memorandum českých poslanců, z něhož vyjímáme: »Vedeni jistou nadějí na vyrovnání sporu a duchem nejsmířlivějším důvěřujíce s důvodem, že politický národ český ve veliké většině sdílí s nimi totéž politické přesvědčení, přednesli zástupcové království Českého . . . Jeho Veličenstvu ve *fundamentálních článcích* návrhy své, kterak by *státní právo království našeho a samospráva jeho* mohly v souhlas uvedeny býti se státními akty, od J. V. vykonanými . . . Vyrovnání sporu státoprávního *s vědomím koruny započaté a nejvyšším reskriptem aspoň v zásadě již zaručené* . . . přetrženo opět působením činitelů neoprávněných rozhodovati o právích země České. A tak toto království České a národ český opět vydáni jsou v moc tomu, co nazývá se »dobrodiní ústavy a liberalních institucí«.

Tato dobrodiní jsou: **svoboda tisku**, *osvědčená* **objektivním řízením, nesčíslnými konfiskacemi**, preventivnou **censurou policejní**, neslýchanými v dějinách tisku **pokutami a mnoholetým žalářováním**; — **porota** *vyrývající obžalovaného ze středu spoluobčanů a stávící jej ve sporech národních a politických před soud mužů jiného jazyka a odpůrců politických*, kteréžto

porušení samého ducha instituce této již i čelní mužové i právníci mezi politickými odpůrci našimi odsoudili; — **právo shromažďovací**, *závislé na libovůli orgánů policejních* a tudíž, jak vidno, *odumřelé*; **rovnoprávnost národní** *vykládána prakticky tak, že se z peněz zemských na školy německé věnuje nepoměrně více nežli na školy české, a že národu pětimillionovému posud nedopřáno vlastní university — že se jazyk německý prohlašuje za výhradně úřadní a že úřadníci českého jazyka neznalí usazují se v krajinách ryze českých;* **svobodné právo volby poslanců**, illustrované nátlakem a sliby representantův vlády a podporou mocí finančních, ježto se obávají změny poměrův, pojišťujících jim ono, v tolika křiklavých zjevech poslední doby odkryté téžení z těžkých poplatkův občanstva a brojících proti zjevné vůli a přirozeným poměrům země. A kdyby při tomto zjevném rušení všeho toho, co vzdělaný svět pokládá za nevyhnutelné garancie svobody a ústavnosti, *aspoň* **spravedlnost byla zůstala nedotknuta.** Avšak nelze bohužel neviděti a neslyšeti v nejširších kruzích obecenstva a to ne pouze českého, stesky na to, *kterak již i samé* **spravedlnosti**, *ježto i v samé době absolutní těšila se z neposkvrněnosti a úcty všech stavů*, **nyní mnozí chtějí zneužiti za nástroj politického a národního strannictví** . . .«

Prosinec 1872.

1. prosince. Ve vyšetřování proti okres. zastupitelstvu *roudnickému* pro přijetí odůvodněného návrhu před volbou do okresní školní rady doposud pokračováno. — »Řip« a »Našinec« zabaveny.

2. prosince. Red. »Nár. L.« J. *Arbesovi* dodán soudní výměr, kterýmž řízení před nejvyšším soudem ve Vídni o zmateční stížnosti proti prvnímu rozsudku porotního soudu v České Lípě ustanoveno na den 12. prosince.

3. prosince. Konfiskace č. 116. »Moravské Orlice« pro přečin dle § 300. tr. z. potvrzena.

4. prosince. Mužstvo policejní stráže pražské rozmnoženo o 50 hlav. Čítalo nyní v celku 500 mužů. — Za čtyřdenní

pobyt ve vězení v Brně vypočítány red. »Stimmen aus Mähren« Adolfu *Růžičkovi* c. k. zemským co trestním soudem brněnským útraty — $19^{36}/_{100}$ krejcaru. — Konfiskace č. 328. »Politiky« pro čl. »Moderní dragonady« (zločin dle § 65. a) tr. z) a zprávu »V Rakousku jsou ještě soudci« (přečin dle § 300 tr. z.) potvrzena.

5. **prosince.** Člen redakce »Nár. Listů« Ferd. *Schulz* povolán k trestnímu soudu k výslechu a *podržán ve vyšetřovací vazbě.*

8. **prosince.** »Nár. Listy« zabaveny pro dopis z Brna a referát sněmovní. — Volba Frt. *Fialy* okres. starostou (Ústí nad Orlicí) císařem nepotvrzena.

9. **prosince.** Zahájeno závěrečné přelíčení s několika mladíky obžalovanými pro domnělý *atentát na c. k. místodržitele barona Kollera.* Obžalováni byli Miloš *Červenka*, Břetislav *Řehák* a Josef *Kaňka*, kteří se nalezali již po delší dobu ve vyšetřovací vazbě. Žaloba zněla na zločin **velezrády.** Červenka a Řehák byli známi již z procesu proti tajnému spolku »Blaník«. Také v tomto případu hrál úlohu tajný spolek jménem »Ústřední revoluční výbor«, jehož hlavní sídlo nalezalo prý se v Moskvě — a v Praze mělo svůj, tak zvaný konvent. Obžalovaní byli prý členy tohoto konventu, a tu je došel, jak obžaloba pravila, rozkaz *aby vykonali na baronu Kollerovi ortel smrti*, ku které jej odsoudil Ústřední revoluční výbor evropský. Ortel tento, ovšem jenom napsaný, nalezen byl při prohlídce v psacím stolku Břetislava Řeháka a tak přišla celá záležitosť před soud.

Přelíčení řídil předseda zemského co trestního soudu *Jankovský*, místo státního žalobníka zaujal návladní *Rapp*. Obhájci byli Dr. *Čížek*, Dr. *Černý* a Dr. *Milde*. Dříve než líčení zahájeno, navrhoval státní zástupce, aby přelíčení odbýváno bylo *tajně*. Jedná prý se o tajný spolek, jehož ostatní členové nejsou posud známi, *nesmějí prý tedy nabýt nahlédnutím v příčinu tuto výstrahy a poučení*, jinak prý to též vyžaduje veřejná bezpečnosť. Návrhu tomu opřeli se všichni obhájcové, zvláště pak Dr. *Čížek*, který poukázal k tomu, že zákon nezná pro tajné líčení důvodu toho, jejž přednesl státní zástupce. Že by snad byl ještě nějaký spoluvinník, jest pouhá domněnka a domněnky před soudem přestávají. Náhled státního zástupce jest bezdů-

vodný. Již k vůli veřejnosti, která na věci té brala tak velkého účastenství, jest potřebí, aby líčení odbývalo se veřejně *a ne při zavřených dveřích.* — Soud však rozhodl, že líčení má se odbývati tajně a předseda důtklivě napomínal po několikráte přítomné žurnalisty, zvolené za důvěrníky, aby pro bůh nic nepsali o věci.

Z obhajovacích řečí vyjímáme: Dr. *Čížek* poukázav na obžalované mladíky, z nichž nejstarší čítal teprv 21 rok, pravil: »Toto tedy jsou ti velezrádcové, před nimiž třásti má se Rakousko!? A v čem že ta, jimi prý spáchaná velezráda spočívá? Dle zákona může se o zločinu tomto mluviti jen tam, kde se něco předsevezme, co by čelilo buď ku zhoubě osoby panovníkovy, nebo k násilnému převrácení státní formy a ústavy, aneb něco čelícího k nebezpečí státu, buďto v celku nebo v jeho částech. Zákon tedy vyžaduje čin, zde však »skutek utek«. Mladíci tito přistoupili prý k tajnému spolku a obrali si za účel, odstraniti násilně osobu místodržitele barona Kollera. Tak aspoň praví státní žalobník. Však *místodržitel království Českého, tuším, nepadá pod žádnou písmenku zákona, jednajícího o* **velezrádě**; *baron Koller není žádná vládní forma, není ústava, není ani stát rakouský, ani část státu toho.* Místodržitel, byť by i byl odstraněn, dá se vždy zas jiným nahraditi. Či nemáme v Rakousku dosti generálů, aby mašina šla tímtéž směrem dále? *Staví-li se konečně osoba místodržitele na roveň s nedotknutelnou osobou císařovou,* myslím, že to přece jen smělé, výstřední stanovisko . . . Obžaloba musela hledat pomoci v jiných faktorech. Řekla jednoduše, že obžalovaní přistoupili k spolku revolučnímu a v tom že jest již zahrnuta velezráda. Já však mám za to, že, *co je revoluční, není ještě velezrádné.* Samy úřadní noviny nazvaly oposici českou revoluční, mluvily o »landespreisgebung« a přece se neodvážily tvrditi, že bychom byli velezrádci podle trestního zákona. Ostatně, co víme o onom tajném spolku, jehož prý mladíci tito byli členové? Kdo dokáže, že »Ústřední revoluční výbor evropský« — stává-li vůbec jakého — nemá účel všeobecný, socialistický, nýbrž směřující ke zkáze Rakouska? *Nám není o spolku tom nic známo,* leda to, co o něm pověděla nota policejního ředitelství. *Slavný soud však nebude považovat za velezrádné, co za takové považuje*

policie, ba není ani policie oprávněna vydávat podobné noty. — Důkazem, že mladíci byli ve spojení s ústředním výborem evropským, jest prý tužkou psaná listina, totiž ortel, jímž se odsuzuje baron Koller k smrti. Srdečně bych se musel zasmáti důkazu tomuto, kdybych nemluvil k tak vážným soudcům, nebo myslím, že ústřední výbor neobracel se s tak důležitou věcí *k těmto* **dětem** a k tomu ke všemu *s ortelem psaným tužkou.* A proto leží na bíledni, že zde hraje úlohu mladická fantasie a nikoli skutečnosť.«

Neméně skvělé byly obhajovací řeči Dra *Černého* a Dra *Mildeho*. Co se týče skutkové povahy zločinu velezrády, přidali se oba k důkazu, jejž vedl první řečník. V ostatním poukázáno jimi především k tomu, že *ortel tužkou psaný*, *není ničím více než stylistickým cvičením.* Myslelť si mladík, jak by asi ortel odsuzující tak velkého pána vypadal na papíře v uhlazené formě. — Že by stávalo jakéhos ústředního revolučního výboru evropského, jest pravdě velmi nepodobno, neboť naznačena — Moskva co jeho sídlo.

»Ano, Moskva jest to nejpříležitější místo pro všeobecný evropský spolek, leží — pravil ironicky jeden z těchto dvou obhájců — leží právě v srdci Evropy, spojení s ní jest tak příliš snadné a zvláště z Rakouska můžeš se tam dostati bez »pasu« a zasílat listy, aniž by byly censurovány.«

O vražedném nástroji, jenž byl nalezen u obžalovaného Kaňky, totiž o tupém kapesním noži, pravil obhájce tohoto velmi místně: »Ovšem, byl to nástroj způsobilý k páchání nejohavnějšího činu, černé vraždy totiž . . ku krájení chleba« . .

10. prosince. Ferd. *Schulz* položiv soudem žádanou kauci propuštěn na svobodu.

11. prosince. Odročená přelíčení »Politiky« před porotou v *Chebu* ustanovena na dny 18., 19., 20. a 21. prosince. — Konfiskace »Našince« ze dne 1. prosince potvrzena pro zločin dle § 65. tr. z. — S páterem Frt. *Pinkavou* zavedeno vyšetřování pro řeč, kterou měl v jedné schůzi politicko-katolické kočující jednoty na Moravě.

12. prosince. V *tajné* při pro zamýšlený prý *atentát na místodržitele barona Kollera* prohlášen rozsudek. Břetislav *Řehák* a Miloš *Červenka* uznáni vinnými zločinem **velezrády** a

odsouzeni do těžkého žaláře: první *na dobu* **12 roků**, druhý na čas **6 let**. — Třetí obžalovaný Josef Kaňka uznán nevinným. Státní návladní *Rapp* navrhoval těžký žalář: Řehákovi **16**, Červenkovi **14** a Kaňkovi **12 roků**. — Řízení o zmateční stížnosti red. »Nár. Listů« J. *Arbesa* proti rozsudku první porotní pře v České Lípě před nejvyšším dvorem ve Vídni odročeno ku dni 21. prosince. — »Plzeňské Noviny« zabaveny. — Konfiskace č. 94. listu »Pilsner Reform« potvrzena.

14. prosince. August *Honc*, jenž byl pro zločin urażení Veličenstva c. k. krajským soudem v Mladé Boleslavi odsouzen do žaláře na tři měsíce, nastoupil trest. — Konfiskace č. 109. »Koruny české« pro zločin dle § 65. tr. z. a dva přečiny dle § 300. tr. z. potvrzena. — Pro jakési »*spiknutí*« *proti baronu Kollerovi* odsouzeno několik zeměbranců do žaláře, a sice J. *Oliva* z Kolína na 6 měsíců, P. *Kruliš* z Kutné Hory na 4 měs., *Jarkovský* z Nové Vsi na 2 měs., *Rathouský*, příruči v cukrovaru kouřimském, na 1 měsíc a jistý učitel z Ronova na 3 měsíce. — Pro přečin »shluknutí« odsouzeni c. k. krajským soudem v *Plzni* dělníci: Václav *Houf*, Hynek *Makoň*, Ferd. *Soukup*, V. *Hajšman*, Jos. *Wenig*, Ant. *Hodík* a V. *Ciniburk*, a sice Makoň na 8 dní, ostatní každý na 6 dní do vězení. Houf, Hodík a Wenig strávili pět neděl ve vyšetřovací vazbě. — Schůze *hospod. jednoty olomucké* svolaná ku dni 16. prosince do Litovle zakázána.

16. prosince. Přelíčení s red. »Politiky« Václ. *Nedomou* před porotou v **Chebu** pro zločin dle § 65. tr. z. a pro přečin dle § 300. tr. z. Obžalovaný uznán vinným pouze přečinem a odsouzen do vězení na 6 neděl a ku ztrátě 200 zl. z kauce. — Žádost, kterou podalo *milevské* okr. zastupitelstvo císaři, aby volba knížete Karla Švarcenberka starostou zastup. toho byla potvrzena — zamítnuta. — Konfiskace č. 339. »Nár. Listů« pro přečin dle § 300. tr. z. potvrzena.

17. prosince. Býv. red. »Podřipana« nalezající se již od 30. června ve vyšetřovací vazbě pro zločin **velezrády** propuštěn dočasně na svobodu.

20. prosince. Druhá pře red. »Politiky« V. *Nedomy* před porotou v **Chebu**. Porotcům předloženo 11 otázek. Na deset odpověděli »ne«, na jedenáctou »ano«. Obžalovaný odsouzen

pro přečin dle § 302. tr. z. do vězení na 6 neděl a ku ztrátě 200 zl. z kauce.

21. prosince. Řízení před nejvyšším soudním dvorem ve Vídni o zmateční stížnosti proti rozsudku porotního soudu v **České Lípě**, kterýmž byl red. »Nár. Listů« J. *Arbes* v první při před tímto soudem dne 25. července pro přečin dle § 302. tr. z. odsouzen do vězení na dva měsíce a ku ztrátě 100 zl. z kauce. Redaktor Arbes se nedostavil, a soud uznal, že může býti řízení provedeno v jeho nepřítomnosti. Právním zástupcem »N. L«. byl Dr. Čížek. Po provedeném řízení nejvyšší soud skoro po dvouhodinné poradě uznal oprávněnost zmateční stížnosti, *zrušil* rozsudek porotního soudu českolipského a ustanovil pro nové líčení pře porotní soud v **Litoměřicích.** V důvodech praveno, že obžalovanému *musí býti určité spolupůsobení při trestném skutku dokázáno.* Neboť nedostačuje, aby byl někdo obžalován a odsouzen jen *proto,* že je *redaktorem,* nýbrž musí se mu také jako redaktoru dokázati *jeho činnosť ohledně všech momentů trestního skutku*

23. prosince. Red. »Politiky« V. *Nedoma* stál *potřetí* před porotou v **Chebu.** Na 7 otázek týkajících se přečinu pobuřování odpověděli porotci »ne«, na osmou a devátou z dalších tří, týkajících se opomenutí povinné péče jednohlasně »ano«. Obžalovaný odsouzen k pokutě 80 zl. a ke ztrátě 150 zl. z kauce. — Rekurs proti rozpuštění prostějovského Sokola ministerstvem vnitra zamítnut. — Číslo 24. »Podřipana« a provolání výboru pro vydávání »Dělnických Listů« vyzývající dělnictvo ku předplacení skonfiskována.

27. prosince. Na red. »Občana« Fr. *Nováka* podána obžaloba pro článek »Přešli k dennímu pořádku« (přečin dle § 300. tr. z. a dle čl. III. zák. ze dne 17. pros. 1862 č. 8. říš. zák.).

28. prosince. Dru Juliu *Grégrovi* a Ferd. *Schulzovi* dodány obžalovací nálezy. První ponechán ve vazbě vyšetřovací. — »Politik« zabavena.

29. prosince. »Našinec« zabaven pro článek »Rakouský Prušák na konci roku«.

30. prosince. Peněžní sbírky v Litomyšli na pomník spisovatelky »České kuchařky«, Dobromily *Rettigové,* c. k. místo-

držitelstvím zakázány. Vybrané již peníze musily býti odvedeny c. k. okr. hejtmanství. — Pro súčastnění se deputací k ústavověrným velkostatkářům odsouzeni c. k. okr. hejtmanstvím v Králové Hradci k peněžitým pokutám po 30 zl.: v Hořicích farář Bohumil *Hakl*, starosta okr. zastup. Frt *Richter*, měšťan Petr *Erban*, předseda cukrovaru Václ. *Dušek*, purkmistr Frt. *Hubený* a advokát JUDr. Frt. *Gregor*.

Roku 1872 odsouzeno bylo dle úřadní statistiky *pouze* c. k. zemským jako trestním soudem v Praze: pro zločin *urážení Veličenstva* **53** osoby dohromady do žaláře na **54** roků a 24 dnů; pro přečin *shluknutí* **36** osob na čas 1 roku, 11 měs. a 21 dnů; pro *zločin rušení veřejného pokoje* **7** osob na čas 3 roků a 10 dnů; pro *zločin* **velezrády 6** osob na čas **42** roků. Osoby pro *přečin pobuřování* a jiná politická provinění jakož i počet tiskových pří, pak konfiskací časopisů a soudních potvrzení těchto — úřadní statistika neuvedla.

Leden 1873.

1. ledna. Z kruhů *státoprávní oposice* české připravována k *císaři* petice, z kteréž vyjímáme: »Kdežto dříve vláda V. V. sobě byla vytknula za úkol domoci se všestranného smíření, *nastal náhle obrat opačný*, nastal směr, kterým vůči odporu vždy rostoucímu pokračovati nelze jinak, než **znásilněním většiny národů rakouských.** Ano, směr tento čelí přímo k tomu, by i pro budoucnosť nemožnou se stala cesta, po které jedině docíliti lze ukončení sporů státoprávních . . . Bohužel po celý rok 1872 tímto směrem bylo pokračovno; ano v době poslední nastává obava, že dostoupí vrcholu svého nejkrajnějšího. Zamýšlí se nyní takové zřízení sborů zákonodárných (přímé volby totiž do říšské rady), kterým, a to ve zjevném odporu proti výsadám zemským a proti rovnému právu národů rakouských, svěřeno býti má jednání o nejdůležitějších úlohách státních sborů, který by nestál v nižádném svazku s oprávněnými zastupitelstvy jednotlivých království a zemí. Tímto však by byly zapřeny samy základy tohoto mocnářství, byla by klestěna cesta k úplnému zničení všeho po-

stavení právního těchto království a zemí. Byl by to toliko první krok na dráze odpravující samou bytosť **království Českého**, jehož koruna zdobila pomazaná čela Vašich vznešených předků, a **jehožto práva že ráčí Vaše V. samo uznati přísahou korunovační, slovem císařským zaslíbeno bylo.«**

2. ledna Žádosť zastupitelstva města *Vysokého Mýta* k císaři, aby byl uvězněný J. S. *Skrejšovský* z vazby propuštěn, vrácena petentům s výměrem, že byla odstoupena c. k. ministerstvu vnitra, jež ji zase odstoupilo c. k. vrchnímu soudu, který ji poslal c. k. okr. soudu ve Vysokém Mýtě, aby ji petentům — vrátil, poněvadž c. k. zemskému co trestnímu soudu »nevidělo se v záležitosti té něco učiniti«.

6. ledna. Pro nezaplacení kolkovních poplatků insertních ve vyšetřovací vazbě držaní redaktoři a vydavatelé »Politiky« Ant. *Tůma* a J. *Hrdlička* propuštěni na svobodu. — Ženský spolek ve Frenštátě na Moravě c. k. okr. hejtmanem Cibulkou rozpuštěn »*pro revoluční tendence*«.

7. ledna. Zabavení č. 359. »Politiky« z r. 1872 pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. z. a pro přečin dle § 306. tr. z. potvrzeno. — C. k. vrchní soud potvrdil rozsudek, kterýmž byl jednatel karlínské »Občanské besedy« Adolf *Keck* pro memorandum proti delegování německých porot pro pražské časopisy odsouzen pro přečin § 300. tr. z. do vězení na jeden měsíc.

8. ledna. Konfiskace čísla 152. »Našince« potvrzena pro zločin dle § 65. tr. z.

9. ledna. »Nár. Listy« zabaveny. — Konfiskace čísla 24. »Podřipana« z r. 1873 potvrzena pro dva zločiny dle § 65. a pro přečin dle § 300. tr. z.

10. ledna. Red. »Stimmen aus Mähren«, A. *Růžička* vyzván, aby prodlením 48 hodin nastoupil trest dvouměsíčního vězení, k němuž byl rozsudkem ze dne 26. září 1872 odsouzen.

11. ledna. S arcibiskupským sekretářem Drem *Nedomanským*, s kanovníkem *Dvořákem* a Drem *Husičkou* z Kroměříže zavedeno u trestního soudu v Brně vyšetřování pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. z.

12. ledna. Ant. *Svoboda* z Bohutic u Krumlova (jenž byl pro předčítání »Mor. Orlice« obžalován pro zločin rušení veřej-

ného pokoje dle § 65. tr. z.), odsouzen pro přečin dle § 300. tr. z. do vězení na 3 měsíce. — C. k. místodržitelství zamítlo odvolání proti zákazu provozování Štolbova dramata »Matčino dílo«.

13. ledna. C. k. policie pátrala v protokolech »Občanské besedy« *žižkovské* po jménech občanů, kteří brali podílu na pořízení spolkového praporu, na němž měl býti vyobrazen spolkový znak i Žižkovo poprsí.

15. ledna. Býv. red. »Pozora« Fr. *Sudíkovi* nařízeno, aby *neprodleně* nastoupil trest jednoměsíčního vězení, k němuž byl pro článek »Ohnout nebo zlomit«, odsouzen.

16. ledna. Konfiskace č. 7. »Nár. L.« pro národohospodářský článek »Peněžní trhy« potvrzena. V nálezu připomenuto, že »*předlíhá*« v něm skutková povaha přečinu dle § 300. tr. z.

17. ledna. C. k. vrchní soud potvrdil rozsudek, kterýmž byli Břetislav *Řehák* a Miloš *Červinka* odsouzeni (pro zamýšlený atentát na barona Kollera) do těžkého žaláře, a sice první na **12 roků** a druhý na **6 roků**, kdežto Kaňka uznán i v druhé stolici nevinným.

18. ledna. Druhá tisková pře »Nár. L.« před něm. porotou v **České Lípě** ustanovena na den 28. ledna.

19. ledna. Nejvyšší soud změnil rozsudek c. k. vrchního soudu, kterýmž byl farář A. *Šubert* uznán za nevinna, a potvrdil rozsudek první stolice, že jest obžalovaný vinen přečinem pobuřování, ale snížil trest na 8denní vězení. — Třetí, čtvrtá a pátá tisková pře »N. L.« v České Lípě ustanoveny ku dni 31. ledna, 4. a 7. února. — Č. 5. jičínského »Krakonoše« zabaveno.

20. ledna. Zemský výbor zamítl žádost za subvenci českoslovanské obchodní akademii v Praze. — Policie nedovolila v zimním divadle na Smíchově (v Eggenberku) hráti kusy: »Kutnohorští havíři«, »Žižka z Trocnova« a »Rosina Ruthardova«. — Společnosti Zöllnerově v Litomyšli zakázáno hráti Kolárovo drama »Pražský žid«. — S ředitelem kůru v Písku, *Gregorem* a jedním učitelem zavedeno vyšetřování pro »čtění«, jež bylo o sylvestrovské noci v besedě předneseno.

21. ledna. Býv. red. »Řipu« A. *Pick*, odpykav trest čtyřměsíčního žaláře pro článek »Páni Němci mají sólo«, propuštěn.

z vězení. — C. k. policejní ředitelstvo pražské zakázalo »českým demokratickým spolkem« ku dni 26. ledna do měšť. besedy v Karlíně svolanou schůzi lidu, v které se mělo rokovati o osnově nového volebního řádu pro říšskou radu, poněvadž prý se tu »patrně jedná o nedovolenou demonstraci proti ústavnímu základu říše právě od strany té, která se staví mimo ústavu«.

22. ledna. Pro zločin **velezrády** na 6 roků odsouzený Miloš *Červenka* dopraven z trestnice novoměstské do trestnice svatováclavské. Břetislav *Řehák*, odsouzený na 12 roků, ponechán v novoměstské trestnici, dokud nebude příslušnými úřady vyřízena žádosť rodičů jeho, aby nebyl dopraven do trestnice v *Kartouzích*. — »Nár. Listy« a »Mor. Orlice« zabaveny; první list pro zprávu »Nejnovější zákaz«, druhý pro článek »Nepřipouštějí deputaci proti přímým volbám k císaři«. — Pro oslavení voleb pochodňovým průvodem odsouzeni z *Golčova Jeníkova* k peněžitým pokutám: Jan *Lašťovička* k 50 zl., Frant. *Židon* 40 zl. a Moric *Lederer* 30 zl., Josef *Chvála*, Jos. *Jindřichovský*, Jan *Dibelka*, Frant. *Chvála*, Vojt. *Vobořil*, Leop. *Breth* a Jindř. *Potměšil*, každý k 5 zl.; Frt. *Šimůnek*, Václ. *Běhounek*, Jan *Stross*, Frt. *Řepa* st. a Frt. *Řepa* ml., Václav *Řepa*, Josef *Táborský* a Jan *Novosad* po 3 zl. Dále měšťanosta Hynek *Luttna* 10 zl., radní Jos. *Chvála* 5 zl., děkan P. Jos. *Chvála* 10 zl.; *strážník* a ponocný pak každý po 5 zl. Úhrnem k pokutě 217 zl.

23. ledna. *První* petici proti přímým volbám do říšské rady, o kteréž se byla usnesla polit. katol. jednota v Brně, odevzdal císaři v audienci hrabě Belcredi. V petici té praveno: »Přímými volbami mají staroslavné království a země monarchie habsburské roztrhány býti na volební departementy a toto roztržení má býti pouze první krok k úplnému vyhlazení individualit zemských, jichžto práva a bytosť na tomtéž základě spočívají, jako právo jasného rodu panujícího. Těmito přímými volbami má se odejmouti sněmům právo posílati zástupce své do oprávněného říšského zastupitelstva, toto má přestati býti sborem poslanců zemských, *a tím má diplom říjnový od V. V. za neodvolatelný prohlášený úplně zrušen býti.*«

Dnem tím počínaje ohlašována nesčetná řada táborů lidu, svolávaných vesměs ku dni 2. února, na kterýchž mělo býti roko-

váno o prostředcích k *zamezení přímých voleb* neb o petici v příčině té k císaři, kteréžto *tábory vesměs zakázány*. Zejména na vrchu sv. Gotharda u Hořic, v Budějovicích, Roudnici, Žižkově, Ml. Boleslavi, Holicích, Benešově, Králové Hradci, Domažlicích, u Hořína (blíže Mělníka), v Jaroměři, Berouně, Brandýse nad L., Králové Hradci, Českém Brodu, Nechanicích, Novém Bydžově, ve Voticích, Jaroměři, Horažďovicích, ve Velvarech, v Kutné Hoře, Písku, Brně, Pardubicích, Německém Brodě, Kouřimi, Slaném, v České Třebové, Selčanech, Radnici, Přibyslavi, Červeném Újezdě, Nymburku, Králové Dvoře, Kněževsi, Semilech, Strakonicích, Březnici, Jilemnici, Chrudimi, Turnově, Kolíně, Opočně, ve Vlašimi, v Nových Benátkách, Únhošti, Zlonicích, Hostivaři, Hronově, Dobříši, Lůži, Rakovníku, Poděbradech, Říčanech, Nové Kdyni, Kamenici, Chocni, Milevsku a jinde ještě.

Red. »Nár. L.« J. *Arbesovi* dodán nález nejvyššího soudu, kterýmž rozsudek porotního soudu českolipského ze dne 24. července 1872 zrušen, poněvadž nebyly porotcům dány otázky, jak zákon předpisuje. — Konfiskace č. 5. »Pilsner Reform« potvrzena pro přečin dle § 302. tr. z. — Proti zákazu schůze lidu v karlínské městské besedě podáno odvolání.

24. ledna. I druhé shromáždění lidu, jež svolával »Český demokratický spolek« do měšť. besedy v Karlíně, kde mělo býti rokováno o **všeobecném právu hlasovacím**, c. k. policejním ředitelstvím zakázáno. V zákazu provedeno: »**Všeobecné právo hlasovací jest heslem sociální demokracie, státu nebezpečné** i *části programu dělníků, k zásadám sociální demokracie se hlásících*« atd. — C. k. okr. hejtman Mallowetz dal v Kuklenách c. k. četníky skonfiskovati petici proti přímým volbám.

25. ledna. »Posel z Prahy«, »Politik« a „Čech« zabaveny

26. ledna. »Plzeňské Noviny« skonfiskovány.

27. ledna. »Pokrok« zabaven. — Konfiskace č. 20. »Nár. Listů« pro přečin dle § 300. tr. z. potvrzena. — Rekurs »Typografické besedy« proti neschválení změny stanov, c. k. ministerstvem vnitra zamítnut. — Kosmanoský občan *Duk* odsouzen v *tajném* líčení pře pro »pohanění říšské rady« do vězení na tři dny. — V *Janovicích* skonfiskoval c. k. četník petici proti

přímým volbám v bytu představeného, kde si ji byl sám vytáhl ze zásuvky psacího stolu.

28. **ledna.** »Politik« zabavena. — Břetislav *Řehák* nedopraven do Kartouz, nýbrž do trestnice v **Subenu** v **Horních Rakousích.** Po tři dny snažili se rodičové jeho vymoci si dovolení, aby se s ním mohli rozloučiti, ale — marně. — *Druhá* tisková pře »Nár. L.« před deleg. něm. porotou v **České Lípě** pro zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. tr. z. a), spáchaný úryvkem z petrohradských »Birž. Věd.« o *trůnní řeči rakouské.* Z obžalovaných: red. J. *Arbesa*, vydavatele V. *Erbena* a faktora tiskárny D. *Sluníčka*, žádný se nedostavil. Obhájcem byl Dr. Kunz z České Lípy. Arbes a Erben uznáni vinnými a odsouzeni do těžkého žaláře: první na 8, druhý na 6 měsíců. Z kauce prohlášeno 600 zl. za propadlé.

29. **ledna.** »Posel z Prahy« a »Politik« zabaveny. — Konfiskace č. 4. »Koruny české« a č. 18. »Mor. Orlice« potvrzeny. První pro dopis z Prahy o místodržiteli, druhý list pro článek *„Císař nepřístupen«*, jímž prý spáchán zločin uražení Veličenstva.

31. **ledna.** »Nár. Listy« zabaveny. — *Třetí* tisková pře »Nár. L.« před porotou v **České Lípě** pro článek o *nepovolení pětimillionové půjčky kr. hl. městu Praze,* v němž shledán zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. z. Obžalovaní J. Arbes a Vilém Erben opět se nedostavili. Čtěna tudíž jejich seznání v předběžném vyšetřování, o *kterémž byl Arbes na všechny otázky odepřel odpověď.* Hájení převzal českolipský advokát Dr. Kunz. Oba obžalovaní uznáni vinnými a odsouzeni do žaláře: Arbes na 4, Erben na 3 měsíce a ku ztrátě 600 zl. z kauce.

Únor 1873.

1. **února.** »Nár. Listy« a „Tábor« zabaveny; »N. L.« pro článek »Historie čtrnácti dnů«. — C. k. četnictvu dány »přiměřené« přísné rozkazy, aby petice v příčině přímých voleb konfiskovalo, »nechť již jsou veřejně ku podpisu vyloženy nebo za tímže účelem po domech roznášeny«. — Konfiskace č. 20.

»Čecha« a »Posla z Prahy« ze dne 25. ledna pro přečiny dle § 300. tr. z. potvrzeny.

2. února. Od časného jitra procházely Prahou policejní stráže s nasazenými na puškách bodáky. Celá posádka vojenská byla v kasárnách konsignována. Nejvíce policejních strážníků soustředěno na Žižkově, kde měl býti odbýván tábor lidu, jenž byl zakázán. Z Brandýsa přibyli do Žižkova dragouni, kteří se utábořili ve dvoře volšanském. V Kravíně na Vinohradech byla pěchota pohotově. Nikdo však nezavdal příčiny k zakročení vojska nebo c. k. policejní stráže. — Býv. red. »Podřipana« H. *Hofman* obžalován ze zločinu násilí vydíráním (§§ 9. a 98. lit. b) tr. z.) a dvou přečinů (§§ 300. a 302. tr. z.). Přelíčení před porotou litoměřickou určeno na den 12. února. — »Politik« a č. 2. »Řipu« zabaveny. Tento pro článek »Zabaveno bude«. — Konfiskace č. 24. »Politiky« pro zločin dle § 65. a) tr. z potvrzena.

3. února. Odvolání ze zákazu, kterýmž c. k. policejní ředitelství nedovolilo odbývání schůze lidu, »českým demokratickým spolkem« ku dni 26. ledna do Karlína svolané, c. k. místodržitelstvím zamítnuto.

4. února. »Politik« zabavena. — *Čtvrté* přelíčení »N. L.« před porotou v **České Lípě** — opět v nepřítomnosti obžalovaných, red. J. *Arbesa* a vydavatele V. *Erbena*, jež hájil Dr. Kunz. Žaloba týkala se článku »*Strana uchvatitelů*«, v němž shledány přečiny dle §§ 302. a 300. tr. z. a čl. III. ř. z. ze dne 17. prosince 1862. Arbes uznán vinným a odsouzen do vězení na čas tří neděl a ku ztrátě 60 zl. z kauce. Erben uznán za nevinna. — Z obhajovací řeči Dra Kunze vyjímáme: »Svoboda tisku anebo-li jinými slovy úplná volnosť stlumočování myšlenek písmem a obrazem, jest jednou z oněch velkých politických otázek, jimiž ode dávna zabývá se celý vzdělaný svět, s jichž uspokojivým rozřešením souvisí nejvyšší interessy nynějších i příštích pokolení. Všickni vzdělanci domáhají se svobody a zajisté všechny skutečně myslící hlavy uznaly již pravdu slov, že *bez úplné svobody v pronášení myšlenek a náhledů jest všechna ostatní svoboda klamná, pochybná a pomíjející.*«

5. února. »Nár. L.« zabaveny pro článek »Česť státu

rakouského«. — Konfiskace č. 5. »Krakonoše« pro zločin dle § 65. tr. z. a přečin dle § 302. tr. z. potvrzena. — Ku dni 16. února ohlášený tábor lidu u kaple sv. *Rocha* u Hustěnova na Moravě, pak tábor u Slavkova zakázány. — Zábavný spolek »Omladina« v Loštěnicích na Moravě rozpuštěn.

6. února. »Posel z Prahy«, »Politik« a »Mor. Orlice« zabaveny. — Konfiskace č. 26. »Pokroku« a č. 27., 28. a 31. »Politiky«, č. 25. »Čecha« a č. 24. »Posla z Prahy« potvrzeny. — Na den 9. února svolaný tábor lidu v *Sobotce* zakázán. Sobotecký čtenářský spolek »Humprecht«, jehož předseda byl tábor ten ohlásil, rozpuštěn.

7. února. »Dělnické Listy« a »Čech« zabaveny. — *Páté* přelíčení »N. L.« před porotou v **České Lípě** pro dopis s Benátek a dodatek k němu, pak pro článek »Z Opočna« a »Zasláno«: »Do okolí Vodolky«, podepsané rolníky z Dřínova Frt. *Klementem*, Jos. *Králem*, Václ. *Tomsou* a Václ. *Venclem*. — Frt. *Klement* uznán za vinna a odsouzen do vězení na tři neděle. Arbes uznán nevinným; ale z kauce prohlášeno 60 zl. za propadlé.

8. února. »Podřipan« zabaven. — Nejvyšší soud potvrdil rozsudek c. k. vrchního soudu, kterýmž byla celá řada *kolínských občanů* pro účastenství v deputacích k ústavověrným velkostatkářům odsouzena k větším a menším pokutám peněžitým. — Konfiskace č. 29. »N. L.« pro článek »Nový výklad tiskového zákona« (přečin dle § 300. tr. z.), pak pro referát o přelíčení v České Lípě (přečin dle § 24. zák. o tisku), pak »Hum. L.« ze dne 1. února (přečin dle § 300. tr. z.) potvrzeny. — Tábor lidu, svolaný ku dni 9. února do *Chýže* v okresu Žlutickém, zakázán.

9. února. »Nár. Listy«, »Pokrok« a »Politik« zabaveny.— Na *Moravě* zakázáno prodlením posledním dnů odbývání celé řady táborů lidu, zejména v *Brně*, u *Holice*, u *Králic*, v *Huštěnicích* u Uh. Hradiště a na *kopci sv. Barbory* u Klobúk. Jako tábory zakázány tam také všechny schůze, v nichž mělo býti rokováno o změně volebního řádu do sněmu moravského nebo o přímých volbách do říšské rady.

10. února. Konfiskace č. 30. »N. L.« pro článek »Historie čtrnácti dnů (přečiny dle §§ 300. a 302. tr. z), č. 29. a 30.

»Politiky« (zločin dle § 65. tr. z. a tři přečiny dle § 300. tr. z. a přečin dle § 24. zák. o tisku) potvrzeny.

11. února. »Pokrok«, »Posel z Prahy« a »Politik« zabaveny. — Nové tábory svolány a sice do Zásady u Semil ku dni 16. února, do Štěpánova ku dni 23. února a do Újezda na Moravě ku dni 26. února. — Konfiskace č. 34. »N. L.« pro článek »Čest státu rakouského« (přečin dle § 300. tr. z.) potvrzena. — Ministerstvo vnitra zapovědělo poštovní dopravu časopisů »Crnogorac« v Cetyni v Černé Hoře a »Ujedňenie« v Bělehradě vycházejících — pro veškeré země cislajtánské.

12. února. Tisková pře »Nár. L.“ před c. k. trestním soudem v Praze. Red. J. Arbes zažalován pro přečin § 24. zák. o tisku pro otištění zprávy »Vyhrožují vojskem«; ale uznán za nevinna. — Red. »Podřipana« H. *Hofmann* uznán porotou litoměřickou vinným přečinem proti veřejnému pokoji a řádu a odsouzen do vězení na 2 měsíce. — Se starostou a všemi členy obecního zastupitelstva obce *Žděřína* zavedeno c. k. okr. hejtmanstvím vyšetřování pro petici císaři v příčině přímých voleb do říšské rady.

13. února. »Politika« zabavena. — Od nastoupení ministerstva Auerspergova až po tento den byly z pražských listů *konfiskovány*: »Politik« 83krát, »Nár. Listy« 36krát a »Pokrok« 33krát — tři listy tedy dohromady 152krát. **A konfiskace nebyla c. k. soudem ani jednou zrušena.** — C. k. okresní hejtmanství *v Kyjově* na Moravě odsoudilo představeného a dva radní *v Milovicích* k peněžitým pokutám (50, 80 a 25 zl.) pro petici — císaři v příčině volební opravy.

14. února. »Hum. Listy« zabaveny. — Ant. *Luft* dopraven z trestnice novoměstské k sv. Václavu, by si tam odpykal trest dvouletého žaláře pro zločin **velezrády.** Původně byl odsouzen na 13 měsíců. K odvolání státního návladnictva byl mu trest c. k. vrchním soudem zvýšen na *tříletý žalář*, z něhož mu nejvyšší soud slevil jeden rok. V trestnici svatováclavské nalezali se právě čtyři političtí věznové: Miloš *Červenka*, Srb M. *Gjorgjevič*, A. *Luft* a J. *Nejedlý*. — Konfiskace č. 38. »N. L.« pro článek »Dílo vášně« (zločin dle § 65. a) tr. z.) a č. 30. »Mor. Orlice« (přečin dle § 300. tr. z.) potvrzeny. — S red. »N. L.« J. *Arbesem* zavedeno vyšetřování pro

přečin § 24. zák. o tisku, jehož prý se dopustil otištěním »veřejným žalobníkem ve veřejném přelíčení veřejně čtěné obžaloby« v procesu s karlínským měšťanem A. Keckem.

15. února »Politik« zabavena. — Konfiskace č. 39. »Politiky« (přečin dle § 300. tr. z.) a č. 33. »Čecha« (týž přečin) potvrzeny. — Nejvyšší soud potvrdil rozsudek, kterýmž dělník Jan *Aubrecht* a faktor knihtiskárny »H. Militkého a Nováka« Václ. *Kotrba* odsouzeni k peněžitým pokutám pro plakáty k zábavě dělníků strojnických.

16. února. Číslo 4. »Řipu« a »Našince« ze dne 13. února zabaveny. — Konfiskace č. 3. »Řipu« potvrzena. — Zahájeno závěrečné přelíčení s uvězněným J. S. *Skrejšovským*, majitelem »Politiky« a Ant. *Růžičkou*, administratorem, pro nezaplacení 21.211 zl. 80 kr. insertních poplatků kolkových, v čemž shledávalo státní návladnictví zločin podvodu dle §§ 197.. 200. a 201. tr. z.

18. února. Red. »N. L.« J. *Arbesovi* dodána obžaloba pro přečin § 24. zák. o tisku, která bude u c. k. trestního soudu projednána dne 8. března. — S městským tajemníkem a sluhou obecním *v Královicích* zavedlo c. k. okr. hejtmanství vyšetřování pro petici císaři.

19. února. »Posel z Prahy« a »Hospodář« zabaveny. — Konfiskace č. 41. »Pokroku« pro zločin dle § 63. tr. z. potvrzena. — Redaktoři »Pokroku« Jan Černý a Jiljí Walter, kteří se k soudu nedostavili, uznáni porotou *litoměřickou* nevinnými.

20. února. Petice česká proti přímým volbám do říšské rady doručena císaři knížetem Jiřím z Lobkowicz. — Konfiskace č. 35. »Posla z Prahy« pro zprávu »C. k. četníci — špehouni« (přečin dle § 300. tr. z.) potvrzena.

21. února. Tábor lidu v Plzni, svolaný ku dni 23. února, zakázán.

22. února. »Politik« a »Dělnické Noviny« zabaveny. — Konfiskace č. 43. a 45. »Politiky« (dva přečiny dle § 300. a jeden dle § 302. tr. z.); č. 7. »Hum. L.« (§ 300. tr. z.) a č. 36. »Čecha« (§§ 300. a 302. tr. z.) potvrzeny.

23. února. Pro rozšiřování petice českých vlastenců k císaři zavedeno c. k. okr. soudem *v Táboře* vyšetřování s úřa-

dujícím radním Edv. *Černickým* a Jos. *Okenfusem*, hostinským v Sedlci.

24. února. Red. »N. L.« J. *Arbesovi* dodán soudní výměr, kterýmž po provedené zmateční stížnosti a po zrušení rozsudku porotního soudu českolipského ze dne 24. července 1872 — ustanoveno *nové* líčení pře *před porotou* v **Litoměřicích** ku dni 6. března.

25. února. Na Moravě rozpuštěna c. k. místodržitelstvím obecní zastupitelstva měst *Frenštátu* a *Brušperku* v okresu Místeckém a obcí *Milatic* a *Vlkoš* v okresu Kyjovském, poněvadž se usnesla prositi císaře, aby bylo ministerstvo Auerspergovo propuštěno. — Tábor lidu svolaný ku dni 2. března na náměstí *ve Veselí* zakázán.

26. února. »Podřipan« zabaven. — Konfiskace »Našince« ze dne 14. února (zločin dle § 65. tr. z.) potvrzena.

27. února. Ohlášení táboru lidu na kopci u *Julianova* na Moravě vyřízeno výměrem c. k. okr. hejtmanna Schröttera, v kterémž praveno, že »žádosti pořadatelů *nelze nevyhověti*«, že se tedy povoluje. Ale dodatečným výměrem tábor ten zakázán. — Konfiskace č. 52. »Politiky« (přečin dle § 300. tr. z.) potvrzena.

Březen 1873.

1. března. »Politik«, »Slovan« a »Koruna česká« zabaveny. — Býv. red. »Pozora« Frt. *Sudík* nastoupil v Olomouci trest jednoměsíčního vězení. — Porota brněnská uznala red. »Mor. Orlice« jednohlasně nevinným.

2. března. Jičínský »Krakonoš« zabaven. — Schůze dělníků tkalcovských *v Brně* zakázána.

5. března. Volba Dra A. *Čížka*, Dra Edv. *Grégra*, Dra K. *Sladkovského* a Dra *Skopce* do zemské školní rady císařem nepotvrzena. — Přelíčení »Nár. Listů« před delegovanou porotou litoměřickou odročeno ku dni 20 března.

6. března. Pro petici k císaři, v které žádáno za propuštění ministerstva, odsouzen c. k. okr. hejtmanstvím představený obce Klobouky na Moravě Frt. *Hutká* k pokutě 30 zl.

7. března. »Politik« zabavena.

8. března. »Nár. Listy« a »Děln. Noviny« zabaveny. — Prohlášen rozsudek ve při J. S. *Skrejšovského* a Ant. *Růžičky*. Oba uznáni nevinnými, ale podržáni ve vazbě, poněvadž se státní návladnictvo odvolalo. — Konfiskace č. 3. a 4. »Podřipana« (dva zločiny dle § 65. tr. z.) a č. 4. »Děln. Novin« (přečin dle § 300. tr. z.), potvrzeny.

9. března. »Nár. L.« zabaveny. — Přelíčení s red. »Nár. Listů« J. Arbesem pro přečin dle § 24. tisk. zák. odročeno.

10. března. »Pokrok« zabaven. — Představený v Holešovicích Jos. Bukovský odsouzen jako předseda Obč. bes. čtenářské k pokutě 15 zl.

11. března. Red. »Tábora« R. *Frank* odsouzen pro »překročení programu« k peněžité pokutě.

12. března. »Politik« zabavena.

13. března. »Krakonoš« zabaven. — Konfiskace č. 68. »Politiky« pro zločin dle § 65. tr. z. potvrzena.

14. března. »Nár. Listy«, »Pokrok« a »Koruna česká« zabaveny. — Konfiskace dvou čísel »Nár. L.« potvrzena a sice č. 66. (zločin dle § 65. tr. z.) a č. 67. pro článek »Úspěchy zásad svobody (týž zločin) a pro dopis z Vídně (přečin dle § 300. tr. z.). Rovněž potvrzena konfiskace č. 66. »Pokroku« pro přečin dle § 300. tr. z.

15. března. Rozsudek c. k. vrchního soudu, kterýmž byli v první stolici za nevinna uznaní účastníci deputací k ústavověrným velkostatkářům *z Kolína a okolí* odsouzeni k peněžitým pokutám, nejvyšším soudem potvrzen. — Občan *Honc*, jenž byl uvězněn pro »demonstrativní« chování při zpívání císařské hymny, propuštěn na svobodu. — Konfiskace č. 9. »Slovana« pro přečin dle § 300. tr. z., potvrzena. — Redaktor »Občana« odsouzen porotním soudem v Brně pro zanedbání povinné péče k 60 zl. pokuty a ku ztrátě 100 zl. z kauce.

16. března. J. S. *Skrejšovský* a *A. Růžička* propuštěni na kauci 18.000 zl. na svobodu. — Konfiskace č. 57. »Posla z Prahy« (přečin dle § 300. tr. z.), č. 3. »Řipu« (týž přečin) a č. 5. »Děln. Novin« (přečin dle § 302. tr. z.) potvrzeny.

17. března. Konfiskace č. 68. »Pokroku« pro zločin dle § 65. a) tr. z. potvrzena.

20. března. »Politik« a »Děln. Noviny« zabaveny. — Líčení pře »Nár. Listů« před del. porotou v **Litoměřicích.** Projednány tytéž delikty, o nichž již dne 24. července 1872 rozhodla porota českolipská, uznavši redaktora J. *Arbesa* vinným. K líčení do Litoměřic Arbes *taktéž se nedostavil.* Hájení převzal litoměřický advokát Dr. Funke. Porotci odpověděli na všechny otázky jednohlasně »Ne«, následkem čehož redaktor Arbes uznán nevinným.

21. března. »Hum. Listy« a »Čech« zabaveny. — Pro petici císaři zavedeno c. k. okr. hejtmanem strakonickým Veithem vyšetřování s purkmistrem města *Ráby*, jeho **dcerou** a obecním strážníkem. Záležitosť ta odstoupena c. k. okr. soudu v Horažďovicích. — Odvolání důvěrníků jičínských k c. k. místodržitelství proti zákazu táboru lidu ku dni 2. února svolaného, vyřízeno — záporně. — Konfiskace čís. 17. »Krakonoše« pro zločin dle § 65. a) tr. z. potvrzena.

22. března. Konfiskace »Nár. Listů« ze dne 14. března pro čl. »Stíny budoucnosti« (přečin dle § 300. tr. z.), č. 72. »Pokroku« (zločin uražení Veličenstva dle § 63. tr. z.) a č. 18. »Koruny české« potvrzeny. Zabavení posledně uvedeného listu potvrzeno **dvakrát** a vždy *pro jiný* trestný skutek.

24. března. Nejvyšší soud potvrdil rozsudek první i druhé instance, kterýmž Břetislav *Řehák* a Miloš *Červinka* odsouzeni byli pro zločin **velezrády**: první na **12,** druhý na **6** roků do těžkého žaláře. — Občan F. *Šťastný* z Roudnice nastoupil v Litoměřicích trest vězení na dva měsíce a 8 dní.

25. března. »Politik« zabavena.

27. března. »Politik« a »Čech« zabaveny. — Zahájeno přelíčení s Dr. Juliem *Grégrem*, jenž se nalezal ve vyšetřovací vazbě, a Ferd. Schulzem pro neodváděné kolkovní poplatky z insertů »Nár. Listů«, »Našich Listů« a »Národních Novin«. — Konfiskace č. 12. »Hum. Listů« (přečin dle § 300. a zločin dle § 65. a) tr. z.) a č. 20. »Krakonoše« (přečiny dle § 300. a 302. tr. z.) a č. 75. »Politiky« pro dva přečiny dle § 300 tr. z. potvrzeny.

28. března. Stížnosť členů hořické deputace velkostatkářské proti trestnímu nálezu c. k. hejtmana Mallowetze, kterýmž byli odsouzeni k peněžitým pokutám, c. k. místodržitelstvím

zamítnuta. — Rekurs proti zákazu dělnického tábora za někdejší »Žitnou branou« zamítnut. — Členové rozpuštěného obecního zastupitelstva *frenštatského* podali proti výnosu místodržitelskému protest.

Duben 1873.

2. dubna. Zabavení čís. 83. »Politiky« pro přečin dle § 300. tr. z. potvrzeno.

3. dubna. C. k. trestní soud pražský vydal zatykač na rolníka Jos. V. *Vlčka*, jenž byl pro zločin rušení veřejného pokoje odsouzen a po několikerém vyzvání trest ten nenastoupil.

4. dubna. »Politik« a č. 27. »Pilsner Reform« zabaveny. — Dr. Julius *Grégr* po sedmiměsíční vazbě vyšetřovací propuštěn na kauci 5000 zl. na svobodu. — Konfiskace č. 6. »Děl. Listů« pro přečin dle § 302. tr. z. potvrzena.

5. dubna. »Politik« konfiskována. — Zabavení č. 72. »Čecha« pro přečin dle § 300. tr. z. potvrzeno.

7. dubna. »Politik« zabavena. — Prohlášen rozsudek ve při Dra Julia *Grégra* a Ferd. *Schulze*. Oba uznáni *nevinnými*.

8. dubna. »Politik« zabavena. — C. k. vrchní soud změnil rozsudek první stolice, kterýmž J. S. *Skrejšovský* a A. *Růžička* uznáni nevinnými, a odsoudil prvního na 18, druhého na 13 měsíců do těžkého žaláře.

10. dubna. »Nár. Listy« a »Svoboda« zabavena. Přelíčení »N. Listů« pro přečin § 24. zák. o tisku pro referát ze soudní síně, v němž otištěna **žaloba** státního návladnictva proti jednateli karlínské Občanské besedy A. *Keckovi*, a sice právě jen tak, jak byla o **veřejném** přelíčení čtena. Obžalovaný red. J. *Arbes* uznán nevinným.

11. dubna. »Politik« a »Posel z Prahy« zabaveny.

16. dubna. »Český Lev« zabaven. — Konfiskace č. 27. »Pilsner Reform« pro přečin dle § 300. tr. z. potvrzena.

17. dubna. Katecheta národní a obč. školy v Sušici P. Matěj *Dušek* odsouzen c. k. kraj. soudem v Písku pro »pobuřování« k peněžité pokutě. — Konfiskace č. 86. »Posla z Prahy« pro přečin dle § 302. tr. z. potvrzena.

18. dubna. »Hum. Listy« a č. 28. »Krakonoše« zabaveny. — Konfiskace č. 98. »Nár. Listů« pro přečin dle § 302. tr. z. potvrzena.

19. dubna. »Politik« zabavena. — Hrabě *Lažanský* v Podbořanech z neznámých příčin zatčen.

22. dubna. »Politik« zabavena.

24. dubna. »Politik« zabavena. Byla to právě **stá** konfiskace její — za ministerstva Adolfa Auersperga.

25. dubna. »Nár. Listy« a »Pokrok« zabaveny.

26. dubna. Konfiskace č. 107. »Politiky« pro zločin urážení Veličenstva a č. 16. »Hum. Listů« pro přečin dle § 302. tr. z. potvrzeny.

28. dubna. C. k. okr. hejtmanství benešovské zavedlo pro petice k císaři vyšetřování s purkmistrem a městským tajemníkem v *Načeradci*, pak s obecním starostou, s knížecím kontrolorem a s podučitelem z *Louňovic.*

29. dubna. V redakci »Politiky« a v bytu redaktora A. *Peneckea* vykonána soudní prohlídka. Pátráno marně po rukopisech telegramů knížete Carlosa Auersperga. — Zatýkačem stíhaný rolník Jos. V. *Vlček* z Litovic, jenž byl pro pobuřování proti školním zákonům odsouzen do žaláře na 15 měsíců, s kterýchž mu vrchní soud třetinu slevil, dostavil se k soudu sám a nastoupil trest.

30. dubna. C. k. vrchní soud změnil rozsudek první stolice, kterýmž farář z Protivanova P. Jos. *Lenhardt* uznán byl nevinným a odsoudil jej pro přečin pobuřování do vězení na jeden měsíc. — Pražské policejní ředitelství nedovolilo ředitelce div. společnosti pí. *Zöllnerové*, která meškala v *Kolíně*, uspořádati v letní době řadu představení v *aréně na Komotovce.* Odvolání proti zákazu tomu c. k. místodržitelstvím zamítnuto.

Květen 1873.

1. května. »Nár. Listy« zabaveny. — Konfiskace č. 112. »Nár. L.« (zločin uražení Veličenstva) a č. 2. »Českého Lva« (zločin dle § 65. a) tr. z.) potvrzeny.

2. května. »Politik« zabavena. Konfiskace č. 113. »Pokroku« pro zločin uražení Veličenstva potvrzena.

5. května. Konfiskace č. 118. »N. Listů« pro přečin dle § 300. tr. z. potvrzena. C. k. vrchní soud potvrdil nálezy první stolice, jimiž konfiskace č. 45. a 52. »Politiky« (§§ 65. a) tr. z., 300. a 302. tr. z.), potvrzena.

7. května. »Politik« zabavena.

9. května. Volba Jos. *Formánka* starostou okres. zastupitelstva kolínského císařem nepotvrzena.

10 května. »Koruna česká« zabavena.

13. května. O námitkách proti konfiskaci »Hum. Listů« zabavení potvrzeno.

14. května. »Pokrok« a »Mor. Orlice« zabaveny.

15. května. »Český Lev« zabaven. — Konfiskace č. 106. »Čecha« (přečin dle § 300. tr. z.) potvrzena.

16. května. Založení odborného spolku dělníků pracujících v kovech c. k místodržitelstvím zakázáno. — C. k. okr. hejtmanství smíchovské zastavilo usnesení okres. zastupitelstva *únhoštského*, kterýmž přistoupilo s příspěvkem 100 zl. jako člen k budějovické Matici školské — Na den 18. května svolaná schůze dělníků obuvnických c. k. policií zakázána.

16. května. Č. 10. »Řipu« zabaveno. — Konfiskace č. 16. »Hum. Listů«, čís. 125. »Politiky« a č. 127. »Pokroku« potvrzena.

17. května. »Nár. Listy« a »Politik« zabaveny.

20. května. »Politik« zabavena.

21. května. »Koruna česká« zabavena.

24. května. Konfiskace č. 134. »N. L.« pro přečin dle § 300. tr. z. potvrzena.

25. května. »Občan« zabaven.

26. května. Konfiskace č. 135. »N. L.« potvrzena.

30. května »Koruna česká« zabavena.

Červen 1873.

3. června. C. k. vrchní soud potvrdil rozsudek, kterýmž byl red. »Politiky« A. *Penecke* pro přestupek zákona o právu shromažďovacím odsouzen k pokutě 40 zl.

4. června. »Pokrok« zabaven.

5. června. C. k. trestní soud rozhodnul, že v *americkém* časopise »Amerikán« ze dne 12. února 1873 články »Revoluce v Čechách«, »Dr. J. Grégr a J. S. Skrejšovský« a »Svoboda shromažďování v Rakousku« spáchán zločin rušení veřejného pokoje dle § 65. a) tr. z.

6. června. »Děln. Listy« zabaveny.

8. června »Krakonoš« zabaven. — Nejvyšší soud změniv rozsudek c. k. vrchního soudu, odsoudil J. S. *Skrejšovského* do žaláře na dobu **jednoho roku**, kdežto A. *Růžičku* uznal nevinným.

11. června. »Nár. Listy« zabaveny.

14. června. Konfiskace č. 154. »Politiky« potvrzena.

15. června. »Mor. Orlice« zabavena. O námitkách proti zabavení »Nár. L.« pro »Doslov k procesu Dra J. Grégra« konfiskace potvrzena.

17. června. Obecní zastupitelstvo města *Třebíče* na Moravě rozpuštěno. Konfiskace č. 158. »Nár. L.« pro zločin dle § 65. a) tr. z. potvrzena.

18. června. Konfiskace č. 44. »Koruny české« potvrzena.

24. června. Oslavení »rovnosti« občanského domu v Žižkově policií zakázáno.

25. června. O námitkách proti zabavení »Řipu« konfiskace potvrzena.

27. června. O námitkách proti zabavení č. 16. »Hum. Listů« konfiskace (ač jen z části), potvrzena.

28. června. Hrabě **Vojtěch Schönborn** odsouzen k pokutě 50 zl., poněvadž jako předseda polit. kat. jednoty opomenul úřadu oznámiti výsledek poslední volby výboru.

Však dosti!!!

Čtenáři zajisté již neušlo, že persekuce lidu českého a především oposičního tisku v Čechách začíná se znenáhla ztráceti *v písku všednosti*. Neboť skoro vše, co toho druhu následovalo až do odstoupení *ministerstva Auerspergova* (12. srpna 1879), ba po celou další řadu let za *ministerstva Taaffeova* až do jeho odstoupení — tedy skoro po **dvacet roků**, t. j. veškerá persekuce scvrkla se na nepovolování nějakého spolku,

na zákaz nějakého táboru, průvodu a zastavenícka, nějaké řeči nebo zábavy, na nepotvrzení nějakých stanov a pod.

Z té příčiny končíme také registrování persekučních fakt, která po celých dalších dvacet roků nemají pro širší kruhy skoro žádné zajímavosti.

Zákon o porotách pro přečiny tiskem spáchané zůstal sice v platnosti, ale v praxi byl *suspendován*. Po několikerém pokusu delegovati pro *české* časopisy *německé* poroty upuštěno i od této procedury soudní a spokojeno se vzhledem k tisku tak zvaným **objektivním řízením**, t. j. tiskopis c. k. orgány prostě konfiskován, zabavení c. k. trestním co tiskovým soudem potvrzeno, a podány-li námitky, projednány v **tajném** líčení a konfiskace potvrzena z pravidla i zde. Inkriminovaná místa v nálezech konfiskačních a v rozsudcích nikdy již neuváděna; slovem vše dálo se a děje se podnes *s vyloučením veřejnosti*.

Jak známo, nedělo se tak ani za dob *nejtužšího absolutismu*, aniž za dob, kdy byl ministrem spravedlnosti nejzapřisáhlejší politický a národní odpůrce národa českého, *Dr. Herbst*; ale dělo se tak v době, kdy byl *ministrem spravedlnosti* Dr. **Pražák**, známý patriot český, a dělo se tak, i když byl *ministrem spravedlnosti* — český šlechtic, hrabě **Schönborn**.

Nám nelze procedury té podrobiti kritice, poněvadž kritika toho druhu, vyžadující neobmezené volnosti slova, náleží do kompetence poslanců. Přestáváme tudíž na konstatování pouhého fakta.

Poslední pokus, zlomiti českou oposici, zejména oposiční tisk v Čechách *subjektivním* stíháním, t. j. poháněním *českých* redaktorů před *německé* poroty naprosto se neosvědčil. Komplikovaný soudní aparát, jejž bylo nutno při dvaceti a několika porotních soudech u čtyr c. k. krajských soudů v *Mostě*, *Chebu*, *České Lípě* a *Litoměřicích* rozvinouti, nebyl v nižádném poměru k výsledku, v jaký snad doufáno. Počítáme-li, že předběžné vyšetřování vyžadovalo více nežli dva měsíce, pouhá přelíčení pak celý měsíc, vyžadovala celá procedura neméně nežli čtvrť roku času. V době té panovalo a spolupůsobilo asi deset c. k. vyšetřujících soudců a rovněž zapisovatelů, pět až sedm c. k. návladních, kterýmž připadla v úděl práce nejsvízelnější, dále přes dvacet tříčlenných soudních dvorů, tedy asi

70 c. k. soudců a asi **280** německých porotců, nepočítaje v to nemalý počet jiných osob — v celku spolupůsobilo zde okrouhle asi **400**, pravíme **čtyři sta osob** k tomu cíli, aby mohli býti odpovědní redaktoři desíti časopisů pohnáni před německé porotce a z pohnaných jen *tři* odsouzeni ku trestům citelnějším.

V neméně než *asi desíti* případech uznaly i *německé* poroty na *nevinu*, v jiných *pěti až šesti* na přečiny, na něž bylo možno uložiti jen tresty nepatrné a toliko při dvou časopisech, při »*Politice*« a »*Nár. Listech*« uznáno v dalších čtyrech až pěti případech na tresty citelnější.

Osm dní vězení pro Jos. *Sellnera* (Posel z Prahy), 14 dní pro Jos. *Kummra* (Český Lev), 1 měsíc pro K. *Sabinu* (Slovan), 1½ měsíce pro A. *Penecke* (Politik), 2 měs. pro H. *Hofmanna* (Podřipan) a 4 měs. pro A. *Picka* (Řip) — všechny tyto tresty nestály v nižádném poměru ku komplikovanému soudnímu aparátu, jehož bylo použito. — A všickni tito odsouzenci odpykali si své tresty dříve, nežli proveden poslední soud před *německými* porotami.

Toliko *dvěma* redaktorům a *jednomu* vydavateli mohly býti vyměřeny tresty v podobné výši, v jaké vyměřovány za Dra Herbsta a před zavedením porot c. k. soudci z pravidla, a sice V. *Nedomovi* jako redaktoru »Politiky« těžký žalář a tuhé vězení na 8½ měsíce, V. *Erbenovi*, jako vydavateli »Nár. Listů« těžký žalář na 6 měsíců a J. *Arbesovi* jako odpovědnému redaktoru »Nár. Listů« těžký žalář na jeden rok a tuhé vězení na tři neděle.

Z občanstva odpykal si jediné »Zasláno« v »Nár. L.« pouze Frt. *Klement* vazbou třínedělní.

V. *Nedoma* nastoupil své tresty u c. k. krajského soudu v **Chebu** dne 29. července 1873 a opustil vězení v dubnu 1874; V. *Erben* dne 16. září 1873 v **České Lípě**, kterouž opustil dne 16. března 1874, J. *Arbes* pak taktéž v **České Lípě**, kde nastoupil tresty své dne 24. září 1873 a propuštěn na svobodu dne **15. října 1874**.

Z ostatních politických vězňů odsouzených již dříve v **tajném** přelíčení (pro zamýšlený prý atentát na barona Kollera) nalezali po posledním delegovaném porotním soudu ve

vazbě pouze *dva*: Břetislav *Řehák* a Miloš *Červenka*. Avšak i z těchto zbyl za nedlouho jen jeden.

Břetislav **Řehák** byl, jak víme, v červenci 1872 zatčen a skoro po pětiměsíční vazbě vyšetřovací dne 12. prosince téhož roku odsouzen do těžkého žaláře na **12 roků**, kterýžto trest c. k. vrchním soudem v lednu 1873 a v březnu i nejvyšším soudem potvrzen.

»Po nějaký čas,« psaly v listopadu 1873 »Nár. Listy«, »bylo záhadno, který žalář bude mu vykázán. Z počátku mluvilo se o *Kartouzích*. Ale brzy ustanoveno jinak. *Český velezrádce* měl býti vyvežen z *Čech* do těžkých žalářů v **Subenu** v *Horních Rakousích*. Sklíčení rodičové marně prosili při všech instancích, aby jim *chorobný syn* jejich nebyl zavážen v dalekou cizinu, kde za celý rok nemohou jej spatřiti a potěšiti. Dne 28. ledna 1873 dopraven B. *Řehák* v průvodu četníka do nového svého žaláře. Kdo již tehdy viděl nešťastného odsouzence, ty zapadlé bledé líce, ten bolestný lesk oka, ten chabý jeho krok, věru mohl předvídati, že 25tiletý vězeň ten, k vězení na dvanáct roků odsouzený, sotva dočká se svobody. Již z nízkých, nezdravých vězení novoměstských nesl sobě Řehák zárodek smrti v prsou do žalářův rakouských. A klenby subenské věru nejsou tím místem, kde by člověk povážlivě ochuravělý, mohl se zotaviti. Marně hleděli rodičové přes skrovné prostředky své mírniti trpký osud syna svého. Marně obětovala se dobrá sestra uvězněného, pracujíc od rána do noci, aby nemocnému opatřila lepší stravu. Přísný řád trestnice zapovídal vězňům masité krmě. Po celou dobu svého uvěznění v Subenu Řehák nedostal masa. Což divu, že hynul a chřadnul vůčihledě, že ubývalo mu sil den za dnem, ažtě nadešel sychravý podzim a s ním bledá vykupitelka — *smrt*. Minuly dny i týdny, aniž by znepokojení rodičové byli dostali od syna zprávy; až tu — před několika dny (na sklonku října) došel jich telegram od lékaře subenského: chtějí-li syna svého zastati ještě živého, aby nemeškali a vydali se na cestu. Učinili tak bez odkladu. Ale ani tato cesta nebyla bez překážek. Nesměli přímo k synovi, pokud k tomu neměli povolení od vrchního *státního zastupitelstva — vídeňského*. Místo na Suben musili tedy na *Vídeň*. Když sobě tam vymáhali vstupenku do trud-

veden k šibenici, ví, že děje se mu po právu, poněvadž spáchal skutek, na nějž jest po zákonu ustanoven trest smrti, a nebude za to, co musí vytrpěti, viniti nikoho kromě sebe. Učiní-li se však někomu bezpráví a je-li člověk ten v nitru svém přesvědčen, že se mu bezpráví stalo, *takovému člověku, jeho rodině a přátelům červa toho nikdy více ze srdce nevyrvete*... Každý, na němž se spáchá těžké bezpráví, řekne: *Společenský a státní řád, v kterém mohu býti takto nevinně stíhán* a v kterém jsem bez ochrany, *nestojí za nic jiného, než aby zašel* . . .«

Zvláštním způsobem jedná každý zemský soud při *navracení majetku* lidem, který jim byl v domovní a osobní prohlídce *konfiskován*. »Majetek jest svatým;« ale *majetek těchto lidí svatým není*. Mám zde nález pražského trestního soudu ze dne 22. ledna 1887 č. 29.531, v němž se praví: U vyřízení vaší žádosti za vydání spisů v trestní věci pro přečin v §§ 285, 286 a 287 tr. z. obsažených po slyšení státního návladnictva vydává se vám ze zabavených u vás spisů dle protokolu ad N. J. 59 rukopis »Pan fabrikant«. Ostatní, dle téhož protokolu u vás také zabavené spisy s ohledem na rozsudek nad vámi dne 8. června 1886 č. 14.756 vynesený *s ohledem na vaší literární a veřejnou činnosť* z důvodů rozsudku a s ohledem na obsah a tendenci těchto spisů *se nevydávají a budou zničeny.*«

Tedy **spisy nezakázané se nevydají**! A kdyby i *byly zakázány, bylo by povinností vrátiti je*, **poněvadž všickni státní občané mají právo všecky možné zakázané spisy míti.** *Toliko rozšiřování takových spisů jest zakázáno; ale míti je může každý.*

Ku konci řeči své podal Dr. Kronawetter stručnou charakteristiku některých paragrafů trestního zákona, kterouž doplňuje se jaksi charakteristika paragrafů těch i celého zákona na mnohých místech tohoto spisu zařaděná. Pravil: »Máme státní základní zákon, v němž se dí: »*Každý má právo své myšlenky slovem i písmem jiným sdělovati.*« Ale při tom hned stojí — »*v mezích zakona*«. Leč jaké pak jsou tyty zákonní meze? Tyto meze byly postaveny v nejsmutnější době, kterou Rakousko kdy prodělalo. Jsou vyňaty z trestního zákona z roku

okresní hejtmanství s podivuhodnou virtuositou rozvíjí ze zcela krotkých dopisů, z klidného hospodského hovoru, z výpovědí zcela neznámých lidí nejšťavňatější soudy tajného spolčování.«

Připomenuv, že noty ty dostačují, aby vyšetřující soudce učinil návrh na vazbu vyšetřovací, řečník pokračoval: »A povolný tento senát u pražského soudu skoro bez výminky, bez ohledu na výdělkové a rodinné poměry vyšetřovaného na základě mnou předčítaných not návrh na vyšetřovací vazbu schvaluje . . .

Kdo zná naše trestní řízení v záležitosti důvodů pro vzetí do vazby vyšetřovací; kdo poznal tato kaučuková ustanovení a důvody, pro které po zákonu může býti vyšetřovaný vzat do vazby; kdo ví, že — kdyby byl někdo bezprávně vzat do vazby — rekurs byl by marným (poněvadž jest nemožno zjednati si proti konečně platnému rozhodnutí o vazbě rozhodnutí poslední soudní instance a toto po zákonu vždy odůvodněno býti — nemusí) — *dovede uvážiti neštěstí*, jež bylo tímto způsobem stům dobrým a bodrým rodinám řádných státních občanů přivoděno.

Jak malicherné a nepatrné události na př. stačí takové řízení zavésti a velké neštěstí na celé rodiny uvaliti! Suďte z případu, jenž se udál v Jihlavě, kde dne 19. února 1887 odbýváno u krajského soudu přelíčení pro tajné spolčování. Dne 19. října 1886 byla totiž u několika osob náhle vykonána domovní prohlídka a osoby ty zatčeny. **Po čtyřměsíční vazbě** došlo k soudu. *Pět osob bylo obžalováno a všech pět uznáno — nevinnými!* Pohnutkou k soudu tomu byla *buchta*, která byla dne 19. října 1886 v jednom hostinci vydražena za 2 zl. 32 kr., kteréžto peníze určeny ku podpoře v Prostějově vycházejícího listu »Hlas lidu« . . .

Nuže, ty čtyry měsíce vazby nevezme oněm za nevinna uznaným nikdo více! . . . — ptám se: Jsou snad rakouští státní občané oproti zneužití zákonů, jehož se úřadní osoby (ať od politických úřadů, státního návladnictva nebo od soudu), dopustí, úplně beze vší ochrany? . . . Nesmí se zapomenouti, jak hluboké roztrpčení pociťuje, komu bylo úřadem a zvláště soudem bezpráví učiněno — nejen on sám, ale i jeho rodina a kruhy jemu blízké. Je-li člověk, jenž byl někoho zavraždil,

v platnosti staré zákony, jež vznikly v době nejtužšího absolutismu a skutky občanů dle zákonů těch stále ještě trestati, naprosto se nesrovnává...

Žádá-li se od nás každý rok 500 millionů pro státní účely, chceme také, aby *stát náš*, jehož správa jest tak drahá a nákladná, *dal nám ona práva*, *jež nám zaručuje a jichž splnění jsme oprávněni žádati.* Ale o všech těchto věcech nemá se mluviti! Řekne se: *Konec debatty* — peníze jsou povoleny — *teď hajdy!* **ven z chrámu!**«

UKAZOVATEL

Sestavil nakladatel.

(Arabské číslice značí stránky — v závorkách tu a tam upozorněno, kolikrát o dotčeném na téže stránce řeč —; římská I. značí spis »Pláč« a římská II. spis »Persekuce«.)

A

B

*

C

E

F

H

*

Ch

I

J

L

M

*

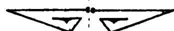
N

Q

R

T
